New Testament
Gokana Language

Gokana - Bible - New Testament

Máátìù	3
Máàk	75
Lúùk	121
Jọ́ọ̀n	198
Tóm	256
Rọ́m̀	332
1 Kọ́rìnt	364
2 Kọ́rìnt	396
Galésìà	417
Ẹ́fẹ̀sọ̀s	429
Fílìpàì	441
Kọlọ́sì	449
1 Tẹsalọnáíkà	457
2 Tẹsalọnáíkà	464
1 Témọ̀tì	468
2 Témọ̀tì	477
Táítọ̀s	484
Failímọ̀n	488
Híbrù	490
Jém̀z	514
1 Pítà	522
2 Pítà	531
1 Jọ́ọ̀n	536
2 Jọ́ọ̀n	543
3 Jọ́ọ̀n	544
Júùd	546
Kùùà Nu	549

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Gokana - Bible - New Testament

Máátìù

Máátìù 1

1 Nee bé e tấá gbò nómá tẹ̀ Jíìzọ̀s Kráìst, nvín Dévìd, e a dú nvín Ébràhàm, beè nòòà naaí.

2 Níí pá a nómá tẹ̀ e a beè dì aa boo kpóó tọ Ébràhàm dọ boo kpóó tọ Dévìd e: Ébràhàm, Áízèk, Jékọ̀b, Júdà nè pá a vígà; à gboó dú Pẹ́rẹ̀z, e a vígà kọlà Zẹ́rà (e ba kà beè kọ̀là Támà), Hẹ́zrọ̀n, Rám̀, Amínàdàb, Náásọ̀n, Sálmọ̀n, Bóàz (e a kà beè kọ̀là Réhàb), Óbẹ̀d (e a kà beè kọ̀là Rúùt), Jẹ́sì, e a bon méné Dévìd. Na gbò nómá tẹ̀i ní e a beè dì aa boo kpóó tọ Dévìd dọ boo tố́ó e bà síi pá nvín Ízràẹ̀l lọl ba bon tãamà kpá dó Bábìlọ̀n e: Dévìd, Sólomọ̀n (e a kà beè zẹ́ẹ́ iá Uráíà), Rehabóàm, Abáíjà, Ásà, Jehọ́sàfàt, Jehọ́ràm, Uzáíà, Jótàm, Éhàz, Hẹzakáíà, Manásà, Émọ̀s, Josáíà, Jehóíàkìn nè pá a vígà.

12 Na gbò nómá tẹ̀i ní e a beè dì lọl tố́ó e ba ni siíva kilma kpá dó Bábìlọ̀n inmá tố́ó e Jíìzọ̀s meà e: Jehóíàkìn, Siáltìẹ̀l, Zẹrábàbẹ̀l, Abáíùd, Ẹláíàkìm, Ézọ̀, Zádọ̀k, Ákìm, Ẹláíùd, Ẹliézà, Mátàn, Jékọ̀b, Jósẹ̀f, e a dú dóm Mérì, e a gboó màn Jíìzọ̀s, e bà kólíe Méné e Bàrì Sa.

17 Aa boo kpóó tọ Ébràhàm dọ boo kpóó tọ Dévìd beè gboó toolá òb nè ténì kúúlí. À kpáá toolana gé òb nè ténì kúúlí aa boo kpóó tọ Dévìd dọ boo tố́ó e bà siíva tãamà kpá dó Bábìlọ̀n. Òb nè ténì kúúlí beè kpáá tenina gé kọ bé Méné e Bàrì Sa à kalá mèà.

18 Kilma ló bé e a è naa vaá Jíìzọ̀s Kráìst à mèà, nee bé e a beè lẹ̀ẹ̀à naaí. Mérì, e a maníe, beè zìgà dóm nè Jósẹ̀f. Sõò bà gáà beè tõoà tọ dú dóm nè va tố́ó e a gboó dú ge mòn kọ nvín di gbàà Mérì. Níí beè lẹ̀ẹ̀à aa bá Nyómá Káí.

19 Jósẹ̀f beè dú nen e a è olòó tõo lèlà. Sõò boo bée kọ náa beè gbḟ ge siimà kẹ́ẹ Mérì, a beè gboó noo gè lọe bá e dénè nen náa é nyímá.

20 Boo tố́ó e a gé bugi togó naa vó, nyómá tóm Dõò beè gboó sìlàé ló gbẹá gyáálá vaá kọ, “Jósẹ̀f, nvín Dévìd, pọ̀ á gá siíni ló gè tú Mérì naamá o va, boo bée kọ nvín e a dìé gbààa dú bá Nyómá Káí.

21 À é man nvín pá gbálà e o é kólíe Jíìzọ̀s (e a ge tàb kọlà ‘Nen Dùùlà’), boo bée kọ à é áálá pá a gbò lọl bá ba pọ́lọ́.”

22 Dénè nuí beè naaá ge mmè nu e Dõò beè kọ́ tenmá gấ nen kọ́ bùlà Bàrì kọ,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 “Dãi, mè ene kà nvín pá nyáá e a gáà si ló pá gbálà é nííná gbàà vaá màn nvín pá gbálà e bà é kólíe Ẹmánùẹ̀l” (e a ge tàb kọlà, “Bàrì dìí ló”).

24 Tốó e Jósẹ̀f ni kẽea, a beè gboó tú Mérì naamá a va, dì belí bé e nyómá tóm Dõò beè kọ́ nèe naa.

25 Sõò dọ̀ tốó e Mérì man nvíná, Jósẹ̀f gáà zọ̀e màa kẽ tọ́ọ̀ dee. Jósẹ̀f beè kolí nvíná kolíe Jíìzọ̀s.

Máátìù 2

1 Jíìzọ̀s beè mèà gbẹ́á bon Bẹ́tlèhẹ̀m e a di Judíà. Hẹ́rọ̀d ní e a è bèè méné e a géè bẹ̀l Judíà tốóá é. À íe gbò e bà ólò nó gyấà káála e ba beè gboó aa bálá sḭ́ kĩ e nààní ólò baa àà vaá dú Jerúsàlẹ̀m

2 gé bĩiná kọ, “Ãà ní e méné pá Júù e a meàa dì e? È monì a gyấà káála e a silà aa deè báà nààní, vaá è dú ló gè kumí sḭ́ kẽ nèe.”

3 Tốó e Méné Hẹ́rọ̀d dấ naa vó, à gboó palà ge tãagée nyíe, vaá à tãagena gé nyíe dénè nen e a di Jerúsàlẹ̀m.

4 A beè gboó kolí dénè gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò nóòmà Log vaá bĩináva kọ, “Ãà ní e ba è kọ bà é man Méné e Bàrì Sa é?”

5 Ba aalá nèe kọ, “À é mea m bon Bẹ́tlèhẹ̀m e a di Judíà, dì belí bé e nen kọ́ bùlà Bàrì beè emí naa, kọ:

6 ‘Olo bon Bẹ́tlèhẹ̀m e o di Judíà, nóo kilna kẽ gbàà gbò bon e a bọọ e a di Júdà, boo bée kọ nen e a é ku dẽe ló Ízràẹ̀l, e a dú pá nà gbò, é àání m.’ ”

7 Tốóá sõò, Hẹ́rọ̀d beè gboó kolí gbò e a ólò nó gyấà káálaá kilma ke gũa gé kpó tḗ kà lèlà bá tốó e gyấà káálaá beè sìlà.

8 A beè gboó lẹ̀ẹ̀làva simá Bẹ́tlèhẹ̀m vaá kọ, “Aalii gé palà ge gbĩi ãa nvíná, vaá tốó e o ni moniíe, ò ooaí kẽ dui gé kọi nem̄i, kọ bé nda láá sì gé kumina gé sḭ́ kẽ nèe.”

9 Tốó e ba ni dấ bel lọl gấ ménéá vaá kyãà iná èèlè, ba beè kpáá mònnà gé ̀tẽènè kà gyấà káála e a beè di deè báà nààníà. Tốó e ba ni mon, a gboó palà ge ẹẹlẹ̀va nyíe vaá naa kọ bà á ố kààgà. Gyấà káálaá beè gboó kyãà gyàvá sḭ́ vaá gé mo kà lèlà boo kĩ e nvíná dì.

11 Ba beè gboó kyãà bã tọá vaá mon ãa nvíná nè a kà Mérì. Bà gboó kumí sḭ́ kẽ nèe, vaá tốó e ba ni kuulà ba kpó gyọ́, bà gboó dõo nu e a sí gbele tồò kpègè nèe, naamá nóò kpé nè nu e a bélí ínsẹ̀ns nè gbele põom nu ló tóó té e a kọlà Máà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Boo tốóá sõò, ba è gboó tení dõòna kà èèlè mamá sḿ ba kpá dó, boo bée
kọ Bàrì beè ãanéva gbẹá gyáálá kọ bà á gá beeaná ló Hẹ́rọ̀d.

13 Tốó e gbò e a aa bálá sḿ kĩ e nààní ólò baa àòa ni kil, nyómá tóm Dõò beè
gboó sila ló Jósẹ̀f gbẹá gyáálá kọ, “Hẹ́rọ̀d é beè lẹ̀ẹ̀là tóm gbĩmá kọ bà á fẹ́
nvíná. Aa boo, tú a kà nè ẹẹ̀ kilma Íjèpt. Tõonií kĩé dọ̀mà tốó e m̀ é kọ́ nèni kọ
ó ooaí kẽ.”

14 Jósẹ̀f beè gboó aa boo ̀tẽènè bílá deeá, vaá faalá nvíná nè a kà kilma Íjèpt.

15 A è gboó di kĩé dọ̀mà tốó e Hẹ́rọ̀d ú. Níí beè naaá m ge mmè nu e nen kọ́
bùlà Bàrì beè emí kọ, “M beè kolí na Sấáná lọl Íjèpt.”

16 Tốó e Hẹ́rọ̀d mon kọ gbò e bà aa bálá sḿ kĩ e nààní ólò baa àòa kẹlẹ̀ee,
nyíee beè gboó bìílà. À gboó lẹ̀ẹ̀là kọ bà á fẹ́ dénè nvín pá gbálà e a ni tóólá
bàà gbáá kilma kẽ e a di bon Bẹ́tlèhẹ̀m nè gbò bon e a diga ku ló. A beè naa
níí nyòòmà tốó e gbò e bà ólò nó gyấà káálaá beè kọ́ nèe kọ gyấà káálaá beè
dàlà togó sìlà.

17 Níí m̀mè nu e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Jẹremáíà beè emí kọ:

18 “Kpấ tó bìila nyíe dọ́ bon Rámà, Résẹ̀l gé tó boo bée kọ bà fẹ́ pá a nvín. Bà
tãagàé ló, sõò náa zigà ge pĩi, boo bée kọ bà á géná.”

19 Tốó e Hẹ́rọ̀d ni ú, nyómá tóm Dõò beè gboó sila ló Jósẹ̀f m gyáálá gbẹá
Íjèpt

20 vaá kọ́ nèe kọ, “Aa boo, faalá nvíní nè a kà, vaá ò ooai kilií Ízràẹ̀l, boo bée
kọ gbò e bà géè gbḭ́ gè fẹ́ nvínáá á géná dùm.”

21 Jósẹ̀f beè gboó aa boo vaá tú nvíná nè a kà kilma Ízràẹ̀l.

22 Sõò tốó e Jósẹ̀f dấ kọ Ákelíọ̀s tõó dọ̀ a tẹ̀ Hẹ́rọ̀d vaá bẹ̀l Judíà, pọ̀ beè gboó
siíe ló gè má sḿ kĩé. Lọlna gé ló gbò dùùlà bá deè tố e ba è nèe gbẹá gyáálá,
a beè gboó tãanè ene bálá sḿ Gálìlì,

23 vaá gé tõó ene kà bon e a kọlà Názàrẹ̀t. Níí beè gboó mmè nu e nen kọ́
bùlà Bàrì beè kọ̀a, kọ, “Bà é kólíe Nen Názàrẹ̀t.”

Máátìù 3

1 Tốóá, Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, beè di boo kpáá bàlà ól Judíà e a géè dàlà
togó vee nu

2 kọ, “Ọgai ló bọọ pọ́lọ́, boo bée kọ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì a íná ku ló!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Jọ́ọ̀n ní e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà géè kọ̀ e, kọ: “Ene nen gé vee nu
boo kpáá bàlà ól, kọ, ‘Sii tóm ló èèlè sẹẹlii Dõò; naanii kọ èèlè e a é tění boo á
lèlà!’ ”

4 Jọ́ọ̀n beè nvèà kọ̀là ló e bà tú gyáa nom e a kọlà kámẹ̀l lòmà vaá bọá kpá
nom tồò tế. Ńgùlù bèè nè nóo záá zóó ní e a è dú a gyấá é.

5 Gbò e bà aa bon Jerúsàlẹ̀m nè bálá sḭ́ Judíà nè gbò bon e a di kpàn Pene
Jọ́dàn beè olòó dúé ló.

6 A beè gboó tú múú Pene Jọ́dàn logmáva, tốó e ba ni kọ́ ba pọ́lọ́.

7 Tốó e Jọ́ọ̀n mon dénè pá Fárèsì nè pá Sádùsì e bà dúé ló kọ á logmàèva
múú, a beè gboó kọ́ nèva kọ, “Boolo pá nvín kpí bom! Mée do bá nèi kọ ó teai
aalií bá kpọ̀ té Bàrì e a gé dú é?

8 Lavii láb e a é zógè kọ o ọ́gai ló bọọ pọ́lọ́.

9 Ó gá iei bùlà kọ, tốó e o kọ́ì kọ Ébràhàm dúè bọọ nómá tẹ̀, mè ò é gboó dií
pọ́ì. M̀ kọ́ nèi kọ Bàrì é láá kìílà gbò kpò demí naamá gbò nen vaá bà zigà bée
Ébràhàm.

10 Bàrì íe kigi e a ni bengi tế té. À é kḗe kọ̀láá kà té e bè náa múmi lé ból súú
tẹlẹ kẽ, vaá tovíe tẹlẹ dáa sấ.

11 “Nda gé tú múú logmái kọ o ọ́gai ló bọọ pọ́lọ́, sõò à íe nen e a gé dú nvée
nda e a é tú Nyómá Káí nè gbò e bà ọ́gá ló ba pọ́lọ́ vaá à tú sấ kpọmá té ló
gbò e bà náa ọ́ga. Ẹlẹ el kpãa nda, vaá bãànà ge kẹ̀là a kpá ká tọ bììàé nvée,
nímm̄ bọ́ ló.

12 À fáálá nu e a é samà súú lọl ló kpá e a dú ló. À é kpálí kè tọ e a beè tõó
boo lọl kpá ló nuá ồònà. À é bốonè ló súúá sẹlẹ dógo, sõò à é kpalí kpá e a
dú lóá nvee dáà sấ e bè náa é gímí.”

13 Tốóá, Jíìzọ̀s beè aa Gálìlì sí ló Jọ́ọ̀n nu Pene Jọ́dàn vaá kọ á tú múú
logmàèe.

14 Sõò Jọ́ọ̀n beè gbḭ́ gè kpègie, kọ, “Nda ní e bíi di ló kọ olo gá è logmàm̄ múú
é, níì nda ní e nda é lógmà múú olo é nì!”

15 Jíìzọ̀s beè gboó aalá nèe kọ, “Zẹ́ẹ́ sọ bá naa vó, boo bée kọ tốó e a nááá
naa vó ní e bùlà Bàrì ḿmá é.” Jọ́ọ̀n beè gboó zìgà vaá tú múú logmáe.

16 Jíìzọ̀s beè gbẹá boo aa m múúá dọ boo kpò tốó e Jọ́ọ̀n ni tú múú logmáe
lọ̀l. Káála beè gboó kùùa vaá à mòn Nyómá Káí Bàrì e a belí mèà kúkuú kẽ e
a aa gbàn deè eláé boo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 Mon beè gboó sìlà aa káála kọ, “Níí nà Sấáná e m vulè, e nyíem̄ palà ge ẹẹé ló.”

Máátìù 4

1 Boo tốóá, Nyómá Káí beè gboó faalá Jíìzọ̀s kilma boo kpáá bàlà ól kọ Pọ́lọ́ Nyómá á tú dàg simáé ló.

2 Tốó e a ni ká gấ bàà tub bílá zìlà dee, tá kói beè gboó táé ló.

3 Nen Kẹ̀lẹ̀a à gboó dúé ló vaá kọ, “Be à dú kà kà kọ olo Sấáná Bàrì, ò lẹẹlà bel gbò kpò demí kọ bà á kìà dú gyấá.”

4 Sõò Jíìzọ̀s beè gboó aalá nèe kọ, “À ếá m Kpá Káí kọ, ‘Áá gyấá náa é ne dùm nen, sõò kọ̀láá kà mon bel e a aa gấ Bàrì é nè dùm nen.’ ”

5 Pọ́lọ́ Nyómá à gboó faalée kilma Jerúsàlẹ̀m, e a dú Bon Káíá, vaá túe ele kĩ e a el gã boo dénè ke tồò e a di ló Tọ Káíá.

6 À gboó kọ́ nèe kọ, “Be à dú kà kà kọ olo Sấáná Bàrì, ò pẹ́ẹ dọ kunu kẽ. Boo bée kọ à ếá m Kpá Káí kọ: ‘Bàrì é lẹẹlà pá a gbò nyómá tóm kọ bà á kùni dẽe ló vaá bà é olòó kẹ̀ni bá kẽ, kọ bé tọ́ọ̀ nu náa nveèni kom ló.’ ”

7 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèe kọ, “À ếáná gé m Kpá Káí kọ, ‘Ó gá ẹ̀bmà Dõò, e a dú o Bàrì.’ ”

8 Pọ́lọ́ Nyómá beè gboó faalánáe gé kilma boo ene kà gbele gã boo gù vaá zogèe dénè kpá dó bàlà booí nè ba leelé.

9 À gboó kọ́ nèe kọ, “Dénè nuí ní e m é néni é, é be ò dọ́ kunu kẽ vaá kumí sḩ́ kẽ nèm̄.”

10 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Tení ààm̄ sḩ́, e Sétàn, mè à ếá m Kpá Káí kọ, ‘Kumí sḩ́ kẽ nè áá Dõò, e a dú o Bàrì, vaá ò tãagànà gé ló áá ẹlẹ!’ ”

11 Tốóá sõò, Pọ́lọ́ Nyómá beè gboó aa ló Jíìzọ̀s àà, vaá gbò nyómá tóm à gboó dù gé olòó nvèè bá nèe.

12 Tốó e Jíìzọ̀s dấ kọ bà tú Jọ́ọ̀n nvee kpọ́gọ́lọ́, a beè gboó àà kil Gálìlì.

13 Náa beè gbẹá Názàrẹ̀t. Tãa vó, a beè aa kĩé gé tõo ene kà bon e a kọlà Kapánìọ̀m. Kapánìọ̀m beè di kpàn Pene Gálìlì, boo kunu kẽ pá gã Zẹ́bùlọ̀n nè pá gã Náftàlì.

14 Níí beè lẹ̀ẹ̀à kọ bé à m̀mè nu e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè kọ̀,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 tố́ó e a géè ló bel e a kil ló gbò e bà di boo kunu kẽ pá gã Zẹ́bùlọ̀n nè pá gã
Náftàlì, e a dú kunu kẽ e a di kpàn Pene Gálìlì vaá di sábá Pene Jọ́dàn, vaá
duna gé bálá sḭ́ Gálìlì e gbele tõò gbò e bè níì pá Júù nì dì,

16 e a è kọ: “Gbele ẹ́ẹ́ dee dùùà a íná ló gbò e bà di m kùkùù gín, vaá dùùà
Bàrì e a bélí zìlà dee a ínáná gé ló gbò e ba è dọ̀ íí gbẹ́á bá náa kyọ̀.”

17 Lọl tố́óá ní e Jíìzọ̀s beè gboó dàlà togó vee nu é, kọ, “Ọgai ló bọọ pọ́lọ́, boo
bée kọ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì a íná ku ló!”

18 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s géè kyãà tení nu Pene Gálìlì, a beè mòn ene kà bàà vígà e
bà ólò sí dọọ̀ e bà géè toví gbố̀ò. Ene ọ̀và beè kọlà Sáímọ̀n (à kọlànà gé Pítà)
vaá a vígà à kọ̀là Ándrù.

19 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Dui gé nyoonémḭ̃, mè m̀ é nóòmài bé e o é
kólii gbò nen naanii belí bé e o gé síilii gyã́à naaniiá.”

20 Ṭẽènè tố́óá, ba beè gboó sọ̀ bá ba gbố̀ò gbẹ́ẹ́ kẽ vaá nyoonée.

21 À íná deè sḭ́, vaá mònnà gé dõòna kà bàà vígà e ene ọ̀và kọlà Jémz̀, vaá
ńna ọ̀vàa à kọlà Jọ́ọ̀n. Ba tẹ̀ Zẹ́bìdì nè ọ̀và beè di faà e bà géè saalá gbố̀ò.
Jíìzọ̀s à kolináva gé.

22 Bà gboó gbẹ́á boo aa ló ba tẹ̀ m faàa, vaá nyoone nvée Jíìzọ̀s.

23 Jíìzọ̀s beè kyãà beeá ló dénè ke tõò e a di Gálìlì. A beè noomàgì nu gbẹ́á m
gbò tọ Bàrì pá Júù vaá vee Lé Kpẹa e a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì. A beè bogági gbò
e a íe kele kele íb kom nè zọ̀ ló.

24 A sè beè gboó zààlà tení lo zivè kà kpá dó Sírìà, naa ní e bà fáálági gbò e
lóva náa dú lé, e kele kele íb kom nè zọ̀ ló di ló, domáé ló. Ba è faalá gbò e zọ
di m nè gbò e gọ́í di ló nè gbò e báà sḭ́va ọọ̀ tává ló domáé ló, vaá à bóva.

25 Gbele gã́ bug nen beè aa Gálìlì nè Òb kà Pọ̀b Bon nè Jerúsàlẹ̀m nè zivè kà
Judía nè gbò bon e a di nvée Pene Jọ́dàn vaá bìiàé nvée.

Máátìù 5

1 Tố́ó e Jíìzọ̀s mon gbele tõò není, a beè gboó dẽe ĩì tḗ boo gù. Gbò e bà ólò
nyoonée nvée à gboó dẽe ĩìe tḗ kpàn.

2 Tố́óá, a beè gboó dàlà togó noomàva nu kọ:

3 “Léé sḭ́ di ból gbò e bà tõo bànà bá Bàrì, boo bée kọ baala ní e Bàrì gé lẹẹ̀là
bel ló é!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 Léé sḯ di ból gbò e bà gé bã nyèm, boo bée kọ Bàrì é nveèva nyíe gbàà!

5 Léé sḯ di ból gbò e bà dú gbǫ́ǫ́ gbọ̀ọ̀ ló, boo bée kọ Bàrì é tú kunu kẽí nèva!

6 Léé sḯ di ból gbò e bà palà ge ié tàn ge naa nu e Bàrì gbḯ, boo bée kọ Bàrì é naa dénè ba bíi!

7 Léé sḯ di ból gbò e bà íe sàn nyíe ló nen, boo bée kọ Bàrì é íéva sàn nyíe ló!

8 Léé sḯ di ból gbò e nyíeva õoà, boo bée kọ bà é mon Bàrì!

9 Léé sḯ di ból gbò e bà nveè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló, boo bée kọ Bàrì é kólíva pá ńlẹ nvín!

10 Léé sḯ di ból gbò e gbò nen gé bíìgè ló kọ bà náa nu e Bàrì gbḯ, boo bée kọ baala ní e Bàrì gé lẹẹlà bel ló é!

11 “Léé sḯ dìí ból tố́ó e gbò nen di boo kọ ò gé nyoonémm̄i nvée vaá òníi, biigei ló, à bè ge lói kọ̀láá íb pǫ́lǫ́ bel ló.

12 Vóá bé ba beè biigènà gé ló gbò kǫ́ bùlà Bàrì e a beè zẹẹ́ dìa naa é. Boo bée vó, õi kaagai vaá ò íei ẹẹ́ nyíe, boo bée kọ bọọ kṗẽ̀ kòm m káála palà ge bọọ.

13 “Boolo dii belii ló nei bàlà boo. Vaá be ló náa gboó kpõná ló nu, bà á nááe naa và vaá à kpáá kpố ló nu belí ló é? Náa é dọnà tǫ́ǫ̀ kà bélè èl ge kọ bà é gboó tovíe eela boo èèlè kọ gbò nen á zàg tọ boo tení.

14 “Boolo ní e o dúì ẹẹ́ dee bàlà boo é. Bon e bà tib boo gù náa é láá gũá.

15 Tǫ́ǫ̀ nen náa ólò mùn sấ sẹlẹ́ kè bũ, sõò bà ólò sẹlẹ́ bàlà kẽ, kĩ e a é láá ẹẹlẹ dénè kẽ.

16 Vóá bé e a bǫ́ ló kọ ẹẹ́ dee e a di m boolo á dọ bàlà kẽ naa é, naa ní e gbò nen é dí boo lé nu e bà mon kọ ò gé náanii vaá bà leelà bọọ Tẹ e a di káála.

17 “Ó gá iei bùlà kọ m beè dú ló ge làb Log Mózìs à bè nòòmà nu Gbò Kǫ́ Bùlà Bàrì lọl kẽ. Nímm̄ beè dú ló vó. Tãa vó, m beè dù ló ge mmè nu e bà géè noomà.

18 Á gá tái nyíe kọ begè dẽe tố́ó e káála nè kunu kẽ dì gé, mè tǫ́ǫ̀ sấgá náa é aa boo Log e Bàrì beè nè, dọ̀ tố́ó e dénè é ḿmá.

19 Boo bée vó, kọ̀láá nen e a fọọgẹ bá ló bãànà kà ńkem e a di gbàà dénè lẹẹ̀là e Bàrì neí vaá noomà gbò nen naa vó, Bàrì é túe naamá kà ńkem gbàà gbò e a gé lẹẹlà bel ló. Sõò kọ̀láá nen e a sẹlẹ gbò lẹẹ̀lài vaá noomà gbò nen naa vó, Bàrì é bọọvẹẹ gbàà gbò e a gé lẹẹlà bel ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 Ṁ gboó kọ́ nei kọ áá tố́ó e o láá naanii nu e Bàrì gé gbḭ́ èlmà bé e pá Fárèsì nè gbò nóòmà Log gé náa naa, ní e o é láá dũunai gbò e Bàrì gé lẹẹ̀là bel ló é.

21 “O beè dãi kọ ba beè noomà bọọ gbò nómá tẹ̀ dee kéléá kọ bà á gá fẹ́ nen, mè bà é béélá bel ló nen e a náa vó.

22 Sõò nda gé kọ́ nei kọ kọ̀láá nen e a ((dọ kẽ)) nveè sũg ló a vígà bọ́ ló kọ bà á beeláe bel ló, kọ̀láá nen e a on a vígà kọ ‘Ọ̀ọ̀ nen zùùgà!’bọ́ ló kọ bẹẹ gbò dóm bèèla á beeláe bel ló, vaá kọ̀láá nen e a kọ́ nè a vígà kọ, ‘Ọ̀ọ̀ nen ból!’bọ́ ló ke tõò bẹẹ ló dáà sã́.

23 “Boo bée vó, be ò gá è gé tú o vààla gyọ́ọ nè Bàrì m a Tọ Káí, vaá ò gbẹ́á kĩé kẽea boo kọ kỳề nu die gbàà o vígà nyoomàèni,

24 ò zẹẹ́ aa ló o dõò nu gbẹẹ́ ke tõò vààla gyọ́ọá, vaá ò gbẹ́á boo àà gé naa kọ fẹẹ́ fẹẹ̀ ló á di zẹẹ̀ o vígà nè ọ̀ọ̀, bé ò kálá òòa kẽ dù gé tú o vààla gyọ́ọ nè Bàrì.

25 “Zọ̀ nen e a náa bel nèni bilá ló tố́ó e gbò ge beelá gáà bã m, mè á di vó à túni nvee bá nen e a é béélàni bel ló vaá ẹlẹ túni nvee bá nen síì log kọ á túni nvee kpọ́gọ́lọ́.

26 Ṁ ló kà kà bel nèni kọ bà náa é sọ́ni bá be ò gáà kpẽ kọ̀láá nu e ba è kọ̀.

27 “O beè dãi kọ ba beè noomà kọ, ‘Ó gá kuná gã̀.’

28 Sõò nda gé kọ́ nei kọ kọ̀láá nen e a tú gọ̀ gọ̀ dẽe ẹ̀bmà pá bia vaá ié tàn ge kunáe, mè na kà nen kúná gã̀ m a nyíe.

29 Boo bée vó, be o súú dẽe bá lè ní e a kọ́ ó sí pọ́lọ́ é, ò toolàe lọa bólni vaá ò tóvíe gbẹẹ! Ge kọ ó zoogá sḭ́ bã ke tõò bẹẹ ló dáà sã́ dú pọ́lọ́ el ge kọ ó pee ene kà súú dẽeni.

30 Be o bá lè ní e a kọ́ ó sí pọ́lọ́ é, ò fulíe lọa lóni vaá ò tóvíe gbẹẹ! Ge kọ ó zoogá sḭ́ bã ke tõò bẹẹ ló dáà sã́ dú pọ́lọ́ èl ge kọ ó pee ene kà báni.

31 “Ba beè noomàna gé kọ, ‘Kọ̀láá nen e a kpó a va lọa ló á emí kpá kọmá nèe kọ bà náa é ílànàè.’

32 Sõò nda gé kọ́ nèi kọ kọ̀láá nen e a dí boo ene kà nu vaá kpó a va lọa ló, e bè níì ge kọ à gbẹẹ́e kuná gã̀ nì, mè na kà nen íe bẽge bel ló gè náá nu e a é náa kọ a va á dú nen e a é dọ log ge kuná gã̀, é be à kpáá iá dóm. Vaá nen e a kpáá iáá dọnà gé log ge kuná gã̀.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

33 “O beè dãnai gé kọ ba beè noomà bọọ gbò nómá tẹ̀ kọ, ‘Ó gá aa nvée zíl e
o beè zilá, sõò kpẽ́ zíl e o beè zilá nè Bàrì.’

34 Sõò nda gé kọ́ nei kọ ó gá zilai zíl boo tọ́ọ̀ kà nu e o gbḭ̃ì ge naanii. Ó gá tui
káála zilmai zíl, mè níá kĩ e Bàrì ḭ̃ì tẽ́ lẹ̀ẹ̀là bel;

35 à bè ge tui kunu kẽí zilmai zíl, mè Bàrì ḭ̃ì tẽ́ dẹlẹé tọ boo. Ó gá tui bon
Jerúsàlẹ̀m zilmai zíl, mè níá bon Bàrì, e a dú Méné e a bọọ.

36 Ó gá tui bãànà togó e a dìí men zilmai zíl, mè nóo é láá naanii kọ tọ́ọ̀ pa
gyáa e a dìí ból á bilá à bè ge ẹẹ.

37 Áá ge kọ ó zigai nu e o é náanii vaá ò aalii ló ge zigai ní e bè nóo é náanii ní
e a dú bíi é (e bè nóó zẹ́ẹ́ zilai zíl boo). Be níì vó nì, vaá ò kọ ó náanii gé íb ní
e gbò nen é zigà kọ ò gé lói kà kà bel, ò nyímai kọ bá Pọ́lọ́ Nyómá a íná m.

38 “O beè dãi kọ ba beè noomà kọ, ‘Nen e a lọl dẽe ból nen, bà á lọlna gé dẽe
ból ẹlẹ, vaá nen e a kãanà ene pa dáa lọl gã́ nen, bà á kãànànà gé ene pa
dáa lọl gã́ ẹlẹ.’

39 Sõò nda gé nóomài kọ ó gá kpẽi pọ́lọ́. Be nen sáni bá náá sḭ́ bá lè, òòma kẽ
náá sḭ́ bá kìe nèe kọ á sana gé bá.

40 Be nen émí kpá nèni kọ à é túè o kọ̀là ló, ò tú o pọ̀b kọ̀là ló bii ló nèe.

41 “Vaá be nen bé síimàni bá kpóó kọ ó toolá nu fùlmà ene kélè ól, ò tóólá
fùlmà bàà kélè ól nèe.

42 Dõo nu nè nen e a banni nu bá, vaá be nen dú gé bọọlẹ́ni nu bá, ò nenàe
gé bọ́ọlẹ̀.

43 “O beè dãi kọ ba beè noomà kọ, ‘Vùlè o nen vaá ò ọ́ví o nen ọ́b.’

44 Sõò nda gé kọ́ nèi kọ ó vulei bọọ gbò ọ́b vaá ò banii Bàrì kọ á naa lé gbò e
bà bíigèi ló,

45 kọ bé ò láá dii belii bọọ Tẹ̀ e a di káála, e a náa kọ gbei á mo boo gbò pọ́lọ́
nè gbò lé, vaá naa kọ boo á dọọ boo gbò e bà gé náa lèlà nu nè gbò e bà gé
náa lọ̀ nu.

46 Be ò vulei áá kóló gbò e a vulei, mó kà lé kpẽ́ ní e Bàrì é néi é? Boo bée kọ
bãànà gbò lọl kpègè, e a dú pọ́lọ́, ólò naana gé vó!

47 Vaá be áá pá bọọ vígà nè bọ̀ì ní e o láá loai bel é, é kọ níé dú kele ló nu e
na gbòa gé náa? É kọ gbò e bà náa nyíma ló Bàrì náa náana gé vó?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

48 Ò íè ge monii kọ ò gbõomai m kọ̀láá sḭ́ deè belí bé e bọọ Tẹ̀ e a di káála gbõoma naa.

Máátìù 6

1 “Monii kọ nóo túì lé nu e o gbḭ́ì ge naanii boo bée Bàrì sẹẹlii kḭ̃ e gbò nen é monii. Be ò náanii vó, bọọ Tẹ̀ e a di káála náa é kpḗ nèi.

2 “Boo bée vó, tố́ó e o dõò nu nè nen tãa, ó gá vee belí bé e gbò bàà sḭ́ ólò naa gbẹá m tọ Bàrì nè boo èèlè. Bà ólò naa vó kọ bé gbò nen leelàèva. M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ bà náa é íe tọ́ọ̀ kà lé kpḗ lọl bá Bàrì.

3 Tãa vó, be ò dõo nu nè nen tãa, ó gá naa ní e dõòna nen é nyímá.

4 À é gboó gbẹá ke gũa, vaá bọọ Tẹ̀ e a mòn nu e a di ke gũa é gboó kpḗ nèi.

5 “Ó gá noi gbò bàà sḭ́ tố́ó e o é tãagai ló Bàrì! Tố́ó e bà gé tãaga ló Bàrì, à ólò leemáva ge elá èla m tọ Bàrì nè boo taa tḗ èèlè, kḭ̃ e dénè nen é monva. M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ bà náa é íe tọ́ọ̀ kà lé kpḗ lọl bá Bàrì.

6 Sõò tố́ó e olo é tãaga ló Bàrì, bã m o àn kḭ̃ e tọ́ọ̀ nen á gé vaá ò kuà nu tọ ló tãaga ló o Tẹ̀, e dẽe nen náa moà. Ẹlẹ, o Tẹ̀, Bàrì, e a mon nu e nen náa ke gũa, é gboó nèni lé kpḗ.

7 “Tố́ó e o é tãagai ló Bàrì, ó gá dọ kẽ kọi kọ̀láá nu e a dọ́í gã́ belí bé e gbò e bà náa nyímá ló Bàrì ólò naa. Bà íe bùlà kọ tố́ó e bà lóè gbele tõò bel ní e Bàrì é dã́èva mon é.

8 Ó gá noíva, mè bọọ Tẹ̀, Bàrì, nyímá nu e a dii bíi ló bé ò kalá kọi neíe.

9 Neenii bé e o é tãagai ló Bàrì naaniií: “Bẹẹ Tẹ̀ e o di káála: Ka á di ló o bée e a di kái.

10 E banì kọ ó dù gé lẹ̀ẹ̀là bel ló gbò nen, nè ge kọ é láá naa o bùlà boo bàlà booí belí bé e gbò e bà di káála gé náa naa.

11 Nèi gyã́á e a é gbõomaí ló nieí.

12 Ia ló bẹẹ pọ́lọ́ nèi, di belí bé e beele ia ló nè gbò e ba è síi pọ́lọ́ naa.

13 Ó gá zìgà kọ é dọ m dàg, sõò dùùlai lọl bá pọ́lọ́ nená. ((Boo bée kọ olo ní e o íe lẹ̀ẹ̀là bel nè kpóó nè ka e a di lee é. Á di naa vó!))

14 “Be ò iai ló pọ́lọ́ e dõòna nen beè síi, bọọ Tẹ̀ e a di káála é ia ló boólo pọ́lọ́ nèi.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Sõò be nóo iai ló pọ́lọ́ nèi dõòna nen, bọọ Tẹ̀ e a di káála náa é ia ló boólo pọ́lọ́ nèi.

16 “Tố́ó e o gé kái gấ, ó gá bigelei sḭ́ belí bé e gbò bàà sḭ́ ólò naa. Bà ólò kììlà sḭ́va kọ bé gbò nen nyímá kọ bà géè kaè gấ. M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ bà náa é íe tọ́ọ̀ kà lé kpḗ lọl bá Bàrì.

17 Logai sḭ́ vaá ò minai gyáa tố́ó e o gé kái gấ,

18 naa ní e tọ́ọ̀ nen náa é nyímá kọ ò gé kái gấ--daalá lọl ló bọọ Tẹ̀, e dẽe nen náa moá. Bọọ Tẹ̀, e a mon nu e o náanii ke gũa, é gboó kpḗ kpḗ ló nèi.

19 “Ó gá gboi gyọ́ sẹlẹ́í boo bàlà booí, kḭ̃ e nàà nè kág lòga gé láá tagi kyọ̀, vaá gbò zib gé láá baa bã ló vaá zìb.

20 Tãa vó, ò gboi gyọ́ sẹlẹ́í káála, kḭ̃ e nàà nè kág lòga náa gé láá tagi kyọ̀, vaá gbò zib náa gé láá baa bã ló vaá zìb.

21 Boo bée kọ kḭ̃ e o gyọ́ dì, ní e o nyíe é olòó dìna gé é.

22 “Súú dẽe dì belí té sấ e a ẹẹ́lẹ ló nen. Be dẽéni nyágí, dénè kẽ é ẹẹ́ní ló.

23 Sõò be dẽéni kọọ̀gà, dénè kẽ é kuúni gín ló. Be o ẹẹ́ dee gboó dú gín, ẹ̀b bé e a é kuu gín naa à!

24 “Tọ́ọ̀ nen náa é láá dú gyóòlo bàà kà tẹ̀ tọ. Boo bée kọ à é ọ́ví ene ọ̀và vaá à vulè na nen e a dú kele ló níéá, à bè kọ à é dává ló ene ọ̀và vaá à ẹb na nen e a dú kele ló níéá tẹlẹ kẽ. Nóo é láá dui gyóòlo Bàrì nè gyọ́.

25 “Vó ní e a náa m̀ kọ́ nei kọ ó gá tãagei bọọ bùlà e a kil ló nu ge dè, nè nu ge ố tõomá dùm, à bè nu ge nvèà e. É kọ bọọ dùm náa el nu ge dè, vaá bọọ kpá ló náa el nu ge nvèà?

26 Ni zẹ́ẹ́ ẹvii kọ gbò ńnóm pẹ̀ẹ̀ náa ólò fó nu à bè ge kọlí nu sẹlẹ́ dá, sõò bọọ Tẹ̀ e a di káála ólò nèva gyấá! É kọ nóo nyímàì kọ boolo palà ge bọọlii ló Bàrì elii gbò ńnóm?

27 É kọ à íe ene bọ̀ì e a é láá tú dee tẹlẹ boo a dùm tení dú ló gè tãage a bùlà?

28 “Éé ní e a náa ò tãagei bọọ bùlà e a kil ló nu ge nvèà e? Ni ẹvii bé e gbò víl e a di boo bàlà ól dum naa. Bà náa sí tọ́ọ̀ kà pííla, à bè ge kọ bà láá lò kàn simá.

29 Sõò m̀ kọ́ nèi kọ bãànà Méné Sólomọ̀n, e a beè palà ge ié gyọ́, náa beè láá nvèà nu e a dú lé sḭ́ belí ene kà gbò vílí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 Bàrì ní e a símí kàn víl e a gé dum boo bàlà ól é--víl e a é láá dum nieí vaá bà sá lọl sốóe vaá tẹlẹ̀ sấ ló. Be vó, é kọ Bàrì náa é mon kọ à símìe kàn boolo? Ẹ̀b bé e boolo nóo láá dẹlẹi nyíe boo Bàrì naa à!

31 “Boo bée vó, ó gá tãagei bùlà e a kil ló nu ge dè, à bè nu ge ồ, à bè nu ge nvèà.

32 (Boo bée kọ gbò e bà náa nyímá ló Bàrì ní e bà ólò ká nyíe gbẹ́ẹ́ boo na gbò nu é.) Bọọ Tẹ̀ e a di káála nyímá kọ gbò nuí dii bíi ló.

33 Tãa vó, ò zẹ́ẹ́ bulai ge dìí ke lẹẹ̀là bel Bàrì nè ge naa nu e a gbḭ́, mè à é gboó nèi dénè gbò nuí.

34 Boo bée vó, ó gá bulai sốóe. Aalií ló sốóe nè a tãàgà. Bu dee íe a tãàgà e a zọ́e ló gbồònà.

Máátìù 7

1 “Ó gá gbẹi dõòna gbò, kọ bé Bàrì náa gbẹ́i.

2 Boo bée kọ bá e o gbẹ́mài dõòna gbò ní e Bàrì é gbẹ́mái é, vaá nu e o domài nei dõòna gbò ní e Bàrì é domànà gé nè boolo é.

3 “Éé ní e a náa ò mòn pẹ́l té e a di kóm dẽe o vígà vaá nóo monì kélè té e a di gbana boo dẽe olo é?

4 À é náa và vaá ò láá kọ́ nè o vígà kọ, ‘Dù mè ḿ tú pẹ́l té lọlní dẽe,’boo tốó e kélè té di boo dẽe olo é?

5 Olo nen bàà sḭ́! Zẹ́ẹ́ tú kélè té e a di gbana boo dẽe oloá lọl, kọ bé ò palà ge mòn nu vaá láá tú pẹ́l té lọl kóm dẽe o vígà.

6 “Ó gá túi nu e a di káí nèi gbógó, vaá ó gá tui bọọ zẹ́gẹ́ e ka di ló tẹlẹi ke gbàà di máá, mè á di vó bà zag tọ boo vaá ooa kẽ dù gé tagíi.

7 “Banii, mè ò é íei. Gbḭ̃i, mè ò é gbḭ́i monii. Konii bá ló, mè nu tọ é kuuà nèi.

8 Boo bée kọ kọ̀láá nen e a ban é íe, nen e a gbḭ́ é gbḭ́ mòn vaá nen e a kon bá ló, nu tọ é kuuà nèe.

9 “É kọ be nvín bḭ́íná gyấá bá a tẹ̀, à é gboó nèe kpò dem kọ á dè?

10 Sẹ̀ à é née naanà be à bḭ́íná gyấà e?

11 Be boolo, gbò pọ́lọ́, láá nyimai tḗ ge tui lé nu nei bọọ gbò nvín, à é náa và vaá bọọ Tẹ̀ e a di káála náa é tú lé nu nè gbò e bà bḭ́inaé bá é?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 “Kọ̀láá nu e a léémái kọ gbò nen á naanìè neèi, boolo naanai gé neíva. Dénè Log Mózìs nè nòòmà nu Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì di m na kà logí.

13 “Tenií bìbìì gbàn sḯá bãmai, boo bée kọ tààla gbàn sḯ, e èèlè e a baalà dọ ló ọ́ọ́gá booá, é tú nen tẹlẹ ke tồò kyọà sḯ, vaá gbò e bà gé tění boo bọọ gã́ bug.

14 Sõò gbàn sḯ e nen é tění bã m dùm náa taalà, vaá èèlè e a baalà dọ ló à tavàlà ge tení boo, vaá gbálà ńkem gbò e bà gbḯe mòn.

15 “Ọẹi dẽe ló gbò e bà kpọ́ kyáá kọ baála gbò kọ́ bùlà Bàrì. Bà tú kpá naanà ból kọla ló, sõò ọ̀và nyà.

16 Ò é nyímaíva ló tění dú ló ba láb. Nvéè pyób náa ólò mumí ló té kpòlò kpò taa nu, à bè ge kọ b̀ẽè é múmí boo té kpãà.

17 Pálá pálá ló té ólò mumí lé ból súú, sõò té e kom di ló ólò mumí pọ́lọ́ ból súú.

18 Pálá pálá ló té náa é láá mumí pọ́lọ́ ból súú, vaá té e kom di ló náa é láá mumí lé ból súú.

19 Kọ̀láá kà té e bè náa múmi lé ból súú bà é kḗee tẹlẹ kẽ vaá tovíe tẹlẹ dáa sã́.

20 Boo bée vó, ò é nyímai ló gbò e bà kpọ́ kyáá kọ baala gbò kọ́ bùlà Bàrì tění dú ló ba láb.

21 “Níì dénè nen e a kólím̃ ‘Nà Dõò, nà Dõò!’ní e a é dí zẹ̀ẹ̀ gbò e Bàrì é lẹẹlà bel ló é nì, sõò áá gbò e bà náa bùlà nà Tẹ̀ e a di káála.

22 Tố́ó e a é íná dee bèèla bel, gbele tồò nen é kolím̃ kọ, ‘Dõò, Dõò! E beè tú o bée lomá bel Bàrì, kpomági zọ lọl m nen, vaá simági gbele tồò tóm dũùnè!’

23 Sõò nda é gboó aalá nèva kọ, ‘Ním̃ nyímài ló. Tenii aalim̃í sḯ, e boolo gbò sì pọ́lọ́ tóm!’

24 “Vóá à naa, kọ̀láá nen e a dã́ nà mon belí vaá naa nu e m kọ́, na kà nen dì belí nen nyìmà nu e a do díí kẽ a tọ boo dem.

25 Boo dọọ ló, múú à bú kòn, fọ́ọ́lọ́ à saá ló. Sõò náa dọ, boo bée kọ a beè dòe díí kẽ boo dem.

26 “Sõò nen e a dã́ nà mon belí vaá lọe gè naa, na kà nen dì belí nen ból e a do díí kẽ a tọ boo zái sãa.

27 Boo dọọ ló, múú à bú kòn, fọ́ọ́lọ́ à saá ló. À gboó dọ̀. À dọ uu gbàà kẽ!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 Bé e Jíìzọ̀s nóomà nu naa beè palà ge bọọ ló dénè gbò e bà di kĩé tốó e a ni ló dénè belá lọ̀l.

29 Bá e ẹlẹ síi ló a nòòmà nu beè dú kele ló ní ba gbò nóòmà Log, boo bée kọ a beè noomà nu belí nen e kpóó di bá.

Máátìù 8

1 Tốó e Jíìzọ̀s ni aa boo gùa, gbele tồò nen beè gboó bììàé nvée.

2 Ene kà gbálà e pọ́lọ́ kom beè dọ̀é ló à gboó dù gé kumíe dúnú ke gbàà vaá bànie kọ, “Tẹ́ẹ̀, be à géè dú o bùlà, m̀ gá è kọ ó bóm̄, naa ní e m é õoà.”

3 Jíìzọ̀s à gboó nììnà bá tọ́é ló vaá kọ, “À dú nà bùlà. Gboó boá!” À gé kọ́ gé vóá, gbálàa à gboó boá.

4 Jíìzọ̀s beè gboó ãanée kọ, “Palà ge dã̀, ó gá kọ́ nè tọ́ọ̀ nen. Tãa vó, ò lele tọ gé tú o ló zogè nen vààla gyọ́ọ vaá ò gboó nè vààla gyọ́ọ e Mózìs beè emí m a Log, naa ní e dénè nen é nyímá kọ o bóá õoà.”

5 Tốó e Jíìzọ̀s íná Kapánìọ̀m, ene kà nen togó gbò bé pá Róm̀, e a ólò tulè vòò tub nen bé, beè dù gé bàn kọ á nveènìe bá neèe. A beè bàn kọ:

6 “Tẹ́ẹ̀, kpá ló nà nvín tọ e a di be zọ vaá náa láá aa boo vái kyãà. Kà agẹ bá nyaa ló dìé boo.”

7 Jíìzọ̀s à gboó aalá kọ, “M̀ é sí gé bóe.”

8 Nen togó gbò béá beè gboó aalá nè Jíìzọ̀s kọ, “Tẹ́ẹ̀, ním bọ́ ló kọ ó dú nà tọ. Gbẹá gé kĩ e o dìa ló bel, mè nà nvín tọ é bóá.

9 Nda di ke lẹ̀ẹ̀là vaá iena gé gbò bé e nda gé lẹẹ̀là bel ló. Nen e m lẹẹ̀là tóm e a dìvá gbàà ólò sì, vaá nen e m kólì ólò dù. Kọ̀láá nu e m kọ́ nà gyóòlo á naa, ní e a ólò naa é.”

10 Tốó e Jíìzọ̀s dã́ naa vó, a beè gboó palà ge bọọ́é ló, naa ní e a kọ́ nè gbò e bà dìé nvéeá kọ, “M̀ ló kà kà bel nèi kọ m̀ gáà mòn tọ́ọ̀ nen e a di Ízràẹ̀l e a láá dẹlẹ nyíe boo Bàrì naa vóá.

11 M̀ palà ge kọ́ nèi kọ, tốó e Bàrì é lẹẹ̀là bel, mè gbele tồò nen é aa báà nààni nè dọ̀mà tẽ́ bàlà booí vaá zọ̀ Ébràhàm nè Áízèk nè Jékọ̀b ĩiá tẽ́ kẽ vaá gbá deá nu,

12 boo tốó e gbò e bà gá è kuu kĩ e Bàrì gé lẹẹ̀là bel é gboó dú gbò e bà é tóví tẹlẹ ke dẹi, m kùkùù gín. Tó nè táà dáa ní e a é di kĩé é.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè nen togó gbò béá kọ, “Kil tọ, vaá nu e o dẹlẹm̄ nyíe boo lóá á naaá nèni.” A nvín tọá beè gboó boá kà lèlà tố́ó e Jíìzọ̀s gé ló belá.

14 Jíìzọ̀s beè gboó iná tọ Pítà vaá mòn kọ a kà va di tọ e sì sấ ni túe gban kẽ.

15 Jíìzọ̀s siíe bá ló bá vaá kpá lóe à gboó valí, naa ní e a láá aa boo vaá naa nu nèe.

16 Tố́ó e a ni dú ló èlà, gbò nen beè gboó faalági gbò e zọ divá m domá ló Jíìzọ̀s. À gboó ló bel kpomá gbò zọá lọlvá m, vaá bona gé dénè gbò e lóva zọ.

17 A beè naa vói kọ bé nu e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè kọ̀ ḿmá, e a kọ́: “À bó bẹẹ kom vaá tú dénè bẹẹ zọ̀ ló lọlíí ló.”

18 Tố́ó e Jíìzọ̀s mon gbele tồò nen e bà di ḿmaé ló kĩé, a beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Naanii mè é ful peneí dọ nvée.”

19 Ene nen nóòmà Log pá Júù beè gboó dúé ló vaá kọ, “Nen Dò Bá, nda é nyoonéni kọ̀láá kĩ e o sí.”

20 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Kpòòlò íe deè e a tõó m, ńnóm à ié tẹ̀ e a má m, sõò nda, Sấáná Nen, ním̄ íè tọ́ọ̀ ke tồò ge dẹlẹ togó.”

21 Dõòna nen, e a è dì gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvéeá, à kọ, “Tẹ́ẹ̀, elá vó, mè ḿ zẹẹ́ sí be gé lì nà tẹ̀.”

22 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Dù gé nyoonémm̄ nvée, vaá ò aa ló gbò íí kọ bà á lì ba nen.”

23 Jíìzọ̀s bấ faà vaá gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó zọe bã faàa àà.

24 Gbele kpóó ló fọ́ọ́lọ́ beè gboó bú ló ula boo peneá, naa ní e dálí à íná boo ge diilè faàa. Sõò Jíìzọ̀s beè di dáá.

25 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó síé ló gé kẽeée vaá kọ, “Dõò, nvèè bá nèi, mè e pè!”

26 Jíìzọ̀s à bĩináva kọ, “Éé ní e a náa vaá pọ̀ à siíi é? Boolo nóo láá dẹlẹi nyíe boo Bàrì!” A beè gboó aa boo vaá lẹ̀ẹ̀là bel ló fọ́ọ́lọ́á nè peneá kọ á ọ̀b, vaá dénè kẽ à gboó ọ̀b.

27 Nuí beè bọọ ló dénè ọ̀và, naa ní e bà bĩíná kọ, “Níí mó íb nen e bãànà fọ́ọ́lọ́ nè pene gbaníe tố́ ló é?”

28 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni fùl sábá peneá vaá íná bon Gadárà, bàà nen dáa beè gboó aa m kóló dem kĩ e bà ólò lì nen vaá zọe nyòònà. Zọ e a di m pálàa není beè

© 1996 by Biblica, Inc.®.

naa kọ bà á olòó tõó kĩé nyagene bè, naa ní e pọ̀ náa zigà kọ tọ́ọ̀ nen á teniná boo èèlèa.

29 Bà gé moníe géá, bà gboó vulí kpấ kọ, “Olo, Sấáná Bàrì! Éé ní e o gbḭ́i ló é? O dú ló ge nèi kpọ̀ té e tố́ó gáà lee?”

30 Gbele tồò dì máá beè di ku ló kĩé e bà géè dé kpál.

31 Gbò zọá à gboó bàn Jíìzọ̀s kọ, be à é kpóeva lọlie m gbòa, mè á lẹẹ̀làèva nveenie m gbò dì máááá.

32 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Aaliivá m.” Bà gboó aa m pálàa kà gbálàa vaá bã m gbò dì máááá. Zivè kà gònò dìa beè gboó kònà aa boo kpòa vaá teá gé pè múú.

33 Gbò e bà géè kù dẽe ló gbò dì máááá à gboó teá àà vaá bã zẹẹ̀ tọ gé kpẹa nu e bà mon nè nu e a lẹẹ̀à ló gbò e zọ beè di m̄á.

34 Dénè boná beè gboó kồòà dù gé zọ̀ Jíìzọ̀s nyòònà, vaá tố́ó e bà ni moníe, ba gboó bànie kọ á aalìe ba dó.

Máátiù 9

1 Jíìzọ̀s bã faà ooa kẽ vaá fùl peneá má sḭ́ bon e a ólò tõo.

2 À íe ene kà gbálà e zọ ló túe gbẹẹ́ mà kẽ kọ á gá láá kyãà e gbò nen beè gboó gbá a búl nè ẹẹ̀ dàlà domá ló Jíìzọ̀s. Tố́ó e Jíìzọ̀s ni mon bé e gbòa dẹlẹe nyíe boo naa, à gboó kọ́ nè gbálàa kọ, “Nyíeni á gá tãàgà, e nà nvín, mè m̀ ia ló o pọ́lọ́ nèni.”

3 Sìgà gbò nóòmà Log pá Júù beè gboó gbẹá zẹẹ̀va kọ, “Gbálài gé òn Bàrì!”

4 Jíìzọ̀s beè nyímá nu e a dìvá nyíe, vaá à gboó bḭ̃ináva kọ, “Éé náa ò iei íb pọ́lọ́ bug togóá é?

5 Gbàà ge kọ, ‘M̀ ia ló o pọ́lọ́ nèni,’nè ge kọ, ‘Aa boo vaá ò kyãà,’ńmoné ní e o bulài kọ à válí é?

6 Sõò m̀ é náa kọ ó nyimai kọ nda, Sấáná Nen, íè kpóó gè láá ia ló pọ́lọ́ nè gbò nen gbẹá bàlà booí.” Tố́óá, à gboó kọ́ nè gbálà e bè náa è láá aa boo kyãàa kọ, “Aa boo, ulí o búl vaá ò kilí be.”

7 Gbálàa beè gboó aa boo vaá kil be.

8 Pọ̀ beè gboó sii dénè nen e a è di kĩé vaá mòn nuí. Bà gboó leelà Bàrì kọ à láá tú íb kpóó e a náa vó nè nen.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Boo tốó e Jíìzọ̀s géè tení aa kĩé, a beè mòn ene kà gbálà e a ólò lọl kpègè, e a kọlà Máátìù, e a di ĩì tế m a tọ tóm. À gboó kọ́ nèe kọ, “Nyoonémm̄ nvée.” Máátìù beè gboó aa boo nyoonée.

10 Tốó e Jíìzọ̀s di tọ Máátìù e a gé dé gyấá, gbele tồò gbò lọl kpègè nè dõòna gbò e bà íe pọ́lọ́ bée, beè dù gé zọ̀ Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée deá gyấá.

11 Tốó e sìgà pá Fárèsì mon nuí, bà gboó bĩiná gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s kọ, “Éé ní e a náa vaá bọọ nen dò bá à zọ̀ gbò lọl kpègè nè gbò e bà íe pọ́lọ́ bée deá gyấá é?”

12 Tốó e Jíìzọ̀s dấ, à gboó aalá nèva kọ, “Nen dóm biè náa dú bíi ló gbò válá ló, sõò ló gbò e lóva zọ.

13 Zẹ́ẹ́ aalii gé noi mon bel Bàrì e a kọ́, ‘Gè kọ ó iei sàn nyíe ló nen ní e a biímm̄ é, mè níì ge tú nom vaamá gyọ́ọ nèmm̄ nì.’Ním beè dú ló gè kolí gbò lé, sõò m beè dú ló gè kolí gbò pọ́lọ́.”

14 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, beè dú ló Jíìzọ̀s vaá bĩináe kọ, “Éé ní e a náa vaá beele nè pá Fárèsì ólò ká gấ, sõò gbò e bà ólò nyoone nvée olo náa ólò ká é?”

15 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “É kọ gbò e ba è kolí kè ílà dóm nè va ólò bầ nyèm boo tốó e nen e a gé ílí va dìvá ló? Á gé naa vó! Sõò dee gé dú e bà é beè tú nen e a gé ílí vaá lọlvá ló, vaá bà gboó ká gấ.

16 “Tọ́ọ̀ nen náa ólò tú ãa báà nu uú dẽe kĩ e a baalà ló nómá kọ̀là ló, boo bée kọ ãa báà nuá é nvémá vaá baa kọ̀là lóá èlmà bé e a beè dì naa.

17 Bà náa ólò túna gé ãa míí tố m nómá bẹ̀lẹ̀ kpá ból. Be bà náa vó, bẹ̀lẹ̀a é pómí, naa ní e mííá é tũà pè vaá bẹ̀lẹ̀a gboó kyọà. Tãa vó, bà ólò tú ãa míí tố m ãa bẹ̀lẹ̀ kpá ból, kọ bé pálàa kà láá dì.”

18 Jíìzọ̀s gáà beè lo belá lọ̀l, tốó e ene nen tule tọ Bàrì pá Júù dú gé kumíe dúnú ke gbàà vaá kọ́ nèe kọ, “Séi ấàa tá ló nà síla. Sõò dù gé tú o bá dẹ̀lẹ́é boo, mè à é dum.”

19 Jíìzọ̀s beè gboó aa boo vaá zọ̀e gbá tọ. Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè bìàvá nvée.

20 Ene kà pá bia beè dìva zẹ̀ẹ̀ e tãàgà è bấ ló a ega tốó bu ế vaá naa ní e gbele tồò mii beè síé ló m òb nè bàà gbáá. À gboó tení dú dee nvée Jíìzọ̀s vaá daa bá ló gbốó gấ a kọ̀là ló,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 boo bée kọ a beè kọ́ m a nyíe kọ, “Be m láá daa gé bá ló a kọ̀là ló, m̀ é bóá.”

22 Jíìzọ̀s à gboó kììa ló kẽ, vaá tố́ó e a moníe, a gboó kọ́ nèe kọ, “Nyíeni á gá tãàgà, e nà nvín pá bia! O bóá boo bée kọ ò dẹlẹ̀m̃ nyíe boo.” À gé kọ́ gé vóá, kpá ló pá biaá à gboó valí.

23 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni íná tọ nen tule pá Júùa vaá mòn gbò e ba géè uuli nu ọlmá sọ́l kè tóá nè bé e gbò nen koolà kpấ tó vaá dénè kẽ à bũ̃ùgà naa,

24 à gboó kọ́ nèva kọ, “Kọ̀láá nen á aa tọí dọ dẹi! Nvín pá biaí náa ú, sõò à di dáá!” Dénè ọ̀và à gboó màgàe.

25 Gbòa gé dọ gé dẹiá, Jíìzọ̀s à gboó bã tọ ló nvíná vaá siíe bá ló bá. Nvíná à gboó aa boo.

26 Kpẹaí beè gboó zààlà tění ló zivè kà bálá sḩ́ kḩ́é.

27 Jíìzọ̀s aa kḩ́é, vaá boo èèlè e a gé aà, bàà nen gímá dẽe à gboó olòó vulí kpấ bììàé nvée kọ, “Nvín Dévìd! Naái sàn!”

28 Tố́ó e a bấ tọ, pálàa nen gímá dẽeí beè zọ̀e bã tọ. Jíìzọ̀s à gboó bḩ̃náva kọ, “Ò zigàì kọ nda é láá naa vaá ò monii nu?” Bà aalá nèe kọ, “È zigà, e Tẹ́ẹ̀.”

29 Jíìzọ̀s à gboó daáva bá boo dẽe vaá kọ, “Be vó, nu e o íèì ziga booá á naaá nèi!”

30 Dẽéva beè gboó mùùà. Jíìzọ̀s à gboó palà ge ãanéva kọ, “Ó gá kọi nei tọ́ọ̀ nen!”

31 Sõò ba beè gboó àà gé kọ́ kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s zaali zivè kà bálá sḩ́ kḩ́é.

32 Gbò gímá dẽeá gé aa gé, à gboó ié gbò e bà faalá ene kà gbálà, e zọ beè dié m vaá náa beè láá ló bel, domá ló Jíìzọ̀s.

33 Jíìzọ̀s gé kpó gé zọá lọlie m, gbálàa à gboó láá ló bel, naa ní e a bọọ ló dénè nen. Bà gboó kọ, “Níí túá tóm e íb nuí gé náá Ízràẹ̀l!”

34 Sõò pá Fárèsì beè gboó kọ, “À íe kpóó e a gé kpómá zọá lọl bá Pọ́lọ́ Nyómá, e a di togó dénè zọ.”

35 Jíìzọ̀s beè kyãà bã pọ̀b bon nè ńkem bon vaá noomà nu gbẹá m gbò tọ Bàrì pá Júù. A beè vee Lé Kpẹa e a kil lo lẹẹ̀là bel Bàrì, vaá à bogági gbò e bà íe kele kele íb kom nè zọ̀ ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 Tốó e a mon gbele gbò nená, ba è gboó dúe ńsàn nyíe, boo bée kọ gyỗ
beè dìvá dẽe vaá bà náa beè ié nen nvèè bá. Ba è gboó dì belí gbò naanà ból
e nen ku dẽe ló á gé ló.

37 À gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Gbele tổò nu a léèvè, sõò
gbò tóm e a di gbàà dú ńkem.

38 Banii Tẹ Íe nu e a ni léèvèi kọ á lẹ̀ẹ̀là gbò tóm e a é kọ́lí tẹlẹ boo bàlà ólí.”

Máátìù 10

1 Jíìzọ̀s beè kolí òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvée bõonè vaá nèva kpóó
ge kpomá zọ nè ge bomá kọ̀láá íb kom nè zọ̀ ló.

2 Òb nè bàà nen e a lẹẹ̀làa kọlà vói: Túá gbò beè Sáímọ̀n (e a kọlànà gé Pítà)
nè a vígà Ándrù, kọ bé à gboó dú Jémz nè a vígà Jọ́ọ̀n, e a dú pá nvín Zẹ́bìdì;

3 Fílìp nè Baatọ́lọ̀mù; Tọ́màs nè Máátìù, e a beè olòó lọl kpègè; Jémz, e a tẹ
kọlà Álfìọ̀s, nè Tádìọ̀s;

4 Sáímọ̀n (e a è di zẹ̀ẹ̀ gbò e bà géè bé boo kọ pá Júù á aa kè bá pá Róm), bii
ló Júdàs Iskárìọ̀t, e a è tú Jíìzọ̀s nvèè bá ọ́b.

5 Jíìzọ̀s tú gbò dùùlà bá deè tốí nè òb nè bàà nen e a lẹẹ̀làa: “Ó gá sií bon e
pá Júù náa tõo à bè bon pá Samérìà.

6 Tãa vó, ò síí ló pá Ízràẹ̀l e a ni kyãà aa ló Bàrì belí gbò naanà ból e nen ku
dẽe ló á gé lói.

7 Veelii kyãamai kọ, ‘Lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì a íná ku ló!’

8 Boi gbò kom, kẽei gbò e ba è ù, boi gbò e pọ́lọ́ kom di ló, vaá ò kpói zọ lọlii
m gbò nen. Nóo zálìì kpóói, vóá ó gá kọi ki ló nu e o é náanii nèi gbò není.

9 “Ó gá faalai tọ́ọ̀ kà kpègè,

10 à bè bẹ̀lẹ̀ kyẽè simaí bọọ kyẽè. Ó gá faalai dõòna kà kọ̀là ló ge nvèà, à bè
kpá ká tọ, à bè kpóó té tọ́gà kẽ, boo bée kọ nen e a sí tóm bọ́ ló kọ bà á nèe
gyấá.

11 “Kọ̀láá kà pọ̀b bon à bè ńkem bon e o ínàì, zẹ́ẹ́ gbĩi nen e a é láá túi nvee
tọ, vaá ò tõonií a tọ dọ̀ tốó e o é aalií boná.

12 Tốó e o bãi tọ, ò kanai mon gbò e a di tọá kọ, ‘Á leèi.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Be gbò e a di tọá túi, léé sḯ e a aa m bọọ kànà mòn kól á dìvá ló, sõò be bà náa túi ò oomai léé sḯá aamai.

14 Kọ̀láá kà tọ à bè bon e bà náa túi à bè ge pãanei tố ló, ò aalíí kĩé vaá ò kpalai ba sãa lọai kè ká tọ.

15 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, dee e Bàrì é béélá bel ló gbò nen, mè à é náa sàn pá Sọ́dàm nè pá Gọmọ́rà èlmà pá na kà bon.

16 “Ẹvii, mè m̀ lẹẹlài belí gbò naanà ból e bà lẹẹlà tẹlẹ zẹ̀ẹ̀ gbò kpẹẹ̀. Vóá, tẹlẹi dẽe kẽ belii naanà, vaá ò gbọ́ọlẹi ló belii kúkuú kẽ.

17 Kuai dẽe ló, mè pá Júù é siíi nvee ba tọ bèèla bel vaá kpọi té ló gbẹá ba tọ Bàrì.

18 Bà é siíi ele kè sḯ gbò e a gé bẹl nè gbò méné boo bée kọ ò gé nyoonémm̄i nvée. Níí é gboó nèi èèlè ge ló Lé Kpẹa nè gbò e bè níì pá Júù nì tẹlẹ ló ba gbò tule.

19 Kọ̀láá tố́ó e bà túi simá tõò bel, ó gá bulai nu e o é kọi, à bè gấ ge sẹlẹ ló. Mè tố́ó e tố́ó gè ló bel é lée, Bàrì é néi nu ge kọ̀.

20 Boo bée kọ Nyómá Káí bọọ Tẹ̀ ní e a gé ló belá tenmaí m é, mè níì boolo nì.

21 “Tố́óá, sìgà nen é tění ló a vígà e a nyoone nvée nda nvèè bá gbò nen kọ bà á fẹ́e, vaá sìgà tẹ̀ é náanà gé vó ba gbò nvín e ba nyoone nvée nda. Sìgà nvín é bé dò bá nu ba gbò tẹ̀ nè kà e ba nyoone nvée nda vaá kọ bà á ù.

22 Dénè nen é ọ́vii boo bée kọ ò gé nyoonei nvée nda. Sõò Bàrì é duulà kọ̀láá nen e a ĩimà tẹlẹ kùbmà.

23 Teelai aalíí bon e bà bíìgèi ló kilíí dõòna bòn. M̀ ló kà kà bel nèi kọ nda, Sấáná Nen, é dú e bè ò gáà zẹẹ sii tóm bãí dénè bon e a di Ízràẹ̀l.

24 “Tọ́ọ̀ nen e a gé nó nu náa el kpãa a nen dò bá. Tọ́ọ̀ kà gyóòlo náa el kpãa a tẹ̀ tọ.

25 Nvín e a nyímá nu belí a nen dò bá, à bè gyóòlo e a íe ka belí a tẹ̀ tọ, á õá Bàrì zaa. Vaá be bà láá kolí tẹ̀ tọ kolíe Biẹ́lzìbọ̀l nóo bulài kọ bà é tú bée e a dú pọ́lọ́ èl vó kolí ló na gbò e bà sígá tọá?

26 “Boo bée vó, pọ̀ á gá siíi ló gbò nen. Kọ̀láá nu e a dú gè gbẹẹ́ ke gũa kátogói é beè dú gè tẹlẹ bàlà kẽ, vaá kọ̀láá nu e a dú gè uu kátogói é beè dú gè naa kọ gbò nen á nyimá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 Ó gá gõi nu e m gé gbẹá ke gũa kọ́ nèií. Naanii ní e dénè nen é dấ nu e m gé sáágá nèií.

28 “Pọ̀ á gá siíi ló gbò nen. Bà é láá fẹ́ nom kpá ló nen, sõò bà náa é láá fẹ́ a ból nyíe. Tãa vó, ò siíai pọ̀ ló Bàrì, mè ẹlẹ é láá tú nom kpá ló nè ból nyíe nen nvee ke tõò bẹẹ ló dáà sấ, vaá kyọ̀ sḭ́.

29 “Ńgá kõò á gé ló tọ́ọ̀ nu. Nen é láá oo bàà ọ̀và vaá náa é láá kẹ́ ló lọl ló. Sõò bãànà bé e bà á gé ló tọ́ọ̀ nuá, tọ́ọ̀ ọ̀và náa ólò dọ kẽ ù e bọọ Tẹ̀ náa nè dee.

30 À bẽènà boólo, e Bàrì nyímá bãànà gấ bug pa gyáa e a dìí togó.

31 Boo bée vó, pọ̀ a gá siíi, mè boolo bọọlii ló Bàrì elii gbele tõò ńgá kõò!

32 “Nen e a dọ bàlà kẽ elá nè nda kè sḭ́ gbò nen ní e nda é dọna gé bàlà kẽ elá nèe kè sḭ́ ńda Tẹ̀ e a di káála é.

33 Sõò nen e a amam̃ sàn kè sḭ́ gbò nen, nda é amànàe gé sàn kè sḭ́ ńda Tẹ̀ e a di káála.

34 “Ó gá iei bùlà kọ m beè dù ló ge tú kṹùnà mon domá boo bàlà booí. Èègà mon ní e m beè domá é, mè níì kṹùnà mon nì.

35 M beè dù gé tú èègà mon tẹlẹ gbàà nvín pá gbálà nè a tẹ̀, gbàà nvín pá bia nè a kà, nè gbàà va nè a kà dóm--

36 gbò e a di tọ ló nen ní e bà náa é gbḭ́ gè mònie mii é.

37 “Kọ̀láá nen e a vulè a tẹ̀ à bè a kà èlmà nda náa bọ́ ló ge nyoonémm̃ nvée; kọ̀láá nen e a vulè a nvín pá gbálà à bè a nvín pá bia èlmà nda náa bọ́ ló ge nyoonémm̃ nvée.

38 Nen e bè á gé kpènà ló ge mòn tãàgà vaá ú belí bé e nda é náa, náa bọ́ ló ge nyoonémm̃ nvée.

39 Nen e a gbḭ́ gè kuma a dùm é pèè, sõò nen e a ú boo ge nyoonémm̃ nvée é íé dùm e bè náa tá.

40 “Kọ̀láá nen e a túi tú nda, vaá nen e a túm̃ tú nen e a beè lẹ̀ẹ̀lam̃.

41 Kọ̀láá nen e a tú nen kọ́ bùlà Bàrì, boo bée kọ ẹẹ̀ nen kọ́ bùlà Bàrì, é zọ́e dõònà a lé kpḗ, vaá nen e a tú lé nen boo beè kọ ẹẹ̀ lé nen, é zọ́e dõònà a lé kpḗ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

42 Palà ge nyimai kọ, kọ̀láá nen e a dõo bãànà pẹẹ tọ́ọ̀ múú nè nen e a bọọ gè kil kẽ zẹ̀ẹ̀ gbò e bà ólò nyoonémm̄ nvée, boo bée kọ à nyímá kọ à ólò nyoonémm̄ nvée, mè à íe ge dé kpḗ e a dú ló.”

Máátìù 11

1 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni do bá nu nè òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá lọ̀l, a beè gboó àà gé noomà nu vaá ló kpẹa Bàrì m gbò bon e a di bálá sḭ́ kḭ́é.

2 Tố́ó e Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, gbẹá tọ kpọ́gọ́lọ́ dá̃ nu e Kráìst gé náa, a beè gboó lẹ̀ẹ̀là sìgà gbò e bà ólò nyoone nvée ẹlẹ simáé ló

3 gé bḭ̃ínáe kọ, “É kọ olo ní nen e ba è kọ à é dú é, sẹ̀ é ẹ̀bmà dẽe dõòna nen é?”

4 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Ooaí kẽ gé kọi nu e o dá̃ì nè nu e o monìì nei Jọ́ọ̀n:

5 Gbò gímá dẽe mon nu, gbò kọ̀và à kyãà, gbò e pọ́lọ́ kom beè dọ ló à boá, gbò káá tố à dá̃ nu, gbò e a beè ù à kpáá di dùm, vaá gbò tãa gé dá̃ Lé Kpẹa.

6 Léé sḭ́ di ból nen e bè náa íe bàà bàà bùlà kilmam̄ ló!”

7 Tố́ó e gbò e bà ólò nyoone nvée Jọ́ọ̀n gé aà, Jíìzọ̀s beè gboó ló nu e a kilíe ló nè bồòna gbò e a beè di kḭ́é kọ: “Tố́ó e o beè sii ló Jọ́ọ̀n boo kpáá bàlà ólá, nen e o é doolei ló éé ní e o beè ẹbmai dẽe gè monii é? É kọ kpóó tọ víl e fọ́ọ́lọ́ gé lẹ̀ẹ̀lẹ̀?

8 Sẹ̀ éé ní e o beè sii gé ẹvii é? Nen e a nveà zẹ́gẹ́? Be vó, ò gá è sií tọ méné, mè kḭ́é ní e gbò e a nveà zẹ́gẹ́ ólò dì e!

9 Kà éé ní e o beè sii gé ẹvii é? É kọ nen kọ́ bùlà Bàrì? M̀ zigà naa vó, sõò à bọọ èl pọ́ì nen kọ́ bùlà Bàrì.

10 Boo bée kọ ẹlẹ ní e Kpá Káí ló bel kilma ló é, kọ, ‘Bàrì kọ, M̀ é lẹẹlà nà nen lẹ̀ẹ̀la tóm kọ á gyàni sḭ́ gé sí tóm ló èèlè sẹ̀ẹ̀ni.’

11 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, bọọ èl kọ̀láá nen e a beè mèà. Sõò nen e a palà ge kil kẽ zẹ̀ẹ̀ gbò e Bàrì gé lẹẹlà bel bọọ èlìe.

12 Tấgíní tố́ó e Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, beè dàlà togó vee kpẹa Bàrì tẹlẹ nieí ní e lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì di kè bá béa é, vaá gbò e a síá kpóó ló ní e a béé boo ié é.

13 Boo bée kọ Log Mózìs nè dénè gbò kọ́ bùlà Bàrì beè di ló ge vee dọ̀ tố́ó e Jọ́ọ̀n dú.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Vaá be ò géè zigai, m̀ gá è kọ́ nèi kọ Jọ́ọ̀n ní e a dúé Ẹláíjà e ba géè vee kọ à é ooa kẽ dù e.

15 Nen e a íe tố á dầ!

16 “Éé ní e ḿ tú gbò e a di deeí doolé ló é? Bà bélí gbò pá nvín e bà di ĩì tế kè ki. Na gbò nvíná kova ló ba kóò kọ,

17 ‘È kpá nu nèi kọ ó zovii, vaá nóo zovìì! È sẹlẹ kè tó nèi kọ ó toi, vaá nóo tóì!’

18 Tốó e Jọ́ọ̀n dú vaá kalí gyấá, kalí míí, gbò nen beè kọ, ‘Zọ dìé m!’

19 Tốó e nda, Sấáná Nen gá dú vaá dé gyấá, ố míí, gbò nen à kọ, ‘Ẹlẹá ela nen gọ̀l òò nè nen ồ míí, à zọ gbò lọl kpègè nè gbò e a íe pọ́lọ́ bée naaá nu!’Sõò gbò nu e a aa m nyìmà nu Bàrì dọ bàlà kẽ ólò naa kọ gbò nen á nyima kọ a lelà.”

20 Jíìzọ̀s beè dàlà togó bẽgè bel gbò e a di gbò bon e a beè elá sí gbele tồò tóm dũùnè, boo bée kọ bà náa ọ́gá ló ba pọ́lọ́.

21 “À é tavàlàí ló, e boolo pá Kọ́ràzìn nè pá Bẹtsáídà, boo bée kọ be bon Táíà nè bon Sáídọ̀n ní e m beè tõo sí gbò tóm dũùnè e m beè tõo m boolo sì e, gbò e a di kĩé gá è nvèà kọ̀là ló nyèm, vaá tó kpọlá gbàà bùùlù kpấá dee, boo bée ge ọgá ló ba pọ́lọ́!

22 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, dee e Bàrì é béélá bel ló gbò nen, mè à é náa sàn Táíà nè Sáídọ̀n èlmà boolo!

23 “Vaá boolo, e pá Kapánìòm, é kọ ò gbĩ̀ì ge dalai bọọ ló inmaí ló káála? Bàrì é kilmàí kẽ tẹlẹ ke tồò bẹẹ ló! Boo bée kọ be bon Sọ́dàm ní e m beè tõo sí gbò tóm dũùnè e m beè tõo m boólo bon sì e, boná gá è dì tẹlẹ nieí!

24 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, dee e Bàrì é béélá bel ló gbò nen, mè à é náa sàn pá Sọ́dàm èlmà boolo!”

25 Kà lèlà tốóá, Jíìzọ̀s beè gboó kọ, “Nà Tẹ̀, e o dú Dõò káála nè kunu kẽ! M̀ ốàni zaa kọ ò gố gbò nuí ló gbò e a íe nyìmà nu nè tàvẹ̀ nu vaá ò tẹlẹ bàlà kẽ nè gbò e bà gáà nyima nu.

26 Lèèlà á dì nèni, e nà Tẹ̀, boo bée kọ a è dú o bùlà kọ á dì naa vó.”

27 A beè gboó kọ́ nè gbòa kọ, “Nà Tẹ̀ beè nèm̃ dénè nu. Maaná nà Tẹ̀ lọl ló, tọ́ọ̀ nen náa nyímá ló nda, e m dú a Sấáná, vaá tọ́ọ̀ nen náa nyímá ló nà Tẹ̀, maaná lọl ló nda, Sấáná, nè gbò e a léémá nda, Sấáná, gè kùùlà nu e a kilíé ló nèva.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 “Dénè boolo e tóm ni mmái vaá tò a komíi men! Dui mè nda é naa kọ ó iei bò séi.

29 Dalai nà tóm bẹẹlai, vaá ò nói bé e m gbọ́ọ́lẹ̀ ló vaá tú nà kpá ló kilma kẽ naa, kọ bé ò láá iei bò séi.

30 Boo bée kọ nà tóm náa é tavàlàí ló, vaá nà tò náa é bấí men.”

Máátìù 12

1 Ene tốó e a beè dú dee bò séi pá Júù, Jíìzọ̀s géè gboó kyãà tění bàlà ól kĩ e ba è fó lẹ́lẹ̀ nu e a belí kpá kyàlà. Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó vaggi kum lọl ló vaá kàm súú taa, boo bée kọ tá kói beè tává ló.

2 Tốó e pá Fárèsì moníva, bà gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Ni ẹb, mè gbò e bà ólò nyoonéni nvée gé náá nu e bẹẹ Log kọ é gá naa dee bò séi.”

3 Jíìzọ̀s beè gboó aalá nèva kọ, “É kọ ò gáà beè bugii nu e Méné Dévìd beè naa, tốó e tá kói tá ló pá a gbò nè ẹẹ̀?

4 A beè bã tọ Bàrì vaá ẹlẹ nè pá a gbò à dé fétúlú e ba è nè Bàrì, e bẹẹ Log náa è nèva dee kọ bà á dè--áá gbò vààla gyọ́ọ ní e Log kọ bà é láá dè e.

5 Sẹ̀ be gé ò gáà bugii Log Mózìs kọ gbò vààla gyọ́ọ íe tóm e bà ólò sí gbẹá Tọ Káí kọ̀láá dee bò séi, vaá naa kọ bà gbáálá log e a beè sẹlẹ deeá naamá dee bò séi, sõò mè log náa sííáva?

6 Nda gé náa kọ ó nyimai kọ nen e a el Tọ Káí di kĩí.

7 Be o beè nyimai mon bel Bàrì e a kọ́, ‘Ge kọ ó iei sàn nyíe ló nen ní e a biím̄ é, mè níì ge tú nom vaamá gyọ́ọ nèm̄ nì,’nóo gá è dọ kẽ bẽgei bel nen e bè náa dọ log.

8 Boo bée kọ nda, Sấáná Nen, ní e m gé lẹẹlà bel ló dee bò séi é.”

9 Jíìzọ̀s aa kĩé má sḩ ene kà tọ Bàrì pá Júù,

10 kĩ e ene kà gbálà e ene kà báe beè ú táé ló beè dì. Sìgà nen beè di kĩé e bà géè gbḩ nu e bà gá élá boo siimà log Jíìzọ̀s. Boo bée vó, ba è gboó bĩínáe kọ, “É kọ bẹẹ Log nè dee kọ bà á bó nen dee bò séi?”

11 Jíìzọ̀s à bĩínáva kọ, “Mée e a dìí zẹẹ̀ e a íe ̀tẽènè kà naanà ból vaá à dọ bànà dee bò séi ní e a é aa ló gbẹẹ́ m é?

12 Sõò nen bọọ èl naanà ból! Boo bée vó, à lelà kọ é nvèè bá nè nen dee bò séi.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Tốóá, a beè gboó kọ́ nè gbálà e báe beè ú táé lóá kọ, “Nììnà báni.” Vaá tốó e a niinà, kà à gboó kpáá bã m vaá belí na kà báá.

14 Pá Fárèsì e a beè di kĩé beè gboó àà tọ Bàrìa àà gé bilá ló bé e bà é náa láá fẹ́ Jíìzọ̀s.

15 Tốó e Jíìzọ̀s dấ nu e bà gé noo nyòòmàe, a è gboó aa kĩé àà. Sõò gbele tồò gbò beè bììàé nvée, vaá tốó e a ni bó gbò zọ̀ ló e a dìvá gbàà lọ̀l,

16 à gboó ãanéva kọ bà á gá kọ́ nè tọ́ọ̀ nen.

17 A beè naa níí kọ bé nu e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè kọ́ ḿmá, kọ:

18 “Neenii nà nen tóm e m beè sài, nen e m vulè, vaá à leemám̄. M̀ é tú nà nyómá tẹlẹ̀é boo, vaá à é vee nà lé bèèla nè dénè nen.

19 Náa é vúlí kpấ à bè ge zọ̀ nen kaná, náa é gbẹ́á boo èèlè elí mon boo.

20 Náa é búni víl e a vẹgà lọl dẽe áá tóm, à bè ge gimè káa káà sấ lọl dẽe. Náa é sẹẹà dọ̀ tốó e lé bèèla é dọ́ bàlà kẽ,

21 vaá boo ẹlẹ ní e ból dẽe sḯ dénè nen é dẹẹà e.”

22 Sìgà gbò beè gboó tú ene kà gbálà e zọ dìé m, vaá náa mon nu à bè ge láá ló bel, dómá ló Jíìzọ̀s. Jíìzọ̀s beè gboó bó gbálàa, naa ní e a láá ló bel vaá mòn nu.

23 À gboó bọọ ló dénè nen, naa ní e bà bḭ́íná kọ, “É kọ náa é dú kọ ẹlẹí níé Nvín Dévìd e?”

24 Tốó e pá Fárèsì dấ naa vó, bà gboó aalá kọ, “Pọ́lọ́ Nyómá, e a kọlá Biẹ́lzìbọ̀l, e a gé bẹl dénè zọ, ní e a née kpóó e a kpómá zọ lọl m gbò nen é.”

25 Jíìzọ̀s beè nyimá ba bùlà vaá gboó kọ́ nèva kọ, “Kọ̀láá kà kpá dó e a pooà vaá bea ólò gimí, vaá bon à bè tọ e a pooà ólò làgàlà.

26 Be Sétàn kpó Sétàn lọl m nen, à náa kọ a lẹ̀ẹ̀là bel pooà vaá bea. Vaá be vó, à é gboó náà và vaá a lẹ̀ẹ̀là bel é bḭ́ é?

27 Be ò kọ́ì kọ Biẹ́lzìbọ̀l ní e a nè kpóó e m kpómà zọ lọl m nen é, kpóó mée ní e pá boólo nen kpómá zọ lọl m nen é? Baala ní e a é bééla boólo bel é!

28 Sõò be à dú gé kọ Nyómá Káí Bàrì ní e m kpómà zọ lọl m nen é, o nyímai kọ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì a ínaí ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

29 “Tọ́ọ̀ nen náa é láá bã tọ nen gyãà tú a gyọ́ e bè náa é zẹ́ẹ́ bọvíe bé e a
kálá gboó kọ̀ọ̀la a tọ.

30 “Nen e bè náa zọ́m̃ dù gé bém̃, vaá nen e bè náa zọ́m̃ bõonè ló gé lagẹlẹ.

31 Boo bée vó m̀ kọ́ nèi kọ Bàrì é láá ia ló kọ̀láá kà pọ́lọ́ e nen sí, nè kọ̀láá kà
pọ́lọ́ bel e bà ló. Sõò kọ̀láá nen e a on Nyómá Káí, Bàrì náa é ia ló nèe.

32 Bàrì é ia ló nè nen e a on nda, Sã́ãná Nen, sõò nen e a on Nyómá Káí, Bàrì
náa é ia ló nèe lee, lọl na kà bàlà booí tẹlẹ dõòna kà bàlà boo e a gé dú.

33 “Pálá pálá ló té ólò mumí lé ból súú, sõò té e kom di ló ólò mumí pọ́lọ́ ból
súú. È nyímà ló té tení dú ló ból súú e a múmí.

34 Boolo pá nvín kpí bom! Lé bel náa é láá àài gã́ boo tṍó e o dúi pọ́lọ́, boo
bée kọ bel e a aa gã́ nen ní e a zógè nu e a dìé bùlà e.

35 Lé nen ólò ló lé bel lọl m bùlà e a dú lé, sõò pọ́lọ́ nen ólò ló pọ́lọ́ bel lọl m
bùlà e a dú pọ́lọ́.

36 “Palà ge nyimai kọ, tṍó e a é íná dee bèèlà bel, mè nen é áálá bel boo
kọ̀láá kà bel e a è dọ kẽ ààé gã́.

37 Boo bée kọ bel e a àání gã́ ní e bà é élá boo leevèni bel à bè ge bẽgèni bel
é.”

38 Sìgà gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì beè dú ló Jíìzọ̀s kọ, “Nen Dò Bá, zẹ́ẹ́ sí
ene kà tóm dũ̃ùnè e beele é monmà dẽe.”

39 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Gbò pọ́lọ́ e bà di deeí, e bà lọl togó kè kẽ Bàrì,
gbĩ́ ge zẹ́ẹ́ mònmà dẽe tóm dũ̃ùnè! Sõò bà náa é monmà dẽe tọ́ọ̀ kà tóm
dũ̃ùnè maaná lọl ló íb ní e a beè naá ló nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Jónàa.

40 Taa bílá zìlà dee e Jónà beè tõòma gbàà pọ̀b gyã́à ní e nda, Sã́ãná Nen, é
tõòmànà gé m kunu kẽ é.

41 “Dee e Bàrì é béélá bel ló gbò nen, pá Nínàvà é aa kẽ vaá bẽgè bel gbò e
bà di deeí. Boo bée kọ baala beè ọgá ló ba pọ́lọ́ tṍó e Jónà ló bel Bàrì nèva,
vaá mè nen e a el Jónà di kĩí!

42 Dee e Bàrì é béélá bel ló gbò nen, ńnváá e a beè dú Méné Síbà é aa kẽ
vaá bẽgè bel gbò e bà di deeí. Boo bée kọ kpã́á kĩ e a beè àà vaá gé pãane
tṍ ló mon bel nyìmà nu e a aa gã́ Méné Sólomọ̀n, vaá mè nen e a el Sólomọ̀n
di kĩí!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

43 “Tốó e zọ ni tení aa m nen, à ólò kẹgili boo kấá kãà kẽ e a gé gbḩ kĩ e a é
tõo bó séi. Tốó e bè náa é mon,

44 à é gboó kọ, ‘M̀ é ooà má sḩ kĩ e a beè dú nà tọ vaá bà kpómm̃ lọlá.’Tốó e a
iná kĩé, à gboó mòn kọ ba è kpalí kè tọá ồònà, sõò tọ́ọ̀ nen á gé m.

45 À é gboó àà gé kolí dõòna kà àlàbà kà zọ, e bà dú pọ́lọ́ èl ẹlẹ, e bà é gboó
gbá bã m nená. Di tồò nená é gboó bẽe el túá bólá. Níí íb nu e a é nááá ló
gbò pọ́lọ́ e bà di deeí é.”

46 Jíìzọ̀s beè dì e a gé ló bel nè gbò nen boo tốó e a kà nè pá a vígà pá gbálà
dú. Bà gboó elá ke dẹi bĩíná kọ bà gá è loè bel neèe.

((47 Ene nen e a di kĩé à gboó kọ́ nèe kọ, “O kà nè pá o vígà di élá ke dẹi e bà
gé gbḩ gè ló bel nèni.”))

48 Sõò Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Mée ní e a dú nà kà e, vaá bà mée ní e bà dú pá
nà vígà e?”

49 À gboó dò bá gbò e bà ólò nyoonée nvée nèva, kọ, “Neenii gbò e bà dú nà
kà nè pá nà vígài!

50 Boo bée kọ kọ̀láá nen e a náa bùlà nà Tẹ̀ e a di káála ní e a dú nà vígà pá
gbálà nè nà vígà pá bia nè nà kà e.”

Máátìù 13

1 Ṫẽènè deeá, Jíìzọ̀s beè gboó aa tọ àà gé ĩì tḩ nu gḩ Pene Gálìlì.

2 Gbò nen e a bèèae ló beè palà ge bọọ, naa ní e ẹlẹ tení gé ĩì tḩ m faà sḩ
múú, vaá dénè gbòa beè di élá nu gḩ peneá.

3 À gboó túgági lóg dòmà bá gḩ bug nu nèva kọ: “Ene tốó beè dì. Ene kà
gbálà beè àà gé toví súú sọ́gọ́ nu e a gé fó zaalí kè ól.

4 Boo tốó e a gé tóví súúá zaali, sìgà beè dọ boo èèlè vaá gbò ńnóm pẹ̀ẹ̀ à dù
gé tigi ààmà.

5 Sìgà à dọ boo kunu kẽ dem kĩ e sãa náa è bọọ. Gbálà ńkem tốó náa è tení,
à gboó beele mée, boo bée kọ sãa e a dì boo kunu kẽ kĩé náa è bọọ kè tḩ.

6 Sõò tốó e gbei dú, a è gboó taa méeá fẹ̀ boo bée kọ a lí náa è láá sii kẽ.

7 Sìgà à dọ zẹ̀ẹ̀ suu bíé bàlì. Tốó e súú téá ni tõó gbàà dùm, bíé bàlìa à gboó
dùm uuavá boo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Sõò sìgà beè gboó dọ́ boo lé kunu kẽ, vaá tố́ó e a ni bọọ, à gboó mumí:
Sìgà beè mumí kum e vòò tub súú di ló, sìgà à mumí ní e taa tub súú di ló,
vaá sìgà à mumí ní e tub nè òb súú di ló.

9 Nen e a íe tố́ á dã̀!”

10 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè gboó dù gé bĩináe kọ, “Éé náa ò tú
lóg dòmà bá nu nèva é?”

11 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Bàrì náa kọ boolo ó nyimai nu ke gũa e a kil ló
a lẹẹlà bel, sõò náa náa kọ baala á nyimá.

12 Boo bée kọ à é dú ge tẹlẹ̀ ló nè nen e a íe, vaá à é gboó ié sige ló. Sõò nen
e bè náa íe, bà é tú bãànà ńkem e a beè dìé báá lọl.

13 Nu e a kọ́ ḿ tú lóg lomá bel nèva kọlà kọ: Kà bè dẽéva di ló nu e bà gé ẹb,
bà náa mon; vaá nu e tố́va di ló, bà náa dã́ à bè ge tavẹ.

14 Baala ní e a ḿmè nu e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè kọ̀ e, kọ: ‘Tối é
dí ló nu e o gé dãi, sõò nóo é tavẹi; vaá ò é dií ló nu e o gé ẹvii, sõò nóo é
monii.

15 Boo bée kọ nyíe gbòi kọọgà, vaá bà tú bá kaá tố́ vaá bii dẽe. Mè á di vó bà
túè dẽéva monmàè nu, à bè ge tuè tố́va dãmàè nu, nè ge tuè bugva tabmàè
nu, vaá bà gé kiiàe kẽ duèm̄ ló, naa ní e ḿ bóèva.’

16 “Sõò léé sḩ́ dìí ból boo bée kọ ò íèì dẽe e a mon nu vaá ò iei tố́ e a dã́ nu!

17 M̀ ló kà kà bel nèi kọ gbele tõò gbò kọ́ bùlà Bàrì nè gbò káí beè gbḩ́ ge mòn
gbò nu e boolo gé moniií, vaá dã́ gbò nu e boolo gé dãií, sõò náa beè valívá
ló.

18 “Gboó pãanei tố́, mè m̀ é baa tḗ lóg e a kil ló nen fò nu nei.

19 Gbò e bà dã́ mon bel e a kil ló lẹẹ̀là bel Bàrì vaá bà náa tavẹ belí súú e a dọ́
boo èèlèa. Pọ́lọ́ Nená ólò dù gé tú mon bel e ba è fóvá m lọl.

20 Gbò súú e a dọ́ boo kunu kẽ demá belí gbò e bà tú ẹ́ẹ́ nyíe tumá mon bel
Bàrì kà lèlà tố́ó e bà gé dã́á,

21 sõò náa síiva kúm m, e a náa kọ gbálà ńkem tố́ó bà á dọ̀. Tố́ó e gbò nen
dalà togó tãagéva vaá biigèva ló boo bée mon bel Bàrì, bà gboó gbẹá boo dọ̀.

22 Gbò súú e a dọ́ zẹẹ̀ bíé bàlìa belí gbò e bà dã́ mon bel Bàrì, sõò tãàgà bàlà
booí nè tàn ge bã̀ méné à gboó gyẽeme mon belá gbẹẹvá m kọ bà á gá dọ
bélè.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 Gbò súú e bà fó boo lé kunu kẽá belí gbò e bà dấ mon bel Bàrì vaá tavẹ. Bà gboó dọ bélè, belí na gbò té e a mumí kum e vòò tub, à bè taa tub, à bè tub nè òb súú di lóá.”

24 Jíìzọ̀s lógíná gé dõòna kà lóg nèva kọ, “Lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì belí bé e ene kà gbálà beè gé fó lé súú sọ́gọ́ nu m a ól.

25 Ene bílá dee, e dénè nen di dáá, a nen ọ́b beè gboó gé fó kpá kyàlà kp̃ẽ̀è gbàà kpá kyàlà e a beè fòa, vaá gboó àà.

26 Tố́ó e pálàa íb téí ni bọọ vaá nvèè zàgà, gbò nen beè gboó dàlà togó nyimá kele e a dìvá zẹ̀ẹ̀.

27 “Pá a gyóòlo à gboó dúé ló kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, beele íe bùlà kọ́ lé súú ní e o beè fó m o ól é. Ãà ní e kpá kyàlà kp̃ẽ̀è aànà bã gbàà e?’

28 “À gboó aalá kọ, ‘Nen ọ́b ní e a náa nuí é.’ “Bà gboó bĩináe kọ, ‘Naa kọ é àà gé bù lọl gbàà?’

29 “À aalá kọ, ‘Aalíí ló, mè á di vó ò buulai kpá kyàlà nè ẹ̀ẹ̀.

30 Sọi bá kpá kyàlà nè kpá kyàlà kp̃ẽ̀è kọ bà á gbá dùm dọ̀mà dee bùùlà nu. M̀ é beè gboó kọ́ nè gbò e bà é buulà nuá kọ bà á zẹẹ́ bù kpá kyàlà kp̃ẽ̀è lọl kẽ, vaá bọvígi bọ́b tẹlẹ dáà sấ; vaá bà gboó fùl kpá kyàlà sẹlẹ́ dógo.’ ”

31 Jíìzọ̀s lógí dõòna kà lóg nèva kọ: “Lẹẹla bel Bàrì dì belí súú sáá kéè e ene kà gbálà beè fó m a ól.

32 A súú e a sí mée dú ńkem èlmà dénè súú té, sõò tố́ó e a é bọọ, à el dénè té sọ́gọ́ nu é bà fó kè ól. À bọọ té, naa ní e gbò ńnóm pẹ̀ẹ̀ láá lò tẹ̀ ló a gbónó.”

33 Jíìzọ̀s kpáá logina gé dõòna kà lóg nèva kọ: “Lẹẹla bel Bàrì dì belí nu e a gbuuve fétúlú e ene kà pá bia zọ́ọ́lá nvee gbàà ene fẹẹ́lẹ́ fàlávà. Tố́ó e a tố́ múú ló vaá kyọọ naamá kpo, nuá à gboó gbuuve dénè ẹẹ̀.”

34 Jíìzọ̀s beè tú lóg lomá dénè belí nèva. Náa beè ló tọ́ọ̀ bel nèva e bè náa ténmá m lóg.

35 A beè naa vó kọ bé nu e nen kọ́ bùlà Bàrì beè kọ̀ ḿmá, kọ: “M̀ é tú lóg lomá bel nèva. M̀ é kọ́ nu e tọ́ọ̀ nen gáà beè nyima lọl dàà togó bàlà booí nèva.”

36 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni aa ló gbòa bã tọ, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó dúé ló kọ, “Zẹẹ́ baa tế lóg e a kil ló kpá kyàlà nè kpá kyàlà kp̃ẽ̀ea nèi.”

37 Jíìzọ̀s à gboó aalá kọ, “Nen e a fó lé súúá dì belí Sấáná Nen,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

38 ólá dì belí bàlà booí, lé súúá dì belí gbò e Bàrì gé lẹ̀ẹ̀là bel ló, kpá kyàlà kp̃ẽ̀èa dì belí gbò e Pọ́lọ́ Nená gé lẹẹ̀là bel ló,

39 vaá Pọ́lọ́ Nyómá ní nen ọ́b e a fó kpá kyàlà kp̃ẽ̀èa é. Dee e bàlà booí é íná kùbmà ní dee bùùlà nu é, vaá gbò nyómá tóm Bàrì ní gbò ge bùùlà nu é.

40 “Bé e bà bọ́ví kpá kyàlà kp̃ẽ̀è vaá tẹlẹ dáà sã́ naa, bé e a é dinà gé naa tṍó e bàlà booí é íná kùbmà e:

41 Nda, Sã́ná Nen, é lẹẹ̀là pá nà gbò nyómá tóm kọ bà á kpòòlà dénè nu e a kyọ gbò nen nè dénè gbò e bà ólò naa pọ́lọ́ lọl gbàà gbò e m gé lẹẹ̀là bel ló.

42 M̀ é gboó kọ bà á tovíva tẹlẹ dáa sã́, kĩ e tó nè táà dáa é di.

43 Tṍóá gbò lé lab dògò é gboó mò belí nààní gbẹá kĩ e ba Tẹ̀, Bàrì, gé lẹẹ̀là bel. Nen e a íe tṍ á dã̀!

44 “Lẹẹ̀là bel Bàrì dì belí vói. Ene kà gbálà tóóá boo gyọ́ e ba è li boo bàlà ól. À gboó kpáá uu sãa boo vaá tú ẹẹ́ nyíe e a dìé gbàà àámà gé oomá dénè nu e a íé vaá gé zalmá bàlà ólá.

45 “Lẹẹ̀là bel Bàrì bélíná gé vói. Ene nen ùlà ki gbḩ́ ból lọ́ọ̀ e a palà ge dú lé.

46 Vaá tṍó e a ni mon ní e gbele tõò úlù é dú ló, à gboó àà gé oo dénè nu e a íé vaá gé zalmá.

47 “Lẹẹ̀là bel Bàrì bélíná gé vói. Gbò dọọ̀ tú dùl gbṍò tẹlẹ pene vaá kọ̀láá íb gyã́à à bã dẽe.

48 Tṍó e gyã́à ni m̀má dẽe gbṍòa, bà gboó dùùlà tẹlẹ boo kpò vaá sà gbàà: Bà tú ní e a dú lé ge bà tẹlẹ kpúgu vaá toví ní e a dú pọ́lọ́ gbẹẹ.

49 Níí nu e a é nááá tṍó e bàlà booí é íná kùbmà e: Gbò nyómá tóm Bàrì é dú gé kpòòlà gbò pọ́lọ́ lọl gbàà gbò lé,

50 vaá bà é gboó toví gbò pọ́lọ́ tẹlẹ dáa sã́, kĩ e tó nè táà dáa é di.”

51 Jíìzọ̀s beè gboó bĩ̃náva kọ, “Ò palà ge tavẹi gé dénè nu e m gé kọ́í?” Bà naa “Ẽei.”

52 À gboó kọna gé nèva kọ, “Kọ̀láá nen e a beè nó ge noomà Log, e a dú gè nó ge tõó kè lẹẹ̀là bel Bàrì, belí tẹ̀ íè tọ e a é láá zogè nu e a dú dee sṍóeá nè ní e a dú dee nieí lọl m a kpó gyọ́.”

53 Tṍó e Jíìzọ̀s ni lógí gbò lógí lọ̀l, à gboó aa kĩ́é

© 1996 by Biblica, Inc.®.

54 vaá òòa kẽ tãanè bon e ẹlẹ dú. A beè gboó noomà nu m ba tọ Bàrì, m sḿ deè e a è palà ge bọọ ló gbò e a géè pãanée tố ló. Bà gboó bĩiná kọ “Ãà ní e a tú nyima e a dìé m̃á lọl é? Vaá é gbò tóm dũùnè e a gé síá à?

55 É kọ ẹlẹ níì nvín nen ká nuá nì? É kọ náa dúna nvín Mérì? Sẹ̀ níì ẹlẹ ní e pá a vígà pá gbálà kọlà Jém̀z, Jósẹ̀f, Sáímọ̀n nè Júdàs e nì?

56 Nda gá kọ dénè pá a vígà pá bia dìí ló boníá? Ãa ní e a nó dénè níí lọl é?”

57 Boo bée vóá, bà gboó kìnìe. Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Bà ólò nvèè ka ló nen kọ́ bùlà Bàrì kọ̀láá kĩ e a íná, sõò pá a bon nè pá a tọ náa ólò nvèèe ka ló.”

58 Náa beè gboó sí gbele tồò tóm dũùnè kĩé boo bée kọ bà náa beè dẹlẹ́e nyíe boo.

Máátìù 14

1 M gbò tốóá, Hẹ́rọ̀d, e a géè bẹ̀l Gálìlì, beè dấ nu e a kil ló Jíìzọ̀s,

2 vaá gboó kọ́ nè pá a gbò tóm kọ, “Níí Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, e a kpáá kẽeà aa ke mà ú! Ẹ̀ẹ̀ ní e a náa à ié kpóó gè simá tóm dũùnè e.”

3 Hẹ́rọ̀d ní e a beè di boo bée Hẹ́ródìàs, e a dú va a vígà Fílìp, vaá lẹ̀ẹ̀là kọ bà á sii Jọ́ọ̀n vaá bọvíe tẹlẹ tọ kpọ́gọ́lọ́ é,

4 boo bée kọ Jọ́ọ̀n beè olòó kọ́ nèe kọ, “Náa lèlà kọ ó tú Hẹ́ródìàs naamá o va!”

5 Hẹ́rọ̀d beè gboó gbḭ́ gè fẹ́e, sõò pọ̀ beè siíe ló gbò nen, tấgíní bé e ba è tú kọ Jọ́ọ̀n dú nen kọ́ bùlà Bàrìa.

6 Dee e bà géè kẽèa boo dee e Hẹ́rọ̀d beè mèà, síla Hẹ́ródìàs beè gboó gbẹ́á kè sḭ́ dénè gbò e bà di kĩé vaá zòb zob e a palà ge leemá Hẹ́rọ̀d,

7 vaá naa kọ á zilá zíl nèe kọ à é neèe kọ̀láá nu e a bḭ́íná.

8 A beè gboó elá boo bug e a kà née vaá bàn kọ, “M̀ gbḭ́ kọ ó lọl togó men Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, vaá nvee m fẹ́ẹ́lẹ́ nèm̃, kátogóí!”

9 Nuí beè tãage nyíe ménéá, sõò boo bée zíl e a beè zilá, nè kẹ́ẹ dẽe pá a kyáà e a beè di kĩé, a beè gboó lẹ̀ẹ̀là kọ bà á tú nu e nvíná bḭ́íná nèe

10 vaá lẹ̀ẹ̀là gbò e bà sí tọ kpọ́gọ́lọ́ gé lọl togó men Jọ́ọ̀n.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Ba beè gboó tú togóá nvee m fẹ́ẹ́lẹ́ nè nvín pá biaá, vaá à gboó dàlà tú má a kà.

12 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jọ́ọ̀n beè sì gé dàlàe íí ààmà gé lì, vaá gboó àà gé kọ́ nè Jíìzọ̀s.

13 Tố́ó e Jíìzọ̀s dấ naa vó, a beè gboó bã faà sḿ múú àà má sḿ kĩ e a dú áá ẹ̀ẹ̀. Sõò tố́ó e gbele tồò nen ni dấ naa vó, ba è gboó nyoonée aagi ba bon vaá kyãà tení boo kpò gé fùlie sḿ kẽ.

14 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni aa faàa vaá mòn dénè bàlà booá, bà gboó dúe ńsàn nyíe. A beè gboó bó gbò zọ̀ ló e a dìvá gbàà.

15 Ló èlà deeá, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó síé ló vaá kọ, “Bon á gé kĩí vaá dee é gé bila. Kọ́ nè gbòi kọ bà á àà sí gbò boná ela gé zalí gyấá e bà é dé.”

16 Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Náa dú bíi kọ bà á àà naa vó. Boolo neíva gyấá!”

17 Bà gboó kọ́ nèe kọ, “Kóló vòò kpò fétúlú nè bàà pa gyấà ní e a dìí bá é.”

18 Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Tui domáí kĩí.”

19 A beè gboó lẹ̀ẹ̀là kọ gbòa á ĩì tế́ boo vílá. À gboó tú vòò kpò fétúlúá nè pálàa pa gyấàa sẹ̀ẹ̀a bá, gboó ẹ̀b gbàn dee, vaá õá Bàrì zaa boo. A gboó baagi fétúlúá nvee bá gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ bà á nè gbòa.

20 Kọ̀láá nen dé vaá à ḿmáe. Gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó láví ní e a sígavá ló ḿmé m òb nè bàà kà kùn.

21 Gấ bug kà nen pá gbálà e a dé beè láá toolá òb nè bàà bóó nè òb tub (5,000), e bè á gé ló gbò pá bia nè gbò pá nvín.

22 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ bà á olòó bã faà gya na sḿ peneá, boo tố́ó e a gé lẹẹ̀là dénè gbòa kọ bà á àà.

23 Tố́ó e ba ni aà, áá ẹ̀ẹ̀ à gboó má sḿ boo gù gé tãàga ló Bàrì. Tố́ó e a ni dú ló èlà, áá ẹ̀ẹ̀ dì gé boo gùa.

24 Sõò dénè vóá, faàa à íná kà sḿ pene e a gé bé kpóó ló múú, boo bée kọ fọ́ọ́lọ́ géè ùlà dú sḿ.

25 Boo tố́ó e dee gáà zìlà, Jíìzọ̀s beè gboó kyãa boo peneá nyoonéva.

26 Tố́ó e bà moníe e a gé kyãa boo peneá, pọ̀ beè gboó siíva kọ, “Nyómá e a sila boo pene ní e a gé kyãa dùa ela!” Vóá ba è gboó tú kéné ló vulmá kpấ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 Jíìzọ̀s à gboó gbalẹ̀ boo ló bel nèva kọ, “Pọ̀ á gá siíi, mè níá nda.”

28 Pítà à gboó kọ́ nèe kọ, “Dõò, be kà kà kọ níá olo, ò náa kọ ḿ láá kyãà boo peneí inaní ló.”

29 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Dù!” Pítà à gboó aa m faàa dọ boo peneá, vaá dàlà togó kyãà nyoone Jíìzọ̀s.

30 Sõò tố́ó e a ẹb bé e fọ́ọ́lọ́ ula boo peneá naa, pọ̀ beè gboó siíe vaá naa ní e a dalà togó dii. À gboó kòòlà kpấ kọ, “Dõò, nvèè bá nèm̄!”

31 Jíìzọ̀s beè gbẹ́á boo nííná bá siié ló vaá kọ, “Olo nóo láá dẹlẹ nyíe boo nda! Ò íè pègè pègè nyíe.”

32 Pálàa ọ̀và beè gboó bấ faàa, vaá fọ́ọ́lọ́á à gboó fùlà.

33 Gbò e bà ólò nyoonée nvée, e a di faàa, beè gboó kumí sḩ́ kẽ nèe vaá bõoná kọ, “Kà kà kọ olo ní Sấáná Bàrì e!”

34 Bà gboó fùl peneá vaá kọọla faà kẽ bon Gẹnẹ́sàrẹ̀t.

35 Gbò e a di kḩ́é à nyimá ló Jíìzọ̀s vaá gboó lẹ̀ẹ̀là tóm kolmá dénè gbò zọ̀ ló e a di bálá sḩ́ kḩ́é vaá faaláva máe.

36 Ba beè gboó bànie kọ á sọ̀ bá kọ gbò zọ̀ ló á daa gé bá ló gbố́ó gấ a kọ̀là ló, vaá kọ̀láá nen e a daa bá ló beè gboó boá.

Máátiù 15

1 Sìgà pá Fárèsì nè gbò nóòmà Log beè gboó aa Jerúsàlẹ̀m dú ló Jíìzọ̀s vaá bḩ́ínáe kọ,

2 “Éé náa vaá gbò e bà ólò nyoonéni nvée à ẹb nàà nu kunu kẽ bẹẹ gbò nómá tẹ̀ tẹlẹ kẽ é? Bà náa lógá bá sẹlẹ káí bé bà kalá dé gyấá!”

3 Jíìzọ̀s à gboó bḩ́ínáva kọ, “Éé náa vaá ò dìí boo ge sẹlẹi bọọ nàà nu kunu kẽ vaá gbaalai Log Bàrì e?

4 Mè Bàrì beè kọ, ‘Fã dẽe o tẹ̀ nè o kà,’vaá ‘Be nen e a kal gbéé a tẹ̀ à bè a kà, bà á fẹ́e.’

5 Sõò boolo nóòmàì gbò nen kọ nen e a íe nu e a gá è láá nvèèmà bá nè a tẹ̀ à bè a kà, vaá tãa e a náa vó, à gboó kọ nèva kọ, ‘M beè zìgà zìgà ge tú nuí nè Bàrì,’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 mè náa dúna bíi kọ á tú nuá nvèèmà ka ló a tẹ̀ ((à bè a kà)). Níá zógè bé e o
dìí boo bọọ nàà nu kunu kẽ vaá uulii bá boo mon bel Bàrì naa.

7 Boolo gbò bàà sḭ́! Nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè palà ge ló kà kà bel
kìlmàí ló tṍó e a kọ:

8 'Bàrì kọ́, gbòi tú ba gã́ nvèèmam̃ ka ló, sõò ba nyíe dì kpã́á àam̃ ló.

9 Ge kọ bà kúm sḭ́ kẽ nèm̃ náa náa tọ́ọ̀ nu, boo bée kọ bà nóòmà dò bá nu
nen, vaá kọ níá ńda log!' "

10 Jíìzọ̀s beè gboó kolí dénè gbòa nvea lóe vaá kọ́ nèva kọ, "Pãanei tṍ vaá ò
tavẹi!

11 Níì nu e nen dé ní e a kyọ́e é nì, sõò bel e a ló ní e a kyọ́e é."

12 Gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó dúé ló kọ, "Ò nyímà gé kọ bel e o géè
lòa tãage pá Fárèsì?"

13 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, "Bà é buulà kọ̀láá kà té e nà tẹ̀ e a di káála náa
beè fò lọl kẽ.

14 Sọíva bá! Mè níá gímá dẽe gbò tule. Vaá be nen gímá dẽe síi bá ló bá
dõòna nen gímá dẽe kyãàmà, pálàa ọ̀và é dọ́ bànà."

15 Pítà beè gboó kọ, "Baa tḗ kina bel e o géè lòa nèi."

16 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, "Naa kọ bọọ bug di di gé kpã́á belí ní na gbòa?

17 Nóo monìì kọ nu e nen dé ólò bã́é gbàà vaá à sí tẹlẹ kẽ?

18 Sõò mè bel e nen ló dú ló nu e a dìé nyíe, vaá mè níé ní e a kyọ nen é.

19 Boo bée kọ pọ́lọ́ bùlà e a aa m nyíe nen ní e a náa kọ á fẹ́ nen, à kuná va
dóm, à kuná gã̀, à zib nu, à kpọ́ kyáá bel ló nen vaá òn nen é.

20 Gbò nuí ní e a kyọ nen é. Sõò ge kọ nen náa lógá bá sẹlẹ káí bé à kalá dé
gyã́á náa kyọ́e."

21 Jíìzọ̀s beè aa kĩé kil bálá sḭ́ e a di ku ló bon Táíà nè Sáídọ̀n.

22 Ene kà ńnváá e a aa Kénàn vaá gbẹá kĩé beè gboó tó dúé ló kọ, "Tẹ́ẹ̀! Nvín
Dévìd! Naám̃ sàn! Mè zọ di m nà nvín pá bia e a gé túe sḭ́ sĩg kẽ."

23 Sõò Jíìzọ̀s náa ló tọ́ọ̀ bel daaé ló. Gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó dù gé
bànie kọ, "Kpóe ààmà, mè à vúlí kpã́ bììàí nvée!"

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèe kọ, “Ba beè lẹ̀ẹ̀làm̄ má áá pá Ízràẹ̀l e bà belí naanà ból e a pe.”

25 Tố́ó e ńnváááá dấ naa vó, à gboó tooá dọ boo kpóó tọ Jíìzọ̀s vaá kọ, “Nvèè bá nèm̄, e Tẹ́ẹ̀!”

26 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Náa lelà ge tú gyấá e gbò pá nvín gá è dè nè gbógó.”

27 Ńnváááá à aalá kọ, “À dú kà kà, e Tẹ́ẹ̀, sõò bãànà gbógó ólò láá dé gyấá e a aa bá a tẹ̀ íe dọ kè tọ!”

28 Vóá Jíìzọ̀s à gboó aalá nèe kọ, “Ò palà ge dẹlẹ́m̄ nyíe boo, e pá bia! O bíi á naaá nèni.” A nvín pá biaá à gboó gbẹ́á boo boá.

29 Jíìzọ̀s aa kĩé tení kpàn Pene Gálìlì vaá gé ĩì tế boo gù.

30 Gbele tồò nen à gboó dúé ló, vaá faalági gbò kọ̀và, gbò gímá dẽe, gbò bo, gbò bólá gấ, nè gbele tồò gbò zọ̀ ló tú bõonèé ló. À gboó bóva.

31 À gboó palà ge bọọ ló gbòa kọ gbò bólá gấ ló bel, gbò bo à boá, gbò kọ̀và à kyãà, vaá gbò gímá dẽe à mòn nu. Bà gboó lèèlà Bàrì pá Ízràẹ̀l.

32 Jíìzọ̀s beè gboó kólí gbò e bà ólò nyoonée nvée vaá kọ́ nèva kọ, “Gbòi dúm̄ ńsàn nyíe, boo bée kọ nieí égé taa dee e ba ni zọ́m̄ tõo kĩí vaá nu ge dè à tává bá. Ním dọ́ kẽ kọ bà á àà, e bè m̀ gáà gbĩ nu ge dè nèva, mè á di vó bà gbaaà gbẹ́á èèlè.”

33 Gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó bĩináé kọ, “Ãà e a di boo kpáá bàlà ólí ní e e é mon gyấá e a é gbõoma ló dénè gbòi é?”

34 Jíìzọ̀s à gboó bĩináva kọ, “Ku kpò fétúlú e a dìí bá é?” Bà aalá nèe kọ, “È íè àlàbà kpò fétúlú nè sìgà sọ́gọ́ gyấà.”

35 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbòa kọ bà á ĩì tế kunu kẽ.

36 À gboó tú àlàbà kpò fétúlúá bii ló gyấàa, vaá tố́ó e a ni õá Bàrì zaa boo lọ̀l, à gboó baagi nvee bá gbò e bà ólò nyoonée nvée vaá bà gboó nè gbòa.

37 Dénè ọ̀và dé vaá à ḿmáva. Gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó laví ní e a sígavá ló ḿmé m àlàbà kà kùn.

38 Gấ bug kà nen pá gbálà e a dé beè toolá òb bóó (4,000), e bè á gé ló gbò pá bia nè gbò pá nvín.

39 Jíìzọ̀s beè gboó kọ gbòa á gboó àà, vaá à gboó bã faà sḩ múú tãanè bálá sḩ Mágàdàn.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Máátìù 16

1 Sìgà pá Fárèsì nè pá Sádùsì dú gé tú kẹlẹ siimá ló Jíìzọ̀s vaá gboó kọ á zẹ́ẹ́ sí ene kà tóm dṹùnè e a é zógè kọ Bàrì ní e a beè lẹẹ̀làe é.

2 Sõò Jíìzọ̀s beè gboó aalá kọ, “Be dẽe nààní e a ni dọ kúm mii, ò ólò kọi kọ, ‘Sḿ dee é dú lé sõóe.’

3 Vaá be sḿ káála aama lọ̀ọ̀le kúm mii vaá uu bá, ò ólò kọi kọ, ‘Boo é gé dọọ.’Ò láá ẹvii sḿ káála vaá gboó nyimai bé sḿ dee é di naa, sõò nóo láá ẹvii gbò nu e a gé lẹẹà vaá gboó nyimai nu e a kọlà.

4 Gbò pọ́lọ́ e a di deeí, e bà lọl togó kè kẽ Bàrì, gbḿ ge zẹ́ẹ́ mònmà dẽe tóm dṹùnè! Sõò bà náa é monmà dẽe tọ́ọ̀ kà tóm dṹùnè maaná lọl ló íb ní e a beè naaá ló Jónàa.” À gboó ààvá ló àà.

5 A beè tá nyíe gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s ge faalá fétúlú tõó e bà gé bã faà fùl peneá.

6 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Ọẹi dẽe ló nu e a gbuuve fétúlú pá Fárèsì nè pá Sádùsì.”

7 Bà gboó loá bel boo kọ, “Mè gè kọ née beè faalá fétúlú ní e a náa à ló belí é.”

8 Jíìzọ̀s beè nyimá kọ bà gé kọ́ vó. À gboó bĩináva kọ, “Éé ní e a náa ò gé loai bel boo gè kọ mè nóo fáàlàì fétúlú é? Ẹ̀b bé e bè nóo láá dẹlẹi nyíe boo Bàrì naa à!

9 Naa kọ boolo gáà laa tavẹi gé? É kọ nóo kẽeài boo tõó e m beè baagi vòò kpò fétúlú nè nu e a zelí òb nè bàà bóó nè òb tub (5,000) nená? Tõó e o beè lavii ní e a è sígavá ló, a beè ḿmá m ku kà kùn e?

10 Vaá tõó e m beè baagi àlàbà kpò nè nu e a zelí òb bóó (4,000) nená, ní e o beè lavii beè ḿmá m ku kà kùn e?

11 À náà và vaá boolo nóo nyímài kọ níì fétúlú ní e m géè kọ é nì? Sõò m̀ kọ́ ó ọẹi dẽe ló nu e a gbuuve fétúlú pá Fárèsì nè pá Sádùsì!”

12 Tõóá sõò, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó tavẹ kọ níì lèlà sḿ nu e a ólò gbuuve fétúlú ní e a géè kọ é nì, sõò mè à géè kọ bà á ié ọ́ẹ́ dẽe ló nòòmà nu pá Fárèsì nè pá Sádùsì.

13 Jíìzọ̀s íná bálá sḿ Sizaríà Fílìpàì vaá gboó bĩiná gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Mée ní e gbò nen tú nda, Sãáná Nen, kolmá e?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Bà aalá kọ, “Sìgà nen túni kolmá Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, sìgà nen à túni kolmá Ẹláíjà, boo tố́ó e na gbòa túni kolmá Jẹremáíà à bè dõòna nen gbàà gbò kọ́ bùlà Bàrì bel kéléá.”

15 À gboó bĩináva kọ, “Vaá boolo à? Boolo túm̃i kolmai mée é?”

16 Sáímọ̀n Pítà à gboó aalá nèe kọ, “Olo Méné e Bàrì Sà, e o dú Sấáná Bàrì e a di dùm.”

17 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè Pítà kọ, “Ò íè léé sḭ́, e Sáímọ̀n, nvín Jọ́ọ̀n! Níì nen nì, sõò ńda Tẹ̀ e a di káála ní e a náa kọ ó nyimá naa vó é.

18 Vóá m̀ kọ́ nèni kọ olo ní Pítà, e a ge tàb kọlà báà dem, é. M̀ é tib nà bõona ló boo kunu kẽ demí vaá kpóó ú náa é láá kpega deè.

19 M̀ é néni ííla nu tọ e gbò nen é tení bã kĩ e Bàrì gé lẹẹlà bel. Bàrì é kpeg kọ̀láá nu e o gbẹ́a bàlà booí kpèg, vaá à nè deè kọ̀láá nu e o gbẹ́a bàlà booí nè deè.”

20 A beè gboó ãane gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ bà á gá naa ní e tọ́ọ̀ nen é nyímá kọ ẹlẹ ní e a dúè Méné e Bàrì Sà e.

21 Lọl tố́óá ààmà, Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ tẹlẹ bàlà kẽ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “M̀ íè ge sí Jerúsàlẹ̀m vaá mòn gbele kpóó ló tãàgà bá gbò kà nen nè gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò nóòmà Log pá Júù. Bà é fẹ́m̃, sõò ní e a égè taa dee, Bàrì é kẽém̃ lọl ke mà ú.”

22 Pítà à gboó túe kilma kpògà kẽ gé kọ́e bel kọ, “Á lọ̀! Bàrì á gá zìgà kọ nu e a tõò vó á naaání ló, e Dõò!”

23 Jíìzọ̀s à gboó kiia ló kẽ ẹ̀b Pítà vaá kọ, “Tení ààm̃ sḭ́, e Sétàn! Ò dú kpègà nu nèm̃, boo bée kọ bug togó nen ní e o lómà belá é, mè níì bùlà Bàrì nì.”

24 Tố́óá Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Nen e a gbḭ́ ge bììàm̃ nvée é íe ge sọ̀ bá dénè nu vaá di kpènà ló ge mòn tãàgà nè ge ù, vaá à gboó nyoonémm̃.

25 Boo bée kọ nen e a gbḭ́ gè kuma a dùm é pèè, sõò nen e a ú boo ge nyoonémm̃ nvée é íé dùm e bè náa tá.

26 Tọ́ọ̀ kà bélè náa é dọ nè nen e a íé dénè nu e a di bàlà booí vaá à pee dùm e bè náa tá. Tọ́ọ̀ nu e a é láá zalmá dùm e be náa tá á gé.

27 “Nda, Sấáná Nen, é faalá dũùnè nà Tẹ̀ domá, vaá pá nà gbò nyómá tóm é dím̃ ló. M̀ é gboó kpḗ nè bu nen belí bé e a tóm tóólá naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 M̀ ló kà kà bel nèi kọ, sìgà gbò e a di kĩí é dí dùm vaá mon tốó e Sấáná Nen é dú gé lẹ̀ẹ̀là bel.”

Máátìù 17

1 Tốó e ọ̀ọ̀lẹ̀ dee ni tění, Jíìzọ̀s beè gboó faalá Pítà bii ló Jém̀z nè Jọ́ọ̀n, e pálàa ọ̀và dúá gbààa, kilma boo ene kà gã boo gù e tọ́ọ̀ nen náa è dì.

2 Boo tốó e bà gé ẹb Jíìzọ̀sa, bà gboó mòn kpá lóe e a gé nyááá: Sĩ́e beè gboó nyagí belí nààni vaá a kọ̀là ló à ẹẹ vaá mò.

3 Taàa nen e Jíìzọ̀s beè faaláí à gboó mòn Mózìs nè Ẹláíjà e bà gé zọ́e loá bel.

4 Pítà à gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Dõo, à dú lé kọ è di kĩí. Be à géè leemáni, m̀ gá è tìb taa kà pẹ́ẹ̀ kĩí, naa ní e ene kà é dú ńlo, ene kà dú ní Mózìs vaá ene kà dú ní Ẹláíjà.”

5 Gấe di ló bel e a gé ló, bù dee e a ẹẹ vaá mò beè gboó bú kọ̀lva, vaá mon à gboó sìlà aa gbàà bù deeá kọ, “Níí nà Sấáná e m vulè vaá nyíem̄ palà ge ẹẹé ló--gbanííe tố ló!”

6 Tốó e gbò e bà ólò nyoonée nvée dấ moní, bà gboó tú sĩ́va kumí kẽ bá kéné ló pọ̀.

7 Jíìzọ̀s à gboó dù gé daáva bá ló vaá kọ, “Aalií boo. Pọ̀ á gá siíi!”

8 Bà gá dalà sĩ́ boo, bà náa monna tọ́ọ̀ nen, daalá lọl ló Jíìzọ̀s.

9 Tốó e bà gé aa boo gùa, Jíìzọ̀s à gboó ãanéva kọ, “Ó gá kọi nu e o moniií nèi tọ́ọ̀ nen dọ̀ tốó e Bàrì é kẽe nda, Sấáná Nen, lọl ke mà ú.”

10 Gbò e bà ólò nyoonée nvéeá à gboó bĩináe kọ, “Éé ní e a náa gbò nóòmà Log pá Júù à kọ Ẹláíjà íe gè zẹ́ẹ́ dù e?”

11 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “À dú kà kà kọ Ẹláíjà é zẹẹ́ dù vaá kpóògè dee ló di tồò sẹlẹ kẽ.

12 Sõò m̀ kọ́ nèi kọ Ẹláíjà beè dú tenmá, vaá gbò nen náa nyímáe ló. Tãa vó, ba è naáe kọ̀láá nu e a léémáva. Vóá bé e nda, Sấáná Nen, é monna gé tãàgà báva naa é.”

13 Tốóá, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó tavẹ kọ Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, ní e a géè ló bel kilma ló é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Tốó e Jíìzọ̀s nè gbò e ba è dìé lóá ni ooa kẽ iná ló gbele gbòa, ene kà gbálà
beè gboó dù gé kumíe dúnú ke gbàà,

15 vaá kọ, “Tẹ́ẹ̀, nvèè bá nè nà nvín, mè gọ́í ólò tãagée vaá túe sḭ́ sḭ̃g kẽ.
Gbele tổò tóm, à ólò kenìe tẹlẹ dáa sã́ à bè ge vìgie sá m múú.

16 M beè túe má gbò e bà ólò nyoonéni nvée, sõò bà náa è láá bóe.”

17 Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Ẹ̀b bé e bè nóo láá dẹlẹi nyíe boo Bàrì vaá ò gboó iei lọ̀
bùlà naa à! Ku gbáá e m é lomá bel nèi é? Ním láá bọọ gè ḭ̀ìmàna bọọ lab
dògò. Tui nvíná domai kḭ́í!”

18 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ bel zọ e a di m nvín pá gbálàa, naa ní e a aàé m, vaá à
gboó gbẹá boo boá.

19 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó bã̀é ló kḭ̃ e áá baála dì vaá bḭ̃ináe kọ,
“Éé ní e a náa vaá beéle née beè láá kpó zọá lọlie m é?”

20 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Boo bée kọ nóo palà ge dẹlẹi nyíe boo Bàrì. M̀
palà ge kọ́ nèi kọ, kà bè bọọ gè dẹlẹ́m̄ nyíe boo tổò ene kà ńdígílí súú té, mè
ò é láá kọi nei gùa ela kọ, ‘Kyãà aa dọ̀,’vaá à kyãà. Tọ́ọ̀ nu náa é tavàlàí ló.

((21 Sõò maaná áá tãàga ló Bàrì nè ká gã́ lọl, tọ́ọ̀ nu e a láá kpoá zọ á gé.))”

22 Boo tốó e bà géè bốóná Gálìlì, Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée
nvée kọ, “Bà é beè dàlà nda, Sã́ãná Nen, nvee bá gbò

23 e bà é fẹ́m̄, sõò ní e a égè taa dee, Bàrì é kẽeém̄ lọl ke mà ú.” Nyíe gbò e
bà ólò nyoonée nvée beè gboó palà ge tãàgà.

24 Tốó e Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée íná Jerúsàlẹ̀m, gbò e bà ólò lọl
kpègè gbáá e a kuu Tọ Káí beè gboó dù gé bḭ̃iná Pítà kọ, “É kọ bọọ nen dò bá
ólò kpẽ gé kpègè gbáá e a kuu Tọ Káí?”

25 Pítà à aalá nèva kọ, “À ólò kp̃ẽ̀.” Tốó e Pítà ni bã́ tọ, Jíìzọ̀s beè gboó gyà sḭ́
bḭ̃ináe kọ, “Sáímọ̀n, à tõo ló olo naa và e? Mée, gbàà nvín sãa nè nen kyáà,
ní e a ólò kpḗ kpègè boo gyọ́ e a gbḭ́ gè faalá tenmá à bè ge kpḗ kpègè gbáá
nè gbò e bà gé bẹl é?”

26 Pítà à aalá nèe kọ, “Nen kyáà.” Jíìzọ̀s à gboó ḭ̃inè kọ, “Vóá naa kọ náa bọ́ ló
kọ nvín sãa á kp̃ẽ̀.

27 Kọ̀láá bé e a dì naa, tãá e sṹg bã gbòi, ò aà sí dọọ̀ gé tẹlẹ̀ kọ̀vẹ, vaá kọ̀láá
kà gyã́à e o zẹ́ẹ̀ sii ò ãanàe gã́, mè ò é mon kpègè e a é gbõoma ló gè kpḗ
boo togó pálàa bẹ̀ì. Tù vaá ò kpḗ nèva.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Máátìù 18

1 M gbò tốóá, gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè gboó dù gé bĩináe kọ,
“Mée ní e a bọọ èl dénè nen e Bàrì gé lẹẹlà bel ló é?”

2 Jíìzọ̀s à gboó kolí ene kà nvín vaá túe elevá ke gbàà.

3 À gboó kọ́ nèva kọ, “Palà ge dãi kọ, be nóo kiiaí kẽ vaá belii gbò pá nvín, mè
nóo é dí zẹ̀ẹ̀ gbò e Bàrì gé lẹẹlà bel ló.

4 Nen e a tú a ló kilmà kẽ vaá belí nvíní ní e a bọọ èl dénè nen e Bàrì gé lẹẹlà
bel ló é.

5 Nen e a tú ene kà nvín e a dì belí vói boo ńda bée, tú nda.

6 “Nen e a náa kọ ene kà nvín e a dẹlẹm̃ nyíe booí á dọ̀ ààm̃ nvée, à é dú lé
kọ bà gá è tú gbele kpò dem bọvíe men vaá tovíe tẹlẹ kà kè tẽ́ pene.

7 Tãàgà di ló bàlà boo, boo bée gbò nu e a náa kọ nen á dọ̀ ààm̃ nvée! Nu e a
náa vó náa é aa ló ge dì, sõò tãàgà di ló nen e a tení dú bá!

8 “Be báni à bè kpóó tọni é náa kọ ó dọ̀ ààm̃ nvée, ò fùl lọ̀a ló vaá ò tovíe
gbẹẹ! Mè à dú lé kọ ó tú ĩẽ̀ènè kà bá à bè ĩẽ̀ènè kà kpóó tọ bã̀ma m dùm e bè
náa tá èl ge kọ bá nè tọ éganí ló vaá bà tovíni tẹlẹ dáa sã́ e bè náa é gímí lee.

9 Vaá be dẽéni ní e a é náa kọ ó dọ̀ ààm̃ nvée é, ò toolàe lọa bólni vaá ò tóvíe
gbẹẹ! Mè à dú lé kọ ó tú ĩẽ̀ènè ból dẽe bã̀ma m dùm e bè náa tá èl ge kọ
pálàa ból dẽe dìni ból vaá bà tovíni tẹlẹ ke tõ̀ò bẹẹ ló dáa sã́.

10 “Monii kọ nóo ẹvìì tọ́ọ̀ kà gbò ńkem není tẹlẹí kẽ. M̀ palà ge naa kọ ó nyimai
kọ ba gbò nyómá tóm ólò ié deè, kọ̀láá tốó, ge mòn sĩ́ nà Tẹ̀ m káála.

((11 Boo bée kọ nda, Sã́ná Nen, beè dú ló ge dùùlà gbò e a beè pè.))

12 “Éé ní e o bulàì kọ nen e a íe vòò tub kà naanà ból vaá ene kà à pè aa dẽe
é náa é? É kọ náa é sọ̀ bá ténì tub nè òb nè sĩ́ìna òb kà naanà bólá gbẹẹ́ boo
gù vaá gé gbĩ́ ĩẽ̀ènè kà ní e a peá?

13 M̀ kọ́ nèi kọ, be à láá mòn, nyíee é palà ge ẹẹ̀ èlmà bé e nyíee ẹẹ́ boo ténì
tub nè òb nè sĩ́ìna òb kà ní e bè náa è pèa naa.

14 Vóá bé e bè náa dú bùlà bọọ Tẹ̀ e a di káála kọ ene ka gbò nvíní á pè naa
é.

15 “Be o vígà síni pọ́lọ́, síé ló gé naa kọ á nyimá. Sõò á dú ke gbàà áá pálàa
bọ̀ì. Be à máni tõ, ò nyímá kọ o duulàè o vígà nveàe bá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Be náa máni tố, kólí ene nen à bè bàà nen vaá ò fááláva simáé ló, kọ bé ò
láá dui bàà nen à bè taa nen e a é elá nen di tồò ló kọ̀láá kà bel e a é lóá, belí
bé e mon bel Bàrì nóomà naa.

17 Sõò be náa máva tố, naa kọ bồòna ló Tọ Bàrì á nyimá. Vaá be náa mána
gé tố nu e Tọ Bàrì kọ́, ò gboó sẹlẹ́e belí nen e bè à gáà nyima ló Bàrì à bè
pọ́lọ́ nen bon.

18 “M̀ ló kà kà bel nèi kọ̀ Bàrì é kpeg kọ̀láá nu e o gbẹ́ai bàlà booí kpègii, vaá à
nè deè kọ̀láá nu e o gbẹ́ai bàlà booí nèi deè.

19 “M̀ kọ́na gé níí nèi kọ: Kọ̀láá tốó e bàà bọ̀ì gbẹ́ài boo bàlà booí vaá tui ĩẽènè
mon bĩimai ene kà nu bá Bàrì, mè Bàrì, e a dú nà Tẹ e a di káála, é náa na kà
nu nèi.

20 Boo bée kọ, kĩ e bàà à bè taa bốóná boo nà bée, nda di kĩé.”

21 Pítà beè gboó dù gé bĩiná Jíìzọ̀s kọ, “Dõò, ku tóm e nà vígà é bii bá ló sím̃
pọ́lọ́ vaá m̀ ia ló nèe é? É kọ àlàbà tóm?”

22 Jíìzọ̀s à gboó aalá kọ, “Níì kóló àlàbà tóm nì, sõò taa tub nè òb tóm gbò
àlàbà tóm,

23 boo bée kọ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì belí vóí: “Ene kà méné beè gbḭ́ gè tení boo a
kpègè e a di bá pá a gbò tóm.

24 À gé dalà gé togóá, bà gboó faalá ene ọ̀và e a dée kom gbele gã́ bug
kpègè bá domá.

25 Nen tómá náa beè ié kpègè e a láá kpẽmá komá. Ménéá beè gboó lẹ̀ẹ̀là kọ
bà á tú ẹlẹ nè a va nè pá a nvín oolá nen e a é túva naamá gyóòlo. A beè
lẹ̀ẹ̀là kọ bà á oona gé dénè a gyọ́ vaá bà gboó tú kpègè e a dú ló kpẽmá kom
e a dìé bólí.

26 “Nen tómá beè gboó kumí dúnú ke gbàà ménéá vaá bànie kọ, ‘Sóo sóò
nvèè bá nèm̃, mè m̀ é beè kpẽ gé o kom lọa ból!’

27 Ménéá beè gboó tóe sàn vaá aa ló nèe kọ á gá kpẽná.

28 “Sõò gbálài beè aa tọá, vaá gboó zọ̀ dõòna nen e a ólò zọe siá tóm nyoònà.
Není beè siíe gbálà ńzọ́ọ́ kom bá. À gboó biíe bá kpóó òò vaá kọ́ nèe kọ, ‘Kpḗ
nà kom e a dìní ból nèm̃!’

29 “Nen e bà gé gbá siá tómá beè gboó dọ kunu kẽ vaá bànie kọ, ‘Sóo sóò
nvèè bá nèm̃, mè m̀ é beè kpẽ gé o kom lọa ból!’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 “Sõò tãá e a aàé ló, à gboó gé túe nvee kpọ́gọ́lọ́ kọ á tõó kĩé dọ̀ tố́ó e a é kpẽ́ komá lọa ból.

31 Tố́ó e na gbò e bà gé gbá siana gé tómá dã́, à gboó palà ge kyẽ́va, naa ní e bà aà gé kọ́ kọ̀láá nu e a nááá nè ménéá.

32 “Ménéá beè gboó kolí nen tómá vaá kọ́ nèe kọ, ʻOlo bàg nen tóm! Nda beè aa ló dénè kom e o síìm̄ bá nèni boo bée kọ o beè bànim̄.

33 Olo gá è àànà gé ló nè nen e o gé gbái siai tóm belí bé e nda beè aa ló nè olo naaá.’

34 Sṹg beè gboó palà ge bã̀ ménéá, naa ní e a gboó kọ bà á túe nvee kpọ́gọ́lọ́ vaá bomàe bàg dọ̀ tố́ó e a é kpẽ́ dénè kom e a è siiá.

35 “Vóá bé e nà Tẹ̀ e a di káála é kpọ́ té ló kọ̀láá bọ̀ì e bè nóo aalii deè iaí ló pọ́lọ́ nei bọọ vígà naa é.”

Máátìù 19

1 Jíìzọ̀s ló gbò belí lọ̀l vaá gboó aa Gálìlì tãanè bálá sĩ́ Judía e a di dõòna bá Pene Jọ́dàn.

2 Gbele tồò nen beè bììàé nvée, vaá à gbẹ́á kĩé bó gbò e lóva géè zọ̀.

3 Sìgà pá Fárèsì beè gboó dúé ló vaá tú kyèèlè bĩimáe bel, kọ, “É kọ à lèlà kọ dóm á élá boo kọ̀láá íb nu e a léémáe vaá kpó a va lọa ló?”

4 Jíìzọ̀s à gboó bĩináva kọ, “É kọ boolo gáà beè bugii kĩ e a kọ́ mè Bàrì, e a beè demva lọl dààà togó, beè dèm pá gbálà nè pá bia?

5 Vaá Bàrì à gboó kọ, ʻBoo bée vói, pá gbálà é aa ló a tẹ̀ nè a kà vaá gbaa ló a va, vaá pálàa ọ̀và é gboó dú ĩ̃ẽ̀nè nen.’

6 Vóá, bà náa dúna bàà nen, sõò bà dì belí ĩ̃ẽ̀nè nen. Tọ́ọ̀ nen á gá zaali nu e Bàrì ni gbá lọ̀l.”

7 Pá Fárèsì à gboó bĩináe kọ, “Éé náa Mózìs à nè log kọ dóm é láá kpó a va, be à émi kpá kọmá nèe kọ bà náa é ílànàè?”

8 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Mózìs beè nèi deè ge láá kpó bọọ va lọa ló boo bée kọ nyíei agà belí dem. Náa beè dì naa vó lọl dàà togó.

9 Nda gé kọ́ nèi kọ, nen e a dọ kẽ kpó a va lọa ló, e bè náa è gbẹ́ẹ́e kuná gã̀, vaá gé ilí dõòna kà va, mè na kà nen kúná gã̀.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó kọ́ nèe kọ, “Be níá íb di tɔ̀ò e a di ló
ílà dóm nè va é, ò nyímá kọ à dú lé gè lele bá aa ló áá tóm.”

11 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Dénè nen náa é láá tú na gbò dò bá nuí, daala
lọl ló gbò e Bàrì beè nè na kà kpóó.

12 Boo bée kọ à íegi nu e a é láá naa kọ nen á aa ló gè ilí va: À íe gbò e ba è
kòòà aa gbàà ba kà, à ié gbò e nen kooóva, à ié gbò e bà di boo bée bé e a é
náá bà palà ge tõonie ke lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì vaá kpòòlà ló lọl ló pá bia. Kọ̀láá nen e
a é láá tú na gbò dò bá nuí á tù.”

13 Gbò nen beè faalá gbò pá nvín domá ló Jíìzọ̀s kọ á dẹlẹ́va bá ból vaá à
tãaga ló Bàrì boóva, sõò gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó kọ́va bel.

14 Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Sọi bá gbò pá nvín kọ bà á dúm̄ ló. Ó gá kpegííva, boo
bée kọ gbò e a bélíva ní e Bàrì gé lẹẹ̀là bel ló é.”

15 A beè gboó dẹlẹ́va bá ból. À gboó àà.

16 Ene kà gbálà beè dú ló Jíìzọ̀s kọ, “Nen Dò Bá, mó kà lé nu ní e m íe ge naa
kọ bé m íe dùm e bè náa tá é?”

17 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Éé ní e a náa ò bĩiná nu e a dú lé ge naa lọl bá nda
é? Tẽènè nen ní e a dú lé é. Be ò gbḭ́ gè ié dùm e bè náa tá ò sẹlẹ dénè log.”

18 À bĩiná kọ, “Moní kà gbò log é?” Jíìzọ̀s à gboó aalá kọ, “Ó gá fẹ́ nen, ó gá
kúná gã̀, ó gá zìb nu, ó gá kpọ́ kyáá bel ló nen,

19 fã̀ dẽe o tẹ̀ nè o kà, vùlè o nen belí bé e o vulè o ló naa.”

20 Nvín ãa gbálàa à gboó aalá nèe kọ, “M beè sẹlẹ dénè na gbò logá. Éé ní e
a sígam̄ bá gè naa é?”

21 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Be ò gbḭ́ ge sẹlẹ dénè log, ò àà gé oo dénè nu e o
íe vaá ò dõò kpègè e a dú ló nè gbò tãa. Na tóm, ò é gboó ié gyọ́ m káála.
Tố́ó e o ni náa vó lọ̀l, ò gboó dù gé nyoonémm̄ nvée.”

22 Tố́ó e nvín ãa gbálàa dã́ naa vó, à gboó faalá bígálá sḭ́ ààmà, boo bée kọ a
beè ié gbele tɔ̀ò gyọ́.

23 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “M̀ ló kà kà bel nèi
kọ, à é palà ge tavàlà ló nen e a bã méné gè bã́ kè kẽ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì!

24 M̀ kpáá òòa boo: À tavàlà ló nen e a bã méné gè bã́ kè kẽ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì èl
gè kọ láo á tení deè ńgà gbógmà nu.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

25 Belí beè palà ge bọọ ló gbò e bà ólò nyoonée nvée tốó e bà dấ. Bà gboó
bĩiná kọ, “Mée ní e a é láá dùùà e sõò?”

26 Jíìzọ̀s beè gboó ẹ̀bva vaá kọ, “À dú nu e a tavàlà ló nen, sõò dénè nu válí ló
Bàrì.”

27 Pítà à gboó ló bel kọ, “Ni ẹb, mè beele è sọ bá dénè nu vaá nyoonéni nvée.
Mó kà kpẽ ní e è é íe é?”

28 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “M̀ ló kà kà bel nèi kọ, tốó e nda, Sấáná Nen, é ĩì
tẽ boo nà kpò té méné e ka di ló m ãa bàlà boo e a gé dú, mè òb nè bàà
boolo e o gé nyoonémm̃i nvéeí é ĩinai gé tẽ boo bu kà bọọ kpò té méné vaá
lẹẹlai bel ló òb nè bàà tẽ gã Ízràẹ̀l.

29 Vaá nen e a sọ bá tọ, à bè pá vígà, à bè tẹ̀, à bè kà, à bè nvín, à bè ól, boo
bée ge nyoone nvée nda, é íé vòò tub tóm gbò nu e a aa lóá, vaá à íena gé
dùm e bè náa tá.

30 Sõò gbele tồò gbò e bà dú gbò deè sĩ́ kátogói é beè dú gbò deè nvée, vaá
gbele tồò gbò e bà dú gbò deè nvée kátogói é beè dú gbò deè sĩ́.

Máátiù 20

1 “Lẹẹ̀là bel Bàrì dì belí vói. Ene kà gbálà beè nùmà àà gé kolí gbò tóm e bà é
sí tóm m a ól.

2 A beè zọ̀va bilá ló kọ à é kpẽe kpègè tóm dee neèva, à gboó lẹẹ̀làva tẹlẹ ólá.

3 “Tốó e a íná boo sĩ́ìna òb tóm lọ̀ọ̀le à kpáá àànà gé gé kolí gbò e a beè di
élá kè ki e bà náa è ié tọ́ọ̀ kà tóm ge sì.

4 À gboó kọ́ nèva kọ, ‘Boolo manai gé sĩ́ m nà ól gé sii tóm, mè m̀ é kpẽ kpègè
e a bọ́ ló nèi.’Bà gboó àà.

5 “A beè zìlàna gé boo lèlà nààní nè boo taa tóm fèèbe vaá àà gé kolí gbò tóm
tãamànà gé ólá.

6 A beè sigè ńkem à dú vòò tóm ló èlà tốó e a íná kè ki vaá mònnà gé dõòna
gbò e bà di di élá kĩé. À gboó bĩináva kọ, ‘ÉEé náa ò peelii zivè deè nieí kĩí e
bè nóo gé síi tọ́ọ̀ kà tóm é?’

7 “Bà gboó aalá nèe kọ, ‘Tọ́ọ̀ nen gáà kolii ló tóm.’ “Ẹlẹ à gboó kọ́ nèva kọ, ‘Be
vó, ò tấánei nà ól gé sii tóm.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 “Tốó e ba dee ni dọ, tẹ́ íè ólá beè gboó kọ́ nè nen e a è sẹlẹ́ togó tómá kọ, ʻKolí gbò tómá vaá ò kpẽ́ ba kpègè nèva. Dàlà togó gè kpẽ́ lọl ló gbò e a ấàa íná ólá dọ̀ tốó e o é íná ló gbò e a è zẹẹ́ iná.’

9 “Bãànà gbò e ba è iná ólá boo vòò tóm ló èlàa beè dena gé kpègè tóm dee.

10 Vóá, tốó e gbò e ba è nùmà iná ólá é gé tú baála kpègè, ba beè gboó ẹ̀bmà dẽe kọ à é el ní na gbòa. Sõò à gboó kpena gé kpègè tóm dee nèva.

11 Bà tú kpègèa lọ̀l vaá gboó dàlà togó nuumi bel ló tẹ́ íè ólá.

12 Bà gboó kọ, ʻGbò e bà ấàa dùi tú gbálà ńkem tốó tồòma ólí, boo tốó e beele tú zivè dee nieí tồòma kè gbei simá tóm. Éé náa ò kpẽ́ kpègè kune nèi é?’

13 “Tẹ́ íè ólá à gboó aalá nè ene ọ̀và kọ, ‘Ẹ̀b, e kóò, mè nímm̃ gĩimàni. Kpègè ene deè tóm ní e m beè zìgà nèni é.

14 Boo bée vó, tú o kpègè vaá ò aà. À tanímm̃ gè kpẽ́ kpègè kune nè nen e a ấàa dùi nè ọ̀ọ̀.

15 É kọ níì bé e a léémámm̃ naa, ní e m̀ é ténmà nà kpègè naa é nì? Sẹ̀ ò gé bẹ́ nyíe ló kpègè e nda lọa bá nè dõòna nen?’ ”

16 Tốó e Jíìzọ̀s gé tú a lóg inmá kùbmà à gboó kọ, “Vó à naa kọ, gbò e bà dú gbò deè nvée kátogói é beè dú gbò deè sḩ́, vaá gbò e bà dú gbò deè sḩ́ kátogói é beè dú gbò deè nvée.”

17 Boo tốó e Jíìzọ̀s gé má sḩ́ Jerúsàlẹ̀m, a beè gboó tú òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá kilma kpògà kẽ, vaá boo èèlè e bà gé aà, à gboó kọ́ nèva kọ,

18 “Ẹvii, mè è gé má sḩ́ Jerúsàlẹ̀m, kĩ e bà é síi nda, Sấáná Nen, nvèè bá gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò nóòmà Log pá Júù. Bà é béélá ú nèmm̃

19 vaá túmm̃ nvèè bá gbò e bè níì pá Júù nì kọ bà á nvèèmàmm̃ lẹ́, kpọ́mm̃ té ló vaá kámm̃ kú té. Sõò ní e a égè taa dee, Bàrì é kẽeémm̃ lọl ke mà ú.”

20 Va Zẹ́bìdì beè faalá pá a nvín pá gbálà domá ló Jíìzọ̀s, vaá tốó e a ni kúmíe dúnú ke gbàà lọ̀l, à gboó kọ, “M̀ gá è bànni nu bá.”

21 Jíìzọ̀s à gboó bĩináe kọ, “Éé dúni bíí ló é?” Pá biaá à aalá kọ, “Zìgà nèmm̃ kọ, tốó e o é lẹẹ̀làè bel, mè pálàa kà nà nvíní é dièni kpàn, naa ní e ene ọ̀và é ĩìni tẽ́ boo bá lè vaá ńna ọ̀vàa ĩìni tẽ́ boo bá kìe.”

22 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè pá a nvíná kọ, “Náa bélí e o nyímàì íb nu e o banìì. É kọ ò é láá zọmm̃i õi non tãàgà e a dìmm̃ sḩ́í?” Bà aalá kọ, “È é láá zọ̀ni ồ.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “À dú kà kà kọ ò é zọm̄i õi nà non, sõò kpóó ge sàmà nen e a é ḟìm̄ tḗ boo bá lè à bè boo bá kìe á gé bá nda. Na gbò ke tồò dì nè gbò e nà Tẹ̀ beè kpoogèva dee ló sẹ̀ẹ̀.”

24 Tốó e na kà òb nená ni dấ naa vó, sũg à gboó palà ge bãva nyòòmà pálàa vígài.

25 Jíìzọ̀s beè gboó kolíva bõonè vaá kọ́ nèva kọ, “Ò nyímàì kọ gbò e a gé bẹ̀l gbò e bà náa nyímá ló Bàrì ólò lẹ̀ẹ̀là bel ló dénè nu e bà íe, vaá ba gbò tùle ólò tú dénè kpóó nveea bá.

26 Sõò boolo ó gá naanii vó. Tãa vó, nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ e a gbḟ ge bọọ á sí tóm nè na gbòa,

27 vaá nen e a gbḟ ge dú nen dee sḟ á dú gyóòlo nè dénè nen--

28 dì belí nda, Sấáná Nen, e bè ním̄ beè dú ló ge kọ gbò nen á sí tóm nèm̄. Tãa vó, m beè dú ló ge sí tóm nè gbò nen nè ge tú nà dùm aamá gbele tồò nen.”

29 Gbele tồò nen beè biia nvée Jíìzọ̀s boo tốó e gbò e bà ólò nyoonée nvée nè ẹ̀ẹ̀ géè aa Jẹ́rìkò.

30 Bàà nen pá gbálà e dẽéva gímí beè di ḟì tḗ ku kpàn èèlè. Tốó e bà dấ kọ Jíìzọ̀s gé tění, bà gboó vulí kpấ kọ, “Tẹ́ẹ̀! Nvín Dévìd! Naái sàn!”

31 Bồònà gbò e a è di kḟé à gboó kòvàvá ló kọ bà á pḟi gấ. Sõò bà kpáá palà ge vulí kpấ kọ, “Tẹ́ẹ̀! Nvín Dévìd! Naái sàn!”

32 Jíìzọ̀s à gboó elá, kolíva, vaá bḟináva kọ, “Éé ní e o gbḟì kọ ḿ naanìè neèi é?”

33 Bà aalá kọ, “Tẹ́ẹ̀, è gá è bàn kọ ó naa kọ é láá mon nu.”

34 Jíìzọ̀s beè gboó tóva sàn vaá daáva bá boo dẽe. T̃ẽènè tốóá, bà gboó mon nu vaá gboó bììàé nvée.

Máátìù 21

1 Tốó e Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée ni kyãà iná ku ló Jerúsàlẹ̀m, vaá bà a íná ló ene kà bon e a kọlà Bẹ́tfàjì e a di boo Gù Ọ́lìv, Jíìzọ̀s beè gboó elá kḟé lẹ̀ẹ̀là bàà nen gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvée

2 vaá kọ́ nèva kọ, “Bãi bon e a dìí lèlà sḟá ela, mè t̃ẽènè bé e o gé bãí gé, ò é monii ene kà nom tee e a di dáa díí vaá a nvín à dìé kpàn. Taalaíe vaá ò túi a nvíná nè ẹ̀ẹ̀ domai.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Be nen ló bel nèi, ò kọ́i neíe kọ, ‘Bà dì bíi ló Tẹ̀ Íe.’Nená é gboó gbẹ́á boo lọ̀i bá kọ ó tuíva aamai.”

4 Níí náá kọ bé nu e nen kọ́ bùlà Bàrì beè kọ̀ ḿmá, e a kọ:

5 “Kọi nei bon Záíọ̀n, Nee o méné e a gé dúni lói! À gbọ́ọ́lẹ̀ ló vaá bã boo nom tee nè boo põonì nom tee, e bè à gáà kpono.”

6 Pálàa nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀sa beè gboó àà gé naa bé e a kọ́ nèva.

7 Bà fáálá nom teeá nè a nvín domá vaá gboó toví ba pọ̀b kọ̀là ló zaalí boo, vaá Jíìzọ̀s à gboó bã boo.

8 Gbele tõò nen beè tú ba pọ̀b kọ̀là ló talí boo èèlè, boo tố́ó e na gbòa gé fùl gṹ sãa lẹna gé boo èèlèa, kọ á tea tení boo.

9 Gbò e a kyãà gyàé sḩ nè gbò e a kyãà dúé nvée beè olòó vulí kọ, “Lèèlà á dì nè Nvín Dévìd! Bàrì á tãanè dee bá nen e a dú boo bée Dõò! Lèèlà á dì nè Bàrì e a di káála!”

10 À íná Jerúsàlẹ̀m vaá dénè kẽ à gboó bṹùgà. Gbò nen à gboó bĩiná kọ, “Níá mée é?”

11 Gbò e ba è kõòà bììàé nvéeá à gboó aalá kọ, “Níí Jíìzọ̀s, e a dú bon Názàrẹ̀t e a di m Gálìlì. Ẹ̀ẹ̀ nen kọ́ bùlà Bàrì.”

12 Jíìzọ̀s bḩ boo be Tọ Káí vaá kpó dénè gbò e a géè tõó kĩé ùlà ki. À làbgì té e gbò nyáànà kpègè beè di boo bii ló kpò té e gbò e a géè oo bẹ̀ẹ̀ kukuu beè di ḩì tḩ boo, vaá tugá sḩ uú kẽ.

13 À gboó kọ́ nèva kọ, “Ba è emí m Kpá Káí kọ Bàrì kọ, ‘Gbò nen é kolí nà tọ kólíe tọ tãàga ló.’Sõò boolo o kiilai naamai kĩ e gbò zib gṹá!”

14 Gbò gímá dẽe nè gbò kọ̀và beè dúé ló m Tọ Káíá, vaá à bóva.

15 Sõò tố́ó e gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò nóòmà Log pá Júù mon gbò tóm dṹùnè e a sí, vaá mon kọ gbò pá nvín gé tõo boo be Tọ Káíá vaá vulí kọ, “Lèèlà á dì nè Nvín Dévìd!” sṹg beè gboó bằva.

16 Bà gboó bĩiná Jíìzọ̀s kọ, “Ò gé dḩ gé íb nu e gbò pá nvíní gé kọ́á?” Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Ẽei, m̀ dḩ. É kọ ò é kọ́i kọ ò gáà bugii kĩ e a di m Kpá Káí e a kọ́ kọ, ‘Ò náà kọ lèèlà e a ḿmá á dọ bàlà kẽ aa gḩ gbò pá nvín nè gbò nvín e a di nu má kà’?”

17 Jíìzọ̀s ààvá ló, vaá a gè aa pọ̀b boná, à gboó àà gé tõo Bẹ̀tànì bílá dee deeá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Ààmà lọ̀ọ̀le e Jíìzọ̀s gé oòa kẽ kil boná, tá kói beè gboó táé ló.

19 À gboó mon ene kà té fíìg e a di kpàn èèlè vaá kyãà sì gé ẹ̀b boo. Sõò náa beè gboó mon tọ́ọ̀ ból boo. Áá kóló pa sã ní e a mon boo é. À gboó kọ́ nè téá kọ, “Ó gá muminá ból lee!” Téá à gboó gbẹá boo sọọ.

20 Tốó e gbò e bà ólò nyoonée nvée mon naa vó, à gboó palà ge bọọvá ló, naa ní e bà bḭ́íná kọ, “À náà và vaá té fíìgi à gbẹá t̃ẽènè tóm báá ù e?”

21 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, be ò dẹlẹi nyíe boo Bàrì vaá nyíei náa dú bàà bàà kà kilmá ló nu e Bàrì é láá naa, mè níì áá ge kọ ò é láá naanii nu e nda náa ló téí nì, sõò ò é láá kọnai gé nei bãànà gùa ela kọ, ‘Kyãà aa dọ̀ vaá ò gé dọ pene,’vaá à é náá naa vó.

22 Be o dẹlẹi nyíe boo Bàrì, à é néi kọ̀láá nu e o banìié bá.”

23 Jíìzọ̀s ooa kẽ iná boo be Tọ Káíá, vaá boo tốó e a gé nóomà nu gbò nen, gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò kà nen pá Júù beè gboó dúé ló vaá bḭ̃ináe kọ, “Mó íb kpóó ní e o náàmà gbò nuí é? Vaá mée ní e a beè nèni na kà kpóói é?”

24 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “M̀ é zẹ́ẹ́ bḭ̃inái ene kà bel, vaá be ò láá aalai, m̀ gboó kọ́ná gé íb kpóó e m náàmà gbò nuí nèi.

25 Mée ní e a beè tú kpóó nè Jọ́ọ̀n kọ á tú múú logmá gbò nen é? É kọ Bàrì sẹ̀ nen é?” Bà gboó dùlà bel boo bé bà gá aalá naa, kọ, “Be è kọ́, ‘A kpóó àà bá Bàrì,’à é bḭ́ínái kọ, ‘ÉEé ní e a náa vaá nóo beè zìgài ló nu e a beè nóòmà e?’

26 Sõò be è kọ́, ‘A kpóó àà bá nen,’pọ̀ siíi kọ gbò nená é bãi sṹg ló, boo bée kọ dénè ọ̀và tú kọ Jọ́ọ̀n dú nen kọ́ bùlà Bàrì.”

27 Boo bée vóá, ba è gboó aalá nè Jíìzọ̀s kọ, “Née nyímà.” Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Be vó, nḭ́m̄ é kọ́nà gé íb kpóó e m náàmà gbò nuí nèi.”

28 “Ni ẹvii m nuí! Ene kà gbálà beè ié bàà kà nvín pá gbálà. À gboó kọ́ nè ńsã́ãná kọ, ‘Nà nvín é, àà tãanè ól gé sí tóm nieí.’

29 “A aalá nèe kọ, ‘Ním sí.’Náa kal ló bée kọ vó, à zila fẹ́ẹ̀gẹ̀ ló vaá ọgá, naa ní e a gboó sí ólá.

30 “Gbálài beè gboó àà sí ló a lá vaá gé kọna gé vó nèe. Ẹlẹ à aalá nèe kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, m̀ é sí,’sõò náa gboó sì.

31 “Ńmoní e a di zẹ̀ẹ̀ pálàa kà nvíní ní e a náa nu e ba tẹ̀ gbḭ́ é?” Bà aalá nèe kọ “Ńsã́ãnáá.” Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “M̀ kọ́ nèi kọ gbò lọl kpègè bii ló gbò kùnà kúnà é gbẹ́ẹ́i vaá bã ke lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 Boo bée kọ Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, beè dù gé dò bá lèlà èèlè nèi vaá nóo zigàì ge teníí boo, sõò gbò lọl kpègè nè gbò kùnà kúnà beè gbànie tố ló. Bãànà tố́ó e o monìì naanii vó, nóo gboó ọgai vaá tui nu e a beè kọ̀.”

33 Jíìzọ̀s kọ́, “Pãanei tố ló dõòna kà lóg: Ene tố́ó beè dì. Ene kà gbálà beè ié ól. À gboó gé tú té e a ólò naa míí fó dénè boo, vaá gboó tú gònò beemá tenmá ló. À gboó sí kè ólá gé ùb bànà e bà é tõó m bii mííá. À gboó noo kĩ e nen é gũá tõo vaá dẽée tulà dénè ólá. À gboó tú ólá nvèè bá gbò tóm kọ bà á sí tóm ló, vaá tố́ó e nu é léèvè, bà tú báà sḩ́. À gboó àà be sí kyẽè.

34 Tố́ó e nu ni léèvè, à gboó lẹ̀ẹ̀là pá a gyóòlo simá ló gbò tómá kọ bà á neèe dõò ńlẹ.

35 “Gbò tómá beè gboó sii pá a gyóòloá vaá bòm ene ọ̀và, fẹ́ ene ọ̀và; bà tú dem tobmá ene ọ̀và.

36 Gbálàa à kpáá lẹ̀ẹ̀là dõòna gbò gyóòlo e a el gấ bug túá gbòa, vaá gbò tómá à tuna gé nu e ba è naa ló túá gbòa naavá ló.

37 A beè gboó lẹ̀ẹ̀là a sấáná vaá kọ, ‘Tọ́ọ̀ nu e a é kọ́ bà á gá fầ dẽe ńda nvín á gé.’

38 “Sõò tố́ó e gbò tómá mon sấáná tẹ̀ íe ólá, bà gboó bilá ló kọ, ‘Níí a sấáná e a é dé a gyọ́. Dui mè é fẹ́e, bé è tú ólí!’

39 Bà gboó siíe vaá túe lọl m ólá kilma nvée gònòa gé fẹ́e.”

40 Jíìzọ̀s à gboó bĩiná kọ, “Éé ní e o bùlài kọ tẹ̀ íe ólá é náa gbò tómá tố́ó e a é dú é?”

41 Bà aalá kọ, “Náa é aa ló gè fẹ́ gbò bàgi vaá tú a ól nè dõòna gbò tóm e bà é tú dõò ńlẹ máe, tố́ó e nu ni léèvè.”

42 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “É kọ ò gáà bugii m Kpá Káí kọ: ‘Kpò dem e gbò noo tọ beè gbẹmà nvée ní e bà ooa kẽ nòòmà gá ból deè tọ é. Bàrì ní e a beè sí na kà tómí é, vaá à dú nu dũùnè tố́ó e e monì’?

43 “Boo bée vó ní e a naa m̀ kọ́ nèi é, kọ Bàrì é tú a lẹ̀ẹ̀là bel lọl boo boolo vaá gé lẹ̀ẹ̀là bel ló gbò e bà é náa nu e a lelà.

((44 Kọ̀láá nen e a sáá boo demí é bagà, vaá nen e demí dọ́ boo é tũgá.))”

45 Gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè pá Fárèsì dấ lóg e Jíìzọ̀s géè logíá lọ̀l, vaá gboó nyimá kọ baala ní e lógá kil ló é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

46 Ba beè gboó gbḯ gè siíe, sõò pọ̀ beè siíva ló gbele gbò nen e a di kĩé, e ba è kọ́ kọ Jíìzọ̀s nen kọ́ bùlà Bàrì.

Máátìù 22

1 Jíìzọ̀s kpáá tú lóg lomá bel nè gbòa kọ,

2 “Lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì dì belí vói: Ene kà méné beè noo bõòna tõò ílà dóm nè va boo bée a nvín pá gbálà.

3 Tố́ó e ménéá lẹ̀ẹ̀là pá a gbò tómá simá ló gbò e a beè kolí vaá kọ bà á gboó dù, bà náa beè gbḯ ge dù.

4 “À kpáá lẹ̀ẹ̀lànà gé dõòna gbò tóm simává ló kọ, ‘M sẹlẹ nu ge dè, m beè kèl ból nè láo e dõò di gbàà, vaá dénè nu égá kẽ. Duí ke bõòna tõò ílà dóm nè vaí.’

5 Kólá beè nyàvá ló, naa ní e bà gbẹ́ẹ̀ àà vaá sí ba kyẽè. Ní e a é sí ól beè sì, ní e a é sí ló dõòna kà bíi à sì,

6 ene gbò à sii gbò e a beè lẹ̀ẹ̀là tómá vaá bòmva fẹ̀.

7 “Sṹg beè gboó palà ge bã̀ ménéá, naa ní e a lẹẹlà pá a gbò bé kọ bà á gé fẹ́ gbò e a beè fẹ́ pá a gbò tómá vaá bà tẹ́lẹ̀nà gé sã́ ló ba bon.

8 À gboó kọ́ nè gbò tóm e a sígáá kọ, ‘M sẹlẹ nu ge dè e a kuu ílà dóm nè vaí, sõò gbò e m beè kolíá náa bọ́ ló gbò e m gá è kolí.

9 Aalii bãí boo taa tẽ́ èèlè gé kolii kọ̀láá nen e o monìì domáí kè ílà dóm nè vaí.’

10 Gbò tómá beè gboó àà gé kolí kọ̀láá nen e bà mon, ńlé nè ńpọ́lọ́. Nen beè gboó mmá m tọ e bà é tõo ilá dóm nè vaá.

11 “Ménéá gá bã́ tọ kọ á ẹvìè gbò kyááa, à gboó mòn ene kà gbálà e bè náa nveà nu e a kil ló di tõò ílà dóm nè vaá.

12 Ménéá à gboó bĩináe kọ, ‘Kóò, nóo nveà nu e a kil ló di tõò ílà dóm nè vaí. Ò ténì naa và di kĩí é?’ Gbálàa náa gboó láá ló tọ́ọ̀ bel.

13 “Ménéá à gboó kọ́ nè pá a gbò tóm kọ, ‘Bọvííe bá nè tọ, vaá ò tóviíé lọlií tọí tẹlẹí ke dẹi, m kùkùù gín. Tó nè táà dáa ní e a é di kĩé é.’

14 “Boo bée kọ gbele tõò nen e ba è kólí, sõò gbò e Bàrì síi bá ló lọl gbàà gbálà ńkem.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Sìgà pá Fárèsì beè àà gé bilá ló bé e bà gá túè kyèèlè bĩimàè bel Jíìzọ̀s vaá bà íèèe naa.

16 Ba beè gboó lẹ̀ẹ̀là sìgà gbò e bà ólò nyoone nvée baala nè sìgà gbò e bà ólò di nvée Hẹ́rọ̀d simáé ló kọ, “Nen Dò Bá, è nyímà kọ ò ólò ló kà kà bel vaá nóomà kà lèlà bé e Bàrì beè kọ nen á tõo naa. Bùlà tọ́ọ̀ nen náa tãagéni, boo bée kọ nóo ólò ẹ̀b sḩ́ nen.

17 Tẽ́gíní bé e a dì naa vóá, ni gboó zẹẹ́ kọ́ bé e olo bulà naa nèi. É kọ à lelà kọ é kpẽ́ kpègè gbáá má Méné Róm̀, sẹ̀ náa lelà e?”

18 Sõò bé e Jíìzọ̀s nyimá pọ́lọ́ bùlà e a dìvá m̃á, à gboó bĩináva kọ, “Boolo gbò bàà sḩ́! Ò ẹbmàm̃i ló éé?

19 Ni zógem̃i kpègè e o ólò kpẽmai kpègè gbáááá!” Bà gboó tú sọ́gọ́ kpègèa máe.

20 À gboó bĩináva kọ, “Sḩ́ mée nè bée mée ní e a di booí é?”

21 Bà aalá kọ, “Ní Méné Róm̀.” Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Be vó, ò kpẽ́i nu e a kuu Méné Róm̀ nèi Méné Róm̀ vaá ò kpẽ́i nu e a kuu Bàrì nèi Bàrì.”

22 Bá e a áámá belá beè bọọvá ló. Bà gboó ààé ló àà.

23 T̃ẽènè deeá, sìgà pá Sádùsì beè dú ló Jíìzọ̀s vaá kọ́ kọ nen e a ú náa ólò kpáá kẽ̀èànà. Bà gboó bĩináe

24 kọ, “Nen Dò Bá, Log Mózìs nóomà kọ, 'Be nen ú gbẹẹ a va, e bè bà gáà ie tọ́ọ̀ kà nvín, mè a vígà á ilí va tãaá, naa ní e bà é láá ié gbò pá nvín e a é zigà bée nen e a beè ùa.’

25 À íe àlàbà kà vígà pá gbálà e bà duá gbàà e a beè zọ̀i di kĩí. Ńsẽ́áná beè ilí va, sõò à gboó ú gbẹẹ a va e bà gáà ie tọ́ọ̀ kà nvín. Lá a kà beè gboó ilí va e a ú gbẹẹá.

26 T̃ẽènè kà nuí nááána gé ló ńláá, ooà dọ ló ní e a bẽene nvée ẹlẹ, dọ̀ tố́ó e ní e a égè àlàbà ọ̀vàa úná gé gbẹẹ pá biaá e bè à gáà ie gé nvín.

27 Dee dee nvée, pá biaá à gboó ù.

28 Tẽ́gíní bé e dénè àlàbà kà vígàa beè ilíeá, dee e gbò nen é kẽeà aa ke mà ú, pá biaí é gboó dú va mée é?”

29 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “O lọì, boo bée kọ nóo nyímài nu e a di m Kpá Káí à bè kpóó e Bàrì íe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 Tốó e gbò nen é kẽeà aa ke mà ú, bà náa é íláná, boo bée kọ bà é dì belí
gbò nyómá tóm e a di káála.

31 Kilma ló ge kọ gbò e a ú ólò kpáá kẽeà, é kọ ò gáà beè bugii nu e Bàrì beè
kọ́ nèi? À kọ,

32 'Nda dú Bàrì Ébràhàm, Áízèk nè Jékọ̀b.'Gbò e Bàrì dú ba Bàrì é dú gbò e
bà di dùm, níì gbò íí nì."

33 Tốó e gbòa ni dấ ààlaí, à gboó bọọvá ló bé e a palà nóomà nu naa.

34 Tốó e pá Fárèsì dấ kọ Jíìzọ̀s nè ààla e a gbá gấ pá Sádùsì, bà gboó bõona
dúé ló.

35 Ene kà ba nen nóòmà Log, e a gbḯ ge ẹ̀bmà Jíìzọ̀s, à gboó bĩináe kọ,

36 "Nen Dò Bá, mó kà log ní e a palà ge bọọ e a di gbàà dénè Log e Bàrì beè
nè e?"

37 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, "'Tú dénè o nyíe nè dénè o nyómá nè dénè o bùlà
vulma Dõò e a dú o Bàrì.'

38 Na kà log ní e a bọọ èl dénè é.

39 Ní e a égè bàà kà log e a palà ge bọọ vaá belíná gé ńtúá kàa kọlà vói: 'Vulè
o nen dì belí bé e o vulè o ló naa.'

40 Dénè Log Mózìs nè nòòmà nu Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì dẹẹa boo pálàa kà logí."

41 Jíìzọ̀s beè gboó bĩiná pá Fárèsì e ba è di bốonaé lóá kọ,

42 "Boolo bulàì naanii và e a kil ló Méné e Bàrì Sa é? Ẹ̀ẹ̀ nvín mée?" Bà aalá
kọ, "Ẹ̀ẹ̀ nvín Dévìd."

43 Jíìzọ̀s à bĩináva kọ, "Éé ní e a náa vaá Nyómá Káí beè naa kọ Dévìd á kolíe
'Dõò'e? Boo bée kọ Dévìd beè kọ,

44 'Dõò Bàrì kọ́ nè nà Dõò kọ: Ĩìm̃ tế boo bá lè dọ̀mà tốó e m é tú pá o gbò ọ́b
nvèèní kè ká tọ.'

45 Tấgíní bé e Dévìd kolí Méné e Bàrì Sà kolíe a Dõòa, à é náà và vaá à dúná
a nvín é?"

46 Tọ́ọ̀ nen náa beè láá aalá belá nè Jíìzọ̀s, vaá lọl deeá ààmà, tọ́ọ̀ nen náa è
iená taà ló ge kpáá bĩináe bel.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Máátìù 23

1 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée nè dénè nen e a di kĩ́é kọ,

2 “Gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì ní e ba è sẹlẹ kọ bà á baa tẽ́ Log Mózìs nè gbò nen é.

3 Vóá, ò íè ge gbaniíva tọ́ ló vaá ò náanii kọ̀láá nu e bà kọ́. Sõò ó gá noi ba láb, boo bée kọ ba láb tění kele aa ló nu e bà gé nóomà.

4 Bà noo tò e a el ló nen íé ból, boo tọ́ó e baala á gé kpènà ló ge tú bãànà ene kpóó nvéé bá ben kè kẽ.

5 “Bà ólò gbĩ́ kọ gbò nen á monièva tọ́ó e bà gé náánìè ene kà lé nu. Boo bée vó, bà ólò bọ̀ọ̀vẹ̀ gbàà baála ńbẹ̀lẹ̀ ge piia boo gbọ̀ sĩ́ nè boo bũ bá, e mon bel Bàrì e ba è emí dẽe nu ólò di m. Bà ólò bọ̀ọ̀vẹ̀nà gé ból zái e a di gbọ́ó gã́ ba kàn ge uuá ból, kọ bé gbò nen valẹ bá mòn kọ bà gé fãè Bàrì.

6 À ólò leemáva gè ĩì tẽ́ ke tõò ka kọ̀láá kĩ e bà íe naa nu gè ọ́ zààva nè m ba tọ Bàrì.

7 À ólò leemáva kọ, tọ́ó e gbò nen kanava mon gbẹá kè ki, mè bà á nveenièva ka ló vaá kolièva ‘Nen Dò Bá.’

8 “Sõò ó gá kọi kọ bọọ vígà á kolièi ‘Nen Dò Bá,’ boo bée kọ ò íèì kóló ĩ̃ẽ̀nè kà Nen Dò Bá, sõò dénè boolo dúì vígà.

9 Ó gá kolii tọ́ọ̀ nen e a di boo bàlà booí kolííe bọọ Tẹ̀, boo bée kọ ò íèì kóló ĩ̃ẽ̀nè kà Tẹ̀ e a di káála.

10 Ó gá kọnai gé kọ bà á kolièi ‘Nen tùle,’boo bée kọ áá nda, Méné e Bàrì Sa, ní e a dú bọọ nen tule é.

11 Nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ e a bọọ, é sí tóm nè na gbòa.

12 Boo bée kọ nen e a dala ló boo, Bàrì é kìlmàé kẽ, vaá nen e a kilmà ló kẽ, Bàrì é dalàe boo.

13 “À é tavàlàí ló, e boolo gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì, boolo gbò bàà sĩ́! O kpegai deè gbò e bà gá è bã ke lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì! Sõò boolo nóo zigài ge bãi, à bè ge aalií deè nei gbò e a gé bii ge bã̀.

((14 “À é tavàlàí ló, e boolo gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì, boolo gbò bàà sĩ́! O kpálìì bá gbò va tãa, vaá boo bée ge uu bá boo bọọ pọ́lọ́, ò olòó loi gbele begè dẽe bel nei Bàrì. Boo bée vói, Bàrì é palà ge kpọi té ló!))

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 “À é tavàlàí ló, e boolo gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì, boolo gbò bàà sḭ́! O fulìì múú nè kấá kãà kẽ vaá gbḭ̃ ṭẽ̀ènè nen e a gá zọ́i sí bọọ tọ Bàrì, sõò tố́ó e o ni íeíe, ò gboó naanii kọ ẹlẹ á bọ́ ló bàà tóm gbò bé e boolo bọ́ì ló ge kilií ke tõ̀ò bẹẹ ló naa.

16 “À é tavàlàí ló, e boolo gímá dẽe gbò tule! O nóomàì kọ, ‘Log náa sííá nen e a tú Tọ Káí zilmá zíl, sõò mè log sííá nen e a tú nóò kpé e a di Tọ Káí zilmá zíl.’

17 Bọ̀ì gbò ból e bè nóo monìì nu! Ḿmoní ní e a bọọ é? Nóò kpé, sẹ̀ Tọ Káí e a kpoolà nóo kpéá sẹlẹ káí nè Bàrì e?

18 Ò nóomànàì gé kọ, ‘Log náa sííá nen e a tú gbani vààla gyọ́ọ zilmá zíl, sõò mè log sííá nen e a tú vààla gyọ́ọ e a di boo gbaniá zilmá zíl.’

19 Boolo gbò gímá dẽe! Naa kọ ńmoní ní e a bọọ é? Nu e bà váámá gyọ́ọá, sẹ̀ gbani e a kpoolà vààla gyọ́ọá sẹlẹ káí nè Bàrì e?

20 Vóá, nen e a tú gbani vààla gyọ́ọ zilmá zíl á nyimá kọ mè dénè nu e a di boo gbaniá ní e a gé túè zilmànàè gé zíl é,

21 vaá nen e a tú Tọ Káí zilmá zíl á nyimá kọ mè à gé túè Bàrì e a di Tọ Káíá zilmànàè gé zíl.

22 Nen e a tú káála zilmá zíl á nyimá kọ mè à gé túè kpò té méné e a di káála nè Bàrì e a ḭ́ì tḗ boo zilmànàè gé zíl.

23 “À é tavàlàí ló, e boolo gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì, boolo gbò bàà sḭ́! O kpḗì ene ke tõ̀ò boo òb boo bãànà nu e o ólò tẹlẹi ló gyấá kọ á kpè e a dì belí méǹt, déèl nè kámẹ̀n, sõò ò gboó gbẹmai nvée ge sẹlẹ gbò lẹ̀ẹ̀là e a palà ge dì bíi e a kọlà lé bèèla, sàn nyíe, nè ge dẹlẹ nyíe boo Bàrì. Na gbò nuí ní e a bọ́ ló kọ ò gá è naanii vaá gbanai gé ló ńna gbòa é.

24 Boolo gímá dẽe gbò tule! O nyímàì ge peelii tố́ó vaá kolei múm lọlii m bọọ míí, sõò nóo nyímàì tố́ó e o sọọlàì mèn láo!

25 “À é tavàlàí ló, e boolo gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì, boolo gbò bàà sḭ́! Ò lógìì kpá ló bọọ gbag nè bọọ bṹ, sõò nu e o beè tui bá kpóó nè gọ̀l òò tumai ní e a di ḿmá m é.

26 Olo gímá dẽe nen Fárèsì! Zẹẹ́ õ̀ònà m o gbag nè m o bṹ, kọ bé kpá ló gboó láá õ̀òànà gé.

27 “À é tavàlàí ló, e boolo gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì, boolo gbò bàà sḭ́! Ò bélìì kpò lí e bà tú ẹẹ́ ágbá tẹlẹ ló vaá à kpe dẽe ge ẹ̀b, sõò kóló ló kpóó nè nu e a ni bem ní e a di m é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 Vóá bé e boolo tõonii kè sḩ́ gbò nen belí bé e o dúì lé, boo tố́ó e kẹ̀lẹ̀ kẹ̀lẹ̀ nè pọ́lọ́ lab dògò ḿmaí m naa é.

29 “À é tavàlàí ló, e boolo gbò nóomà Log nè boolo pá Fárèsì, boolo gbò bàà sḩ́! O noonìì kpò lí gbò kọ́ bùlà Bàrì vaá gbḩ̃i zẹ́gẹ́ ló kpò lí gbò lé lab dògò.

30 Sõò ò dii e o gé kọ́i kọ, be o beè dií dee bọọ gbò nómá tẹ̀a, mè nóo gá è zọ́iva eelai mii gbò kọ́ bùlà Bàrì.

31 Kátogóá, ò gé túì bọọ gḩ́ kọmai kọ bọ̀ì pá nvín gbò e ba è fẹ́ gbò kọ́ bùlà Bàrì!

32 Be vó ò agẹ̀lẹ̀i ló elaí boo tóm e bọọ gbò nómá tẹ̀ géè sì!

33 “Boolo gbò naanà, gbò pá nvín kpí bom! Bàrì náa é aa ló ge túi nvee ke tồò bẹẹ ló.

34 Boo bée vó, m̀ gé kọ́ nèi kọ m̀ é lẹẹ̀là gbò kọ́ bùlà Bàrì, gbò nyìmà nu nè gbò nóòmà nu mái. Ò é beè fẹ̀i sìgà ọ̀và, ò kái sìgà ọ̀và kú té, ò kpọ́i té ló sìgà ọ̀và gbẹ̀aí m bọọ tọ Bàrì, vaá ò kpoíva aalíí bon dọí bon,

35 kọ bé mii dénè gbò lé lab dògò e ba è ù gbẹ́aí ból, aa ló mii sàn Ébẹ̀l dọ ló mii Zakaráíà, e a dú nvín Barakáíà, e o beè fẹ̀i gbẹ̀aí gbà gbá àn kái nè gbani vààla gyọ́ọ e a di Tọ Káíá.

36 M̀ ló kà kà bel nèi kọ dénèi é dí boo togó gbò e a di deeí!

37 “Jerúsàlẹ̀m, Jerúsàlẹ̀m! O fẹ̀i gbò kọ́ bùlà Bàrì vaá tui dem tobmai gbò e Bàrì beè lẹ̀ẹ̀là mái! Ku tóm gbò e m ni gbḩ́ ge kolíi bõonè belí bé e kà kồò kólí pá a nvín bõoá kè pó naa, vaá nóo zigàì e!

38 Ẹvii, mè Bàrì é sãànà bá ló bọọ Tọ Káí gbẹ́ẹ́ kẽ.

39 Boo bée kọ m̀ gé gboó kọ́ nèi kọ nóo é monnáḿni dọ̀ tố́ó e o é kọ́i kọ, ‘Bàrì á tãànè dee bá nen e a dú boo bée Dõò.’ ”

Máátìù 24

1 Jíìzọ̀s beè aa Tọ Káíá e a gé aà tố́ó e gbò e bà ólò nyoonée nvée gboó dúé ló vaá dògà bá gḩ́ bug bé e bà tib Tọ Káíá naa nèe.

2 À gboó aalá nèva kọ, “Kọ́ ò monìì dénè gbò nuíá? M̀ ló kà kà bel nèi kọ tọ́ọ̀ kpò demí náa é sigá ela, e be bà náa é kúmí èèla kẽ.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Boo tố́ó e áá Jíìzọ̀s di ĩì tẽ́ boo Gù Ọ́lìv, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó gẹẹlẹ ló bã̀é ló vaá kọ, “Ni kọ́ tố́ó e nuí é nááá nèi, vaá ò kọ́ná gé nu e a é zógè tố́ó e o é dú nè kùbmà nvée tố́ó nèi.”

4 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Ọẹi dẽe, mè á di vó, bà dagẹ̀i.

5 Boo bée kọ gbele tồò nen é dú boo nà bée kọ baála ní e bà dúè Méné e Bàrì Sa é, vaá bà é dagẹ̀ gbele tồò nen.

6 Ò é dấi kòvà bé gím e a aa ku ló nè kpẹa bé gím e a aa kpấá, sõò níí á gá tãagéi nyíe. Mè íb gbò nuí íe ge lẹ̀ẹ̀à, sõò níé níì kùbmà nvée tố́ó nì.

7 Bon é bé bon vaá kpá dó é bé kpá dó. Kíi nè zùgà kunu kẽ é di kele kele ke tồò.

8 Dénè gbò nuí dì belí dààà togó tố́ó e gbàà nvín zọ pá bia.

9 “Bà é gboó siíi nvee bá gbò e bà é kpọ́i té ló vaá fẹ́i. Dénè nen é ọ́víi boo bée kọ ò gé nyoonei nvée nda.

10 Tố́óá gbele tồò nen é dọ àà̄m nvée. Ene é ọ́ví ene vaá ene óo ene.

11 Gbele tồò gbò e bà é kpọ́ kyáá kọ baála gbò kọ́ bùlà Bàrì é dú gé dàgẹ̀ gbele tồò nen.

12 Pọ́lọ́ é el ló kẽ, naa ní e vulà é ú tá m gbele tồò nen.

13 Sõò Bàrì é duulà kọ̀láá nen e a ĩimà tẹlẹ kùbmà.

14 Bà é vee Lé Kpẹa e a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrìi nvee dénè ke tồò e a di bàlà booí, naa ní e dénè nen é dã́. Na tóm ní e kùbmà nvée tố́ó é gboó lee é.

15 “Ò é monii ʻGbele Nu Kẹ́ẹ e a Kyọ Tọ Káí’e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Dányẹ̀l beè kọ̀a. À é tõo ke tồò káí.” (Nen e a gé bugi á palà ge tavẹ nuí!)

16 “Tố́óá, gbò e a di Judíà á teelá gé gũá gbàà gù.

17 Nen e a di boo bọ̀b á gá kọ à é bãe a tọ túe nu,

18 vaá nen e a di ól á gá siná tọ gé tú a pọ̀b kọ̀là ló.

19 Ẹ̀b bé e gbò deeá é tavàlà ló gbò e nvín di gbàà nè gbò e nvín dìvá nu má naa à!

20 Banii Bàrì kọ tố́ó e o é téai teeí á gá dú tố́ó boo à bè dee bò séi!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Boo bée kọ tãàgà e a é di tốóá é el kọ̀láá íb tãàgà e gbò nen ni mon lọl dàà togó bàlà booí tẹlẹ nieí, vaá tốó e níí ni tění àà, tọ́ọ̀ kà tãàgà e a tõo vó náa é kpáá dinà.

22 Vaá be Bàrì náa è fùl gấ bug dee tãàgài lọl ló, tọ́ọ̀ nen náa gá è fùl zelí bá. Sõò boo bée pá ńlẹ gbò e a beè sà, à é ful gấ bug deeá lọl ló.

23 “Boo tốóá, be nen kọ́ nèi kọ, ‘Méné e Bàrì Sa di kĩí!’à bè ge kọ ‘À di kĩí ela!’--ó gá zigai.

24 Boo bée kọ gbò e bà é kpọ́ kyáá kọ baála ní Méné e Bàrì Sà e, nè gbò e bà é kpọ́ kyáá kọ baála gbò kọ́ bùlà Bàrì é beè dù. Bà é sí gbele gbele tóm dũùnè kọ bé, be à válí, bà dagẹ̀è bãànà gbò e Bàrì beè sà.

25 Dãi! Mè m̀ tú gbò nuí gbẹẹ́ deè sḭ́ kọ́ nèi.

26 “Vóá be bà kọ́ nèi kọ, ‘À di boo kpáá bàlà ól,’ ó gá sii, à bè bà kọ́ nèi kọ, ‘À di gũá àna kẽ!’--ó gá zigai.

27 Boo bée kọ, tốó e nda, Sấáná Nen, é dú, m̀ é baa belí énném dee e a baa sḭ́ káála aa báà nàànì dọ dọ̀mà tḗ.

28 “Kọ̀láá kĩ e íí nu dì, ní e bẹ́ dẹ̀lẹ̀ ólò bõoná é.

29 “Gbò tốó tãàgài gé tá gé sḭ́á, nàànì é gboó kuu gín vaá ḗ náa é monà, gyấà káála é kalà aa sḭ́ káála vaá Bàrì é zugè dénè nu e a di sḭ́ káála.

30 Tốóá, nu e a é zógè kọ nda, Sấáná Nen, é gé dù, é gboó sila sḭ́ káála. Dénè gbò e bà di bàlà boo é gboó tó tốó e bà é mon nda, Sấáná Nen, e m gé bã boo bù dee vaá dú m kpóó nè gbele dũùnè.

31 M̀ é gboó lẹẹ̀là pá nà gbò nyómá tóm kọ bà á uuli gbele mon koò vaá bà bốònè ló gbò e m beè sà lọl kọ̀láá ke tồò e a di bàlà booí.

32 “Noi nu lọlii ló nu e a ólò naaá ló té fíìg. Kọ̀láá tốó e o monii kọ a gbónó kpáá tẹ̀g vaá sí pà sã, ò ólò gboó nyimai kọ tốó e nu ólò dùm a íná ku ló.

33 M áá kà sḭ́ deeá nà gé, tốó e o ni monii kọ dénè gbò nu e m géè kọ́ nèií a nááá, ò gboó nyimai kọ m̀ íná èèlè ge dù.

34 M̀ ló kà kà bel nèi kọ gbò e bà di dùm kátogói náa é ú tà kọ bé dénè gbò nuí kálá naaá.

35 Káála nè kunu kẽ é tění àà, sõò nà mon bel é di lee.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 “Tọ́ọ̀ nen náa nyímá dee nè tố́ó e nda, Sấáná Nen, é dú, bãànà gbò nyómá tóm e a di káála à bè nda, e m dú Sấáná Bàrì. Áá Tẹ̀ ní e a nyímá é.

37 Nu e a é nááá tố́ó e nda, Sấáná Nen, é dú é bélíná gé nu e a beè naaá dee Nóàa.

38 Boo bée kọ múú gá kọ́ á dú gé tú bàlà boo, gbò nen beè dìnà gé e bà géè dè vaá ồ, bia nè gbálà géè ilána gé, dọ̀ dee e Nóà bấ faàa.

39 Bà náa beè nè dẽe kọ à íe nu e a é nááá, dọ̀ tố́ó e múú ḿmá dénè kẽ vaá gboó tú dénè ọ̀và. “Bé e a é nááná gé naa dee e nda, Sấáná Nen, é dú é.

40 Tố́óá, bàà nen pá gbálà é dí ól e bà gé sí tóm; gbò nyómá tóm é tú ene nen gbẹẹ ene nen.

41 Bàà nen pá bia é dí ló kpá kyàlà e bà gé gbề; gbò nyómá tóm é tú ene nen gbẹẹ ene nen.

42 Boo bée vó, kuai dẽe ló, boo bée kọ nóo nyímàì dee e bọọ Dõò é dú.

43 Sõò nyimai kọ, be tẹ̀ íè tọ beè nyimá tố́ó e nen zib é dómá, mè à gá è kalí dáá vaá náa gá è sọ̀ bá kọ á baalìè a tọ.

44 Boo bée vó, boolo íè gè dinai gé kpènà ló, mè nda, Sấáná Nen, é dú boo tố́ó e bè nóo géè ẹbmaí dẽe.

45 “Mée ní e a dú nen tóm e a nyímá nu vaá bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo, naa kọ a tẹ̀ tọ beè túe sẹ̀lẹ́ togó pá a gbò tóm kọ á olòó nèva gyấá boo tố́ó é?

46 Léé sḭ́ é díé ból be a tẹ̀ tọ dú vaá tùlàe e a gé tú tómá kilma sḭ́!

47 M̀ ló kà kà bel nèi kọ à é túe sẹ̀lẹ́ togó dénè a gyọ́.

48 “Sõò be à dú pọ́lọ́ nen tóm e a gboó kọ, ‘Nà tẹ̀ tọ a bḭ́é dee,’

49 naa ní e a dàlà togó bòm na gbò nen tómá, vaá zọ̀ gbò tènè míí dẽe deá nu vaá zọ̀va ố míí,

50 a tẹ̀ tọ é beè gboó búé ló vaá dú dee e bè náa géè ẹ̀bmà dẽe nè tố́ó e bè náa è nyimá.

51 Tẹ̀ tọá é gboó palà ge kpọ́e té ló vaá túe tẹ̀lẹ̀ kḭ̃ e bà é sẹ̀lẹ̀ gbò bàà sḭ́. Tó nè táà dáa ní e a é di kḭ̃é é.

Máátìù 25

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 “Lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì é di belí bé e òb kà nvín pá nyáá, e ba è kolí ke nàà nu ílà
dóm nè va, fáálá ba té sấ, vaá gé elá ló ba kóò bànà a dóm, e a gé dú gé ilíe.

2 Vòò ọ̀và beè dú ból, vaá vòò ọ̀và à nyimá nu.

3 Gbò e ba è dú bólá beè faalá gé ba té sấ, sõò bà náa beè faalá múú sấ
bẽèà ló,

4 boo tốó e gbò e ba è nyímá nuá beè tú múú sấ tố m dõòna kà nu bẽèà ló.

5 Boo bée kọ nen e a é ílí vaá náa beè vàlẹ̀ bá dù, dáá beè gboó bọ̀ọ̀ gè bã
dẽe gbò nvín pá nyááá, naa ní e dénè ọ̀và dáa.

6 “Kà lèlà boo taa tóm dáá, bà gboó dấ nen e a koolà kpấ, kọ, ‘Dọí ke dẹi gé
zọí nen e a é ílí vaá nyoonai, mè à gé dú!’

7 “Òb kà nvín pá nyááá beè gboó aa boo vaá dàlà dẽe ba sấ nè boo.

8 Gbò e ba è dú bólá à gboó bàn gbò e ba è nyímá nuá kọ bà á dõonìè sìgà
múú sấ neèva, mè baála sấ é gé gimiè.

9 “Gbò e ba è nyímá nuá à gboó kọ, ‘Née bulà kọ múú sấ e a dì é gbõoma be
è néi. Lele bá sii gé zalii múú sấ áá tóm.’

10 “Gbò nvín pá nyáá e ba è dú bólá à gboó àà gé zalí múú sấ, vaá boo tốó e
bà di dí deèa, nen e a é ílí vaá beè gboó dù. Gbò e ba è kpènà ló vaá elá
bànàeá beè gboó zọe má sḩ̃ tọ e bà é tõo ílá dóm nè vaá. Ba beè gboó kùb nu
tọá.

11 “Tốó tění vaá na gbò nvín pá nyááá à gboó dù gé elá nvée nu tọá vaá kolí
kól kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, tẹ́ẹ̀! Kùùlà nèi!’

12 “Nen e a gé ílí vaá beè gboó aalá nèva kọ, ‘M̀ ló kà kà bel nèi kọ nímm̃ nyímài
ló.’

13 “Boo bée vó, kuai dẽe ló, mè nóo nyímàì dee à bè tốó e nda, Sấáná Nen, é
dú.

14 “Tốóá, lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì é belí bé e ene kà gbálà e a gé aa be sí kyẽè, vaá à
gboó kolí pá a gbò tóm vaá tú a gyọ́ dõòmàva kọ bà á kù dẽe ló.

15 À tú gấ bug e a nyímá kọ bu ọ̀và é láá simá tóm nèva: À tú vòò bẹ̀lẹ̀ kpègè
nè ene ọ̀và, à tú bàà bẹ̀lẹ̀ kpègè nè ene ọ̀và, à tú ene bẹ̀lẹ̀ kpègè nè ene ọ̀và.
À gboó aa be sí a kyẽè.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Nen tóm e a beè ié vòò bẹ̀lẹ̀ kpègèa beè gboó gbẹá boo gé tú a kpègè
ùlmà ki e a née úlù dõòna kà vòò bẹ̀lẹ̀ kpègè.

17 Nen e a beè ié bàà bẹ̀lẹ̀ kpègèa à ùlmànà gé ki e a née úlù dõòna kà bàà
bẹ̀lẹ̀ kpègè.

18 Sõò nen e a beè ié ene bẹ̀lẹ̀ kpègèa beè gboó àà gé ùb kunu kẽ vaá lì
kpègè e a tẹ̀ tọ beè nvèèé báá.

19 “Gbele begè dẽe tố́ó tění, ba tẹ̀ tọ à gboó òòa kẽ dù vaá kọ bu ọ̀và á nè
kpẹa bé e a beè tú kpègèa simá tóm naa.

20 Nen tóm e a beè ié vòò bẹ̀lẹ̀ kpègèa beè faalá dõòna kà vòò bẹ̀lẹ̀ kpègè bii
ló máe, vaá kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, o beè nèm̄ vòò bẹ̀lẹ̀ kpègè. Nee dõòna kà vòò bẹ̀lẹ̀
kpègè, e a dú gbàà, e m bii ló domáí.’

21 “A tẹ̀ tọ à gboó kọ́ nèe kọ, ‘Ọ̀ọ̀ lé nen tóm e o bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo! Ò palà ge
naa. Ò bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo ló ńkem nu; boo bée vó, m̀ é kọ́ ó lẹ̀ẹ̀là bel ló gbele
tồò nu. Dù gé zọ̀m̄ dồònà nà ố kààgà!’

22 “Nen tóm e a beè ié bàà bẹ̀lẹ̀ kpègèa dú vaá kọna gé kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, o beè nèm̄
bàà bẹ̀lẹ̀ kpègè. Nee dõòna kà bàà bẹ̀lẹ̀ kpègè, e a dú gbàà, e m bii ló
domáí.’

23 “A tẹ̀ tọ à gboó kọ́ nèe kọ, ‘Ọ̀ọ̀ lé nen tóm e o bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo! Ò palà ge
naa. Ò bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo ló ńkem nu; boo bée vó, m̀ é kọ́ ó lẹ̀ẹ̀là bel ló gbele
tồò nu. Dù gé zọ̀m̄ dồònà nà ố kààgà!’

24 “Nen tóm e a beè ié ene bẹ̀lẹ̀ kpègèa dúná gé vaá gboó kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, m̀
nyímàni ló kọ ọ̀ọ̀ gbele tavàlà nen. Ò ólò bùùlà nu lọl kĩ e bè olo nóo beè fò
nu, vaá ò kãanà nu lọl kĩ e bè nóo beè zagẹ̀ nu.

25 Vó ní e a síimàm̄ pọ̀ vaá kọ ḿ àà gé lì o kpègè e o beè nvèèm̄ bá é. Nee o
kpègèi.’

26 “A tẹ̀ tọ à gboó aalá nèe kọ, ‘Olo pọ́lọ́ nen tóm e o dú kpọ̀lọ̀! O beè nyimá kọ
m̀ ólò bùùlà nu kĩ e bè ním̄ beè fó nu, vaá kãànà nu kĩ e bè ním̄ beè zagẹ̀ nu.

27 Éé e bè nóo beè tú nà kpègè nvee bá gbò e bà ólò kùmà kpègè e? Tố́ó e m
ni òòa kẽ dùi, m̀ gá è gboó tú nà kpègè bii ló nvín e a dọ́ boo.

28 “‘Tui kpègèa lọliié bá nèi nen e a íè òb bẹ̀lẹ̀ kpègèa!

29 Boo bée kọ à é dú ge tẹlẹ̀ ló nè nen e a íe, vaá à é gboó ié sige ló. Sõò nen
e bè náa íe, bà é tú bãànà ńkem e a beè dìé báá lọl.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 Tãa bá na kà nen tóm e bè náa dọ bélèi--toviíe tẹlẹí ke dẹi, m kùkùù gín. Tó
nè táà dáa ní e a é di kĩé é.’

31 “Tốó e nda, Sấáná Nen, é fáálá nà dũùnè domá, vaá bii ló dénè gbò nyómá
tóm, m̀ é gboó ĩì tế boo nà kpò té méné e ka di ló,

32 vaá gbò nen e bà aa dénè kpá dó é bốónám̄ kè sḭ́. M̀ é gboó túva dồòmà
bàà gbò belí bé e nen e a gé ku dẽe ló naanà ból ólò kpòòlà kà ból lọl ló
naanà ból naaá.

33 M̀ é tú gbò lé lab dògò sẹ̀ẹ̀a boo bá lè vaá m̀ tú na gbòa sẹ̀ẹ̀a boo bá kìe.

34 “Boo tốóá nda, Méné, é gboó kọ́ nè gbò e bà dìm̄ boo bá lèa kọ, ‘Dui, e
boolo gbò e nà Tẹ̀ beè tãanè dee bá! Dui gé bãí kĩ e Bàrì gé lẹẹ̀là bel, e a dú
kĩ e a beè kpoogè deè ló sẹ̀ẹ̀i lọl dàà togó bàlà booí.

35 Boo bée kọ tá kói beè tám̄ ló vaá ò némi gyấá, òòm̄ beè kãa vaá ò némi
múú, m beè bầí boo belí nen kyáà vaá ò tumi nveenií tọ,

36 o beè simími kàn tốó e kàn savà tám̄ tế, lóm̄ beè zọ̀ vaá ò kãanìmi, ò beè
dui gé moními tốó e m di tọ kpọ́gọ́lọ́.’

37 “Boo tốóá, gbò lé lab dògò é gboó aalám̄ gấ kọ, ‘Dõò, mó dee ní e e beè
mònni e tá kói táni ló vaá è nèni gyấá é, sẹ̀ mó dee ní e e beè mònni e òòni
kấa vaá è nèni múú é?

38 Mó dee ní e o beè bầí boo belí nen kyáà vaá è túni nvee tọ é, sẹ̀ mó dee ní
e e beè mònni e kàn savà táni tế vaá è simíni kàn e?

39 Mó dee ní e e beè mònni e lóni zọ à bè kọ ò di tọ kpọ́gọ́lọ́ vaá è kãáni é?’

40 “Nda, Méné, é gboó aalá nèva kọ, ‘M̀ ló kà kà bel nèi kọ kọ̀láá tốó e o láá
naanii ene kà gbò nuí nei ene kà pá nà gbò vígà e a kil kẽí, mè ò náànài gé
nei nda.’

41 “Boo tốóá, m̀ é gboó kọ́ nè gbò e bà dìm̄ boo bá kìeá kọ, ‘Tenii aalimí sḭ́,
boolo e kpọ̀ té Bàrì di boo! Aalii mai sḭ́ dáà sấ e bè náa é gímí, e Bàrì beè sẹlẹ
sẹ̀ẹ̀ Pọ́lọ́ Nyómá nè pá a gbò nyómá tóm!

42 Boo bée kọ tá kói beè tám̄ ló vaá nóo nemi gyấá, òòm̄ beè kãa vaá nóo
nemi múú,

43 m beè bầí boo belí nen kyáà vaá nóo túmi nveeníí tọ, kàn beè sàvà tám̄ tế
vaá nóo símìmi kàn, tốó e lóm̄ zọ nè tốó e m di tọ kpọ́gọ́lọ́ nóo kãanìmi.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

44 “Tốóá, baala é gboó aalana gé kọ, 'Dõò, mó dee ní e e beè mònni e tá kói tání ló, à bè kọ òòni kấa, à bè kọ ò bãí boo belí nen kyáà, à bè kọ kàn savà tání tế, à bè kọ lóni zọ, à bè kọ ò di tọ kpọ́gọ́lọ́, vaá née nveè bá nèni é?’

45 “Nda, Méné, é gboó aalá nèva kọ, ‘M̀ ló kà kà bel nèi kọ kọ̀láá tốó e bè nóo beè nveenii bá nei ene nen e a di zẹ̀ẹ̀ gbò e a kil kẽá ní e a dú kọ nóo beè nveenai gé bá nei nda é.’

46 “Bàrì é gboó lẹ̀ẹ̀là na gbòi tẹlẹ kĩ e bà é íe kpọ̀ té e bè náa é íé kùbmà, sõò gbò lé lab dògò é bấ m dùm e bè náa tá.”

Máátìù 26

1 Tốó e Jíìzọ̀s ni nóomà dénè nuí lọ̀l, a beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ,

2 “Ò nyímàì kọ bàà dee e a sígá à dú dee Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí, vaá bà é tú nda, Sấáná Nen, nvee bá gbò e bà é kám̄ kú té.”

3 Gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò kà nen pá Júù beè gboó bõoná tọ Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀, e a kọlà Káíàfàs,

4 vaá noo nu e a kil ló ge sii Jíìzọ̀s fẹ̀ vaá tọ́ọ̀ nen náa é nyímá.

5 Sõò ba beè kọ, “Née é siíe tốó e Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí di kẽ, mè á dí vó gbò nen nveè tãàgà.”

6 Jíìzọ̀s beè di Bẹ́tànì tọ ene kà gbálà e pọ́lọ́ kom beè dọ ló, e a kọlà Sáímọ̀n.

7 Boo tốó e a gé dé gyấá, ene kà pá bia beè gboó fáálá ene lóló kpée kpée nu ló nóo e a sí gbele tồò kpègè domá. A beè gboó kyãà bã ló Jíìzọ̀s vaá tú nóoá tốé ból.

8 Sõò tốó e gbò e bà ólò nyoonée nvée mòn naa vó, sũg beè gboó bằva, kọ, “Éé náa à pee íb nóoá é?

9 À gá è beè oo ló gbele tồò kpègè vaá nvèèmà bá nè gbò tãa!”

10 Jíìzọ̀s beè nyimá kọ bé e bà gé kọ́ é, vaá gboó kọ́ nèva kọ, “Éé ní e o belìì pá biaí ló é? Mè à náa gbele lé nu nè nda.

11 Boo bée kọ gbò tãa é olòó dìí ló lee, sõò nda ním̄ gbẹ́aí ló lee.

12 Nóo e a tốm̄ lói ní e a lólím̄ sẹ̀ẹ̀ dee e bà é lím̄ é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 M̀ ló kà kà bel nèi kọ, kọ̀láá kĩ̃ e bà vee Lé Kpẹaí inmá e a di bàlà booí, bà é olòó kọ́ nu e pá biaí naaí m gè kẽeàé boo.”

14 Ene nen e a kọlà Júdàs Iskárìọ̀t, e a dṹùnà òb nè bàà nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s, beè gboó sí ló gbò togó vààla gyọ́ọ̀

15 vaá bĩ̃ináva kọ, “Éé ní e o é nem̃i be m̀ tení ló Jíìzọ̀s nvèèí bá é?” Bà gboó bugi tub nè òb kà kpègè e bà tú ẹ́ẹ́ kpé dèmmà nèe.

16 Lọl tổóá ààmà Júdàs beè gboó olòó gbĩ́ bé e a gá náa vaá láá tení ló Jíìzọ̀s nvèèvá bá.

17 Kà lèlà túá dee Vààla Gyọ́ọ̀ e pá Júù ólò dé Fétúlú e Nu e a Gbuuve á gé Gbààa, gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè dù gé bĩ̃ináe kọ, “Ãà ní e o gbĩ́ kọ é tõo naa gyấá Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí nèni é?”

18 À gboó kọ́ nèva kọ, “Aalii sii ló ene kà gbálà e a di Jerúsàlẹ̀m vaá ò kọ́i neíe kọ: ‘Bẹẹ̀ nen dò bá kọ́, Nà tổó a íná ku ló. Gbò e bà ólò nyoonémm̃ nvée nè m̀m̀ é tõó o tọ dé Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí.’ ”

19 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè gboó naa gyấá Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí belí bé e a lẹẹ̀là naa.

20 Ló èlà deeá, Jíìzọ̀s nè òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá beè gboó gbá ĩì tế kẽ dé gyấá.

21 Boo tổó e bà gé dé gyấáá, Jíìzọ̀s à gboó kọ, “M̀ gé ló kà kà bel nèi kọ ene nen e a dìí zẹẹ̀ ní e a é ténim̃ ló nvee bá ọ́b é.”

22 Nyíe gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó tãàgà, naa ní e ene ene ọ̀và bĩ̃ináe kọ, “Dõò, é kọ nda ní e o gé kọ́ é?”

23 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Nen e a gé zọ́m̃ dé m ẽ̃ẽènè kà bũ̃ ní e a é ténim̃ ló nvee bá ọ́b é.

24 Nda, Sấáná Nen, é ú belí bé e mon bel Bàrì beè kọ́ kìlmàm̃ ló naa. Sõò tãàgà di ló nen e a é ténim̃ ló nvèè bá ọ́b! À gá è dú lé kọ nená náa gá è beè mèà!”

25 Júdàs, e a é ténié ló nvèè bá ọ́vá, à gboó ló bel kọ, “Nen Dò Bá, é kọ nda ní e o gé kọ́ é?” Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Olo ní e o gé kọ́á.”

26 Boo tổó e bà gé dé gyấáá, Jíìzọ̀s beè gboó tú ene kpò fétúlú, vaá tổó e a ni ổá Bàrì zaa boo lọ̀l, à gboó baagi nè gbò e bà ólò nyoonée nvée vaá kọ, “Tui vaá ò déi, mè níí nà nom kpá ló.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 À tuna gé gbag e míí di m, vaá tố́ó e a ni ố́á Bàrì zaa boo lọ̀l, à gboó tú nèva, kọ, “Dénè bọ̀ì gbai õi,

28 mè níí nà mii, e Bàrì zilmá zíl gbaa ló, e a eeà boo gbele tồò nen ló ge ia ló ba pọ́lọ́ nèva.

29 M̀ kọ́ nèi kọ níḿ é kpáá ố́ná míííí dọ̀mà dee e m é zọ́i ố́ ãa míí gbẹ́á kĩ e nà Tẹ̀ gé lẹẹ̀là bel.”

30 Tố́ó e bà ni ọ́li ene kà sọ́l lọ̀l, bà gboó aa má sḭ́ boo Gù Ọ́lìv.

31 Boo tố́óá, Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Dénè bọ̀ì é teai aalíḿí ló bílá deeí, boo bée kọ mon bel Bàrì kọ́: ‘Bàrì é fẹ́ nen kù dẽe ló naanà ból, vaá gònò naanà bólá é gboó teá zààlà.’

32 Sõò tố́ó e Bàrì ni kẽeém̄ lọl ke mà ú lọ̀l, m̀ é gyaì sḭ́ kẽ kil Gálìlì.”

33 Pítà beè gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Kà bè dénè na gbòa téá àání ló, nda níḿ é àání ló!”

34 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “M̀ ló kà kà bel nèni kọ, bé kồò kálá kù kpa̋ bílá deeí, ò é amàḿ sàn taa tóm.”

35 Pítà à aalá kọ, “Kà bè à dọ ní e m zọni ù, níḿ é amàni sàn!” Vóá bé dénè na gbò e bà ólò nyoonée nvéeá kọ́ná gé naa é.

36 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó má sḭ́ ene ke tồò e bà kólíe Gẹtsẹ́mànì. À gboó kọ́ nèva kọ, “Ĩinii tḗ kĩí mè nda é tã́ànè deè sḭ́í boo gé tãaga ló Bàrì.”

37 À gboó faalá Pítà nè pálàa kà nvín Zẹ́bìdì ààmà. A beè gboó palà ge di m tãàgà nyíe nè zọ̀ bùlà,

38 naa ní e a gboó kọ́ nèva kọ, “Bãàgà e a di boo nà nyíe bọọ belí e a é fẹ́m̄. Tõonii kĩí vaá ò zọm̄i kuai dẽe ló.”

39 À sĩinà ló iná dee sḭ́ vaá gboó kumí sḭ́ kẽ tãàga ló Bàrì kọ, “Nà Tẹ̀, be à válí, ò tú noní lọlim̄ sḭ́. Sõò naa o bùlà, níì ńda nì.”

40 À ooa kẽ íná ló taàa nená vaá mon kọ bà di dáá. À gboó kọ́ nè Pítà kọ, “Naa kọ nóo é láá zọm̄i kuai dẽe ló m gbálà ńkem tố́ó?

41 Kuai dẽe ló vaá ò tãagai ló Bàrì kọ bé nóo dọi m dàg. Ò íèì nyómá e o gá náamai nu, sõò bọọ nom kpá ló zuugà.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

42 Jíìzọ̀s beè kpáá àànà gé gé tãàga ló Bàrì kọ, “Be à dú kọ noní náa é ààm̄ sḭ́ e bè m̀ gáà ọ̀, o bùlà á naaá.”

43 À kpáá òòànà gé kẽ inává ló vaá mònva e bà di di dáá, boo bée kọ dáá beè palà ge èlva ló dẽe.

44 Jíìzọ̀s beè kpáá àànàva gé ló àà gé tãàga ló Bàrì ní e a égè taa tóm. A beè òòa boo ṭẽ̀ènè gã́ bé e a géè tãàga ló Bàrì naaá.

45 À ooa kẽ iná ló gbò e bà ólò nyoonée nvéeá vaá gboó kọ́ nèva kọ, “Ò di dii gé dáa e o gé bói séi? Ẹvii, mè a lée tố́ó e bà é gé síi nda, Sã́ná Nen, nvee bá gbò pọ́lọ́.

46 Aalii boo, mè é àà. Neenii nen e a é gé ténim̄ ló nvèè bá ọ́b e a ni dúí!”

47 Jíìzọ̀s di ló e a gé ló belí tố́ó e Júdàs, e a dṹùnà òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá, faalá gbele tõò nen e gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò kà nen pá Júù beè lẹ̀ẹ̀là domá. Gbòi beè faalá gẹ bé nè túm.

48 Nen e a é ténié ló nvee bá gbò ọ́vá beè kọ́ bé e a é náa vaá bà nyímáe ló nèva, kọ, “Kọ̀láá nen e m tóvì bũ̃ùnà vaá pyovíe bẹ́ẹ́ ní nená é. Gboó siilííe!”

49 Júdàs beè lele tọ sí ló Jíìzọ̀s vaá kọ, “Á leèni, e Nen Dò Bá.” À gboó toví bũ̃ùnàe vaá pyovíe bẹ́ẹ́.

50 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Éé ní e o dú kĩí ló, e kóò, e?” Bà gboó dù gé tú agẹ bá siimá Jíìzọ̀s.

51 Ene nen e a di ló Jíìzọ̀s beè gboó mììnà a gẹ bé e a tú kùmà gyóòlo Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ, naa ní e a ful tố lọlíé ló.

52 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Òòmà o gẹ bé sẹlẹ kĩ e a beè dì, boo bée kọ kọ̀láá nen e a faalá gẹ bé é pé dáa gẹ bé.

53 Ò bulài kọ ním̄ gá è láá bàn nà Tẹ vaá à gbẹ́á boo lẹ̀ẹ̀là nu e a é láá sigá ló sḭ̃ìna òb tub bóó (72,000) gbò nyómá tóm bé mám̄?

54 Sõò ge naa vó é dú kọ ním̄ m̀mèna mon bel Bàrì e a beè kọ́ kọ nu e a dì belí vóí é lẹẹà.”

55 Jíìzọ̀s beè gboó ló bel nè bõòna gbòa kọ, “Naa kọ o beè faalai gẹ bé nè túm domai ló ge siilím̄i belí nen e a dọ log? M beè olòó di Tọ Káí kọ̀láá dee e m géè nóòmà nu vaá nóo beè siilím̄i.

56 Ge kọ mon bel Bàrì e gbò kọ́ bùlà Bàrì beè emí á mmá ní e a man dénè nu e a gé lẹẹài é!” Dénè gbò e bà ólò nyoonée nvéeá à gboó teá ààe ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

57 Gbò e a síi Jíìzọ̀sa beè gboó faaláe kilma be Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ, e a kọlà Káíàfàs, e a dú kĩ e gbò nóòmà Log nè gbò kà nen pá Júù beè di bọ́óná.

58 Pítà beè olòó kyãà ńkem kem dúé nvée, dọ̀ tọ́ó e a bấ m be Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọá, vaá zọ̀ gbò tóm e a ólò di kĩé ĩì tẽ́ kẽ, ló ge ẹ̀b nu e a é nááá.

59 Gbò togó vààla gyọ́ọá nè dénè gbò dóm bèèla pá Júùa beè gbḩ́ gbò nen e a gá kpọ́ kyáá bel ló Jíìzọ̀s kọ bé bà elá boo fẹmáe.

60 Sõò gbàà dénè bé e bà dú gé kpọ́e kyáá bel ló naa, bà náa beè mòn tọ́ọ̀ kà nu e bà é láá elá boo fẹmáe. Dee dee nvée ní e ene kà bàà nen gboó du é,

61 vaá kọ, “Gbálài beè kọ, ‘M̀ é láá kõoná Tọ Káí Bàrì uú kẽ, vaá m taa dee, m̀ kpáá túe ele ela.’ ”

62 Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ beè gboó elá ela vaá bĩiná Jíìzọ̀s kọ, “Éé bel e gbòi lóní lóí, nóo é láá aalá tọ́ọ̀ bel tẹlẹ dẽe?”

63 Jíìzọ̀s à dấ pĩi. Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọá à kpáá ló bel nèe kọ, “M̀ tú bée Bàrì e a di dùm nèmàni zíl kọ ó kọ́ nèi be olo ní Méné e Bàrì Sa, e o dú Sấáná Bàrì, e.”

64 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Olo ní e o gé kọ́á. Sõò m̀ kọ́ nèi kọ, lọl kátogóí ààmà, ò é monii nda, Sấáná Nen, e m di ĩì tẽ́ boo bá lè Bàrì e a íe dénè lẹ̀ẹ̀là bel, tọ́ó e m é bấ boo bù dee dù!”

65 Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọá beè gboó baa a pọ̀b kọ̀là ló m sṹg vaá kọ, “A on Bàrì! Bíi ge kpáá gbḩ́ nen e a é lóe bel ló á géná! Kátogóí o dấi bé e a on Bàrì naaá!

66 Éé ní e a dú bọọ bùlà kilmaié ló é?” Bà aalá kọ, “À bọ́ ló ú.”

67 Bà gboó tumíe múú kyáá sḩ́ vaá bòmie. Vaá gbò e bà magíe báá

68 à gboó kọ́ nèe kọ, “Ni kọ́ nen e a dibniá nèi, e olo Méné e Bàrì Sa!”

69 Pítà beè di ĩì tẽ́ bàlà bàlà m beá tọ́ó e ene kà nvín pá bia e a ólò sí tóm nè Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọá dú gé kọ́ nèe kọ, “Olo beè dìnà gé ló Jíìzọ̀s, nen Gálìlì.”

70 Sõò Pítà beè gboó gbẹá ke gbàà dénè ọ̀và amà sàn, kọ, “Nímm̄ nyímà tọ́ọ̀ nu e o gé kọ́á.”

71 À gboó kyãà tãanè nu tọ e a bấ m beá. Dõòna kà nvín pá bia e a ólò sina gé tóm nè Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọá à mònie vaá kọna gé nè gbò e a di kĩé kọ, “Na kà gbálài beè di ló Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

72 Pítà à àmànà gé sàn vaá kọ, “M̀ zílà zíl nèi kọ ním nyímà ló gbálàa!”

73 Gbele tɔ̀ɔ̀ tɔ́ɔ́ náa tení tɔ́ɔ́ e gbò e a di kĩé dú gé kọ́ nè Pítà kọ, “Nóó láá àmà sàn kọ olo níì ene ọ̀và nì. Nee bé e bà ólò ló bel naa e o gé lóá!”

74 Pítà à gboó tú a ló zilma zíl kọ, “Bàrì á nèm̄ kpọ̀ té be m̀ kpọ́ kyáá kọ ním nyímà ló gbálàa!” Boo t̃ɛ̀ɛ̀nè tɔ́ɔ́á, kɔ̀ɔ̀ à gboó kù kpã́.

75 Pítà beè gboó kẽea boo kọ Jíìzọ̀s beè kọè neèe kọ, “Bé kɔ̀ɔ̀ kálá kù kpã́, ò é amàm̄ sàn taa tóm.” Pítà à gboó aa kĩé àà gé palà ge tò.

Máátìù 27

1 Dee gé zilà gé, dénè gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò kà nen pá Júù beè gboó bilá ló bé e bà é náa fẹ́ Jíìzọ̀s.

2 Bà gboó bọvíe ààmà vaá túe nvee bá Páílẹ̀t, e Méné Róm̀ beè sẹlẹ́ togó kĩé.

3 Tɔ́ɔ́ e Júdàs, e a beè teníé ló nvee bá gbò ọ́b, mon kọ bà a béélá ú nèe kọ à dọ log, a beè gboó ọgá vaá òòma kẽ tub nè òb kà kpègè e bà tú ẹ́ẹ́ kpé dèmmà e gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò kà nen beè nèeá máva.

4 À gboó kọ́ nèva kọ, “M̀ náà pọ́lọ́ gè téni ló nen e bè náa sí tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ nvee bá ú!” Bà aalá nèe kọ, “Níá náa kuu beéle. Níá áá ńlo bel!”

5 Júdàs beè gboó toví kpègèa èèla kè tọ Tọ Káíá vaá aa kĩé àà gé nvèèà díí òò.

6 Gbò togó vààla gyọ́ọ láví kpègèa lọl kẽ vaá kọ, “Níí kpègè mii, vaá bẹẹ Log náa nè deè kọ é tú nvee m bẹ̀lẹ̀ Tọ Kái.”

7 Ba beè gboó bilá ló vaá tú kpègèa zalmá kunu kẽ bá nen dem bã́ kọ á dú kĩ e bà é olòó lì gbò kyáà.

8 Vó ní e a náa bà kolí kĩé kolíe “Kunu Kẽ Mii” tẹlẹ̀ nieí é.

9 Boo tɔ́ɔ́á, nu e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Jẹremáíà beè kọ̀ à gboó mmá, kọ, “Bà gboó tú tub nè òb kà kpègè e bà tú ẹ́ẹ́ kpé dèmmà, e a sí nen e sìgà pá Ízràẹ̀l beè kọ́ ki lóá,

10 vaá tú zalmá kunu kẽ bá nen dem bã́, dì belí bé e Dõò beè lẹẹ̀làm̄ naa.”

11 Jíìzọ̀s beè dì gé élá kè sĩ́ nen e Méné Róm̀ beè sẹlẹ́ togó kĩé. Nená à gboó bĩínáe kọ, “É kọ olo ní e o dú méné pá Júù e?” Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Olo kọ́ vó.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Sõò tốó e gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò kà nen pá Júù lóé bel ló, náa ló tọ́ọ̀ bel tẹlẹ dẽe.

13 Páílẹ̀t beè gboó kọ́ nèe kọ, “Dénè bé e bà gé lóni bel ló naaá, nóo dấ?”

14 Sõò Jíìzọ̀s náa áálá tọ́ọ̀ bel tẹlẹ dẽe nèe, iná kĩ e a gboó palà ge bọọ́é ló.

15 Kọ̀láá tốó Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí, nen e Méné Rómm̀ beè sẹlẹ́ togó kĩé ólò lọl ene nen, e a dú bùlà gbò nen, tọ kpọ́gọ́lọ́.

16 Tốóá, a beè ié ene nen kpọ́gọ́lọ́ e bàlà boo nyimá ló, e a kọlà Jíìzọ̀s Barábàs.

17 Vóá, tốó e gbòa ni bốóná, Páílẹ̀t beè gboó bĩináva kọ, “Mée e a di zẹ̀ẹ̀ pálàa není ní e o gbḟì kọ ḿ sọ̀ bá é? É kọ Jíìzọ̀s Barábàs sẹ̀ Jíìzọ̀s e a kọlà Méné e Bàrì Sa é?”

18 Páílẹ̀t beè palà ge nyimá kọ bẹẹ nyíe e gbò togó vààla gyọ́ọ beè ié ló Jíìzọ̀s ní e a beè naa vaá bà túe máèe é.

19 A va beè lẹ̀ẹ̀lànà gé tóm máe, boo tốó e a di ḟì tḗ boo té bèèla bel, kọ, “Ó gá naa tọ́ọ̀ nu gbálà e bè náa sí tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́á, mè gyáálá e m moàé ló bílá deeá nḗm̄ tãàgà.”

20 Gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò kà nen pá Júù beè dì e baala gé tấgi bá gbòa kọ bà á bàn kọ Páílẹ̀t á sọ̀ bá Barábàs vaá à kọ́ bà á fẹ́ Jíìzọ̀s.

21 Páílẹ̀t beè kpáá bĩinana gé gbòa kọ, “Mée e a di zẹ̀ẹ̀ pálàa není ní e o gbḟì kọ ḿ sọ̀ bá é?” Bà aalá kọ, “Barábàs.”

22 À gboó bĩináva kọ, “Vaá ḿ gboó naa và é Jíìzọ̀s e a kọlà Méné e Bàrì Sa é?” Dénè ọ̀và à aalá kọ, “Káé kú té!”

23 À bĩináva kọ, “Mó kà pọ́lọ́ ní e a beè sì e?” Tốóá ní e bà kpáá palà ge vulí é, kọ, “Káé kú té!”

24 Tốó e Páílẹ̀t mon kọ gè ló bel nèva dú gè pee tốó, vaá mè dénè kẽ a bũugà belí bé e tãàgà é gé bằ, a beè gboó tú múú vaá elá kè sḟ dénè gbòa logmá pálàa báe, kọ, “Mii gbálài á génam̄ ból! Boolo ní e a di bá é!”

25 Dénè gbòa à aalá kọ, “A mii á di ból beele nè pá beéle nvín!”

26 Páílẹ̀t beè gboó sọ̀ bá Barábàs nèva. À gboó kọ bà á faalá Jíìzọ̀s ààmà gé káe kú té tốó e ba ni kpọ́e té ló lọ̀l.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 Gbò bé Páílẹ̀t beè gboó faalá Jíìzọ̀s bãmá tọ Páílẹ̀t vaá tú dénè na gbò béá kpẽ́é kè sĩ́.

28 Bà tú a kọ̀là ló lọlie ló vaá gboó tú mii mii dẽe pọ̀b kọ̀là nvèèé ló.

29 Bà iilà gẹ́l suu m bela pẹ̀gẹ̀lẹ̀ méné uué ból. Bà tú kpóó té nvèèé bá lè vaá gboó kumíe dúnú ke gbàà m ge nvèèmàe lẹ́, kọ, “È kãageni, e Méné pá Júù!”

30 Bà túmíe múú kyáá ló vaá tú kpóó téá lọlie bá sáé togó.

31 Tố́ó e bà ni nveemàe dénè lẹ́í lọ̀l, bà gboó tú pọ̀b kọ̀là lóá lọlie ló vaá oomà ńlẹ nvèèe ló. Bà gboó faaláe lọl tọá ààmà gé káe.

32 Boo èèlè e bà gé aa boná, ba beè gboó zọ̀ ene kà gbálà Sairínì, e a kọlà Sáímọ̀n, nyòònà. Gbò béá à gboó tú bá kpóó siimáe kọ á dàlà bàà gbànà té Jíìzọ̀s.

33 Tố́ó e bà íná kĩ e a kọlà Gọlgọ́tà, e a gè tàb kọlà “Ke Tồò Kóó Togó.”

34 Bà gboó nèe míí e ba è tú non biè gbamá, sõò tố́ó e a dáálá dém ló, náa beè gbĩ́ ge ồ.

35 Bà káe kú té vaá gboó uuá ńnóm boo bée ge dồònà a kọ̀là ló.

36 Bà náa vó lọ̀l vaá gboó ĩì tẽ́ kĩ́é kpẽ́e dẽe ló.

37 Bà émí bel e bà gbáe sẹlẹé boo togó kọ, Níí Jíìzọ̀s, Méné pá Júù.

38 Ba beè ká bàà nen e a dọ log biié ló, ene ọ̀và boo a bá lè, ńna ọ̀vàa boo a bá kìe.

39 Gbò nen e a tění kĩ́é vaá mònie beè toogè ból vaá ònie nvèèmà lẹ́ kọ,

40 “Olo géè kọ ò é kố̀ònàè Tọ Káí vaá ò kpáá tuèe ele ela m taa dee! Ni dùùlà o bá! Be kà kà e ọ̀ọ̀ Sấáná Bàrì, ò aa boo bàà gbànà téá boo dù.”

41 Ẽ̀èènè báá bé e gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò nóòmà Log pá Júù nè gbò kà nen beè nvèèmànàe gé lẹ́ naa é, kọ,

42 “A beè olòó dùùlà dõòna gbò, sõò náa láá dùùlà a bá! Be ẹ̀ẹ̀ Méné pá Ízràẹ̀l, á gboó aa boo bàà gbànà téá boo dù, mè beéle é zigàé ló!

43 À ólò kọ à bẽàè Bàrì. É ni ẹb, kátogóí, be à é léémá Bàrì ge dùùlàe, mè à ólò kọ ẹlẹ Sấáná Bàrì!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

44 Bãànà gbò e a dọ log e ba è kana gé biié lóá beè gbẹá boo bàà gbànà té e bà dìa òннàe gé nvèèmà lẹ́ naa vó.

45 Gín beè bã dénè kẽ aa boo lèlà nààní tẹlẹ boo taa tóm fèèbe.

46 Tố́ó e a é láá dú boo taa tóm fèèbe, Jíìzọ̀s à gboó kòòlà gbele kpã́ kọ, “Ẹ̀lí, Ẹ̀lí, lẹma sabátanì?” e a gè tàb kọlà, “Nà Bàrì, nà Bàrì, éé ní e a náa vaá ò ìàm̄ ló é?”

47 Tố́ó e sìgà nen e a di élá kĩé dã́ bel e a lói, bà gboó kọ, “À gé kólí Ẹláíjà!”

48 Ene ọ̀và beè gboó gbẹá boo ààvá gbàà gé tú sàpó, diile m agẹ míí vaá nvèè bĩ́ó kpóó té. À gboó nììnà nvèè gã́ Jíìzọ̀s kọ á ỏ̀.

49 Na gbò e a di kĩéá à kọ́ nèe kọ, “Ni élá vó, mè é ẹb be Ẹláíjà é dú gé dùùlàe!”

50 Jíìzọ̀s à kpáá kòòlà dõòna tóm kpã́ vaá gboó ù.

51 Kàn e ba è fùlmà m Tọ Káíá beè gboó bààlà aa togó tẹlẹ dỹ̃. Kunu kẽ beè zùgà vaá dem à bàgà,

52 bànà ú kuuà vaá gbele tỗò gbò nvín Bàrì e a beè ù à kẽèà aa ke mà ú.

53 Bà aa m bànà ú, vaá tố́ó e Jíìzọ̀s ni kẽeà aa ke mà ú lọ̀l, bà gboó má sĩ́ Jerúsàlẹ̀m, e a dú bon káí pá Júù, naa ní e gbele tỗò nen beè mònva.

54 Tố́ó e nen togó gbò bé nè pá a gbò e bà géè kpẽ́ dẽe ló Jíìzọ̀s ni mon zùgà kunu kẽ nè dénè bé e nu nááá naa, pọ̀ beè gboó siíva, naa ní e bà kọ́ kọ, “À dú kà kà kọ ẹ̀ẹ̀ beè Sã́ãná Bàrì!”

55 Gbele tỗò pá bia beè di kĩé e bà géè elá kpã́á olòó ẹb bé e nu géè naaá naa. Gbò pá biaí beè di nvée Jíìzọ̀s lọl tã́gíní tố́ó e a beè di kpá dó Gálìlì, vaá ba beè olòó nvèènà gé bá nèe.

56 Mérì, e a dú bon Mágdàlà, beè dìvá gbàà, bii ló va Zẹ́bìdì nè Mérì, e a dú kà Jémz nè Jósẹ̀f.

57 Tố́ó e a ni dú ló èlà, ene kà nen méné, e a kọ̀là Jósẹ̀f, e a dú bon Arimatía, vaá à ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s, beè gboó dù.

58 A beè sí ló Páílẹ̀t gé bàn íí Jíìzọ̀s. Páílẹ̀t à gboó lẹ̀ẹ̀là kọ bà á tú íí Jíìzọ̀s nèe.

59 Jósẹ̀f beè gboó tú íía vaá tú õoà ẹ́ẹ́ páà kọ̀lmà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

60 A beè túe mame m kóló dem e ẹlẹ beè ãàa kení dem lọl vaá tòg naamá
bànà ú kọ à é beè liàè m. À gboó kpọlẹ̀ gbele báà dem muune gấ.

61 Mérì, e a dú Mágdàlà, nè na kà Mérìa beè di kĩé, vaá ba è di ḟì tế lèlà sḟ
bànà úá.

62 Tốó e dee ge kpoogá dee ló tení vaá dọ̀ dee e a bẽenée, e a dú dee bò séi
pá Júù, gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè pá Fárèsì beè gboó zọ̀ Páílẹ̀t nyòònà

63 vaá kọ, “Tẹ́ẹ̀, è kẽea boo kọ, tốó e gbálà kyáá belá beè di dùm, mè a beè
kọ, ʻNí e a égè taà dee m̀ é kẽeà aa kè mà ú.’

64 Boo bée vó, lẹ̀ẹ̀là kọ bà á palà ge kù dẽe ló a bànà ú dọ̀ tốó e taa deeá é
tení, mè á di vó gbò e bà ólò nyoonée nvée aà gé zìb a íí ààmà vaá bà gboó
gé kọ́ nè gbò nen kọ a beè kẽèà aa ke mà ú. Na kà kyáá bel é bẽe èl ńtúá
kàa.”

65 Páílẹ̀t beè gboó kọ́ nèva kọ, “Gbò bé dì. Tuíva vaá ò aalii gé tui kọ̀láá íb agẹ
bá e a léémái kpanmai bànà úá.”

66 Ba beè gboó àà gé kpaní gấ bànà úá kọ bé tọ́ọ̀ nen náa láá lọl kpa nu. Ba
beè tuna gé gbò bé kpế ló.

Máátiù 28

1 Ààmà lọ̀ọ̀le Dee Bàrì, e a dú dee e a bẽene dee bò séi pá Júù, Mérì, e a
dú Mágdàlà, nè na kà Mérìa beè sì gé ẹ̀b bànà úá. 2 Kunu kẽ à gboó bú ló
palà ge zùgà. Nyómá tóm Dõò beè gboó aa káála dù vaá gé kpọlẹ̀ báà
demá lọl gấ bànàa vaá ĩì tế boo. 3 Kpá lóe beè nyagí belí éném dee, vaá a
kọ̀là ló à ẹẹ belí kpá káála. 4 Kéné ló pọ̀ e a dúé ló beè naa kọ gbò e bà géè
kù dẽe ló bànà úá á zìà tá m ba nyómá. 5 Sõò nyómá tómá beè kọ́ nè gbò
pá biaá kọ, “Pọ̀ á gá siíi, mè m̀ nyímà kọ ò gé gbḟi Jíìzọ̀s, nen e ba è ká kú
téá. 6 Á géná kĩí, boo bée kọ a beè kẽèà aa ke mà ú, belí bé e a beè kọ́ nèi
naa. Dui gé ẹvii kĩ e ba beè mamée. 7 Valẹi bá aalii gé kọi nei gbò e bà ólò
nyoonée nvée kọ, ʻA beè kẽèà aa ke mà ú vaá mè à gyaài sḟ kẽ e a gé kil
Gálìlì. Kĩé ní e o é monííe é!’Kẽeaí boo nu e m beè kọ́ nèi.” 8 Boo tốó e
nyíeva gé ẹ́ẹ vaá pọ̀ gé síínáva gé tení gbààa, ba beè gboó gbalá aa ló
bànà úá, vaá teelá àà gé kọ́ nu e bà dấá nè gbò e bà ólò nyoone nvée
Jíìzọ̀s. 9 Boo bú ló, Jíìzọ̀s beè zọ̀va nyòònà vaá kọ, “Á leèi.” Bà gboó kyãà
bẃé ló, siíe bá kpóó tọ, vaá gboó kumí sḟ kẽ nèe. 10 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva
kọ, “Pọ̀ á gá siíi. Aalii gé kọi nei gbò e a dũùnàm̄á kọ bà á tãanè Gálìlì, mè
kĩé ní e bà é moním̄ é.” 11 Boo tốó e gbò pá biaá gé aà sí ló gbò e bà ólò
nyoonée nvéeá, sìgà gbò bé e a beè di ló bànà úá beè àà bã zẹ̀ẹ̀ tọ gé kọ́
kọ̀láá bé e nu beè lẹ̀ẹ̀à naa nè gbò togó vààla gyọ́ọ̀. 12 Tốó e gbò togó vààla
gyọ́ọ̀ ni zọ gbò kà nen pá Júù nyòònà vaá ié bila ló bel lọl, ba beè gboó tú

© 1996 by Biblica, Inc.®.

gbele tɔ̃ò kpègè nè gbò béá, 13 vaá kọ́ nèva kọ, “Kọi nei gbò nen kọ gbò e
bà ólò nyoonée nvée beè tení bílá dee dù gé dàlà a íí ààmà boo tɔ́ó e
boolo dií dáá. 14 Be à gá náa vaá kpẹaí à iná tɔ́ nen e Méné Róm̀ beè sẹlẹ
togó kĩí, beele é gbõomaé ló vaá naa ní e bè nóo é bãi m tãàgà.” 15 Gbò béá
beè gboó tú kpègèa vaá naa bé e ba è kọ́ nèva naa. Na kà kpẹa ní e a
zaala gbàà pá Júù tẹlẹ̀ nieí é. 16 Òb nè ene nen e a ólò nyoonée nvéeá beè
gboó tãanè boo gù e Jíìzọ̀s beè kọ́ nèva e a di Gálìlì. 17 Tɔ́ó e bà ni moníe,
bà gboó kumí sḭ́ kẽ nèe, sõò a beè dú bàà bàà nyíe ló sìgà ọ̀và. 18 Jíìzọ̀s
beè gboó bɜ̃vá ló vaá kọ́ nèva kọ, “Nà Tẹ̀ beè nèm̄ dénè kpóó kọ ḿ lẹ̀ẹ̀là
bel ló dénè nu e a di káála nè bàlà boo. 19 Boo bée vó, aalii gé naanii kọ
dénè gbò nen á nyoonémm̄, tení dú ló gè tui múú logmaíva boo bée Tẹ̀ nè
boo bée Sɜ́ɜ́ná nè boo bée Nyómá Káí, 20 nè ge noomaíva kọ bà á gbàn tɔ́
ló dénè lẹ̀ẹ̀là e m beè nèi. Nda é díí ló lee, dọ̀ kùbmà nvée bàlà booí.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Máàk

Máàk 1

1 Níí bé e Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Sấáná Bàrì, beè dàlà togó naa é,

2 dì belí bé e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè emí naa kọ, “Bàrì kọ́, ‘Ṁ é lẹẹlà nà nen lẹẹ̀la tóm kọ á gyàni sḭ́ gé sí tóm ló èèlè sẹẹ̀ni.’

3 Ene nen gé vee nu boo kpáá bàlà ól kọ, ‘Sii tóm ló èèlè sẹẹlii Dõò; naanii kọ èèlè e a é tení boo á lèlà!’ ”

4 Jọ́ọ̀n beè gboó dú boo bàlà ólá gé logmà múú gbò nen nè ge vee nu kọ, “Ọgai ló bọọ pọ́lọ́, mè m̀ é tú múú logmái kọ bé Bàrì ia ló nèi.”

5 Gbò nen e a aa kpá dó Judíà nè bon Jerúsàlẹ̀m beè olòó dúé ló. A beè gboó tú múú Pene Jọ́dàn logmáva, tố́ó e ba ni kọ́ ba pọ́lọ́.

6 Jọ́ọ̀n beè nvèà kọ̀là ló e bà tú gyáa nom e a kọlà kámẹ̀l lòmà, à bọá kpá nom tồò tḗ. A beè olòó bà ńgùlù bèè vaá à ố nóo záá zóó.

7 À gboó vee nu nè gbòa kọ, “Nen e m gé kọ́ nu e a kil ló kọ à é dúí el kpãa nda, vaá nímm̄ bọ́ ló gè taalá díí e a di boo a kpá ká tọ.

8 Nda tú múú logmái, sõò ẹlẹ é néi Nyómá Káí.”

9 Náa tóólá gbele tồò tố́ó, Jíìzọ̀s à gboó aa bon Názàrẹ̀t e a di kpá dó Gálìlì dù, vaá Jọ́ọ̀n à gboó tú múú Pene Jọ́dàn logmáe.

10 Áá bé e Jíìzọ̀s gé kyãà aa m múúá, à gboó mòn káála e a kuuà, vaá Nyómá Káí e a bélí mèà kúkuú kẽ à gboó àà gbàn dee eláé boo.

11 Mon beè gboó sìlà aa káála kọ, “Olo nà Sấáná e m vulè. Nyíem̄ palà ge ẹẹní ló.”

12 T̄ẹ̀ẹ̀nè tố́óá, Nyómá Káí à gbalẹ̀ boo faaláe kilma boo kpáá bàlà ól.

13 À tõo kḭ́é bàà tub dee, vaá Sétàn à gboó tú dàg simáé ló. Nom kọ̀l beè dìnà gé kḭ́é, sõò gbò nyómá tóm beè olòó nvèè bá nèe.

14 Tố́ó e bà ni síi Jọ́ọ̀n nvee kpọ́gọ́lọ́ lọ̀l, Jíìzọ̀s beè gboó àà kil Gálìlì vaá gboó vee Lé Kpẹa e a aa bá Bàrì.

15 À vee kọ, “Tố́ó a lée, vaá lẹẹ̀là bel Bàrì a íná ku ló! Ọgai ló bọọ pọ́lọ́ vaá ò zigai ló Lé Kpẹaí.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s géè kyãa tení nu Pene Gálìlì, a beè mòn bàà vígà e bà ólò sí dọ̀ọ̀ e bà géè tóví gbố̀ò. Ene ọ̀và beè kọlà Sáímọ̀n vaá a vígà à kọlà Ándrù.

17 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Dui gé nyoonémm̄i, mè m̀ é nóòmài bé e o é kólii gbò nen naanii belí bé e o gé síilii gyã́à naaniiá.”

18 T̄ẽènè tố́óá, ba beè gboó sọ̀ bá ba gbố̀ò gbẹ́ẹ́ kẽ vaá nyoonée.

19 À íná deè sḩ́, vaá mònnà gé dõòna kà bàà vígà e ene ọ̀và kọlà Jémz̀, ńna ọ̀vàa à kọ̀là Jọ́ọ̀n, vaá ba tẹ̀ à kọlà Zẹ́bìdì. Ba beè di faà e bà géè saalá gbố̀ò.

20 À gé monva géá, à kolíva. Bà gboó aa ló ba tẹ̀ nè ba gbò nvín faà gbẹ́ẹ́ m faàa, vaá nyoone nvée Jíìzọ̀s.

21 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè iná ene kà bon e a kọlà Kapánìọ̀m, vaá tố́ó e a ni zilà dú dõòna dee bò séi pá Júù, à gboó bã tọ Bàrì pá Júù vaá dàlà togó nóòmà nu gbò nen.

22 Bé e a nóòmà nu naa beè palà ge bọọ ló gbò e a pãanée tố́ ló. Bá e ẹlẹ síi ló a nòòmà nu beè dú kele ló ní gbò nóòmà Log, boo bée kọ a beè noomà nu belí nen e kpóó di bá.

23 M gbálà ńkem tố́ó, ene kà gbálà e zọ dìé m à gboó dú bã tọ Bàrìa. À gé mon gé Jíìzọ̀s, à gboó vulí kpã́ kọ,

24 “Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, éé ní e o gbḩ́ìí ló é? É kọ ò dú ló gè fẹ́i? M̀ nyímàni ló--olo nen lẹẹ̀la tóm Bàrì e o di káí!”

25 Jíìzọ̀s à gboó lẹẹ̀là bel zọá kọ, “Pḩ̃ï gã́ni vaá ò tení ààé m!”

26 Zọá beè zugè gbálàa, vaá à gboó vulí kpã́ tení ààé m.

27 À gboó bọọ ló dénè gbòa, naa ní e bà dala togó kọ́ nè ene kọ, “Níí éé? Gbálài nóòmà nu e è gáà beè dã tọ́ọ̀ dee, belí nen e lẹẹ̀là bel dìé bá. À lẹẹ̀là bel gbò zọ vaá bà gbànie tố́ ló!”

28 Boo bée vóá, kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s à gboó vàlẹ̀ bá zààlà bã kọ̀láá ke tồò e a dì kpá dó Gálìlì.

29 Jíìzọ̀s nè Jémz̀ nè Jọ́ọ̀n aa tọ Bàrìa vaá lele tọ sí tọ Sáímọ̀n nè Ándrù.

30 Kà va Sáímọ̀n beè di tọ e sì sã́ ni túe gban kẽ. Kà lèlà tố́ó e Jíìzọ̀s gé íná géá, bà gbalẹ̀ boo kọ́ nèe.

31 À gboó síé ló vaá siíe bá ló bá lọl boo. Kpá lóe à gboó valí, naa ní e a láá aa boo vaá naa nu nèva.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 Tố́ó e a ni dú ló èlà, gbò nen beè gboó faalági gbò zọ̀ ló nè gbò e zọ dìvá m domá ló Jíìzọ̀s.

33 Bồòna boná à gboó bõoná nu tọá.

34 Jíìzọ̀s bó gbele tồò nen e kele kele íb kom géè zọ̀. À kpóná gé zọ lọl m gbele tồò nen. Sõò náa beè zìgà kọ gbò zọá á ló tọ́ọ̀ kà bel, boo bée kọ ba beè nyimá ló íb nen e a kọlà.

35 Kà nùmà bòm dee, e dee gáà ẹẹ, Jíìzọ̀s beè àà tọá àà má sḭ́ kḭ̃ e tọ́ọ̀ nen á gé, gé tãàga ló Bàrì.

36 Sõò Sáímọ̀n nè gbò e ba è dié ló beè aa gé gbḭ́e.

37 Tố́ó e bà ni moníe, bà gboó kọ́ nèe kọ, “Gbele tồò nen gé gbḭ́ gè monni.”

38 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “È é síná gé na gbò bon e a di ku ló kḭ́í, mè à dú bíi kọ ḿ veena gé mon bel Bàrì nèva, boo bée kọ níá nu e a beè naa vaá m̀ dù e.”

39 A beè gboó kyãà beeá ló Gálìlì gé vee mon bel Bàrì gbẹá m gbò tọ Bàrì pá Júù nè gé kpogági zọ lọl m gbò nen.

40 Ene kà gbálà e pọ́lọ́ kom beè dọ̀é ló beè dú ló Jíìzọ̀s gé kumíe dúnú ke gbàà vaá bànie kọ, “Be à géè dú o bùlà, m̀ gá è kọ ó bóm̄, naa ní e m é õòà.”

41 A beè du ńsàn nyíe Jíìzọ̀s. À gboó nììnà bá tọ́é ló vaá kọ́ nèe kọ, “À dú nà bùlà. Gboó boá!”

42 À gé kọ́ gé vóá, pọ́lọ́ komá à gboó tá ló gbálàa vaá à gboó boá.

43 Jíìzọ̀s gbalẹ̀ boo kọ á àà vaá ãanée

44 kọ, “Palà ge dằ, ó gá kọ́ nè tọ́ọ̀ nen. Tãa vó, ò lele tọ gé tú o ló zogè nen vààla gyọ́ọ vaá ò gboó nè vààla gyọ́ọ e Mózìs beè emí m a Log, naa ní e dénè nen é nyímá kọ o bóá ồòà.”

45 Sõò gbálàa aa gé kọ́ zaali kọ̀láá ke tồò, naa ní e Jíìzọ̀s náa láá dọ bàlà kẽ bãna tọ́ọ̀ kà bon kḭ̃ e gbò nen dì. Tãa vó, à gboó àà kil kḭ̃ e tọ́ọ̀ nen á gé, vaá gbò nen à olòó aa kọ̀láá ke tồò dúé ló.

Máàk 2

1 Sìgà dee tení, Jíìzọ̀s à gboó ooa kẽ má sḭ́ bon Kapánìọ̀m, vaá dénè nen à dằ kọ mè a íná be.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Gbele tɔ̃ò nen à gboó dú mmá, naa ní e tọ́ọ̀ kà fòga dee náa dinà, bãànà nu tọ. Jíìzọ̀s géè vee mon bel Bàrì nèva.

3 Ténì nen à gboó dàlà ene kà gbálà e zọ ló túe gbẹ́ẹ́ mà kẽ kọ á gá láá kyãà domáé ló.

4 Tố́ó e bà náa mon tọ́ọ̀ kà bé bà gá tú nená tenmá naa gbàà gbele gbòa inmá ló Jíìzọ̀s, bà gboó fùl deè boo bọ̀b tọá, tẹlẹ kà lèlà kĩ e Jíìzọ̀s dì. Bà gboó dàlà gbálài boo a búl tenmá dee kĩ e ba beè fùla tẹlẹ kẽ.

5 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni mon bé e gbòa dẹlẹe nyíe boo naa, à gboó kọ́ nè gbálàa kọ, “Nà nvín, m̀ ia ló o pọ́lọ́ nèni.”

6 Sìgà gbò nóòmà Log pá Júù e ba è di ĩì tẽ́ kĩ́é à gboó tõo kẽ bugi togó kọ,

7 “À náà và à láá ló íb gbò mon belí é? Níí dú gè on Bàrì! Boo bée kọ, maaná áá Bàrì lọl, mée ní e a é láá ia ló pọ́lọ́ nè nen é?”

8 Jíìzọ̀s à gbalẹ̀ boo nyimá nu e a dìvá bùlà, vaá à gboó bĩĩináva kọ, “Éé ní e a náa vaá ò iei íb na kà bùlài é?

9 Gbàà ge kọ́ nè gbálà e bè náa láá kyãài kọ, ‘M̀ ia ló o pọ́lọ́ nèni,’nè ge kọ́ nèe kọ, ‘Aa boo, ulí o búl vaá ò kyãà,’ńmoné ní e o bùlài kọ à válí é?

10 Sõò m̀ é náa kọ ó nyimai kọ nda, Sã́ãná Nen, íè kpóó gè láá ia ló pọ́lọ́ nè gbò nen gbẹá bàlà booí.” Tố́óá, à gboó kọ́ nè gbálà e bè náa è láá aa boo kyãàa kọ,

11 “Aa boo, ulí o búl vaá ò kil be!”

12 Kè sĩ́ dénè gbòa, à gboó aa boo, tú a búl vaá gbalá àà. À gboó palà ge bọọ ló dénè gbòa, naa ní e bà leelà Bàrì vaá kọ, “Beele gáà mònmà dẽe íb nu e a náaí tọ́ọ̀ dee!”

13 Jíìzọ̀s kpáá òòànà gé kẽ kil nu Pene Gálìlì, vaá gbele tɔ̃ò nen à ḿmá beeá teníé ló. À gboó dàlà togó nóòmàva nu.

14 Boo tố́ó e a géè kyãà tení ló kẽ, a beè mòn ene kà gbálà e a ólò lọl kpègè e a kọlà Lívàì, nvín Álfìọ̀s, e a di ĩì tẽ́ m a tọ tóm. Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Nyoonémm̄ nvée.” Lívàì beè gboó aa boo nyoonée.

15 À fẹ́gẹ̀ ló, Jíìzọ̀s géè gboó gé dé gyã́á tọ Lívàì. Gbele tɔ̃ò gbò lọl kpègè nè dõòna gbò e bà íe pọ́lọ́ bée beè bìià nvée Jíìzọ̀s, vaá tɔ̃ò ọ̀và beè zọ Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée deá gyã́á.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Tốó e sìgà gbò nóòmà Log pá Júù e a dűùnà pá Fárèsì mon kọ Jíìzọ̀s gé zọ gbò e bà íe pọ́lọ́ bée nè gbò lọl kpègè deá gyấáá, bà gboó bĩiná gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Éé ní e a náa vaá Jíìzọ̀s à zọ gbò lọl kpègè nè gbò e bà íe pọ́lọ́ bée deá gyấá é?”

17 Tốó e Jíìzọ̀s dấ, à gboó aalá nèva kọ, “Nen dóm biè náa dú bíi ló gbò válá ló, sõò ló gbò e lóva zọ. Nímm̃ beè dú ló gè kolí gbò lé, sõò m beè dú ló gè kolí gbò pọ́lọ́.”

18 À íe ene dee e gbò e bà ólò nyoone nvée Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, nè pá Fárèsì géè ká gấ. Gbò nen beè dú ló Jíìzọ̀s vaá bĩináe kọ, “Éé ní e a náa vaá gbò e bà ólò nyoone nvée Jọ́ọ̀n nè gbò e bà ólò nyoone nvée pá Fárèsì à ká gấ, sõò gbò e bà ólò nyoone nvée olo náa ká é?”

19 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “É kọ gbò e ba è kolí kè ílà dóm nè va ólò ká gấ boo tốó e nen e a gé ílí va dìvá ló? Á gé naa vó! Boo tốó e nen e a gé ílí va dìvá ló, bà é dé gyấá.

20 Sõò dee gé dú e bà é beè tú nen e a gé ílí vaá lọlvá ló. Tốóá ní e bà é gboó ká gấ é.

21 “Tọ́ọ̀ nen náa ólò tú ãa báà nu uu dẽe kĩ e a baalà ló nómá kọ̀là ló. Be à náa vó, ãa báà nuá é nvémá vaá baa nómá kọ̀là lóá èlmà bé e a beè dì naa.

22 Tọ́ọ̀ nen náa ólò túna gé ãa míí tố m nómá bẹ̀lẹ̀ kpá ból. Be à náa vó, kói e a dú ló ãa mííá é pómè bẹ̀lẹ̀a vaá pálàa kà gbá pè. Tãa vó, bà ólò tú ãa míí tố m ãa bẹ̀lẹ̀ kpá ból.”

23 Ene dee bò séi pá Júù, Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée géè kyãà tení bàlà ól kĩ e ba è fó lẹ́lẹ̀ nu e a belí kpá kyàlà. Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè vaggi kum lọl ló dúé nvée.

24 Pá Fárèsì à kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Ni ẹb, mè gbò e bà ólò nyoonéni nvée gé náá nu e bẹẹ Log kọ é gá naa dee bò séi.”

25 Jíìzọ̀s beè gboó aalá nèva kọ, “É kọ ò gáà bugii nu e Méné Dévìd beè naa, tốó e tá kói beè tá ló pá a gbò nè ẹẹ̀?

26 Tốó e Abáíàtà beè dú Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ, Dévìd beè bã tọ Bàrì, dé fétúlú e ba è nè Bàrì vaá tuna gé nè pá a gbò kọ bà á dè. Sõò bẹẹ Log kọ́ tọ́ọ̀ nen á gá dè, maaná áá gbò vààla gyọ́ọ lọl ló.”

27 Jíìzọ̀s tú a bel inmá ke kùbmà tốó e a kọ, “Bàrì beè sẹlẹ dee bò séi kọ nen á boma séi. Náa beè kọ log e a bẹl deeá á kpọ́ té ló nen.

28 Boo bée vói, nda, Sấáná Nen, ní e m gé lẹẹlà bel ló dee bò séi é.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Máàk 3

1 Boo tốóá, Jíìzọ̀s beè kpáá òòa kẽ bã tọ Bàrì pá Júù, kĩ e ene kà gbálà e ene
kà báe beè ú táé ló beè dì.

2 Sìgà nen beè di kĩé e bà géè gbḿ nu e bà gá élá boo siimà log Jíìzọ̀s. Boo
bée vó, bà gboó palà ge ẹ̀b kà bè à é bó gbálàa dee bò séi.

3 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè gbálà e báe beè ú táé lóá kọ, “Dú dee sḿ kĩí.”

4 À gboó bĩiná gbòa kọ, “Éé ní e bẹẹ Log kọ́ é naa dee bò séi é? É kọ à kọ́ é
naa lé, sẹ̀ à kọ́ é sí pọ́lọ́ é? À kọ́ é kùmà dùm nen, sẹ̀ à kọ́ é fẹ́ nen é?” Bà dấ
pĩi.

5 Jíìzọ̀s ẹbva vaá nyíee à gboó bìilàvá ló, sõò ba beè dúe ńsàn nyíe boo bée
kọ ba agẹ̀ togó náa zigà kọ bà á láá zìgà ba lọ̀ nu. À gboó kọ́ nè gbálàa kọ,
“Nìinà báni.” Vaá tốó e a niinà báe, kà à gboó kpáá bã m.

6 Tẽènè tốóá, pá Fárèsì e a beè di kĩé beè gboó àà tọ Bàrìa àà gé zọ̀ pá gbò
Hẹ́rọ̀d bilá ló bé e bà é náa láá fẹ́ Jíìzọ̀s.

7 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè àà má sḿ nu Pene Gálìlì vaá gbele
tồò nen à kồòà bìiae nvée. Ba beè aagi kpá dó Gálìlì nè Judía

8 nè bon Jerúsàlẹ̀m nè kpá dó Idumía nè bon e a di dõòna báà sḿ Pene Jọ́dàn
nè kĩ e a bééá tení ló bon Táía nè Sáídọ̀n. Dénè gbòi dú boo bée kọ ba è dấ
gbò nu e Jíìzọ̀s géè naa.

9 Ba beè ḿmá kĩé, naa ní e Jíìzọ̀s kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ bà á tú
faà sḿ múú domá, mè á bãe m. Mè á di vó, gbò nen tấànèe bá uulìè kẽ.

10 A bó gbele tồò nen, naa ní e dénè gbò zọ ló géè ấgí kẽ gbḿ gè daaé bá ló.

11 Kọ̀láá tốó e gbò e zọ dìvá m moníe, bà géè fiiá dọ̀é ke gbàà vaá kòòlà kpấ
kọ, “Olo Sấáná Bàrì!”

12 Jíìzọ̀s à gboó tú agẹ̀ mon lomá bel nè gbò zọá kọ bà á gá kọ́ íb nen e a dúè
nè tọ́ọ̀ nen.

13 Jíìzọ̀s à gboó àà kil boo gù vaá kolí gbò e a dú a bùlà gè kolí. Bà gboó dúé
ló,

14 vaá à sàmà bá òb nè bàà nen e a kólíva gbò e a lẹẹ̀làè. À gboó kọ́ nèva kọ,
“M̀ sai ló gè kọ ó dim̃í ló nè gè kọ ḿ lẹẹ̀lài kọ ó veelii nà mon bel

15 vaá ò lẹẹ̀lài bel zọ.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Níí gbò e a è sà e: Sáímọ̀n (e a kólíe Pítà),

17 Jémz nè a vígà Jọ́ọ̀n, e a dú pá nvín Zẹ́bìdì (À kolí baála Boanájìz, e a gè tàb kọlà “Gbò e ba láb bélí náa káála”);

18 Ándrù, nè Fílìp, nè Baatọ́lọ̀mù, nè Máátìù, nè Tọ́màs, nè Jémz, e a dú nvín Álfìọ̀s; Tádìọ̀s nè Sáímọ̀n (e a è di zẹ̀ẹ̀ gbò e a géè bé boo kọ pá Júù á aa kè bá pá Róm̀),

19 bii ló Júdàs Iskárìọ̀t, e a è tú Jíìzọ̀s nvèè bá ọ́b.

20 Jíìzọ̀s à gboó àà kil be, vaá gbele tõò nen à mmànáe gé ló, naa ní e gbò e bà ólò nyoonée nvée nè ẹ̀ẹ̀ náa láá iena gé tõó e bà démá nu.

21 Tõó e pá a nen dã́ kọ gbò nen géè olòó kọ, “À bọ dáa!” bà gboó sì kọ bà á gé siilìèe.

22 Sìgà gbò nóòmà Log pá Júù e bà aa Jerúsàlẹ̀m géè olòó kọ, “Pọ́lọ́ Nyómá, e a kọlà Biẹ́lzìbọ̀l, e a gé bẹl dénè gbò zọ dìé m vaá ẹlẹ ní e a née kpóó e a kpómá zọ lọl m gbò nen é.”

23 Boo bée vóá, Jíìzọ̀s à gboó kolíva nvea ló vaá logí lóg nèva kọ, “À é náà vaá Sétàn láá kpó Sétàn lọl m nen é?

24 Be ene kà kpá dó pooà vaá bea, na kà kpá dó é gímí.

25 Be ene kà tọ pooà vaá bea, na kà tọ é lagàlà.

26 Boo t̃ẽènè báá, be lẹẹla bel Sétàn pòòà, náa é bĩ́. Tãa vó, à é gímí.

27 “Tọ́ọ̀ nen náa é láá bã tọ nen gyãà tú a gyọ́ e bè náa é zẹ́ẹ́ bọvíe bé e a kálá gboó kọ̀ọ̀la a tọ.

28 “M̀ kọ́ nèi kọ Bàrì é láá ia ló kọ̀láá kà pọ́lọ́ e nen sí nè kọ̀láá kà pọ́lọ́ bel e bà ló.

29 Sõò kọ̀láá nen e a òn Nyómá Káí, Bàrì náa é ia ló nèe, boo bée kọ à náa pọ́lọ́ e a dì lee.”

30 (Jíìzọ̀s beè kọ́ vói boo bée kọ sìgà gbò géè olòó kọ, “Zọ dìé m.”)

31 Kà Jíìzọ̀s nè pá a vígà pá gbálà à gboó dú iná kĩé. Bà gboó lẹ̀ẹ̀là tóm simáé ló tọá kọ bà gé gbĩ́ìèe.

32 Gbele tõò nen beè di ĩì tẽ́ ḿmá bèèa ló Jíìzọ̀s. Bà gboó kọ́ nèe kọ, “O kà nè pá o vígà gé bĩìnáni ke dẹi.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

33 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Mée ní e a dú nà kà e, vaá bà mée ní e bà dú pá nà vígà e?”

34 À gboó ẹ̀b gbò e a di ĩì tḗ bèèae lóá vaá gboó kọ, “Neenii gbò e bà dú nà kà nè pá nà vígài!

35 Kọ̀láá nen e a náa bùlà Bàrì, ní e a dú nà vígà pá gbálà nè nà vígà pá bia nè nà kà e.”

Máàk 4

1 Dõòna tóm gbò, Jíìzọ̀s beè kpáá dàlà togó gè nóòmà nu gbẹ́á kpàn Pene Gálìlì. Gbò nen e a bééáé ló beè palà ge bọọ, naa ní e ẹlẹ tění gé ĩì tḗ m faà sḭ́ múú. Faàa beè kpɔ̀òà kili kà sḭ́ múú, vaá dénè gbòa à gboó elá boo kpò nu gḗ múúá.

2 À gboó túgági lóg dòmà bá gḗ bug nu nèva kọ:

3 “Dénè nen á pãane tố! Ene tố́ó beè dì. Ene kà gbálà beè àà gé toví súú sọ́gọ́ nu e a gé fó zaalí kè ól.

4 Boo tố́ó e a gé tóví súúá zaali, sìgà beè dọ boo èèlè vaá gbò ńnóm pẹ̀ẹ̀ à dù gé tigi ààmà.

5 Sìgà à dọ boo kunu kẽ dem kĩ e sãa náa è bọọ. Gbálà ńkem tố́ó náa è tění, a gboó beele mée, boo bée kọ sãa e a dì boo kunu kẽ kĩé náa è bọọ kè tḗ.

6 Tố́ó e gbei dú, a è gboó taa méeá fẹ̀ boo bée kọ a lí náa è láá sii kẽ.

7 Sìgà à dọ zẹ̀ẹ̀ suu bíé bàlì. Tố́ó e súú téá ni tõó gbàà dùm, bíé bàlìa à gboó dùm uuavá boo vaá náa zigà kọ bà á láá mumí.

8 Sõò sìgà beè gboó dọ́ boo lé kunu kẽ, naa ní e a gboó sí mée vaá dùm vaá mumí: Sìgà beè mumí kum e tub nè òb súú di ló, sìgà à mumí ní e taa tub súú di ló, vaá sìgà à mumí ní e vòò tub súú di ló.”

9 Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Nen e a íe tố á dằ!”

10 Tố́ó e áá Jíìzọ̀s beè di kẽ, sìgà gbò e ba è dḗ lógá bii ló òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá beè gboó dúé ló kọ á baa tḗ lógá.

11 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Bàrì náa kọ boolo ó nyimai nu ke gũa e a kil ló a lẹẹlà bel, sõò na gbò e bà á géí gbààa ólò dḗ áá lóg,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 kọ bé, ‘Dẽéva é dí ló nu e bà gé ẹb, sõò bà náa é mon; vaá tốva é dí ló nu e bà gé dấ, sõò bà náa é tavẹ̀. Boo bée kọ be ba è mòn à bè kọ bà tavẹ, bà gá beè kììa kẽ nyoone Bàrì, vaá à ia ló ba pọ́lọ́ nèva.’ ”

13 Jíìzọ̀s à gboó bĩĩináva kọ, “Naa kọ nóo dấì tế lógí? À é náà vaá ò é láá olòó dãi tế dõòna kà lóg é?

14 Nen fò nuá dì belí nen e a ló mon bel Bàrì.

15 Sìgà gbò bélí na kà gbò súú e a dọ́ boo èèlèa. Bà gé dấ gé mon bel Bàrìa, Sétàn ólò dù gé tú lọl.

16 Sìgà gbò à belí na gbò súú e a dọ́ boo kunu kẽ demá. Bà tú ẹ́ẹ́ nyíe tumá mon bel Bàrì kà lèlà tốó e bà gé dấá,

17 sõò náa síiva kúm m, e a náa kọ gbálà ńkem tốó bà á dọ̀. Tốó e gbò nen dalà togó tãagéva vaá biigèva ló boo bée mon bel Bàrì, bà gboó gbẹá boo dọ̀.

18 Sìgà gbò belí na gbò súú e a dọ́ zẹ̀ẹ̀ bíé bàlìa. Bà dấ mon bel Bàrì,

19 sõò tãàgà bàlà booí nè tàn ge bằ méné nè ge ié gyọ́ à gboó gyẽeme mon belá gbẹẹvá m kọ bà á gá dọ bélè.

20 Sõò na gbòa belí gbò súú e a dọ́ boo lé kunu kẽ. Bà dấ mon belá vaá tú nvea m. Tốó e bà dấ mon belá vaá nvea m, bà gboó dọ̀ bélè, belí na gbò té e a mumí kum e tub nè òb, à bè taa tub, à bè vòò tub súú di lóá.”

21 Jíìzọ̀s kil sḭ́ gè ló bel nèva kọ, “É kọ bà ólò mùn sấ inmá tọ vaá gboó tú nu uu boo, à bè ge sẹlẹ kè vái? É kọ bà náa ólò tú sẹlẹ boo nu?

22 Kọ̀láá nu e bà gố, é beè dọ bàlà kẽ, vaá kọ̀láá nu e a di ke gũa, Bàrì é tẹlẹ bàlà kẽ.

23 Nen e a íe tố, á dằ!”

24 À kọna gé nèva kọ, “Bugii togó boo nu e o dấì! Boo bée kọ nu e o domàì nèi gbò nen, ní e Bàrì é domànà gé nè boolo é, vaá à é kpáá tẹlẹ ló nèi.

25 Boo bée kọ à é dú ge tẹlẹ̀ ló nè nen e a íe, sõò nen e bè náa íe, bà é tú bãànà ńkem e a beè dìé báá lọl.”

26 Jíìzọ̀s kil sḭ́ vaá kọ, “Níí bé e lẹẹla bel Bàrì dì naa é: À dì belí nen e a gé fó kpá kyàlà boo a ól.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 À fó lọ̀l, kil tọ gé daa, vaá tố́ó e ńkem dee ni tění, à mòn kọ mè gbò súú kpá kyàlàa beè pomè mée vaá dùm. Sõò ẹlẹ náa nyímá bé e a náa vaá à láá naaá naa vó.

28 Kunu kẽ ólá náa kọ bà dùm vaá mumí. Bà zẹ́ẹ́ sí mée, vaá tố́ó e a lée, bà gboó pilági má. Súú à gboó mmá ló kum.

29 Tố́ó e a ni kpóno, à gboó fùl, boo bée kọ a léèvè.”

30 Jíìzọ̀s beè gboó bĩiná kọ, “Éé ní e è é láá tú lẹẹla bel Bàrì doole ló é? Mó kà lóg ní e è é láá tú bààmà tẽ́ é?

31 À dì belí súú sáá kéè, e a dú ńkem èl dénè súú sọ́gọ́ nu e a di bàlà booí.

32 Sõò tố́ó e ba fó súúá, à é gboó dùm vaá bọọ èl dénè té sọ́gọ́ nu e bà fó kè ól. À bọ́ọ́ gàlà, naa ní e gbò ńnóm pẹẹ̀ láá lò tẹ̀ gbàà a pa sã.”

33 Jíìzọ̀s túna gé dõòna kà gbò lóg e a bélí vói lomá a mon bel nèva m bá e bà é láá dã́ tẽ́.

34 Náa beè ló tọ́ọ̀ bel nèva e bè náa ténmá m lóg. Sõò tố́ó e a dú áá gbò e bà ólò nyoonée nvée nè ẹẹ̀, a è gboó baa tẽ́ kọ̀láá kà nu nèva.

35 Ló èlà deeá, Jíìzọ̀s beè kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Naanii é fùl peneí dọ na sĩ́á.”

36 Bà gboó aa gbàà bồòna gbòa, vaá gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó ọvíe m faà ààmà. Dõòna kà gbò faà beè dìnà gé.

37 Gbele kpóó ló fọ́ọ́lọ́ beè bú ló ùlà vaá dálí à gboó bã faà, naa ní e a sigè ńkem faà a díi.

38 Dénè tố́óá, Jíìzọ̀s beè di kà deè nvée faàa, e a dẹlẹ togó boo pílò daa. Gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó kẽeée vaá kọ́ nèe kọ, “Nen Dò Bá, é kọ náa bọọ̀ní ló kọ beele é gé pè?”

39 Jíìzọ̀s à gboó kẽeà aa boo vaá lẹẹ̀là bel ló fọ́ọ́lọ́á vaá kọ́ nè peneá kọ á ọ̀b. Fọ́ọ́lọ́á à gboó fùlà, vaá dénè kẽ à gboó ọ̀b.

40 Jíìzọ̀s à bĩiná gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Éé ní e a náa pọ̀ à siíi é? Naa kọ tẹlẹ̀ gé vói boolo gáà laa dẹlẹi gé nyíe boo Bàrì?”

41 Sõò pọ̀ à gboó palà ge siíva, naa ní e bà bĩiá bel kọ, “Níí mó íb nen e bãànà fọ́ọ́lọ́ nè pene gbaníe tố́ ló é?”

Máàk 5

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó fùl sábá peneá vaá iná bon Gẹrásà.

2 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s ni aa faà dọ ela, ene kà gbálà dáa beè gboó aa m kóló dem kĩ e bà ólò lì nen vaá zọe nyòònà.

3 A è olòó tõo m gbò kóló demá. Tọ́ọ̀ nen náa è láá olòó bọbnáe, boo bée kọ

4 gấ bug tố́ó e bà ni tú kpọ́gọ́lọ́ bọbmáe bá nè tọ, a è olòó kàb zaali lọa lóe. A è ié kói iná kĩ e tọ́ọ̀ nen náa beè láá lẹ̀ẹ̀lànàe bel ló.

5 À ólò bọọ gè kẹgili tení gbàà gbò kóló demá nè boo kpò e a di kĩé bílá dee nè ẹ́ẹ́ èlà vaá olòó vulígi kpấ, tú báà dem bààmà kpá lóe.

6 A beè gbẹá kpấá mòn Jíìzọ̀s vaá teelá gé kumíe dúnú ke gbàà,

7 vaá gboó vulí gbele kpấ kọ, “Jíìzọ̀s, Sấáná Bàrì e a bọọ èl boo! Éé ní e o gbĩ̀ĩm̄ ló é? M̀ tú boo bée Bàrì bànmàni kọ ó gá nèm̄ kpọ̀ té!”

8 (A è kọ́ vó boo bée kọ Jíìzọ̀s géè olòó kọ, “Olo zọ, tení aa m gbálài!”)

9 Jíìzọ̀s à bĩináe kọ, “O bée kọlà và e?” À aalá kọ, “Nà bée kọlà ‘Gbele Gbò’--boo bée kọ gbele tồò bẹ̀ì!”

10 À gboó olòó bàn Jíìzọ̀s kọ á gá kpoèva lọlie dóá.

11 Gbele tồò dì máá beè di ku ló kĩé, e bà géè dé kpál boo kpòa.

12 Gbò zọá beè gboó bàn Jíìzọ̀s kọ á lẹẹ̀làèva nveenie m gbò dì mááá, naa ní e bà é láá bầevá m.

13 À gboó nèva èèlè. Gbò zọá à gboó aa m gbálàa bã m gbò dì mááá. Gbò dì mááá, e a é láá toolá vòò bóóá (2,000), à gboó kònà aa boo kpòa vaá teá gé pè múú.

14 Gbò e a géè kù dẽe ló gbò dì mááá à gboó teá aa gé nè kpẹa gbò e a di bon nè gbò e a di bàlà ól, vaá gbò nen beè sì gé ẹb nu e a beè lẹ̀ẹ̀à.

15 Tố́ó e bà íná ló Jíìzọ̀s vaá mòn kọ gbálà e gbele tồò zọ beè dì m̄á dì ĩì tế kĩé e a è símá kàn vaá nyímá a ló, pọ̀ à gboó siíva.

16 Gbò e a è mònmà dẽe à gboó noo tế nu e a nááá ló gbálà e zọ è dìé m̄á nè nu e a nááá ló gbò dì mááá nèva.

17 Boo bée vóá, bà gboó bàn Jíìzọ̀s kọ á aalìè ba dó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 À gé kpóógá dee ló bé à bãe faà aalìèa, gbálà e zọ è dìé m̃á à gboó bànie
kọ à é nyoonèee.

19 Sõò Jíìzọ̀s náa beè tòm kọ á dù. Tãa vó, a beè kọ́ nèe kọ, “Àà kil be vaá ò
kọ́ nè pá o nen íb kpãà tóm e Dõò sí nèni nè íb bé e a íéni sàn nyíe ló naa.”

20 Gbálàa à gboó àà vaá gboó tení òb kà boná kọgági nu e Jíìzọ̀s náà nèe. À
gboó bọọ ló kọ̀láá nen e a dấ.

21 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó òòa kẽ fùl kil na sḭ́ peneá. Boo
tố́ó e Jíìzọ̀s ni aa faà dọ ela, gbò nen à gboó beeá teníé ló.

22 Ene kà nen tule tọ Bàrì pá Júù, e a bée kọlà Jáírọ̀s, à gboó dù, vaá tố́ó e a
ni mon Jíìzọ̀s, à gboó kumíe dúnú ke gbàà

23 vaá tú agẹ̀ bá banmàe kọ, “Kpá ló nà dígílí nvín pá bia zọ íná kĩ e kpa kpa
séi ní e a di dié gbàà e. Sóo sóò dù gé tú o bá dẹlẹé boo, kọ bé à íe bóa vaá
dùm!”

24 Jíìzọ̀s à gboó zọ̀e gbá tọ àà. Gbele tõò nen géè kõòà biia nvée Jíìzọ̀s, naa
ní e bà m̀má beeáé ló.

25 Ene kà pá bia beè dìva zẹ̀ẹ̀ e tãàgà è bấ ló a ega tố́ó bu ḗ vaá naa ní e
gbele tõò mii beè síé ló m òb nè bàà gbáá.

26 A è mon tõò tãàgà bá gấ bug dóm biè íná kĩ e dénè a kpègè táé bá, sõò tãá
e a zọ̀ ló tá, à kpáá olòó zoogá.

27 A gboó tení dú dee nvée Jíìzọ̀s vaá baa zẹ̀ẹ̀ dénè gbòa ináé ló, boo bée kọ
a è dấ nu e a kilíé ló

28 vaá olòó kọ́ m a nyíe kọ, “Be m̀ láá daa gé bá ló áá a kọ̀là ló, m̀ é bóá.”

29 À gboó daa bá ló a kọ̀là ló, vaá boo t̃ẽènè tố́óá, mii e a géè síé lóá à gboó
fùlà. À gboó nyimá kọ à bóàè.

30 T̃ẽènè tố́óá, Jíìzọ̀s a gboó nyimá kọ kpóó aalìèe ló. À gboó kììa ló kẽ gbàà
gbele gbòa vaá bĩiná kọ, “Mée ní e a daa bá ló nà kọ̀là ló é?”

31 Gbò e bà ólò nyoonée nvée à aalá nèe kọ, “Olo monì bé e gbò nen m̀maní
ló naaí. Éé ní e a náa ò bĩiná kọ mée daalìèni bá ló é?”

32 Sõò à kil sḭ́ gè zeegè dẽe kọ sẹ̀ à gá monìè gé nen e a daalìèe bá ló à.

33 Tố́ó e pá biaá ni nyimá ló íb nu e a lẹẹàe lóá, à gboó tú kéné ló pọ̀ simá ló
Jíìzọ̀s vaá kumíe dúnú ke gbàà vaá gboó noo tḗ dénè nu nèe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

34 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Nà nvín pá bia, o bóá boo bée kọ ò dẹlẹ̀m̄ nyíe boo. Naa vó, mè o kom a tá.”

35 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s gé lo ló bel nè pá biaá, lẹ̀ẹ̀la tóm à gboó aa tọ Jáírọ̀s dù gé kọá nè Jáírọ̀s kọ, “Ó gá kpáá tãagena Nen Dò Báí, mè o síla a ú lọ̀l.”

36 Jíìzọ̀s náa gban tố́ tọ́ọ̀ kà nu e bà gé kọ́á. Tãa vó, à gboó kọ́ nè Jáírọ̀s kọ, “Pọ̀ á gá siíni, sõò dẹlẹm̄ nyíe boo.”

37 Náa tòmnà kọ tọ́ọ̀ nen á kpáá biiànàeé nvée, daalá lọl ló áá Pítà, nè Jém̀z, nè Jọ́ọ̀n, e a dú vígà Jém̀z.

38 Tố́ó e bà ni íná tọá, Jíìzọ̀s à gboó mòn íb bé e kẽ bṹùgà naa nè íb bé e gbò nen gé tó vẹ̀ẹ̀và naa.

39 À gboó kọ́ nèva kọ, “Éé dú tãàgà e o tóì e? Mè nvíní náa ú, sõò à di dáá!”

40 Dénè ọ̀và à gboó màgàe. À gboó kpó dénè nen lọl tọá tẹlẹ ke dẹi, vaá tú áá tẹ̀ nè kà nvíná bii ló taàa nen e a beè sà lọl gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvéeá bã̀ma àn kĩ e ba è tú nvíná mame.

41 À gboó siíe bá ló bá vaá kolíe kọ, “Talita, Kúm̄,” e a gè tàb kọlà, “Nvín pá nyáá, m̀ kọ́ ó aa boo!”

42 À gboó aa boo ẽẽènè tố́óá, gboó lẹgala m tọá. (A è toolá òb nè bàà gbáá.) Tố́ó e nuí ni lẹẹà naa vóíá, à gboó palà ge bọọ ló gbò nen.

43 Jíìzọ̀s à gboó palà ge ãanéva kọ bà á gá kọ́ nè tọ́ọ̀ nen. À gboó kọ bà á nèe gyã́á á dè.

Máàk 6

1 Jíìzọ̀s aa kĩé má sḩ bon e ẹlẹ dú, vaá gbò e bà ólò nyoonée nvée beè zọ̀e gbá tọ.

2 À gboó zìlà dú dee bò séi pá Júù, Jíìzọ̀s à sí tọ Bàrì pá Júù vaá dàlà togó gè nóòmà nu gbò nen. Gbele tõò nen beè di kĩé, vaá tố́ó e bà dã́ íb bé e a gé nóòmà nu naa, à gboó palà ge bọọvá ló, naa ní e bà gboó bĩíná kọ, “Ãa ní e a nó dénè níí lọl é? Níí mó íb nyìmà nuí é? À náà à láá sí tóm dṹùnè e?

3 É kọ ẹlẹ níì nen ká nuá nì, e nvín Mérìa? É kọ ẹlẹ níì vígà Jém̀z, nè Jósẹ̀f, nè Júdàs, nè Sáímọ̀na nì? Nda gá kọ pá a vígà pá bia dìí ló boníá?” Boo bée vóá, bà gboó kìnìe.

4 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Bà ólò nvèè ka ló nen kọ́ bùlà Bàrì kọ̀láá kĩ e a íná, sõò pá a bon nè pá a nen nè pá a tọ náa ólò nvèèe ka ló.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 A è palà ge bọọé ló kọ gbòa náa dẹlẹe nyíe boo. Boo bée vóá, náa beè láá
sí tóm dṹùnè kĩé, daalá lọl ló gè dẹlẹ bá boo sìgà gbò zọ̀ ló vaá bà boá. Boo
tốóá, Jíìzọ̀s à gboó àà sí gbò bon e a diga ku ló kĩé gé nóòmà nu gbò nen.

7 À gboó kolí òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvée bõonè vaá gboó lẹ̀ẹ̀là tóm
bàà bàà ọ̀và. À néva kpóó ge lẹ̀ẹ̀là bel ló gbò zọ.

8 À kọ́ nèva kọ, “Ó gá faalai tọ́ọ̀ kà nu simaí bọọ kyẽè, daalá lọl ló kpóó té tọ́gà
kẽ. Ó gá faalai gyấá, à bè bẹ̀lẹ̀ kyẽè, à bè kpègè.

9 Nveai kpá ká tọ, sõò ó gá faalai dõòna kà kọlà ló ge nvèà.”

10 À kọna gé nèva kọ, “Kọ̀láá kĩ e o ínai vaá gbò nen à túi nvee tọ, tõoníí tọá
dọ̀ tốó e o é aalii boná.

11 Kọ̀láá kĩ e gbò nen náa túi à bè kọ bà náa pãanei tố ló, ò aalií kĩé vaá ò
kpalai ba sãa lọai kè ká tọ naamá gè zogèva kọ Bàrì é kpọ́va té ló.”

12 Bà gboó àà gé vee nè gbò nen kọ bà á ọgá ló ba pọ́lọ́.

13 Bà kpó zọ lọl m gbò nen, bà tú nóo lẹlẹ̀ gbò zọ̀ ló vaá bóva.

14 Méné Hẹ́rọ̀d à gboó dấ dénè nuí, boo bée kọ sè Jíìzọ̀s a zaalà iná kọ̀láá ke
tồò. Sìgà gbò nen géè kọ, “Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, a kpáá kẽeà aa ke mà ú!
Ẹ̀ẹ̀ ní e a náa à ié kpóó gè simá tóm dṹùnè e.”

15 Sìgà nen à kọ, “Níá Ẹláíjà.” Sõò dõòna gbò à kọ, “À dú nen kọ́ bùlà Bàrì dì
bélí gbò kọ́ bùlà Bàrì bel kéléá.”

16 Tốó e Hẹ́rọ̀d dấ, ẹlẹ à kọ, “Níá Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, e nda beè lẹ̀ẹ̀là kọ
bà á fùl togó lọlie mená, sõò à kpáá kẽeà!”

17 Hẹ́rọ̀d ní e a beè lẹ̀ẹ̀là kọ bà á sii Jọ́ọ̀n vaá bọvíe tẹlẹ tọ kpọ́gọ́lọ́ é. A è naa
vó boo bée kọ a beè tú Hẹ́ródìàs, e a dú va a vígà Fílìp, naamá a va,

18 vaá Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, beè olòó kọ́ nè Hẹ́rọ̀d kọ, “Náa lèlà kọ ó tú va o
vígà naamá o va!”

19 Hẹ́ródìàs beè gboó biile nyíe ló Jọ́ọ̀n vaá gbḭ́ gè fẹ́e, sõò náa beè láá fẹ́e

20 boo bée kọ Hẹ́rọ̀d beè olòó kpenae. Pọ̀ beè sii Hẹ́rọ̀d ló Jọ́ọ̀n, boo bée kọ a
è dú kà lé nen e a tõo lèlà. A beè olòó kpeé ló gè dấ mon Jọ́ọ̀n, náa kal ló bée
kọ nu e a kọ́ beè olòó tãagée nyíe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Sõò Hẹ́ródìàs beè gboó láá iée kà lèlà dee e bà géè kẽèa boo dee e Hẹ́rọ̀d beè mèà. Hẹ́rọ̀d géè gboó zọ gbò pọ̀b nen nè gbò e a dì togó gbò bé nè gbò gyàma sḭ́ bon Gálìlì deá nu.

22 Síla Hẹ́ródìàs beè gboó zòb zob bã tọ, naa ní e a palà ge leemá Hẹ́rọ̀d nè pá a gbò kyáà. Hẹ́rọ̀d à gboó kọ́ nè nvín pá nyááá kọ, “Bĩíná kọ̀láá nu e a léémáni. Kọ̀láá nu e o kọ́, m̀ é néni.”

23 Boo tố́ó e a gé zigà zìgà nèeá, à gboó kọ, “M̀ zílà zíl nèni kọ m̀ é néni kọ̀láá nu e o bḭ́ìnà, kà bè à dọ ní e m tú nà bon méné bààmà bàà kọ ó lẹ̀ẹ̀là bel ló ene báà sḭ́!”

24 Nvín pá biaá à gboó dọ ke dẹi gé bĩíná a kà kọ, “Éé ní e o bùlà kọ ḿ bĩíná lọlie bá é?” A kà à kọ́ nèe kọ, “Kọ á neèni togó Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú.”

25 Nvín pá nyááá à gboó gbalá òòa kẽ sí ló Hẹ́rọ̀d kọ, “M̀ gbḭ́ kọ ó lọl togó men Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, vaá nvee m fẹ́ẹ́lẹ́ nèm̄, kátogói!”

26 Nuí beè palà ge tãage nyíe ménéá, sõò boo bée zíl e a beè zilá, nè kẹ́ẹ dẽe pá a kyáà e a beè di kĩé, náa è láá gboó kọ náa é neèe.

27 Boo bée vóá, à gboó gbalẹ̀ boo lẹ̀ẹ̀là ene kà a nen bé kọ á sí tọ kpọ́gọ́lọ́ gé lọl togó men Jọ́ọ̀n domá. À gboó naa vó

28 vaá gboó tú nvee m fẹ́ẹ́lẹ́ nè nvín pá biaá, vaá à gboó dàlà tú má a kà.

29 Tố́ó e gbò e bà ólò nyoone nvée Jọ́ọ̀n ni dḭ́ naa vó, bà gboó sì gé dàlàe íí ààmà gé lì.

30 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là beè ooa kẽ ináé ló. Bà gboó kpẹa kọ̀láá kà nu e ba è naa vaá nóòmà nèe.

31 Gbele tồò nen géè olòó dù vaá bà àà, naa ní e Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée náa láá ié tọ́ọ̀ kà tố́ó e bà démá nu. Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Naanii é aa kĩí kil kĩ e a é dú áá bẹ̀ì, naa ní e o é láá boi séi kà ńkem.”

32 Bà gboó bã faà sḭ́ múú àà má sḭ́ kĩ e a dú áá ọ̀và.

33 Sõò tố́ó e bà gé ààa, gḭ́ bug nen monva vaá nyimáva ló. Bà gboó sĩ̀ aa dénè bon tení boo kpò gé gyàva sḭ́ kẽ iná kĩé.

34 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni aa faàa vaá mòn dénè bàlà booá, bà gboó dúè ńsàn nyíe, boo bée kọ bà bélí gbò naanà ból e bà náa íe nen kù dẽe ló. À gboó dàlà togó gè nóòmàva nu.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

35 Tốó e dee ni íná kpấá, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó síé ló vaá kọ,
“Bon á gé kĩí vaá dee é gé bila.

36 Kọ́ nè gbòi kọ bà á àà sí gbò bon e a di ku ló kĩí gé zalí gyấá e bà é dé.”

37 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Boolo neíva gyấá.” Bà kọ́ nèe kọ, “Ò gbḿ kọ é tú gấ
bug kpègè e bà ólò kpḗ nè nen e a tú aatáá ḗ simá zílà tóm zalmá gyấá nè
gbòi?”

38 Jíìzọ̀s à bĩináva kọ, “Ku kpò fétúlú e a dìí bá é? Ni zẹ́ẹ́ ẹvii.” Tốó e bà ni ẹb,
bà kọ́ nèe kọ, “Vòò kpò nè bàà pa gyấà.”

39 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ bà á lẹ̀ẹ̀là kọ gbòa á
dỗòà vaá ĩì tḗ boo vílá.

40 Bà gboó dỗòà m gbò vaá ĩì tḗ kẽ. Sìgà gbò tóólá vòò tub vaá sìgà gbò tóólá
bàà tub nè òb.

41 Jíìzọ̀s à gboó tú vòò kpò fétúlúá nè pálàa pa gyấàa sẹ̀ẹ̀a bá, gboó ẹ̀b gbàn
dee vaá õá Bàrì zaa boo. À baagi fétúlúá nvee bá gbò e bà ólò nyoonée nvée
kọ bà á nè gbòa. À tuna gé pálàa pa gyấàa dỗòmàna gé dénè ọ̀và.

42 Kọ̀láá nen dé vaá à ḿmáe.

43 Gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó láví ní e a sígavá ló dẽe fétúlúá nè
gyấàa ḿmé m òb nè bàà kà kùn.

44 Gấ bug kà nen pá gbálà e a di gbàà gbò e a dé beè tóólá òb nè bàà bóó nè
òb tub (5,000).

45 Ťẽènè tốóá, Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ bà á olòó
bã faà gya na sḭ́ peneá, boo tốó e a gé lẹ̀ẹ̀là dénè gbòa kọ bà á àà.

46 Tốó e a ni kọ́ nè gbòa kọ bà á naa vó lọ̀l, à gboó àà má sḭ́ boo gù gé tãàga
ló Bàrì.

47 Tốó e a ni dú ló èlà, faàa à íná èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ peneá vaá áá Jíìzọ̀s ní e a
sígá boo kpò e.

48 Boo tốó e dee gáà zìlà, à mon íb bé bà gé bé fọ́ọ́lọ́ naa vaá gboó kyãa boo
peneá nyoonéva. À gá è gé kyãa zelíva,

49 sõò tốó e bà moníe e a gé kyãà boo peneá, bà gboó kení bá pọ̀ vaá vulí
kpấ, boo bée kọ bà túe doomà nyómá e a silà. Jíìzọ̀s a gboó gbalẹ̀ boo ló bel
nèva kọ, “Pọ̀ á gá siíi, mè níá nda!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

51 A beè gboó bã faàa lóva vaá fọ́ọ́lọ́á à gboó fùlà. A è palà ge bọọ ló gbò e
bà ólò nyoonée nvée.

52 Boo bée kọ bà náa è láá dấ tế bé e a náa vaá Jíìzọ̀s à láá ḿmè gbàà men
òb nè bàà bóó nè òb tub (5,000) nená, ẹẹ̀ ní e a náa vaá bà náa láá dãna gé
tế bé e a náa fọ́ọ́lọ́á à ela tốó e a bấ faà lóva é.

53 Bà gboó fùl peneá vaá kọọla faà kẽ bon Gẹnẹ́sàrẹ̀t, kĩ e bà tìb té ló faà.

54 Bà gé àà gé faàa dọ ela, gbò nen à gbalẹ̀ boo nyimá ló Jíìzọ̀s

55 vaá gboó teá tení ló zivè kà kpò kĩé gé tú kpàì dààmà gbò zọ̀ ló simá kĩ e bà
dấ kọ Jíìzọ̀s dì.

56 Kọ̀láá kà bon e a íná, gbò nen beè fáálá ba gbò zọ̀ ló máe kè ki. Ba beè
gboó bànie kọ á sọ̀ bá kọ gbò zọ̀ ló á daa gé bá ló gbốó gấ a kọ̀là ló, vaá
kọ̀láá nen e a daa bá ló beè gboó boá.

Máàk 7

1 Sìgà pá Fárèsì nè gbò nóòmà Log pá Júù e ba è aa Jerúsàlẹ̀m beè bèèa
tení ló Jíìzọ̀s.

2 Ba è mon kọ gbò e bà ólò nyoonée nvée géè tú bá e bè á gé káí demá gyấá-
-níá ge kọ bà náa lógá bá m sḭ́ dee e pá Fárèsì beè kọ gbò nen á olòó logá bá
naa.

3 (Pá Fárèsì nè dénè pá Júù biia boo dò bá nu ba gbò nómá tẹ̀, naa kọ bà náa
ólò dé tọ́ọ̀ nu e be bà gáà zẹẹ logá bá inmá kákáí báva, à bè kọ bà é dé nu e
a aa kè ki e bà gáà zẹẹ logi.

4 Bà iena gé dõòna kà gấ bug nàà nu e bà ólò biia boo belí gè logí gbag, nè
káná, nè bấ, nè vái m sḭ́ dee e ba gbò nómá tẹ̀ beè nóòmàva naa.)

5 Boo bée vóá, pá Fárèsì nè gbò nóòmà Log pá Júù à gboó bĩiná Jíìzọ̀s kọ,
“Éé ní e a náa gbò e bà ólò nyoonéni nvée náa biia boo nàà nu bẹẹ gbò nómá
tẹ̀ vaá bà tú bá e bè á gé káí demá gyấá é?”

6 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè palà ge ló kà kà
bel kìlmà ló boolo gbò bàà sḭ́, belí bé e a beè emí naa, kọ: ‘Bàrì kọ́, gbòi tú ba
gấ nvèèmam̃ ka ló, sõò ba nyíe dì kpấá àam̃ ló.

7 Ge kọ bà kúm sḭ́ kẽ nèm̃ náa náa tọ́ọ̀ nu, boo bée kọ bà nóòmà dò bá nu
nen, vaá kọ níá ńda log!’

8 Boolo ẹvii log Bàrì tẹlẹí kẽ, vaá gboó nyoonei nàà nu gbò nen.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “Ò íei kà pọ́lọ́ sḭ́ dee gè kìnii mon bel Bàrì, vaá tú boólo nàà nu sẹlẹi dọ̀.

10 Mè Log Mózìs kọ, ‘Fã dẽe o tẹ̀ nè o kà,’vaá ‘Be nen e a kal gbéé a tẹ̀ à bè a kà, bà á fẹ́e.’

11 Sõò boolo nóòmàì gbò nen kọ nen e a íe nu e a gá è láá nvèèmà bá nè a tẹ̀ à bè a kà, vaá tãá e a náa vó, à gboó kọ nèva kọ, ‘M beè zìgà zìgà ge tú nuí nè Bàrì,’

12 mè náa íena bel kà bè náa nvèènà bá nè a tẹ̀ à bè a kà.

13 Níí nè gbele tõò nu e a bélí vói e o náanài gé vaá nóòmàì gbò nen úu bá boo mon bel Bàrì.”

14 Jíìzọ̀s beè kpáá kolí dénè gbòa nvea lóe vaá kọ́ nèva kọ, “Kọ̀láá bọ̀ì pãanei tố vaá ò tavẹi!

15 Níì nu e nen dé ní e a láá kyọe é nì, sõò bel e a ló ní e a kyọ́e é.

((16 Nen e a íe tố á dằ!))”

17 Tố́ó e a ni aa gbàà gbòa iná tọ, gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó kọ́ nèe kọ á baa tḗ kìna bel e a géè loá neèva.

18 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Naa kọ bọọ bug di di gé kpấá belí ní na gbòa? Nóo monìì kọ nu e nen dé náa é láá kyọ̀e,

19 boo bée kọ náa bấé nyíe sõò mè à bấé gbàà vaá à sí tẹlẹ kẽ.” (Nu e a kọ́í tẹ́lẹ̀ bàlà kẽ kọ nen é láá dé kọ̀láá íb gyấá.)

20 À gboó kọ, “Bel e nen ló ní e a kyọ nen é,

21 boo bée kọ pọ́lọ́ bùlà e a aa m nyíe nen ní e a náa kọ á kuná gằ, à zib nu, à fẹ́ nen, à íé gọ̀l òò, à dú pọ́lọ́ lab dògò, à kpọ́ kyáá bel, à láví pọ́lọ́ láb vaá kẹ́ẹ̀ náa sííe, à íé bẹẹ nyíe ló dõòna nen, à on nen, à dala kpá ló boo, à bã ból é.

23 Dénè gbò pọ́lọ́ nuí tění aa m nyíe nen, vaá à gboó kyọ nen.”

24 Jíìzọ̀s beè aa kil bálá sḭ́ e a di ku ló bon Táíà. A è bã ene kà tọ vaá gbḭ́ gè gũá ló gbò nen, sõò náa beè láá gũá.

25 Tố́ó e ene kà ńnváá e zọ di m a nvín dấ kọ Jíìzọ̀s di tọá, à gboó gbalẹ̀ boo síé ló áá tóm gé kumíe dúnú ke gbàà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

26 Ńnvááá níì pá Júù nì, sõò a è mèà Fanísìà e a di kpá dó Sírìà. À dú gé bàn
Jíìzọ̀s kọ á kpoá zọ lọl m a nvín pá bia neèe.

27 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “È é zẹ́ẹ́ nè gyấá gbò pá nvín, boo bée kọ náa lelà ge
tú gyấá e gbò pá nvín gá è dè nè gbógó.”

28 Ńnvááá à aalá nèe kọ, “Níá kà kà, e Tẹ́ẹ̀, sõò bãànà gbógó ólò láá gbẹá kè
tọ dé gyấá e a aa bá gbò pá nvín!”

29 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Boo bée na kà ààla e o neèi, gboó ooa kil be, mè
ò é mon kọ zọá à aa m o nvín!”

30 Pá biaá à gboó ooa kil be vaá mòn kọ a nvín die mà kẽ boo vái, e zọá ni
ààé m.

31 Boo tốóá, Jíìzọ̀s à gboó aa kpá dó e a di ku ló bon Táíà tení Sáídọ̀n nè kpá
dó Òb Kà Pọ̀b Bon kil Pene Gálìlì.

32 Gbò nen beè faalá ene kà gbálà e tốe káá vaá gấe à bolá domáé ló vaá
bàn kọ á daáe bá ló.

33 Jíìzọ̀s à gboó tú gbálàa lọl gbàà gbòa kilma dõòna sḭ́. À gboó tú nvéé bá
diilee pálàa dee tố vaá tú múú kyáá daaé boo dém.

34 Jíìzọ̀s à gboó dàlà dẽe ẹ̀bmà sḭ́ káála vaá num m a nyíe. À gboó kọ́ nè
gbálàa kọ, “Ẹ́fàtà,” e a gè tàb kọlà, “Mùùà!”

35 Ẽẽènè tốóá, gbálàa à gboó láá dấ nu. Nu e a géè siíe dém kọ á gá láá ló
belá à gboó àà. À gboó láá ló bel ỗònà dẽe.

36 Jíìzọ̀s à gboó palà ge ãane gbòa kọ bà á gá kọ́ nè tọ́ọ̀ nen. Sõò kpenè bé e
a gé ãanéva kọ bà á gá kọ́ naaá, níá bé e bà gé zóógá ló ge kọ́ naa é.

37 À bọọ ló kọ̀láá nen e a dấ, naa ní e bà kọ́ tẹlẹ̀ bàlà kẽ kọ, “Ẹ̀b bé e gbálài
láá naa kọ̀láá nu naa à! Bãànà nen káá tố, à náa kọ á láá dấ nu, à naa kọ nen
bólá gấ á láá ló bel!”

Máàk 8

1 À fẹ́gẹ̀ ló, gbele tồò nen à kpáá bõona ló Jíìzọ̀s. Tốó e gyấá ni tává bá,
Jíìzọ̀s à gboó kolí gbò e bà ólò nyoonée nvée vaá kọ́ nèva kọ,

2 “Gbòi dúm̄ ńsàn nyíe, boo bée kọ nieí égé taa dee e bà ni zọ́m̄ tõo kḭ́ vaá nu
gè dè a tává bá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Be m̀ dọ́ kẽ kọ bà á àà, e bè m gáà gbĩ nu ge dè nèva, bà é láá gbààà gbẹá èèlè, boo bée kọ sìgà ọ̀và beè àà kà kpẽ́á deè.”

4 Gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó bĩináe kọ, “Ãà e a di boo kpáá bàlà ólí ní e bà é láá mon gyẽ́á e a é gbõoma ló dénè gbòi é?”

5 À gboó bĩináva kọ, “Ku kpò fétúlú e a dìí bá é?” Bà aalá nèe kọ, “Àlàbà kpò.”

6 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbòa kọ bà á ĩì tẽ́ kunu kẽ. À gboó tú àlàbà kpò fétúlúá, vaá tõó e a ni õá Bàrì zaa boo lọ̀l, à gboó baagi nvee bá gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ bà á nè gbòa.

7 Sìgà sọ́gọ́ gyẽ́ẽ̀ beè dìnàva gé bá e a õana gé Bàrì zaa boo vaá kọ gbò e bà ólò nyoonée nvée á tuna gé nè gbòa.

8 Bà dé vaá à m̀máva. Gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó laví ní e a sígavá ló m̀mé m àlàbà kà kùn.

9 Gẽ́ bug gbò e a dé beè láá toolá òb bóó (4,000). Jíìzọ̀s à gboó kọ gbòa á kìl,

10 vaá ẹlẹ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó bã faà sḩ́ múú má sḩ́ kpá dó Dalmanútà.

11 Sìgà pá Fárèsì beè faalá dùlà bel domá ló Jíìzọ̀s. Bà géè gbḩ́ gè tú kẹlẹ siimáé ló vaá bà gboó bànie kọ á sí ene kà tóm dũùnè e a é zógè kọ Bàrì ní e a beè lẹ̀ẹ̀làe é.

12 Sõò belá à gboó kyḕ Jíìzọ̀s, naa ní e a kọ, “Éé ní e a náa gbò nen deeí à gbḩ́ gè zẹ́ẹ́ mònmà dẽe tóm dũùnè e? M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ gbòi náa é mònmà dẽe tọ́ọ̀ kà tóm dũùnè!”

13 À gboó ààvá ló gbẹẹ́ kĩé bã faà sḩ́ múú fùl àà kil na sḩ́ peneá.

14 A beè tá nyíe gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s gè faalá kà tõò fétúlú. Kóló ene kpò ní e a è dìvá bá m faà e.

15 Jíìzọ̀s à gboó ãanéva kọ, “Ọẹi dẽe ló nu e a gbuuve fétúlú pá Fárèsì nè Hẹ́rọ̀d.”

16 Bà gboó loá bel boo kọ, “Mè gè kọ née è faalá fétúlú ní e a náa à ló belí é.”

17 Jíìzọ̀s beè nyimá kọ bà gé kọ́ vó. À gboó bĩináva kọ, “Éé ní e a náa ò gé loai bel boo gè kọ mè nóo fáàlàì fétúlú é? Naa kọ boolo gáà laa tavẹi gé? Mó gbele zùùgà e a dìí dẽe é?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Dẽe dìí ból, éé e bè nóo monmàì nu é? Tố à dìí ló, éé e bè nóo dấmàì nu é? É kọ nóo kẽeài boo

19 tốó e m beè baagi vòò kpò fétúlú nè nu e a zelí òb nè bàà bóó nè òb tub (5,000) nená? Tốó e o beè lavii ní e a è sígavá ló, a beè ḿmá m ku kà kùn e?” Bà aalá nèe kọ, “A beè ḿmá m òb nè bàà kà kùn.”

20 À bĩĩináva kọ, “Vaá tốó e m beè baagi àlàbà kpò nè nu e a zelí òb bóó (4,000) nená, ní e o beè lavii beè ḿmá m ku kà kùn e?” Bà aalá nèe kọ, “A beè ḿmá m àlàbà kà kùn.”

21 À gboó bĩĩináva kọ, “Vaá nóo gboó tavẹi gé?”

22 Bà íná Bẹtsáídà kĩ e gbò nen beè faalá ene kà gbálà e dẽée gímí domá ló Jíìzọ̀s vaá bànie kọ á daáe bá ló.

23 Jíìzọ̀s à gboó sii bá ló gbálàa vaá faaláe lọl boná. À gboó tú múú kyáá gyùe boo dẽe vaá bĩĩináe kọ, “Ò láá mon gé nu?”

24 Gbálàa à ẹ̀b lọ̀l kọ, “Ẽei, m̀ monì gé gbò nen, sõò bà tõom̄ dẽe belígi té e a gé kyãà.”

25 Jíìzọ̀s à kpáá dẹlẹe bá boo dẽe. Na tómí sõò, tốó e a kpáá ẹ̀b, gbálàa à gboó láá palà ge mòn kọ̀láá kà nu naamá lé.

26 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Gboó lele àà kil be. Ó gá kpáá inaná bon e m beè túni lọlá.”

27 Boo tốóá, Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó àà kil gbò bon e a di ku ló pọ̀b bon e a kọlà Sizaríà Fílìpàì. Jíìzọ̀s à gboó bĩĩináva gbẹ́ẹ́ boo èèlè e bà gé aàa kọ, “Mée ní e gbò nen túm̄ kolmá é?”

28 Bà aalá nèe kọ, “Sìgà nen túni kolmá Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, sìgà nen à túni kolmá Ẹláíjà, boo tốó e na gbòa túni kolmá ene nen gbàà gbò kọ́ bùlà Bàrì bel kéléá.”

29 À gboó bĩĩináva kọ, “Vaá boólo à? Boolo túm̄i kolmai mée é?” Pítà à aalá nèe kọ, “Olo Méné e Bàrì Sa.”

30 Jíìzọ̀s à gboó ãanéva kọ bà á gá kọ́ nu e a kilíé ló nè tọ́ọ̀ nen.

31 Jíìzọ̀s beè gboó dàlà togó nóòmà gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Nda, Sấáná Nen, íe ge mòn gbele kpóó ló tãàgà vaá gbò kà nen nè gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò nóòmà Log pá Júù é kìnim̄. Bà é fẹ́m̄, sõò ní e a égè taa dee, m̀ é kẽeà aa ke mà ú.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 A palà ge ló belí, naa ní e dénè ọvà palà ge dằ. Pítà à gboó túe kilma kpògà
kẽ gé kọ́e bel.

33 Jíìzọ̀s à kììa kẽ ẹ̀b gbò e bà ólò nyoonée nvée vaá gboó kọ bel Pítà kọ,
“Tení ààm̃ sḭ́, e Sétàn, boo bée kọ bug togó nen ní e o lómà belá é, mè níì
bùlà Bàrì nì.”

34 À gboó kolí bồòna gbò e a è di kḭ̃é nè gbò e bà ólò nyoonée nvée nvea lóe
vaá gboó kọ́ nèva kọ, “Nen e a gbḭ́ ge nyoonémm̃ nvée é íe ge sọ bá dénè nu
vaá di kpènà ló ge mòn tãàgà nè ge ù, vaá à gboó nyoonémm̃.

35 Boo bée kọ nen e a gbḭ́ gè kuma a dùm é pèè, sõò nen e a ú boo ge
nyoonémm̃ nvée nè ge ló Lé Kpẹa é íé dùm e bè náa tá.

36 Tọ́ọ̀ kà bélè náa é dọ nè nen e a íé dénè nu e a di bàlà booí vaá à pee dùm
e bè náa tá.

37 Tọ́ọ̀ nu e a é láá zalmá dùm e bè náa tá á gé.

38 “Nen e a sííám̃ kẹ́ẹ̀ ló vaá à siiá kẹ́ẹ̀ ló nà mon bel gbàà gbò pọ́lọ́ e a di
deeí, e bà lọl togó kè kẽ Bàrì, nda, Sáná Nen, é sííáe kẹ́ẹ̀ ló boo tố́ó e m é
fáálá dũùnè nà Tẹ̀ bii ló gbò nyómá tóm e a di káí domá.”

Máàk 9

1 Jíìzọ̀s beè kil sḭ́ gè kọ́ nèva kọ, “M̀ ló kà kà bel nèi kọ, sìgà gbò e a di kḭ́í é di
dùm vaá mon tố́ó e Bàrì é tú a kpóó lẹ̀ẹ̀mà bel.”

2 Tố́ó e ọ̀ọ̀lẹ̀ dee ni tení, Jíìzọ̀s beè gboó faalá Pítà, nè Jém̀z, nè Jọ́ọ̀n kilma
boo ene kà gã boo gù e tọ́ọ̀ nen náa è dì. Boo tố́ó e bà gé ẹb Jíìzọ̀sa, bà gboó
mòn kpá lóe e a gé nyáááá

3 vaá a kọ̀là ló à gboó palà ge ẹẹ́ íná kḭ̃ e tọ́ọ̀ nen bàlà booí náa é láá ẹẹ́lẹ̀ naa
vó.

4 Taàa nen e Jíìzọ̀s beè faaláí à gboó mòn Ẹláíjà nè Mózìs e bà gé zọ́e loá
bel.

5 Pọ̀ à gboó sii taàa ọvà, naa ní e Pítà náa è nyimá bé e a gá kọ́. À gboó kọ́
nè Jíìzọ̀s kọ, “Nen Dò Bá, à dú lé kọ è di kḭ́í! Naanii é tib taa kà pẹ́ẹ̀, naa ní e
ene kà é dú ńlo, ene kà dú ní Mózìs vaá ene kà dú ní Ẹláíjà.”

7 Bù dee à gboó bú kọ̀lva, vaá mon à gboó sìlà aa gbàà bù deeá kọ, “Níí nà
Sáná e m vulè--gbanííe tố ló!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Ba è gbẹ́á boo beema dẽe ló kĩé, sõò bà náa monna tọ́ọ̀ nen e a dìva ló, daalá lọl ló Jíìzọ̀s.

9 Tố́ó e bà gé aa boo gùa, Jíìzọ̀s à gboó ãanéva kọ bà á gá kọ́ nu e ba moní nè tọ́ọ̀ nen dọ̀mà tố́ó e ẹlẹ, Sấáná Nen, é kẽeà aa ke mà ú.

10 Ba è gboó tú mon belá lia ló, sõò áá baála beè olòó loá bel boo nu e a gè kẽèà aa ke mà ú é láá kọlà.

11 Bà gboó bĩínáe kọ, “Éé ní e a náa gbò nóòmà Log pá Júù à kọ Ẹláíjà íè ge zẹ́ẹ́ dù e?”

12 À aalá nèva kọ, “À dú kà kà kọ Ẹláíjà gé zẹ́ẹ́ dù kọ bé à kpóògè dee ló di tõò sẹlẹ kẽ. Sõò éé ní e a náa vaá Kpá Káí à kọ Sấáná Nen íè ge mòn tãàgà vaá gbò nen kìníe é?

13 M̀ kọ́ nèi kọ Ẹláíjà beè dú tenmá vaá gbò nen à naáe kọ̀láá nu e a léémáva dì belí bé e Kpá Káí beè kọ́ naa kilmaé ló.”

14 Tố́ó e Jíìzọ̀s nè gbò e ba è dìé lóá ni ooa kẽ iná ló na gbò e bà ólò nyoonée nvée e ba beè gbẹẹ nvéeá, bà gboó mòn gbele gbò e a dìvá ló bii ló sìgà gbò nóòmà Log pá Júù e bà gé zọ́va dùlà bel.

15 Tố́ó e bà mon Jíìzọ̀s, à palà ge bọọvá ló. Bà gboó kànàgìe mon.

16 Jíìzọ̀s à gboó bĩínáva bel kọ, “Éé ní e o dulai bel boo é?”

17 Ene kà gbálà e a di gbàà gbòa à gboó aalá nèe kọ, “Nen Dò Bá, m̀ fáàlà nà nvín pá gbálà domani ló, boo bée kọ zọ dìé m e a náa kọ á gá láá ló bel.

18 Kọ̀láá tố́ó e zọá bấé m, à ólò túe sá kẽ vaá à gbọ múú kyáá, tagi dáa vaá tõo kẽ àg. M beè kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonéni nvée kọ bà á kpóe lọlíé m, sõò bà náa è láá naa.”

19 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Ẹ̀b bé e bè nóo láá dẹlẹi nyíe boo Bàrì naa à! Ku gbáá e m é lomá bel nèi é? Ním láá bọọ gè Ĩìmàna bọọ lab dògò. Tui nvíná domai!”

20 Bà gboó faalée máe. Zọ e a di m nvíná gé kpáálá gé dẽe ló Jíìzọ̀s, à gboó tú gọ́í siimáe, naa ní e a túe kpọlẹ̀ kẽ vaá à gboó gbọ múú kyáá.

21 Jíìzọ̀s à gboó bĩíná a tẹ̀ kọ, “Tấgíní mó tố́ó ní e na kà nuí beè dàlà togó é?” À aalá nèe kọ, “A è dìé ló lọl pá nvín.

22 Gbele tõò tố́ó, a è olòó kenìe tẹlẹ dáa sấ à bè ge vìgie sá m múú boo bée gè fẹ́e. Be à géè valíní ló, m̀ gá è bàn kọ ó naái sàn vaá ò nvèè bá nèi!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “À náà vaá ò kọ́ ‘Be à géè valímm̄ ló’é? Kọ̀láá nu ólò valí ló nen e a dẹlẹ nyíe boo Bàrì.”

24 T̃ẽènè tốóá, tẹ̀ nvíná à gboó tò vaá kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “M̀ dẹlẹe nyíe boo. Nvèè bá nèm̄ kọ ḿ kpáá dẹlẹe nyíe boo bọ̀ọ̀vẹ̀!”

25 Tốó e Jíìzọ̀s mon bé e gbò nen géè kõòà dú naa, à gboó kọ́ bel zọá kọ, “Olo zọ e o bólì gấ nvíní vaá káe tố, m̀ kọ́ nèni kọ ó tení aaé m vaá ó gá kpáá bằnàé m.”

26 Zọá à tõoé m kòòlà kpấ vaá tú kà agẹ̀ bá gọ́í siimáe vaá tení ààé m. À gboó ọ̀ọà kẽ belí íí nen, naa ní e dénè nen kọ́ mè à ú.

27 Jíìzọ̀s à siíe bá ló bá lọl boo, ele èla.

28 Tốó e Jíìzọ̀s ni bấ tọ, gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó bĩináe gbẹ́ẹ́ kĩ e áá baala dì kọ, “Éé ní e a náa vaá beéle née è láá kpó zọá lọlíé m é?”

29 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Maaná áá tãàga ló Bàrì lọl, tọ́ọ̀ nu e a láá kpoá zọ á gé.”

30 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè kyãa aa kĩé vaá fùl tení Gálìlì. Náa è gbḟ kọ gbò nen á nyimá kĩ e a diè,

31 boo bée kọ à géè nóòmà nu gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Bà é beè dàlà nda, Sấáná Nen, nvee bá gbò e bà é fẹ́m̄, sõò ní e a égè taa dee m̀ é kẽeà aa ke mà ú.”

32 Sõò gbò e bà ólò nyoonée nvée náa beè nyimá nu e a dú kpò kúm mon belí vaá pọ̀ beè siíva gè bĩináe nu e a kil ló.

33 Bà íná Kapánìọ̀m, vaá tốó e bà ni bấ tọ, Jíìzọ̀s à bĩiná gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Éé ní e o géè dulai bel boo gbẹ́ẹ́ èèlèa é?”

34 Sõò bà náa è aalá tọ́ọ̀ kà bel nèe boo bée kọ, tốó e ba è di èèlèa, bà géè dula boo nen e a bọọ̀ èl dénè nen.

35 Jíìzọ̀s à gboó ĩì tế kẽ, kolí òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá vaá kọ́ nèva kọ, “Nen e a gbḟ gè dú nen deè sḟ íe ge zẹ́ẹ́ tú a ló naamá nen deè nvée e a dú gyóòlo nè dénè nen.”

36 À gboó tú ene kà nvín elevá ke gbàà, tú bá pììlàe ló vaá kọ́ nèva kọ,

37 “Nen e a tú ene kà nvín e a dì belí vói boo nà bée tú nda, vaá nen e a tú nda, náa tú áá kóló nda sõò à túna gé Bàrì e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

38 Jǫ́ǫ̀n beè gboó kǫ́ nèe kọ, “Nen Dò Bá, e beè mòn ene kà gbálà e a tú o
bée kpomá zọ lọl m nen vaá è kpègie boo bée kọ náa dṹùnàì.”

39 Jíìzǫ̀s à gboó kǫ́ nèva kọ, “O gá kpegííe, boo bée kọ nen e a tú nà bée simá
tóm dṹùnè náa é vàlẹ̀ bá ló pǫ́lǫ́ bel kilmam̄ ló.

40 Nen e bè náa ǫ́vii dṹùnài.

41 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, kǫ̀láá nen e a dõo ene pẹẹ múú nèi boo bée
kọ ò dìí ló Méné e Bàrì Sa, mè à íe ge dé kpḗ e a dú ló.

42 “Nen e a náa kọ ene kà nvín e a dẹlẹm̄ nyíe boo á dǫ̀ ààm̄ nvée, à é dú lé
kọ bà gá è tú gbele kpò dem bọvíe men vaá tovíe tẹlẹ pene.

43 Be báni é náa kọ ó dǫ̀ ààm̄ nvée, ò fùl lọa ló! Mè à dú lé kọ ó tú ĩ̃ẽ̀ènè kà bá
bằma m dùm e bè náa tá èl ge kọ ó tú pálàa kà báni bằma ke tõò bẹẹ ló, e a
du dáa sấ e bè náa é gímí lee.

((44 ‘Lúé e a é báva gbẹ́ẹ́ kĩá náa é ú tǫ́ǫ̀ dee, vaá sấ e a é tááva náa é gímí
lee.’))

45 Vaá be kpóó tọni é náa kọ ó dǫ̀ ààm̄ nvée, ò fùl lọa ló! Mè à dú lé kọ ó tú
ĩ̃ẽ̀ènè kà kpóó tọ bằma m dùm e bè náa tá èl ge kọ tọ éganí ló vaá bà tovíni
tẹlẹ ke tõò bẹẹ ló.

((46 ‘Lúé e a é báva gbẹ́ẹ́ kĩá náa é ú tǫ́ǫ̀ dee, vaá sấ e a é tááva náa é gímí
lee.’))

47 Vaá be dẽéni ní e a é náa kọ ó dǫ̀ ààm̄ nvée é, ò toolàe lọa bólni! Mè à dú
lé kọ ó tú ĩ̃ẽ̀ènè ból dẽe bằma kĩ e Bàrì gé lẹẹlà bel èl ge kọ pálàa ból dẽe dìni
ból vaá bà tovíni tẹlẹ ke tõò bẹẹ ló.

48 ‘Lúé e a é báva gbẹ́ẹ́ kĩá náa é ú tǫ́ǫ̀ dee, vaá sấ e a é tááva náa é gímí
lee.’

49 Bà é tú sấ logmá kǫ̀láá nen dì belí bé e ba ólò tú ló tẹlẹ ló gyǫ́ǫ kọ bé à bǫ́
ló gè nè Bàrì naaá.

50 “Ló dọ bélè, sõò be náa gboó kpõna ló nu, ò é nááe naa và vaá à kpáá kpố
ló nu é? Dì belí bé e ló ólò kpố ló nu naaá, vóá bé e o é túai kóò ene nè ene
naanii é, vaá ò diaí m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.”

Máàk 10

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Jíìzọ̀s à gboó aa kĩá, vaá tãanè bálá sḩ́ Judíà e a di dõòna bá Pene Jọ́dàn.
Gbò nen beè beeá teníé ló dõòna tóm gbò vaá à gboó nóòmàva nu dì belí e a
ólò naa.

2 Sìgà pá Fárèsì beè gboó dúé ló gé tú kyèèlè bĩimáe bel kọ, “É kọ à lelà kọ
dóm á kpó a va lọa ló?”

3 Jíìzọ̀s à gboó bĩináva kọ, “Éé ní e Mózìs beè kọ ó naanii é?”

4 Bà aalá nèe kọ, “Mózìs beè nè dee kọ dóm é láá kpó a va, be à émí kpá
kọmá nèe kọ bà náa é ílànàè.”

5 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “Boo bée kọ nyíei agà belí dem, ní e a è naa Mózìs à
emí na kà logí nèi é.

6 Sõò domá dààà togó, tốó e Bàrì beè dèm nen, ʼA beè dèm pá gbálà nè pá
bia.

7 Boo bée vói, pá gbálà é aa ló a tẹ̀ nè a kà ((vaá gbaa ló a va)),

8 vaá pálàa ọ̀và gboó dú ĩ̃ẽ̀nè kà nom kpá ló.’ Vóá, bà náa é dúna bàà nen,
sõò bà dú ĩ̃ẽ̀nè nen.

9 Tọ́ọ̀ nen á gá zaali nu e Bàrì ni gbá lọ̀l.”

10 Tốó e bà ni íná tọ, gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s à kpáá bĩináe nu e a kil
ló bel e a géè loá.

11 À gboó kọ́ nèva kọ, “Nen e a kpó a va lọa ló, vaá gé ilí dõòna kà va, kúná
gã̀.

12 Vaá nen e a sọ bá a dóm, vaá gé iá dõòna nen kúnáná gé gã̀.”

13 Gbò nen beè faalá gbò pá nvín domá ló Jíìzọ̀s kọ á dẹlẹva bá ból, sõò gbò
e bà ólò nyoonée nvée beè gboó kọ́va bel.

14 Tốó e Jíìzọ̀s mon naa vó, sũg à gboó bã̀e vaá à gboó kọ́ nè gbò e bà ólò
nyoonée nvéeá kọ, “Sọi bá gbò pá nvín kọ bà á dúm̄ ló. Ó gá kpegííva, boo
bée kọ gbò e a bélíva ní e Bàrì gé lẹẹ̀là bel ló é.

15 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, nen e bè náa tú lẹẹ̀là bel Bàrì dì belí bé e gbò
pá nvín tú naa, náa é dí zẹẹ̀ gbò e Bàrì gé lẹẹ̀là bel ló.”

16 À gboó dala gbò pá nvíná sẹẹ̀a gã̀ bá vaá dẹlẹva bá ból, gboó bàn Bàrì kọ
á naáva lé.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s ni íná èèlè e a é kyãa àà, ene kà gbálà beè gboó teá gé kumí dúnú ke sḭ́e vaá bĩináe kọ, “Lé Nen Dò Bá, éé ní e m íe ge naa kọ bé m íe dùm e bè náa tá é?”

18 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Éé ní e a náa ò kolím̃ lé é? Tọ́ọ̀ nen náa dú lé maaná áá Bàrì lọl.

19 Olo nyímàgì gbò logí e a kọ: ʼÓ gá fẹ́ nen, ó gá kuná gã̀, ó gá zìb nu, ó gá kpọ́ kyáá bel ló nen, ó gá gĩimá nen, fã dẽe o tẹ̀ nè o kà.’ ”

20 Gbálàa à gboó aalá nèe kọ, “Nen Dò Bá, m beè sẹlẹ dénè na gbò logá lọl pá nvín.”

21 Jíìzọ̀s à gboó ẹ̀vie lọl m vulà dẽe ló vaá kọ́ nèe kọ, “Ene kà nu síganí bá gè naa. Àà gé oo dénè nu e o íe vaá ò dõò kpègè e a dú ló nè gbò tãa. Na tóm, ò é gboó ié gyọ́ m káála. Tố́ó e o ni náa vó lọ̀l, ò gboó dù gé nyoonémm̃ nvée.”

22 Tố́ó e gbálàa dã́ naa vó, à gboó fáálá bígálá sḭ́ ààmà, boo bée kọ a beè ié gbele tõò gyọ́.

23 Jíìzọ̀s à gboó kiia ló kẽ ẹ̀b gbò e bà ólò nyoonée nvée vaá kọ́ nèva kọ, “À é palà ge tavàlà ló gbò e a bã méné ge bã kè kẽ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì!”

24 Mon belí beè ziie gbò e bà ólò nyoonée nvée, sõò Jíìzọ̀s à kpáá kọ́ nèva kọ, “Pá nà nvín, a palà ge tavàlà gè bã́ kè kẽ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì!

25 À tavàlà ló nen e a bã méné gè bã́ kè kẽ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì èl gè kọ láo á tení dee ńgà gbógmà nu.”

26 A è palà ge bọọ ló gbò e bà ólò nyoonée nvée, naa ní e ba è bĩiá bel kọ, “Mée ní e a é láá dùùà e?”

27 Jíìzọ̀s beè gboó ẹ̀bva vaá kọ, “À dú nu e a tavàlà ló nen, sõò náa tavàlà ló Bàrì, boo bée kọ dénè nu válí ló Bàrì.”

28 Pítà à gboó ló bel kọ, “Ni ẹb, mè beele è sọ bá dénè nu vaá nyoonéni nvée.”

29 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, nen e a sọ bá tọ, à bè pá a vígà, à bè a kà, à bè a tẹ̀, à bè pá a nvín, à bè a ól boo bée ge nyoone nvée nda nè ge ló Lé Kpẹaí,

30 é íé vòò tub tóm tọ, nè pá vígà, nè kà, nè gbò pá nvín, nè ól bií ló bíígá ló m na kà bàlà booí, vaá m bàlà boo e a é dú, à íena gé dùm e bè náa tá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

31 Sõò gbele tõò gbò e bà dú gbò deè sḯ kátogóí é beè dú gbò deè nvée, vaá gbele tõò gbò e bà dú gbò deè nvée kátogóí é beè dú gbò deè sḯ.”

32 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvéeá beè di boo èèlè e bà géè má sḯ Jerúsàlẹ̀m. Sõò Jíìzọ̀s géè gyàva sḯ, naa ní e a bọọvá ló vaá pọ̀ à síi gbò e a beè dìvá nvéeá. Boo bée vóá, Jíìzọ̀s à gboó tú òb nè bàà nená kilma kpògà kẽ gé kọ́ gbò nu e a é beè gé lẹ̀ẹ̀à ló ẹlẹ nèva,

33 “Ẹvii, mè è gé má sḯ Jerúsàlẹ̀m, kĩ e bà é síi nda, Sáná Nen, nvèè bá gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò nóòmà Log pá Júù. Bà é béélá ú nèm̄ vaá túm̄ nvèè bá gbò e bè níì pá Júù nì

34 kọ bà á nvèèmàm̄ lẹ́, túmím̄ múú kyáá ló, kpọ́m̄ té ló vaá fẹ́m̄. Sõò ní e a égè taa dee, m̀ é kẽeà aa ke mà ú.”

35 Jém̀z nè Jọ́ọ̀n, e ba dú pá nvín Zẹ́bìdì, beè gboó sí ló Jíìzọ̀s vaá kọ́ nèe kọ, “Nen Dò Bá, à dì nu e e gá è bànni bá kọ ó naa nèi.”

36 Jíìzọ̀s à gboó bĩináva kọ, “Éé ní e o gbḯì kọ ḿ naa é?”

37 Bà aalá kọ, “Boo tố́ó e o é ĩì tẽ́ boo kpò té méné e ka di ló, naa kọ ene bẹ̀ì á ĩìni tẽ́ boo bá lè vaá na kà nená ĩìni tẽ́ boo bá kìe.”

38 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Náa belí e o nyímàì íb nu e o banìì. É kọ ò é láá zọ́m̄i ố́i non nè gè tení bá tãàgà e a é bấm̄ ló?”

39 Bà aalá kọ, “È é láá zọ̀ni ỗ vaá è tení bá.” Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “À dú kà kà kọ ò é zọm̄i õi non e nda é ố́ vaá ò é ténii bá tãàgà e a é bấm̄ ló,

40 sõò kpóó ge sàmà nen e a é ḯìm̄ tẽ́ boo bá lè à bè boo bá kìe á gé bá nda. Na gbò ke tõò dì nè gbò e Bàrì beè kpoogèva dee ló sẹ̀ẹ̀.”

41 Tố́ó e na kà òb nená ni dấ naa vó, sũg à gboó palà ge bãva nyòòmà Jém̀z nè Jọ́ọ̀n.

42 Jíìzọ̀s à gboó kolíva bõonè vaá kọ́ nèva kọ, “Ò nyímàì kọ gbò e a kọ́ baala gé bẹlie gbò e bà náa nyímá ló Bàrì ólò lẹ̀ẹ̀là bel ló dénè nu e bà íe, vaá ba gbò tùle ólò tú dénè kpóó nveea bá.

43 Sõò boolo ó gá naanii vó. Tãa vó, nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ e a gbḯ ge bọọ, á sí tóm nè na gbòa,

44 vaá nen e a gbḯ ge dú nen deè sḯ á dú gyóòlo nè dénè nen.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

45 Boo bée kọ bãànà nda, Sấáná Nen, ním beè dú ló ge kọ gbò nen á sí tóm nèm̄. Tãa vó, m beè dú ló ge sí tóm nè gbò nen nè ge tú nà dùm aamá gbele tồò nen.”

46 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè iná bon Jẹ́rìkò. Boo tốó e baála nè gbele gbò nen géè tění àà, ene nen gímá dẽe, e a kọlà Baatiméọ̀s, nvín Timéọ̀s, beè di ḭ̃ì tế kpàn èèlèa e a géè bàn nu.

47 Tốó e a dấ kọ Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, gé tění, à gboó dàlà togó gè vulí kpấ kọ, “Jíìzọ̀s, nvín Dévìd, naám̄ sàn!”

48 Gbele tồò nen beè kòvàe ló kọ á pĩi gấe. Sõò à kpáá palà ge vulí kpấ kọ, “Nvín Dévìd, naám̄ sàn!”

49 Jíìzọ̀s à gboó elá vaá lẹ̀ẹ̀là tóm kọ bà á kolíe domá. Gbò e a beè lẹ̀ẹ̀làa à gboó iná ló nen gímá dẽeá vaá kọ́ nèe kọ, “Nyíeni á ẹẹ. Ò gboó aa boo, mè à gé kólni.”

50 À gboó toví a pọ̀b kọ̀là ló lọa ló vaá pẹẹ aa boo nyoonéva gé sí ló Jíìzọ̀s.

51 Jíìzọ̀s à gboó bĩináe kọ, “Éé ní e o gbḭ́ kọ ḿ naa neèni é?” À aalá nèe kọ, “Nen Dò Bá, m̀ gá è bàn kọ ó naa kọ ḿ kpáá mon nu.”

52 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Be vó, ò gboó àà. Ò bóá boo bée kọ ò dẹlẹm̄ nyíe boo.” Ẽèènè tốóá, à gboó mon nu vaá gboó bììa nvée Jíìzọ̀s boo èèlè e a gé àà.

Máàk 11

1 Tốó e bà ni kyãà iná ku ló Jerúsàlẹ̀m, ba è gboó íná ló bon Bẹ́tfàjì nè Bẹ́tànì e a di boo Gù Ọ́lìv. Jíìzọ̀s à gboó lẹ̀ẹ̀là bàà nen gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvée

2 vaá kọ́ nèva kọ, “Bãi bon e a dìí lèlà sḭ́á ela, mè ẽèènè bé e o gé bãí gé, ò é monii ene kà põonì nom tee, e tọ́ọ̀ nen gáà bã boo, e a di dáa díí. Taalaíe vaá ò túíe domai.

3 Be nen bḭ́ínái nu e a náa vaá ò gé taalaíe, ò kọ́i neíe kọ, ‘À dì bíi ló Tẹ̀ Íe vaá à é òòmà kẽ domá m gbálà ńkem tốó.’ ”

4 Gbò e a lẹ̀ẹ̀làa beè gboó àà vaá mòn põonì nom tee e a di dáà díí ló tọ e a di ló pọ̀b èèlè e a tení zẹ̀ẹ̀ tọ boná. Boo tốó e bà gé táálàe,

5 sìgà gbò e ba è dì élá kĩé à gboó bĩináva kọ, “Ò gé táalai nom teeá ló éé?”

6 Bà gboó aalá kùbmà bé e Jíìzọ̀s beè kọ́ nèva naa. Gbòa à gboó sọ̀va bá kọ bà á taaláe ààmà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Bà fáálá nom teeá inmá ló Jíìzọ̀s, gboó toví ba pọ̀b kọ̀là ló zaali boo, vaá Jíìzọ̀s à gboó bã boo.

8 Gbele tõò nen beè tú ba pọ̀b kọ̀là ló talí boo èèlè, boo tố́ó e na gbòa gé bã bàlà ól vaá fùl gṹ sã lẹna gé boo èèlèa, kọ á teá tení boo.

9 Gbò e a kyãà gyàé sḩ́ nè gbò e a kyãà dúé nvée beè olòó vulí kọ, “Lèèlà á dì nè Bàrì! Bàrì á tãanè dee bá nen e a dú boo bée Dõò!

10 Bàrì á tãanè dee bá a lẹ̀ẹ̀là bel belí ní bẹẹ nómá tẹ̀ Méné Dévìd! Lèèlà á dì nè Bàrì e a di káála!”

11 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni íná Jerúsàlẹ̀m, à gboó bã boo be Tọ Káí vaá beemà dẽe ló dénè nu. Sõò tấgíní bé e dee ni íná kpấáá, à gboó àà kil Bẹ̀tànì bii ló òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá.

12 Tố́ó e dee ni zilà, gbò e bà ólò nyoonée nvée nè ẹ̀ẹ̀ beè gboó òòa kẽ àà Bẹ̀tànì, vaá tá kói beè gboó tá ló Jíìzọ̀s.

13 À gboó mon ene kà té fíìg e a di kpấá e pa sã di ḿmá boo. À kyãà sì gé ẹ̀b kà bè à é láá monie ból e a di boo, sõò áá kóló pa sãa ní e a mon boo é, boo bée kọ tố́ó e fíìg ólò mumí gáà lee.

14 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè téá kọ, “Tọ́ọ̀ nen á gá kpáá dena ból e a dúní boo!” Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè dấ tố́ó e a ló belí.

15 Bà gboó iná Jerúsàlẹ̀m. Jíìzọ̀s bấ boo be Tọ Káí vaá dàlà togó kpó gbò e a géè tõó kĩ́é ùlà ki. À làbgì té e gbò nyáànà kpègè beè di boo bii ló kpò té e gbò e a géè oo bẹ̀ẹ̀ kukuu beè di ḩ̃ì tḗ boo, vaá tugá sḩ́ uú kẽ.

16 Náa è zìgànà kọ tọ́ọ̀ nen á kpáá toolana nu tenmáná boo be Tọ Káíá.

17 À gboó nóòmà nu gbòa vaá kọ, “Ba è emí m Kpá Káí kọ Bàrì kọ, ‘Gbò nen é kólí nà tọ kólíe tọ tãàga ló e a dì nè dénè gbò.’Sõò boolo o kiilai naamai kĩ e gbò zib gṹá!”

18 Tố́ó e gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò nóòmà Log pá Júù dấ nu e a kil ló, pọ̀ beè siíva ló Jíìzọ̀s, boo bée kọ bé e a gé nóòmà nu naa beè palà ge bọọ ló gbò nen. Boo bée vóá, bà gboó gbḩ́ sḩ́ dee e bà gá tení vaá fẹ́ Jíìzọ̀s.

19 Tố́ó e a ni dú ló èlà, Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó aa boná.

20 Boo lọ̀ọ̀le dõòna dee e bà géè tení, bà gboó mòn té fíìga e a ni sọọ vaá ú dọ ló lí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Pítà kẽèa boo nu e a beè lẹ̀ẹ̀à vaá à gboó kolí Jíìzọ̀s kọ, “Nen Dò Bá, ni ẹ̀b,
mè é té e o beè kọ́ belá ú!”

22 Jíìzọ̀s à gboó aalá vaá kọ́ nè dénè ọ̀và kọ, “Dẹlẹi nyíe boo Bàrì!

23 Mè m̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, nen e a zìgà kọ nu e a kọ́è é lẹ̀ẹ̀à, vaá
náa íe bàà bàà bùlà kilma ló, à é láá kọ́ nè gùa ela kọ, ʻKyãà aa dọ̀ vaá ò gé
dọ pene,’vaá à é lẹ̀ẹ̀à naa vó nèe.

24 Boo bée vóí, m̀ kọ́ nèi kọ, kọ̀láá nu e o banìì bá Bàrì, zìgài kọ o íei nuá, mè
à é néi.

25 “Boo tố́ó e o dìí ke sḭ́ Bàrì e o gé lói bel neíe, be nen beè síi pọ́lọ́, ò iai ló
nèíe, kọ bé bọọ Tẹ̀ e a di káála ia ló bọọ pọ́lọ́ nèi.

((26 Sõò be nóo iai ló pọ́lọ́ nèi dõòna nen, bọọ Tẹ̀ e a di káála náa é ia ló boólo
pọ́lọ́ nèi.))”

27 Ba è kpáá iná Jerúsàlẹ̀m, vaá boo tố́ó e Jíìzọ̀s géè kyãà boo be Tọ Káíá,
gbò togó vààla gyọ́ọ, nè gbò nóòmà Log pá Júù, nè gbò kà nen à gboó dúé ló

28 vaá bĩináe kọ, “Mó íb kpóó ní e o náàmà gbò nuí é? Vaá mée ní e a beè
nèni na kà kpóóí é?”

29 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “M̀ é zẹ́ẹ́ bĩinái ene kà bel, vaá be ò láá aalai, m̀
gboó kọ́ íb kpóó e m náàmà gbò nuí nèi.

30 Mée ní e a beè tú kpóó nè Jọ́ọ̀n kọ á tú múú logmá gbò nen é? É kọ Bàrì sẹ̀
nen é? Aalai nem̄i.”

31 Bà gboó dùlà bel boo bé bà gá aalá naa, kọ, “Be è kọ́, ʻA kpóó àà bá Bàrì,’à
é bĩiná kọ, ʻÉEé ní e a náa vaá nóo beè zìgài ló nu e a beè nóòmà e?’

32 Sõò née láá kọ, ʻA kpóó àà bá nen.’ ” (Pọ̀ beè siíva kọ, be bà kọ́e vó, gbò
nená é bãeva sũg ló, boo bée kọ dénè nen beè tú kọ Jọ́ọ̀n beè dú kà lèlà nen
kọ́ bùlà Bàrì.)

33 Boo bée vóá, ba è gboó aalá nè Jíìzọ̀s kọ, “Née nyímà.” Jíìzọ̀s à gboó kọ́
nèva kọ, “Be vó, ním̄ é kọ́nà gé íb kpóó e m náàmà gbò nuí nèi.”

Máàk 12

1 Jíìzọ̀s beè gboó logí lóg nèva kọ: “Ene tố́ó beè dì. Ene kà gbálà beè ié ól. À
gboó gé tú té e a ólò naa míí fó dénè boo, vaá gboó tú gònò beemá tenmá ló.
À gboó sí kè ólá gé ùb bànà e bà é tõó m bii mííá. À gboó noo kĩ e nen é gũá

© 1996 by Biblica, Inc.®.

tõo vaá dẽée tulà dénè ólá. À gboó tú ólá nvèè bá gbò tóm kọ bà á sí tóm ló, vaá tố́ó e nu é léèvè, bà tú báà sḭ́. À gboó àà be sí kyẽè.

2 Tố́ó e nu ni léèvè, à gboó lẹ̀ẹ̀là ene kà a gyóòlo simá ló gbò tómá kọ bà á neèe dõò ńlẹ.

3 “Sõò gbòa à sii gyóòloá vaá bòmie kyãàmàe kóló bá.

4 Gbálàa à kpáá lẹ̀ẹ̀là dõòna kà a gyóòlo simáva ló. Gbò tómá à tú nu bààe ból vaá siimàe kẹ́ẹ.

5 À lẹ̀ẹ̀lànà gé dõòna kà a gyóòlo simáva ló. Bà fẹ́ ẹlẹ. Vóá bé e a kpáá lẹ̀ẹ̀là dõòna gbò gyóòlo simá ló gbòa naa é. Bà bòm sìgà ọ̀và vaá fẹ́ sìgà ọ̀và.

6 Áá nen e a sigáé bá gè lẹ̀ẹ̀là dú a sáána e a palà ge vùlè. À gboó lẹ̀ẹ̀lànae gé vaá kọ, ‘Tọ́ọ̀ nu e a é kọ́ bà á gá fã̀ dẽe ńda nvín á gé.’

7 “Sõò gbò tómá à gboó bila ló kọ, ‘Níí a sáána e a é dé a gyọ́. Dui mè é fẹ́e, kọ bé ólí gbẹ́á bá beele!’

8 Bà siíe fẹ̀ vaá toví a íí zelmá gònòa tẹlẹ nvée.”

9 Jíìzọ̀s à gboó bĩiná kọ, “Éé ní e o bùlài kọ tẹ̀ íe ólá é náa gbò tómá é? À é dú gé fẹ́ dénè ọ̀và vaá tú a ól nè dõòna gbò tóm.

10 É kọ ò gáà bugii m Kpá Káí kọ, ‘Kpò dem e gbò noo tọ beè gbẹmà nvée ní e bà ooa kẽ nòòmà gá ból deè tọ é.

11 Bàrì ní e a beè sí na kà tómí é, vaá à dú nu dṹùnè tố́ó e e monì’?”

12 Gbò tule pá Júùa beè gbḭ́ gè sii Jíìzọ̀s, boo bée kọ ba beè nyímá kọ baála ní e a géè logí lógá nyòòmà e, sõò pọ̀ beè siíva ló gbele gbò nen e a di kĩé. Boo bée vóá, bà gboó ààé ló kìl.

13 Bà gboó lẹ̀ẹ̀là sìgà pá Fárèsì nè sìgà gbò e a di nvée Hẹ́rọ̀d kọ bà á sí ló Jíìzọ̀s gé túè kyèèlè bĩimáe bel.

14 Tố́ó e bà ni ínaé ló, bà gboó kolíe kọ, “Nen Dò Bá, è nyímà kọ ò ólò ló kà kà bel vaá bùlà tọ́ọ̀ nen náa tãagéni. Nóo ólò ẹ̀b sḭ́ nen. Tãa vó, ò ólò nóomà kà lèlà bé e Bàrì beè kọ nen á tõo naa. É kọ à lelà kọ é kpḗ kpègè gbáá má Méné Róm̀, sẹ̀ náa lelà e? É kọ é kp̃ẽ̀, sẹ̀ é gá kp̃ẽ̀ e?”

15 Sõò bé e Jíìzọ̀s nyimá bàà sḭ́ e a dìvá m̃á, à gboó bĩináva kọ, “Ò ẹbmàm̃i ló éé? Ni zẹ́ẹ́ domai ene kà sọ́gọ́ kpègè, mè ḿ ẹb.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Tốó e bà ni tú máe, à gboó ẹ̀b vaá bĩináva kọ, “Sĩ́ mée nè bée mée ní e a di booí é?” Bà aalá kọ, “Ní Méné Róm̀.”

17 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Be vó, ò kpẽi nu e a kuu Méné Róm̀ nèi Méné Róm̀ vaá ò kpẽi nu e a kuu Bàrì nèi Bàrì.” Íb bé e a áálá naa à gboó palà ge bọọvá ló.

18 Boo tốóá, sìgà pá Sádùsì beè dú ló Jíìzọ̀s. (Baála dú gbò e bè náa zìgà kọ nen e a ú ólò kpáá kẽèànà.) Bà gboó bĩináe kọ,

19 “Nen Dò Bá, Mózìs beè emí logí nèi kọ, ‘Be nen ú gbẹẹ a va, e bè bà gáà ie tọ́ọ̀ kà nvín, mè a vígà á ilí va tãaá, naa ní e bà é láá ié gbò pá nvín e a é zigà bée nen e a beè ùa.’

20 Ene tốó beè dì. Àlàbà kà vígà pá gbálà beè duá gbàà. Ńsấáná beè ilí va, sõò à gboó ú gbẹẹ a va, e bà gáà ie tọ́ọ̀ kà nvín.

21 Ńlá à ilí va tãaá vaá à gboó una gé e bà gáà iena gé tọ́ọ̀ kà nvín. Ẽẽènè kà nuí nááná gé ló ní e a bẽene nvée ẹlẹ,

22 ooa dọ ló dénè àlàbà kà vígàa: Dénè ọ̀và beè ilí pá biaá vaá ú gbẹẹ́e e bà náa ie tọ́ọ̀ kà nvín. Dee dee nvée, pá biaá à gboó ù.

23 Tấgíní bé e dénè àlàbà kà vígàa beè ilíeá, dee e gbò nen é kẽeà aa ke mà ú, pá biaí é gboó dú va mée é?”

24 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “O lọì, boo bée kọ nóo nyímài nu e a di m Kpá Káí à bè kpóó e Bàrì íe.

25 Tốó e gbò nen é kẽeà aa ke mà ú, bà náa é íláná, boo bée kọ bà é dì belí gbò nyómá tóm e a di káála.

26 Kilma ló ge kọ gbò e a ú ólò kpáá kẽeà, é kọ ò gáà beè bugii dọi ló kĩ e Mózìs beè émí nu e a kil ló kpò sàgà nu e a bẹ́á? À émí kĩé kọ Bàrì ló bel nèe kọ, ‘Nda dú Bàrì Ébràhàm, Áízèk nè Jékọ̀b.’

27 Gbò e Bàrì dú ba Bàrì é dú gbò e bà di dùm, níì gbò íí nì. O palà ge lọi!”

28 Ene nen gbàà gbò nóòmà Log pá Júù beè dú dọ boo gbòi nè Jíìzọ̀s e bà géè lóá bel, vaá tốó e a mon kọ Jíìzọ̀s láá palà ge aalá bíb pá Sádùsì, ẹlẹ à gboó bĩináe ńlẹ kọ: “Mó kà log ní e a palà ge bọọ gbàà dénè log e?”

29 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Nee ní e a palà ge bọọí: ‘Pãanei tố, e Ízràẹ̀l! Áá kóló Dõò, e a dú bẹẹ Bàrì, ní e a dú Dõò e.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 Tú dénè o nyíe, nè dénè o nyómá, nè dénè o bùlà, nè dénè o kói vulma Dõò e a dú o Bàrì.’

31 Ní e a égè bàà kà log e a palà ge bọọ kọlà vói: ‘Vulè o nen dì belí bé e o vulè o ló naa.’Tọ́ọ̀ kà log e a kpáá palà ge bọọ èl pálàa kài á gé.”

32 Nen nóòmà Logá à gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Ò láá aalá, e Nen Dò Bá! À dú kà kà dì belí bé e o kọ́ naaá kọ áá kóló Dõò ní e a dú Bàrì e, vaá tọ́ọ̀ kà dõòna kà bàlì á kpáá géná.

33 À palà ge dú bíi kọ nen á tú dénè a nyíe, nè dénè a bùlà, nè dénè a kói vulmae nè ge kọ á vulè pá a nen dì belí bé e a vulè a ló naa. Ge gbàn tố ló pálàa kà logí palà ge bọọ èl ge tú nom nè dõòna kà gbò nu vaamá gyọ́ọ̀ nè Bàrì.”

34 Tố́ó e Jíìzọ̀s mon bé e a tú nyìmà nu aamá belá naa, à gboó kọ́ nèe kọ, “Sigà ńkem, ò bấ kè kẽ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì.” Lọl tố́óá ààmà, tọ́ọ̀ nen náa è ienà taà ló gè kpáá bĩináe bel.

35 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s géè nóòmà nu gbẹá boo be Tọ Káíá, à gboó bĩiná kọ, “À náà vaá gbò nóòmà Log à láá kọ Méné e Bàrì Sa dú nvín Dévìd e?

36 Nyómá Káí beè naa kọ Dévìd á ló kọ: ‘Dõò Bàrì kọ́ nè nà Dõò kọ: Ĩìm̄ tế boo bá lè dọ̀mà tố́ó e m é tú pá o gbò ọ́b nvèèní kè ká tọ.’

37 Tấgíní bé e Dévìd kolí Méné e Bàrì Sa kolíe a Dõòa, à é náà và vaá à dúná a nvín é?” A mon bel à gboó palà ge kpe tố bồòna gbò e a géè pãanée tố lóá.

38 A gboó kil sĩ́ gè nóòmàva nu kọ, “Palà ge ọẹi dẽe ló gbò nóòmà Log pá Júù, mè à ólò leemáva gè nvèà ba vọ̀b kọ̀là ló nè ge kọ gbò nen á nveenièva ka ló tố́ó e bà kanava mon gbẹá kè ki.

39 Bà ólò sà gè ĩì tế ke tồò ka m ba tọ Bàrì nè kọ̀láá kĩ e bà íe naa nu gè ố zààva.

40 Bà ólò kpalí bá gbò va tãa, vaá boo bée gè uu bá boo ba pọ́lọ́, bà olòó ló gbele begè dẽe bel nè Bàrì. Boo bée vói, Bàrì é palà ge kpọ́va té ló!”

41 À gboó ĩì tế ló kpó e gbò nen ólò tẹ́lẹ̀ kpègè m e a di Tọ Káíá vaá ẹ̀b bé e bà géè tẹlẹ̀ ba kpègè naa. Gbele tồò gbò e a bã méné géè tẹlẹ̀gì kà tồò kpègè.

42 Ene kà gbele sàn va tãa à gboó sì gé tẹlẹ̀ bàà kà sọ́gọ́ kpègè.

43 Jíìzọ̀s à gboó kolí gbò e bà ólò nyoonée nvée bõonè vaá kọ́ nèva kọ, “M̀ ló kà kà bel nèi kọ nu e sàn va tãaí tẹ́lẹ̀ bọọ el ní e dénè nen beè tẹlẹ̀gì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

44 Boo bée kọ dénè na gbòa tẹ́lẹ̀ lọl dẽe gbele tɔ̃̀ɔ̀ kpègè e bà íe. Sõò va tãaí, náa kal ló bée kọ a dì tɔ̃̀ɔ̀ kilí kẽ, a tẹ́lẹ̀ kọ̀láá nu e a beè dìé bá e a gá è beè tɔ̃̀ɔ̀ma dùm.”

Máàk 13

1 Boo tɔ́ɔ́ e Jíìzọ̀s gé àà Tọ Káíá, ene nen e a ólò nyoonée nvée à gboó kọ, “Ni ẹb bé e tọí nè gbò kpò dem e bà tibmà dú lé naa, e Nen Do Bá!”

2 Jíìzọ̀s à kọ, “Kọ́ ò monìì gbele tọíá? Tọ́ọ̀ kpò demí náa é sigá ela, e be bà náa é kúmí èèla kẽ.”

3 Boo tɔ́ɔ́ e áá Jíìzọ̀s di ĩì tẽ́ boo Gù Ọ́lìv e a di lèlà sḩ́ Tọ Káíá, Pítà nè Jémz nè Jọ́ọ̀n bií ló Ándrù beè gboó gẹẹlẹ ló bã̀é ló gé bĩínáe kọ,

4 “Ni kọ́ nèi tɔ́ɔ́ e nuí é nááá nè nu e a é zógè kọ à é gboó gé naaá.”

5 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “Ọẹi dẽe, mè á di vó, bà dagẹ̀i.

6 Gbele tɔ̃̀ɔ̀ nen é dú boo nà bée kọ baála ní e bà dúè Méné e Bàrì sà e, vaá bà é dagẹ̀ gbele tɔ̃̀ɔ̀ nen.

7 “Nyíei á gá tãàgà tɔ́ɔ́ e o dãì kòvà bé gím e a aa ku ló nè kpẹa bé gím e a aa kpã́á. Mè íb gbò nuí íè ge lẹ̀ẹ̀à, sõò níé níì kùbmà nvée tɔ́ɔ́ nì.

8 Bon é bé bon vaá kpá dó é bé kpá dó. Zùgà kunu kẽ é di sìgà ke tɔ̃̀ɔ̀ vaá kíi é dinà gé. Gbò nuí dì belí dààà togó tɔ́ɔ́ e gbàà nvín zọ pá bia.

9 “Boolo íe gè ọẹi dẽe, mè pá Júù é siíi nvee ba tọ bèèla bel vaá bomíi gbẹá ba tọ Bàrì. Ò é élai kè sḩ́ gbò e a gé bẹl nè gbò méné boo bée kọ ò gé nyoonémm̃i nvée. Níí é gboó nèi èèlè ge ló Lé Kpẹa neíva.

10 Sõò kọ bé à kálá dú kùbmà nvée tɔ́ɔ́, bà íè ge zẹ́ẹ́ vee Lé Kpẹaí inmá ló kọ̀láá gbò.

11 Kọ̀láá tɔ́ɔ́ e ba sííi vaá túi simá tɔ̃̀ɔ̀ bel, ó gá zẹ́ẹ́ bulai nu e o é kọ́i. Tãa vó, tɔ́ɔ́ e tɔ́ɔ́ gè ló bel é lée, ò kọi kọ̀láá nu e Bàrì néi. Boo bée kọ Nyómá Káí ní e a gé ló belá tenmaí m é, mè níì boolo nì.

12 “Tɔ́ɔ́á, sìgà nen é tení ló a vígà e a nyoone nvée nda nvèè bá gbò nen kọ bà á fẹ́e. Sìgà tẹ̀ é náanà gé vó ba gbò nvín e ba nyoone nvée nda. Sìgà nvín é bé dò bá nu ba gbò tẹ̀ nè kà e ba nyoone nvée nda vaá kọ bà á ù.

13 Dénè nen é ọ́vii boo bée kọ ò gé nyoonei nvée nda. Sõò Bàrì é duulà kọ̀láá nen e a ĩimà tẹlẹ kùbmà.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 “Ò é monii ʻGbele Nu Kẹ́ẹ́ e a Kyọ Tọ Kái’e a é tõo kĩ e bè náa bọ́ ló kọ á tõo.” (Nen e a gé bugi á palà ge tavẹ nuí!) “Tố́óá, gbò e a di Judíà á teelá gé gũá gbàà gù.

15 Nen e a di boo bọ̀b a tọ á gá kọ à é bãe tọ túe nu e a é téèmàè,

16 vaá nen e a di ól á gá siná tọ gé tú a pọ̀b kọ̀là ló.

17 Ẹ̀b bé e gbò deeá é tavàlà ló gbò e nvín di gbàà nè gbò e nvín dìvá nu má naa à!

18 Banii Bàrì kọ gbò nuí á gá naaá tố́ó boo!

19 Boo bée kọ tãàgà e a é di m gbò deeá é el kọ̀láá íb tãàgà e gbò nen ni mon lọl tố́ó e Bàrì beè dèm bàlà booí tẹlẹ̀ nieí. Vaá tố́ó e níí ni tění àà, tọ́ọ̀ kà tãàgà e a tõo vó náa é kpáá dinà.

20 Vaá be Dõò náa è fùl gấ bug dee tãàgà lọl ló, tọ́ọ̀ nen náa gá è fùl zelí bá. Sõò boo bée pá ńlẹ gbò e a beè sà, a beè ful gấ bug dee lọl ló.

21 “Boo tố́óá, be nen kọ́ nèi kọ, ʻMéné e Bàrì Sa di kĩí!’à bè ge kọ, ‘À di kĩí ela!’--ó gá zigai.

22 Boo bée kọ gbò e bà é kpọ́ kyáá kọ baála ní Méné e Bàrì Sà e, nè gbò e bà é kpọ́ kyáá kọ baála gbò kọ́ bùlà Bàrì é beè tẹlẹ̀ ló bàlà kẽ. Bà é sí kele kele íb tóm dũùnè kọ bé, be à válí, bà dagẹ̀è bãànà gbò e Bàrì beè sà.

23 Ọẹi dẽe! Mè m̀ tú dénè gbò nuí gbẹẹ́ dee sḩ́ kọ́ nèi.

24 “M gbò dee e a nyoone nvée tố́ó tãàgà e m géè kọá, nàànì é gboó kuu gín vaá ḗ náa é monà,

25 gyấà káála é kalà aa sḩ́ káála vaá Bàrì é zugè dénè nu e a di sḩ́ káála.

26 Boo tố́óá, bà é mon nda, Sấáná Nen, e m gé bã boo bù dee vaá dú m gbele kpóó nè dũùnè.

27 M̀ é gboó lẹ̀ẹ̀là gbò nyómá tóm kọ bà á bố́ònè ló gbò e m beè sà lọl kọ̀láá ke tồò e a di bàlà booí.

28 “Noi nu lọlíí ló nu e a ólò naaá ló té fíìg. Kọ̀láá tố́ó e o monii kọ a gbónó kpáá tẹg vaá sí pà sã, ò ólò gboó nyimai kọ tố́ó e nu ólò dùm a íná ku ló.

29 M áá kà sḩ́ deeá na gé, tố́ó e o ni monii kọ dénè gbò nu e m géè kọ́ nèií a nááá, ò gboó nyimai kọ m̀ íná èèlè ge dù.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 M̀ ló kà kà bel nèi kọ gbò e bà di dùm kátogóí náa é ú tà kọ bé dénè gbò nuí kálá naaá.

31 Káála nè kunu kẽ é tění àà, sõò nà mon bel é di lee.

32 “Tọ́ọ̀ nen náa nyímá dee nè tố́ó e nda, Sấáná Nen, é dú, bãànà gbò nyómá tóm e a di káála à bè nda, e m dú Sấáná Bàrì. Áá Tẹ̀ ní e a nyímá é.

33 Ọẹi dẽe vaá ò kuai dẽe ló, boo bée kọ nóo nyímàì kùbmà nvée tố́ó.

34 À é dì belí nen e a gbḟ gè sí kyẽè vaá tú kpóó nè pá a gbò tóm kọ bu ọ̀và á sí tóm e a kuúva. À gboó kọ́ nè a nen kù dẽe ló kọ á palà ge kù dẽe ló a tọ kọ bé a kalá àà.

35 “Boo bée vó, kuai dẽe ló, boo bée kọ nóo nyímàì tố́ó e tẹ̀ íe tọ é dú--kà bè ló èlà à bè taa tóm dáá à bè kà bom dee à bè boo lọ̀ọ̀le.

36 Sõò á gá dú ge kọ à bú ló dù vaá mon kọ ò dìí dáá.

37 Nu e m kọ́ nè boolo m̀ kọ́ nè dénè nen: Kuai dẽe ló!”

Máàk 14

1 A è sigè bàà dee kọ bé à kálá dú dee Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí nè dee Vààla Gyọ́ọ̀ e pá Júù ólò dé Fétúlú e Nu e a Gbuuve á gé Gbàà. Gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò nóòmà Log pá Júù géè gboó gbḟ sḟ dee e bà gà síí Jíìzọ̀s fẹ̀ vaá tọ́ọ̀ nen náa é nyímá.

2 Sõò ba beè kọ, “Née é siíe tố́ó e Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí di kẽ, mè á dí vó gbò nen nveè tãàgà.”

3 Jíìzọ̀s beè di Bẹ̀tànì tọ ene kà gbálà e pọ́lọ́ kom beè dọ ló e a kọlà Sáímọ̀n. Boo tố́ó e a gé dé gyấá, ene kà pá bia beè gboó fáálá ene lóló kpée kpée nu ló nóo e a sí gbele tõò kpègè domá e bà náa lọl ló víl e a kọlà náád. Tố́ó e a ni lọl kpa nu, à gboó tú nóoá tố́ ból Jíìzọ̀s.

4 À gboó biile nyíe sìgà gbò e ba è di kĩé vaá bà gboó kọá kọ, “Éé náa à pee íb nóoá é?

5 À gá è beè oo ló gấ bug kpègè e nen tóm ólò dé ló gbáá vaá nveema bá nè gbò tãa!”

6 Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Aalííé ló! Éé ní e o belìie ló é? Mè à náa gbele lé nu nè nda.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Gbò tãa é olòó dìí ló lee, vaá ò é láá nveenii bá nèíva kọ̀láá tốó e o gbḟì ge naanii vó, sõò nda ním gbẹ́aí ló lee.

8 Pá biaí a náa nu e a kpóó sim tùlà. À tú nóoí tốm̄ ló naamá gè lolím̄ sẹ̀ẹ̀ dee e bà é lím̄.

9 M̀ ló kà kà bel nèi kọ, kọ̀láá kĩ e bà vee Lé Kpẹaí inmá e a di bàlà booí, bà é olòó kọ́ nu e pá biaí naaí m gè kẽeàé boo.”

10 Tốóá, Júdàs Iskárìọ̀t, e a dũùnà òb nè bàà nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s, beè gboó àà sí ló gbò togó vààla gyọ́ọ gé kọ́ nèva kọ à é ténìe ló Jíìzọ̀s nveenièva bá.

11 A è leemáva ge dấ naa vóí vaá bà gboó zigà zìgà nèe kọ bà é neèe kpègè. Boo bée vóí, à gboó dàlà togó olòó gbḟ bé e a gá náa vaá láá tení ló Jíìzọ̀s nvèèvá bá.

12 Kà lèlà túá dee Vààla Gyọ́ọ e pá Júù ólò dé Fétúlú e Nu e a Gbuuve á gé Gbààa e a dú dee e bà ólò kèlgì nvín naanà ból nyòòmà Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí, gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s à gboó bĩináe kọ, “Ãà ní e o gbḟ kọ é kìl gé naa gyấá Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí nèni gbẹá é?”

13 Jíìzọ̀s à gboó lẹ̀ẹ̀là bàà ọ̀và vaá kọ́ nèva kọ, “Aalii gé sií bon Jerúsàlẹ̀m, mè ene kà gbálà e a tóólá féé múú é zọ́i nyòònà. Nyooneíe,

14 bãi tọ e a bã vaá ò kọi nèi tẹ̀ íe tọá kọ, ‘Bẹẹ nen dò bá beè kọ é síní ló kọ ó do bá kĩ e ẹlẹ nè gbò e bà ólò nyoonèee nvée é tõo dé gyấá Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí.’

15 À é gboó do bá gbele gbàà m tọ gbàn dee nèi e ba è nvèè zẹ́gẹ́ m lọ̀l. Tõoníí kĩé kpoogei dee ló dénè nu sẹlẹi kẽ sẹ̀ẹ̀i.”

16 Bàà nená à gboó àà sí boná vaá bà mon kọ à lẹ̀ẹ̀à dì belí bé e Jíìzọ̀s beè kọ́ naa nèva, naa ní e bà tõo tọá naa gyấá Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí.

17 Ló èlà deeá, Jíìzọ̀s nè òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvée à gboó gbá iná tọá.

18 Boo tốó e bà di nu bỹ gyấáá, Jíìzọ̀s à gboó kọ, “M̀ gé ló kà kà bel nèi kọ ene bọ̀ì e o gé zọ́m̄i dei gyấáí ní e a é ténim̄ ló nvèè bá ọ́b é.”

19 Nyíe gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó tãàgà, naa ní e ene ene ọ̀và bĩináe kọ, “É kọ nda ní e o gé kọ́ é?”

20 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Ene nen e a dìí gbàà e a gé zọ́m̄ dé m t̃ẽènè kà bỹ ní e a é náa nuí é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Nda, Sááná nen, é ú belí bé e mon bel Bàrì beè kọ́ kilmàm̄ ló naa. Sõò tãàgà di ló nen e a é ténim̄ ló nvèè bá ọ́b! À gá è dú lé kọ nená náa gá è beè mèà!”

22 Boo tố́ó e bà gé dé gyấáá, Jíìzọ̀s beè gboó tú ene kpò fétúlú, vaá tố́ó e a ni ố́á Bàrì zaa boo lọ̀l, à gboó baagi nè gbò e bà ólò nyoonée nvée vaá kọ, “Tui vaá ò déi, mè níí nà nom kpá ló.”

23 À tuna gé gbag e míí di m, vaá tố́ó e a ni ố́á Bàrì zaa boo lọ̀l, à tuna gé nèva vaá dénè ọ̀và à gbá ỗ.

24 À gboó kọ, “Níí nà mii, e Bàrì zilmá zíl gbaa ló, e a eeà boo gbele tồò nen.

25 M̀ ló kà kà bel nèi kọ ním̄ é kpáá ố́ná míí́í dọ̀mà dee e m é ố́ ãa míí gbẹ́á kĩ e Bàrì gé lẹẹ̀là bel.”

26 Tố́ó e bà ni ọ́li ene kà sọ́l lọ̀l, bà gboó aa má sḯ boo Gù Ọ́lìv.

27 Boo tố́óá, Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Dénè bọ̀ì é teai aalím̄í ló, boo bée kọ mon bel Bàrì kọ́, ‘Bàrì é fẹ́ nen kù dẽe ló naanà ból vaá dénè a naanà ból é gboó teá zààlà.’

28 Sõò tố́ó e Bàrì ni kẽeém̄ lọl ke mà ú lọ̀l, m̀ é gyaì sḯ kẽ kil Gálìlì.”

29 Pítà beè gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Kà bè dénè na gbòa téá àànì ló, nda ním̄ é àànì ló!”

30 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “M̀ ló kà kà bel nèni kọ, bé kồò kálá kù bàà tóm kpấ bílá deeí, ò é amàm̄ sàn taa tóm.”

31 Pítà à kpáá àgàlà boo a bel kọ, “Kà bè à dọ ní e m zọni ù, ním̄ é amàni sàn!” Vóá bé dénè na gbò e bà ólò nyoonée nvéeá kọ́ná gé naa é.

32 Ba beè gboó má sḯ ene ke tồò e bà kólíe Gẹtsẹ́mànì. Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Ĩinii tḗ kĩí, mè m é àà gé tãaga ló Bàrì.”

33 À gboó faalá Pítà, nè Jém̀z, nè Jọ́ọ̀n ààmà. Nyíee beè gboó palà ge tãàgà vaá bìílà,

34 naa ní e a gboó kọ́ nèva kọ, “Bãàgà e a di boo nà nyíe bọọ belí e a é fẹ́m̄. Tõonii kĩí vaá ò kuai dẽe ló.”

35 À sĩinà ló iná dee sḯ vaá gboó kumí sḯ kẽ tãàga ló Bàrì kọ, be a géè valí, náa gá è bãè m tố́ó tãàgà e a dìe sḯ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 À gboó kọ, “Nà tẹ̀! Kọ̀láá nu ólò valíní ló. Tú noní lọlim̃ sḭ́. Sõò naa o bùlà, níì ńda nì.”

37 À ooa kẽ íná ló taàa nená vaá mon kọ bà di dáá. À gboó kọ́ nè Pítà kọ, “Sáímọ̀n, é kọ ò dáa? Naa kọ nóo é láá kùà dẽe ló m gbálà ńkem tõó?

38 Kuai dẽe ló vaá ò tãagai ló Bàrì kọ bé nóo é dọi m dàg. Ò íèì nyómá e o gá náamai nu, sõò bọọ nom kpá ló zuugà.”

39 Jíìzọ̀s beè kpáá àànà gé gé tãàga ló Bàrì vaá òòa boo ẽẽènè gã́ bé e a géè tãàga ló Bàrì naaá.

40 À kpáá òòànà gé kẽ inává ló vaá mònva e bà di di dáá, boo bée kọ dáá beè palà ge èlva ló dẽe. Bà náa nyímá ló tọ́ọ̀ kà nu e bà gá kọ́ nèe. À kpáá òòànà gé àà.

41 Tõó e a ni ooa kẽ inává ló ní e a égè taa tóm vaá bà di gé dááá, à gboó kọ́ nèva kọ, “Ò di dii gé dáa e o gé bói séi? Gboó gbẹẹ̀lii vó gè daalii, mè tõó a lée e bà é gé sii nda, Sã́ãná Nen, nvèè bá gbò pọ́lọ́.

42 Aalii boo, mè é àà. Neenii nen e a é gé ténim̃ ló nvee bá ọ́b e a ni dúí!”

43 Jíìzọ̀s di ló e a gé ló belí tõó e Júdàs, e a dũùnà òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá, fáálá gbele tõò nen e gbò togó vààla gyọ́ọ̀, nè gbò nóòmà Log pá Júù nè, gbò kà nen beè lẹẹ̀là domá. Gbòi beè faalá gẹ̀ bé nè túm.

44 Nen e a é ténié ló nvee bá gbò ọ́vá beè kọ́ bé e a é náa vaá bà nyímáe ló nèva, kọ, “Kọ̀láá nen e m tóvì bũùnà vaá pyovíe bẹẹ́ ní nená é. Gboó siilíie vaá ò túíe aamai m ọẹ́ dẽe.”

45 Áá tõó e Júdàs gé íná kĩá, à gboó lele tọ sí ló Jíìzọ̀s vaá kanae mon kọ, “Nen Dò Bá!” À gboó toví bũùnàe vaá pyovíe bẹẹ́.

46 Bà gboó tú agẹ bá siimá Jíìzọ̀s.

47 Sõò ene nen gbàà gbò e a è di élá kĩá beè gboó mìnà a gẹ̀ bé tú kùmà gyóòlo Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀, naa ní e a ful tṍ lọlíé ló.

48 Jíìzọ̀s à gboó ló bel kọ, “Naa kọ o beè faalai gẹ̀ bé nè túm domai ló ge siilím̃i belí nen e a dọ log?

49 M beè olòó dìí ló kọ̀láá dee m Tọ Káí e m géè nóòmà nu vaá nóo beè siilím̃i. Sõò nu e Kpá Káí kọ́ íe gè lẹẹ̀à.”

50 Dénè gbò e bà ólò nyoonée nvée à gboó teá ààe ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

51 Ene kà nvín ãa gbálà géè bìià nvée Jíìzọ̀s tố́óá, e áá ẹ́vẹ̀ ẹ́vẹ̀ kàn ní e a beè kọ̀là lóe é. Tố́ó e gbòa ni siíeá,

52 à gboó teá sọ̀ bá a kàn gbẹ̀ẹ́vá bá.

53 Tố́óá, bà gboó faalá Jíìzọ̀s kilma tọ Pọ̀b Nen Togó Vààla Gyọ́ọ̀ kĩ e dénè gbò togó vààla gyọ́ọ̀, nè gbò kà nen, nè gbò nóòmà Log pá Júù beè di bố́óná.

54 Pítà beè olòó kyãà ńkem kem dúé nvée, dọ̀ tố́ó e a bấ m be Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀á, vaá zọ gbò tóm e a ólò di kĩé ĩì tế kẽ, olòó zìvà sấ.

55 Gbò togó vààla gyọ́ọ̀á nè dénè gbò dóm bèèla pá Júùa beè gbḩ́ gbò nen di tồò e bà gá kọ́ pọ́lọ́ bel kilma ló Jíìzọ̀s kọ bé bà elá boo fẹmáe, sõò ba náa è mòn tọ́ọ̀ nen.

56 Gbele tồò nen beè kpọ́e kyáá bel ló, sõò ba kyáá bel náa beè gbaa ló ní ene.

57 Sìgà gbò à gboó elá ela vaá gboó kpọ́e kyáá belí ló kọ,

58 “Beele beè dầ e a kọ́, ‘M̀ é kố́óná Tọ Káí e gbò nen beè tìvi uú kẽ, vaá m taa dee, m̀ tib dõòna kà e gbò nen náa è tìb.’ ”

59 Sõò bãànà baála kyáá belí náa beè gbaana gé ló ní ene.

60 Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀ à gboó elá kè sḩ́ dénè gbòa vaá bĩiná Jíìzọ̀s kọ, “Éé bel e gbòi lóní lóí, nóo é láá aalá tọ́ọ̀ bel tẹlẹ dẽe?”

61 Jíìzọ̀s à dấ pĩi, náa ló tọ́ọ̀ bel tẹlẹ dẽe. Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀á à kpáá bĩináe kọ, “É kọ olo Méné e Bàrì Sa, e o dú Sấáná Bàrì e a bọ́ ló lèèlà?”

62 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Ẽei, nda ẹ̀ẹ̀. Vaá ò é monii nda, Sấáná Nen, e m di ḩ́ tế bá lè Bàrì e a íe dénè lẹ̀ẹ̀là bel, tố́ó e m é bấ boo bù dee dù!”

63 Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀á à gboó baa a kọ̀là ló m sṹg vaá kọ, “Bíi ge kpáá gbḩ́ nen e a é lóe bel ló á géná!

64 Kátogóí o dấi bé e a on Bàrì naaá! Éé ní e a dú bọọ bùlà kilmaié ló é?” Dénè nen à gboó bẽgè bel Jíìzọ̀s kọ à bọ́ ló kọ bà á fẹ́e.

65 Sìgà ọ̀và à gboó dàlà togó tumíe múú kyáá ló vaá tú kàn bọvíe dẽe, vaá tố́ó e bà ni bomíe lọ̀l, bà gboó kọ́ nèe kọ, “Mée ní e a dibni é? Ni kọ́ nei!” Boo tố́ó e gbò tóm gé faáe ààmàa, bà gboó sáe bá.

66 Pítà beè di di m beá, tố́ó e ene kà nvín pá bia e a ólò sí tóm nè Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀ ni tení kĩ e a è dìa,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

67 vaá tốó e a mon Pítà e a gé zuvà sấ, à gboó gọ̀lie ló ẹ̀b vaá kọ, “Olo beè dìnà gé ló Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t.”

68 Sõò Pítà à gboó amà sàn kọ, “Ním nyímà vaá ním dấ tế nu e o gé kọ́nà gé.” Pítà à gboó àà m beá má sḩ gbà gbá kẽ. Gbálà ńkem tốó, kồò à gboó kù kpấ.

69 Nvín pá biaá beè kpáá mònnà gé Pítà kĩá vaá gboó kọna gé nè gbò e a di kĩé kọ, “Na kà gbálài dúna gé ene ọ̀và!”

70 Sõò Pítà beè kpáá àmànà gé sàn. Gbele tồò tốó náa tení tốó e gbò e a di kĩé à kpáá kọ́ nè Pítà kọ, “Nóó láá àmà sàn kọ olo níì ene ọ̀và nì, boo bée kọ olo aanà gé kpá dó Gálìlì!”

71 Pítà à gboó tú a ló zilma zíl kọ, “Bàrì á nèm̄ kpọ̀ té be m̀ kpọ́ kyáá kọ ním nyímà ló gbálà e o gé kọ́íá!”

72 Boo ĩẽènè tốóá, kồò à gboó kù ní e a égè bàà tóm kpấ. Pítà beè gboó kẽèa boo kọ Jíìzọ̀s beè kọ́ nèe kọ, “Bé kồò kálá kù bàà tóm kpấ, ò é amàm̄ sàn taa tóm.” Pítà à gboó kẹẹlẹ sḩ kẽ vaá tò.

Máàk 15

1 Dee gé zilà gé, gbò togó vààla gyọ́ọ̀ à gboó gbalẹ̀ boo gé zọ̀ gbò kà nen, nè gbò nóòmà Log pá Júù, bií ló dénè ba gbò dóm bèèla nyòònà, vaá bà gboó gbá bilá ló. Bà gboó bọvíe ààmà vaá túe nvee bá Páílẹ̀t.

2 Páílẹ̀t à gboó bĩináe kọ, “É kọ olo ní e o dú méné pá Júù e?” Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Olo kọ́ vó.”

3 Dénè tốóí, gbò togó vààla gyọ́ọ̀ géè kil sḩ gè olòó bugi gấ bug pọ́lọ́ nu uu ból Jíìzọ̀s.

4 Páílẹ̀t à kpáá bĩinánáe gé kọ, “Ò dấ gé dénè nu e bà gé ló uuní booí? Naa kọ tọ́ọ̀ nu e o é áálá tẹlẹ dẽe á gé?”

5 Sõò Jíìzọ̀s náa áálá gé tọ́ọ̀ bel tẹlẹ dẽe, iná kĩ e a gboó bọọ ló Páílẹ̀t.

6 Kọ̀láá tốó Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí, Páílẹ̀t ólò lọl ene nen e gbò nen kọ á lọl tọ kpọ́gọ́lọ́.

7 Kà lèlà tốóá, ene kà gbálà e a kọlà Barábàs beè di gbàà gbò e a è bé lẹ̀ẹ̀là bel vaá fẹ́ nen tốó e bé è dọ̀ vaá bà gboó siíva nvee tọ kpọ́gọ́lọ́.

8 Tốó e bồòna gbò nen ni kồòà m̀má ela kọ á gboó naa neèva lé e a ólò naava kọ̀láá tốó Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelíá,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 à gboó bĩináva kọ, “É kọ ò gbḩ̃ kọ ḿ sọ̀ bá méné pá Júù?”

10 Páílẹ̀t beè palà ge nyimá kọ bẹẹ nyíe e gbò togó vàála gyọ́ọ beè ié ló Jíìzọ̀s ní e a beè naa vaá bà túe máe é.

11 Gbò togó vàála gyọ́ọ à gboó bã m bõòna gbòa kọ bà á bàn kọ, tãá e a sọ̀ bá Jíìzọ̀s, á sọ̀ bá Barábàs neèva.

12 Páílẹ̀t à kpáá bĩináva kọ, “Vaá ḿ gboó naa và é nen e o kólììe méné pá Júùi é?”

13 Bà vulí kpã̀ kọ, “Káé kú té!”

14 Páílẹ̀t à bĩináva kọ, “Mó kà pọ́lọ́ ní e a beè sì e?” Tõóá ní e bà kpáá palà ge vulí é, kọ, “Káé kú té!”

15 Páílẹ̀t à gboó sọ̀ bá Barábàs nèva boo bée kọ a beè gbḩ̃ gè naa ba lèèma. A gboó tú Jíìzọ̀s nvèè bá gbò bé kọ bà á palà ge kpọ́e té ló vaá faáe ààmà gé ká kú té.

16 Gbò béá à gboó faalá Jíìzọ̀s bãma m be Páílẹ̀t vaá gboó kolí dénè na gbò béá bõonè.

17 Bà gboó tú a kọ̀là ló lọlie ló, tú do do dẽe pọ̀b kọ̀là ló nvèèe ló vaá gboó iilà gẹ́l suu m bela pẹ̀gẹ̀lẹ̀ méné uué ból.

18 Bà gboó kànàe mon kọ, “È kãageni, e Méné pá Júù!”

19 Bà gboó tú kpóó té magíe ból, tumíe múú kyáá ló, dọ kunu kẽ boo ba dúnú tọ vaá kumí sḩ̃ kẽ nèe.

20 Tõó e bà ni nveemàe dénè lẹ́í lọ̀l, bà gboó tú do do dẽe kọ̀là lóá lọlíé ló vaá òòmà ńlẹ nvèèe ló. Bà gboó faaláe lọl tọá ààmà gé káe.

21 Tõó e bà di èèlè e bà gé faaláe ààmàa, gbò béá à gboó mòn ene kà gbálà Sairínì, e a kọlà Sáímọ̀n, e a géè tení bàlà ólá kọ á síe boná. Bà gboó tú bá kpóó siimáe kọ á dàlà bàà gbànà té Jíìzọ̀s. (Sáímọ̀n beè dú tẹ̀ Alẹkzándà nè Rúfọ̀s.)

22 Bà gboó faalá Jíìzọ̀s kilma kĩ e a kọlà Gọlgọ́tà, e a gè tàb kọlà “Ke Tõò Kóó Togó.”

23 Tõó e bà iná kĩé, bà gboó nèe míí e bà gbámà ene íb biè e bà náàmà tóó ene kà té e a kọlà máà, sõò náa beè zìgà ge õ̀.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 Bà káé kú té vaá dồònà a kọ̀là ló, uuá ńnóm gè nyimá ló nen e bu báà sḭ́ é kuu.

25 Kà lèlà boo sḭ̃ìna òb tóm lọ̀ọ̀le ní e bà beè káe é.

26 Nu e ba è emí boo báà té káé boo togó naamá bel e bà gbáe beè kọ, Méné pá Júù.

27 Ba beè ká bàà nen e a dọ log biié ló, ene ọ̀và boo a bá lè, ńna ọ̀vàa boo a bá kìe.

((28 Níí ḿmè nu e Kpá Káí kọ́, “Ba beè túe gbá ló gbò pọ́lọ́.))”

29 Gbò nen e a tění kḭ̃é vaá mònie beè toogè ból vaá ònie nvèèmà lẹ́ kọ, “Ẹ̀ẹ̀a boo! Olo géè kọ ò é kố̀ònàè Tọ Káí vaá ò kpáá tuèe ele ela m taa dee!

30 Ni duulà o bá vaá ò aa boo bàà gbànà téá boo!”

31 Tẽ̀ènè báá bé e gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò nóòmà Log pá Júù beè nvèèmànàe gé lẹ́ naa é, vaá kọ́ nè ene nè ene kọ, “A beè olòó dùùlà dõòna gbò sõò náa láá dùùlà a bá!

32 É ni ẹb tố́ó e Méné e Bàrì Sa, e a dú méné pá Ízràẹ̀l, é aa boo bàà gbànà téá boo, kọ bé è mon vaá zìgàe ló!” Gbò e ba è kana gé biié lóá beè gbẹ́á boo bàà gbànà té e bà dìa ònnàe gé nvèèmà lẹ́.

33 Gín beè bã dénè kẽ aa boo lèlà nààní tẹ̀lẹ̀ boo taa tóm fèèbe.

34 Tố́ó e a ni dú boo taa tómá, Jíìzọ̀s à gboó kòòlà gbele kpã́ tó kọ, “Ẹ̀lọ́ì, ẹ̀lọ́ì, lẹma sabátanì?” e a gè tàb kọlà, “Nà Bàrì, nà Bàrì, éé ní e a náa vaá ò ìàm̄ ló é?”

35 Tố́ó e sìgà nen e a di élá kḭ̃é dã́ bel e a lói, bà gboó kọ, “Ni pãanei tố, mè à gé kólí Ẹláíjà!”

36 Ene nen à gboó teelá ààvá gbàà gé tú sàpó, diile m agẹ míí vaá nvèè bḭ́ó kpóó té. À gboó nììnà nvèè gã́ Jíìzọ̀s kọ á ồ, vaá kọ, “Elai vó, mè é ẹb be Ẹláíjà é dú gé túe lọl boo bàà gbànà téí.”

37 Jíìzọ̀s à gboó kòòlà gbele kpã́ vaá fùl séi.

38 Kàn e ba è fùlmà m Tọ Káíá beè gboó bààlà aa togó tẹ̀lẹ̀ dṹ.

39 Tố́ó e nen togó gbò bé e a beè di élá kà lèlà sḭ́ bàà gbànà téá ni mon íb bá e Jíìzọ̀s úmá, à gboó kọ, “À dú kà kà kọ není beè Sã́ánà Bàrì!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

40 Sìgà pá bia beè di kĩá e bà géè elá kpấá olòó ẹ̀b bé e nu géè naaá naa.
Mérì, e a dú bon Mágdàlà, beè divá gbàà, bií ló Salómì nè dõòna kà Mérì, e a
dú kà Jósẹ̀f nè ńkem Jém̀z.

41 Gbò pá biaí beè di nvée Jíìzọ̀s lọl tấgíní tốó e a beè di kpá dó Gálìlì, vaá ba
beè olòó nvèènà gé bá nèe. Gấ bug dõòna gbò pá bia e ba è zọ̀e sí
Jerúsàlẹ̀m beè dìnà gé kĩá.

42 Ene kà gbálà e a kọlà Jósẹ̀f, e a dú bon Arimatíà, beè dì, e gbò nen ólò
palà ge nvèèe ka ló gbàà gbò dóm bèèla pá Júù. À dúna gé nen e a géè
ẹbma dẽe lẹ̀ẹ̀la bel Bàrì. Boo ló èlà deeá e a dú dee e pá Júù ólò kpóógá dee
ló nyòòmà dee e a é zilà vaá dú ba dee bò séiá, Jósẹ̀f à gboó nèa agẹ ló a bá
m gè sí ló Páílẹ̀t gé bànie kọ á neèe íí Jíìzọ̀s, kọ bé à liè.

44 À gboó palà ge bọọ ló Páílẹ̀t gè dấ kọ Jíìzọ̀s beè ú lọ̀l. À gboó kolí nen togó
gbò béá bĩináe be a dú kpấá tóm e Jíìzọ̀s beè ù.

45 Tốó e a ni dấ lọl gấ nen béá kọ Jíìzọ̀s beè ú lọ̀l, à gboó kọ́ nè Jósẹ̀f kọ à é
láá gboó sì gé tú a íí ààmà.

46 Jósẹ̀f beè zalí ẹ́ẹ́ páà, vaá tốó e a ni tú íí Jíìzọ̀s lọl boo bàà gbànà téá, à
gboó tú kàna kọ̀lmàe vaá túe mame m kóló dem e ba è kení vaá tòg naamá
bànà ú. À gboó kpọlẹ̀ gbele báà dem muune gấ.

47 Mérì, e a dú Mágdàlà, nè Mérì, kà Jósẹ̀f, beè dì, e bà géè ẹ̀b kĩ e Jósẹ̀f li
Jíìzọ̀s.

Máàk 16

1 Tốó e dee bò séi pá Júù ni tá sḩ́, Mérì, e a dú Mágdàlà, nè Mérì, kà Jém̀z,
bií ló Salómì beè gboó gé zalí kà lé nu ló nóo e bà é lólmá Jíìzọ̀s. 2 Tốó e a
ni dú kà bom dee Dee Bàrì, e nààní ni baa, bà gboó faalá nóoá simá ló
bànà úá. 3 Boo èèlè e bà gé aàa, bà gboó bĩiná ene nè ene kọ, “Mée é
kpọlẹ̀ dem e ba è muune gấ bànà úá lọl é?” 4 (Demá beè dú kà gbe.) Bà gá
kọ́ bà á dala dẽe boo ẹ̀bmà dee sḩ́, bà gboó mòn kọ ba beè kpọlẹ̀ kpò
demá lọl gấ bànàa bẹlẹ́ ela. 5 Tốó e bà ni kyãà bã m, bà gboó mòn ene ka
nvín ãa gbálà e a nvèà ẹ́ẹ́ kọ̀là ló e a di ḩ́ì tḩ́ boo bá lè, vaá bà gboó
zìià. 6 Nená à gboó kọ́ nèva kọ, “Ó gá zìiài, mè m̀ nyímà kọ ò gé gbḩ́ì Jíìzọ̀s,
nen Názàrẹ̀t, e ba è ká kú téá. Á géná kĩí. A è kẽeà aa ke mà ú! Dui gé ẹvii
kĩ e ba beè mamée.” 7 Tốó e bà ni ẹb lọ̀l, à gboó kọ́ nèva kọ, “Aalii gé kọi
nèi Pítà nè na gbò e bà ólò nyoonée nvéeá kọ: ‘À gyaài sḩ́ kẽ e a gé àà kil
Gálìlì. Kĩé ní e o é monííe é, belí bé e a beè kọ́ nèi naaá.’ ” 8 Bà gboó tú
kéné ló nè pọ̀ teemá aa ló bànà úá, vaá boo èèlè e bà gé aàa, bà náa beè
kọ́ nu e nená kọ́ nèva nè tọ́ọ̀ nen boo bée kọ pọ̀ géè siíva. ((9 Tốó e Jíìzọ̀s
ni kẽeà aa ke mà ú kà bom dee Dee Bàrì, túá nen e a beè tú a ló zogè beè

© 1996 by Biblica, Inc.®.

dú Mérì, e a dú Mágdàlà, e Jíìzọ̀s beè kpó àlàbà kà zọ lọlíé m. 10 Ẹlẹ à gboó
àà sí ló gbò e ba beè olòó dì ló Jíìzọ̀s. Ba è di ló e bà géè tò vaá bẽ̀
nyèm. 11 Tố́ó e a kọ́ nèva kọ Jíìzọ̀s di dùm mè ẹlẹ beè monìèe, bà náa beè
zìgà. 12 Tố́ó e níí ni tění, Jíìzọ̀s beè tú a ló zogè bàà nen e a ólò nyoonée
nvée, tố́ó e bà di boo kyẽè e bà géè tení boo bàlà ól. Íb sḭ́ dee e a tú a ló
zogè baála beè dú kele ló íb bé e a beè tú a ló zogè Mérì naa. 13 Bà gboó
òòa kẽ vaá gé kọ́ nè gbò e a dṹùnàva, sõò bà náa beè zìgànà gé. 14 Dee
dee nvée, a beè gboó tú a ló zogè òb nè ene nen e a ólò nyoonée nvée,
boo tố́ó e bà géè dé nu. À gboó kọ́va bel kọ bà náa è láá dẹlẹe nyíe boo nè
ló ba agẹ̀ togó, boo bée kọ bà náa beè zìgà kọ a beè kẽeàè aalie ke mà ú
tố́ó e gbò e a beè monìèe kọ́ nèva. 15 À gboó kọ́ nèva kọ, “Aalii bãí dénè ke
tồò e a di bàlà boo gé veelii Lé Kpẹaí nè kọ̀láá nen. 16 Kọ̀láá nen e a zigà
vaá ò tui múú logmaíe, Bàrì é duulàe, vaá kọ̀láá nen e bè náa zigà, Bàrì é
béélá bẽgèe. 17 Bàrì é nè kpóó gbò e a zigà kọ bà á láá sí tóm dṹùnè. Bà é
tú nà bée kpomági zọ lọl m gbò nen. Bà é ló kele kele íb dém bel. 18 Be bà
síimà bá naanà à bè ge ố nu e tấa di m, náa é naáva tọ́ọ̀ nu. Bà é tú bá
dẹlẹ ból gbò e lóva zọ vaá lóva é válí.” 19 Tố́ó e Dõò Jíìzọ̀s ni ló dénè belí
nèva lọ̀l, Bàrì beè gboó túe kilma káála vaá túe ĩge boo a bá lè. 20 Gbò e bà
ólò nyoonée nvée à gboó àà gé vee Lé Kpẹaá kọ̀láá ke tồò. Dõò beè olòó
dìva ló vaá à néva kpóó e bà símá tóm dṹùnè e a náa kọ gbò nen á nyimá
kọ nu e bà gé veeá dú kà kà.))

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Lúùk

Lúùk 1

1 M̀ nyímà kọ gbele tɔ̀ɔ̀ nen beè emí kpẹa e a kil ló gbò nu e a beè lẹ̀ẹ̀aí zẹ̀ẹ̀.

2 Ba è emí nyòòmà bé e gbò e ba è monmà dẽe dénè nuí domá dàà togó vaá dú gbò e bà ólò vee mon belí beè kọ́ naa nè beele.

3 Sõò bé e m beè kpó tẽ́ dénè gbò nuí domá dàà togó vaá m̀ dã́ tẽ́á, à gboó leemám̃ kọ ḿ emí boo lé bá dì belí bé e a beè lẹ̀ẹ̀à naa, vaá má olo, Gbele Méné Tiọ́fèlọ̀s,

4 kọ bé ò láá nyimá kà kà bel e a kil ló gbò nu e o beè dã̀.

5 Boo tṍó e Hẹ́rọ̀d beè dú Méné Judíà, ene nen vààla gyọ́ọ, e a kọlà Zẹkaráíà, beè dì. A è dì nè ene m gbò vààla gyọ́ọ e ba è noo sẹlẹ́ kẽ Abáíjà, vaá a va beè kọlà Ẹlézàbẹ̀t e a dú màna màna Ẹ́rọ̀n.

6 Pálàa ọ̀và beè tõó m lé dùm kè sĩ́ Bàrì vaá palà ge gbàn tṍ ló a log nè dénè a lẹ̀ẹ̀là.

7 Sõò bà náa beè ié tọ́ọ̀ kà nvín boo bée kọ Ẹlézàbẹ̀t beè dĩ́ì vaá pálàa ọ̀và a ána.

8 Ene dee Zẹkaráíà géè sí a tóm vààla gyọ́ọ m Tọ Káí tṍó e pá ńlẹ gbò di boo tóm.

9 Dì belí nàà nu e ba è noo kọ á túlè gbò vààla gyọ́ọ, ba è sàe tení dú m ge uuá ńnóm be sĩ́ à kalá bã Tọ Káí Dõò vaá mùn ínsẹ̀ns.

10 Tṍóá, gbele tɔ̀ɔ̀ nen beè di ke dẹi e bà géè tãàga ló Bàrì boo tṍó e ínsẹ̀ns gé bẹ́.

11 Nyómá tóm Dõò beè gboó sìlàé ló vaá elá boo bá lè gbani e bà ólò mùn ínsẹ̀ns sẹlẹ boo.

12 Zẹkaráíà beè zìia bá pọ̀ boo tṍó e a moníe.

13 Sõò nyómá tómá beè gboó kọ́ nèe kọ, “Pọ̀ á gá siíni, e Zẹkaráíà, mè Bàrì a dã́ o tãàga ló. O va Ẹlézàbẹ̀t é man ene kà sã́ánà nèni, vaá ò é kólíe Jọ́ọ̀n.

14 Lóni é zaa bá ẹ́ẹ́ nyíe vaá gbele tɔ̀ɔ̀ nen é ṍ kààgà kọ à meà.

15 À é dú gbele nen kè sĩ́ Dõò, vaá náa é ṍ tọ́ọ̀ míí à bè sã́ míí. À é ḿmá m Nyómá Káí bé à kálá mèà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 À é kiilà nyíe gbele tõò pá Ízràẹ̀l nyòòmà Dõò e a dú ba Bàrì.

17 À é gyáé sḭ́ m nyómá nè kpóó e a bélí ní Ẹláíjà kọ bé à kììlà nyíe gbò tẹ̀ nè gbò nvín naamá lé. À é kììlà gbò e a lọl togó kẽ nvèè m nyìma gbò e a gban tố ló. À é naa kọ gbò e a dì nè Dõò á kpoogá dee ló elá bànàe.”

18 Zẹkaráíà beè gboó bḭ̃ná nyómá tómá kọ, “M̀ é náa và vaá nyimá kọ à dú kà kà, boo bée kọ m ána vaá nà va a ánana gé?”

19 Nyómá tómá beè gboó aalá nèe kọ, “Nda Gébrìẹ̀l, e m éla kè sḭ́ Bàrì, e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄ kọ ḿ tú Lé Kpẹaí máni é.

20 Ni pãane tố! O gã́ é bólá vaá nóo é láá ló bel tẹlẹ dee e gbò nuí é lẹẹ̀à, boo bée kọ nóo ziga ló nà mon bel e a é lẹẹ̀à tố́ó e a é lée.”

21 Boo tố́óá, a è bọọ ló gbò e a géè elá bànà Zẹkaráíà ló nu e a náa vaá à pee tố́ó m Tọ Káíá.

22 Tố́ó e a ni dọ́ kè dẹi, náa beè láá ló bel nèva. Bà gboó nyimá kọ a è mòà nu dẽe gbẹẹ́ m Tọ Káíá. Bé náa è láá ló belá, à gboó tú a bá dòmà bá nu nèva.

23 Tố́ó e a dee tóm m Tọ Káíá ni íná kùbmà, Zẹkaráíà beè gboó kil be.

24 Gbele begè dẽe tố́ó náa tení, a va Ẹlézàbẹ̀t à gboó niiná gbàà. Ẹlézàbẹ̀t beè gũá tọ m vòò ḗ vaá à gboó olòó kọ,

25 “Bàrì mon tố́ó e a ni lée vaá à naám̄ sàn. À náa kọ gbò nen á gá ònnam̄ kọ m dḭ́ì.”

26 Tố́ó e Ẹlézàbẹ̀t di kè bá gbàà e a ni tóólá ọ̀ọ̀lẹ ḗ, Bàrì beè gboó lẹẹ̀là nyómá tóm, e a kọlà Gébrìẹ̀l, simá ene kà bon m Gálìlì, e a kọlà Názàrẹ̀t,

27 kọ á ló bel nè ene kà nvín pá nyáá e a gáà si ló pá gbálà, e a kọlà Mérì. A è zìgà kọ à é íàè ene kà gbálà, e a kọlà Jósẹ̀f, e a dú màna màna Méné Dévìd.

28 Nyómá tómá beè bã̀é ló vaá kọ, “M̀ kanani mon! Dõò Bàrì diní ló vaá à palà ge iéni sàn nyíe ló!”

29 Mon bel e nyómá tómá ló beè palà ge bọọ ló Mérì vaá à gboó bugi togó kà nu e a man íb na kà kànà mon kólí.

30 Nyómá tómá à gboó kọ́ nèe kọ, “Pọ̀ á gá siíni, e Mérì, mè Bàrì iéni sàn nyíe ló.

31 Ò é nííná gbàà vaá ò màn nvín pá gbálà, e o é kólí a bée kolíe Jíìzọ̀s.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 À é bọọ vaá kọlá Sááná Bàrì e a El Boo. Dõò Bàrì é née kpò té méné a
nómá tẹ̀ Dévìd.

33 À é lẹẹlà bel ló pá Ízràèl dò dèdè, vaá a lẹẹlà bel náa é íná kùbmà.”

34 Mérì à gboó bĩina nyómá tómá kọ, “À é náà và vaá à láá lẹ̀ẹ̀à naa vó é,
tấgíní bé m gáà si ló pá gbálà e?”

35 Nyómá tómá à gboó aalá nèe kọ, “Nyómá Káí é dọ́ní boo, vaá kpóó Bàrì é
úuaní boo. Boo bée vói, ãa nvín e a di káíá é kọlá Sááná Bàrì.

36 Nyimá níí kọ nvín di gbàà o vígà Ẹlézàbẹ̀t e a ni ánaá. Ba è kọ à dĩì, sõò
kátogói gbàà ọ̀ọ̀lẹ̀ ế a ínaé ló.

37 Boo bée kọ tọ́ọ̀ nu náa tavàlà ló Bàrì.”

38 Mérì beè gboó kọ, “Nda gyóòlo e m di kpènà ló gè sí tóm nè Bàrì. Á lẹ̀ẹ̀ãm̄
ló dì belí bé e o kọ́ naa.” Nyómá tómá à gboó aaé ló kìl.

39 À fẹ́gẹ̀ ló, Mérì à gboó gbalá sí ene kà bon boo gù e a di Judíà,

40 vaá bã tọ Zẹkaráíà gboó kànà mon Ẹlézàbẹ̀t.

41 Tốó e Ẹlézàbẹ̀t dấ kànà mòn kól e a aa gấ Mérì, ãa nvíná a gboó tõó gbàà
Ẹlézàbẹ̀t vaá kyãà. Nyómá Káí à gboó dọé boo

42 kọ á ló bel m gbele agẹ mon nè Mérì kọ, “Bàrì tấànèni dee bá èlmà dénè pá
bia, vaá à é tấànènà gé dee bá ãa nvín e o é beè màn!

43 Éé ní e a náa na kà gbele nuí à gboó lẹ̀ẹ̀ãm̄ ló kọ kà ńda Dõò gboó dù gé
kãa nda é?

44 Boo bée kọ ẽ̃ẽ̀nè tốó e m gé dấ gé o kànà mòn kól, ãa nvín e a dìm̄ gbàà à
gboó kyãà bá ẹ́ẹ́ nyíe.

45 Mó gbele ẹ́ẹ́ nyíe e o íè ló ge zigà kọ nu e Bàrì beè kọ́è neèni dú kà kà!”

46 Mérì à gboó kọ: “Nà ból nyíe leelà Dõò,

47 vaá nà nyómá à ố kààgà m Bàrì, e a dú nà Nen Dùùlà,

48 boo bée kọ à kẽea boo nda a gyóòlo e a kil kẽ! Lọl kátogói ààmà, dénè nen
é kólím̄ nen ẹ́ẹ́ nyíe,

49 boo bée gbele nu e Bàrì e a Bọọ náa nèm̄-- a bée dì káí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

50 À náa sàn gbò e bà née ka, lọl kúúlí tẹlẹ kúúlí.

51 À tú a bá simá gbele agẹ tóm, à lagẹlẹ gbò dàlà kpá ló boo bií ló dénè ba nu e ba è noo.

52 A è tú gbele gbò méné lọlgi boo ba kpò té méné, vaá à kọ gbò e a kil kẽ á dààa boo.

53 A è tú lé nu mmè gbàà gbò tá kói, vaá à kpenè gbò e a íe gyọ́ kọ bà á tú kóló bá ààmà.

54 A è naa nu e a beè zìgà nè pá bẹẹ gbò nómá tẹ̀, vaá à dù gé nvèè bá nè pá Ízràẹ̀l e a dú a gyóòlo.

55 A è kẽèa boo gè naa sàn Ébràhàm nè pá a màna màna dọ̀ dèdè!”

56 Mérì tõó ló Ẹlézàbẹ̀t bé e a é láá toolá taa ẽ be sĩ́ à kálá òòa kẽ kil be.

57 Tố́ó e a tố́ó ge màn nvín beè gboó egá, Ẹlézàbẹ̀t à gboó màn ene kà nvín pá gbálà.

58 Dénè pá a kè gyố́ó nè pá a vígà beè dã́ gbele bé e Bàrì nááe sàn naa, vaá bà gboó zọ̀e zààvà.

59 Boo tố́ó e a ni egá aatáá dee, ba è gboó dú ló gè koo ãa nvíná, vaá gbĩ́ gè tú bée a tẹ̀ Zẹkaráíà kolíé ló,

60 sõò a kà beè gboó kọ, “Bà á gá kolíe vó! Mè a bée é kọlà Jọ́ọ̀n.”

61 Ba è kọ́ nèe kọ, “Tọ́ọ̀ kà o vígà náa kọlà na kà bée!”

62 Bà gboó tú báva dòmà bá nu nè a tẹ̀, vaá bĩ̃ná bé e a léémá ẹlẹ kọ bà á kolíe naa.

63 Zẹkaráíà à gboó bàn kọ bà á tú nu gè emí nu dẽe domá. Tố́ó e bà tú máe, a è emí dẽe kọ, “A bée kọlà Jọ́ọ̀n.” À gboó bọọ ló dénè ọ̀và!

64 Kà lèlà boo tố́óá, ní e Zẹkaráíà kpáá gbaalá gã́e, ló bel vaá õá Bàrì zaa é.

65 A è gboó bọọ ló dénè nen, naa ní e kpẹa e a kil ló dénè gbò nuí beè gboó zààlà bã dénè ke tồò e a di boo gù Judíà.

66 Kọ̀láá nen e a dã́, beè bugi togó e a kilíé ló kọ, “Éé ní e íb na kà nvíní é dú é?” Boo bée kọ à palà ge dọ bàlà kẽ kọ kpóó Bàrì dìé ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

67 Nyómá Káí beè gboó bấ m tẹ̀ Jọ́ọ̀n, e a kọlà Zẹkaráíà, naa ní e a ló mon bel Bàrì kọ:

68 “Lèèlà á dì nè Dõò Bàrì pá Ízràẹ̀l, boo bée kọ a è dú ló gè aalá vaá nvèè bá nè pá a gbò.

69 A è nèi ene kà gbele Nen Dùùlà, e a dú màna màna a gyóòlo Dévìd.

70 A è zìgà zìgài domá kpấá tốó tenmá gấ gbò kọ́ bùlà Bàrì e bà di káí

71 kọ à é dùùlàèi lọl bá pá bẹẹ gbò ọ́b, nè ge kùmàèi lọl bá kpóó gbò e a ọ́ví.

72 A è kọ à é náanìè sàn bẹẹ gbò nómá tẹ̀, nè ge kẽea boo a zíl gbaa ló e a di káí.

73 Boo tốó e a è zílá zíl nè bẹẹ nómá tẹ̀ Ébràhàm, a è zìgà kọ à é duulàèi lọlie bá pá bẹẹ gbò ọ́b, naa ní e pọ̀ náa é síínáí ló gè kumí sḭ́ kẽ neè ẹlẹ,

75 kọ bé è di káí vaá dú gbò lé lab dògò kè sḭ́e dénè dee m bẹẹ dùm.

76 Vaá olo, e nà nvín, ò é kọlà nen kọ́ bùlà Bàrì e a Bọọ El Boo. Ò é gyá sḭ́ Dõò vaá kpoògè dee ló a èèlè.

77 Ò é náa kọ pá a gbò á nyimá kọ Bàrì é duulàva tení dú ló gè ia ló ba pọ́lọ́ nèva.

78 Bẹẹ Bàrì náái sàn. À é náa kọ dùùài á valí tení dú ló nen e a é aa káála dù vaá dú ẹ́ẹ́ dee nè dénè bẹ̀ì.

79 À é nyágí aa káála vaá mó boo kọ̀láá gbò e gín náà kyọ̀ kọ́ bà á di kè bá ú, kọ bé à tấànei dee bá nvee boo èèlè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.”

80 Ãa nvíná beè sìm vaá aga ló bàlà kẽ nè m nyómá. A è tõó boo kpáá bàlà ól naamá a ke tồò dọ̀ọ̀mà dee e a tú a ló tẹlẹ bàlà kẽ nè pá Ízràẹ̀l.

Lúùk 2

1 Tốó e Jọ́ọ̀n meà lọ̀l, gbele begè dẽe tốó náa tení, Ọgọ́stọ̀s, e a è dú Méné Róm̀, beè lẹẹ̀là kọ bà á nvèè bée dénè nen e a di bàlà booí.

2 Níí beè dú túá tóm e ba è nvèè bée gbò nen, vaá a è lẹẹ̀à boo tốó e Kurénìọ̀s géè bẹl Sírìà.

3 Kọ̀láá nen beè gboó àà kìl a bon gé nvèè a bée.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 Jósẹ̀f beè aa bon Názàrẹ̀t e a di Gálìlì gé má sḭ́ Bẹ́tlèhẹ̀m m Judía kḭ̃ e Méné
Dévìd beè mèà gbẹá, boo bée kọ à dú màna màna Dévìd.

5 Mérì, e a beè zìgà kọ à é íàèe, nè ẹ̀ẹ̀ beè gbá tọ gé nvèè bée. Boo tố́óá,
Mérì è niiná gbàà.

6 Bà di Bẹ́tlèhẹ̀mi tố́ó e a tố́ó ge màn nvín beè gboó egá.

7 À gboó màn a túá sḭ́ nvín, e a dú sa̋áná. À tú kàn kọ̀lmae vaá túe mamé m
bṹ kõ ból, boo bée kọ tọ́ọ̀ ke tồò m tọ gbò kyáà náa beè sigá nèva.

8 Sìgà gbò kù dẽe ló naanà ból beè dì boo bàlà ól e a di ku ló boná e bà géè
tú bílá deeá kùmà dẽe ló ba gònò naanà ból.

9 Nyómá tóm Dõò beè sìlàvá ló, gbele ẹ́ẹ́ dee Dõò à mòvá boo, vaá pọ̀ beè
gboó palà ge siíva.

10 Sõò nyómá tómá beè gboó kọ́ nèva kọ, “Pọ̀ á gá siíi mè m̀ dómà Lé Kpẹa
ẹ́ẹ́ nyíe e a dì nè dénè nen.

11 Kà lèlà nieí, bọọ Nen Dùùlà mea m bon Dévìd. À dú Dõò e a dú Méné e
Bàrì Sa.

12 Níí nu e a é dóe bá zogèi é: Ò é monii ãa nvín e ba è tú kàn kọ̀lmàe vaá túe
mamé m bṹ kõ ból.”

13 Boo ĩẽènè tố́óá, gbele tồò gbò nyómá tóm, e bà dú gbò bé káála, beè gboó
gbaá ló na kà nyómá tómá vaá ọlí sọ́l lèèmà Bàrì kọ:

14 “Lèèlà á dì nè Bàrì e a di káála, vaá fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á di ló gbò e a vulèe m bàlà
boo!”

15 Tố́ó e gbò nyómá tómá ooa kẽ ààvá ló kil káála, gbò kù dẽe ló naanà bólá
beè gboó bilá ló vaá kọ, “Naanii é sí Bẹ́tlèhẹ̀m gé ẹ̀b nu e a beè lẹ̀ẹ̀a vaá Dõò
a náa kọ é nyimáí.”

16 Tố́ó e bà gbalá àà gé gbḭ́ ãa nvíná, ba è gboó mònie ló Mérì nè Jósẹ̀f e ba
è túe mamé m bṹ kõ ból.

17 Bà gboó noo tḗ nu e nyómá tómá beè kọ́ kilmaé ló nèva.

18 A è palà ge bọọ ló kọ̀láá nen e a dã́ nu e gbò kù dẽe ló naanà bólá kọ̀.

19 Sõò Mérì beè ká dénè gbò nuí sẹ̀ẹ̀a nyíee vaá bugi togó boo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 Tốó e gbò kù dẽe ló naanà bólá ni ooa kẽ kìl, bà gboó tú ka nè lèèlà nè Bàrì
boo bée kọ gbò nu e ba è dằ, bà monmà dẽe kọ à lẹ̀ẹ̀à dì belí bé e nyómá
tómá beè kọ́ naa nèva.

21 Tốó e aatáá dee e a di nè ge koo ãa nvíná ni égá, ba è gboó kolíe Jíìzọ̀s dì
belí bé e nyómá tómá beè kọ́ naa nè Mérì be sḭ́ à kálá niináe gbàà.

22 Tốó e a égè dee e Jósẹ̀f nè Mérì gé zaàva boo nàà nu ge di ỏòà dì belí bé
e Log Mózìs kọ́ naa, bà gboó tú Jíìzọ̀s simá Jerúsàlẹ̀m ló gè túe nè Bàrì,

23 boo bée kọ ba è emí m Log Dõò kọ, “Kọ̀láá kà túá sḭ́ nvín pá gbálà e a meà,
bà á túe sẹlẹ́ káí nè Bàrì.”

24 Ba è sina gé ló gè tú bàà kà kúkuú kẽ à bè bàà kà bẹ̀ẹ̀ kukuu nè nen vààla
gyọ́ọ̀ kọ á vaamá gyọ́ọ̀ nè Bàrì dì belí bé e Log Dõò kọ́ naa.

25 Boo tốóá, ene kà gbálà beè di Jerúsàlẹ̀m e a kọlà Sémìọ̀n. A è dú lé nen e
a fã Bàrì vaá à géè elá bànà kọ Bàrì á dùùlà pá Ízràẹ̀l. Nyómá Káí beè dìé ló

26 vaá a è kùùlà nèe kọ náa é ú dọ̀mà tốó e a é mon Méné e Bàrì Sa.

27 Nyómáá beè tulèe nvee Tọ Káí boo tốó e Jósẹ̀f nè Mérì tú ba ãa nvín, e a
kọlà Jíìzọ̀s, inmá Tọ Káíá ló gè naa nu e a kilíé ló dì belí bé e Log kọ́ naa.

28 Sémìọ̀n à gboó dàlà nvíná sẹ̀ẹ̀a gằ bá vaá õá Bàrì zaa kọ:

29 “Kátogóí, e Dõò, bé o ni náa nu e o beè zìgàa, ò gé láá sọ̀ bá kọ nda, o
gyóòlo, á gboó ù boo fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló,

30 boo bée kọ nà dẽe a mon Nen Dùùlà,

31 e o nè kè sḭ́ dénè nen,

32 kọ á dú ẹ́ẹ́ dee e a é mó boo gbò e bè níì pá Júù nì, nè ka e a é di nè Ízràẹ̀l,
e a dú pá o gbò.”

33 Gbò nu e Sémìọ̀n kọ́ kilma ló ãa nvíná beè palà ge bọọ ló a tẹ̀ nè a kà.

34 Sémìọ̀n à gboó bàn kọ Bàrì á tãànèva dee bá. À gboó kọ́ nè a kà kọ, “Bàrì
beè sa nvíní naamá nen e a é náa kọ gbele tồò nen e a dì Ízràẹ̀l á pè, nè ge
naa kọ gbele tồò ọ̀và á dùùà. À é dú nen e Bàrì é lómá bel vaá gbò nen é
kánáe

35 kọ á túè ba bùlà e a di ke gũa tẹlẹ̀e bàlà kẽ. Vaá gbò nuí é kyḗni dì belí bà
tú kpóó gẹ̀ tibmàni nyíe.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 Ene kà va tãa e a ni tóólá ténì tub nè ténì gbáá, e a kọlà Ánà, nvín Fánùẹ̀l,
e a dú gã Ásà, beè dì. A è ìa dóm e ba è tỗòa kóló àlàbà gbáá vaá a dóm à
gboó ú gbẹ́ẹ́e. Ńnvááí ólò kọ́ bùlà Bàrì vaá sí Tọ Káíá bílá dee nè ẹ́ẹ́ èlà ló ge
tãàga ló Bàrì nè ge ká gã́.

38 A è dú kà lèlà boo tốóá gé ốá Bàrì zaa, vaá ló nu e a kil ló ãa nvíní nè dénè
gbò e a di Jerúsàlẹ̀m e bà géè elá bànà kọ Nen Dùùlà á dù.

39 Boo tốó e Jósẹ̀f nè Mérì ni náa dénè nu dì belí bé e Log Dõò kọ́ naa, bà
gboó ooa kẽ kil baála bon, Názàrẹ̀t e a di Gálìlì.

40 Ãa nvíná beè sìm, gboó ié kói nè nyìma, vaá Bàrì à tãànee dee bá.

41 Tẹ̀ nè kà Jíìzọ̀s ólò sí Jerúsàlẹ̀m kọ̀láá gbáá ló nàà nu e a kil ló vààla gyọ́ọ̀
Ténì Zelí.

42 Tốó e Jíìzọ̀s ni tóólá òb nè bàà gbáá, ba è gboó sì dì belí bé e bà ólò naa.

43 Tốó e vààla gyọ́ọ̀ Ténì Zelí ni íná kùbmà, ba è gboó ooa kẽ kil be, sõò
Jíìzọ̀s beè gbẹ́á Jerúsàlẹ̀m vaá a tẹ̀ nè a kà náa beè nyimá.

44 Ba è ié bùlà kọ à di zẹ̀ẹ̀ bỗònà gbòa, naa ní e ba è kyãà zivè dee kyẽè be sḩ́
bà kálá dàlà togó gbḩ́e sḩ́ zẹ̀ẹ̀ pá a vígà nè pá a kóò.

45 Bà náa è mònie, vaá bà gboó ooa kẽ sí Jerúsàlẹ̀m gé gbḩ́e.

46 Tốó e a ni égá taa dee, bà gboó mòníé m Tọ Káí e a di ḩ́ì tḩ́ zẹ̀ẹ̀ gbò nóòmà
Log pá Júù e a é pãanéva tḩ́ ló vaá bḩ̃ináva bel.

47 Nyìma e a áámá dénè bel beè palà ge bọọ ló kọ̀láá nen e a dḩ́e mon.

48 Boo tốó e a tẹ̀ nè a kà moníe, a è palà ge dú nu ḿmà dẽe nèva, naa ní e a
kà bḩ́ínáe kọ, “Nà nvín, éé ní a náa be sḩ́ ò naái naa vó é? O tẹ̀ nè nda palà ge
mòn tãàgà boo gè gbḩ́ni.”

49 À gboó aalá nèva kọ, “Éé ní e a náa ò tuai tãàgà boo gè gbḩ́m̄ é? É kọ nóo
nyímàì kọ m̀ íè ge di m tọ nà tẹ̀?”

50 Sõò bà náa è dḩ́ kpò kúm mon bel e a áálá.

51 À gboó ooa kẽ nyoonéva kil Názàrẹ̀t, kḩ̃ e a tõo olòó gbànva tḩ́ ló. Sõò a kà
beè ká dénè gbò nuí gbẹ́á nyíee.

52 Jíìzọ̀s beè sìm vaá bọọ m nyìma, naa ní e a leemá Bàrì nè gbò nen.

Lúùk 3

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Tốó e a ni dú òb nè vòò gbáá e Gbele Méné Taibérìọ̀s bẹ̀l Róm̀, ní e Pọ́ntìọ̀s
Páílẹ̀t bẹ̀l Judíà e. Hẹ́rọ̀d à bẹ̀l Gálìlì, boo tốó e a vígà Fílìp à bẹ̀l Iturí à nè
Trakanáítès. Lesánìàs à bẹ̀l Abilénì

2 vaá Ánàs nè Káíàfàs beè dú gbò pọ̀b nen togó gbò vààla gyọ́ọ̀. Boo tốóá,
Jọ́ọ̀n, e a dú nvín Zakaráíà, beè di boo gbele kpáá bàlà ól, vaá Bàrì à gboó ló
bel nèe.

3 Boo bée vó, Jọ́ọ̀n à gboó bã dénè bon e a bééá tení ló Pene Jọ́dàn vaá vee
nu kọ, “Ọgai ló bọọ pọ́lọ́, mè m̀ é tú múú logmái kọ bé Bàrì ia ló nèi.”

4 Nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè emí nu e a kilíé ló m a kpá kọ: “Ene
nen gé vee nu boo kpáá bàlà ól kọ: ‘Sii tóm ló èèlè sẹẹlii Dõò; naanii kọ èèlè e
a é tení boo á lèlà!

5 Kai kọ̀láá kà kolo kẽ, uvii kọ̀láá kà gù kamai kọ á kùna sḯ. Lelei èèlè e a iià,
vaá kĩ e a gyugàlà, ò kpálii.

6 Mè kọ̀láá nen é mon dùùà e a aa bá Bàrì!’ ”

7 Boo bée vóá, Jọ́ọ̀n à gboó kọ́ nè bồònà gbò e a dúé ló kọ á logmàèva múú
kọ, “Boólo pá nvín kpí bom! Mée dò bá nèi kọ ó teai aalii bá kpọ̀ té Bàrì e a gé
dú é?

8 Lavii láb e a é zógè kọ o ọ́gai ló bọọ pọ́lọ́. Ó gá iei bùlà kọ, tốó e o kọ́ì kọ
Ébràhàm dúè bọọ nómá tẹ̀, mè ò é gboó dìí pọ́ì. M̀ kọ́ nèi kọ Bàrì é láá kìílà
gbò kpò demí naamá gbò nen vaá bà zigà bée Ébràhàm!

9 Bàrì íe kigi e a ni bengi tḗ té. À é kḗe kọ̀láá kà té e bè náa múmi lé ból súú
tẹlẹ kẽ vaá tovíe tẹlẹ dáa sḗ.”

10 Bồònà gbòa beè gboó bĩináe kọ, “Éé ní e é náa kọ bé Bàrì náa kpọ́i té ló
é?”

11 À gboó aalá nèva kọ, “Nen e a íe bàà kà kọ̀là ló, á dõo ene kà nè nen e bè
náa íe tọ́ọ̀ kà, vaá nen e a íe gyḗá á dõòna gé.”

12 Sìgà gbò lọl kpègè beè síé ló kọ á tú múú logmàeva. Bà gboó bĩináe kọ,
“Nen Dò Bá, éé ní e é náa é?”

13 À aalá nèva kọ, “Ó gá lọlii zelmai gḗ bug e ba è kọ́ nèi.”

14 Sìgà gbò bé beè duna gé vaá bĩináe kọ, “Éé ní e o kọ́ kilma ló beéle é? Éé
ní e é náa é?” À aalá nèva kọ, “Ó gá tui bá kpóó tumai kpègè lọlii bá nen à bè
ge gbàe pọ́lọ́. Naanii kọ bọọ kpègè ḗ á gbõomáí ló.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Bé gbò nen géè ból dẽe sḟ gbele nu e a é lẹ̀ẹ̀àa, ba è ié bùlà kọ, be à sẹlẹ, Jọ́ọ̀n dú Méné e Bàrì Sa.

16 Boo bée vó, Jọ́ọ̀n à gboó kọ́ nè dénè ọ̀và kọ, “Nda gé tú múú logmái, sõò à íe nen e a gé dú e a é tú Nyómá Káí nè gbò e bà ọ́gá ló ba pọ́lọ́ vaá à tú sḟ kpọmá té ló gbò e bà náa ọ́ga. Ẹlẹ el kpãa nda, vaá bãànà gè taalá díí e a di boo a kpá ká tó, nímm̄ bọ́ ló.

17 À fáálá nu e a é samà súú lọl ló kpá e a dú ló. À é kpálí kè tọ e a beè tõó boo lọl kpá ló nuá ɔ̀ònà. À é bɔ́onè ló súúá sẹlẹ dógo, sõò à é kpalí kpá e a dú lóá nvee dáà sḟ e bè náa é gímí.”

18 Jọ́ọ̀n beè nè gbele tɔ̀ò dùùlà bá deè tɔ́ boo tɔ́ó e a é kọ́ Lé Kpẹaí nè gbò nen.

19 Sõò a è kọ́ bel Méné Hẹ́rọ̀d boo bée kọ à ílí Hẹródìàs, e a dú va a vígà. À kọnáe gé bel boo dõòna kà gbò pọ́lọ́ nu e a ólò naa.

20 Gbele pọ́lọ́ nu e Hẹ́rọ̀d gboó naana gé kọlà ge lẹ̀ẹ̀là kọ bà á sii Jọ́ọ̀n nvee kpọ́gọ́lọ́.

21 Tɔ́ó e Jọ́ọ̀n ni tú múú logmá dénè nen lọ̀l, à gboó tuna gé múúá logmá Jíìzọ̀s. Boo tɔ́ó e a gé tãàga ló Bàrì, káála beè gboó kùùà,

22 vaá Nyómá Káí à gboó aa gbàn deè eláé boo m nom kpá ló e a di belí mèà kúkuú kẽ. Mon beè gboó sìlà aa káála kọ, “Olo nà Sɔ́ɔ́ná e m vulè. Nyíemm̄ palà ge ẹ́ẹ̀ní ló.”

23 Tɔ́ó e Jíìzọ̀s dalà togó a tóm, a è láá toolá tub nè òb gbáá. Gbò nen beè nyimáe ló kọ à dú nvín Jósẹ̀f. Tẹ̀ Jósẹ̀f beè kọ̀là Hẹ́lì.

24 Hẹ́lì dú nvín Mátàt. Mátàt dú nvín Lívàì. Lívàì dú nvín Mẹ́lkì. Mẹ́lkì dú nvín Jana. Jana dú nvín Jósẹ̀f.

25 Jósẹ̀f dú nvín Matatáíàs. Matatáíàs dú nvín Émọ̀s. Émọ̀s dú nvín Néhàm. Néhàm dú nvín Ẹ́zlì. Ẹ́zlì dú nvín Nágàì.

26 Nágàì dú nvín Máàt. Máàt dú nvín Matatáíàs. Matatáíàs dú nvín Sẹméìn. Sẹméìn dú nvín Jósẹ̀k. Jósẹ̀k dú nvín Jódà.

27 Jódà dú nvín Joánàn. Joánàn dú nvín Rísà. Rísà dú nvín Zẹrábàbẹ̀l. Zẹrábàbẹ̀l dú nvín Siáltìẹ̀l. Siáltìẹ̀l dú nvín Nẹ́rì.

28 Nẹ́rì dú nvín Mẹ́lkì. Mẹ́lkì dú nvín Ádì. Ádì dú nvín Kósàm. Kósàm dú nvín Ẹlmádàm. Ẹlmádàm dú nvín Áà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

29 Áà dú nvín Jásùà. Jásùà dú nvín Ẹliézà. Ẹliézà dú nvín Jọ́rìm. Jọ́rìm dú nvín Mátàt. Mátàt dú nvín Lívàì.

30 Lívàì dú nvín Sémìọ̀n. Sémìọ̀n dú nvín Júdà. Júdà dú nvín Jósẹ̀f. Jósẹ̀f dú nvín Jónàm. Jónàm dú nvín Ẹláíàkìm.

31 Ẹláíàkìm dú nvín Mẹlíà. Mẹlíà dú nvín Mẹ́nà. Mẹ́nà dú nvín Màtátà. Màtátà dú nvín Nétàn. Nétàn dú nvín Dévìd.

32 Dévìd dú nvín Jẹ́sì. Jẹ́sì dú nvín Óbẹ̀d. Óbẹ̀d dú nvín Bóàz. Bóàz dú nvín Sálmọ̀n. Sálmọ̀n dú nvín Náásọ̀n.

33 Náásọ̀n dú nvín Amínàdàb. Amínàdàb dú nvín Ádmìn. Ádmìn dú nvín Ánì. Ánì dú nvín Hẹ́zrọ̀n. Hẹ́zrọ̀n dú nvín Pẹ́rẹ̀z. Pẹ́rẹ̀z dú nvín Júdà.

34 Júdà dú nvín Jékọ̀b. Jékọ̀b dú nvín Áízèk. Áízèk dú nvín Ébràhàm. Ébràhàm dú nvín Tẹ́rà. Tẹ́rà dú nvín Néhọ̀.

35 Néhọ̀ dú nvín Sẹ́rùg. Sẹ́rùg dú nvín Réù. Réù dú nvín Pẹ́lẹ̀g. Pẹ́lẹ̀g dú nvín Íbà. Íbà dú nvín Sélà.

36 Sélà dú nvín Kénàn. Kénàn dú nvín Afáksàd. Afáksàd dú nvín Sẹ́ẹ̀m. Sẹ́ẹ̀m dú nvín Nóà. Nóà dú nvín Lémẹ̀k.

37 Lémẹ̀k dú nvín Metúzẹ̀là. Metúzẹ̀là dú nvín Ínọ̀k. Ínọ̀k dú nvín Járẹ̀d. Járẹ̀d dú nvín Mahálàlìl. Mahálàlìl dú nvín Kénàn.

38 Kénàn dú nvín Ínọ̀s. Ínọ̀s dú nvín Sẹ́ẹ̀t. Sẹ́ẹ̀t dú nvín Ádàm. Ádàm à dú nvín Bàrì.

Lúùk 4

1 Tố́ó e Jíìzọ̀s aa Pene Jọ́dàn, Nyómá Káí beè ḿmáé m, vaá à gboó faaláe kilma boo kpáá bàlà ól.

2 À tõo kĩé bàà tub dee, vaá Pọ́lọ́ Nyómá à gboó tú dàg simáé ló. Náa beè dé tọ́ọ̀ kà nu m dénè gbò deeá, vaá tố́ó e a ni íná kùbmà, tá kói beè gboó táé ló.

3 Pọ́lọ́ Nyómá à gboó kọ́ nèe kọ, “Be à dú kà kà kọ olo Sáánà Bàrì, ò lẹẹ̀là bel kpò demí kọ á kìià dú gyáá.”

4 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèe kọ, “À ẽá m Kpá Káí kọ, ‘Áá gyáá náa é nè dùm nen, sõò kọ̀láá kà mon bel e a aa gã́ Bàrì é nè dùm nen.’ ”

5 Pọ́lọ́ Nyómá beè gboó faaláe kilma kĩ e a bọ́ọ́ gã boo, vaá zogèe dénè kpá dó bàlà booí m gbálà ńkpulu dẽe tố́ó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 À gboó kọ́ nèe kọ, “M̀ é néni kpóó ge lẹẹlà bel ló dénè kpá dóí nè dénè ba
leelé, boo bée kọ Bàrì beè tú dénè nvèèm̄ bá kọ ḿ nè kọ̀láá nen e a dú nà
bùlà.

7 Be ò kúmí sḯ kẽ nèm̄, dénè é dú ńlo.”

8 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèe kọ, “À ḗá m Kpá Káí kọ ‘Kumí sḯ kẽ nè áá Dõò, e a dú
o Bàrì, vaá ò tãagànà gé ló áá ẹlẹ!’ ”

9 Pọ́lọ́ Nyómá à gboó faaláe kilma Jerúsàlẹ̀m vaá túe ele kĩ e a el gã boo dénè
ke tɔ̀ò e a di ló Tọ Káíá. À gboó kọ́ nèe kọ, “Be à dú kà kà kọ olo Sã́ná Bàrì,
ò pẹ́ẹ aa kĩí dọ kunu kẽ.

10 Boo bée kọ à ḗá m Kpá Káí kọ, ‘Bàrì é lẹẹlà pá a gbò nyómá tóm kọ bà á
kùni dẽe ló vaá kùmani,’

11 nè ge kọ, ‘Bà é olòó kẹ̀ni bá kẽ, kọ bé tọ́ọ̀ nu náa nveèni kom ló.’ ”

12 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèe kọ, “À ḗáná gé m Kpá Káí kọ, ‘Ó gá ẹ̀bmà Dõò, e a
dú o Bàrì.’ ”

13 Tố́ó e Pọ́lọ́ Nyómá ni tú kele kele sḯ dee dàg simá ló Jíìzọ̀s lọ̀l, a è gboó àáé
ló àà vaá elá bànà tố́ó e a dú a bùlà.

14 Boo tố́óá, Nyómá Káí beè tulè Jíìzọ̀s kọ á ooa kẽ kil Gálìlì, vaá kpẹa e a
kilíé ló beè zààlà bã dénè ke tɔ̀ò e a di kpá dóá.

15 À gboó noomàgì nu m ba tọ Bàrì, vaá gbò nen à lèèlae.

16 Boo tố́óá Jíìzọ̀s íná Názàrẹ̀t, bon e a è tõo sìm, gboó sí tọ Bàrì dee bò séi dì
belí e a ólò naa, vaá elá ela kọ bé à bugìè Kpá Káí.

17 Bà gboó nèe Kpá Aizáíà, nen kọ́ bùlà Bàrì. À gboó ẹẹ̀là kpáá vaá mòn kĩ e
ba è emí kọ,

18 “Nyómá Káí Bàrì dìm̄ boo, a è sàm̄ kọ ḿ vee Lé Kpẹa nè gbò sàn. A è
lẹẹ̀lam̄ kọ ḿ vee nè gbò e a di kpọ́gọ́lọ́ kọ bà á aa kpọ́gọ́lọ́ nè gè naa kọ gbò
gímá dẽe á mòn nu. A è lẹẹ̀lam̄ kọ ḿ tú gbò e bà sẹ́lẹ́ boo pọ́lọ́ bá, sẹ́lẹ́ boo lé
bá

19 nè ge vee kọ a lée tố́ó e Bàrì é duulà pá a gbò.”

20 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s ni bugi kpáá lọ̀l, à gboó uu dẽe vaá òòma kẽ nè nen tóm,
gboó ĩì tḗ kẽ. Dénè gbò e a di tọ Bàrìa beè gboó ká ba dẽe gbẹẹ́é sḯ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 À gboó kọ́ nèva kọ, “Nieí ní e gbò mon bel e m géè bugi lọl dẽe kpáí lẹ̀ẹ̀à e.”

22 A gboó leemá dénè ọ̀và vaá gbò lé mon bel e a è ló beè bọọvá ló, naa ní e ba è bĩiná kọ, “É kọ níí níì nvín Jósẹ̀f nì?”

23 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “M palà ge nyimá kọ ò é lói kìna belí nem̄i kọ, ‘Nen dóm biè, boà ńlo bá.’Ò é kọ́i nem̄i kọ t̃ẽènè gbò nu e o beè dãi kọ m̀ naá m bon Kapánìọ̀ma, mè ḿ naana gé m ńda boní.

24 “M palà ge ló kà kà bel nèi kọ, gbò nen kin nen kọ́ bùlà Bàrì e a dú ba bon.

25 Pãaném̄i tố ló: Boo tố́ó e Ẹláíjà beè di dùm, boo náa beè dọọ m taa gbáá nè ọ̀ọ̀lẹ̀ ế, vaá gbele kpóó kíi à gboó dọ m kpá dóá. Náa kal ló bée kọ gbele tồò va tãa beè dì Ízràẹ̀l tố́óá,

26 Bàrì náa beè lẹ̀ẹ̀là Ẹláíjà má tọ́ọ̀ ọ̀và maaná lọl ló ene kà va tãa e a di Zárẹ̀fàt m kpá dó Sáídọ̀n.

27 Boo tố́ó e Ẹláísà, nen kọ́ bùlà Bàrì, beè di dùm, gbele tồò pá Ízràẹ̀l beè dì e pọ́lọ́ kom beè dọ̀vá kpá ló, vaá tọ́ọ̀ ọ̀và náa beè boá, maaná lọl ló áá Néàmàn e a dú pá Sírìà.”

28 Tố́ó e gbò e a di tọ Bàrìa ni dấ gbò mon belí, ba è palà ge nvèè sũg.

29 Bà gboó aa boo vaá kpóe tenmá zẹ̀ẹ̀ tọá ààmà kilma boo gù e a di ba bon, kọ bé bà tãáe bá, bé à vẹ́ẹ́á dọ̀ vaá tú togó tib kẽ.

30 Sõò a è kyãà aa zẹ̀ẹ̀ gbòa tení kìl.

31 Boo tố́óá, Jíìzọ̀s sí Kapánìọ̀m, e a dú ene kà bon Gálìlì, gé noomà nu gbò nen deè bò séi pá Júù.

32 Bé e a nóòmà nu naa beè palà ge bọọ ló gbò e a pãanée tố ló, boo bée kọ a è ló bel belí nen e kpóó dì bá.

33 Ene nen e zọ dìé m beè di tọ Bàrìa. À gboó vulí kpấ kọ,

34 “Zéì! Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, éé ní e o gbĩ̀ií ló é? É kọ ò du ló gè fẹ́i? M̀ nyímàni ló--olo nen lẹ̀ẹ̀la tóm Bàrì e o di káí!”

35 Jíìzọ̀s à gboó lẹ̀ẹ̀là bel zọá kọ, “Pĩi gấni, vaá ò tení àà́é m!” Zọá à gboó toví gbálàa sá kẽ kè sĩ́ dénè ọ̀và vaá tení àà́é m, e bè náa nveèe kom ló.

36 À gboó bọọ ló dénè gbòa vaá ba è kọ́ nè ene kọ, “Níí mó íb gbò mon bel é? Gbálài íe kpóó ge lẹ̀ẹ̀mà bel gbò zọ vaá bà tení aa m nen!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

37 Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s beè gboó zààlà bã kọ̀láá ke tõò e a di kpá dóá.

38 Jíìzọ̀s aa tọ Bàrìa vaá sí tọ Sáímọ̀n. Gbele kpóó sì sã́ beè sí ló kà va Sáímọ̀n, vaá ba è gboó bàn kọ Jíìzọ̀s á bóe.

39 Jíìzọ̀s beè gboó eláé ló e a dì mà kẽ vaá lẹ̀ẹ̀là bel sì sã́á kọ á táé ló. À gboó táé ló, naa ní e a gbalẹ̀ boo aa boo vaá naa nu nèva.

40 Tõó e nààní ni dọ, pá kóò gbò e a íe kele kele íb zọ̀ ló beè faaláva domá ló Jíìzọ̀s. À gboó tú a bá dẹ̀ẹ́va boo vaá bó dénè ọ̀và.

41 Zọ beè ààná gé m gbele tõò nen vaá vulí kpã́ kọ, “Olo Sã́ná Bàrì!” Sõò Jíìzọ̀s beè lẹ̀ẹ̀là bel gbò zọá kọ bà á gá ló tọ̀ọ̀ kà bel, boo bée kọ ba è nyimá kọ à dú Méné e Bàrì Sa.

42 Tõó e dee ni zilà, Jíìzọ̀s aa boná vaá má sḩ́ kĩ e tọ̀ọ̀ nen á gé. Gbò nen beè gbḩ́é, vaá tõó e bà ni moníe, bà gboó pìígà ge naa kọ á gá àà.

43 Sõò a beè gboó kọ́ nèva kọ, “M̀ íè ge sina gé dõòna kà gbò bon e a dì gé veena gé Lé Kpẹa e a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì nèva. Boo bée kọ níí nu e Bàrì è di boo vaá lẹ̀ẹ̀lam̃ domáé.”

44 A è gboó vee mon bel Bàrì gbẹá m gbò tọ Bàrì pá Júù dénè ke tõò e a dì kpá dóá.

Lúùk 5

1 Ene dee e Jíìzọ̀s beè di élá nu Pene Gẹnẹ́sàrẹ̀t, gbò nen beè kõòà síé ló boo bée ge dã́ mon bel Bàrì.

2 A è mòn bàà kà faà nu múúá e gbò dọ̀ọ̀ beè aa m gé logí ba gbõò.

3 Jíìzọ̀s à gboó bã m ene kà faàa. Ene kà faàa dú faà Sáímọ̀n. Jíìzọ̀s à gboó bã m vaá bàn Sáímọ̀n kọ á tãa bá tẹlẹ kà sḩ́ múú. À gboó ĩì tẽ́ m vaá noomà nu dénè gbòa.

4 Tõó e a ni noomàva nu lọ̀l, à gboó kọ́ nè Sáímọ̀n kọ, “Bã faà kil boo pene e a bọọ kè tẽ́, vaá olo nè pá o gbò dọ̀ọ̀ gboó tẹlẹi bọọ gbõò, mè ò gé síilii gyã́à.”

5 Sáímọ̀n à gboó aalá nèe kọ, “Tẹ́ẹ̀, e è palà ge kpó dọ̀ọ̀ zivè bílá deeá vaá née síì tọ̀ọ̀ nu, sõò bé e o lẹẹlam̃ kọ ḿ naa vóá, m̀ gé kpáá tẹlẹ̀ gbõò.”

6 Tõó e bà ni tẹ́lẹ̀ gbõòa, bà gboó sii gbele tõò gyã́à, e sia ńkem ba gbõò gá è fùlà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Ba è naa bá kọ́vẹ kọ ba gbò dọ̀ọ̀ e a di dõòna kà faà á dù gé nvèè bá. Bà dú, vaá gyấà e a bấ dẽe gbốòa ḿmá pálàa kà faàa, e sia ńkem bà gá è dii.

8 Tốó e Sáímọ̀n Pítà mon naa vói, à gboó tú pálàa dúnú tọe kumí kè sḭ́ Jíìzọ̀s vaá kọ, “Tení ààm̃ ló, e Dõò, mè nda nen pọ́lọ́!”

9 Boo bée kọ a è bọọé ló vaá à bọọna gé ló dénè gbò e a dìé ló kọ bà síìlìè gbele tồò gyấàa.

10 Vóá bé e a è bọọna gé ló Jém̀z nè Jọ́ọ̀n, e bà dú nvín Zẹ́bìdì vaá bà dúna gé gbò dọ̀ọ̀ Sáímọ̀n, naa é. Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè Sáímọ̀n kọ, “Pọ̀ á gá siíni, mè lọl kátogóí ààmà, ò é olòó kolí gbò nen dì belí bé e o síì gyấà naaá.”

11 Bà gé tú gé faà kọ̀ọ̀la kẽ, bà gboó sọ̀ bá kọ̀láá kà nu vaá nyoonée.

12 Jíìzọ̀s beè dì ene kà bon tốó e ene kà gbálà e pọ́lọ́ kom beè palà ge dọ̀é ló beè gboó dù. À gé mon gé Jíìzọ̀s, à gboó kumí sḭ́ kẽ nèe vaá bànie kọ, “Tẹ́ẹ̀, be à géè dú o bùlà, m̀ gá è kọ ó bóm̃, naa ní e m é õòà.”

13 Jíìzọ̀s à gboó nììnà bá tọ́é ló vaá kọ, “À dú nà bùlà. Gboó boá!” À gé kọ́ gé vóá, gbálàa à gboó boá.

14 À gboó ãanée kọ, “Palà ge dằ, ó gá kọ́ nè tọ́ọ̀ nen. Tãa vó, ò lele tọ gé tú o ló zogè nen vààla gyọ́ọ̀ vaá ò gboó nè vààla gyọ́ọ̀ e Mózìs beè emí m a Log, naa ní e dénè nen é nyímá kọ o bóá ồòà.”

15 Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s beè zààlà bấ dénè ke tồò, naa ní e gbele tồò nen beè dú boo bée ge dấ nu e a é kọ́ nè ge bàn kọ á boeva.

16 Sõò a è olòó kil kḭ̃ e tọ́ọ̀ nen á gé gé tãàga ló Bàrì.

17 Ene dee e Jíìzọ̀s géè noomà nu, sìgà pá Fárèsì nè gbò nóòmà Log e ba è aa kọ̀láá kà bon e a di Gálìlì nè Judía nè Jerúsàlẹ̀m beè di ḭ́ì tḗ kḭ́é. Kpóó Bàrì beè gboó di ló Jíìzọ̀s kọ á bó gbò zọ̀ ló.

18 À íe ene kà gbálà e zọ ló túe gbẹ́ẹ́ mà kẽ kọ á gá láá kyãà e gbò nen beè gboó gbá a búl nè ẹ̀ẹ̀ dàlà domá ló Jíìzọ̀s vaá pììga boo ge dàlae sẹ́lẹ́ kè sḭ́ Jíìzọ̀s e a di tọ.

19 Tốó e bà náa è mon tọ́ọ̀ kà bé bà gá tú nená tenmá naa gbàà gbele gbòa, ba è gboó gbá a búl nè ẹ̀ẹ̀ dàlà, vaá dẽe bã boo bọ̀b tọá. Bà gboó fùl deè kḭ̃ e bà dàlàe tenmá tẹlẹ kè gbàà Jíìzọ̀s e a di zẹ̀ẹ̀ gbòa.

20 Tốó e Jíìzọ̀s ni mon bé e gbòa dẹlẹ́e nyíe boo naa, à gboó kọ́ nè gbálàa kọ, “Nà kóò, m̀ ia ló o pọ́lọ́ nèni.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Gbò nóòmà Log pá Júù nè pá Fárèsì beè gboó dàlà togó bĩiá bel kọ, “Níí mó kà nen e a on Bàrì e? Maaná áá Bàrì lọl, mée ní e a é láá ia ló pọ́lọ́ nè nen é?”

22 Jíìzọ̀s beè nyimá ba bùlà, vaá à gboó bĩináva kọ, “Éé ní e a náa vaá ò iei íb na kà bùlài é?

23 Gbàà ge kọ, ‘M̀ ia ló o pọ́lọ́ nèni,’nè ge kọ, ‘Aa boo vaá ò kyãà,’ńmoné ní e o bulài kọ à válí é?

24 Sõò m̀ é náa kọ ó nyimai kọ nda, Sááná Nen, íè kpóó gè láá ia ló pọ́lọ́ nè gbò nen gbẹá bàlà booí.” Tóóá, à gboó kọ́ nè gbálà e bè náa è láá aa boo kyãàa kọ, “Aa boo, ulí o búl vaá ò kilí be.”

25 Gbálàa à gboó gbalẹ̀ boo aa boo kè sí́ dénè gbòa vaá ulí búl e a beè di booá, vaá olòó leelà Bàrì, boo tóó e a di èèlè e a gé kil be.

26 À gboó palà ge bọọvá ló vaá siimàva pọ̀, naa ní e bà leelà Bàrì vaá kọ, “Beele monì gbele kele íb nu nieí!”

27 Boo tóó e níí náá lọ̀l, Jíìzọ̀s à gboó àà tọá àà vaá mon ene kà gbálà e a ólò lọl kpègè, e a kọlà Lívàì, e a di íì tẹ́ m a tọ tóm. Jíìzọ̀s à gboó kolíe kọ, “Nyoonémm̃ nvée.”

28 Lívàì beè gboó aa boo, sọ̀ bá kọ̀láá kà nu vaá nyoonée.

29 Lívàì beè gboó bùl gyáá ge zààvà ló Jíìzọ̀s sẹlẹ́ a tọ, vaá kolí gbele tõò gá bug gbò lọl kpègè nè dõòna gbò e a è zọ̀va deá gyáá.

30 Sìgà pá Fárèsì nè ba gbò nóòmà Log beè nuumi bel vaá bĩiná gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s kọ, “Éé ní e a náa vaá ò zọi gbò lọl kpègè nè gbò e bà íe pọ́lọ́ bée deai gyáá é?”

31 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Nen dóm biè náa dú bíi ló gbò válá ló, sõò ló gbò e lóva zọ.

32 Ním beè dú ló gè kolí gbò lé, sõò m beè dú ló gè kolí gbò pọ́lọ́ kọ bà á ọgá.”

33 Sìgà gbò à gboó bĩiná Jíìzọ̀s kọ, “Gbò e bà ólò nyoone nvée Jọ́ọ̀n ólò bọọ gè ká gá vaá tãàga ló Bàrì, vaá gbò e bà nyoone nvée pá Fárèsì à naana gé vó, sõò gbò e bà nyoone nvée olo dì e bà gé dé vaá bà ọ́.”

34 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “É kọ ò é naanii kọ gbò e ba è kolí kè ílà dóm nè va á ká gá boo tóó e nen e a gé ílí va dìvá ló? Náa é válí naa vó!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

35 Sõò dee gé dú e bà é beè tú nen e a gé ílí vaá lọlvá ló. Tốóá ní e bà é gboó ká gấ é.”

36 Jíìzọ̀s lona gé bel e a doolé ló nu nèva vaá kọ, “Tọ́ọ̀ nen náa ólò baa pẹ́l lọl ló ãa kọ̀là ló gé uu dẽe kĩ e a baalà e a di ló nómá kọ̀là ló. Be à náa vó, à é nveè gbóò ló ãa kọ̀là lóá, vaá pẹ́l e a dú ló ãa kọ̀là ló náa é gbấá ló nómá kọ̀là lóá.

37 Tọ́ọ̀ nen náa ólò túna gé ãa míí tố m nómá bẹ̀lẹ̀ kpá ból. Be à náa vó, ãa mííá é pómè bẹ̀lẹ̀a, naa ní e mííá é tũà pè vaá bẹ̀lẹ̀a gboó kyọ̀à.

38 Tãa vó, bà ólò tú ãa míí tố m ãa bẹ̀lẹ̀ kpá ból.

39 Tọ́ọ̀ nen náa ólò ố nómá míí lọ̀l vaá à kpáá ié tàn ge ố ãa míí, boo bée kọ à é kọ́, ‘Nómá míí dú lé.’ ”

Lúùk 6

1 Ene dee bò séi pá Júù, Jíìzọ̀s géè kyãà tení bàlà ól kĩ e ba è fó lẹ́lẹ̀ nu e a belí kpá kyàlà. Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè vaggi kum lọl ló vaá kàm súú bõoá kè ká báva, gboó taa.

2 Sìgà pá Fárèsì à gboó bĩĩnáva kọ, “Éé ní e a náa ò naanii nu e bẹẹ Log kọ́ é gá naa dee bò séi é?”

3 Jíìzọ̀s beè gboó aalá nèva kọ, “É kọ ò gáà beè bugii nu e Méné Dévìd beè naa, tốó e tá kói tá ló pá a gbò nè ẹ̀ẹ̀?

4 A beè bã tọ Bàrì, dé fétúlú e ba è nè Bàrì vaá tuna gé nè pá a gbò kọ bà á dè. Sõò bẹẹ Log kọ́ tọ́ọ̀ nen á gá dè maaná áá gbò vààla gyọ́ọ lọl ló.”

5 À gboó kọ́ nèva kọ, “Nda, Sấáná Nen, ní e m gé lẹẹlà bel ló dee bò séi é.”

6 Dõòna dee bò séi, Jíìzọ̀s beè bấ ene kà tọ Bàrì pá Júù vaá noomà nu. Ene kà gbálà beè dì kĩé e a bá lè beè ú táé ló.

7 Gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì beè gbĩ́ nu e bà gá élá boo siimà log Jíìzọ̀s. Boo bée vó, bà gboó palà ge ẹ̀b kà bè à é bó gbálàa dee bò séi.

8 Sõò Jíìzọ̀s beè nyimá ba bùlà vaá à gboó kọ́ nè gbálà e báe beè ú táé lóá kọ, “Elá ela vaá ò dú deè sĩ́ kĩí.” Gbálàa beè gboó aa boo gé elá kĩé.

9 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Nda é zẹ́ẹ́ bĩĩnái ene kà bel: Éé ní e bẹẹ Log kọ́ é naa dee bò séi é? É kọ à kọ́ é naa lé, sẹ̀ à kọ́ é sí pọ́lọ́ é? À kọ́ é kùmà dùm nen, sẹ̀ à kọ́ é fẹ́ nen é?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Jíìzọ̀s ẹbva vaá à gboó kọ́ nè gbálàa kọ, “Nììnà báni.” Vaá tọ́ó e a niinà báe, kà à gboó kpáá bã m.

11 Sṹg à gboó palà ge bã̀va, naa ní e ba è dàlà togó bilá ló pọ́lọ́ e bà é láá sí Jíìzọ̀s.

12 Boo tọ́óá, Jíìzọ̀s beè kil boo ene kà gù gé tãàga ló Bàrì. A è tú zivè bílá dee tõomá kĩé olòó tãàga ló Bàrì.

13 Tọ́ó e dee ni zilà, à gboó kolí dénè gbò e bà ólò nyoonée nvée bõònè, vaá sà òb nè bàà nen e a kólíva gbò e a lẹẹlàè.

14 Ba è kọ̀là: Sáímọ̀n (e a kólíe Pítà) nè a vígà Ándrù, Jém̀z nè Jọ́ọ̀n, Fílìp nè Baatọ́lọ̀mù,

15 Máátìù nè Tọ́màs, Jém̀z, e a dú nvín Álfìọ̀s, nè Sáímọ̀n (e a è di zẹẹ̀ gbò e bà géè bé boo kọ pá Júù á aa kè bá pá Róm̀),

16 Júdàs, e a dú nvín Jém̀z, bii ló Júdàs Iskárìọ̀t, e a fẹ́gẹ̀ ló tú Jíìzọ̀s nvèè bá ọ́b.

17 Boo tọ́ó e Jíìzọ̀s nè gbò e a lẹẹlà beè kyãà aa boo gùa, a è gboó elá boo kunu kẽ e a kuna sḭ́, bii ló gbele tõò gã́ bug nen e a ólò nyoonée nvée. Gbò nen beè sḭ̃ aa kọ̀láá ke tõò e a di Judía, nè Jerúsàlẹ̀m, nè gbò bon e a di nu múú Táía nè Sáídọ̀n.

18 Ba è dú boo bée ge pãanée tọ́ ló, nè ge boá aa bá dénè ba kom. A è bona gé dénè gbò e zọ beè bã̀vá m.

19 Dénè nen beè pììgà ge tọ́e bá ló, boo bée kọ kpóó e a bómá dénè ọ̀và géè tení àà́é m.

20 Jíìzọ̀s beè gboó dàlà dẽe boo ẹ̀bmà gbò e bà ólò nyoonée nvée vaá kọ: “Léé sḭ́ di ból boolo, gbò sàn, boo bée kọ boolo ní e Bàrì gé lẹẹlà bel ló é!

21 Léé sḭ́ di ból boolo, e tá kói gé tái ló kátogói, boo bée kọ Bàrì é naa dénè bọọ́ bíi! Léé sḭ́ di ból boolo, e o gé tói kátogói, boo bée kọ ò é beè magai!

22 “Léé sḭ́ di ból boolo, e gbò nen gé ọ́vii vaá bà kìnii, bà ònii vaá kyọ̀ bọọ́ bée boo bée kọ ò gé nyoonei nvée nda, Sã́ãná Nen!

23 Boo bée vóá, boo tọ́ó e a lẹẹà naa vó, ò ọ́i kààgà vaá ò pẹẹ́gii bá ẹẹ́ nyíe, boo bée kọ bọọ́ kp̃ẽ̀ kòm m káála palà ge bọọ́. Boo bée kọ t̃ẽ̀ènè íb gbò nuí ní e ba gbò nómá tẹ̀ beè naa gbò kọ́ bùlà Bàrì e.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 Sõò bḗé sḗ di ból boolo, e o bãì méné kátogóí, boo bée kọ bọọ ẹ́ẹ́ nyíe tá gbẹá kĩí!

25 Bḗé sḗ di ból boolo, e o íèì dénè nu e a biíi kátogóí, boo bée kọ tá kói é tái ló! Bḗé sḗ di ból boolo, e o gé magai kátogóí, boo bée kọ ò é beè bãi nyèm vaá ò tói!

26 “Bḗé sḗ dìí ból boo tố́ó e dénè nen ló lé e a kilíí ló, boo bée kọ ẽ̃èènè íb gbò nuí ní e ba gbò nómá tẹ̀ beè ló kilma ló gbò e ba è kpọ́ kyáá kọ baála gbò kọ́ bùlà Bàrì e.”

27 “Sõò m̀ kọ́ nè boolo e o gé pãanémm̃i tố́ ló kọ: Vulei bọọ gbò ọ́b, vaá ò naanii lé gbò e a ọ́víi,

28 loi lé bel nei gbò e a kalíi gbéé, banii Bàrì kọ á naa lé gbò e a síi pọ́lọ́.

29 Be nen sáni bá náá sḗ, ò kììlà na sḗ náá sḗá nèe kọ á sana gé. Be nen tú o kọ̀là ló, sọe bá kọ á túna gé o kàn.

30 Dõo nu nè kọ̀láá nen e a banni nu bá, vaá be nen tú o nu, ó gá kọ á òòma kẽ.

31 Dì belí bé e a léémái naa kọ gbò nen á naanìèi, boolo naanai gé vó neíva.

32 “Be ò vulei áá kóló gbò e a vulei, mó kà kele íb nu ní e o náànìì e? Boo bée kọ bãànà gbò pọ́lọ́ vulènà gé gbò e a vuleva!

33 Be ò náanii lé gbò e a náái lé, mó kà kele íb nu ní e o náànìì e? Boo bée kọ bãànà gbò pọ́lọ́ náana gé vó!

34 Vaá be ò nei bọ́ọ̀lẹ̀ áá kóló gbò e o bólìì dẽe sḗ kọ bà é kpḗè neèi, mó kà kele íb nu ní e o náànìì e? Boo bée kọ gbò pọ́lọ́ nè bọ́ọ̀lẹ̀ dõòna gbò pọ́lọ́ boo bée ge tumá ẽ̃èènè gã́ bug e ba è nè.

35 Sõò vulei gbò e a ọ́víi, naanííva lé, neíva bọ́ọ̀lẹ̀ vaá ó gá bolii dẽe sḗ kọ bà á kp̃ẽ̀, mè ò é íei pọ̀b kp̃ẽ̀ kòm vaá ò é dii belii Bàrì e a Bọọ Èl Boo. Boo bée kọ à ólò naa lé gbò e bà náa nè ố́à zaa nè gbò pọ́lọ́.

36 Boo bée vóá, iei sàn nyíe ló nen dì belí bé e bọọ Tẹ̀ íe sàn nyíe ló nen naa.

37 “Ó gá gbẹi dõòna gbò, mè Bàrì náa é gbẹ́i. Ó gá bẽgei bel dõòna gbò, mè Bàrì náa é bḗgèi bel. Iaí ló pọ́lọ́ nèi dõòna gbò, mè Bàrì é ia ló nè boólo.

38 Dõonii nu nèi nen, mè Bàrì é dõo nu nèi. À é néi ní e bà dò vaá à mmá èèà, boo bée kọ nu e o domàì nèi gbò nen, ní e Bàrì é domànà gé nè boolo é.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

39 Jíìzọ̀s à gboó ló kina belí nèva kọ, “É kọ nen gímá dẽe é láá tulè dõòna kà nen gímá dẽe? É kọ pálàa ọ̀và náa é dọ́ bànà?

40 Tọ́ọ̀ kà nvín e a é nó nu náa bọ́ọ̀ èl a nen dò bá, sõò tố́ó e nvín e a é nó nu ni táè a tố́ó nò nu, à é gboó dì belí a nen dò bá.

41 “Éé ní e a náa ò mòn pẹ́l té e a di kóm dẽe o vígà vaá nóo monì kélè té e a di gbana boo dẽe olo é?

42 À é náa và vaá ò láá kọ́ nè o vígà kọ, ‘Vígà, dù mè ḿ tú pẹ́l té lọlní dẽe,’vaá olo nóo monì kélè té e a di boo dẽe olo é? Olo nen bàà sḭ́! Zẹ́ẹ́ tú kélè té e a di gbana boo dẽe oloá lọl, kọ bé ò palà ge mòn nu vaá láá tú pẹ́l té lọl kóm dẽe o vígà.

43 “Pálá pálá ló té náa ólò mumí pọ́lọ́ ból súú, vaá té e kom di ló náa ólò mumí lé ból súú.

44 È nyímà ló té tení dú ló ból súú e a múmí. B̃ẽ̀è náa ólò mumí ló té kpòlò kpò taa nu, à bè ge kọ nvéè pyób é múmí ló díí kọ́ọ̀.

45 Lé nen ólò ló lé bel lọl m bùlà e a dú lé, sõò pọ́lọ́ nen ólò ló pọ́lọ́ bel lọl m bùlà e a dú pọ́lọ́. Boo bée kọ bel e a aa gã́ nen ní e a zógè nu e a dìé bùlà e.”

46 “Éé ní e a náa ò kolímḩ, ‘Nà Dõò, nà Dõò!’vaá nóo zigai ge naa nu e m kọ́ nèi é?

47 Kọ̀láá nen e a dúm̄ ló gé dã́ nà mon bel vaá gboó naa nu e m kọ́, m̀ é zógèi íb nen e na kà nen dì belí.

48 Na kà nen dì belí ene kà gbálà e, boo tố́ó e a tib tọ, a è baa kunu kẽ, vaá dò díí kẽ tọá boo dem. Tố́ó e boo dọọ, pene à ḿmá èèà vaá kpóó ló múú à gboó bú kòn tọá, tọá náa dọ, boo bée kọ a è palà ge tìb.

49 Sõò nen e a dã́ nà mon belí, vaá lọe gè naa, na kà nen dì belí ene kà gbálà e a tib tọ vaá náa baa kunu kẽ naamá dò díí kẽ. Boo tố́ó e múú bú kòn tọá, à gboó dọ̀. À dọ uu gbàà kẽ!”

Lúùk 7

1 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni ló dénè belí nè gbòa lọ̀l, à gboó íná Kapánìọ̀m.

2 Ene nen togó gbò bé pá Róm̀, e a ólò tulè vòò tub nen bé, beè di kĩ́é. A beè ié nvín tọ e a è palà ge leemáe e kpá lóe beè gboó zọ̀, e sia ńkem à gá è ù.

3 Tố́ó e nen togó gbò béá dã́ nu e a kil ló Jíìzọ̀s, à gboó lẹ̀ẹ̀là sìgà gbò kà nen pá Júù kọ bà á bànie kọ á dù gé boè a nvín tọ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 Bà gboó sí ló Jíìzọ̀s gé palà ge bànie kọ, “Gbálài bọ́ ló kọ ó nvèè bá nèe,

5 boo bée kọ à vule beéle, pá Júù, vaá a è tìb ene kà tọ Bàrì nèi.”

6 Boo bée vóá, Jíìzọ̀s à gboó zọ̀va gbá tọ. Tố́ó e a ni íná kù ló tọá, nen togó gbò béá beè gboó lẹ̀ẹ̀là pá a kóò kọ bà á síé ló gé kọ, “Tẹ́ẹ̀, ó gá pee o tố́ó, boo bée kọ ním bọ́ ló kọ ó dú nà tọ,

7 vaá ním bọ́na gé ló kọ ḿ dúní ló. Gbẹ́á gé kĩ e o dìa ló bel, mè nà nvín tọ é bóá.

8 Nda di ke lẹ̀ẹ̀là vaá iena gé gbò bé e nda gé lẹẹ̀là bel ló. Nen e m lẹẹ̀là tóm e a dìvá gbàà ólò sì, vaá nen e m kólì ólò dù. Kọ̀láá nu e m kọ́ nà gyóòlo á naa, ní e a ólò naa é.”

9 Tố́ó e Jíìzọ̀s dấ naa vó, a beè gboó palà ge bọọ́é ló, naa ní e a kììa kẽ ló bel nè bồònà gbò e a dìé nvéeá kọ, “M̀ kọ́ nèi kọ m̀ gáà mòn tọ́ọ̀ nen e a di bãànà Ízràẹ̀l e a láá dẹlẹ nyíe boo Bàrì belí gbálài!”

10 Tố́ó e pá kóò e ba è sí lẹẹ̀la tómá ni ooa kẽ iná tọ nen togó gbò béá, bà gboó mòn kọ kpá ló nvín tọá a válí.

11 À zila dõòna dee, Jíìzọ̀s à gboó sí ene kà bon, e a kọlà Néìn, vaá gbò e bà ólò nyoonée nvée nè gbele tồò gấ bug nen beè dìé ló.

12 À gé íná gé ból gbọọ boná, à gboó mon pélé tấá gbò e bà gé dalà íí nen tenmá. Gbálà e a úá dú áá nvín e a di bá a kà e a dú va tãa.

13 Tố́ó e Dõò moníe, à gboó tóe sàn vaá kọ́ nèe kọ, “Ó gá toná.”

14 À gboó lele tọ sí ló kpàìa gé tọ́ bá ló. Gbò e a géè dàlà à gboó elá. Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Nvín ãa gbálà, kẽ̀èà, aa boo!”

15 Nen e a beè ùa à gboó aa boo ĩì tẽ́ kẽ vaá dàlà togó ló bel. Jíìzọ̀s à gboó naa kọ á kyãà kil ló a kà.

16 Kọ̀láá nen e a di kĩé beè gboó zììa bá pọ̀ vaá õá Bàrì zaa kọ, “Gbele nen kọ́ bùlà Bàrì a ínaí zẹ̀ẹ̀, vaá Bàrì a dú gé dùùlà pá a gbò!”

17 Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s beè gboó zààlà dénè ke tồò e a di Judía nè gbò bon e a di ku ló.

18 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, beè kpẹ́á dénè gbò nuí nèe. Jọ́ọ̀n à gboó kolí bàà ọ̀và,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 vaá lẹ̀ẹ̀lava simá ló Dõò kọ bà á bĩináe kọ, “É kọ olo ní nen e Jọ́ọ̀n beè kọ à é dú é, sẹ̀ é ẹ̀bmà dẽe dõòna nen é?”

20 Tố́ó e gbòa ni íná ló Jíìzọ̀s, bà gboó kọ́ nèe kọ, “Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, lẹẹlai kọ é bĩináni kọ, ‘ÉE kọ olo nen e ẹlẹ beè kọè kọ à é dúá, sẹ̀ é ẹ̀bmà dẽe dõòna nen é?’ ”

21 Kà lèlà tố́óá, Jíìzọ̀s a bó gbele tõò kom, kpoá zọ lọl m gbele tõò nen vaá naa kọ gbò gímá dẽe á mòn nu.

22 À gboó aalá nèva kọ, “Ooaí kẽ gé kọi nu e o monìì nè nu e o dấì nei Jọ́ọ̀n: Gbò gímá dẽe mon nu, gbò kọ̀và à kyãà, gbò e pọ́lọ́ kom beè dọ ló à boá, gbò káá tố à dấ nu, gbò e a beè ù à kpáá di dùm vaá gbò tãa gé dấ Lé Kpẹa.

23 Léé sḭ́ di ból nen e bè náa íe bàà bàà bùlà kilmam̄ ló!”

24 Tố́ó e gbò e Jọ́ọ̀n beè lẹ̀ẹ̀là tóm ni aà, Jíìzọ̀s beè gboó ló nu e a kilíe ló nè bõòna gbò e a beè di kĩé kọ: “Tố́ó e o beè sii ló Jọ́ọ̀n boo kpáá bàlà ólá, nen e o é doolei ló éé ní e o beè ẹbmai dẽe gè monii é? É kọ kpóó tọ víl e fọ́ọ́lọ́ gé lẹ́ẹ̀lẹ̀?

25 Sẹ̀ éé ní e o beè sii gé ẹvii é? Nen e a nveà zẹ́gẹ́? Be vó, ò gá è sií tọ méné, mè kĩé ní e gbò e a nveà zẹ́gẹ́ vaá tõo gbàà gyọ́ ólò dì e!

26 Kà éé ní e o beè sii gé ẹvii é? É kọ nen kọ́ bùlà Bàrì? M̀ zigà naa vó, sõò à bọọ èl pọ́ì nen kọ́ bùlà Bàrì.

27 Boo bée kọ ẹlẹ ní e Kpá Káí ló bel kilma ló é, kọ: ‘Bàrì kọ, M̀ é lẹẹlà nà nen lẹ̀ẹ̀la tóm kọ á gyàni sḭ́ gé sí tóm ló èèlè sẹẹ̀ni.’

28 M̀ kọ́ nèi kọ Jọ́ọ̀n bọọ èl kọ̀láá nen e a beè mèà. Sõò nen e a palà ge kil kẽ zẹẹ̀ gbò e Bàrì gé lẹẹlà bel bọọ èlìe.”

29 Tố́ó e bà dấ naa vói, dénè gbò e a è di kĩé, bií ló gbò lọl kpègè, beè gboó leelà Bàrì, boo bée kọ ba è zigà kọ Jọ́ọ̀n á tú múú logmàeva.

30 Sõò pá Fárèsì nè gbò nóòmà Log beè kìn ge naa nu e Bàrì gbḭ́ kọ bà á naa, boo tố́ó e bà náa è zìgà kọ Jọ́ọ̀n á tú múú logmàeva.

31 Jíìzọ̀s beè gboó kil sḭ́ kọ, “Éé ní e m̀ gboó tú gbò e a di deeí doolé ló é? Éé ní e bà bélí é?

32 Bà bélí gbò pá nvín e bà di ḭ̃ì tẽ́ kè ki. Na gbò nvíná kova ló na gbòa kọ: ‘È kpá nu nèi kọ ó zovii, vaá nóo zovìì! È sẹlẹ kè tó nèi kọ ó toi, vaá nóo tóì!’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

33 Tốó e Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, dú vaá kalí gyấá, kalí míí, ò kọi kọ, ʻZọ dìé m!ʼ

34 Tốó e nda, Sấáná Nen, gá dú vaá dé gyấá, ố míí, gbò nen à kọ, ʻẸlẹá ela nen gọ̀l òò nè nen ồ míí. À zọ gbò lọl kpègè nè gbò e a íe pọ́lọ́ bée naaá nu!ʼ

35 Sõò gbò e a tú nyìmà nu Bàrì ní e bà ólò tú tẹlẹ bàlà kẽ kọ a lelà e.”

36 Ene nen Fárèsì beè kolí Jíìzọ̀s kọ á dù gé zọ̀e deè gyấá. Jíìzọ̀s à gboó sí a tọ vaá ĩì tế kẽ dé gyấá.

37 Tốó e ene kà ńnváá kùnà kúnà e a di boná ni dấ kọ Jíìzọ̀s di tọ nen Fárèsì e a gé dé gyấá, à gboó faalá ene lóló kpée kpée nu ló nóo domá.

38 À gboó tění dú deè nvée Jíìzọ̀s, vaá elá kìlmàé pálàa ká tọ. À gboó tò, naa ní e gḭi e a ààé dẽe beè olòó kàlàé boo ká tọ. Tốó e a tú gyáa e a dìé ból fãàmà vaá pyovíe ká tọ, à gboó lẹlẹ̀ a kpée kpée nu ló nóo.

39 Tốó e nen Fárèsì e a beè kolí Jíìzọ̀s ni mon níí, à gboó ló m a nyíe kọ, “Be gbálài è dú kàà nen kọ́ bùlà Bàrì, à gá è nyimá ló íb pá bia e a gé tọ́e bá ló, boo bée kọ à di m pọ́lọ́ dùm.”

40 Bé Jíìzọ̀s beè nyimá nu e a di bùlà nen Fárèsìa, à gboó kolíe kọ, “Sáímọ̀n, m̀ íè nu e m é ló nèni.” Sáímọ̀n à zìgà kọ, “Níá lé, e Nen Dò Bá, ni ló.”

41 Jíìzọ̀s à gboó dàlà togó kọ, “Bàà nen beè sii kom bá ene kà gbálà e a ólò nè bọ́ọ̀lẹ̀ kpègè. Ene nen síi kom bóó nè vòò tub kpègè, na kà nená à sii kom bàà tub nè òb kpègè.

42 Pálàa ọ̀và náa beè láá kpế ba kom nèe. À gboó ia ló nèva. Mée gbàà pálàa není ní e a é palà ge vùlè gbálà e a ólò nè bọ́ọ̀lẹ̀ kpègèa é?”

43 Sáímọ̀n à aalá bé e a dìé bùlà naa kọ, “Nen e a beè sii kom gbele tồò kpègèa.” À kọ́ nèe kọ, “Ò láá aalá.”

44 Jíìzọ̀s à gboó kìílà sḭ́ kpee pá biaá, vaá bḭ̃ìná Sáímọ̀n kọ, “É kọ ò monì gé pá biaí? M beè bầ o tọ, vaá nóo tú múú logmáḿ ká tọ, sõò ẹlẹ tú a gḭ̃ì tó logmá vaá tú gyáa e a dìé ból fãàmà.

45 Nóo palà ge túḿ, boo bée kọ nóo pyovíḿ gấ, sõò tấgíní tốó e m beè dù, ẹlẹ náa aa ló gè olòó pyovíḿ ká tọ.

46 Nóo tẹlẹ̀ḿ nóo ból, sõò ẹlẹ tú a lé nu ló nóo lẹlẹ̀ḿ boo ká tọ.

47 Boo bée vói, gbele pọ̀b vulà dẽe ló e a zógè tẹ́lẹ bàlà kẽ kọ Bàrì ia ló gbele tồò a pọ́lọ́. Nen e bà ia ló ńkem nèe, íe ńkem vulà dẽé ló.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

48 À gboó kọ́ nè pá biaá kọ, “M̀ ia ló dénè o pọ́lọ́.”

49 Dénè gbò e bà géè gbá dé gyấá kĩé beè gboó bĩiá bel kọ, “Níí mó kà nen e
a iana ló pọ́lọ́ é?”

50 Sõò Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè pá biaá kọ, “Bàrì duulàni boo bée kọ ò dẹlẹ́m̄
nyíe boo. Á leeni.”

Lúùk 8

1 À fẹ́gẹ̀ ló, Jíìzọ̀s à gboó sí kọ̀láá kà pọ̀b bon nè ńkem bon, gé vee Lé Kpẹa e
a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì. Òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvée beè dìé ló.

2 Sìgà gbò bia, e Jíìzọ̀s beè bó vaá kpoá zọ lọlvá m, beè nyoonenáe gé: Mérì,
e a dú bon Mágdàlà, e Jíìzọ̀s beè kpó àlàbà kà zọ lọlié m,

3 nè Joánà, e a dóm Kúzà ólò kù dẽé ló gyọ́ Hẹ́rọ̀d, nè Suzánà, bii ló gbele tồò
gấ bug gbò bia e bà ólò tú ba gyọ́ nvèèmà bá nè Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò
nyoonée nvée.

4 Gbò nen e a gé sí ló Jíìzọ̀s beè aa kele kele sḯ bon, vaá tốó e bà ni bốóná dú
gbele gbò, à gboó logí lógí nèva kọ:

5 “Ene tốó beè dì. Ene kà gbálà beè àà gé toví súú sọ́gọ́ nu e a gé fó zaalí kè
ól. Boo tốó e a gé tóví súúá zaali, sìgà beè dọ boo èèlè kĩ e gbò nen zag tọ
boo vaá gbò ńnóm pẹ̀ẹ̀ à dù gé tigi ààmà.

6 Sìgà à dọ boo kunu kẽ dem. Tốó e bà ni sí mée, bà gboó kãa vaá ù, boo bée
kọ tọ́ọ̀ kà múú náa è di ló kunu kẽ.

7 Sìgà à dọ zẹ̀ẹ̀ suu bíé bàlì. Tốó e súú téá ni tõó gbàà dùm, bíé bàlìa à gboó
dùm uuavá boo.

8 Sìgà à dọ boo lé kunu kẽ, vaá tốó e a ni sim dú té, à gboó mumí kum e vòò
tub súú di ló.” Boo tốó e Jíìzọ̀s lógí lógá lọ̀l, à gboó kọ, “Nen e a íe tố á dằ!”

9 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè gboó bĩináe kọ, “Éé ní e a dú kpò kúm
lógí é?”

10 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Bàrì náa kọ boolo ó nyimai nu ke gũa e a kil ló
a lẹẹ̀là bel, sõò na gbòa ólò dấ áá lóg, kọ bé, ‘Dẽéva é di ló nu e bà gé ẹb,
sõò bà náa é mon; vaá tốva é dí ló nu e bà gé dấ, sõò bà náa é tavẹ̀.’

11 “Kpò kúm lógá kọ: Súú téá dú mon bel Bàrì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Gbò súú e a dọ́ boo èèlèa belí gbò e a dấ, sõò Pọ́lọ́ Nyómá à gboó dù gé tú mon belá lọlvá nyíe kọ bé bà náa ziga ló vaá ié dùùà.

13 Gbò súú e a dọ́ boo kunu kẽ demá dú gbò e a dấ mon bel Bàrì vaá bà tú ẹ́ẹ́ nyíe tumá, sõò náa síiva kúm m. Bà zìgà, vaá tố́ó e dàg ni sívá ló boo gbálà ńkem tố́ó, bà gboó dọ̀.

14 Gbò súú e a dọ́ zẹ̀ẹ̀ bíé bàlìa belí gbò e bà dấ, sõò tãàgà, nè tàn ge ié gyọ́, nè kpée ló e a di m dùmi à gboó olòó gyẽeméva kọ bà á gá dọ bélè.

15 Gbò súú e a dọ́ boo lé kunu kẽá belí gbò e bà dấ mon bel Bàrì nvee m lé nyíe e a gbàn tố́ ló vaá gboó kil sḩ́ m láb e a dọ bélè.”

16 “Tọ́ọ̀ nen náa ólò mùn té sấ vaá à tú nu uu boo, à bè ge sẹlẹ kè vái. Tãa vó, à é sẹlẹ boo nu, kọ bé à nè ẹ́ẹ́ dee gbò e a bấ tọ.

17 “Kọ̀láá nu e bà gố, é beè dọ bàlà kẽ, vaá kọ̀láá nu e a di ke gũa, Bàrì é tẹlẹ bàlà kẽ vaá naa kọ gbò nen á nyimá.

18 “Boo bée vói, pãanei tố́ ló nu e o dấì. Boo bée kọ à é dú ge tẹlẹ̀ ló nè nen e a íe, sõò nen e bè náa íe, bà é tú bãànà ńkem e a íe bùlà kọ à dìé báá lọl.”

19 Boo tố́óá, kà Jíìzọ̀s nè pá a vígà pá gbálà beè gbḩ́ ge monie, sõò bà náa è láá ináé ló boo bée gbele tồò nen.

20 Ene nen à gboó kọ́ nèe kọ, “O kà nè pá o vígà di élá kè dẹi e bà gé gbḩ́ ge mònni.”

21 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè dénè ọ̀và kọ, “Ńda kà nè pá ńda vígà dú gbò e bà dấ mon bel Bàrì vaá naa nu e a kọ́.”

22 Ene dee, Jíìzọ̀s beè kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Naanii é fùl peneí dọ na sḩ́á.” Bà gboó bã faà vaá àà.

23 Bà di sḩ́ múú e bà gé aàa, Jíìzọ̀s à gboó daa. Gbele kpóó ló fọ́ọ́lọ́ à gboó bú ló ùlà boo peneá vaá múú à gboó dàlà togó bấ faàa, naa ní e dénè ọ̀và beè di m àà zib bấ.

24 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè gboó síé ló gé kẽeée vaá kọ, “Tẹ́ẹ̀, beéle é pe!” Jíìzọ̀s à gboó kẽ̀èà aa boo vaá lẹ̀ẹ̀là bel ló fọ́ọ́lọ́á nè dálíá kọ á ọ̀b. À gboó fùlà, vaá kẽ à gboó ọ̀b.

25 À gboó bḩ̃iná gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Éé ní e a náa vaá nóo dẹlẹ̀i nyíe boo Bàrì e?” Sõò nuí beè bọọvá ló vaá siimàva pọ̀, naa ní e bà bḩ̃iá bel kọ, “Níí mó íb nen é? À lẹ̀ẹ̀là bel ló bãànà fọ́ọ́lọ́ nè múú vaá bà gbaníe tố́ ló!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

26 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó fùl sábá peneá vaá iná bon Gẹrásà e a di nvée Gálìlì.

27 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s ni aa faà dọ ela, à gboó zọ̀ ene kà gbálà dáa e a dú boná nyòònà. A tóólá begè dẽe tố́ó e gbálài náa beè símáná kàn, à bè ge tõó tọ. Tãa vó, a è olòó tõo m gbò kóló dem kĩ e bà ólò lì nen.

28 Boo tố́ó e a mon Jíìzọ̀s, à gboó vulí kpấ vaá kum dúnú kẽ kè sḭ́e, vaá ló m gbele agẹ mon kọ, “Jíìzọ̀s, Sấáná Bàrì e a Bọọ Èl Boo! Éé ní e o gbḭ́ìm̄ ló é? M palà ge bànni kọ ó gá nèm̄ kpọ̀ té!”

29 A è kọ́ vóí boo bée kọ Jíìzọ̀s beè lẹ̀ẹ̀là bel zọá kọ á tení ààé m. Kọ̀láá tố́ó e a palà ge tú bá kpóó siimáe, bà ólò kùe dẽe ló. Náa kal ló bée kọ ba è tú gṹ kpọ́gọ́lọ́ bọbmáe bá nè tọ, zọá beè naa kọ á bṹ lọa ló vaá faaláe kilma boo kpáá bàlà ól.

30 Jíìzọ̀s à gboó bḭ̃ínáe kọ, “O bée kọlà và e?” À aalá kọ, “Nà bée kọlà ‘Gbele Gbò,’ ” --boo bée kọ gbele tồò zọ dìé m.

31 Gbò zọá à gboó bàn Jíìzọ̀s kọ á gá kpoeva nveènie ke tồò bẹẹ ló.

32 Gbele tồò dì máá beè di ku ló e bà géè dé kpál boo kpòa. Gbò zọá beè gboó bàn Jíìzọ̀s kọ á neèva èèlè bà á bãe m gbò dì mááá. À gboó nèva èèlè.

33 Bà gboó aa m gbálàa bã m̀ gbò dì mááá. Gbò dì mááá beè gboó kònà aa boo kpòa vaá teá gé pè múú.

34 Tố́ó e gbò e a géè kù dẽe ló dì mááá ni mon nu e a lẹ̀ẹ̀à, bà gboó teá àà gé nè kpẹa gbò e a di bon nè gbò e a di bàlà ól.

35 Gbò nen beè sì gé ẹ̀b nu e a beè lẹ̀ẹ̀à. Tố́ó e bà íná ló Jíìzọ̀s vaá mòn kọ gbálà e zọ beè dìé m̄á dì ḭ́ìe tḗ ke gbàà, e a è símá kàn vaá nyímá a ló, pọ̀ à gboó siíva.

36 Gbò e a è mònmà dẽe à gboó noo tḗ bé e gbálà dáaá íe dùùà aa bá zọ naa nèva.

37 Boo tố́óá, dénè gbò bon e a dì kḭ́é beè zììa bá pọ̀, vaá bàn Jíìzọ̀s kọ á aalìe ba dó. À gboó bã faà àà.

38 Gbálà e zọ beè aa m̄á, beè gboó bànie kọ à é nyoonèee. Sõò Jíìzọ̀s à gboó lẹ̀ẹ̀lae kọ,

39 “Àà kil be gé kọ nu e Bàrì náa nèni.” Gbálàa à gboó àà vaá gboó kyãà tení zẹ̀ẹ̀ tọ boná kọgági nu e Jíìzọ̀s náà nèe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

40 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s ooa kẽ iná na sḭ́ Pene Gálìlìa, gbò nen beè zààvàé ló, boo
bée kọ bà géè elá bànàe.

41 Ene kà gbálà e a kọlà Jáírọ̀s, e a dú nen tule tọ Bàrì pá Júù, beè dù gé
kumí dúnú kè gbàà Jíìzọ̀s vaá bànie kọ á duè a tọ

42 ló ú e a gé tění dẽe áá kà a nvín pá bia e a ni tóólá òb nè bàà gbáá. Boo
tố́ó e a di èèlè e a gé àà, gbò nen à gboó mmá beeá teníé ló.

43 Ene kà pá bia beè dìva zẹ̀ẹ̀ e tãàgà è bã́ ló a ega tố́ó bu ẽ́, vaá naa ní e
gbele tồò mii beè síé ló m òb nè bàà gbáá. A è kpẽ́ dénè a kpègè nè gbò dóm
biè boo bée ge boá, sõò bà náa beè láá bóe.

44 À gboó tení dú dee nvée Jíìzọ̀s vaá baa zẹ̀ẹ̀ dénè gbòa ináé ló, gboó daa
bá ló gbố́ó gã́ a kọ̀là ló. Boo ẽ̃ẽ̀nè tố́óá, mii e a géè síé lóá à gboó fùlà.

45 Jíìzọ̀s à gboó bĩíná kọ, “Mée ní e a daám̃ bá ló é?” Tố́ó e dénè ọ̀và amà
sàn, Pítà à gboó aalá kọ, “Tẹ́ẹ̀, gbò nen mmá beeá teniní ló.”

46 Sõò Jíìzọ̀s à gboó kọ, “À íe nen e a beè daám̃ bá ló, boo bée kọ m̀ nyímà
tố́ó e kpóó ààm̃ ló.”

47 Tố́ó e pá biaá ni mòn kọ à nyímá, à gboó tú kéné ló pọ̀ simá ló Jíìzọ̀s vaá
kumíe dúnú ke gbàà. À gboó kọ́ nèe kè sḭ́ bồònà gbòa, nu e a dú boo à daàlìè
bá ló Jíìzọ̀s, nè bé e a bóàè boo ẽ̃ẽ̀nè tố́óá naa.

48 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Nà nvín pá bia, o bóá boo bée kọ ò dẹlẹ̀m̃ nyíe
boo. Á leeni.”

49 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s gé lo ló bel nè pá biaá, lẹ̀ẹ̀la tóm à gboó aa tọ Jáírọ̀s dù gé
kọá nè Jáírọ̀s kọ, “Ó gá kpáá tãagena Nen Dò Báí, mè o síla a ú lọ̀l.”

50 Sõò Jíìzọ̀s beè dã̀, vaá à gboó kọ́ nè Jáírọ̀s kọ, “Pọ̀ á gá siíni. Sõò dẹlẹm̃
nyíe boo, mè à é bóá.”

51 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni íná tọá, náa beè nè èèlè tọ́ọ̀ nen kọ á bã m, maaná lọl ló
Pítà, nè Jọ́ọ̀n, nè Jém̀z, nè tẹ̀ nè kà nvíná.

52 Gbò nen dì e bà géè tó vẹ̀ẹ̀và boo nvíná. Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Ó gá toi, mè
nvíní náa ú, sõò à di dáá!”

53 Dénè ọ̀và à gboó màgàe, boo bée kọ bà nyimá kọ a è ù.

54 Sõò Jíìzọ̀s beè gboó siíe bá ló bá vaá kolíe kọ, “Nvín pá nyáá, aa boo!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

55 À gboó kpáá di dùm, vaá aa boo ẽẽènè tốóá. Jíìzọ̀s à gboó kọ bà á nèe gyấá á dè.

56 À gboó palà ge bọọ ló a tẹ̀ nè a kà, sõò Jíìzọ̀s beè ãanéva kọ bà á gá kọ́ nu e a lẹ̀ẹ̀ài nè tọ́ọ̀ nen.

Lúùk 9

1 Jíìzọ̀s kólí òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvée bõònè, vaá nèva kpóó ge lẹ̀ẹ̀là bel ló gbò zọ, nè ge bomá kọ̀láá íb kom.

2 À gboó lẹ̀ẹ̀làva boo tốóá, kọ bà á àà gé vee Lé Kpẹa e a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì, nè ge bó gbò zọ̀ ló.

3 Sõò bé bà kálá àà, a è zẹ́ẹ́ kọ́ nèva kọ, “Ó gá faalai tọ́ọ̀ kà nu simaí bọọ kyẽè. Ó gá faalai kpóó té tọ́gà kẽ, à bè bẹ̀lẹ̀ kyẽè, à bè gyấá, à bè kpègè, bãànà dõòna kà kọ̀là ló ge nvèà.

4 “Kọ̀láá kà bon e o ínai vaá gbò nen à túi nvee tọ, tõoníí tọá dọ̀ tốó e o é aalii boná.

5 Kọ̀láá gbò e bà náa túi, ò aalií boná vaá ò kpalai ba sãa lọai kè ká tọ naamá gè zogèva kọ Bàrì é kpọ́va té ló.”

6 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó aa bã dénè bon gé vee Lé Kpẹa vaá bó gbò nen kọ̀láá ke tồò.

7 Boo tốó e Hẹ́rọ̀d, e a géè bẹ̀l Gálìlì, ni dấ kọ gbò nuí lẹ̀ẹ̀àgì, à gboó palà ge dèègàé ló, boo bée kọ ba è kọ Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, kẽèà aa ke mà ú.

8 Sìgà gbò géè kọ Ẹláíjà ooa kẽ dù, sìgà gbò à kọ ene nen gbàà gbò kọ́ bùlà Bàrì bel kéléá kẽèà aa ke mà ú.

9 Hẹ́rọ̀d beè gboó kọ, “M beè lẹ̀ẹ̀là kọ bà á fùl togó lọl men Jọ́ọ̀n. Sõò níí mó kà gbálà e m gé dấ nu e a kilíé lói é?” À gboó olòó pìiga boo ge moníe.

10 Gbò e Jíìzọ̀s lẹ̀ẹ̀làa beè ooa kẽ ináé ló. Bà gboó kpẹa kọ̀láá kà nu e ba è naa nèe. À gboó túva kilma bon e a kọlà Bẹtsáídà kĩ e a dú áá ọ̀và.

11 Tốó é gbele tồò nen ni dấ naa vó, ba è nyoonée. À gboó túvá boo lé bá, à ló kpẹa e a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì nèva vaá bó gbò zọ̀ ló.

12 Boo tốó e nààní é gé gimí, òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvée beè gboó síé ló vaá kọ, “Kọ́ nè gbòi kọ bà á àà sí gbò bon e a di ku ló kĩí gé gbḩ́ gyấá e bà é dé nè kĩ e bà é tõo, boo bée kọ bon á gé kĩí.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “Boolo neíva gyấá.” Bà aalá kọ, “È íè áá kóló vòò kpò fétúlú nè bàà pa gyấà vaá née é láá zalí gyấá nè bồònà gbòi.”

14 (Gấ bug kà nen pá gbálà e a dìvá gbàà beè láá toolá òb nè bàà bóó nè òb tub (5,000).) Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Naanii kọ bà á ĩì tế kẽ, vaá ò túíva dõomai gbele tồò gbò, e bu gbò á toolá bé e a é láá dú bàà tub nè òb nen.”

15 Tốó e gbò e bà ólò nyoonée nvée ni náa vó lọ̀l,

16 Jíìzọ̀s à gboó tú vòò kpò fétúlúá nè pálàa pa gyấàa sẹ̀ẹ̀a bá, gboó ẹ̀b gbàn dee vaá õá Bàrì zaa boo. À gboó baagi nvee bá gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ bà á nè gbòa.

17 Kọ̀láá nen dé vaá à ḿmáe. Gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s à gboó láví ní e a sígavá ló ḿmé m òb nè bàà kà kùn.

18 Ene dee e áá Jíìzọ̀s géè tãàga ló Bàrì, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè dúé ló vaá a è gboó bĩináva kọ, “Mée ní e bồònà gbòa túm̃ kolmá é?”

19 Bà aalá kọ, “Sìgà nen túni kolmá Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, sìgà nen à túni kolmá Ẹláíjà, boo tốó e na gbòa túni kolmá ene nen gbàà gbò kọ́ bùlà Bàrì bel kéléá e a è kẽèà aa ke mà ú.”

20 À gboó bĩináva kọ, “Vaá boolo à? Boolo túm̃i kolmai mée é?” Pítà à gboó aalá kọ, “Olo Méné e Bàrì Sa.”

21 Boo tốóá, Jíìzọ̀s à gboó palà ge ãanéva kọ bà á gá kọ́ vó nè tọ́ọ̀ nen.

22 A è kọna gé nèva kọ, “Nda, Sấáná Nen, íe ge mòn gbele kpóó ló tãàgà vaá gbò kà nen, nè gbò togó vààla gyọ́ọ̀, nè gbò nóòmà Log pá Júù é kìnim̃. Bà é fẹ́m̃, sõò ní e a égè taa dee, Bàrì é kẽém̃ lọl ke mà ú.”

23 À gboó kọ́ nè dénè ọ̀và kọ, “Nen e a gbḩ ge bììàm̃ nvée é íe ge sọ̀ bá dénè nu vaá di kpènà ló kọ̀láá dee ge mòn tãàgà nè ge ù, vaá à gboó nyooném̃.

24 Boo bée kọ nen e a gbḩ gè kuma a dùm é pèè, sõò nen e a ú boo ge nyooném̃ nvée é íé dùm e bè náa tá.

25 Tọ́ọ̀ kà bélè náa é dọ nè nen e a íé dénè nu e a di bàlà booí vaá à pee dùm e bè náa tá.

26 “Nen e a sííám̃ kẹ́ẹ̀ ló vaá à siiá kẹ́ẹ̀ ló nà mon bel, nda, Sấáná Nen, é sííáe kẹ́ẹ̀ ló boo tốó e m é fáálá nà dũùnè, nè dũùnè nà Tẹ̀, bii ló ní gbò nyómá tóm e a di káí domá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 M̀ ló kà kà bel nèi kọ, sìgà gbò e a di kĩí é dí dùm vaá mòn tốó e Bàrì é lẹẹlà bel.”

28 Bé e a é láá toolá aatáá dee tění ló gbò mon bel e a géè lòi, Jíìzọ̀s beè gboó faalá Pítà, Jọ́ọ̀n nè Jém̀z kilma ene kà boo gù gé tãàga ló Bàrì.

29 Boo tốó e a gé tãàga lói, sḭ́e beè gboó nyaaá, vaá a kọ̀là ló à palà ge ẹẹ.

30 Bàà gbálà nen à gboó dìé ló e bà gé zọ́e loá bel. Bàà není, e a dú Mózìs nè Ẹláíjà,

31 beè sìla m ẹ́ẹ́ dee e a aa káála, vaá zọ̀ Jíìzọ̀s loá bel e a kil ló ge kọ à é gé ú gbẹá Jerúsàlẹ̀m.

32 Pítà, nè Jém̀z, nè Jọ́ọ̀n beè di dáá, sõò bà gboó kẽèà vaá mon gbele ẹ́ẹ́ dee e a mo aa ló Jíìzọ̀s nè pálàa nen e a di élaé lóá.

33 Tốó e pálàa nená ni íná boo ge kil aa ló Jíìzọ̀s, Pítà náa beè nyimá bé e a gá kọ́. À gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Nà Tẹ̀ Íe, à dú lé kọ è di kĩí! Naanii é tib taa kà pẹ́ẹ̀, naa ní e ene kà á dú ńlo, ene kà dú ní Mózìs vaá ene kà dú ní Ẹláíjà.”

34 Gấe di ló bel e a gé ló, bù dee à gboó bú kọ̀lva. Pọ̀ à gboó sii gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s.

35 Mon beè gboó sìlà aa gbàà bù deeá kọ, “Níí nà Sấáná e m beè sà--gbanííe tố ló!”

36 Tốó e mon belá ni lóá lọ̀l, bà gboó mon áá Jíìzọ̀s e a di kĩé. Gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè pĩì, vaá bà náa è kọ́ nu e bà mon tốóá nè tọ́ọ̀ nen.

37 Tốó e dee ni zilà, Jíìzọ̀s nè gbò e ba è dìé lóá beè aa boo gùa vaá gboó zọ̀ gbele gbò nyòònà.

38 Ene kà gbálà e a di gbàà gbòa beè gboó vulí kpấ kọ, “Nen Dò Bá, m̀ banni kọ ó ẹb nà nvín pá gbálà, mè à dú áá kà nvín e m íè!

39 Tốó e zọ bấé m, à ólò naa kọ́ á vulí kpấ, à tú gọ́í siimáe, naa ní e a gbọ múú kyáá. À ólò naa ní e kom bấé ló vaá náa é zigà ge sọ̀e bá!

40 M beè bàn gbò e bà ólò nyoonéni nvée kọ bà á kpóe lọlie m, sõò bà náa è láá naa.”

41 Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Ẹ̀b bé e bè nóo láá dẹlẹi nyíe boo Bàrì vaá ò gboó iei lọ̀ bùlà naa à! Ku gbáá e m é lómá bel nèi é? Ním láá bọọ gè Ĩìmàna bọọ lab dògò.” À gboó kọ́ nè gbálàa kọ, “Tú o nvín domá kĩí.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

42 Boo tốó e nvíná gé dú, zọá beè gboó túe sá kẽ vaá tú gọí siimáe. Jíìzọ̀s à gboó kọ́ bel zọá, naa ní e nvíná gboó boá vaá Jíìzọ̀s à òòmàé kẽ nvee bá a tẹ̀.

43 Dénè nen beè gboó zììa ló kpóó Bàrì e a tẹ́lẹ bàlà kẽ. Boo tốó e gbò nu e Jíìzọ̀s géè naa dì e a gé bọọ ló gbò nen, à gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ,

44 “Pãanei tố ló bel e m gé ló nèi kátogói! Bà é beè dàlà nda, Sấáná Nen, nvee bá gbò nen.”

45 Sõò gbò e bà ólò nyoonée nvée náa beè nyimá nu e a dú kpò kúm mon belí. Bàrì beè gốva ló kọ bà á gá dấ tế, vaá pọ̀ à siíva gè bĩìnáe nu e a kil ló.

46 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè gboó dula boo nen e a divá zẹ̀ẹ̀ e a bọọ èl dénè ọ̀và.

47 Bé e Jíìzọ̀s nyímá nu e a dìvá bùlàa, à gboó tú ene kà nvín ele ku ló kĩ e ẹlẹ dì

48 vaá kọ́ nèva kọ, “Nen e a tú nvíní boo nà bée, tú nda, vaá nen e a tú nda, túná gé Bàrì e a beè lẹ̀ẹ̀lam̄. Boo bée kọ nen e a tú a ló kilma kẽ zẹ̀ẹ̀ dénè bọ̀ì, ní e a bọọ é.”

49 Jọ́ọ̀n à gboó kọ, “Nà Tẹ̀ Íe, e beè mòn ene kà gbálà e a tú o bée kpomá zọ lọl m nen vaá è kpègie boo bée kọ náa dṹùnàì.”

50 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe, vaá à kọna gé nè na gbò e bà ólò nyoonée nvéeá kọ, “Ó gá kpegííe, boo bée kọ nen e bè náa ọ́víi dṹùnài.”

51 Tốó e a íná ku ló dee e Bàrì gé tú Jíìzọ̀s kilma káála, a è beelá fùl ge má sí Jerúsàlẹ̀m.

52 À gboó lẹ̀ẹ̀là sìgà gbò kọ bà á bã ene kà bon Samérìà gé kpoògè dee ló ke tồò sẹẹliee.

53 Sõò pá boná náa beè gboó túe, boo bée kọ ba è palà ge nyímá kọ à di èèlè e a gé má sí Jerúsàlẹ̀m.

54 Tốó e Jém̀z nè Jọ́ọ̀n, e bà ólò nyoonée nvée, ni dấ naa vói, ba è gboó bĩìnáe kọ, “Dõò, é kọ à léémáni kọ é kàl kọ Bàrì á lẹ̀ẹ̀là sấ lọl káála gé taamáva ((dì belí bé e Ẹláíjà beè naaá))?”

55 Jíìzọ̀s à gboó kììa kẽ ẹ̀bva boo tốóá, vaá kọ́va bel ((kọ, “Nóo nyímàì ló lab dògò Nyómá Kái e a dì nei. Nda, Sấáná nen, ním̄ beè dú ló gè fẹ́ gbò nen; tãa vó, ge kùmava.”))

© 1996 by Biblica, Inc.®.

56 Ẹlẹ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó àà má sḩ́ dõòna kà bon.

57 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée di èèlè e bà gé àà, ene kà gbálà beè gboó kọ́ nèe kọ, “Nda é nyoonéni sí kọ̀láá ke tồò.”

58 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Kpòòlò íe deè e a tõó m, ńnóm à ié tẹ̀ e a má m, sõò nda, Sắáná Nen, nímm̄ íè tọ́ọ̀ ke tồò ge dẹlẹ togó.”

59 À kolí dõòna kà gbálà kọ, “Dù gé nyoonémm̄.” Gbálàa à kọ́ nèe kọ, “Tẹ́ẹ̀, elá vó, mè ḿ zẹẹ́ sí be gé lì nà tẹ̀.”

60 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Aa ló gbò íí kọ bà á lì ba nen. Sõò olo àà gé vee Lé Kpẹa e a kil ló lẹẹ̀la bel Bàrì.”

61 Dõòna kà gbálà à kọ́ nèe kọ, “Tẹ́ẹ̀, nda é nyoonéni, sõò zẹẹ́ nèm̄ tố́ó e m símá be gé kọ́ nè pá nà tọ kọ bà á tõó boo lé bá.”

62 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Nen e a bá ni íná ló tóm, vaá à olòó ẹà nvée, náa bọ́ ló ge di ke kẽ lẹẹ̀là bel Bàrì.”

Lúùk 10

1 Tố́ó e níí lẹẹ̀à lọ̀l, Jíìzọ̀s beè gboó í bá ló taa tub nè òb nè bàà nen, vaá lẹẹ̀làva bàà nè bàà kọ bà á gyaèé sḩ́ gé bã kọ̀láá kà bon nè kọ̀láá ke tồò e a beè kọ à é síè.

2 À gboó kọ́ nèva kọ, “Gbele tồò nu a léèvè, sõò gbò tóm e a di gbàà dú ńkem. Banii Tẹ̀ Íe nu e a ni léèvèi kọ á lẹẹ̀là gbò tóm e a é kọ́lí tẹlẹ boo bàlà ólí.

3 Gboó aalii, mè m̀ lẹẹlài belí gbò nvín naanà ból e bà lẹẹlà tẹlẹ zẹẹ̀ gbò kpẹẹ̀.

4 “Ó gá faalai tọ́ọ̀ kà bẹ̀lẹ̀ ge nvèè kpègè m, à bè bẹ̀lẹ̀ kyẽè, à bè dõòna m kpá ká tọ. Ó gá dìí boo gè kanai mon nen vaá ò peelii tố́ó boo èèlè.

5 “Kọ̀láá tọ e o bãì, zẹẹ́ kanai mon gbò e a di tọá kọ, ‘Á leèi.’

6 Be nen e a dì tọá tú kànà mòn kólá, léé sḩ́ e a aa m bọọ kànà mòn kólá á dié ló, sõò be náa tú, ò oomai léé sḩ́á aamai.

7 Tọ e bà túi, tõonii, dei gyắá vaá ò ối kọ̀láá kà nu e bà néi, boo bée kọ nen e a sí tóm bọ́ ló kọ bà á kpḗ kòm nèe. Ó gá aalíí ene kà tọ gé bãí dõòna kà tọ.

8 Kọ̀láá tố́ó e o bãi ene kà bon vaá bà túi, dei kọ̀láá nu e bà néi.

9 Boi gbò e lóva zọ m boná vaá ò kọi nèi gbò nen kọ, ‘Lẹẹ̀là bel Bàrì a ínáí ku ló.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Sõò kọ̀láá kà bon e o ínai vaá bà náa túi, kyãanii bãí zẹ̀ẹ̀ tọ vaá ò kọ́i kọ,

11 ‘È kpalà sãa e a dú bọọ bon lọa kè ká tọ naamá gè zogèi kọ Bàrì é kpọ́i té ló. Sõò kẽeaí boo kọ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì a íná ku ló!’

12 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, dee e Bàrì é béélá bel ló gbò nen, mè à é náa sàn pá Sọ́dàm èlmà pá na kà bon!

13 “À é tavàlàí ló, e boolo pá Kọ́ràzìn nè pá Bẹtsáídà, boo bée kọ be bon Táíà nè bon Sáídọ̀n ní e m beè tõo sí gbò tóm dũùnè e m beè tõo m boolo sì e, gbò e a di kĩé gá è nvèà kọ̀là ló nyèm vaá tó kpọlá gbàà bùùlù kpẽá dee, boo bée ge ọgá ló ba pọ́lọ́!

14 Sõò dee e Bàrì é béélá bel ló gbò nen, à é náa sàn Táíà nè Sáídọ̀n èlmà boolo!

15 “Vaá boolo, e pá Kapánìọ̀m, é kọ ò gbĩ̀ì ge dalai bọọ ló inmaí ló káála? Bàrì é kilmàí kẽ tẹlẹ ke tõò bẹẹ ló!”

16 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Nen e a gbaníi tố ló, gban tố ló nda; nen e a kiníi, kinna gé nda; vaá nen e a kin nda, kinna gé Bàrì e a beè lẹ̀ẹ̀lam̃.”

17 Taa tub nè òb nè bàà nená beè ooa kẽ iná ló Jíìzọ̀s boo záá zaà ló vaá kọ, “Dõò, bãànà gbò zọ gbaníi tố ló boo tố́ó e e tú o bée lẹẹ̀mava bel kọ bà á tení aa m nen!”

18 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “M beè mòn Sétàn e a dọ dì belí énném dee baa sĩ́ káála.

19 Pãanei tố! M beè nèi kpóó kọ ó zagai tọ boo naanà nè pèèlè, vaá ò elii bá kpóó Pọ́lọ́ Nyómá, mè tọ́ọ̀ kà nu náa é nveèi kom ló.

20 Sõò nyíei á gá ẹẹ ló gbò zọ e a gbaníi tố ló. Tãa vó, nyíei á ẹẹ ló bọọ bée e ba è emí káála.”

21 Boo tố́óá, Nyómá Káí beè gboó naa kọ nyíe Jíìzọ̀s á ẹẹ, naa ní e a kọ, “Nà Tẹ̀, e o dú Dõò káála nè kunu kẽ! M̀ ố̀ani zaa kọ ò gố gbò nuí ló gbò e a íe nyìmà nu nè tàvẹ̀ nu, vaá ò tẹlẹ bàlà kẽ nè gbò e bà gáà nyima nu. Lèèlà á dì nèni, e nà Tẹ̀, boo bée kọ a è dú o bùlà kọ á dì naa vó.”

22 A beè gboó kọ́ nè gbòa kọ, “Nà Tẹ̀ beè nèm̃ dénè nu. Maaná nà Tẹ̀ lọl ló, tọ́ọ̀ nen náa nyímá ló nda, e m dú a Sẽáná, vaá tọ́ọ̀ nen náa nyímá ló nà Tẹ̀, maaná lọl ló nda, Sẽáná, nè gbò e a léémá nda, Sẽáná, gè kùùlà nu e a kilíé ló nèva.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 Jíìzọ̀s à gboó kìílà sḿ kpee áá gbò e bà ólò nyoonée nvée, vaá kọ́ nèva kọ, “Léé sḿ dìí ból boo bée kọ ò monìì dénè gbò nuí!

24 M̀ palà ge kọ́ nèi kọ, gbele tõò gbò kọ́ bùlà Bàrì nè gbò méné beè gbḿ ge mòn gbò nu e boolo gé moniií nè ge dḿ gbò nu e boolo gé dḿií, sõò náa beè valívá ló.”

25 Ene nen nóòmà Log pá Júù, e a gbḿ ge ẹ̀bmà Jíìzọ̀s, beè elá ela vaá bĩínáe kọ, “Nen Dò Bá, éé ní e m é náa kọ bé m íe dùm e bè náa tá é?”

26 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèe kọ, “Éé ní e Log Mózìs kọ́ é? Ò bugì naa và e?”

27 Gbálàa beè gboó aalá kọ, “‘Tú dénè o nyíe nè dénè o nyómá nè dénè o kói nè dénè o bùlà vulma Dõò, e a dú o Bàrì’, vaá ‘Vulè o nen dì belí bé e o vulè o ló naa.’ ”

28 Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Ò láá aalá. Naa vói, mè ò é íe dùm e bè náa tá.”

29 Sõò bé e nen nóòmà Logá géè gbḿ gè leèvè bel a báá, à gboó bĩíná Jíìzọ̀s kọ, “Mée ní e a dú nà nen é?”

30 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèe kọ, “Ene kà gbálà beè dì e a géè aa Jerúsàlẹ̀m má sḿ Jẹ́rìkò. Gbò zib à gboó siíe, tú kọ̀láá kà nu lọlie bá, bòmie vaá tú kpa kpa séi gbẹẹ́é gbàà.

31 À gboó lẹẹ̀à naa vói kọ, ene nen vààla gyọ́ọ̀ beè dì e a géè tení èèlèa. Vaá tõó e a ni mon gbálàa, à gboó beeá tení dõòna sḿ vaá àà.

32 Vóá bé e ene nen e a dú gã Lívàì beè naana gé naa é. Tõó e a ínà ló gbálàa vaá ẹ̀vie, a è beeana gé tení dõòna sḿ vaá àà.

33 Sõò ene nen Samérìà e a géè tení èèlèa beè gboó iná kĩ e gbálàa dì. Boo tõó e a moníe, à gboó tóe sàn.

34 A è tení síé ló gé bóe tení dú ló gè tú nóo nè míí ea dẽe a kom vaá bọví nu dẽe. À gboó túe nvee boo a nom tò, vaá benee bá ló kilma tọ fáàlà kyáà. À gboó naa gbò nu e a dú bíi nèe.

35 Tõó e dee ni zilà, à gboó tú sìgà kpègè nè tẹ̀ íe tọá vaá kọ, ‘Palà ge ẹ̀b není, mè tõó e m é ooa kẽ dù, m̀ é kpḗ gḗ bug kpègè e a kpáá dọ boo nèni.’ ”

36 Tõó e Jíìzọ̀s ni ló belí lọ̀l, à gboó bĩíná nen nóòmà Logá kọ, “Gbàà taàa není, mée ní e o bulà kọ à dú nen gbálà e gbò zib è bòmieá é?”

37 Nen nóòmà Logá à gboó aalá kọ, “Nen e a beè tóe sàna.” Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Àà gé dú nen e a é náana gé vó.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

38 Tốó e Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée di èèlè e bà gé aà, a è bã ene
kà bon, vaá ene kà pá bia, e a kọlà Mátà, beè túe nvee a tọ.

39 A è ié ene kà vígà pá bia e a kọlà Mérì e a è ĩì tế ke gbàà Dõò vaá pãane tố
ló a dò bá nu.

40 Sõò sũg beè bầ Mátà ló dénè tóm e a gé sí, naa ní e a è síé ló gé bĩináe kọ,
“Dõò, é kọ náa bẽémáni kọ nà vígà pá bia sọ bá dénè tóm ge sì gbę̣ẹ́ bá nda?
Ni kọ́ nèe kọ á dù gé nvèè bá nèm̄!”

41 Dõò beè gboó aalá nèe kọ, “Mátà èé! Ò bọọ gè bùlà vaá tãàga boo gbele
tồò nu,

42 sõò kóló t̃ẽènè kà nu ní e a dú bíi é. Mérì è sà ge tú lé nu, vaá tọ́ọ̀ nen náa
é tú lọlíé bá.”

Lúùk 11

1 Jíìzọ̀s beè di ene ke tồò e a géè tãàga ló Bàrì ene dee. Tốó e a ni tãàgà ló
lọ̀l, ene nen gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó bànie kọ, “Dõò,
noomai kọ é láá tãàga ló Bàrì, dì belí bé e Jọ́ọ̀n beè noomà gbò e bà ólò
nyoonée nvée naa.”

2 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Boo tốó e o gé tãagaí ló Bàrì, kọi naanii vói:
‘Tẹ̀: Ka á di ló o bée. E banì kọ ó dù gé lẹ̀ẹ̀là bel ló gbò nen.

3 Olòó nèi gyấá e a é gbõomaí ló bu dee.

4 Ia ló bẹẹ pọ́lọ́ nèi, mè beéle ia ló nè dénè gbò e a síi pọ́lọ́. Ó gá zìgà kọ é dọ
m dàg.’ ”

5 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Ni ẹvii kà bè ene bọ̀ì e o
íèì kóò, gboó sí tọ a kóò taa tóm dáá vaá bànie kọ, ‘Kóò, bọọlẹ́m taa kpò
fétúlú,

6 mè ene kà nà kóò e a di boo kyẽè bấm̄ ló tọ vaá ním̄ íè tọ́ọ̀ kà gyấá e m gá
née!’

7 “O kóòa gboó gbẹá m tọ vaá aalá kọ, ‘Ó gá tãagém̄! Mè m beè nvèè nu nvée
nu tọ, vaá pá nà nvín nè m̀m̀ è má kẽ. Ním̄ é láá aa boo gé nèni tọ́ọ̀ kà nu.’

8 Éé ní e o bulà kọ à é náa é? M̀ palà ge kọ́ nèi kọ, kà bè náa gá è aa boo gé
nèni fétúlúá boo bée kọ o dú a kóòa, à gé gboó aa boo gé nèni kọ̀láá kà nu e
a dú o bíi boo bée kọ nóò siiá kẹ́ẹ́ ló gè olòó bàn.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 “Boo bée vó, m̀ kọ́ nèi kọ: Banii, mè o é íei. Gbĩi, mè o é gbḭ́i monii. Konii bá ló, mè nu tọ é kuuà nèi.

10 Boo bée kọ kọ̀láá nen e a ban é íe, nen e a gbḭ́ é gbḭ́ mòn vaá nen e a kon bá ló, nu tọ é kuuà nèe.

11 “É kọ be nvín bḭ́íná gyã̀à bá a tẹ̀, à é gboó nèe bolo fàà kọ á bà?

12 Sẹ̀ à é née pèèlè be à bḭ́íná ké kõ̀ò e?

13 Be boolo, gbò pọ́lọ́, láá nyimai tḗ ge tui lé nu nei bọọ gbò nvín, à é náà và vaá bọọ Tẹ̀ e a di káála náa é tú Nyómá Káí nè gbò e bà bḭ́inaé bá é?”

14 Jíìzọ̀s géè kpoá zọ e gã̀e bólá lọl m ene kà gbálà. Tṍó e zọá aàé m, gbálàa beè gboó dàlà togó ló bel, naa ní e a è bọọ ló bõ̀ònà gbòa.

15 Sõò sìgà gbò nen beè kọ, “Pọ́lọ́ Nyómá, e a kọlá Biẹ́lzìbọ̀l, e a gé bẹl dénè zọ, ní e a née kpóó e a kpómá zọ lọl m gbò nen é.”

16 Dénè na gbò, e ba è gbḭ́ gè tú kẹlẹ siimáé ló, beè gboó bànie kọ á sí ene kà tóm dṹùnè e a é zógè kọ Bàrì ní e a beè lẹ̀ẹ̀làe é.

17 Sõò Jíìzọ̀s beè nyimá ba bùlà, vaá à gboó kọ́ nèva kọ, “Kọ̀láá kà kpá dó e a pooà vaá béá ólò gimí, vaá tọ e a poòà ólò làgàlà.

18 Be lẹ̀ẹ̀là bel Sétàn pooà vaá béá, à é náà và vaá a lẹ̀ẹ̀là bel é bḭ́ é? M̀ kọ́ naa vói boo bée kọ ò kọ́ì kọ Biẹ́lzìbọ̀l ní e a nḗm̄ kpóó kọ ḿ kpómá zọ lọl m gbò nen é.

19 Be ò kọ́ì kọ Biẹ́lzìbọ̀l ní e a nè kpóó e m kpómà zọ lọl m nen é, kpóó mée ní e pá boólo nen kpómá zọ lọl m nen é? Baala ní e a é bééla boólo bel é!

20 Sõò be à dú ge kọ kpóó Bàrì ní e m kpómà zọ lọl m nen é, o nyímai kọ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì a ínaí ló.

21 “Tṍó e nen gyã̀à bọ́á dénè a lúá bé, vaá kù dẽe ló a tọ, dénè a ìe nu ólò duùà.

22 Sõò tṍó e pọ̀b nen gyã̀à dú gé bée èlè bá, à é tú dénè lúá bé e tẹ̀ íè tọá géè dẹlẹ̀ nyíe booá, vaá gbò nu e nen gyã̀àa beè zìva, pọ̀b nen gyã̀àa gé gboó tú lọlie bá.

23 “Nen e bè náa zọ́m̄ dù gé bém̄, vaá nen e bè náa zọ́m̄ bõonè ló gé lagẹlẹ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 “Tốó e zọ ni tení aa m nen, à ólò kẹgili boo kấá kãà kẽ e a gé gbḭ́ kḭ̃ e a é
tõo bó séi. Tốó e bè náa é mon, à é gboó kọ, ‘M̀ é ooa má sḭ́ kḭ̃ e a beè dú nà
tọ, vaá bà kpómm̄ lọlá.’

25 Tốó e a iná kḭ̃é, à gboó mòn kọ ba è kpalí kè tọá ồònà.

26 À é gboó àà gé kolí dõòna kà àlàbà kà zọ, e bà dú pọ́lọ́ èl ẹlẹ, e bà é gboó
gbá bã m nená. Di tồò nená é gboó bẽe el túá bólá.”

27 Boo tốó e Jíìzọ̀s ni kọ́ vói, ene kà pá bia e a di zẹ̀ẹ̀ gbòa beè gboó vulí kpấ
vaá kọ, “Mó gbele léé sḭ́ e a di ból pá bia e a beè mànni vaá à nèni má é!”

28 Sõò Jíìzọ̀s beè aalá kọ, “À palà ge dú lé gè vulí kọ, léé sḭ́ di ból gbò e a dấ
mon bel Bàrì vaá bà naa!”

29 Tốó e gbò nen bọọ gấ bug, Jíìzọ̀s à gboó dàlà togó kọ, “Gbò e a di deeí dú
gbele pọ́lọ́ gbò! Bà gbḭ́ ge zẹ́ẹ́ mònmà dẽe tóm dṹùnè, sõò bà náa é monmà
dẽe tọ́ọ̀ kà tóm dṹùnè maaná lọl ló íb ní e a beè naá ló Jónà.

30 Dì belí bé e Jónà beè dú nu kùùmà dẽe nè pá Nínàvà naa deeá, vóá bé
nda, Sấáná Nen, é dú nu kùùmà dẽe nè gbò e a di m deeí naa é.

31 “Dee e Bàrì é béélá bel ló gbò nen, ńnváá e a beè dú Méné Síbà é aa kẽ
vaá bẽgè bel gbò e a di deeí. Boo bée kọ kpấá kḭ̃ e a beè àà vaá gé pãane tố
ló mon bel nyìmà nu e a aa gấ Méné Sólomọ̀n, vaá mè nen e a el Sólomọ̀n di
kḭ̃í!

32 Dee e Bàrì é béélá bel ló gbò nen, pá Nínàvà é aa kẽ vaá bẽgè bel gbò e a
di deeí. Boo bée kọ baala beè ọgá ló ba pọ́lọ́ tốó e Jónà ló bel Bàrì nèva, vaá
mè nen e a el Jónà di kḭ̃í!

33 “Tọ́ọ̀ nen náa ólò mùn sấ vaá à gố à bè ge uu nu boo. Tãa vó, à ólò sẹlẹ
boo nu kọ bé à ẹ́ẹlẹ kẽ nè gbò e a bầ tọ.

34 O súú dẽe dì belí té sấ e a ẹ́ẹlẹní ló. Tốó e dẽéni nyágí dénè kẽ ẹ́ẹní ló.
Sõò tốó e dẽéni kọọgà, dénè kẽ é kuúni gín ló.

35 Boo bée vó, palà ge mon kọ o ẹ́ẹ́ dee á gá dú gín.

36 Be dénè kẽ ẹ́ẹní ló vaá tọ́ọ̀ ke tồò á gé gín, ò é mon dénè ke tồò dì belí tốó
e té sấ palà ge bẹ́ ẹẹlẹ̀ kẽ.”

37 Tốó e Jíìzọ̀s ni ló bel lọ̀l, ene nen Fárèsì beè gboó kolíe kọ á dù gé zọ̀e deè
gyấá. Boo bée vó, à gboó bầ a tọ vaá ĩì tḗ kẽ dé gyấá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

38 A è bọọ ló nen Fárèsìa boo tốó e a mon kọ Jíìzọ̀s náa logá bá m sḭ́ dee e pá
Fárèsì beè kọ gbò nen á logá bé e a kálá dé gyấá.

39 Boo bée vói, Dõò à gboó kọ́ nèe kọ, “Boólo, pá Fárèsì, lógìì kpá ló bọọ
gbag nè bọọ bọ́lẹ̀, sõò gè tú kpóó tumá nu lọl bá nen nè pọ́lọ́ lab dògò di
m̀mai nyíe.

40 Boolo, gbò ból! É kọ níì Bàrì, e a beè dèm kpá ló, ní e a beè dèmnà gé m é
nì?

41 Gboó tui gbò nu e a di m bọọ gbag nè m bọọ bọ́lẹ̀ nei gbò tãa, mè dénè nu
e o íèì gé dí ɔ̃òa.

42 “À é tavàlàí ló, e boolo, pá Fárèsì! O kpḗì ene ke tɔ̃ò boo òb boo bãànà
méǹt nè lúù nè dénè na gbò nu e o ólò tẹlẹi ló gyấá kọ á kpè, sõò ò gboó
gbẹmai nvée lé bèèla nè ge vùlè Bàrì. Na gbò nuí ní e a bọ́ ló kọ ò gá è naanii
vaá gbana gé ló ńna gbòa é.

43 “À é tavàlàí ló, e boolo, pá Fárèsì! À léémái gè ĩì tḗ ke tɔ̃ò ka m tọ Bàrì nè
ge kọ gbò nen á nveenìèi ka ló tốó e bà kanai mon gbẹá kè ki.

44 “À é tavàlàí ló! Ò bélìì bànà ú e bà náa nveè nu kùùmà dẽe ló, vaá gbò nen
náa gboó nyímá tốó e bà kyãà tení boo.”

45 Ene nen e a dṹùnà gbò nóòmà Log pá Júù beè gboó kọ́ nèe kọ, “Nen Dò
Bá, boo tốó e o kọ́ naa vói, mè ò onnà gé beéle!”

46 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “À é tavàlàna gé ló boolo, gbò nóòmà Log! Ò túì nyèè
tò toolei gbò nen, sõò nóo túì ene kpóó nvéé bá daamai nyèè tòa, kọ bé à dú
nvèè bá nè gbò e a tóólá.

47 “À é tavàlàí ló! Ò noonìì kpò lí gbò kọ́ bùlà Bàrì e bọọ gbò nómá tẹ̀ beè fẹ̀.

48 Bọọ lab dògò zógè kọ ò nveenìì sãa tḗ nu e bọọ gbò nómá tẹ̀ beè naa. Boo
bée kọ baala è fẹ́va, vaá boolo ò noonìì ba kpò lí.

49 Boo bée vói, nen e a íe nyìma Bàrì kọ, ‘M̀ é lẹẹlà gbò kọ́ bùlà Bàrì nè gbò e
a é sí nà lẹẹ̀la tóm máva. Bà é fẹ́ sìgà ọ̀và vaá bà bíìgè ló dénè na gbòa.’

50 Boo bée vó, mii dénè gbò kọ́ bùlà Bàrì, e ba è fẹ́ tấgíní tốó e Bàrì beè dèm
bàlà booí, gbẹ́a ból gbò e a di deeí,

51 aa ló mii Ébẹ̀l dọ ló mii Zakaráíà e ba beè fẹ́ gbẹẹ́ gbà gbá gbani vààla
gyọ́ọ nè Tọ Káíá. M̀ ló kà kà bel nèi kọ mii dénè ọ̀và é dí boo togó gbò e a di
deeí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

52 “À é tavàlàí ló, e boolo, gbò nóòmà Log, boo bée kọ ò bólài boo ííla e a kuulà nu tọ nyìma. Tãá e boolo kuùmàì vaá ò bãí tọ, ò gboó kpegaí dee gbò e a gá è bã m!”

53 Boo tốó e Jíìzọ̀s aa tọá iná kè dẹi, gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì beè gboó palà ge kanáe vaá bĩináe bel e a kil ló gbele tồò nu,

54 naamá gè kẹlẹ́e nvee m mon bel e bà gá élá boo siimáe kọ à dọ log.

Lúùk 12

1 Boo tốó e gbele tồò nen gé tấgi bá ene nè ene vaá kònà dù gé bõoná kĩé, Jíìzọ̀s beè gboó gyà sḩ́ kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Iei ọ́ẹ́ dẽe kilma ló nu e a gbuuve fétúlú pá Fárèsì, e a kọlà ge dú gbò bàà sḩ́.

2 Kọ̀láá nu e a dú gè gbẹẹ́ ke gũa kátogói é beè dú gè tẹ́lẹ bàlà kẽ, vaá kọ̀láá nu e a dú gè uu kátogói é beè dú gè naa kọ gbò nen á nyimá.

3 Boo bée vó, kọ̀láá nu e o beè kọi gbẹaí ke gũa, bà é dấ bàlà kẽ, vaá bel e o beè saagai gbẹaí àn, bà é naa ní e dénè nen é dấ.

4 “Pá nà kóò, m kọ́ nèi kọ, pọ̀ á gá siíi ló gbò nen. Bà é láá fẹ́ áá nom kpá ló vaá à lée.

5 Sõò nda é dói bá nen e o é síiai pọ̀ ló: Siiai pọ̀ ló Bàrì e, tốó e a ni fẹ́ lọ̀l, à íe kpóó gè láá tẹlẹ ke tồò bẹẹ ló. M̀ palà ge kọ́ nèi kọ ó siiáíe pọ̀ ló!

6 “Ńgá kõò á gé ló tọ́ọ̀ nu. Nen é láá oo vòò ọ̀và vaá náa é láá kẹ́ ló lọl ló. Vaá ene ọ̀và náa tá nyíe Bàrì.

7 Bàrì nyímá bãànà gấ bug pa gyáa e a dìí togó. Boo bée vó, pọ̀ á gá siíi, mè boolo bọọlii ló Bàrì elii gbele tồò ńgá kõò!

8 “M palà ge ló kà kà bel nèi kọ, nen e a dọ bàlà kẽ elá nè nda kè sḩ́ gbò nen ní e nda, Sấáná nen, é dọna gé bàlà kẽ elá nèe kè sḩ́ gbò nyómá tóm Bàrì e.

9 Sõò nen e a amam̄ sàn kè sḩ́ gbò nen, nda, Sấáná nen, é amànàe gé sàn kè sḩ́ gbò nyómá tóm Bàrì.

10 “Bàrì é ia ló nè nen e a on nda, Sấáná Nen, sõò nen e a on Nyómá Káí, Bàrì náa é ia ló nèe.

11 “Boo tốó e pá Júù é béélái bel ló gbẹá ba tọ Bàrì à bè ge faalái simá kè sḩ́ gbò e a di togó lẹ̀ẹ̀là bel, ó gá bulai nu e o é kọ́i nè bé e o é áalai bel naa.

12 Boo bée kọ Nyómá Káí gé néi mon bel ge ló kà lèlà tốóá.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Ene kà gbálà e a di zẹ̀ẹ̀ gbòa beè gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Nen Dò Bá, bàn sẹ́á nà tẹ̀ kọ ḿ zọ̀e dõònà gyọ́ e bẹẹ tẹ̀ beè ú gbẹẹ.”

14 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèe kọ, “Nà kóò, mée ní e a beè túm̄ naamá bọọ dóm bèèla, à bè nen e a é dõói gyọ́ é?”

15 À gboó kil sḭ́ vaá kọ́ nè dénè ọ̀và kọ, “Ọẹi dẽéi vaá o túi tàn lọlii boo gè ié gyọ́, boo bée kọ dùm nen náa dú boo nu e a íe, kọ̀láá bé e a gbo gyọ́ naa.”

16 Jíìzọ̀s beè gboó logí ene kà lóg nèva kọ, “Ene tố́ó beè dì. Ene kà gbálà e a bã méné beè ié ene kà ól e nu palà ge dum boo.

17 À gboó dàlà togó ló bel nèà a bá kọ, ‘Nḭ́m̄ íè kḭ̃ e m gá sẹlẹ dénè nu e a ni léèvè m nà ól, vaá m̀ é gboó naà và e?’

18 “À gboó kọ, ‘Nee bé e m é náaí. M̀ é kố́óná dénè nà dá, vaá m̀ niinà gbò pọ̀b kà dá e m é tú dénè nà nu e a ni léèvè sẹlẹ́ boo.

19 Boo tố́óá, m̀ é gboó kọ́ nè nà bá kọ, “Nen léé sḭ́! O íe dénè lé nu e a dì nèni m gbele tõò gbáá. Gboó fẹẹlẹ ló dé nu, ò ố́ vaá ò zaàvà!” ’

20 “Sõò Bàrì beè gboó kọ́ nèe kọ, ‘Nen ból! Kà lèlà bílá deeí, ò gé sọ bá o dùm, vaá mée ní e a é gboó ié dénè gbò nu e o beè sẹlẹ nèà o bá é?’

21 “Vóá bé e a dì naa ló nen e a gbo gyọ́ nèà, vaá náa gbo gyọ́ kè sḭ́ Bàrì naa é.”

22 Tố́óá, Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Vó ní e a náa m̀ kọ́ nei kọ ó gá tãagei bọọ bùlà e a kil ló nu ge dé tõomá dùm à bè nu ge nvèà.

23 Boo bée kọ bọọ dùm el nu ge dè, vaá bọọ kpá ló el nu ge nvèà.

24 Ni zẹ́ẹ́ ẹvii kọ gbò ńnóm náa ólò fó nu à bè ge kọlí nu. Bà náa íe tọ à bè boo dá e bà sẹlẹ gyã́á, sõò Bàrì néva gyã́á! Boolo palà ge bọọlii ló Bàrì elii gbò ńnóm!

25 É kọ à íe ene bọ̀ì e a é láá tú dee tẹlẹ boo a dùm tení dú ló gè tãage a bùlà?

26 Be nóo é láá naanii gbálà ńkem nu e a dì belí vói, éé ní e a náa ò tãagei bọọ bùlà e a kil ló dénè na gbò nuá é?

27 “Ni ẹvii bé e gbò víl dum naa. Bà náa sí tọ́ọ̀ kà pííla, à bè ge kọ bà láá lò kàn simá. Sõò m̀ kọ́ nèi kọ bãànà Méné Sólomọ̀n, e a beè palà ge ié gyọ́, náa beè láá nvèà nu e a dú lé sḭ́ belí ene kà gbò vílí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 Bàrì ní e a símí kàn víl e a é láá dum nieí vaá bà sá lọl sốóe vaá tẹlẹ̀ sấ ló.
Be vó, à é mon kọ à símìe kàn boolo! Ẹ̀b bé e boolo nóo láá dẹlẹi nyíe boo
Bàrì naa à!

29 “Boo bée vó, ó gá bọọ gè bùlà nu e a kil ló nu ge dè à bè nu ge ồ, vaá ó gá
tãagei bọọ bùlà.

30 (Boo bée kọ gbò e bà náa nyímá ló Bàrì e bà dì bàlà booí ní e bà ólò ká
nyíe gbẹẹ́ boo na gbò nuí é.) Bọọ Tẹ̀, Bàrì, nyímá kọ gbò nuí dií bíi ló.

31 Tãa vó, ò bulai ge dìí ke lẹẹ̀là bel Bàrì, mè à é gboó nèi dénè gbò nuí.

32 “Pọ̀ á gá siíi, boólo e o dúì gbálà ńkem gấ bug, mè bọọ Tẹ̀ beè beelá fùl kọ
ò é zọíe lẹẹlai bel.

33 Oolii bọọ gyọ́ vaá ò túi kpègè e a dú ló nveemai bá nei gbò tãa. Gbai bẹ̀lẹ̀
kpègè e bè náa é savà, naamá ge kùmà bọọ gyọ́ sẹlẹ́ káála e bè náa é peèi,
boo bée kọ tọ́ọ̀ kà nen zib náa é íná ló, vaá tọ́ọ̀ kà nàà náa é tagi kyọ̀.

34 Boo bée kọ kĩ e bọọ gyọ́ dì, ní e bọọ nyíe é olòó dìna gé é.

35 “Kpenai ló nei kọ̀láá kà nu e a dú. Simai kàn biiaí ló, ò munii bọọ té sấ kọ á
bẹ̀,

36 vaá ò bélii gbò tóm e bà gé élá bànà ba tẹ̀ tọ e a sí bồòna tồò ílà dóm nè
va. Boo tốó e a dú vaá kòn bá ló nu tọ, bà gboó kùùlà nèe.

37 Mó gbele ẹẹ́ nyíe e a di gbàà gbò tóm e ba tẹ̀ tọ ooa kẽ dù vaá mòn kọ bà
di zìle é! M̀ palà ge kọ́ nèi kọ, à é nveà nu dì belí gyóòlo vaá kọ bà á ĩì tế kẽ,
bé e a gboó dàlà gyấá nèva kọ bà á dè.

38 Mó gbele ẹẹ́ nyíe e a dìvá gbàà, é be ba tẹ̀ tọ mon kọ bà di kpènà ló tốó e a
dúè, kà bè à dú taa tóm dáá à bè bòm dee!

39 Sõò nyimai kọ, be tẹ̀ íè tọ beè nyimá tốó e nen zib é dómá, náa gá è sọ̀ bá
kọ á baalìè a tọ.

40 Boo bée vó, boolo íè gè dinai gé kpènà ló, mè nda, Sấáná Nen, é dú boo
tốó e bè nóo géè ẹbmaí dẽe.”

41 Pítà à gboó bĩináe kọ, “Tẹẹ́, é kọ dò bá nu e a di m lógí dì nè áá beéle, sẹ̀ à
dì nè dénè nen é?”

42 Dõò à gboó aalá kọ, “Mée ní e a dú nen kù dẽe ló gyọ́ e a nyímá nu vaá bọ́
ló dẹlẹ̀ nyíe boo, naa kọ a tẹ̀ tọ é beè túe sẹlẹ́ togó pá a gbò tóm kọ á olòó
nèva gyấá boo tốó é?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

43 Léé sḩ́ é díé ból be a tẹ̀ tọ dú vaá tùlàe e a gé tú tómá kilma sḩ́!

44 M̀ ló kà kà bel nèi kọ à é túe sẹlẹ́ togó dénè a gyọ́.

45 Sõò be nen tómá gboó kọ, 'Nà tẹ̀ tọ a bḩ́é dee,' naa ní e a dàlà togó bòm na gbò tómá, bia nè gbálà, vaá gboó dé nu vaá ố míí tẽeá dẽe,

46 a tẹ̀ tọ é beè gboó búé ló vaá dú dee e bè náa géè ẹ̀bmà dẽe nè tố́ó e bè náa è nyimá. Tẹ̀ tọá é gboó palà ge kpọ́e té ló vaá túe tẹlẹ kĩ e bà é sẹlẹ gbò e bè náa bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo.

47 "Nen tóm e a nyímá nu e a tẹ̀ tọ kọ́ á naa, vaá á gé kpènà ló gè naa, a tẹ̀ tọ é palà ge kpọ́e té ló.

48 Sõò nen tóm e bè náa nyímá nu e a tẹ̀ tọ kọ́ á naa, vaá à naa nu e a bọ́ ló kọ á kpọ́e té ló, à é kpọ́e váí bá ńté ló. Bàrì ból dẽe sḩ́ gbele tồò nu lọl bá nen e a beè nè gbele tồò nu. À bolna gé dẽe sḩ́ nen e a beè tú gbele tồò nu nvee bá kọ á tuna gé gbele tồò nu lọa bá.

49 "M beè dú ló gè tú kpọ̀ té e a dì belí sấ tẹlẹ boo gbò nen, vaá íb bé e a taníḿ kọ à gboó bẹ́ taáva naa!

50 M̀ íè ene íb tãàgà e bà é nveèḿ ló vaá íb bé e a néḿ bùlà naa, bọ́è kọ à gá è gboó lẹ̀ẹ̀à kọ bé à tá!

51 É kọ à tõoí ló kọ m beè dù ló gè tú kũùnà mon domá boo bàlà booí? M̀ palà ge kọ́ nèi kọ níì kũùnà mon nì; tãa vó, èègà mon.

52 Lọl kátogóí ààmà, tọ e vòò nen dì, gé pooà bàà: Taa nen gé dí ene sḩ́, vaá bàà nen dí na sḩ́á.

53 Èègà mon é dí gbàà nvín pá gbálà nè a tẹ̀, gbàà nvín pá bia nè a kà, nè gbàà va nè a kà dóm."

54 Jíìzọ̀s beè kọna gé nè bồònà gbòa kọ, "Tố́ó e o monìì gíní boo e a bã dee kĩ e nààní dọ, ò ólò gboó kọi kọ, 'Boo é dọọ'--vaá à dọọ.

55 Tố́ó e o monìì fọ́ọ́lọ́ e a gé ulà aa boo kpáá bàlà ól, ò ólò kọi kọ, 'À é bẹà sấ'--vaá à bẹà.

56 Boolo gbò bàà sḩ́! Ò láá ẹvii boo sãà kunu kẽ nè sḩ́ káála vaá gboó nyimai bé sḩ́ dee é di naa, sõò éé ní e a náa vaá nóo láá ẹvii nu e a di tố́ói vaá dấì tế é?

57 "Éé ní e a náa vaá boolo nóo béèlàì nu e a dú lé ge naa neai bọọ bá é?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

58 Be nen náa bel nèni, pììgà boo ge zọ̀e bila ló tố́ó e gbò ge beelá gáà bã m, mè á di vó à dáni bá kẽ simá sḭ́ nen e a é bééláni bel ló, vaá ẹlẹ túni nvee bá nen síì log kọ á túni nvee kpọ́gọ́lọ́.

59 M̀ ló kà kà bel nèni kọ bà náa é sọ́ni bá be o gáà kpẽ kọ̀láá nu e ba è kọ̀.”

Lúùk 13

1 Sìgà gbò beè sí ló Jíìzọ̀s kà lèlà tố́óá gé kpẹá nu e a kil ló sìgà pá Gálìlì e Páílẹ̀t fẹ́ boo tố́ó e bà géè vaalá gyọ́ọ nè Bàrì.

2 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “É kọ ò íèì bùlà kọ sìgà pá Gálìlì e bà fẹ́á dú gbò pọ́lọ́ e a bḗe èl dénè pá Gálìlì?

3 Níì vó nì, sõò m̀ palà ge kọ́ nèi kọ, be nóo ọgai ló bọọ pọ́lọ́, dénè boolo é únai gé.

4 Éé ní e o kọ́ì kilma ló òb nè aatáá nen e a è di Sailóàm vaá gbele gã boo gbọ̀ọ tọá beè gboó kõoá dọ̀vá boo fẹ̀a é? É kọ ò íèì bùlà kọ bà dú gbò pọ́lọ́ e a bḗe èl dénè gbò e a di Jerúsàlẹ̀m?

5 Níì vó nì, sõò m̀ palà ge kọ́ nèi kọ, be nóo ọgai ló bọọ pọ́lọ́, dénè boolo é únai gé.”

6 Jíìzọ̀s à gboó logí lógí nèva vaá kọ: “Ene tố́ó beè dì. Ene kà gbálà beè fó té fíìg gbàà gbò té e a beè fó m a ól. A beè olòó gbḭ́ boo kà bè à múmí, sõò náa beè mòn tọ́ọ́ ból.

7 Boo bée vó, a è gboó kọ́ nè a nen tóm ól kọ, ‘Ni ẹb, mè a dú taa gbáá e m ni olòó gbḭ́ boo téí, vaá nímm̄ monì tọ́ọ́ ból. Kẽée tẹlẹ kẽ! Éé ní e a náa à kãàmè kẽ é?’

8 “Sõò a nen tóm ól beè gboó aalá nèe kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, zẹ́ẹ́ ààé ló gbááí, mè ḿ ùb kẽ beeá tení ló, vaá m̀ nveè biè tḗ.

9 Be à múmí nyen, lé. Be náa múmí, ò kḗe tẹlẹ kẽ.’ ”

10 Ene dee bò séi pá Júù, Jíìzọ̀s beè di ene kà ba tọ Bàrì e a géè noomà nu.

11 Ene kà ńnváá beè di kḭ̃é e zọ e a dìé m beè ká zọ̀ ló e a ni tóólá òb nè aatáá gbáá gbẹẹ́é ló. A è bená vaá náa beè láá lèlà elá èla.

12 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni monié, à gboó kolíe kọ, “Pá bia, gboó boá aa bá o zọ̀ ló!”

13 À tú bá dẹlẹ́e ból, vaá boo ṭ̃ẽènè tố́óá, à gboó lèlà elá èla vaá õá Bàrì zaa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Tẹ̀ tọ Bàrì pá Júù beè gboó nvèè sứg kọ Jíìzọ̀s bó nen dee bò séi. Boo bée vó, a è gboó elá èla vaá kọ́ nè bồònà gbòa kọ, “È íè ọ̀ọ̀lẹ̀ dee e a dì nei gè simá tóm. Duí gé boaí m gbò deeí, sõò ó gá duí dee bò séi!”

15 Dõò à gboó aalá nèe kọ, “Boólo gbò bàà sḭ́! É kọ à dì ene bọ̀ì e bè náa ólò iná deè bò séi vaá à táálá a láo à bè a nom tee lọl dáa bầ simá kĩ e a é née múú kọ á ồ?

16 Na kà pá biaí dú màna màna Ébràhàm vaá Sétàn beè bọvíe m òb nè aatáá gbáá. É kọ náa bọ́ ló kọ ḿ táálée deè bò séi?”

17 Bé e a áálá bel naa siimà kẹ́ẹ́ dénè pá a gbò ọ́b, boo tốó e gbò nen gé zaàva boo dénè tóm dỹùnè e a beè sì.

18 Jíìzọ̀s beè gboó bĩiná kọ, “Éé ní e lẹẹla bel Bàrì dì belí é? Éé ní e m é láá túe doolé ló é?

19 À dì belí súú sáá kéè e ene kà gbálà beè fó m a ól. Súúá beè gboó sìm vaá dú té e gbò ńnóm lò tẹ̀ ló a gbónó.”

20 Jíìzọ̀s beè kpáá bĩiná kọ, “Éé ní e m é láá tú lẹẹla bel Bàrì doolé ló é?

21 À dì belí nu e a gbuuve fétúlú e ene kà pá bia zọ́ọ́lá nvee gbàà ene fẹ́ẹ́lẹ́ fàlávà. Tốó e a tố múú ló vaá kyọọ naamá kpo, nuá à gboó gbuuve dénè ẹ̀ẹ̀.”

22 Tốó e Jíìzọ̀s gé kil Jerúsàlẹ̀m, a è kyãà bã gbò pọ̀b bon nè gbò ńkem bon vaá noomàgì nu gbò nen.

23 Ene nen beè gboó bĩináe kọ, “Tẹ́ẹ̀, é kọ gbò e a é duùà é dú ńkem gấ bug?” Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ,

24 “Piigaí boo gè bãí m tení dú bìbìì nu tọ, boo bée kọ gbele tồò nen é piigà kọ bà é bãe m, sõò bà náa é láá bầ.

25 Tốó e tẹ̀ íè tọ ni aa boo gé kub nu tọ, boólo é gboó elaí ke dẹi olòó konii bá ló kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, kùùlà nu tọ nèi!’ “Sõò ẹlẹ é gboó aalá nèi kọ, ‘Nímm̃ nyímài ló!’

26 “Ò é gboó kọi kọ, ‘E è zọ̀ni dé vaá è zọ̀ni ố. O è noomà nu beéle bon!’

27 “Sõò à é kpáá kọ, ‘Nímm̃ nyímài ló. Tenii aalimm̃í sḭ́, e boolo gbò sì pọ́lọ́ tóm!’

28 “Ò é tõoníí kĩé toi vaá taalii dáa boo tốó e o ni monmài dẽe Ébràhàm nè Áízèk nè Jékọ̀b bií ló dénè gbò kọ́ bùlà Bàrì e bà di kĩ e Bàrì lẹẹlà bel, vaá à gboó kùb kọ boólo ó gá bãi m!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

29 Gbò nen é aa dénè ke tɔ̃̀ɔ̀ e a di bàlà booí, vaá ĩì tɛ̃́ kɛ̃ dé zààvà kĩ̃ e Bàrì
gé lɛ̨ɛ̨là bel.

30 Sìgà gbò e a dú gbò deè nvée kátogóí é beè dú gbò deè sĩ́, vaá sìgà gbò e
a dú gbò deè sĩ́ kátogóí é beè dú gbò deè nvée.”

31 Boo tɔ́ɔ́á, sìgà pá Fárèsì beè sí ló Jíìzɔ̀s vaá kɔ̨́ nèe kɔ̨, “Aa kĩ́í, vaá ò kil
dõòna sĩ́, mè Hɛ̨́rɔ̀d gbĩ́ gè fɛ̨́ni.”

32 Jíìzɔ̀s à gboó aalá nèva kɔ̨, “Àà gé kɔ̨i nei na kà kúlùa kɔ̨: ‘M̀ gé kpó zɔ̨ lɔ̨l
m gbò nen, vaá m̀ bóvá nieí nè sɔ́ɔ́e. Ní e a égè taa dee, m̀ é sí nà tóm lɔ̀l.’

33 Náa kal ló bée kɔ̨ vó, m̀ di boo kyɛ̃̀è lɔ̨l nieí tɛ̨lɛ̨ vígà sɔ́ɔ́e. Náa dú lé kɔ̨ bà
á fɛ̨́ nen kɔ̨́ bùlà Bàrì gbɛ̨ɛ̨́ ene ke tɔ̃̀ɔ̀, e bè níì Jerúsàlɛ̀m nì.

34 “Jerúsàlɛ̀m, Jerúsàlɛ̀m! O fɛ̨ì gbò kɔ̨́ bùlà Bàrì vaá tui dem tobmai gbò e
Bàrì beè lɛ̨̀ɛ̨̀là mái! Ku tóm gbò e m ni gbĩ́ ge kolíi bõonè belí bé e kà kɔ̃̀ɔ̀ kólí
pá a nvín bõoá kè pó naa, vaá nóo zigàì e!

35 Ɛ̨vii, mè Bàrì é sãànà bá ló bɔ̨ɔ̨ Tɔ̨ Káí gbɛ̨ɛ̨́ kɛ̃. Vaá m̀ gé gboó kɔ̨́ nèi kɔ̨
nóo é monnámi dɔ̀ tɔ́ó e o é kɔ̨i kɔ̨, ‘Bàrì á tãànè dee bá nen e a dú boo bée
Dõò.’ ”

Lúùk 14

1 Ene dee bò séi pá Júù, Jíìzɔ̀s beè sí tɔ̨ ene nen togó pá Fárèsì e a beè kolíe
gé zɔ̨e dé gyɑ́á, vaá gbò nen beè ká dɛ̃e gbɛ̨ɛ̨́ sĩ́ Jíìzɔ̀s ló ge ɛ̀b nu e a é náa.

2 Ene kà gbálà e kom bevée pálàa tɔ̨e nè bá beè di deè sĩ́ Jíìzɔ̀s,

3 vaá Jíìzɔ̀s beè gboó bĩ̃ná gbò nóòmà Log nè pá Fárèsìa kɔ̨, “É kɔ̨ bɛ̨ɛ̨ Log
kɔ̨́ é bó nen dee bò séi, sɛ̨̀ à kɔ̨́ é gá bò e?”

4 Sõò bà náa è aalá tɔ̨ɔ̨̀ kà bel. Tɔ́ó e Jíìzɔ̀s dɛ̨lɛ̨ bá ból gbálàa vaá bóe lɔ̀l, à
gboó kɔ̨ á kil be.

5 A è kilna gé sĩ́ vaá bĩ̃náva bel kɔ̨, “Mée e a dìí zɛ̨̀ɛ̨ e a íe nvín pá gbálà à bè
láo vaá à gboó dɔ̨ bànà múú dee bò séi, e bè náa é gbɛ̨ɛ̨́ boo túe lɔ̨l m é?”

6 Sõò bà náá è láá àalana gé nííí.

7 Tɔ́ó e Jíìzɔ̀s ni mon íb bé e sìgà gbò e ba è kolí beè sà ge ĩì tɛ̃́ ke tɔ̃̀ɔ̀ ka
naa, a è gboó tú dùùlà bá deè tɔ́í nè dénè ɔ̀và kɔ̨:

8 “Tɔ́ó e nen kólni kɔ̨ ó dú bɔ̃̀ɔ̀na tɔ̃̀ɔ̀ ílà dóm nè va, ó gá ĩì tɛ̃́ ke tɔ̃̀ɔ̀ ka, mè be
à sɛ̨lɛ̨ a è kolí dõòna nen e ka di ló èl olo,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 vaá nen e a beè kolí pálàa bọ̀ìa gé gboó láá dù vaá kọ́ nèni kọ, ʻAa kĩí nè gbálài.’Ò gboó tú sḯ kẹ́ẹ̀ ààmà kĩé gé ĩì tḗ ke tõò e a kil kẽ.

10 Tãa vó, tṍó e nen kólni, ò sí vaá ò ĩì tḗ ke tõò e a kil kẽ kọ bé, tṍó e nen e a beè kolni é dúní ló, à gboó kọ, ʻNà kóò, aa boo dù gé ḭ̃ì tḗ ke tõò ka.’Níí gé nveeni ka ló kè sḯ dénè gbò e o gbáì dìí kĩé.

11 Boo bée kọ nen e a dala ló boo, Bàrì é kilmaé kẽ, vaá nen e a kilmà ló kẽ, Bàrì é dalàé boo.”

12 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè gbálà e a beè kolíe ló gyã́áá kọ, “Tṍó e o é kólí nen ló gyã́á à bè gyã́á kól gè dé zààvà, ó gá kolí pá o kóò, à bè pá o vígà, à bè pá o màna màna, à bè pá o ke gyṍó e a bã méné, mè á kálá di vó bà ooa kẽ bùl gyã́á kolmáni naamá gè kpẽmá nu e o beè naa.

13 Sõò tṍó e o é bùl gyã́á kól gè dé zààvà, ò kolí gbò tãa, nè gbò e bo di ló, nè gbò kọ̀và, nè gbò gímá dẽe.

14 Mè Bàrì é tã́ànèni dee bá, boo bée kọ bà náa íe nu e bà é kpḗmá nu e o beè naa. Sõò Bàrì é kpḗ kom ló nèni dee e a é kẽee gbò lé lọl ke mà ú.”

15 Tṍó e ene kà gbálà e a di zẹ̀ẹ̀ gbò e a gé dé gyã́áá ni dã́ naa vóí, à gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Mó gbele ẹ́ẹ́ nyíe e a é dí gbàà gbò e bà é dé gyã́á kól ge zààvà kĩ e Bàrì é lẹẹ̀là bel é!”

16 Jíìzọ̀s à gboó logí lógí nèe kọ, “Ene tṍó beè dì. Ene kà gbálà beè kọ́ nè gbò nen kọ à é bulìè gbele gyã́á kól gè dé zààvà.

17 Boo tṍó e a ni lée gè dé gyã́áá, à gboó lẹ̀ẹ̀là a nen tóm kọ á sí ló gbò e a beè kolí vaá kọ bà á gboó dù, mè dénè nu a lée!

18 “Sõò bu ọ̀và beè gboó dàlà togó kọ́ nu e a lọe ẹlẹ. Túá nen beè kọ́ nè nen tómá kọ, ʻM beè zalí ene kélè ól vaá m̀ íè ge sí ló gé ẹ̀b. Kọ́ nè o tẹ̀ tọ kọ á gá biile nyíe, mè nímm̄ láá dù.’

19 “Ní e a égè bàà nen à kọ́ nè nen tómá kọ, ʻM beè zalí òb kà láo vaá m̀ é gé ẹ̀bmàva kà bè bà é láá sí tóm. Kọ́ nè o tẹ̀ tọ kọ á gá biile nyíe, mè nímm̄ láá dù.’

20 “Ní e a égè taa nen à kọ, ‘M̀ ã́àa ilí va. Boo bée vó, nímm̄ láá dù.’

21 “Nen tómá beè ooa kẽ àà gé kpẹ́á dénè gbò nuí nè a tẹ̀ tọ. A tẹ̀ tọá à gboó palà ge nvèè sṹg vaá kọ́ nè a nen tómá kọ, ʻVàlẹ̀ bá àà sí boo pọ̀b èèlè e a ful m bon, nè bìbìì èèlè e a tení zẹ̀ẹ̀ tọ, vaá ò kọ́ nè gbò tãa, nè gbò e bo di ló, nè gbò gímá dẽe, nè gbò kọ̀và kọ bà á dù.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

22 “À fẹ́gẹ̀ ló, nen tómá à gboó kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, m beè naa nu e o è lẹ̀ẹ̀lam̄ kọ ḿ naa,
sõò kóló ke tõò dì e gbò nen gáà mmá.’

23 “Tẹ̀ tọá beè gboó kọ́ nè a nen tómá kọ, ‘Tení sí èèlè e a kil bu kà ńkem bon,
nè èèlè e a tení zẹ̀ẹ̀ víl, vaá ò dá bá kẽ gbò nen nvee m, kọ bé nà tọ láá mmá.

24 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ tọ́ọ̀ kà gbò e m beè zẹ́ẹ́ kolíá náa é dé nà
gyấá!’ ”

25 Ene tốó e gbele tõò gấ bug nen géè nyoone nvée Jíìzọ̀s, a è gboó kììa kẽ
vaá kọ́ nèva kọ,

26 “Nen e a dúm̄ ló vaá náa vulèm̄ èlmà a tẹ̀, nè a kà, nè a va, nè pá a nvín, nè
pá a vígà pá gbálà nè pá bia e bà dúá gbàà, nè ńlẹ dùm náa gé láá nyoonémm̄
nvée.

27 Nen e bè á gé kpènà ló ge mòn tãàgà vaá ú belí bé e nda é náa, náa é láá
nyoonémm̄ nvée.

28 “Be nen gé noo nu e a kil ló ge tìb tọ gbàn deè, à gé zẹ́ẹ́ ĩì tế kẽ vaá tenmà
dẽe ló íb kpègè e a é sí, bé à gboó ẹà báe kà bè à íe kpègè e a é gbõomá ló
ge tìbmà lọ̀l dẽe.

29 Be níì vó nì, tốó e a ni do díí kẽ vaá náa láá tìb lọ̀l, gbò e a beè mòn nu e a
è naa, gé gboó dàlà togó màgàe nvèèmà lẹ́ vaá kọ,

30 ‘Gbálài beè dàlà togó kọ à é tivìè tọ gbàn deè vaá náa láá tìb lọ̀l dẽe!’

31 “Sẹ̀ be gé mó kà méné ólò dấ bé gím e dõòna kà méné gé noo domáé ló, e
bè náa é zẹ́ẹ́ ĩì tế kẽ bùgà togó kà bè à é láá tú tub nè vòò bóó (10,000) nen
bé e a íe bemá bàà tub nè òb bóó (20,000) nen bé e na kà ménéá gé fáálá
domá é?

32 Be náa é láá bée, boo tốó e ménéá di dí kpấá, à é gboó lẹ̀ẹ̀là tóm simáé ló
vaá bàn fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló kọ bé náa dómà bé gímá.

33 Vóá bé e a dì naa é, nen e a gbḭ́ gè nyoonémm̄ nvée íè ge sọ bá kọ̀láá kà a
nu.”

34 “Ló dọ bélè. Sõò be náa láá kpõna ló nu, bà á nááe naa và vaá à kpáá kpố
ló nu é?

35 Náa é léé boo ól, à bè ge èèla boo kpá kẽ; áá gè toví gbẹẹ̀. Nen e a íe tố á
dã̀!”

Lúùk 15

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Ene dee e gbele tɔ̃ò gbò lọl kpègè nè dénè na gbò e a íe pọ́lọ́ béeá beè dù
gé pãane tɔ́ ló Jíìzọ̀s,

2 pá Fárèsì nè gbò nóòmà Log beè gboó dàlà togó nuumi bel kọ, “Gbálài túá
kóò gbò pọ́lọ́, vaá zọ̀va deana gé gyɑ́á!”

3 Boo bée vó, Jíìzọ̀s à gboó logí lógí nèva kọ:

4 “Mée e a dìí zẹ̀ẹ̀, e a íé vòò tub kà naanà ból vaá ene kà à gboó pè aa dẽe,
e bè náa é sọ̀ bá ténì tub nè òb nè sḭ̃na òb kà naanà bólá gbẹ́ẹ́ boo bàlà ól
vaá gé gbḭ́ ɗẽènè kà ní e a peá dọmà tɔ́ó e a é mon é?

5 Tɔ́ó e a ni mon, nyíee gé palà ge ẹẹ, naa ní e a gé gboó túe bẹ̀ẹ̀là boo
gànàgì ààmà.

6 Tɔ́ó e a ni íná be, à gboó kolí pá a kóò nè pá a ke gyɔ́ó bõòne kẽ vaá kọ́
nèva kọ, ‘Zọm̃i ɔ́ kààgà, boo bée kọ m̀ mon nà naanà ból e a beè pè!’

7 M̀ palà ge kọ́ nèi kọ gbele kpóó ɔ́ kààgà é dí káála boo ene nen pọ́lọ́ e a ọ́gá
èlmà ténì tub nè òb nè sḭ̃na òb nen e bà íe bùlà kọ náa dú bíi gè ọgá.

8 “À bè ge doolé ló pá bia e a íe òb kà sọ́gọ́ kpègè, vaá ene kà à pè aa dẽe--
éé ní e a gé náa é? À gé mùn sɑ́, vaá kpalí a kè tọ, gboó tẹlẹ̀ dẽé kẽ gbḭ́ kọ̀láá
ke tɔ̃ò dọ̀mà tɔ́ó e a é mon.

9 Tɔ́ó e a ni mon, à gboó kolí pá a kóò nè pá a ke gyɔ́ó bõòne kẽ vaá kọ́ nèva
kọ, ‘Zọm̃i ɔ́ kààgà boo bée kọ m mon nà kpègè e a beè pè!’

10 M̀ palà ge kọ́ nèi kọ, ɗẽènè vóá bé e gbò nyómá tóm Bàrì ɔ́ kààgà boo ene
nen pọ́lọ́ e a ọ́gá naa é.”

11 Jíìzọ̀s beè kil sḭ́ vaá kọ, “Ene tɔ́ó beè dì. Ene kà gbálà beè ié bàà kà nvín pá
gbálà.

12 Ńlá à gboó kọ́ nèe kọ, ‘Tẹ̀, tú dõò ńda gyọ́ nè nda kátogói.’Boo bée vói,
gbálàa beè gboó tú a gyọ́ dɔ̃òmà pálàa kà a nvín pá gbálà.

13 “Gbele tɔ̃ò dee náa tení, ńlá beè gboó oo dõò ńlẹ gyọ́ vaá faalá kpègè e a
dú ló kilmá gbele kpɑ́á bon, vaá tõó kḭ́é pee dénè a kpègè m pọ́lọ́ dùm.

14 Tɔ́ó e dénè a kpègè ni táé bá, gbele kpóó kíi beè gboó dọ boná, vaá náa
beè ié tọ́ọ̀ kà nu dé.

15 Boo bée vó, à gboó bàn ge sí tóm nè ene nen e a dú nvín sãa boná, vaá
nená à gboó lẹ̀ẹ̀lae tẹlẹ̀ a ól kọ á nè gyɑ́á gbò dì máá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 A è tànie ge íé ḿmá gbàà lọl ló gè dé gyấá gbò dì máááá, sõò tọ́ọ̀ nen náa è nèe ene kà nu kọ á dè.

17 “Sõò tố́ó e a nyímá a ló, à gboó kọ, ‘Dénè gbò tóm nà tẹ̀ dì e bà gé dé gyấá vaá à sígavá ló, vaá nda ú bá tá kói gbẹ́á kĩí naa vói!

18 M̀ é aa boo sí ló nà tẹ̀ vaá kọ́ nèe kọ, “Tẹ̀, m beè sí pọ́lọ́ Bàrì nè ọ̀ọ̀.

19 Níḿ bọ́na ló gè kpáá dú o nvín. Sóo sóò, túḿ dì belí ene nen e a dì gbàà pá o gbò tóm.” ’

20 À gboó aa boo vaá dàlà togó kyãà e a gé kil be ló a tẹ̀. “Tố́ó e a è di dí kpấá e a gé dú, a tẹ̀ beè gboó mònie. À gboó palà ge tóe sàn, vaá teelá síé ló gé toví bũùnàe vaá pyovíe bẹ́ẹ́.

21 “Nvín pá gbálàa à gboó kọ, ‘Tẹ̀, m beè sí pọ́lọ́ Bàrì nè ọ̀ọ̀. Níḿ bọ́na ló gè kpáá dú o nvín.’

22 “Sõò a tẹ̀ beè gboó kolí pá a gyóòlo vaá kọ́ nèva kọ, ‘Valẹi bá tui kà lé pọ̀b kọ̀là ló nveenííé ló, ò túi ńkpé nveenííé nvéé bá vaá ò túi kpá ká tọ nveenííé tọ.

23 Vaá ò aalii gé kelii pọ̀b kà láoá, mè é bố́óná dè vaá è zaàvà!

24 Mè nà nvín pá gbálài beè ù, vaá à kpáá di dùm. A beè pè, vaá à kpáá mònà.’Bà gboó dàlà togó dé zààvà.

25 “Boo tố́ói, a sấáná beè di dí bàlà ól. Tố́ó e a ni aa bàlà ól vaá iná ku ló tọ, a gboó dấ gbele mon sọ́l e bà gé kpá zòb.

26 À gboó kolí ene nen tóm e a dú tọá, vaá bĩináe kọ, ‘ÉEé ní e bà gé náá kĩá é?’

27 “Nen tómá à aalá nèe kọ, ‘O vígà pá gbálà beè ooa kẽ dù, vaá o tẹ̀ à gboó kèl pọ̀b kà láoá, boo bée kọ à kpáá iéé boo fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀ ló.’

28 “Ńsấánáá à gboó palà ge nvèè sũg, naa ní e bè náa è zìgà ge bã tọ, be sḭ́ a tẹ̀ à dọ ke dẹi lóe gé bànie kọ á bã tọ.

29 Sõò à gboó aalá bel gấ a tẹ̀ kọ, ‘Ni ẹ̀b, dénè gbò gbáá e m ni simá tóm nèni dì belí gyóòlo, níḿ lọl togó kẽ o lẹ̀ẹ̀là, vaá ò gáà tu bãànà ene kà ból nèḿ kọ ḿ zọ̀ pá nà kóò demá nu vaá è zaavà!

30 Sõò na kà o nvín pá gbálài beè pee dénè o gyọ́ boo gbò kùnà kúnà, vaá tố́ó e a ni ooa kẽ dùi, ò gboó kèl pọ̀b kà láoá nèe!’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

31 “Sõò a tẹ̀ à gboó kọ́ nèe kọ, ‘Nà sẽ́ áná, olo dìm̄ ló dénè tố́ó, vaá dénè nu e m íè dú ńlo.

32 À palà ge bọ́ ló kọ é ié ẹ́ẹ́ nyíe vaá è zaàvà, boo bée kọ na kà o vígài beè ù, vaá a kpáá di dùm. A beè pè, vaá a kpáá mònà.’ ”

Lúùk 16

1 Jíìzọ̀s beè kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Ene tố́ó beè dì. Ene kà gbálà beè bã méné vaá ié nen tóm e a ólò kù dẽé ló a gyọ́. Gbò nen beè faalá kpẹa máe kọ a nen kù dẽe ló gyọ́ pee a gyọ́.

2 Boo bée vói, à gboó kolíe sẹlẹ́ kẽ vaá bĩináe kọ, ‘ÉEé ní e a náa m̀ dã́ pọ́lọ́ kpẹa e a kilní ló é? Emí dénè bé e o ku dẽe ló nà gyọ́ naa, mè nóo é kpáá dúná nà nen kù dẽe ló gyọ́.’

3 “Nen kù dẽe ló gyọ́á à gboó bùgà togóe vaá kọ, ‘Nà tẹ̀ tóm é gé kpóm̄ lọl ló tóm. Éé ní e m é náa é? Ním íè kpóó gè simá agẹ tóm, vaá kẹ́ẹ̀ à siím̄ ló ge bàn nu.

4 Kátogói m nyímá bé e m é náa, kọ bé tố́ó e a é kpóm̄ lọl ló tóm, m̀ ié gbò kóò e bà é túm̄ nvee tọ.’

5 “Boo bée vói, à gboó kolí bu nen e a síi kom bá a tẹ̀ tóm, vaá bĩiná túá nen kọ, ‘ÉEé ní e a dú kom e o síi bá nà tẹ̀ tóm é?’

6 “À aalá kọ, ‘Vòò tub gálọn nóo.’ “Nen kù dẽé ló gyọ́á à kọ́ nèe kọ, ‘Tú o kpá, valẹ bá ĩì tẽ́ kẽ vaá ò émí bàà tub nè òb gálọn.’

7 “À bĩiná na kà nená kọ, ‘ÉEé ní e a dú kom e o síi é?’ “À aalá kọ, ‘Bàà bóó nè òb tub bẹ̀lẹ̀ kpá kyàlà.’ “Nen kù dẽe ló gyọ́á à kọ́ nèe kọ, ‘Tú o kpá, vàlẹ̀ bá ĩì tẽ́ kẽ vaá ò émí bàà bóó.’

8 “Tố́ó e a ni lée, tẹ̀ tóm nen kù dẽe ló gyọ́ e a íe kyèèlèa beè gboó lèèlàe kọ à íe lé bug togó. Boo bée kọ gbò e a kuu bàlà booí nyímá kyèèlè e bà náámá ba nu èlmà gbò nvín Bàrì.

9 Vóá à naa, m̀ kọ́ nèi kọ ó tuai kóò gbò nen lọl ló gyọ́ e o gé gboi m pọ́lọ́ bàlà booí, kọ bé tố́ó e gyọ́á náa dọnà bélè, bà zaàvàí ló m bon e a dì dọ̀ dèdè.

10 “Nen e a bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo ló ge kù dẽe ló ńkem nu, gé bọ́ná gé ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo ló ge kù dẽe ló gbele tồò nu. Nen e bè náa bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo ló ge kù dẽe ló ńkem nu, náa gé bọ́ná gé ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo ló ge kù dẽe ló gbele tồò nu.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Be nóò bọi ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo ló gyọ́ e o gboi m pọ́lọ́ bàlà booí, à é náà và
Bàrì dẹlẹi nyíe boo ló kàà gyọ́ é?

12 Be nóò bọi ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo ló ge kù dẽe ló gyọ́ dõòna nen, mée é tú gyọ́ e
a kuu boólo nèi é?

13 “Tọ́ọ̀ nen náa é láá dú gyóòlo bàà kà tẹ̀ tọ. Boo bée kọ à é ọ́ví ene ọ̀và vaá
à vulè na nen e a dú kele ló níéá, à bè kọ à é dává ló ene ọ̀và vaá à ẹb na
nen e a dú kele ló níéá tẹlẹ kẽ. Nóo é láá dui gyóòlo Bàrì nè gyọ́.”

14 Tố́ó e pá Fárèsì dấ dénè gbò nuí, ba è magà Jíìzọ̀s nvèèmà lẹ́ boo bée kọ
ba è vùlè dẽe ló kpègè.

15 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Boólo ní e o léèvèi bel bọọ bá kè sḭ́ gbò nen é,
sõò Bàrì nyímá nu e a dìí nyíe. Boo bée kọ nu e gbò nen kọ́ à palà ge dọ̀ bélè
dú pọ́lọ́ kè sḭ́ Bàrì.

16 “Log Mózìs nè nòòmà nu e Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì dì e a géè lẹ̀ẹ̀là bel gbò nen
tẹlẹ boo tố́ó Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú. Domá tấgíní tố́óá, gbò nen gé veena gé
Lé Kpẹa e a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì, vaá kọ̀láá nen gé pììgà boo gè tú bá kpóó
bằma kẽ.

17 Sõò à válí kọ káála nè kunu kẽ gé tení àà, tãá e ene kà ńsấgá nu aa boo
Log.

18 “Kọ̀láá nen e a kpó a va lọa ló vaá gé ilí dõòna kà va kúná gằ. Vaá nen e a
ílí pá bia e a dóm kpóe kúnáná gé gằ.

19 “Ene kà gbálà e a bã méné beè dì e a géè olòó nvèà kọ̀là ló e a sí gbele tồò
kpègè vaá à tõó m gbele lé dì tồò e a géè dé zààvà kọ̀láá dee.

20 Ene kà gbálà tãa, e a kọlà Lázàrọ̀s, beè dìnà gé e kom è di ḿmaé kpá ló,
vaá ba è olòó dàlae ĩge gbàn sḭ́ e a bấ be gbálà ménéá.

21 A è tànie gè dé gbò ńsấgá sấgá e a è kàlà dọ kẽ tébòl boo tố́ó e gbálà e a
bã ménéí géè dé gyấá. A sàn beè palà ge zóòlè gḭ́i dẽe nen boo tố́ó e gbò
gbógó beè olòó dù gé dá dẽe a kom.

22 “Gbálà tãaí beè gboó ù, vaá gbò nyómá tóm Bàrì à gboó dàlae ĩge ku kpàn
Ébràhàm ke tồò bò séi. Gbálà e a bã ménéá beè gboó una gé vaá bà lìe.

23 Sõò tố́ó e a bấ ke tồò bẹẹ ló vaá à mon kọ à die bá tãàgà, à gboó dàlà dẽé
boo ẹ̀bmà kpấá vaá mon Ébràhàm, e Lázàrọ̀s dìé ku kpàn.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 À gboó kolí kól kọ, 'Nà Tẹ̀ Ébràhàm! Naáḿ sàn vaá ò lẹẹ̀là Lázàrọ̀s kọ á tú
ene kpóó nvéé bá diilé m múú vaá à tú ene bíla tẹlẹ̀ḿ boo dém bé à dú tọ́ọ,
mè lóḿ palà ge bẹ́ gbẹá dáà sấí!'

25 "Ébràhàm beè gboó zìgà kólá vaá kọ, 'Nà nvín, kẽ̀ẽa boo kọ olo beè dé
kpéè boo tố́ó e o è di dùm boo sãà kunu kẽ, vaá Lázàrọ̀s à ố non. Sõò
kátogói, ẹlẹ di kĩí e a gé ố kààgà, vaá olo di kĩá e o gé mon tãàgà.

26 Maaná níí lọl, gbele gbàà sḯ bànà dìí gbà gbá e gbò e a gbḯ ge fùl aa kĩí náa
gé láá iná ló boólo, vaá gbò e a gbḯ ge fùl aa kĩá náa gé láá iná ló beéle.'

27 "Gbálà e a è bầ ménéá à gboó tãàgàé ló vaá kọ, 'Nà Tẹ̀ Ébràhàm, m̀ banni
kọ ó lẹẹ̀là Lázàrọ̀s simá tọ nà tẹ̀,

28 boo bée kọ m̀ íè vòò kà vígà pá gbálà e a dì. Kọ á sì gé néva dùùlà bá deè
tố, mè á kálá di vó baála bãnà gé ke tồò bẹẹ lóí.'

29 "Sõò Ébràhàm à aalá nèe kọ, 'Pá o vígà íe Kpá Mózìs nè nòòmà nu Gbò Kọ́
Bùlà Bàrì. Bà á gban tố ló nu e bà kọ́.'

30 "Gbálà e a è bầ ménéá beè gboó aalá kọ, 'Nà Tẹ̀ Ébràhàm, níá náa
gbõoma! Be ene nen gboó kẽ̀ẽà aa ke mà ú sívá ló, bà é ọ́gá ló ba pọ́lọ́.'

31 "Sõò Ébràhàm beè gboó kọ́ nèe kọ, 'Be bà náa gbàn tố ló Kpá Mózìs nè
nòòmà nu Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì, bà náa é zigana gé, kà bè nen kẽ̀ẽà aa ke mà
ú!' "

Lúùk 17

1 Jíìzọ̀s beè kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, "Gbò nu e a náa kọ nen á
dọ̀ ààḿ nvée náa é aa ló ge dì, sõò tãàgà di ló nen e a tění dú bá!

2 A é dú lé kọ bà gá è tú gbele kpò dem bọvíe men vaá tovíe tẹlẹ pene, èl gè
kọ à náa kọ ene kà nvíní á dọ̀ ààḿ nvée.

3 Boo bée vó, ọẹi dẽe m bọọ lab dògò! "Be o vígà síni pọ́lọ́, kọ́e bel, vaá be à
ọ́gá, ò ia ló nèe.

4 Be à síni àlàbà tóm pọ́lọ́ m ene dee, vaá à olòó dúní ló bu tómá vaá kọ,
'Gbẹẹ vó, mè m ọ́gà,'ò ia ló nèe."

5 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa beè bànie kọ, "Dõò, naa kọ é kpáá bọọ gè dẹlẹ́ni nyíe
boo."

6 Dõò à gboó aalá kọ, "Kà bè bọọ gè dẹlẹ́ḿ nyíe boo tồò ene kà ńdígílí súú té,
ò é láá kọi nei gbele pọ̀b téí kọ, 'Bùùà aa kĩí gé foá pene!'vaá à gbaníi tố ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 “Ni zẹ́ẹ́ tui doolé ló ene bọ̀ì e o gyóòlo géè sí tóm ól à bè kọ à géè kù dẽe ló naanà ból. Tố́ó e a ni aa bàlà ól dù, é kọ ò ólò gboó kọ́ nèe kọ á vàlẹ̀ bá gé dé gyấá?

8 Nóo ólò kọ́ vó! Tãa vó, ò ólò gboó kọ́ nèe kọ, ‘Kpoogá dee ló vaá ò náa gyấá nèm̄. Tố́ó e m ni dé gyấá vaá ố múú lọ̀l, bé ò gboó dè ńlo.’

9 É kọ ò é ố́á gyóòloá zaa boo bée kọ à náa nu e o beè lẹ̀ẹ̀lae kọ á naa?

10 Vóá bé e a dì naa ló boólo é. Tố́ó e o ni náanii dénè gbò nu e ba è kọ́ nèi lọ̀l, kọi kọ, ‘Beele pọ́ì gbò gyóòlo e bè née bọ́ ló kọ bà á õái zaa. Áá tóm e a kuúi ní e e beè sì e.’ ”

11 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s gé kil Jerúsàlẹ̀m, a è kyãà tení èèlè e a di gbà gbá Samérìà nè Gálìlì.

12 Tố́ó e a ni íná ku ló ene kà bon, òb gbálà nen e pọ́lọ́ kom dìvá ló beè gbẹ́á kpấá mònie.

13 Bà gboó vulí kpấ kolíe kọ, “Jíìzọ̀s! Nen Do Bá! Naái sàn!”

14 Jíìzọ̀s monva, à gboó kọ́ nèva kọ, “Lelei tọ gé tui bọọ ló zogèi gbò vààla gyọ́ọ.” Boo tố́ó e bà di èèlè e bà gé aà, ba gboó boá.

15 Tố́ó e ene ọ̀và ni mon kọ à bóàè, à gboó ooa kẽ sí ló Jíìzọ̀s gé vulí kpấ lèèlà nè Bàrì

16 vaá kum dúnú kè sḯe kọ á zaa gé. Gbálàa dú bon Samérìà.

17 Jíìzọ̀s à gboó bḭ̃ná kọ, “É kọ nḭ́m̄ beè bó òb nen? Ãà ní e sḭ́na òb nená dì e?

18 Éé ní e a náa vaá áá nen kyáài ní e a ooa kẽ dù gé õá Bàrì zaa é? Éé ní e a náa pá Ízràẹ̀l náa náa vói é?”

19 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Aa boo vaá ò kìl. O bóá boo bée kọ ò dẹlẹm̄ nyíe boo.”

20 Sìgà pá Fárèsì beè bḭ̃ná Jíìzọ̀s kọ bà gbḭ́è ge nyimàè tố́ó e Bàrì é dú gé lẹ̀ẹ̀là bel. À gboó aalá nèva kọ, “Bàrì náa gé dú gé lẹ̀ẹ̀là bel m sḭ́ deè e gbò nen é mònmà dẽe.

21 Tọ́ọ̀ nen náa é kọ, ‘Ẹ̀b, mè à di kḭ̃í!’à bè kọ, ‘À di kḭ̃í ela!’boo bée kọ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì dìí zẹ̀ẹ̀.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

22 À gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Tố́ó é dú e a é léémái ge mòn ene dee e Nda, Sấáná Nen, dìí ló, sõò nóo é monii.

23 Sìgà gbò dì e bà é kọ́ nèi kọ, ‘Ẹvii kĩí ela,’à bè, ‘Ẹvii kĩí!’Sõò ó gá zọíva aalii gé gbĩ̃.

24 Dì belí éném dee ólò naa éném vaá à ẹẹlẹ̀ boo sãà kunu kẽ naaá, vóá bé e a é di naa dee e nda, Sấáná Nen, é dú naa é.

25 Sõò à íè gè zẹ́ẹ́ mon gbele kpóó tãàgà, vaá gbò e a di deeí gé kiníe.

26 “Dì belí bé e a beè dì naa dee Nóàa, vóá bé e a é dina gé naa bé nda, Sấáná Nen, kálá du é.

27 Gbò nen géè dè vaá bà ố, bia nè gbálà géè ilána gé, dọ̀ dee e Nóà bấ faàa. Múú à ḿmá dénè kẽ vaá gboó tú dénè ọ̀và.

28 “À é dinà gé belí bé e a beè dì naa tố́ó Lọ́t. Gbò nen géè dè vaá bà ố, bà géè zalí vaá bà óo, bà fó vaá bà tib tọ.

29 Sõò dee e Lọ́t aa Sọ́dàm, sấ dem kalà aa káála dọ boo dénè ọ̀và vaá taa fẹ̀.

30 “Vóá bé e a é di naa dee e nda, Sấáná Nen, é dọ́ bàlà kẽ naa é.

31 Kà lèlà deeá, nen e a di boo bọ̀b á gá kọ à é bãe a tọ túe a gyọ́ teèmàè. Nen e a di ól á gá siná tọ.

32 Kẽeaí boo nu e a beè lẹ̀ẹ̀a ló va Lọ́t!

33 Nen e a gbĩ́ gè kuma a dùm é pèè, sõò nen e a ú boo ge nyoonémm̄ nvée é íé dùm e bè náa tá.

34 M̀ kọ́ nèi kọ, bílá dee e bàà nen di dáá boo ene kà vái; gbò nyómá tóm é tú ene nen vaá bà gbẹ́ẹ́ ene nen.

35 Bàà nen pá bia é dí ló kpá kyàlà e bà gé gbẽ̀; gbò nyómá tóm é tú ene nen gbẹẹ ene nen.

((36 Bàà nen pá gbálà é dí ól e bà gé sí tóm; gbò nyómá tóm é tú ene nen gbẹẹ ene nen.))”

37 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó bĩ̃ínáe kọ, “Dõò, ãà ní e a é lẹẹ̀à naa vó é?” Jíìzọ̀s à gboó tú kìna bel aamá bel nèva kọ, “Kĩ e íí nu dì, ní e bẹ́ dẹ̀lẹ̀ ólò bố́óná é.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Lúùk 18

1 Jíìzọ̀s beè gboó logí lóg nè gbò e bà ólò nyoonée nvée naamá gè noomàva
kọ bà á di kọ̀láá tố́ó m tãàga ló Bàrì vaá bà á gá pee ba bùlà.

2 À kọ: “Ene tố́ó beè dì. Ene kà dóm bèèla beè dì m ene kà bon, e bè náa beè
fã Bàrì à bè ge tú nen kolmá nu.

3 Ene kà va tãa beè dìnà gé ĩẽènè kà boná e a ólò síé ló kọ̀láá tố́ó gé bàn nu
e a kuúe kọ, ‘Beelá kọ bel á leèm̃ kè sḩ́ nen e a nveèm̃ bel ló!’

4 “À tóólá kà begè dẽe tố́ó e dóm bèèlaá náa beè naa tọ́ọ̀ kà nu, sõò à fẹ́gẹ̀ ló
gboó beelá fùl nèà a ló vaá kọ, ‘Náa kal ló bée kọ ním̃ fã Bàrì à bè ge tú nen
kolmá nu,

5 boo bée dénè tãàgà e va tãaí gé ném̃, m̀ é béélá leèvee. Be ním̃ náà vó, à é
olòó dù gé tãagém̃!’ ”

6 Dõò à gboó kọ, “Ni pãanei tố́ ló nu e pọ́lọ́ dóm bèèlaá gé kọ́.

7 É kọ Bàrì náa é beelá leèvè pá ńlẹ gbò e a tó kolíe ẹ́ẹ́ èlà nè bílá dee? É kọ
à é pee tố́ó ló ge nvèè bá nèva?

8 M̀ palà ge kọ́ nèi kọ, à é vàlẹ̀ bá bèèla leèvèva. Sõò tố́ó e Nda, Sã́ná Nen,
é kpáá dù, é kọ m̀ é mon gbò nen boo sãà kunu kẽí e bà é dẹlẹ̀m̃ nyíe boo?”

9 Jíìzọ̀s beè logí lógí nè gbò e a àgàlà boo kọ bà dúè gbò lé lab dògò vaá bà
gboó ẹ̀b dõòna gbò kilma kẽ.

10 “Ene tố́ó beè dì. Bàà gbálà beè bã Tọ Káí gé tãàga ló Bàrì. Ene ọ̀và beè dú
nen Fárèsì, vaá na kà nená à dú nen lọl kpègè.

11 Nen Fárèsìa beè kpòòlà a ló sẹlẹ́ kele vaá tãàga ló Bàrì kọ, ‘M̀ ố́ani zaa, e
Bàrì, kọ ḿ gé dì belí gbò e bà gé tú bá kpóó tumá nu lọl bá nen, gbò e a dọ
log, à bè gbò e a gé kuná gã̀. M̀ ố́àni zaa kọ ḿ gé dì belí na kà nen lọl kpègèa
èla.

12 M̀ ólò ká gã́ bàà dee m kpố́ònè dee, vaá m̀ néni ene boo òb e a dú ló dénè
nà pííla.’

13 “Sõò nen lọl kpègèa kpooà kil kpã́á gé elá. Bãànà a dẽe, náa è leemáe ge
dàlà boo ẹ̀bmà káála. Tãa vó, a è gboó dìà bá nu báná nyíee vaá kọ, ‘Bàrì,
naa sàn nda, nen pọ́lọ́!’ ”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Nen lọl kpègèa kil be boo lee léé bel kè sḭ́ Bàrì,
níì nen Fárèsìa nì. Boo bée kọ nen e a dala ló boo, Bàrì é kìlmàé kẽ, vaá nen
e a kilmà ló kẽ, Bàrì é dalàé boo.”

15 Gbò nen beè dàlà ba ãa nvín domá ló Jíìzọ̀s kọ á dẹlẹva bá ból. Sõò tố́ó e
gbò e bà ólò nyoonée nvée gboó mònva, bà gboó kọ́va bel.

16 Sõò Jíìzọ̀s à gboó kolí gbò pá nvíná nèà vaá kọ, “Sọi bá gbò pá nvín kọ bà
á dúm̄ ló. Ó gá kpegííva, boo bée kọ gbò e a bélíva ní e Bàrì gé lẹẹ̀là bel ló é.

17 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, nen e bè náa tú lẹẹ̀là bel Bàrì dì belí bé e gbò
pá nvín tú naa, náa é dí zẹẹ̀ gbò e Bàrì gé lẹẹ̀là bel ló.”

18 Ene nen tule tọ Bàrì pá Júù beè bḭ̃ná bel Jíìzọ̀s kọ, “Lé Nen Dò Bá, éé ní e
m é náa kọ bé m̀ íe dùm e bè náa tá é?”

19 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Éé ní e a náa ò kolím̄ lé é? Tọ́ọ̀ nen náa dú lé maaná
áá Bàrì lọl.

20 Olo nyímàgì gbò logí e a kọ: ‘Ó gá kúná gã̀, ó gá fẹ́ nen, ó gá zìb nu, ó gá
kpọ́ kyáá bel ló nen, fã̀ dẽe o tẹ̀ nè o kà.’ ”

21 Gbálàa à aalá kọ, “M beè sẹlẹ dénè na gbò logá lọl pá nvín.”

22 Tố́ó e Jíìzọ̀s dã́ naa vó, à gboó kọ́ nèe kọ, “Ene kà nu síganí bá gè naa. Oo
dénè nu e o íe vaá ò dõò kpègè e a dú ló nè gbò tãa. Na tóm, ò é gboó ié gyọ́
m káála. Tố́ó e o ni náa vó lọ̀l, ò gboó dù gé nyoonémm̄ nvée.”

23 Sõò tố́ó e gbálàa dã́ naa vó, a è kyḗe boo bée kọ a è palà ge bã̀ méné.

24 Tố́ó e a mon kọ à kyḗe, Jíìzọ̀s à gboó kọ, “À é palà ge tavàlà ló gbò e a bã
méné gè bã́ kè kẽ lẹẹ̀là bel Bàrì!

25 Boo bée kọ à tavàlà ló nen e a bã méné gè bã́ kè kẽ lẹẹ̀là bel Bàrì èl gè kọ
láo á tení dee ńgà gbógmà nu.”

26 Gbò e ba è dã́ nu e a ló beè bḭ̃ná kọ, “Mée ní e a é láá dùùà e?”

27 Jíìzọ̀s à gboó aalá kọ, “Nu e a tavàlà ló nen dú nu e a válí ló Bàrì.”

28 Pítà à gboó kọ, “Ni ẹb! Mè beele è sọ bá bẹẹ be vaá nyoonéni nvée.”

29 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ, nen e a sọ bá tọ, à
bè va, à bè pá vígà, à bè tẹ̀ nè kà, à bè nvín boo bée ge tõo kè kẽ lẹẹ̀là bel
Bàrì,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 é íé gbele tồò tóm nu e a è sọ̀ báá m na kà bàlà booí, vaá m bàlà boo e a gé dú, à íena gé dùm e bè náa tá.”

31 Jíìzọ̀s beè tú òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá kilma kpògà kẽ vaá kọ́ nèva kọ, “Ẹvii, mè è gé má sḩ́ Jerúsàlẹ̀m vaá kọ̀láá nu e gbò kọ́ bùlà Bàrì beè emí kilma ló nda, Sááná Nen, é gboó lẹ̀ẹ̀à.

32 Bà é siím̄ nvèè bá gbò e bè níì pá Júù nì kọ bà á nvèèmàm̄ lẹ́, oním̄, túmím̄ múú kyáá ló,

33 kpọ́m̄ té ló vaá fẹ́m̄. Sõò ní e a égè taa dee, m̀ é kẽeà aa ke mà ú.”

34 Sõò gbò e bà ólò nyoonée nvée náa beè dấ tế tọ̀ọ̀ kà gbò nuí. Kpò kúm gbò mon belí beè gũavá ló vaá bà náa è nyimá nu e a géè ló bel kilma ló.

35 Tốó e Jíìzọ̀s ni íná ku ló Jẹ́rìkò, ene kà gbálà e dẽée gímí beè di ḩ́ì tế ku kpàn èèlèa e a géè bàn nu.

36 Tốó e a dấ mon gbele gbò e a gé tění, à gboó bḩ̃ìná nu e a dú boo.

37 Bà gboó kọ́ nèe kọ, “Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, gé tění.”

38 À gboó vulí kpấ kọ, “Jíìzọ̀s, nvín Dévìd, naám̄ sàn!”

39 Gbò e a è dìé sḩ́ beè kòvàe ló kọ á pḩ̃ì gấe. Sõò à kpáá palà ge vulí kpấ kọ, “Nvín Dévìd, naám̄ sàn!”

40 Jíìzọ̀s beè gboó elá vaá lẹ̀ẹ̀là kọ bà á tú nen gímá dẽeá domàèé ló. Tốó e bà ni túe inmáé ló, Jíìzọ̀s à gboó bḩ̃ìnáe kọ,

41 “Éé ní e o gbḩ́ kọ ḿ naa neèni é?” À aalá kọ, “Tẹ́ẹ̀, m̀ gá è bàn kọ ó naa kọ ḿ kpáá mon nu.”

42 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Kpáá mon nu! Ò bóá boo bée kọ ò dẹlẹm̄ nyíe boo.”

43 T̃ẽènè tốóá, à gboó mon nu. À gboó bììa nvée Jíìzọ̀s vaá olòó õá Bàrì zaa. Tốó e dénè gbòa mon naa vó, bà gboó lèèlà Bàrì.

Lúùk 19

1 Boo tốó e Jíìzọ̀s géè kyãà tení Jẹ́rìkò,

2 ene nen togó gbò lọl kpègè, e a kọlà Zakíọ̀s, beè dì, vaá a è palà ge bầ méné.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 A è gbḯ gè nyimá ló Jíìzọ̀s, sõò náa è láá mònie boo bée kọ a beè dú kpulu gã boo vaá náa è láá tenmà dẽe boo gbò nen e a è beeá tení ló Jíìzọ̀s.

4 Boo bée vó, a è gboó teá gya sḯ gé dẽe ene kà té kọ bé à monìè tốó e Jíìzọ̀s gé tění kḯé.

5 Tốó e Jíìzọ̀s ni íná kè téá, à gboó ẹ̀b gbàn dee vaá kolíe kọ, “Zakíọ̀s, vàlẹ̀ bá aa boo dọ kunu kẽ, mè m̀ íe ge tõó o tọ nieí.”

6 Zakíọ̀s à gboó gbalá dọ kunu kẽ gé tú Jíìzọ̀s kilmà a tọ, vaá tú ẹ́ẹ́ nyíe faamáe kyáa.

7 Tốó e dénè gbòa ni mon naa vó, bà gboó dàlà togó nuumi bel kọ, “Gbálài tú tọ nen e bè náa sẹlẹ Log Mózìs naamá kḯ e a tõo.”

8 Zakíọ̀s beè gboó elá èla vaá kọ́ nè Dõò kọ, “Nen Dò Bá, m̀ é tú báà sḯ nà gyọ́ nè gbò tãa, vaá nen e m beè gḭimá, m̀ é kpḗ ténì tóm gbò nvee dẽe nèe.”

9 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Nieí, Bàrì duulà pá tọí, boo bée kọ gbálài dúná gé màna màna Ébràhàm.

10 Nda Sáánà Nen beè dú ló gè gbḯ nè ge dùùlà gbò e a beè pè.”

11 Boo tốó e gbò nen dì e bà gé pãane tố, Jíìzọ̀s à gboó logí ene kà lóg nèva. Tốóí a è íná ku ló Jerúsàlẹ̀m vaá gbò nen è dòòmà kọ Bàrì é gé dàlà togó lẹ̀ẹ̀là bel.

12 Boo bée vóí, à gboó logí lógí kọ, “Ene tốó beè dì. Ene kà gbálà e ka di ló beè sí kà kpáá bon e Gbele Méné kpá dóá dì, kọ á neèe kpóó ge lẹ̀ẹ̀là bel ló bálá sḯ kḯ e a dúè bé à kálá kilie.

13 Be sḯ a kálá àà, a è kolí òb kà a nen tóm sẹlẹ́ kẽ, gboó tú ene bẹ̀lẹ̀ kpègè nè bu ọ̀và vaá kọ́ nèva kọ, ‘Tui kpègèi ulmai ki dọ̀mà tốó e m é dú.’

14 “Sõò pá a bon beè ọvíe, naa ní e ba è lẹ̀ẹ̀là tóm simá ló Gbele Méné vaá kọ, ‘Beele née gbḯì kọ gbálài á dú beéle méné.’

15 “Tốó e Gbele Ménéá ni née kpóó ge lẹ̀ẹ̀là belá lọ̀l, à gboó ooa kẽ kil be. Boo ĩ̃ẽènè tốóá, à gboó lẹ̀ẹ̀là tóm kolmá pá a gbò tóm e a beè nè kpègèa kọ bà á dù gé kọ́ úlù e bà íe boo.

16 “Túá nen beè síé ló vaá kọ, ‘Tẹ́ẹ̀, m̀ íè úlù òb bẹ̀lẹ̀ kpègè boo ene bẹ̀lẹ̀ kpègè e o beè nem̃á.’

17 “À kọ́ nèe kọ, ‘Ọ̀ọ̀ lé nen tóm! Ò palà ge naa. Tấgíní bé e o bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo ló ńkem nuá, m̀ é kọ́ ó lẹ̀ẹ̀là bel ló òb kà bon.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 “Ní e a égè bàà nen à síé ló vaá kọ, ʻTẹ́ẹ̀, m̀ íè úlù vòò bẹ̀lẹ̀ kpègè boo ene bẹ̀lẹ̀ kpègè e o beè nem̄á.’

19 “À kọ́ nè ẹlẹí kọ, ‘Ò é lẹẹlà bel ló vòò kà bon.’

20 “Ní e a égè taa nen à síé ló vaá kọ, ʻTẹ́ẹ̀, nee o ene bẹ̀lẹ̀ kpègè e m beè kùmà sẹlẹ́ gbàà saa kàni.

21 Pọ̀ siím̄ lóni, boo bée kọ ò dú agẹ nen. Ò ólò tú nu e bè náa dú ńlo, vaá ò bùùlà nu e bè nóo beè fò.’

22 “À gboó kọ́ nèe kọ, ʻOlo pọ́lọ́ nen tóm! M̀ é bẽ́gèni bel tení dú ló o mon bel! O beè nyimá kọ nda dú agẹ nen e m ólò tú nu e bè náa dú ńda, vaá m̀ bùùlà nu e bè ním̄ beè fò.

23 Éé e bè nóo beè tú nà kpègè sẹlẹ́ tọ kùmà kpègè e? Tố́ó e m ni ooa kẽ dùi, m̀ gá è gboó tú nà kpègè bii ló nvín e a dọ́ boo.’

24 “À gboó kọ́ nè gbò e a di élaé ló kĩé kọ, ʻTui ene bẹ̀lẹ̀ kpègèa lọliié bá nèi nen e a íe òb bẹ̀lẹ̀ kpègèa.’

25 “Sõò ba è kọ́ nèe kọ, ʻTẹ́ẹ̀, mè ẹlẹ íe òb bẹ̀lẹ̀ kpègè!’

26 “À aalá nèva kọ, ‘M̀ kọ́ nèi kọ, à é dú ge tẹlẹ̀ ló nè nen e a íe, sõò nen e bè náa íe, bà é tú bãànà ńkem e a beè dìé báá lọ̀l.

27 Sõò tãa bá pá nà gbò ọ́b e ba è kọ ḿ gá duè ba ménéá, tuíva domáí kĩí vaá ò fẹ́íva kè sḩ́ nda!’ ”

28 Jíìzọ̀s ló belí lọ̀l, à gboó kyãà gyàvá sḩ́ kil Jerúsàlẹ̀m.

29 Tố́ó e a ni íná ku ló Bẹ́tfàjì nè Bẹ́tànì e a di boo Gù Ọ́lìv, à gboó lẹẹ̀là bàà nen gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvée

30 vaá kọ́ nèva kọ, “Bãi bon e a dìí lèlà sḩ́á ela, mè ĩ̃ẽ̀nè bé e o gé bãí gé, ò é monii ene kà põonì nom tee, e tọ́ọ̀ nen gáà bã boo, e a di dáa díí. Taalaíe vaá ò túíe domáí kĩí.

31 Be nen bḩ́ínái nu e a náa vaá ò gé taalaíe, ò kọ́i neíe kọ, ‘À dì bíi ló Tẹ̀ Íe.’ ”

32 Gbò e a lẹẹlàa beè gboó àà sì, vaá bà mòn kọ à lẹẹà dì belí bé e Jíìzọ̀s beè kọ́ naa nèva.

33 Boo tố́ó e báva di ló e bà gé táálá nom teeá, gbò e a íe à gboó bĩináva kọ, “Éé ní e a náa vaá ò gé taalaíe é?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

34 Bà aalá nèva kọ, “À dì bíi ló Tẹ̀ Íe.”

35 Bà gboó faalá nom teeá inmá ló Jíìzọ̀s, vaá tốó e bà ni toví ba pọ̀b kọ̀là ló zaalí boo, bà gboó nvèè bá nèe kọ á bã boo.

36 Tốó e a di boo e a gé aà, gbò nen beè tugá ba pọ̀b kọ̀là ló talí boo èèlè.

37 À íná ku ló Jerúsàlẹ̀m kĩ e èèlè aa boo Gù Ọ́lìv, bồònà gbò e a géè nyoonée nvéeá beè gboó dàlà togó zààvà vaá vulí kpấ lèèlà nè Bàrì ló dénè tóm dũùnè e ba è mon,

38 vaá kọ, “Bàrì á tãanè dee bá méné e a dú boo bée Dõò! Bàrì á zaa ló fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló e a nè pá a gbò. Ka á dì nè Bàrì e a di káála!”

39 Sìgà pá Fárèsì e a di zẹẹ̀ gbòa beè gboó ló bel nè Jíìzọ̀s vaá kọ, “Nen Dò Bá, kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonéni nvée kọ bà á pĩi gấ!”

40 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Ǹ palà ge kọ́ nèi kọ, be bà pĩi, gbò kpò demí é vulí kpấ.”

41 Tốó e Jíìzọ̀s íná ku ló boná, vaá mon bé e a dì naa, à gboó tó sàn

42 vaá kọ, “Ǹ gá è beè gbĩ́ ge naa kọ ó nyimá nu e a gá è nèni fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló bé à kálá dọ̀ nieí! Sõò dì belí bé e nu gboó dì naa kátogóí, nóo gé láá mòn!

43 Tốó é dú e pá o gbò ọ́b é ùb bànà beemá tenmání ló vaá tú faà nè gbò bé kùbmà èèlè kọ gbò nen, à bè gyọ́ á gá bằní ló, vaá bà gboó tú bé gím bumání ló lọl kọ̀láá sĩ́.

44 Bà é sívè gbọọ e a beeá tenní ló, bà kúmí dénè o tọ dem, vaá fẹ́ dénè gbò e a dìní m, boo bée kọ nóo beè nyimá tốó e Bàrì beè dú ló ge dùùlani!”

45 Jíìzọ̀s bấ boo be Tọ Káí vaá gboó dàlà togó kpó gbò e a géè tõó kĩé ùlà ki,

46 vaá kọ́ nèva kọ, “Ba è emí m Kpá Káí kọ Bàrì kọ, 'Nà tọ é dú tọ tãàga ló.’Sõò boolo o kiilai naamai kĩ e gbò zib gũá!”

47 Jíìzọ̀s beè di kọ̀láá dee boo be Tọ Káíá e a géè noomà nu. Gbò togó vààla gyọ́ọ, gbò nóòmà Log nè gbò tule pá Júù beè olòó gbĩ́ gè fẹ́e,

48 sõò bà náa è láá naa tọ́ọ̀ kà nu, boo bée kọ gbò nen beè dì e bà géè pãanée tố ló.

Lúùk 20

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Ene dee e Jíìzọ̀s beè di Tọ Káíá e a géè noomà nu gbò nen vaá vee Lé
Kpẹa, gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò nóòmà Log pá Júù nè gbò kà nen beè
gboó dúé ló,

2 vaá bĩináe kọ, “Mó íb kpóó ní e o náàmà gbò nuí é? Vaá mée ní e a beè nèni
na kà kpóóí é?”

3 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “M̀ é zẹ́ẹ́ bĩinái ene kà bel vaá ò aalai nem̃i.

4 Mée ní e a beè tú kpóó nè Jọ́ọ̀n kọ á tú múú logmá gbò nen é? É kọ Bàrì sẹ̀
nen é?”

5 Bà gboó dùlà bel boo bé bà gá áálá naa, kọ, “Be è kọ́, ʻA kpóó àà bá Bàrì,’à
é bĩíná kọ, ʻÉEé ní e a náa vaá nóo beè zìgài ló nu e a beè nóòmà e?’

6 Sõò be è kọ́, ʻA kpóó aa bá nen,’dénè gbò e a di kĩí gé tú dem tobmái, boo
bée kọ ba è palà ge zìgà kọ Jọ́ọ̀n dú nen kọ́ bùlà Bàrì.”

7 Boo bée vóá, ba è gboó aalá kọ, “Née nyímà kĩ e a kpóó beè aà.”

8 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Be vó, ním̃ é kọ́nà gé íb kpóó e m náàmà gbò nuí
nèi.”

9 Jíìzọ̀s à gboó logí lógí nè gbòa kọ: “Ene tố́ó beè dì. Ene kà gbálà beè ié ól. À
gboó tú té e a ólò naa míí fó dénè boo. À gboó tú ólá nvee bá gbò tóm kọ bà á
sí tóm ló, vaá tố́ó e nu é léèvè, bà tú báà sĩ́. À gboó aa be sí kyẽè e a gbẹ́á kà
begè dẽe tố́ó.

10 Tố́ó e nu ni léèvè, à gboó lẹ̀ẹ̀là ene kà a gyóòlo simá ló gbò tóm ólá kọ bà á
neèe dõò ńlẹ. “Sõò gbò tómá beè gboó bòm gyóòloá vaá kyãàmae kóló bá.

11 Gbálàa à kpáá lẹ̀ẹ̀là dõòna kà a gyóòlo simává ló. Gbò tómá à bòmnà gé
ẹlẹ, siimàe kẹ́ẹ vaá kyãàmae kóló bá.

12 À lẹ̀ẹ̀là ní e a égè taa kà a gyóòlo. Gbò tómá à bòmie, nvèèe kom ló vaá
tãáe bá lọl ólá.

13 Boo tố́óá, tẹ̀ íè ólá beè gboó bùgà togóe vaá kọ, ʻÉEé ní e m é náa é? M̀ é
gboó lẹẹlà nà sấáná e m vulè. Tọ́ọ̀ nu e a é kọ́ bà á gá fã̀ dẽe ẹlẹ á gé!’

14 “Sõò tố́ó e gbò tómá moníe, bà gboó bilá ló kọ, ʻNíí a sấáná e a é dé a gyọ́.
Naanii é fẹ́e, kọ bé ólí gbẹ́á bá beele!’

15 Bà gboó siíe vaá túe lọl m ólá kilma nvée gònòa gé fẹ́e.” Jíìzọ̀s à gboó bĩiná
kọ, “Éé ní e o bùlài kọ tẹ̀ íe ólá é náa gbò tómá é?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 À é dú gé fẹ́ dénè ọ̀và vaá tú a ól nè dõòna gbò tóm.” Tốó e bà dấ naa vói, bà gboó kọ, “Á lọ̀!”

17 Jíìzọ̀s à gboó zẹ́ẹ́ biíva bá ló ẹ̀b vaá bĩìná kọ, “Éé ní e a dú kpò kúm na kà mon belí m Kpá Kái é? ‘Kpò dem e gbò noo tọ beè gbẹmà nvée ní e bà ooa kẽ nòòmà gá ból deè tọ é.’

18 Kọ̀láá nen e a sáá boo demá é bagà, vaá nen e demá dọ́ boo é tṹgá.”

19 Gbò nóòmà Log nè gbò togó vààla gyọ́ọ̀ beè gbḭ́ gè sii Jíìzọ̀s kà lèlà tốóá, boo bée kọ ba beè nyímá kọ baála ní e a géè logí lógá nyòòmà e. Sõò pọ̀ beè gboó siíva ló gbò nen.

20 Boo bée vó, ba è di boo gè gbḭ́ tốó e a gá léé ló, bà gboó kpḗ kpègè nè sìgà gbò e a sẹlẹ ló gè ló kà kà bel, vaá lẹ̀ẹ̀lava kọ bà á tú kyèèlè bĩìmá bel Jíìzọ̀s naamá gè dấ nu e bà é láá tení boo siìmae log, vaá dàlae nvee bá nen e Méné Róm̀ beè sẹlẹ́ togó kĩ́é.

21 Gbò e ba è kpḗ kpègè nèi beè gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Nen Dò Bá, è nyímà kọ ò ólò lò vaá noomà nu e a lelà. Nóo ólò ẹ̀b sḭ́ nen. Tãa vó, ò ólò noomà kà lèlà bé e Bàrì beè kọ nen á tõo naa.

22 É kọ à lelà kọ é kpḗ kpègè gbáá má Méné Róm̀, sẹ̀ náa lelà e?”

23 Jíìzọ̀s beè nyimá kẹ̀lẹ̀ e bà dómaé ló, vaá à gboó bĩìnáva kọ,

24 “Ni zógem̃i ene kà sọ́gọ́ kpègè. Sḭ́ mée nè bée mée ní e a di booí é?” Bà aalá kọ, “Ní Méné Róm̀.”

25 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Be vó, ò kpḗi nu e a kuu Méné Róm̀ nèi Méné Róm̀ vaá ò kpḗi nu e a kuu Bàrì nèi Bàrì.”

26 Bà náa è gboó mòn tọ́ọ̀ kà nu e bà láá tení boo siimà log Jíìzọ̀s kè sḭ́ bồònà gbòa, boo bée kọ íb bé e a áálá bel naa beè palà ge bọọvá ló vaá gbáva gấ.

27 Boo tốóá, sìgà pá Sádùsì beè dú ló Jíìzọ̀s. (Baála dú gbò e bè náa zìgà kọ nen e a ú ólò kpáá kẽ̀ẹ̀ànà.) Bà gboó bĩìnáe

28 kọ, “Nen Dò Bá, Mózìs beè emí logí nèi kọ, ‘Be nen ú gbẹẹ a va, e bè bà gáà ie tọ́ọ̀ kà nvín, mè a vígà á ilí va tãaá, naa ní e bà é láá ié gbò pá nvín e a é zigà bée nen e a beè ùa.’

29 Ene tốó beè dì. Àlàbà kà vígà pá gbálà beè duá gbàà. Ńsấáná beè ilí va, sõò à gboó ú gbẹẹ a va e bà gáà ie tọ́ọ̀ kà nvín.

30 Ńlá à ilí va tãaá vaá à gboó una gé e bà gáà iena gé tọ́ọ̀ kà nvín.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

31 Ní e a bẽene nvée ẹlẹ à ilina gé va tãaá vaá ẹlẹ à una gé gbẹẹ́e. Ẽẽènè kà nuí nááná gé ló dénè àlàbà kà vígàa: Dénè ọ̀và beè ilí pá biaá vaá ú gbẹẹ́e e bà náa ie tọ́ọ̀ kà nvín.

32 Dee dee nvée, pá biaá à gboó ù.

33 Tấgíní bé e dénè àlàbà kà vígàa beè ilíeá, dee e gbò nen é kẽeà aa ke mà ú, pá biaí é gboó dú va mée é?”

34 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ, “Gbò e bà di na kà bàlà booí gé ílá.

35 Sõò gbò e Bàrì béélá kọ bà é bọ́ ló kẽèà aa ke mà ú, vaá di m bàlà boo e a é dú, náa é íláná.

36 Bà é dì belí gbò nyómá tóm e bà náa gé ù. Bà dú gbò nvín Bàrì, boo bée kọ ba è kẽèà aa ke mà ú.

37 Mózìs palà ge naa zogè kọ gbò e a ú ólò kpáá kẽeà kĩ e a émí nu e a kil ló kpò sàgà nu e a bẹ́á vaá kólí Dõò kolíe, ‘Bàrì Ébràhàm, Áízèk nè Jékọ̀b.’

38 Gbò e Bàrì dú ba Bàrì é dú gbò e bà di dùm, níì gbò íí nì, boo bée kọ dénè gbò e a dẹlẹ́e nyíe boo di dùm.”

39 Ló gbò nóòmà Log beè zaa tố́ó e bà kọ, “Nen Dò Bá, ò láá aalá!”

40 boo bée kọ bà náa è iená taà ló gè kpáá bĩiná bel Jíìzọ̀s.

41 Jíìzọ̀s beè bĩináva kọ, “À náà vaá gbò nen à láá kọ Méné e Bàrì Sa dú nvín Dévìd e?

42 Boo bée kọ Méné Dévìd kọ m Kpá Sọ́l Lèèlà kọ, ‘Dõò Bàrì kọ́ nè nà Dõò kọ: Ĩìm̃ tẽ́ boo bá lè

43 dọ̀mà tố́ó e m é tú pá o gbò ọ́b nvèèní kè ká tọ.’

44 Tấgíní bé e Dévìd kolí Méné e Bàrì Sa kolíe a Dõòa, à é náà và vaá à dúná a nvín é?”

45 Boo tố́ó e dénè nen gé pãanée tố́ lóá, Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ,

46 “Palà ge ọẹi dẽe ló gbò nóòmà Log pá Júù. Mè à ólò leemáva ge nvèa ba vọ̀b kọ̀là ló nè ge kọ gbò nen á nveenièva ka ló tố́ó e bà kanava mon gbẹá kè ki. Bà ólò sa gè ĩì tẽ́ ke tõò ka m ba tọ Bàrì nè kọ̀láá kĩ e bà íe naa nu gè ố zààva.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

47 Bà ólò kpalí bá gbò va tãa, vaá boo bée ge uu bá boo ba pọ́lọ́, bà olòó ló gbele begè dẽe bel nè Bàrì. Boo bée vói, Bàrì é palà ge kpọ́va té ló!”

Lúùk 21

1 Jíìzọ̀s beè di ló e a gé ẹ̀b, à gboó mòn bé e gbò e a bã méné géè dõo ba kpègè tẹlẹ m kpó e a di Tọ Káíá naa.

2 À mònnà gé ene kà gbele sàn va tãa e a tẹ́lẹ̀ bàà kà sọ́gọ́ kpègè.

3 À gboó kọ, “M̀ ló kà kà bel nèi kọ nu e sàn va tãaí tẹ́lẹ̀ bọọ el ní e dénè nen beè tẹlẹ̀gì.

4 Boo bée kọ dénè na gbòa tẹ́lẹ̀ lọl dẽe gbele tõò kpègè e bà íe. Sõò va tãaí, náa kal ló bée kọ a di tõò kili kẽ, a tẹ́lẹ̀ kọ̀láá nu e a gá è beè tõòma dùm.”

5 Tố́ó e sìgà gbò géè ló nu e a kil ló Tọ Káíá, vaá lèèlà dénè a lé sḭ́ kpò dem, nè dénè zẹ́gẹ́ e ba è dõo boo bée Bàrì e bà nvee ló, Jíìzọ̀s à gboó kọ,

6 “Dénè gbò nu e o monìii íe tố́ó e a é dú e tọ́ọ̀ kpò demí náa é sigá ela, e be bà náa é kúmí èèla kẽ.”

7 Bà gboó bḭ̃ináe kọ, “Nen Dò Bá, mó tố́ó ní e nuí é náá é, vaá éé ní e a é zógè kọ à é gboó gé naaá é?”

8 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Ọẹi dẽe, mè á di vó bà dagẹ̀i. Boo bée kọ gbele tõò nen é dú boo nà bée vaá kọ baála ní e bà dúè Méné e Bàrì Sa é. Bà é kọ́ná gé kọ, ‘Tố́ó a lée!’Sõò ó gá nyooneíva.

9 Pọ̀ á gá siíi tố́ó e o é dḭ́ì kòvà bé gím nè zààlà kẽ. Mè íb gbò nuí íè ge zẹ́ẹ́ lẹ̀ẹ̀à, sõò náa zógè kọ kùbmà nvée tố́ó é valẹ lee.”

10 À gboó kọ́ nèva kọ, “Bon é bé bon vaá kpá dó é bé kpá dó.

11 Gbele kpóó zùgà kunu kẽ é dì, vaá kíi nè pọ́lọ́ kom é dọ sìgà ke tõò. Gbele gbele nu pọ̀ nè gbò nu e nen gáà mon tọ́ọ̀ dee é tãage sḭ́ káála.

12 “Sõò bé dénè gbò nuí kálá lẹ̀ẹ̀à, pá Júù é siíi vaá biigèi ló. Bà é béélái bel ló gbẹá ba tọ Bàrì vaá túi nvee tọ kpọ́gọ́lọ́. Bà é fáálái simá kè sḭ́ gbò méné nè gbò e a gé bẹl boo bée kọ ò gé nyoonémḭ̃ nvée.

13 Níí é gboó nèi èèlè ge ló Lé Kpẹa neíva.

14 Boo bée vói, bé bà kálá túi simá tõò bel, ó gá bugii togó boo bé e o é áalai bel naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Boo bée kọ nda é néi íb gbò mon bel nyìma e tọ́ọ̀ kà pá bọọ gbò ọ́b náa é láá elái sḭ́, à bè ge aalái bel gḭ́.

16 Bãànà pá bọọ gbò tẹ̀ nè kà, nè bọọ gbò vígà, nè bọọ gbò kóò gé sííi nvee bá gbò dóm bèèla kọ bà á bẽgèi bel, vaá bà é fẹ́ sìgà bọ̀ì.

17 Dénè nen é ọ́vii boo bée kọ ò gé nyoonei nvée nda.

18 Sõò ene kpóó tọ gyáa e a dìí ból náa é lúúá pè.

19 Bọọ ge Ĩìmà é náa kọ ó kumai bọọ dùm.

20 “Tố́ó e o monìì kọ gbò bé bééá tení ló Jerúsàlẹ̀m, ò gboó nyimai kọ tố́ó e bà é gímè a íná ku ló.

21 Tố́óá, gbò e a di Judíà á teelá gé gũá gbàà gù. Gbò e a di Jerúsàlẹ̀m á teá aa m, vaá gbò e a di bàlà ól á gá inaná be.

22 Boo bée kọ gbò deeá é dú ‘Tố́ó Tãàgà’kọ bé à mmè dénè nu e ba è emí m Kpá Káí.

23 Ẹ̀b bé e gbò deeá é tavàlà ló gbò e nvín di gbàà nè gbò e nvín dìvá nu má naa à! Gbele kpóó tãàgà é dí bàlà booí, vaá Bàrì é kpọ́ té ló gbòi.

24 Ba gbò ọ́b é fẹ́ sìgà ọ̀và, vaá dénè na gbòa é dú gbò e bà síí dẽe bé kilma dénè kpá dó. Gbò e bà náa nyímá ló kà kà Bàrì é lẹẹ̀là bel ló Jerúsàlẹ̀m tẹ̀lẹ̀ boo tố́ó e ba lẹẹ̀là bel é íná kùbmà.

25 “Fùùà nu é lẹẹ̀à ló nàànì, nè ló ḗ, nè ló dénè gyḗà káála. Bùlà gbò nen e a di dénè kpá dó é téá pè ló pọ̀ e a é sííva boo tố́ó e bà é dḗ kòvà kpóóló múú nè fọ́ọ́lọ́ pene.

26 Gbò nen é gbaàa bá pọ̀ boo tố́ó e bà di élá bànà nu e a é gé dọ boo bàlà boo, boo bée kọ Bàrì é zugè dénè nu e a di sḭ́ káála.

27 Boo tố́óá, bà é mon nda, Sḗáná Nen, e m gé bã boo bù dee vaá dú m kpóó nè gbele dũ̃ùnè.

28 Tố́ó e gbò nuí ni dalà togó lẹẹ̀à, elaí ela vaá ò dalai dẽe boo, mè bọọ dùùà a íná ku ló.”

29 Boo tố́óá, Jíìzọ̀s à gboó ló mon belí naamá nu dòmà bá e a nèva kọ: “Kẽeaí boo té fíìg nè dénè na gbò té e a ólò kanè pà sã tố́ó gbei.

30 Kọ̀láá tố́ó e o monìì kọ à kpáá sí pà sã, ò ólò gboó nyimai kọ tố́ó e nu ólò dum a íná ku ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

31 M áá kà sḿ deeá na gé, tőó e o ni monii kọ dénè gbò nu e m géè kọ́ nèií a nááá, ò gboó nyimai kọ tőó e Bàrì é lẹẹlà bel a íná ku ló.

32 “M̀ ló kà kà bel nèi kọ, gbò e a di dùm kátogóí náa é zẹ́ẹ́ ú tà bé dénè gbò nuí kálá naaá.

33 Káála nè kunu kẽ é tení àà, sõò nà mon bel é di lee.

34 “Ọẹi dẽe, mè á di vó ò ḿmei nyíe boo áá kóló ge dè nè ge ő, à bè ge bùlà bíi e a di m dùm, vaá Deeá gboó búí ló.

35 Dì belí bé e gyãì bú ló eeá naa, vóá bé e a é bú ló dénè nen e a di boo sãa kunu kẽ naa é.

36 Kuai dẽe ló vaá ò tãagaí ló Bàrì kọ̀láá tőó kọ bé ò íei kói e o é ténmaí bá dénè gbò nu e a é nááá, nè ge elá kè sḿ nda, Sáná Nen, e bè nóo íèì bẽge bel.”

37 Jíìzọ̀s beè tú gbò deeá tòòma m Tọ Káíá vaá noomàgì nu gbò nen. A è olòó má sḿ boo Gù Ọ́lìv kọ̀láá tőó e dee ni bílá.

38 Bu dee bòm dee, dénè nen beè gboó olòó sí Tọ Káíá gé pãanée tő ló.

Lúùk 22

1 À íná ku ló dee Vààla Gyọ́ọ e pá Júù ólò dé Fétúlú e Nu e a Gbuuve á gé Gbàà e a kọlà Ténì Zelí.

2 Gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò nóòmà Log pá Júù beè siiá pọ̀ ló gbò nen. Boo bée vó, bà géè gboó gbḿ sḿ dee e bà gà fẹ́ Jíìzọ̀s vaá tọ́ọ̀ nen náa é nyímá.

3 Boo tőóá, Sétàn à gboó bã m Júdàs Iskárìọ̀t, e a dűùnà òb nè bàà nen e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s.

4 À gboó àà gé zọ̀ gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò togó tóm kù dẽe ló Tọ Káíá bila ló vaá noo sḿ dee gè tení ló Jíìzọ̀s nvèèvá bá.

5 A è leemáva vaá bà gboó bilá ló kọ bà é neèe kpègè.

6 Júdàs à gboó zìgà, vaá dàlà togó olòó gbḿ bé e a gá náa vaá láá tení ló Jíìzọ̀s nvèèvá bá vaá tọ́ọ̀ nen náa é nyímá.

7 À gboó zila dee Vààla Gyọ́ọ e pá Júù ólò dé Fétúlú e Nu e a Gbuuve á gé Gbàà, naamá kà lèlà dee e bà ólò kèlgì nvín naanà ból nyòòmà Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Jíìzọ̀s à gboó lẹ̀ẹ̀là Pítà nè Jọ́ọ̀n vaá nèva dùùlà bá dee tố kọ, “Aalii gé naanii gyấá Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí.”

9 Bà gboó bĩináe kọ, “Ãà ní e o gbḩ kọ é tõo naa é?”

10 À aalá nèva kọ, “Ò é bãi gé Jerúsàlẹ̀m, ene kà gbálà e a tóólá féé múú é zọ́i nyòònà. Nyooneíe, bãí tọ e a bã

11 vaá ò kọ́i nei tẹ̀ íe tọá kọ, ‘Bẹẹ nen dò bá beè kọ é síní ló kọ ó do bá kĩ e ẹlẹ nè gbò e bà ólò nyoonèee nvée é tõo dé gyấá Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí.’

12 À é gboó do bá gbele gbàà m tọ gbàn dee nèi e ba è nvèè zẹ́gẹ́ m lọ̀l. Tõoníí kĩé kpoogei dee ló dénè nu.”

13 Bà gboó àà vaá mon kọ à lẹ̀ẹ̀à dì belí bé e Jíìzọ̀s beè kọ́ naa nèva, naa ní e bà tõo tọá naa gyấá Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí.

14 Tố́ó e a ni lée, Jíìzọ̀s nè gbò e a lẹẹ̀là beè gbá ĩì tẽ́ kẽ dé gyấá.

15 À gboó kọ́ nèva kọ, “À géè tànim̄ ge zọ̀i dé na kà gyấá Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelíí bé m̀ kálá ù!

16 Boo bée kọ m̀ kọ́ nèi kọ, ním̄ é kpáá dená dọ̀mà dee e a kpò kúm é dọ́ bàlà kẽ tố́ó e Bàrì é lẹẹ̀là bel.”

17 Jíìzọ̀s à gboó tú gbag e míí di m, vaá tố́ó e a ni ố́á Bàrì zaa boo lọ̀l, à gboó kọ, “Tui míííí, vaá ò dõoníí boo õi.

18 Mè m̀ kọ́ nèi kọ, lọl kátogóí ààmà, ním̄ é kpáá õná míííí, dọ̀mà tố́ó e lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì é dú.”

19 Jíìzọ̀s beè gboó tú ene kpò fétúlú, vaá tố́ó e a ni õá Bàrì zaa boo lọ̀l, à gboó baagi nèva vaá kọ, “Níí nà nom kpá ló e m nè boo boólo. Olòó dei naamá ge kẽ̀ẽàm̄ boo.”

20 Boo ĩẽ̀ẽnè báá, tố́ó e bà ni dé lọ̀l, à gboó tuna gé gbag e míí di m̄á nèva vaá kọ, “Na kà míííí dú ãa zíl gbaa ló e Bàrì tú nà mii, e a eèàí boo, zilma.

21 “Sõò ni ẹvii! Mè nen e a é ténim̄ ló nvèè bá gbò ọ́b di kĩí e a gé zọ́m̄ dé gyấá.

22 Nda, Sấáná Nen, é ú dì belí bé e Bàrì beè sẹlẹ naa, sõò tãàgà di ló nen e a é ténim̄ ló nvèè bá ọ́b!”

23 Bà gboó dàlà togó bĩiá bel kọ, “Mée e a dìí zẹ̀ẹ̀ ní e a é náa nuí é?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè dula boo nen e a dìvá zẹ̀ẹ̀ e a bọọ èl dénè ọ̀và.

25 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Gbò méné e a gé bẹl gbò e bà náa nyímá ló Bàrì ólò lẹ̀ẹ̀là bel ló dénè nu e bà íe; vaá gbò e dénè kpóó dì báá à gbḭ́ kọ gbò nen á leelàèva.

26 Sõò á gá dì naa vó ló boólo. Tãa vó, nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ e a bọọ á kìlmà kpá ló kẽ, vaá nen tule á sí tóm.

27 Mée ní e a bọọ é, é kọ nen e a ḭ̃ì tḗ kẽ dé gyḗá sẹ̀ nen tóm e a nè gyḗá é? É kọ níì nen e a ḭ̃ì tḗ kẽ dé gyḗá nì? Sõò nda dìí zẹ̀ẹ̀ dì belí nen tóm e a nè gyḗá.

28 “M dénè nà tṓó tãàgà, o beè dim̄í ló.

29 Vaá dì belí Nà Tẹ̀ beè nèm̄ kpóó kọ ḿ lẹ̀ẹ̀mà bel naa, vóá bé nda é néi kpóó kọ ó lẹẹ̀mai bel naa é,

30 kọ bé ò zọm̄i dei vaá õí kĩ e m é lẹẹ̀là bel vaá ò ḭ̃inii tḗ boo kpò té méné vaá lẹẹ̀lai bel ló òb nè bàà tḗ gã Ízràẹ̀l.”

31 Jíìzọ̀s beè gboó kolí Pítà kọ, “Sáímọ̀n èé, ni pãaném̄ tṓ ló! Sétàn beè bàn ge tú dàg simá ló dénè bọ̀ì naamá gè poo gbò ńlé lọl ló gbò ńpọ́lọ́ dì belí nen kìl ól sa súú lọl gbàà sál naa.

32 Sõò nda è tãàga ló Bàrì boóni kọ ó gá lọẹ gè dẹlẹ́m̄ nyíe boo. Vaá tṓó e o ni kpáá ooa kẽ dúm̄ ló, ò gboó nvèè kpóó ló pá o vígà.”

33 Pítà beè gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Dõo, m̀ di kpenà ló ge zọ̀ni bã kpọ́gọ́lọ́ à bè ge zọ̀ni ù!”

34 Jíìzọ̀s à kọ, “Pítà, m̀ kọ́ nèni kọ, bé kṑò kálá kù kpḗ bílá deeí, ò é amàm̄ sàn taa tóm kọ nóo nyímàèm̄ ló.”

35 Jíìzọ̀s à gboó bḭ̃iná gbò e bà ólò nyoonée nvéeá kọ, “Tṓó e m lẹẹ̀lai ààmàa, vaá m̀ kọ ó gá faalai tọ́ọ̀ kà ńbẹ̀lẹ̀ kpègè, à bè bẹ̀lẹ̀ gbò bàn nu, à bè dõòna m kpá ká tọá, é kọ à dì nu e a beè naníi?” Bà aalá kọ tọ́ọ̀ kà nu náa beè nánìeva.

36 À gboó kọ́ nèva kọ, “Sõò kátogói, nen e a íe bẹ̀lẹ̀ ge nvèè kpègè m, à bè pọ̀ì bẹ̀lẹ̀, á gboó faalá. Nen e bè náa íe gẹ̀ bé, á gboó oo a pọ̀b kọ̀là ló zalmá ene kà.

37 Mè m̀ kọ́ nèi kọ, nu e bà émí m Kpá Kái e a kọ, ‘Bà é bugíe nvee gḗ bug gbò e a dọ log,’íè ge dú kà kà kilmàm̄ ló, kà sḭ́ à gé lẹẹàm̄ ló kà lèlà kátogói.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

38 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó kọ, “Ni ẹb, e Dõò, mè è íè bàà kà gẹ̀ bé e a di kĩí!” À aalá nèva kọ, “Níé a gbõoma!”

39 Jíìzọ̀s beè aa boná kil boo Gù Ọ́lìv dì belí bé e a ólò naa, vaá gbò e bà ólò nyoonée nvée beè dìé ló.

40 Tốó e a íná kĩé, à gboó kọ́ nèva kọ, “Tãagai ló Bàrì kọ ó gá dọí m dàg.”

41 À gboó ààvá ló kyãà begè dẽe e a é láá toolá ene kélè ól, gboó kumí dúnú kẽ vaá tãàga ló Bàrì kọ,

42 “Nà Tẹ̀, be à géè dú o bùlà, ò tú noní lọlim̃ sḩ́. Sõò ńlo bùlà á naa, níì ńda nì.”

43 Ene nen nyómá tóm beè gboó aa káála síé ló gé nvèèe kpóó ló.

44 Bé e a è di m gbele kpóó tãàgà bùlàa, a è palà ge tãàga ló Bàrì, naa ní e kyẹ̀ẹ̀lẹ̀ e a kalà àáé ló dọ̀ beè dì belí dẽe mii.

45 Tốó e a ni aa m tãàga ló vaá ooa kẽ íná ló gbò e bà ólò nyoonée nvée, à gboó mon kọ bà di dáá bá bìila nyíe.

46 À gboó bĩináva kọ, “Éé ní e a náa ò daalii é? Aalíí boo vaá ò tãagai ló Bàrì kọ bé nóo dọi m dàg.”

47 Jíìzọ̀s di ló e a gé ló belí, tốó e gbele tồò nen beè gboó dù. Júdàs, e a dṹùnà òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá, ní a beè faaláva é. À gboó kyãà sí ló Jíìzọ̀s gé toví bṹùnàe vaá pyovíe bẹ́ẹ́.

48 Jíìzọ̀s à gboó bĩináe kọ, “Júdàs, é kọ ge toví bṹùnàm̃ nè ge pyovím̃ bẹ́ẹ́ ní e o túmà nda, Sắáná Nen, nvèè bá gbò ọ́b é?”

49 Tốó e gbò e bà ólò nyoonée nvée ni mon nu e a é gé lẹ̀ẹ̀à, bà gboó bĩináe kọ, “Dõò, é kọ é gboó tú gẹ̀ bé bemáva?”

50 Ene ọ̀và beè gboó tú a gẹ̀ bé tú kùmà gyóòlo Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ, naa ní e a ful tố bá lè lọlíé ló.

51 Sõò Jíìzọ̀s beè gboó kọ, “Gboó gbẹẹ vó!” À gboó tọ́e bá ló tố vaá bóe.

52 Boo tốóá, Jíìzọ̀s à gboó bĩiná gbò togó vààla gyọ́ọ, nè gbò togó tóm ku dẽe ló Tọ Káí, nè gbò kà nen pá Júù e ba è dù gé siíeá kọ, “Naa kọ o beè faalai gẹ̀ bé nè túm domai ló ge siilím̃i belí nen e a dọ log?

53 M beè dìí ló kọ̀láá dee m Tọ Káíá vaá nóo síìlìm̃i. Sõò kátogói dú bọọ tốó, e Pọ́lọ́ Nyómá gé lẹẹ̀là bel.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

54 Ba è sii Jíìzọ̀s vaá faaláe ààmà gé nvee tọ Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀. Pítà beè olòó kyãà ńkem kem dúvá nvée.

55 Ba è nvèè sấ kè dẹi beá, vaá Pítà di zẹ̀ẹ̀ gbò e a beè ĩì tế beeá tení ló.

56 Tốó e ene kà pá bia e a ólò sí tóm tọá ni moníe kĩé e a di ĩì tế ló sấá, à gboó gọ̀lie ló ẹ̀b vaá kọ, “Na kà gbálài beè dìnà gé ló Jíìzọ̀s!”

57 Sõò Pítà à gboó amà sàn kọ, “Pá bia, ním nyímàe ló!”

58 À fẹ́gẹ̀ ló, ene kà gbálà à mònie vaá kọ, “Olo dúnà gé ene ọ̀và!” Sõò Pítà à aalá kọ, “Gbálà nen, níì nda nì!”

59 Gbálà ńkem tốó à tení, dõòna kà gbálà à agala boo kọ, “Gbálài náa é láá àmà sàn kọ náa beè di ló Jíìzọ̀s, boo bée kọ ẹlẹ aanà gé kpá dó Gálìlì!”

60 Sõò Pítà beè aalá kọ, “Gbálà nen, nda ním nyímà nu e o gé kọ́!” Boo ẽẽènè tốó e a gé ló belí, kồò à gboó kù kpấ.

61 Dõò à gboó kìia kẽ ẹ̀b Pítà. Pítà à gboó kẽ̀ẽa boo mon bel e Dõò beè kọ́ nèeá kọ, “Bé kồò kálá kù kpấ nieí, ò é amàm̃ sàn taa tóm.”

62 Pítà à gboó aa kĩé àà gé palà ge tò.

63 Gbò kpóó e a géè ku dẽe ló Jíìzọ̀s beè nvèèmae lẹ́ vaá bòmie.

64 Tốó e bà ni tú báà kàn bọvíe dẽe, bà gboó sáe bá sḭ́ vaá bĩináe kọ, “Mée ní e a dibni é? Ni kọ́ nei!”

65 Ba è ló gbele tồò pọ́lọ́ mon bel nèe, vaá tuna gé gbele tồò nu ònmae.

66 Tốó e dee ni zilà, dénè gbò kà nen pá Júù nè gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò nóòmà Log beè gboó bõoná vaá tú Jíìzọ̀s ele kè sḭ́ gbò dóm bèèla pá Júù.

67 Bà gboó bĩináe kọ, “É kọ olo Méné e Bàrì Sa é? Ni kọ́ nèi.” A gboó aalá kọ, “Be m kọ́ nèi, nóo é zigai,

68 vaá be m̀ bḭ́ínái ene kà bel, nóo é áalai.

69 Sõò lọl kátogói ààmà, nda, Sấáná Nen, é ĩì tế boo bá lè Bàrì e a láá naa dénè nu.”

70 Dénè ọ̀và beè gboó bĩináe kọ, “É kọ olo Sấáná Bàrì e?” À aalá nèva kọ, “Boolo kọ́i vó.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

71 Bà gboó bõoná kọ, “Bíi gbò nen e a é lóe bel ló á géná! Beéle è dấ nu e a kọ́!”

Lúùk 23

1 Dénè gbò dóm bèèlaá beè aa boo gé tú Jíìzọ̀s simá sḭ́ Páílẹ̀t.

2 Bà gboó dàlà togó gbàe pọ́lọ́ vaá kọ, “È monì kọ gbálài gé bấ m bẹẹ gbò nen kọ bà á gá kpḗ kpègè gbáá má Méné Róm̀, vaá kọ ẹlẹ dúè Méné e Bàrì Sa kọ á bẹ̀l beéle pá Júù.”

3 Páílẹ̀t à gboó bḭ̃ináe kọ, “É kọ olo ní e o dú méné pá Júù é?” Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Olo kọ́ vó.”

4 Boo tọ́óá Páílẹ̀t à gboó kọ́ nè gbò togó vààla gyọ́ọá nè dénè gbò e a di kḭ́é kọ, “Nímm̄ monì tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ e m gá élá boo bẽgè bel gbálài.”

5 Sõò ba è agala boo gè olòó kọ, “A dò bá nu tẹ́lẹ̀ bé zẹ̀ẹ̀ gbò nen dénè ke tõò m Judíà. A è dàlà togó lọl Gálìlì, vaá à íná kḭ́í kátogóí.”

6 Tọ́ó e Páílẹ̀t dấ níí, à gboó bḭ̃iná kọ, “É kọ gbálài pá Gálìlì?”

7 Tọ́ó e a nyímá kọ Jíìzọ̀s dú báà sḭ́ kḭ̃ e Hẹ́rọ̀d gé bẹl, à gboó lẹ̀ẹ̀lae má Hẹ́rọ̀d e a è dina gé Jerúsàlẹ̀m boo tọ́óá.

8 Nyíe Hẹ́rọ̀d beè palà ge ẹẹ tọ́ó e a mon Jíìzọ̀s, boo bée kọ a è dấ nu e a kilíé ló vaá à ié tàn ge monié kpấá dee. A è iena gé ból dẽe sḭ́ ge mon kọ Jíìzọ̀s á sí sìgà tóm dṹùnè.

9 Boo bée vó, Hẹ́rọ̀d beè gboó bḭ̃ináe gbele tõò bel, sõò Jíìzọ̀s náa è aalá tọ́ọ̀ kà.

10 Gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò nóòmà Log beè elá kḭ́é vaá gbàe gbele agẹ bá pọ́lọ́.

11 Tọ́ó e Hẹ́rọ̀d nè pá a gbò bé ni màgàe nvèèmà lẹ́ vaá lọlie fàà ló lọ̀l, à gboó kọ bà á tú lé kọ̀là ló nvèèé ló vaá bà oòmàé kẽ má Páílẹ̀t.

12 Kà lèlà deeá, Hẹ́rọ̀d nè Páílẹ̀t dúá kóò, náa kal ló bée kọ ba è dìa kè ọ́la.

13 Páílẹ̀t à gboó kolí gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò dóm bèèla nè dénè gbòa bõòne kẽ,

14 vaá kọ́ nèva kọ, “O beè tui gbálài domam̄i ló kọ a dò bá nu tẹ́lẹ̀ bé zẹ̀ẹ̀ gbò nen, vaá tọ́ó e m ni kpó tḗ a bel kè sḭ́ dénè bọ̀ì, ním monì kọ à sí pọ́lọ́ e o gbaìe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Be sḭ́ à bè kọ Hẹ́rọ̀d moníe ene kà pọ́lọ́ bá, boo bée kọ à òòmàé kẽ mái. Dì belí bé e o láá monii naa, gbálài gáà si pọ́lọ́ e a bọ́ ló gè fẹ́e.

16 Boo bée vóí, m̀ é kọ́ bà á kpọ́e té ló vaá m̀ sọ́e bá.”

((17 Páílẹ̀t beè olòó tú ene nen lọl kpọ́gọ́lọ́ nèva kọ̀láá tố́ó Vàála Gyọ́ọ Ténì Zelí.))

18 Sõò bõ̀ònà gbòa beè vulí kpã́ kọ, “Fẹ́e, vaá ò sọ bá Barábàs nèi!”

19 (Barábàs dú nen e ba è nvee kpọ́gọ́lọ́ boo bée kọ ba è sẹ́lẹ́e dẽe sḭ́ kọ à fẹ́ nen boo tố́ó e bà sĩìnà bé zẹ̀ẹ̀ tọá.)

20 Bé e Páílẹ̀t beè gbḭ́ ge sọ̀ bá Jíìzọ̀sa, à gboó kpáá ló bel nè bõ̀ònà gbòa.

21 Sõò ba è kpáá palà ge vulí kpã́ kọ, “Káé kú té! Káé kú té!”

22 Páílẹ̀t à kpáá bĩìnáva ní e a égè taa tóm kọ, “Mó kà pọ́lọ́ ní e a beè sì e? Ním monì kọ à sí pọ́lọ́ e a bọ́ ló gè fẹ́e! M̀ é kọ́ bà á kpọ́e té ló vaá m̀ sọ́e bá.”

23 Sõò ba è kil sḭ́ gè olòó vulí kpã́ kọ bà á tú Jíìzọ̀s ká kú té, dọmà tố́ó e bà mon gboó elíe ló.

24 Boo bée vó, Páílẹ̀t beè gboó beelá fùl ge naa nu e bà kọ́.

25 À gboó sọ̀ bá gbálà e a è bã kpọ́gọ́lọ́ boo bée sĩìnà bé nè ge fẹ̀ nená, vaá tú Jíìzọ̀s nèva kọ bà á naáe dì belí bé e a léémáva naa.

26 Tố́ó e bà di èèlè e bà gé faaláe ààmàa, gbò béá beè gboó mòn ene kà gbálà Sairínì, e a kọlà Sáímọ̀n, e a géè tení bàlà ólá kọ á síe boná. Bà gboó siíe vaá tú bàà gbànà téá toòlee kọ á gya nvée Jíìzọ̀s.

27 Gbele tõ̀ò gbò nen beè kõ̀òà nyoonée. Sìgà ọ̀và dú gbò bia e bà gé tóe dìà bá nu báná nyíe.

28 Jíìzọ̀s à gboó kììa kẽ vaá kọ́ nèva kọ, “Boolo gbò bia Jerúsàlẹ̀m, ó gá toí boo nda, sõò toí boo bọọ bá nè boo bọọ gbò pá nvín.

29 Boo bée kọ dee gé dú e gbò nen é kọ, ‘Mó gbele léé sḭ́ e a di ból gbò bia e bà náa man nvín é!’

30 Tố́óá, gbò nen é kọ, ‘À bọ́è kọ gbele pọ̀b gù á kõoá dọ̀í boo vaá dàvà ńgù á gṍi.’

31 Be íb gbò nuí láá lẹ̀ẹ̀à ló nyim kã́ání, à é di naà và ló ú kã́ání é?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 Ba beè tuna gé bàà nen pọ́lọ́ biié ló ààmà gé fẹ̀.

33 Tố́ó e ba íná kĩ e a kọlà “Kóó Togó,” gbò bé pá Róm̀ beè gboó tú Jíìzọ̀s nè pálàa nen pọ́lọ́á ká kú té, ene ọ̀và boo a bá lè, ńna ọ̀vàa boo a bá kìe.

34 Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Tẹ̀! Ia ló nèva, mè bà náa nyímá nu e bà gé náa.” Bà gboó uuá ńnóm boo bée gè dõ̀ònà a kọ̀là ló.

35 Boo tố́ó e gbò nen di kĩé e bà gé ẹ̀víe, gbò dóm bèèla pá Júù di ló e bà gé nveèmae lẹ́ kọ, “A beè olòó dùùlà dõòna gbò. Á gboó dùùlà a bá, é be à dú Méné e Bàrì Sa!”

36 Gbò bé beè nvèèmànae gé lẹ́ boo tố́ó e bà síé ló gé tú agẹ mííí nèe

37 vaá kọ, “Dùùlà o bá, é be olo méné pá Júù!”

38 Bà gboó emí gbò mon belí boo báà té, vaá káé boo togó kọ: Níí Méné pá Júù.

39 Ene nen pọ́lọ́ e bà káeá beè gbẹá boo bàà gbànà téá ònie nvèèmà lẹ́ vaá kọ: “É kọ olo níì Méné e Bàrì Sa nì? Dùùlà o bá vaá ò duulà beéle!”

40 Sõò na kà nen e a è dọ̀ logá beè gboó bèlee bel ló vaá kọ, “Éé ní e a náa, vaá kè bá bẽge bel e o dì, olo nóo síìà pọ̀ ló Bàrì e?

41 Bà bẽgèi bel boo bée kọ à bọ́ ló kọ é ú boo beéle pọ́lọ́. Sõò na kà gbálài gáà si tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́.”

42 A gboó bàn Jíìzọ̀s kọ, “Ḱẽ̀èàm̄ boo, tố́ó e o é dú dì belí Méné!”

43 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “M ló kà kà bel nèni kọ, nieí ò é zọ́m̄ bã ke tõ̀ò bò séi.”

44 Nàànì beè gboó gimí vaá gín à bã dénè kẽ aa boo lèlà nàànì tẹlẹ boo taa tóm fèèbe.

45 Kàn e ba è fùlmà m Tọ Káíá beè gboó bààlà bàà báà.

46 Jíìzọ̀s à gboó kòòlà gbele kpấ kọ, “Nà Tẹ̀! M̀ tú nà nyómá nvèèni bá!” Tố́ó e a kọ́ naa vóí lọ̀l, à gboó fùl séi.

47 Tố́ó e nen togó gbò béá ni mon nu e a lẹ̀ẹà, à gboó lèèlà Bàrì vaá kọ, “À palà ge dú kà kà kọ gbálài náa beè sí tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́!”

48 Tố́ó e gbò e a è bõoná kĩé ló ge ẹ̀b ni mon bé nu lẹ̀ẹà naa, à gboó kyẽ́va, naa ní e ba è tó dìàgì bá nu báná nyíe tố́ó e bà kil be.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

49 Dénè gbò e ba è nyimagí ló Jíìzọ̀s, bii ló gbò bia e ba è bìiàé nvée aa Gálìlì
beè elá kpấá ẹ̀bgì dénè gbò nuí.

50 Ene kà gbálà beè dì e a kọlà Jósẹ̀f, e a dú bon Arimatíà, ene kà bon pá
Júù. Gbálài dú kà lé nen e ka di ló e a géè ẹbma dẽe lẹẹla bel Bàrì. Náa kal ló
bée kọ a beè dì gbàà gbò dóm bèèla pá Júù, náa beè zọ̀va bilá ló gè noo nu e
bà náa.

52 Gbálài beè sí ló Páílẹ̀t gé bàn kọ á neèe íí Jíìzọ̀s.

53 À gboó tú ííá lọl boo bàà gbànà téá vaá tú ẹẹ́ páà kọ̀lmàe, gboó túe mamé
m kóló dem e ba è kení vaá tòg naamá bànà ú, kĩ e bà gáà lì tọ̀ọ̀ nen.

54 Deeá dú dee e pá Júù ólò kpoogá dee ló nyòòmà dee e a é zìlà vaá à dú
dee bò séi.

55 Gbò bia e a è bìià nvée Jíìzọ̀s aa Gálìlìa beè kyãà nyoone Jósẹ̀f vaá ẹ̀b
bànà úá nè bé e a li Jíìzọ̀s naa.

56 Boo tốóá ní e bà gboó kil be gé kpoògè deè ló kà lé nu ló nóo e bà é lólmáe
íí é. Bà náa è sí tọ̀ọ̀ kà tóm deè bò séi pá Júù dì belí bé e Log kọ́ naa.

Lúùk 24

1 Kà bòm deè Dee Bàrì, gbò biaá beè faalá kà lé nu ló nóo e ba è kpoògè dee
lóá ààmà gé simá ló bànà úá.

2 Tốó e bà mòn kọ ba beè kpọlẹ̀ báà demá lọl gấ bànàa,

3 bà gboó kyãà bã m, sõò bà náa è mòn íí Dõò Jíìzọ̀s.

4 Boo tốó e bà gé deèga boo nuí, bàà gbálà nen e bà nveà gbele ẹẹ́ kọ̀là ló,
beè gboó bú ló kẽ vaá elává ló.

5 Pọ̀ à gboó sii gbò biaí, naa ní e ba è úu sḭ́ kẽ, vaá gbò nyómá tómá à gboó
bĩináva kọ, “Éé ní e a náa ò gbĩi nen e a di dùm gbàà gbò e a beè ù e?

6 Á géná kĩí. A è kẽèà aa ke mà ú. Kẽeaí boo nu e a beè kọ́ nèi boo tốó e a è
di Gálìlìa kọ:

7 'Bà íè ge tú nda, Sấáná Nen, nvèè bá gbò pọ́lọ́, vaá bà kám̄ kú té, vaá ní e a
égè taa dee, m̀ gboó kẽèà aa ke mà ú.' ”

8 Boo tốóá, bà gboó kẽèa boo a mon bel

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 vaá ooa kẽ aa ló bànà úá gé kọ́ dénè gbò nuí nè òb nè ene nen e a beè
lẹ̀ẹ̀làa, nè dénè na gbò e bà ólò nyoonéeá.

10 Gbò biaá kọ̀là Mérì, e a dú bon Mágdàlà, Joánà, nè Mérì, e a dú kà Jémz.
Baála nè dénè na gbò biaá ní e ba è kọ́ dénè gbò nuí nè gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là e.

11 Sõò gbò mon belí tõová ló dú kélè kélè dẽe, naa ní e bà náa è zìgà nu e
gbò biaá kọ́.

12 Sõò Pítà beè aa boo vaá teá sí ló bànà úá. Tốó e a úu ló kẽ vaá ẹ̀b m, náa
beè mòn tọ́ọ̀ kà nu maaná lọl ló áá ẹ́ẹ́ páà e ba è kọ̀lmà a íí. À gboó ooa kẽ kil
be vaá dèèga boo íb nu e a beè láá lẹ̀ẹ̀à.

13 Ẽẽènè deeá, bàà nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s géè kyãà sí ene kà bon e
a kọlà Ẹméíọ̀s, e a é láá toolá bàà tub nè òb nè ọ̀ọ̀lẹ̀ kélè ól lọl Jerúsàlẹ̀m.

14 Bà géè loá bel e a kil ló gbò nu e a beè lẹ̀ẹ̀à.

15 Boo tốó e bà géè lóá bel boo dénè gbò nuíá, Jíìzọ̀s beè gboó kyãà bằvá ló
vaá zọ̀va gbá tọ.

16 Ba è mònie, sõò bà náa è nyimáe ló.

17 Jíìzọ̀s à bĩináva kọ, “Éé ní e o gé lóai bel e a kil ló boo èèlè kyẽèi é?” Bà
gboó zẹ́ẹ́ zogè ló elá m gbele bígálá sḩ́.

18 Boo tốóá, ene ọ̀và, e a kọlà Klíòpàs, beè gboó bḩ́ínáe kọ, “É kọ olo áá nen
kyáa e a di Jerúsàlẹ̀m e bè náa nyímá gbò nu e a géè lẹ̀ẹ̀a kĩé m gbò deeí?”

19 Ẹlẹ à bĩináe kọ, “Níá gbò éé?” Bà aalá kọ, “Gbò nu e a beè lẹ̀ẹ̀à ló Jíìzọ̀s,
nen Názàrẹ̀t. A è dú nen kọ́ bùlà Bàrì, vaá kpóó e a è simá tóm vaá lomá bel
beè leemá dénè nen vaá à zogè kọ Bàrì beè dìé ló.

20 Bẹẹ gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò dóm bèèla beè túe nvee bá nen e Méné
Rómm beè sẹlẹ́ togó kĩí kọ á fẹ́e, vaá bà káé kú té.

21 E è bolíe dẽe sḩ́ kọ ẹlẹ ní e a é duulà pá Ízràẹ̀l e! Maaná vó lọl, à dú taa dee
e dénè gbò nuí beè lẹ̀ẹ̀à.

22 Sìgà gbò bia e a dṹùnàì beè gboó ló bel e a ziiéi. Ba è numa kà bòm dee
iná ló bànà úá,

23 vaá bà náa mon a íí. Bà gboó ooa kẽ dù vaá kọ ba è ièè kùùà dẽe e bà
monìè bãànà gbò nyómá tóm e a kọ́è neèva kọ à di dùm.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 Sìgà gbò e a dṹùnàì beè sí ló bànà úá vaá bà mon kà lèlà bé e gbò biaá beè kọ́ naa, sõò bà náa è mòn ẹlẹ.”

25 Boo tṓóá, Jíìzọ̀s à gboó kọ, “Ni ẹb bé e o bãì ból naa, nè íb bé e bè náa è leemái gè zìgà kọ̀láá kà nu e gbò kọ́ bùlà Bàrì beè kọ̀ naa!

26 É kọ bà náa è kọ à dú bùlà Bàrì kilma ló Méné e Bàrì Sà kọ à é zẹ́ẹ́ mòn dénè tãàgài bé à kálá tú a ka dì belí Méné?”

27 Jíìzọ̀s à gboó baa tḗ dénè gbò mon bel e ba è emí m Kpá Káí kilma ló ẹlẹ nèva. A è dàlà togó domá ló Kpá Mózìs tẹlẹ ló dénè Kpá Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì.

28 Tṓó e bà ni kyãà íná bon e bà géè sì, Jíìzọ̀s beè gboó sẹlẹ ló dì belí e a gé kpáá kyãà kil sḗ.

29 Sõò bà gboó bànie kọ, “Tõoí ló, mè à dú ló ela e dee é gé bilá.” Boo bée vó, à gboó bã tọ vaá tõová ló.

30 Tṓó e a ni zọ́va ĩì tḗ kẽ ló gè dé gyấá, a è tú ene kpò fétúlú, vaá õá Bàrì zaá boo, gboó baagi nèva.

31 Boo ĩ̃ẽ̀nè tṓóá, ba dẽe à kpáá kùùà, vaá bà gboó nyimáe ló. Sõò ẹlẹ è gboó ii ààvá kè sḗ.

32 Bà gboó bĩ̃iá bel kọ, “É kọ náa léémái tṓó e a géè ló bel nèi èèlèa vaá baa tḗ gbò nu e ba è emí m Kpá Káí?”

33 Bà gboó aa boo ĩ̃ẽ̀nè tṓóá sí Jerúsàlẹ̀m vaá mòn òb nè ene nen e a beè olòó nyoone nvée Jíìzọ̀s nè dénè na gbòa e bà di bṓóná kẽ

34 e bà gé kọ, “À dú kà kà kọ Dõò kẽ̀èa aa ke mà ú vaá à sìla ló Sáímọ̀n!”

35 Pálàa nená beè gboó kpẹá nu e a beè lẹ̀ẹ̀a boo èèlèa, nè bé e bà kpáá nyimáe ló naa boo tṓó e a baagi fétúlú nèva.

36 Boo tṓó e bà gé kpẹ́á belí nèva, Jíìzọ̀s à gboó elává zẹ̀ẹ̀ vaá kànava mon kọ, “Fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á dìí ló.”

37 Sõò pọ̀ beè palà ge siíva, naa ní e ba è ié bùlà kọ bà monìè nyómá.

38 Ẹlẹ à gboó bĩ̃ináva kọ, “Éé ní e a síìmai pọ̀ be sḗ ò iei bàà bàà bùlà e?

39 Ẹvímm̃i pálàa bá nè pálàa tọ, mè níá nda. Tọm̃i bá ló bé ò nyímai, boo bée kọ nyómá náa íe zọ́ọ́ nè kpóó dì belí bé e o monìì kọ m̀ íè naaí.”

40 Tṓó e a ni kọ́ naa vói lọ̀l, à gboó tú pálàa kà báe nè pálàa ká tọ́e zogèva.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

41 Boo tố́ó e bà náa è láá zìgà boo bée gbele kpóó ẹ́ẹ́ nyíe nè bé e nu bọọvá ló naaá, à gboó bĩináva kọ, “É kọ nu ge dè dìí bá kĩíí?”

42 Bà gboó nèe gyấà e ba è bùl.

43 À tú vaá ba kè sḭ́ dénè ọ̀và.

44 À gboó kọ́ nèva kọ, “Níí gbò mon bel e m beè kọ́ nèi boo tố́ó e m dìí lóá kọ: Dénè gbò nu e a kilím̄ ló e ba è émí m Log Mózìs, nè m Kpá Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì, nè m Kpá Sọ́l Lèèlà, íè ge lẹẹ̀à.”

45 À gboó kùùlà ba bùlà kọ bà á dấ tḗ gbò nu e a di m Kpá Káí,

46 tố́ó e a kọ́ nèva kọ, “Nee bé e ba è émí naaí, kọ: Méné e Bàrì Sa íè ge ù, vaá ní e a égè taa dee, à kẽèà aa ke mà ú,

47 vaá boo a bée bà é dàlà togó vee Lé Kpẹaí lọl Jerúsàlẹ̀m tẹlẹ ló gbò nen e a di dénè ke tồò, kọ bà á ọgá ló ba pọ́lọ́, kọ bé Bàrì ia ló nèva.

48 Boólo o dúi gbò nen di tồò ló dénè gbò nuí.

49 Pãanei tố, mè nda é lẹẹlà Nyómá Káí mái dì belí dõò nu e nà Tẹ̀ beè zìgà. Sõò elaí Jerúsàlẹ̀m dọ̀mà tố́ó e Bàrì é néi kpóó e a aa káála.”

50 À gboó túva tenmá zẹẹ̀ tọá ààmà vaá iná ku ló Bẹ́tànì, kĩ e a dalà pálàa báe boo vaá bàn kọ Bàrì á tãànèva dee bá.

51 Boo tố́ó e a gé tấànèva dee báá, Bàrì à gboó túe lọlvá ló kilma káála.

52 Dénè ọ̀và beè gboó kumí sḭ́ kẽ nèe vaá gboó ooa kẽ kil Jerúsàlẹ̀m m gbele kpóó záá zaà ló,

53 vaá olòó tõó Tọ Káíá lèèlà Bàrì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Jọ́ọ̀n

Jọ́ọ̀n 1

1 Be sḭ́ bàlà boo à kalá dàà togó, Mon Belá beè dì. Mon Belá beè di ló Bàrì
vaá ẹ̀ẹ̀ beè Bàrì.

2 A beè di ló Bàrì aa dàà togó.

3 Dénè nu beè dẽ̀à teníé bá. Tọ́ọ̀ nu e ba è dèm náa beè teníe nvée dẽ̀à.

4 M ẹlẹ ní e dùm beè dì e, vaá na kà dùm ní e a è dú ẹ́ẹ́ dee nè gbò nen é.

5 Ẹ́ẹ́ deeá mo tění gbàà gín vaá gín náa láá tenmàe bá ló.

6 À íe ene kà gbálà e Bàrì beè lẹ̀ẹ̀là, e bà kólíe Jọ́ọ̀n.

7 Gbálài beè dú ló gè kọ́ kpẹa e a kil ló ẹ́ẹ́ deeí nè gbò nen, kọ bé dénè nen
láá di boo kpẹa e a dúé gã́ vaá zìgà.

8 Jọ́ọ̀n beè dú ló gè kọ́ kpẹa e a kil ló ẹ́ẹ́ deeí; sõò níì ẹlẹ, Jọ́ọ̀n, ní e a beè dú
ẹ́ẹ́ deeá é nì.

9 Lèlà sḭ́ ẹ́ẹ́ dee, e a ólò ẹẹlẹ̀ ló kọ̀láá není, géè bã̀ bàlà boo.

10 A beè di bàlà booí. Bàlà booí beè dẽ̀à teníé bá, sõò bàlà boo náa beè
nyímáe ló.

11 À íná ló pá ńlẹ vaá bà náa túe.

12 Sõò kùbmà gbò e bà túe vaá dú gbò e bà dẹlẹ́e nyíe boo, ní e a nè kpóó kọ
bà á dú pá nvín Bàrì e.

13 Bà meà dú pá nvín Bàrì m dõòna sḭ́ deè e a dú kele ló bé e nen beè mèà
naa. Náa dú ló mii, à bè tàn nom kpá ló, à bè lèèma dóm va, sõò na kà ge
mèà dú ní e a aa bá Bàrì.

14 Mon Belá beè mèà dú nen vaá tõoí zẹ̀ẹ̀. Sàn nyíe nè kà kà bel beè mmáé
m. E monì bé e a mo vaá nvèè dṹùnè dìgà belí áá kà Sã́ááná e a di bá a Tẹ̀
naa.

15 Jọ́ọ̀n beè kọ́ kpẹa e a kilíe ló nè gbò nen, vaá vee kọ, “Níí ẹlẹ e m géè kọ́
nu e a kil ló nèiá, kọ, ‘Nen e a gé dúm̃ nvée elím̃ kpãa, boo bée kọ bé nda gá
mèà ẹlẹ beè dì.’ ”

16 À olòó dọọvẹ a sàn nyíe boo dénè bẹ̀ì lọl ló bé e sàn nyíe ḿmaé m naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 Boo bée kọ Bàrì beè nèi Log tenmá bá Mózìs, sõò è íè sàn nyíe nè kà kà bel tenmá bá Jíìzọ̀s Kráìst.

18 Tọ́ọ̀ nen gáà mòn Bàrì. Áá Sááná, e ẹ̀ẹ̀ Bàrì vaá à di ló Tẹ̀a, ní e a kọ́e tẹlẹ bàlà kẽ nè gbò nen é.

19 Gbò tule pá Júù beè lẹ̀ẹ̀là gbò vààla gyọ́ọ nè pá gã Lívàì lọl Jerúsàlẹ̀m kọ bà á sí ló Jọ́ọ̀n gé bĩínáe kọ, “Olo mée?”

20 Jọ́ọ̀n náa beè bà gã́ ló, sõò a beè palà ge taalẹ gã́ ló vaá kọ́ nèva, kọ: “Níì nda ní Méné e Bàrì Sa é nì.”

21 Bà gboó bĩínáe kọ, “Olo mée é, sõò? É kọ olo Ẹláíjà?” Jọ́ọ̀n à aalá nèva kọ, “Nda níì Ẹláíjà nì.” Bà bĩínáe kọ, “É kọ olo ní Nen Kọ́ Bùlà Bàrì e e géè ẹ̀bmà dẽe é?” À naa, “Ẽ̀ẹ̀e.”

22 Bà kọ́ nèe kọ, “Ni kọ́ íb nen e o kọlà nèi kọ bé è láá ié aala e è é má gbò e ba beè lẹ̀ẹ̀lài. Éé ní e o é láá kọ́ kilma ló o bá nèi é?”

23 À kọ, “Nda ‘ene kà mon e a tõó boo kpáá bàlà ól vee nu kọ: Naanii kọ èèlè e Dõò é tění boo á lèlà,’ ” dì belí bé e nen kọ́ bùlà Bàrì, e a kọlà Aizáíà, beè kọ́ naa.

24 Sìgà pá Fárèsì e a beè di gbàà gbò e ba è lẹ̀ẹ̀làa

25 beè gboó bĩíná Jọ́ọ̀n kọ, “Éé à naa vaá ò logmà múú nen be ọ̀ọ̀ níì Méné e Bàrì Sa, à bè Ẹláíjà, à bè Nen Kọ́ Bùlà Bàrì e ba è kọ à é dúá nì e?”

26 À aalá kọ, “Nda gé tú múú logmá gbò nen, sõò ene nen e bè nóo nyímàì ló di élaí zẹ̀ẹ̀.

27 Ẹlẹ gé dú nvée nda, sõò bãànà ge taalá díí e a di boo a kpá ká tọ, nímm̃ bọ́ ló.”

28 Dénè nuí beè lẹ̀ẹ̀à gbẹá Bẹ̀tànì e a di na sḩ́ Pene Jọ́dàn e a kpeeà báà nààní, e a dú kĩ e Jọ́ọ̀n beè dì e a géè logmà múú nená.

29 Dee e a bẽene, Jọ́ọ̀n beè mòn Jíìzọ̀s e a gé dúé ló. À gboó kọ, “Neenii Nvín Naanà Ból Bàrì e a tóólá náà kyọ̀ bàlà boo lọlá ela!

30 Ẹlẹ ní e m géè kọ̀, kọ, ‘À íe nen e a gé dúm̃ nvée e a elím̃ kpãa, boo bée kọ bé nda gá mèà ẹlẹ beè dì.’

31 Kà vú bá nda ním̃ beè nyimáe ló. Vaá boo bée vó ní e m beè dù gé tú múú logmá gbò nen é, bé e a é náa vaá à dú gè gbḩ́e tẹlẹ bàlà kẽ vaá pá Ízràẹ̀l nyímáe ló.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 Jọ́ọ̀n à gboó kọ́ kpẹa kọ: “M̀ monì Nyómá Káí e a aa káála dú m bela kúkuú
kẽ vaá tõoé boo.

33 Bãànà nda níḿ beè nyimáe ló. Sõò Bàrì, e a beè lẹ̀ẹ̀làḿ kọ ḿ tú múú logmá
gbò nen, beè kọ́ nèḿ kọ, ‘Ò é mon Nyómá Káí e a é aa gbàn deè dù vaá tõó
boo ene nen. Na nen ní e a é tú Nyómá Káí nè gbò nen é.’

34 Nda è mònmà dẽe dénè nuí vaá m̀ gé gboó kọ́ nèi kọ ẹlẹ ní Sã́ãná Bàrì e.”

35 Dee e a bẽene, Jọ́ọ̀n nè bàà nen e a ólò nyoonée nvée beè dìnà gé élá,

36 vaá tõó e a mon Jíìzọ̀s e a gé kyãà tení, Jọ́ọ̀n à gboó kọ, “Neenii Nvín
Naanà Ból Bàrìa èla!”

37 Pálàa nen e a ólò nyoonée nvéeí beè dã́ tõó e a kọ́ naa vó vaá bà gboó
nyoone nvée Jíìzọ̀s.

38 Tõó e Jíìzọ̀s kiia ló kẽ vaá mònva e bà gé nyoonée nvée, a beè gboó
bĩináva kọ, “Ò gbĩ́ì éé?” Bà aalá kọ, “Rábàì (e a gè tàb kọlà Nen Dò Bá), ãà ní
e o tõò e?”

39 À aalá nèva kọ, “Dui gé ẹvii.” (Dénè tõóá beè láá dú ténì tóm ló èlà.) Bà zọ́e
gbá tọ àà vaá mòn kĩ e a tõo. Bà gboó gbẹaé ló deeá.

40 Ene nen gbàà pálàa nen e ba è dã́ tõó e Jọ́ọ̀n ló belá vaá bà gboó nyoone
nvée Jíìzọ̀s beè kọ̀là Ándrù, e a dú vígà Sáímọ̀n Pítà.

41 Ándrù beè gyà sĩ́ mòn a vígà Sáímọ̀n vaá kọ́ nèe kọ, “Beele è mon é
‘Mẹsáìà’(e a gè tàb kọlà Méné e Bàrì Sa.)”

42 A beè gboó faalá Sáímọ̀n inmá ló Jíìzọ̀s. Jíìzọ̀s beè biíe bá ló ẹ̀b vaá gboó
kọ́ nèe kọ, “Ọ̀ọ̀ Sáímọ̀n, nvín Jọ́ọ̀n. O bée é kọlà Sífàs” (e a gè tàb kọlà Pítà, e
a náámá “báà dem.”)

43 Dee e a bẽene, Jíìzọ̀s beè gboó kọ à é síe Gálìlì. À mon Fílìp deeá vaá kọ́
nèe kọ, “Dù gé nyoonéḿ nvée!”

44 (Fílìp dú Bẹtsáídà, e a náámá bon e Ándrù nè Pítà dú.)

45 Fílìp mon Natánìẹ̀l vaá kọ́ nèe kọ, “Beele è mon nen e Mózìs beè emí nu e
a kilie ló m Kpá Log vaá gbò kọ́ bùlà Bàrì à emina gé nu e a kilie lóá. Níé
Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, e a tẹ̀ kọlà Jósẹ̀f.”

46 Natánìẹ̀l beè gboó bĩináe kọ, “É kọ à íe gé lé nu e a é láá aa Názàrẹ̀t?” Fílìp
à aalá kọ, “Dù gé ẹ̀b.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

47 Jíìzọ̀s mon Natánìẹ̀l e a gé kyãà dù vaá gboó ló bel kìlmàé ló kọ, “Ẹlẹí ní kà
lèlà sḿ nen Ízràẹ̀l e. Tọ́ọ̀ kà kẹ̀lẹ̀ á géé m!”

48 Natánìẹ̀l à bḭ̃ináe kọ, “Ò náà và nyimámm̃ ló é?” Jíìzọ̀s à aalá kọ, “M beè
mònni tố́ó e o di kè té fíìg, kọ bé Fílìp à kalá kolíniá.”

49 Natánìẹ̀l à kọ, “Nen Dò Bá, olo ní Sáána Bàrì e! Olo ní Méné Ízràẹ̀l e!”

50 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Kóló gè kọ m̀ kọ́ nèni kọ m beè mònni tố́ó e o di kè té
fíìg, ò gboó láá dẹlẹ́m̃ nyíe boo? Ò é beè mòn gbò nu e a bọọ̀ èl vó!”

51 À gboó kọ́ nèe kọ, “M̀ gé ló kà kà bel nèi kọ ò é beè monii káála e a kuuà,
vaá ò monii gbò nyómá tóm Bàrì e bà gé gẹ́ẹ̀ aa ló nda, Sáána Nen, kil gbàn
deè vaá bà gẹ́ẹ̀na gé aa gbàn deè dúm̃ ló.”

Jọ́ọ̀n 2

1 Ní e a égè taa dee, a beè ié bồòna tồò ílà dóm nè va e a beè di ene kà bon
Gálìlì e a kọlà Kénà. Kà Jíìzọ̀s beè sí kḭ́é,

2 vaá ba è kolina gé Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ bà á dú ke
bồòna tồò ílà dóm nè vaí.

3 Tố́ó e gbò e a di tồò ílà dóm nè vaá ni ố dénè míí e a beè dì lọ̀l, kà Jíìzọ̀s
beè gboó kọ́ nèe kọ “Míí a tává bá.”

4 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Vaá ò gboó dúm̃ ló kọ nda á naa và, e pá bia é? Nà
tố́ó gáà lee.”

5 Kà Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè gbò e bà géè sí tóm ke bồòna tồòa kọ, “Naanii
kọ̀láá nu e a kọ́ nèi.”

6 A beè ié ọ̀ọ̀lẹ̀ kà pọ̀b kà káná múú e ba è tú dem dèmmà e a beè di kḭ́é
nyòòmà bé e pá Júù ólò logá ló vaá lógí ló dénè nu ồònà naa, naamá ba nàà
nu kunu kẽ, boo bée bé e a é náa vaá bà léèmàè Bàrì. Ene kà kánáá é láá bằ
òb à bè òb nè vòò pọ̀b gyóògò.

7 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nè gbò e a géè sí tómá kọ, “Tõi múú mmeí m gbò kánáí.”
Ba beè gboó tố́ múúá inmági gbố́ó gấ,

8 vaá à gboó kọ́ nèva kọ, “Ni zẹ́ẹ̀ ivii sìgà múú lọlii m kánáá mai nen e a di
togó ge ẹ̀b bồòna tồòi.” Ba beè gboó ivi máe.

9 Tố́ó e nen e a di togó bồòna tồòa dáálá dém ló múú e Jíìzọ̀s beè kiilà naamá
míí́í vaá náa nyímá kḭ̃ e bà tú lọl domá (náa kal ló bée kọ gbò tóm e a beè ivi
máeá nyímá), a beè gboó kolí dóm e a gé ílí vaá

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 vaá kọ́ nèe kọ, “Kọ̀láá nen ólò gyà sḯ tú lé míí nè gbò nen kọ bà á ỏ̀, vaá tố́ó e ba ni ố mmè gbàà, à gboó tú ọ̀ọ̀là gấ míí nèva. Sõò olo gbóò kùmà lé míí sẹ̀ẹ̀ kátogói!”

11 Níí túá kà tóm dṹùnè e Jíìzọ̀s beè sì e. A beè sí tóm dṹùnèi gbẹ́á bon Kénà e a di Gálìlì, vaá naa ní e a dṹùnè dọ́ bàlà kẽ. Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó dẹ̀lẹ́e nyíe boo.

12 Tố́ó e níí ni tění, Jíìzọ̀s nè a kà nè pá a vígà pá gbálà nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó àà kil Kapánìọ̀m gé tõo sìgà dee.

13 Vààla Gyọ́ọ̀ Tění Zelí pá Júù beè iná boo gè lee, vaá Jíìzọ̀s à gboó sí Jerúsàlẹ̀m.

14 À íná boo be Tọ Káí vaá mòn gbò e bà gé óo láo nè naanà ból nè bẹ̀ẹ̀ kukuu. A monna gé gbò nyáànà kpègè e bà dì ḭ̃ì tḗ kḭ̃é.

15 A beè gboó lò pyob pyob díí e a tú kpomá dénè ba naanà ból nè ba láo nè ọ̀và lọl boo be Tọ Káíá. A beè tãagi bá kpò té e gbò nyáànà kpègè beè sẹ̀lẹ̀ kpègè boo uú kẽ, naa ní e ba kpègè zaala kẽ.

16 À gboó kọ́ nè gbò e bà géè oo bẹ̀ẹ̀ kukuuá kọ, “Õaíva lọlii kḭ̃í! Ó gá kiilai tọ nà Tẹ̀ naamai kè ki!”

17 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó kẽea boo nu e ba è emí m Kpá Káí kọ, “Bùlà o tọ, e Bàrì, é déèm̄ lọl kẽ.”

18 Gbò tule pá Júù beè gboó bḭ̃ìná Jíìzọ̀s kọ, “Mó kà nu kùùmà dẽe ní e o é zógèi vaá kọ é zìgà kọ ò íè kpóó e a kọ́ ó naa bé e o nááa é?”

19 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Kumii Tọ Káíí uulií kẽ, mè nda é éleè èla m taa dee.”

20 Bà gboó kọ́ nèe kọ, “Tọ Káí e ba è tú bàà tub nè ọ̀ọ̀lẹ̀ gbáá tìbmà ní e olo kọ́ ò é láá elèè èla m taa dee é?”

21 Sõò tọ káí e Jíìzọ̀s géè kọ̀ beè a nom kpá ló.

22 Tố́ó e Bàrì ni kẽeée lọl ke mà ú, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó kẽea boo kọ a è kọ́ vó vaá bà gboó zìgà ló nu e a beè ẽá m Kpá Káí nè ní e Jíìzọ̀s beè kọ̀.

23 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s di Jerúsàlẹ̀m ló Vààla Gyọ́ọ̀ Tění Zelí, gbele tồò nen beè dẹ̀lẹ́e nyíe boo tố́ó e bà mon tóm dṹùnè e a sí.

24 Sõò Jíìzọ̀s náa beè tẹ̀lẹ̀ ló kẽ nèva, boo bée kọ à nyímá ló dénè nen leevè.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

25 Náa è dú bíi kọ nen á kọ́ nu e a kil ló gbò nen nèe, boo bée kọ ẹlẹ beè nyimá nu e a di nyíe nen.

Jọ́ọ̀n 3

1 À íe ene kà gbálà, e a dṹùnà pá Fárèsì, e a kọlà Nikọdímọ̀s. A beè di gbàà gbò tule pá Júù.

2 Gbálài beè tú bílá dee simá ló Jíìzọ̀s vaá kọ́ nèe kọ, “Nen Dò Bá, è nyímà kọ ọ̀ọ̀ nen dò bá e o aa bá Bàrì, boo bée kọ tọ́ọ̀ nen e Bàrì á géé ló náa é láá sí íb gbò tóm dṹùnè e o gé síí.”

3 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Ṁ palà ge ló kà kà bel nèni kọ nen e bè náa kpáá mèà náa é láá di zẹ̀ẹ̀ gbò e Bàrì gé lẹẹlà bel ló.”

4 Nikọdímọ̀s beè gboó bĩináe kọ “Mó sḭ́ deè ní e nen é tění vaá láá mèà boo tố́ó e a ni dú kà nen é? É kọ à válí kọ á kpáá bã gbàà a kà vaá mèà?”

5 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Ṁ gé ló kà kà bel nèni kọ nen e bè náa kpáá mèà tení bá múú nè Nyómá Káí náa é láá bã zẹ̀ẹ̀ gbò e Bàrì gé lẹẹlà bel ló.

6 Kọ̀láá nen e a beè mèà tení bá nom kpá ló dú nom kpá ló, sõò nen e a ni meà tení bá Nyómá Kái ní nyómá é.

7 Á gá bọọní ló kọ m̀ kọ́ nèni kọ ò íè ge kpáá mèà.

8 Kĩ e a léémá fọ́ọ́lọ́ ní e a ólò ùlà e. Ò é dẽe gé mon, sõò nóó nyímà kĩ e a aà dù nè kĩ e a gé má sḭ́. Vóá bé e a dì naa kilma ló kọ̀láá nen e a meà tení bá Nyómá Káí é.”

9 Nikọdímọ̀s beè gboó bĩiná kọ, “Mó sḭ́ deè ní e níá gẽniá é láá lẹ̀ẹ̀à e?”

10 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Olo nen dò bá pá Ízràẹ̀l ní e bè nóo nyímà gbò nu e a dì belí vó é?

11 Ṁ palà ge ló kà kà bel nèni kọ beele gé kọ́ nu e e nyímà, vaá è gé nè kpẹa nu e e ni monmà dẽe, sõò nóo tomìì ge tui bẹẹ kpẹa.

12 Begè dẽe tố́ó e m ni tú nu e a di boo bàlà boo lomá bel nèi vaá nóo zigàìa. Be m̀ gboó tú nu e a di káála lomá bel nèi, ò é náà và zigai é.

13 Tọ́ọ̀ nen gáà ina káála, daalá lọl ló nda, Sẽ́áná Nen, e m beè aa káála dù.

14 “Vaá dì belí bé e Mózìs beè lùl naanà kpé ló kpóó té vaá dàlàe elí boo gbẹá boo kpáá bàlà ól naa, vóá bé e bà íè ge dàlàna gé nda, Sẽ́áná Nen, elí boo naa é,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 kọ bé kọ̀láá nen e a dẹlẹ́m̄ nyíe boo íé dùm e bè náa tá.

16 “Vóá bé e Bàrì vulè bàlà boo naa vaá gboó lọ̀à áá kà a Sáánà bá nè e, kọ bé kọ̀láá nen e a dẹlẹ́e nyíe boo náa é pè; tãa vó, à íe dùm e bè náa tá.

17 Boo bée kọ tố́ó e Bàrì lẹẹ̀là a Sáánà domá bàlà boo, náa kọ́ á gé bẽgè bel gbò nen; tãa vó, à kọ́ gbò nen á dùùà tení dúé bá.

18 “Bàrì náa bẽ́gè bel tọ́ọ̀ nen e a dẹlẹ nyíe boo a Sáánà, sõò bel bẽ́è kọ̀láá nen e bè náa dẹlẹ́e nyíe boo lọ̀l, boo bée kọ náa dẹlẹ nyíe boo áá kà Sáánà e Bàrì íe.

19 Bàrì bẽ́gè bel gbò nen kọ ẹ́ẹ́ dee beè dú bã bàlà boo vaá gbò nen à vùlè gín gbẹẹ ẹ́ẹ́ dee, boo bée kọ ba láb dú pọ́lọ́.

20 Kọ̀láá nen e a gé sí pọ́lọ́ ólò ọví ẹ́ẹ́ dee, vaá náa ólò zìgà ge bã kĩ e ẹ́ẹ́ dee dì, mè á di vó a pọ́lọ́ ẹẹae bàlà kẽ.

21 Sõò kọ̀láá nen e a gé náa nu e a lelà ólò bã kĩ e ẹ́ẹ́ dee dì, kọ bé dẽe dénè nen moà kọ Bàrì beè di nvée kọ̀láá kà tóm e a géè siè.”

22 Tố́ó e níí ni tení, Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó bã Judíà. A beè zọ̀va tõó kĩé vaá logmà múú gbò nen.

23 Jọ́ọ̀n beè di Áínọ̀n e a géè logmànà gé múú gbò nen, boo bée kọ gbele tồò múú beè di kĩé. Áínọ̀n beè di ku ló Sélìm. Gbò nen beè dúé ló vaá à tú múú logmáva.

24 (Boo tố́óá, bà gáà beè nvèè Jọ́ọ̀n kpọ́gọ́lọ́.)

25 Sìgà gbò e bà ólò nyoone nvée Jọ́ọ̀n beè zọ̀ ene nen Júù dula boo ba nàà nu ge logá ló kọ bé bà léèmàè Bàrì.

26 Ba beè gboó sí ló Jọ́ọ̀n vaá kọ́ nèe kọ, “Nen Dò Bá, ò kẽea boo gbálà e o beè kọ́ nu e a kil ló e a beè dìní ló na sḩ́ Pene Jọ́dàni booá? À dì e a gé lógmà múú gbò nen, vaá dénè nen gé kõoà síé ló!”

27 Jọ́ọ̀n à aalá kọ, “Tọ́ọ̀ nen náa é láá ié tọ́ọ̀ nu e bè náa dú kọ Bàrì ní e a née é.

28 Boolo é láá sii nen di tồò nèm̄i kọ m beè kọ́ nèi kọ, ‘Níì nda ní Méné e Bàrì Sa é nì, sõò mè Bàrì beè lẹẹ̀làm̄ kọ ḿ gyàé sḩ́.’

29 Dóm e a gé ílí va ní e vaá dì nè e. Tố́ó e kóò dóm vaá di ela, vaá dá̃ mon a kóò e a gé dú, nyíee ólò gboó palà ge ẹẹ. Níá íb nu e a lẹẹàm̄ ló vaá kọ́ nyíem̄ á aa deè ẹẹ é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 Ẹlẹ é íè ge dààa boo vaá nda kil kẽ.

31 “Nen e a aa gbàn deè dù el boo dénè nen. Nen bàlà boo é bélí pá bàlà boo vaá ló bel e a kil ló nu bàlà boo, sõò nen e a aa káála dù el boo dénè nen.

32 À kọ́ nu e a beè mòn vaá dằ, sõò tọ́ọ̀ nen náa tú a bel.

33 Kọ̀láá nen e a tú a bel nveè kpò tế kọ Bàrì dú nen kà kà bel.

34 Nen e Bàrì beè lẹ̀ẹ̀là ólò ló bel e a dú gấ Bàrì, boo bée kọ Bàrì ólò tú a Nyómá Káí mmèé m.

35 Tẹ̀ vulè a Sấáná vaá à tú dénè nu nvèèé bá.

36 Kọ̀láá nen e a dẹlẹ nyíe boo Sấáná Bàrì íe dùm e bè náa tá, sõò kọ̀láá nen e a lọl togó kè kẽ a Sấánáí náa é íe dùm; tãa vó, kpọ̀ té Bàrì dìé boo.”

Jọ́ọ̀n 4

1 Pá Fárèsì beè dấ kọ gấ bug nen e Jíìzọ̀s kólí vaá bà nyoonée, naa ní e a lógmàva múú, beè èl gấ bug ní Jọ́ọ̀n.

2 (Náa kal ló bée kọ níì beè ẹlẹ, Jíìzọ̀s, nì, mè gbò e bà ólò nyoonée nvée ní e a géè logmà múú gbò nen é.)

3 Tốó e Jíìzọ̀s nyímá kọ pá Fárèsì dấ naa vó, a beè gboó aa Judíà vaá kpáá tãanè Gálìlì.

4 A beè dì bíí kọ á iè ge tení Samérìà.

5 Tốóá, a beè gboó kyãà iná ene kà bon Samérìà e a kọlà Sáíkà. Boná beè di ku ló kunu kẽ e Jékọ̀b beè dõo nè a nvín Jósẹ̀f.

6 Bànà múú Jékọ̀b beè di kĩé, vaá bé e ló Jíìzọ̀s ni ọọ boo kyẽ̀ẽa, a beè gboó ĩì tế kpàn bànà múúá. Tốóá beè láá dú lèlà nààní.

7 Ene kà ńnváá Samérìà beè dú ló gè tàb múú, vaá Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Dõo múú nèm̄, mè ḿ ố.”

8 (Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè di zẹ̀ẹ̀ tọ boo tốóá e bà géè zálí nu ge dè.)

9 Ńnvááá beè gboó aalá kọ, “Éé nááá e olo, nen Júù, bannà múú bá nda, pá bia Samérìà, e?” (Boo bée kọ pá Júù náa ólò zọ̀ pá Samérìà naaá tọ́ọ̀ íb nu.)

10 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Bà á kọ ó nyimá ló nu e Bàrì é láá nè, nè íb nen e a gé banni múú báí, ò gá è láá bànie vaá à néni múú dùm.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Ńnvááá à kọ, “Tẹ́ẹ̀, bànà múúí bọọ kè tẽ́ vaá nóo íè nu ge tàbmà múú. Ãà
ní e o é tú na kà múú dùm lọl é?

12 É kọ olo bọọ èl beéle nómá tẹ̀ Jékọ̀b e a beè ùb bànà múúí gbẹ̀ẹ́ kẽ nèi,
vaá bãànà ẹlẹ beè ọ̃ múú e a dú m, vaá pá a nvín nè a gònò nom à õna gé?”

13 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Nen é ọ̃ múú bànà múúí lọ̀l vaá òòe kpáá kãana gé,

14 sõò òò nen e a ọ̃ na kà múú e nda é neí náa é kẽ́ana tọ́ọ̀ dee. Tãa vó, múú
e nda é née é díé m belí dẹ̀ múú e a é bú teníé m vaá túe sẹlẹ́ dùm dọ̀ dee e
bè náa tá.”

15 Ńnvááá à gboó kọ, “Tẹ́ẹ̀, dõo na kà múú nèm̃ kọ bé òòm̃ náa kẽ́ana, naa ní
e ḿ kpáá olòó dú kĩí gé ivi múú.”

16 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Sì gé kolí o dóm vaá ò gbái dui.”

17 À aalá kọ, “Ním̃ íè dóm.” Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “À dú kà kà belí bé e o kọ́ naa
kọ nóo íèè dóm.

18 Boo bée kọ vòò nen e o ni íá, vaá nen e o di ló kátogóí náa ílíni. Ò ló kà kà
bel na sẽ́ deè.”

19 Ńnvááá à gboó kọ, “Tẹ́ẹ̀, m̀ monì kọ ọ̀ọ̀ nen kọ́ bùlà Bàrì.

20 Boo gùi ní e beéle gbò nómá tẹ̀ beè tõo tãàga ló Bàrì e, sõò boolo, pá Júù,
kọ́ì kọ Jerúsàlẹ̀m ní e nen íe gè tõo tãàga ló Bàrì e.”

21 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Palà ge dẽ̀, e pá bia, mè tố́ó gé dú e bè nóo é beè tunai
boo gùi à bè Jerúsàlẹ̀m naamai ke tõ̀ò ge tõo tãaga ló Tẹ̀.

22 Boolo, pá Samérìà, nóo nyímàì ló nu e o gé tãagai ló. Beele, pá Júù, nyímà
ló nu e e gé tãaga ló, boo bée kọ dùùà beè tení bá pá Júù.

23 Sõò tố́ó gé dú, vaá a lée, e lèlà sẽ́ gbò e bà gé tãaga ló Tẹ̀ é tãagàé ló m
nyómá nè kà kà bel, boo bée kọ gbò e a bélí vó ní e a di bíi ló Tẹ̀ kọ bà á
tãagàèé ló é.

24 Bàrì dú nyómá, vaá gbò e bà gé tãagàé ló íe ge mòn kọ bà tãagàèé ló m
nyómá nè kà kà bel.”

25 Ńnvááá à gboó kọ́ nèe kọ, “M̀ nyímà kọ Méné e Bàrì Sa, e a kọlà Kráìst, gé
dú. Tố́ó e a é dú, à é kọ́ dénè nu nèi.”

26 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Níé nda, e m gé zọ́ni loá belí.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 Kà lèlà na tóm ní e gbò e bà ólò nyoonée nvée ooa kẽ dù e. A beè palà ge
bọọvá ló ge mòn pá bia nè ẹẹ̀ e bà gé lóá bel. Sõò tọ́ọ̀ ọ̀và náa bḭ́íná kọ, “Éé
ní e o gbḭ́ì e?” à bè ge bḭ̃íná kọ, “Éé náa vaá ò gé zọ pá biaí loá bel é?”

28 Ńnvááá beè gboó gbẹẹ a káná múú kẽ vaá àà bã zẹẹ̀ tọ, gé kọ́ nè gbò nen
kọ,

29 “Dui gé monii nen e a kọ́ kọ̀láá nu e m beè naa nèm̄. É kọ náa é dú kọ ẹlẹ
ní Méné e Bàrì Sa é?”

30 Gbò nen beè gboó aa zẹẹ̀ tọá vaá dú ló Jíìzọ̀s.

31 Boo tọ́óá, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè dì e bà gé baníe kọ, “Nen Dò Bá,
zẹẹ́ gé dé gyā́á.”

32 Sõò à kọ́ nèva kọ, “Nda íè gyā́á ge dè e boolo nóo nyímàì nu e a kil ló.”

33 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó gbẹá zẹẹ̀ áá baala bḭ̃íná kọ, “É kọ à
íè nen e a è máe gyā́á?”

34 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “Nà gyā́á kọlà ge naa bùlà nen e a beè lẹẹ̀làm̄, nè ge sí
tóm e a beè nèm̄ lọ̀l dẽe.

35 É kọ náa íe bel e o ólò loi kọ, ‘À sigè ténì ḗ vaá nu léèvè’? Sõò nda gé kọ́
nèi kọ ó dalai dẽe ẹbmai boo bàlà ól vaá ò ẹvii bé e nu ni léèvè vaá lee gè
bùùlà naa!

36 Nen e a buulà nuá íe a kpḗ, vaá ié ból súú e a léèvè e ẹlẹ bọ́ònè ló nvee m
dùm e bè náa tá, naa ní e nyíe nen e a è fò nè ní nen e a buulà é gbá ẹ́ẹ́.

37 Bel e gbò nen ólò lòa gboó dú kà kà, kọ, ‘Ene nen fó, dõòna nen à bùùlà.’

38 Nda beè lẹẹ̀lài kọ ó gé buulai nu e bè nóo beè sii tóm ló. Dõòna gbò ní e a è
sí tóm ló é, vaá tóm e ba è sì à bã́ úlù nè boolo.”

39 Gbele tõò pá Samérìà e a di boná beè dẹlẹ́e nyíe boo lọl ló kpẹa e bà dā́ gā́
ńnvááá kọ, “À kọ́ kọ̀láá nu e m beè naa nèm̄.”

40 Boo bée vó, tọ́ó e pá Samérìà ínaé ló, ba è gboó palà ge bàn kọ á gbẹae
ba bon. Jíìzọ̀s beè gboó tú bàà dee tõòma kḭ̃é.

41 Dõòna kà gā́ bug nen beè di boo bée bel e bà dā́ gā́ ẹlẹ vaá dẹlẹ́e nyíe
boo,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

42 naa ní e bà kọ́ nè ńnváááá kọ, “Bẹẹ gè dẹlẹ́ẹ nyíe boo náa fulàna boo bel e a aa gã́ olo, boo béé kọ beele e tú beéle tố dãmá bel e a dúé gã́, vaá è gboó nyimá kọ kà kà e ẹlẹ ní Nen Dùùlà bàlà boo é.”

43 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni tú pálàa deeá tồòma boná lọ̀l, a beè gboó àà má sĩ́ Gálìlì.

44 Sõò ẹlẹ, Jíìzọ̀s, beè kọ́ naa vó, kọ “Gbò e a zọ nen kọ́ bùlà Bàrì duá ẽẽènè kà bon náa ólò nvèèe ka ló.”

45 Boo béé vó, tố́ó e a íná Gálìlì, gbò e a di kĩ́é beè zààvàé ló lọl ló kọ baala nè ẹẹ̀ beè gbá di Jerúsàlẹ̀m ló Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí vaá bà mòn kọ̀láá nu e a beè naa gbẹ́á kĩ́é boo tố́óá.

46 Jíìzọ̀s beè kpáá iná bon Kénà e a di Gálìlì. Kĩ́é ní e a beè tõo vaá kìílà múú naamá míí é. Ene kà pọ̀b nen e a ólò sí tóm tọ méné beè di Kapánìọ̀m, vaá ló a nvín pá gbálà beè gboó zọ̀.

47 Tố́ó e a dã́ kọ Jíìzọ̀s a aa Judíà vaá iná Gálìlì, a beè gboó síé ló gé bànie kọ á dú Kapánìọ̀m gé boè a nvín, mè a íná boo gè ù.

48 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèe kọ, “Be boolo nóo monmai dẽe tóm dũ̃ùnè nè nu kùùmà dẽe nóo zigàì!”

49 Nen tómá à aalá kọ, “Tẹẹ̀, be nóo gbẹ́a boo zọ̀m̄ gbá tọ àà, nà nvín é ú.”

50 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Àà, mè o nvín é dum.” Gbálàa beè ziga ló mon bel e Jíìzọ̀s kọ́ nèe vaá gboó àà.

51 Pá a gyóòlo beè sì gé zọ̀e nyòòna èèlè e a gé dú, vaá gboó kọ́ nèe kọ a nvín pá gbálà a bóá.

52 A beè gboó bĩ́ináva tố́ó e ló nvíná beè dalà togó valí, vaá bà kọ́ nèe kọ, “Boo ene tóm fèèbe sõóeá ní e sì sã́á beè táé ló é.”

53 A tẹ̀ à gboó kẽea boo kọ níá kà lèlà tố́ó e Jíìzọ̀s géè kọè neèe kọ, “O nvín é dum” é. Ẹlẹ nè dénè pá a tọ beè gboó dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s.

54 Níí kátogóí egè bàà tóm e Jíìzọ̀s aa Judíà iná Gálìlì vaá sì tóm dũ̃ùnè.

Jọ́ọ̀n 5

1 Tố́ó e níí ni tění, Jíìzọ̀s beè gboó sí Jerúsàlẹ̀m ló ene kà vààla gyọ́ọ pá Júù.

2 Ene kà pọ̀b kà bànà e múú ólò di m beè di kpàn Gbàn Sĩ́ Naanà Ból e a di Jerúsàlẹ̀m. Béé bànàa beè kọ̀là Bẹtzátà m mon bel Híbrù. Vòò kà ke kọ̀ọ̀lọ̀ beè di ló bànàa

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 vaá gbele tɔ̃ò gbò zọ́ ló nè gbò gímá dẽe nè gbò kọ̀và bii ló gbò e ene báà sḭ́
ú tává ló beè olòó ma ke kọ̀ọ̀lọ̀a. ((Bà géè elá bànà kọ múúá á zùgà,

4 boo bée kọ nyómá tóm Dõò beè olòó dù gé bã m múúá vaá zùgè lọl tố́ó tẹlẹ
tố́ó. Kọ̀láá nen e a gya sḭ́ saá m múúá ní e a géè gboó boá aa bá kọ̀láá íb zọ́
ló e a beè dìé ló é.))

5 Ene kà gbálà e a ni tú tub nè òb nè aatáá gbáá tɔ̃òma kè mà kom beè di kḭ́é.

6 Tố́ó e Jíìzọ̀s mon gbálài e a di ma kḭ́é vaá nyimá kọ a tú gbele tɔ̃ò gbáá
tɔ̃òma kè bá komá, a beè gboó bḭ̃ínáe kọ, “É kọ à tanni ge boá?”

7 Gbálà e ló zọá à aalá nèe kọ, “Tẹ́ẹ̀, nímm̄ íè tọ́ọ̀ nen e a dalàm̄ tẹlẹ m múúí
boo tố́ó e a gé zugà. Bé m̀ gá kọ́ ḿ dọe m, dõòna nen ólò gyààm̄ sḭ́ kẽ dọ m.”

8 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Aa boo, ulí o búl, vaá ò kyãà.”

9 Kpá ló gbálàa beè gbẹá boo valí. À gboó ulí a búl vaá dàlà togó kyãà. Nuí
beè naaá dee bò séi pá Júù,

10 vóá gbò tule pá Júù beè gboó kọ́ nè gbálà e Jíìzọ̀s beè bòa kọ, “Nieí dee bò
séi vaá náa lelà kọ ó kẹ̀là o búl.”

11 Sõò gbálàa beè aalá nèva kọ, “Nen e a è bóm̄ ní e a beè kọ́ nèm̄ kọ, ‘Ulí o
búl vaá ò kyãà’e.”

12 Bà gboó bḭ̃ínáe kọ, “Níá mée e a kọ́ nèni kọ ó ulí o búl vaá ò kyãà e?”

13 Gbálà e a beè boáá náa nyímá ló nen e a beè bóe, boo bée kọ gbò nen beè
di ḿmá kḭ́é vaá Jíìzọ̀s beè sọọá bẃvá gbàà.

14 À zila fẹ́ẹ̀gẹ̀ ló vaá Jíìzọ̀s a zọ̀ gbálàa nyòònà gbẹá Tọ Káí vaá gboó kọ́ nèe
kọ, “Gbàn tố́, mè lóni a válí kátogóí! Ó gá siná pọ́lọ́, mè á di vó vaá pọ́lọ́ nu e
a el vó dọ́ní boo.”

15 Gbálàa beè gboó àà gé kọ́ nè gbò tule pá Júù kọ Jíìzọ̀s ní e a beè boèe é.

16 Boo bée vó, gbò tule pá Júù beè dàlà togó biigè ló Jíìzọ̀s, vaá gbḭ́ gè fẹ́e, kọ
à bó nen dee e baala ólò bomàè séi.

17 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Nà Tẹ̀ dì e a gé sí tóm lee, vaá nda gé síná gé tóm.”

18 Níí beè naa kọ gbò tule pá Júù á kpáá palà ge ẃ ge fẹ́e. Níì áá boo bée gè
kọ a gbáálá log e a bẹl dee bò séi nì, sõò boo bée kọ à kọ́ná gé kọ Bàrì dúè a
Tẹ̀, e a náa kọ à gé kọ́ mè Bàrì nè ẹ̀ẹ̀ kunae ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Ṁ palà ge ló kà kà bel nèi kọ nda, Sấáná, níḿ láá dọ kẽ naa tọ́ọ̀ nu e bè náa dú nu e m moni bá nà Tẹ̀ e a gé náa. Boo bée kọ kọ̀láá nu e ẹlẹ gé náa ní e nda gé náana gé é.

20 Boo bée kọ nà Tẹ̀ vulè nda, a Sấáná, vaá à zogèḿ kọ̀láá kà nu e a gé náa. À é zógèḿ kọ ḿ naa bãànà nu e a el vói, e a é bọọ ló dénè bọ̀ì.

21 Gbỗònà bé e nà Tẹ̀ ólò kẽee gbò íí vaá nèva dùm naa, bé e nda, Sấáná, nenà gé dùm gbò e a dú nà bùlà naa é.

22 Nà Tẹ̀ náa gé béélá bel ló tọ́ọ̀ nen, sõò a beè tú dénè nu e a kil ló bèèla bel nvee bá nda, a Sấáná,

23 kọ bé dénè nen nveèḿ ka ló, belí bé e bà nveè ka ló nà Tẹ̀ naa. Nen e bè náa nveèḿ ka ló náa nveè ka ló nà Tẹ̀ e a beè lẹ̀ẹ̀làḿ.

24 “Ṁ palà ge ló kà kà bel nèi kọ nen e a dấ nu e m gé kọ́ vaá dẹlẹ nyíe boo nen e a beè lẹ̀ẹ̀làḿ, íe dùm e bè náa tá. Bà náa é túe nvee m bèèla bel, sõò a aa bá ú bã bá dùm.

25 Ṁ gé palà ge ló kà kà bel nèi kọ tố́ó gé dú, vaá a lée, e gbò íí é dấ mon nda, Sấáná Bàrì, vaá gbò e bà dấ é kẽeà bã bá dùm.

26 Boo bée kọ dì belí bé e Tẹ̀ íe dùm e a di m ẹlẹ naa, vóá bé e a nè kọ Sấánáá á iena gé dùm e a dìé m naa é.

27 Vaá a beè tú kpóó nèe kọ á beelá bel ló gbò nen, boo bée kọ ẹlẹ ní Sấáná Nen é.

28 “Níí á gá bọọí ló, boo bée kọ tố́ó gé dú e dénè gbò e ba è ù é dấḿ mon

29 vaá bà aa m ba bànà ú. Gbò e ba è naa lé é kẽeà bã bá dùm, sõò gbò e ba è naa pọ́lọ́ é kẽeà bã bá bèèla bel.

30 “Áá nda ním láá dọ kẽ naa tọ́ọ̀ nu. Kọ̀láá bé e m dấ gấ nà Tẹ̀ kọ ḿ beelá bel naa, ní e m ólò beelá é. Vó náa kọ nà bèèla bel á lèlà, boo bée kọ níḿ gé bé boo gè naa nà lee ló, sõò m̀ di boo gè naa lee ló nen e a beè lẹ̀ẹ̀làḿ.

31 “Be áá m̀m̀ élá nen di tỗò nè nà bá, bé ò nyímá kọ nà bel náa tấáná.

32 À íe dõòna nen e a élá nen di tỗò nèḿ, vaá m̀ nyímà kọ kpẹa e a gé nè kìlmàḿ ló dú kà kà.

33 Boolo ní e o beè lẹẹlai tóm simai ló Jọ́ọ̀n vaá à ló kà kà kpẹa e a kilíḿ ló nèi é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

34 Níḿ gé kọ́ vó nèi kọ nen ní e a gé élá nen di tǒò nèḿ é, sõò ḿ gé kọ́ vó nèi kọ bé ò duuai.

35 Jọ́ọ̀n beè dì belí té sấ e a bẹ́ ẹẹlẹ̀ kẽ, vaá a beè tàn boolo, m gbálà ńkem tốó, kọ ẹ́ẹ́ dee e a dúé ló á màn záá zaà ló neèi.

36 “Sõò ḿ íè nu e a élá nen di tǒò nèḿ vaá èl ní e Jọ́ọ̀n beè elá: Tóm e nà Tẹ̀ beè nvèèḿ bá kọ ḿ sí ǒònà dẽe, bãànà dénè tóm e m gé síí, ní e a élá nen di tǒò nèḿ kọ nà Tẹ̀ ní e a beè lẹẹ̀làḿ é.

37 “Vaá ẹlẹ, nà Tẹ̀, e a beè lẹẹ̀làḿá beè elana gé nen di tǒò nèḿ. Boolo gáà dãie mon boo tốó e a gé ló bel à bè ge monmai dẽe bé e a meà naa tọ́ọ̀ dee,

38 vaá nóo neì deè kọ a mon bel á gbẹaeí m, boo bée kọ nóo tomìì ge zigai ló kpẹa e a dú gấ nen e a beè lẹẹ̀là.

39 “Ò túì tốó nomai Kpá Káí boo bée kọ ò íèì bùlà kọ dùm e bè náa tá di m. Vaá mè é Kpá Káíá gé kọ́ nu e a kil ló nda.

40 Sõò nóo zigàì ge duḿí ló, naa ní e o é íei dùm.

41 “Níḿ gé gbḭ́ ka e a aa bá nen.

42 Sõò nda nyímài ló kọ bọọ nyíe náa vulè Bàrì.

43 M̀ ela boo bée nà Tẹ̀ vaá dúí ló, vaá nóo túḿi. Sõò be dõòna nen gboó elá boo ńlẹ bée vaá dúí ló, ò é túi na kà nen.

44 Boolo e o gé gbẹẹ́lii ka e a aa bá Bàrì, e a bela á gé, vaá gbḭ̃i ka e a aa bá ene, à é náà và vaá ò láá dẹlẹ́ḿi nyíe boo é?

45 “Ó gá iei bùlà kọ nda ní e m é lói bel ló nè nà Tẹ̀ e. Mózìs, e bọọ ból dẽe sḭ́ di booá, ní e a lói bel ló é.

46 Boo bée kọ be ó zigai ló nu e Mózìs beè kọ, ò gá è beè ziganai gé ló nu e nda gé kọ́, boo bée kọ nu e a beè emí kil ló nda.

47 Sõò tấgíní bé e bè nóo zigai ló nu e a beè emíá, à é tění naa và vaá ò zigai ló nu e m gé kọ́ é?”

Jọ́ọ̀n 6

1 Tốó e níí ni tění, Jíìzọ̀s beè gboó fùl Pene Gálìlì, e a kọlànà gé Pene Taibérìọ̀s.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Gbele tɔ̃ò nen beè kɔ̃òà bìàé nvée, boo bée gbò tóm dũùnè e ba è mòn kọ à sí boo gbò e lóva beè zọ̀.

3 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó dɛ́e bã boo gù vaá ĩì tɛ́.

4 Tɔ́ó Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí, e pá Júù ólò dé zààvà, beè iná ku ló.

5 Tɔ́ó e Jíìzọ̀s dàlà dẽe boo vaá mòn gbele tɔ̃ò nen e a gé dúé ló, a beè gboó bĩiná Fílìp kọ, “É sí ãà gé zalí gyã́á e dénè gbòi é dé é?”

6 (A è kọ́ vó naamá ge ẹ̀bmà Fílìp, boo bée kọ a beè nyimá bé e ẹlẹ é náa.)

7 Fílìp à aalá kọ, “Kà bè è tú gã́ bug kpègè e bà ólò kpɛ́ nè nen e a tú aatáá ɛ́ simá zílà tóm zalmá gyã́á nè gbòi, náa é gbõoma, naa ní e bu ọ̀và é dõonà sã́gá sã́gá.”

8 Ene nen e a ólò nyoonée nvée e a kọlà Ándrù, vígà Sáímọ̀n Pítà, beè gboó kọ́ nèe kọ,

9 “Ene kà nvín pá gbálà e a di kĩí íe vòò kpò fétúlú e ba è gbɛ̃̀ nu e a kọlà báálì, e a bélí kpá kyàlà, bùlmà. Bàà pa gyã́à dìnàe gé bá. Sõò níé é íná ãà ló íb gã́ bug není é?”

10 Jíìzọ̀s beè lẹ̀ẹ̀là kọ bà á kọ gbòa á ĩì tɛ́ kẽ. (Gbele tɔ̃ò víl beè di kĩé.) Dénè gbòa beè gboó ĩì tɛ́ kẽ, vaá gã́ bug kà nen pá gbálà e a dìvá gbàà beè láá toolá òb nè bàà bóó nè òb tub (5,000).

11 Jíìzọ̀s tú gbò fétúlúá, vaá tɔ́ó e a ni ɔ́á Bàrì zaá boo lọ̀l, à gboó kọ bà á nè gbò e a di ĩì tɛ́ kẽá. Vóá bé e a è naana gé gyã́àa naa é, naa ní e dénè ọ̀và beè dé belí bé e a biíva naa.

12 Tɔ́ó e dénè ọ̀và ni dé vaá gbààva à ḿmá, a beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Bõonei ló ní e a sígavá ló, naa ní e tọ́ọ̀ kà náa é gbẹ́á kẽ kyọ̀à.”

13 Bà gboó bɔ́ònè ló ní e gbòa dé vaá à sigavá ló dẽe vòò kpò fétúlúá vaá à ḿmá m òb nè bàà kà kùn.

14 Tɔ́ó e gbò e bà di kĩé ni mon tóm dũùnè e Jíìzọ̀s síí, ba beè gboó kọ, “Tọ́ọ̀ kà dàg á gé ló kọ ẹlẹí ní Nen Kọ́ Bùlà Bàrì e ba è kọ à é dú bàlà boo é!”

15 Tɔ́ó e Jíìzọ̀s mon kọ bà é gé tuè bá kpóó siimàèe naamàè méné, à gboó kpáá má sĩ́ boo gù kĩ e a é dú áá ẹ̀ẹ̀.

16 Tɔ́ó e a ni dú ló èlà, gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó kyãà tãanè nu gã́ pene

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 vaá bã faà, e bà gé ful má sḯ Kapánìọ̀m. Dee beè bílá vaá Jíìzọ̀s gáà òòà gé kẽ inavá ló.

18 Dénè tọ́óá, gbele kpóó ló fọ́ọ́lọ́ géè ùlà vaá tãage peneá.

19 Boo tọ́ó e ba ni ọ́ví begè dẽe bé e a é láá tọ̀ò ge fùl tub nè vòò à bè tub nè òb kélè ól, ba beè gboó mòn Jíìzọ̀s e a ni kyãa boo peneá vaá iná ku ló ba faà. Pọ̀ beè sííva

20 vaá Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Pọ̀ á gá siíi, mè níá nda!”

21 Nyíeva beè gboó ẹẹ kọ á bã faàa. Vaá boo ẽẹ̀ènè tọ́óá ní e ba faà gbẹ́á boo iná nu múú kĩ e bà géè tãanè e.

22 Dee e a bẽene, gbò e ba è elá na bá pene e gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè ọví faà ààa beè gboó kẽea boo kọ ẽẹ̀ènè kà faà ní e a beè di nu múúá é. Bà nyímá kọ áá gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s ní e ba è bã faà àà e, naa kọ Jíìzọ̀s náa beè zọ̀va bã faà boo tọ́ó e bà géè àà.

23 Sõò a beè ié gbò faà e a beè teági aa Taibérìọ̀s vaá iná ku ló kĩ e gbò nen beè tõo dé fétúlú e Dõò beè õá Bàrì zaá booá.

24 Tọ́ó e gbòa mon kọ Jíìzọ̀s à bè gbò e bà ólò nyoonée nvée á gé kĩé, baala beè gboó bã m gbò faàa vaá má sí Kapánìọ̀m gé gbḯ Jíìzọ̀s.

25 Tọ́ó e bà mon Jíìzọ̀s na bá peneá, ba beè gboó bĩináe kọ, “Nen Dò Bá, mó tọ́ó ní e o beè iná kĩí é?”

26 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ níì bé e o tavẹ̀ì nà tóm dṹùnè naa ní e a kọ́ ó gbḭ̃mi é nì. Sõò ò gbḭ̃mi boo bée kọ m beè nèi gyã́á vaá à sigáí ló.

27 Ó gá gbolai boo gyã́á e a é kyọà. Tãa vó, ò gbólai boo gyã́á e a é di lee vaá sẹlẹí dùm dọ̀ dee e bè náa tá. Na kà gyã́á ní e nda, Sã́ãná Nen, é néi é, boo bée kọ Bàrì Tẹ̀ beè tú a kpḭ́i nvèèm̃ ló.”

28 Bà gboó bĩináe kọ, “Éé ní e é náa vaá à dú gè kọ è gé sí tóm e Bàrì gbḭ́ gè kọ é sì e?”

29 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Tóm e Bàrì gbḭ́í bá kọlà kọ ó dẹlẹi nyíe boo nen e ẹlẹ beè lẹ̀ẹ̀là.”

30 Bà aalá kọ, “Mó kà tóm dṹùnè ní e olo é sí, kọ bé beele mon vaá è dẹlẹ́ni nyíe boo é? Éé ní e o é náá nèi é?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

31 Bẹẹ gbò nómá tẹ̀ beè dé mánà gbẹá boo kpáá bàlà ól, belí bé e ba beè emí naa, kọ, ‘À néva gyấá e a aa káála kọ bà á dè.’ ”

32 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Ṁ gé ló kà kà bel nèi kọ, níì Mózìs ní e a beè nèi gyấá e a aa káála é nì. Sõò nà Tẹ ní e a néi kà lèlà sḩ́ gyấá e a aa káála é.

33 Boo bée kọ nen e a aa káála dù vaá nè dùm gbò nen ní gyấá e Bàrì nè e.”

34 Bà gboó bànie kọ, “Nei na kà gyấá lee, e Tẹ́ẹ̀.”

35 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “Nda ní gyấá dùm e. Tá kói náa é tá ló nen e a dúm̃ ló, vaá òò nen e a dẹlẹ́m̃ nyíe boo náa é kấa tọ́ọ̀ dee.

36 Sõò m beè kọ́ nèi kọ o beè monímm̃i vaá mè nóo dẹlẹ̀m̃i nyíe boo.

37 Dénè gbò e nà Tẹ ném̃ é dúm̃ ló. Ním̃ é kpó tọ́ọ̀ nen e a dúm̃ ló,

38 boo bée kọ ním̃ beè aa káála dú ló gè naa nà bùlà, sõò m beè dú ló gè naa bùlà nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃.

39 Vaá bùlà nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃ níì ge kọ ḿ pee tọ́ọ̀ nen lọl dẽe gbò e a beè nvèèm̃ bá nì, sõò ge kọ ḿ kẽeéva lọl ke mà ú tố́ó e a é íná dee dee nvée dee.

40 Boo bée kọ bùlà nà Tẹ kọlà kọ kọ̀láá nen e a mon nda, a Sấáná, vaá dẹlẹ́m̃ nyíe boo, á ié dùm e bè náa tá. Nda é kẽee na nen lọl ke mà ú dee dee nvée dee.”

41 Pá Júù beè gboó nuumíe bel ló boo bée kọ a beè kọ, “Nda ní gyấá e a aa káála dù e.”

42 Ba beè kọ, “É kọ níí náa dúna Jíìzọ̀s, nvín Jósẹ̀f, e beele nyímà ló a tẹ nè a kàa? Éé náa à zìlàna kátogói vaá kọ ẹlẹ aalie káála duè e?”

43 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Gboó gbẹẹlii vó gè nuumii bel gbẹaí zẹ̀ẹ̀i.

44 Áá nen e nà Tẹ, e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃, duulàe mám̃ ní e a é láá dúm̃ ló é, vaá nda é kẽee na kà nen lọl ke mà ú tố́ó e a é íná dee dee nvée dee.

45 Gbò kọ́ bùlà Bàrì beè emí kọ, ʼBàrì é beè noomà nu dénè ọ̀và.’Kọ̀láá nen e a ni dấ nu e nà Tẹ kọ́, vaá nó nu lọlie bá, ólò dúm̃ ló.

46 Níì gè kọ à íe nen e a ni mon nà Tẹ daalá lọl ló nda e m aa ló ẹlẹ, Bàrì, dù nì. Áá nda ní e m ni moníe é.

47 Ṁ palà ge ló kà kà bel nèi kọ nen e a dẹlẹ́m̃ nyíe boo íe dùm e bè náa tá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

48 Nda ní gyấá dùm e.

49 Bọọ gbò nómá tẹ̀ beè dé mánà gbẹ́á boo kpáá bàlà ól, sõò bà ú.

50 Níí gyấá e a aa káála dù, kọ gbò nen á dè bé bà náa ú.

51 Nda ní gyấá dùm e a aa káála dù e. Nen e a dé na kà gyấáí é dí dùm lee. Nà nom kpá ló ní gyấá e m é nè kọ á nè dùm gbò nen é.”

52 Na kà belí beè tú dùlà bel nvèèvá zẹ̀ẹ̀, kọ, “Gbálài é láá nei a nom kpá ló kọ é bà naa và e?”

53 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ áá be kọ ó baì nom kpá ló nda, Sấáná Nen, vaá ò ối nà mii, dùm náa é díí m.

54 Kọ̀láá nen e a ba nà nom kpá ló vaá ố nà mii íe dùm e bè náa tá, vaá nda é kẽeée lọl ke mà ú tốó e a é íná dee dee nvée dee.

55 Boo bée kọ nà nom kpá ló ní e a dú lèlà sḿ gyấá é, vaá nà mii ní e a dú lèlà sḿ míí é.

56 Kọ̀láá nen e a ba nà nom kpá ló vaá ố nà mii ólò tõoḿ m vaá nda tõoé m.

57 Dì belí bé e Tẹ̀ e a di dùm beè lẹ̀ẹ̀làm̄ vaá nda à ié dùm tení dúé bá naa, vóá bé e nen e a dé nda é íena gé dùm tení dú bá nda naa é.

58 Níí gyấá e a aa káála dù, vaá na kà gyấáí á gé belí ní e bọọ gbò nómá tẹ̀ beè dè vaá bà ùa. Nen e a dé na kà gyấáí é dí dùm lee.”

59 Jíìzọ̀s beè ló belí boo tốó e a géè noomà nu gbẹ́á tọ Bàrì pá Júù e a di Kapánìọ̀m.

60 Tốó e gbele tồò gbò e bà ólò nyoonée nvée dấ belá, ba beè gboó kọ, “Na kà belá agà, mée é láá tú bé e a kọ́ é?”

61 Sõò Jíìzọ̀s beè nyimá boo a ló kọ gbò e bà ólò nyooneèe nvée géè nuumi bel ló belá, vaá à gboó bĩináva kọ, “É belá tãagéi?

62 Vaá be ò gboó monii nda, Sấáná Nen, e m gé gẹ́ẹ́ kil gbàn deè, vaá tãanè kĩ e m beè olòó dì à?

63 Nyómá Káí ní e a ólò nè dùm e. Tọ́ọ̀ kà bélè e nom kpá ló dọ á gé. Gbò mon bel e m géè ló nèií dú nyómá vaá à dú dùm.

64 Sõò à íe sìgà bọ̀ì e bè nóo zigàì.” (Jíìzọ̀s beè nyimá ló gbò e bà náa dẹlẹ́e nyíe boo nè nen e a é ténié ló nvee bá ọ́b.)

© 1996 by Biblica, Inc.®.

65 À gboó kọ, “Vó ní e a náa vaá m beè kọ́ nèi kọ tọ́ọ̀ nen e nà Tẹ̀ náa nè kpóó kọ á dúm̄ ló náa é láá dù e.”

66 Boo bée vó ní e gbele tõò nen e a è olòó nyoonée nvée beè gboó ààé ló àà vaá bà náa è bìiànàé nvée é.

67 A beè gboó bĩiná òb nè bàà nen e a ólò nyoonée nvéeá kọ, “É kọ boolo é aanai gé?”

68 Sáímọ̀n Pítà à gboó aalá nèe kọ, “Dõò, vaá è gboó má sḩ́ ló mée? Mon bel e a nè dùm e bè náa tá dìní gã́.

69 Beele è zìgà vaá nyimá kọ ọ̀ọ̀ Nen Káí Bàrì.”

70 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “É kọ ene nen náa aa dẽe òb nè bàà bọ̀ì e m beè sà vaá dú zọ e a dìí gbàà?”

71 (À géè ló belí kilma ló Júdàs, nvín Sáímọ̀n Iskárìọ̀t, boo bée kọ ẹlẹ, e a dũùnà òb nè bàà nená, ní e a é beè teníé ló nvee bá ọ́b é.)

Jọ́ọ̀n 7

1 Tố́ó e níí ni tění, Jíìzọ̀s beè gboó kyãà beeá ló Gálìlì. Náa beè tànie gè kyãa Judíà, boo bée kọ gbò tule pá Júù géè ã̀ ge fẹ́e.

2 Sõò vààla gyọ́ọ pá Júù e a kọlà Vààla Gyọ́ọ Tọ La beè iná ku ló.

3 Boo bée vó, pá a vígà pá gbálà beè gboó kọ́ nèe kọ, “Aa kĩí tãanè Judíà kọ bé gbò e bà ólò nyoonéni nvée mon tóm e o gé sí.

4 Boo bée kọ nen e a gbḩ́ kọ gbò nen á nyimàèe ló náa ólò gố tóm e a gé sí ló gbò nen. Be ò gé sí tóm naa vó, ò náa ní e bàlà boo é nyímáni ló!”

5 (Boo bée kọ bãànà pá a vígà náa beè dẹlẹ́e nyíe boo.)

6 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Tố́ó e nda é náa vó gáà lee, sõò kọ̀láá tố́ó dì nè boolo.

7 Pá bàlà boo náa é láá ọví boolo, sõò bà ọ́ví nda, boo bée kọ m̀ ló kà kà bel nèva kọ èèlè e bà gé kyãa boo dú pọ́lọ́.

8 Boolo sii. Nda ním valẹ sí ló vààla gyọ́ọá, boo bée kọ kà lèlà bá tố́ó e a kuúm̄ gáà lee.”

9 À kọ́ vó lọ̀l vaá gboó gbẹá Gálìlì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Sõò tố́ó e pá a vígà pá gbálà ni aà sí vààla gyọ́ọ́á, Jíìzọ̀s beè gboó sina gé. Náa beè naa ní e dénè nen é moníe, sõò a beè gũá sì.

11 Gbò tule pá Júù géè gboó gbḭ́e gbẹ́á ke vààla gyọ́ọ́á, vaá olòó bḭ̃ná kọ “É gbálài di ãà e?”

12 Gbele tồò tṹù tṹù bel e a kilíe ló géè loá zẹ̀ẹ̀ gbò e a di kḭ́é. Boo tố́ó e sìgà gbò gé kọ́ “Ẹ̀ẹ̀ lé nen,” na gbòa gé kọ́ “Níì kà kà nì. À gé dagẹ̀ gbò nen.”

13 Sõò pọ̀ beè siíva ló gbò tule pá Júù, naa ní e tọ́ọ̀ ọ̀và náa beè dọ́ bàlà kẽ kọ́ ba bùlà e a kilíé ló.

14 Boo tố́ó e gã́ bug dee e a dú gè tú vààla gyọ́ọ́á inmá a bàà kune bá kẽ ni tění, Jíìzọ̀s beè bã boo be Tọ Káí vaá noomà nu gbò nen.

15 Bé e a nóòmà nu naa beè bọọ ló gbò tule pá Júù, naa ní e bà kọ, “Gbálà e bè à gáà teni bá tọ́ọ̀ nen dò báá èla náa và vaá láá nyimá gbele tồò nu é?”

16 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Nḭ́m̄ nóomà nu e a aa bá nda, sõò m̀ nóomà nu e a aa bá Bàrì, e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄.

17 Kọ̀láá nen e a gbḭ́ gè naa bùlà Bàrì é nyímá be nu e m gé nóomà aa bá Bàrì à bè kọ m̀ gé dọ kẽ tú nà kpóó lomá bel.

18 Nen e a tú a kpóó lomá bel gé gbḭ́ bé e a é náa vaá bà nveenìèe ka ló. Sõò nen e a gbḭ́ ka e a kuu nen e a beè lẹẹ̀làe di lèlà vaá náa íe tọ́ọ̀ kà kẹ̀lẹ̀ e a dìé m.

19 É kọ Mózìs náa beè nèi Log kọ ó sẹ̀lẹ̀i? Sõò tọ́ọ̀ bọ̀ì nóo sẹ̀lẹ̀ì. Ò gbḭ́ì ge fẹ́m̄i boo éé?”

20 Gbòa à aalá kọ “Dáa dìní dẽe! Mée gbḭ́ gè fẹ́ni é?”

21 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “T̃ẽènè kà tóm dṹùnè e nda è si ní e a bọọ ló dénè bọ̀ì e?

22 Mózìs beè lẹ̀ẹ̀là kọ ó koolii bọọ nvín pá gbálà (níì gè kọ a beè dalà togó aa boo kpóó tọ Mózìs nì, sõò à dú tã́gíní tố́ó bọọ gbò nómá tẹ̀), vaá boo bée vó, ò ólò koolii nen bãànà dee bò séi.

23 Be ò láá dií boo kọ nóó lọẹ̀i nu e Mózìs beè kọ́ m a Log vaá koolii bọọ nvín bãànà dee bò séi, éé náa ò bãm̄i sṹg ló kọ m̀ éla dee bò séi bó nen vaá dénè ke tồò e a dìé ló à valí é?

24 Ó gá tui bé e nu tõoí ló naa beemai bel. Tãa vó, ò túi lèlà bé e nu dì naa beemai bel.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

25 Sìgà pá Jerúsàlẹ̀m beè gboó kọ, “É kọ níí níì gbálà e gbò tule gé ã kọ bà á fẹ́eá nì?

26 Níì ẹ̀ẹ̀ ní e a gé dọ́ bàlà kẽ ló bel vaá bà náa láá ló tọ́ọ̀ bel neeá ela nì? É kọ náa é dú kọ baala mon kọ kà kà e ẹlẹ ní Méné e Bàrì Sa é?

27 Sõò beele nyímà kĩ e a dú. Tố́ó e Méné e Bàrì Sa é dọ́ bàlà kẽ, tọ́ọ̀ nen náa é nyímá kĩ e a aà dù.”

28 Boo bée vó, Jíìzọ̀s beè gboó elá boo be Tọ Káí, e a gé nóòmà nu gbò nen, vaá dàlà mon boo kọ, “Ò kọ́ ò nyímàm̃i ló vaá nyimai kĩ e m dú? Sõò ním̃ beè dú boo nà ló. Nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃ di lèlà. Boolo nóo nyímàìe ló,

29 sõò nda nyímàe ló, boo bée kọ nda aàé ló dù, vaá ẹlẹ ní e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃ é.”

30 Ba beè gboó ã̀ ge siíe, sõò tọ́ọ̀ nen náa beè daáe bá ló, boo bée kọ a tố́ó gáà beè lee.

31 Náa kal ló bée vó, gbele tõ̀ò nen e a di kĩ́é beè dẹlẹ́e nyíe boo vaá kọ, “É kọ na kà Méné e Bàrì Sa e a é dúá é sí tóm dũ̃ùnè e a el boo ní e ẹlẹí ni sí?”

32 Pá Fárèsì beè dã́ tố́ó e gbòa gé ló gbò belí kilma ló Jíìzọ̀s vaá gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè ọ̀và à gboó lẹ̀ẹ̀là gbò kù dẽe ló kọ bà á gé siíe.

33 Jíìzọ̀s beè gboó kọ, “Gbálà ńkem tố́ó e nda é di dií ló vaá m̀ gboó àà má sḭ́ ló nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃.

34 Ò é beè gbḭ́m̃i vaá nóó moním̃i, boo bée kọ nóó láá inaí kĩ e m dì.”

35 Gbò tule pá Júù beè gboó kọ́ nè ene kọ, “Ã̀à ní e gbálài gbḭ́ gè má sḭ́ vaá beele née é moníe é? É kọ à é aa be tãanè kĩ e pá bẹẹ bon zaala zẹ̀ẹ̀ pá Gríìs vaá à nóomà nu gbò e bè níì pá Júù nì?

36 Sẹ̀ à gé kọ́ và tố́ó e a kọ́ ‘Ò é beè gbḭ́m̃i vaá nóo é moním̃i,’nè ge kọ, ‘Nóo é láá inaí kĩ e m dì’ e?”

37 Dee e vààla gyọ́ọá íná kùbmà, e a dú dee e a palà ge bọọ, Jíìzọ̀s beè gboó elá èla vaá dàlà mon boo kọ, “Kọ̀láá nen e òòe kã́a á dù, mè m̀ é née nu gè ɔ̃̀.

38 ‘Pene múú dùm é bú aa kè tḗ fá gbàà nen e a dẹlẹ́m̃ nyíe boo,’ dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa.”

39 A beè ló belí kilma ló Nyómá Káí e gbò e bà dẹlẹ́e nyíe boo é beè ié. Bàrì gáà beè nè Nyómá Káí boo tố́óá, boo bée kọ à gáà beè dàlà Jíìzọ̀s nvee m a ka.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

40 Boo tốó e ba ni dấ dénè belí, sìgà ọ̀và beè kọ “Níí íe ge dú Nen Kọ́ Bùlà Bàrì e ba è kọ̀a!”

41 Dõòna gbò beè kọ “Ẹlẹ ní Méné e Bàrì Sa é!” Sõò a beè ié sìgà gbò e ba è kọ, “Vaá Gálìlì ní e Méné e Bàrì Sa é aà e?

42 É kọ Kpá Káí náa è kọ́ mè Méné e Bàrì Sa é aa tọ Dévìd, vaá mè à é mea bon Dévìd, e a kọlà Bẹ́tlèhẹ̀m?”

43 Pòòà beè gboó bãvá zẹ̀ẹ̀ kilma ló Jíìzọ̀s.

44 A beè tàn sìgà ọ̀và ge siíe, sõò tọ́ọ̀ ọ̀và náa beè daáe bá ló.

45 Gbò kù dẽe ló e gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè pá Fárèsì beè lẹ̀ẹ̀làa beè gboó òòa kẽ inavá ló, vaá bà bĩináva kọ, “Éé nááá e bè nóo síìlìie domai é?”

46 Gbò kù dẽe lóá à aalá kọ, “Beele gáà mòn nen e a ló bel belí gbálàa!”

47 Pá Fárèsì à gboó bĩináva kọ, “A dagẹ̀nà gé boólo?

48 É kọ à íe ene kà bẹẹ nen tule à bè nen Fárèsì e boolo ni monii kọ à zigàé ló?

49 Sõò dénè na gbò e bà dọ kẽ dìa èla náa nyímá nu e Log Mózìs nóomà--vóá kpọ̀ té Bàrì dìvá boo!”

50 Nikọdímọ̀s, e a beè sì gé mòn Jíìzọ̀s ene tốó e a kil nvéeá, beè dú ene nen gbàà pá Fárèsì e a beè di kĩé. A beè kọ́ nè na gbòa kọ,

51 “É kọ bẹẹ Log kọ́ é beelá bel ló nen e bè è gáà zẹẹ nèe deè kọ á ló bel vaá è kpó tẽ́ nu e a beè naa?”

52 Bà gboó bĩináe kọ, “Olo dúnà gé Gálìlì? Palà ge gbĩ̃, mè ò é mon kọ tọ́ọ̀ nen kọ́ bùlà Bàrì náa aa Gálìlì.”

((53 Bu ọ̀và beè gboó àà má sĩ́ ba tọ,

Jọ́ọ̀n 8

1 sõò Jíìzọ̀s beè tãanè boo gù Ọ́lìv.

2 Jíìzọ̀s zila ààmà lọ̀ọ̀le vaá kpáá tãanè boo be Tọ Káí. Dénè nen beè dúé ló vaá à gboó ĩì tẽ́ kẽ noomàva nu.

3 Gbò nóòmà Log nè pá Fárèsì beè gboó tú ene kà ńnváá e ba síí ló kúnà gã̀ domá vaá túe ele kè sĩ́ dénè gbòa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 Bà gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Nen Dò Bá, è síì ńnvááí e a gé kúná gằ.

5 Mózìs beè lẹ̀ẹ̀là m bẹẹ Log kọ é tú dem tobmá kọ̀láá kà pá bia e a náa vó, fẹ̀. Kátogói olo kọ́ và e a kilíé ló é?”

6 Bà géè tú belí ẹ̀bmàe vaá gbĩmá nu e bà gá lómáe bel ló. Sõò a beè gboó uu ló kẽ vaá tú nvéé bá emmá nu kunu kẽ.

7 Boo tốó e bà gé kil sḯ boo ba bívá, a beè gboó lèlà elá èla vaá kọ́ nèva kọ, “Nen e bè à gáà si tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́, e a dií gbàà, á gyà sḯ tobmàe dem.”

8 À gboó kpáá uu ló kẽ vaá tú nvéé bá emmá nu kunu kẽ.

9 Sõò bà dấ belí vaá bà gboó lavá áá áá, dàlà togó lọl boo gbò kà nen e a beè dìvá gbàà, dọ̀ tốó e bà gbẹ́ẹ́ áá Jíìzọ̀s nè ńnvááá e a dì gé élá kĩé.

10 Jíìzọ̀s beè dàlà sḯ boo vaá kọ́ nè ńnvááá kọ, “Ọ̀và zaà, e pá bia, é? Naa kọ tọ́ọ̀ ọ̀và náa bẽ́gènani bel?”

11 Ńnvááá à aalá kọ, “Tọ́ọ̀ ọ̀và náa élá vaá bẽgèm̄ bel, e Tẹ́ẹ̀.” Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Vóá bé e nda ním̄ bẽ́gènàni gé bel naa é. Àà, vaá ó gá siná pọ́lọ́.”))

12 Jíìzọ̀s beè kpáá ló bel nèva, vaá kọ, “Nda ní ẹ́ẹ́ dee bàlà boo é, kọ̀láá nen e a nyoonémm̄ nvée é íe ẹ́ẹ́ dee dùm vaá náa é kyãana m kùkùù gín.”

13 Pá Fárèsì beè gboó kọ́ nèe kọ, “Áá olo élà nen di tõò nèà o bá. O bel náa lelà.”

14 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Kà bè áá m̀m̀ élà nen di tõò nèà nà bá, nà bel lelà. Boo bée kọ m̀ nyímà kĩ e m aà dù nè kĩ e m gé má sḯ, sõò boolo nóo nyímàì kĩ e m aà dù nè kĩ e m gé má sḯ.

15 Boolo túi bùlà nen beemai bel. Nda ním̄ béèla bel ló tọ́ọ̀ nen.

16 Sõò be m̀ kọ́ ḿ béélá bel, nà bèèla bel é lelà, boo bée kọ áá m̀m̀ ním̄ gé béélá. Tẹ̀ e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄ gé zọ́m̄ beelá.

17 Bà émí m bọọ Log kọ kpẹa e a dú gấ bàà nen lelà.

18 M̀ élà nen di tõò nèà nà bá vaá Tẹ̀ e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄ à elá nen di tõò nèm̄.”

19 Bà gboó bĩínáe kọ, “O tẹ̀ di ãà e?” Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Nóo nyímàì ló nda à bè nà Tẹ̀. Bà á kọ ó nyimai ló nda, ò gá beè nyimanai gé ló nà Tẹ̀.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 Jíìzọ̀s beè ló gbò belí boo tố́ó e a gé nóomà nu gbẹ́á kĩ e ba sẹ̀lẹ̀ kpó gè tẹ̀lẹ̀ kpègè m, e a di boo be Tọ Káíá. Tọ́ọ̀ nen náa beè siíe, boo bée kọ a tố́ó gáà beè lee.

21 Jíìzọ̀s beè kpáá kọ́ nèva kọ, “M̀ gé aà. Ò é beè gbĩmámm̃i dẽe vaá ò úi gbẹ́aí m bọọ́ pọ́lọ́. Nóo é láá dui kĩ e m gé tấànè.”

22 Gbò tule pá Júù beè gboó kọ, “À kọ́ née é láá due kĩ e a gé tấànèè. É kọ à é fẹ́à a bá?”

23 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Boolo dúi kunu kẽí, sõò nda aa gbàn deè dù. Boolo dúi bàlà booí, sõò nda nímm̃ dú bàlà booí.

24 Vó ní e a náa m̀ kọ́ nèi kọ ò é úi gbẹ́aí m bọọ́ pọ́lọ́ é. Vaá ò é úi gé gbẹ́aí m bọọ́ pọ́lọ́ be nóo tomìì ge zigai kọ ‘Nda Nda é’.”

25 Bà gboó bĩináe kọ “Olo mée?” Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “M beè kọ và nèi domá túá ból é?

26 M̀ íe gbele tồò nu e m gá láá lomái bel ló à bè ge beemái bel ló. Sõò áá nu e m beè dấ gấ nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃ ní e m ólò kọ́ nè gbò nen é, vaá nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃ di lèlà.”

27 Bà náa beè tavẹ kọ nen e Jíìzọ̀s géè kọ́ nèvaá beè a Tẹ̀.

28 Vóá à gboó kọ́ nèva kọ, “Tố́ó e o ni dalai nda, Sấáná Nen, elíí boo ní e o é nyímai kọ ‘Nda Nda é,’ vaá mè nímm̃ ólò naa tọ́ọ̀ nu boo nà ló, sõò mè nu e nà Tẹ̀ beè lẹ̀ẹ̀là kọ ḿ kọ ní e m ólò kọ̀ e.

29 Vaá nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃ dìm̃ ló. Náa sãanàm̃ bá ló, boo bée kọ m̀ ólò naa nu e a léémáe lee.”

30 Gbele tồò nen e a dấ tố́ó e Jíìzọ̀s ló gbò mon belí beè gboó dẹ̀lẹ́e nyíe boo.

31 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nè pá Júù e bà dẹ̀lẹ́e nyíe booá kọ, “Ò dúì kà kà gbò e a gé nyoonémm̃ nvée be ò biilii bá ló nà mon bel.

32 Ò é gboó nyimai kà kà bel, vaá kà kà bel é náa kọ ó dií pọ́ì.”

33 Bà aalá kọ, “Beele pá nvín Ébràhàm, vaá è gáà du gyóòlo nè tọ́ọ̀ nen. Ge di pọ́ì e o gé kọ́á kuu ńmoní é?”

34 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ kọ̀láá nen e a gé sí pọ́lọ́ dú gyóòlo nèe.

35 Gyóòlo náa ólò gbẹ́á tọ a tẹ̀ íe lee, sõò nvín e a dú tọá ólò di m lee.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 Be nda, Sááná, náa kọ ó dií pọ́ì, ò é palà ge dií pọ́ì.

37 M̀ nyímà kọ bọ̀ì pá nvín Ébràhàm. Sõò ò gé gbĩnai gé gè fẹ̃mi, boo bée kọ
nóo túì nà mon bel nveaí m.

38 M̀ gé kọ́ nu e nà Tẹ̀ beè zogèm̃ tẹlẹ̀ bàlà kẽ, sõò boolo gé náanii nu e boólo
tẹ̀ beè kọ́ nèi.”

39 Bà gboó aaláé gã́ kọ, “Ébràhàm ní beéle tẹ̀ e.” Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Be ò dúì
pá nvín Ébràhàm, ò lávii láb belii Ébràhàm.

40 Tọ́ọ̀ nu e m náà èl boo gè kọ́ kà kà bel e m beè dã́ lọl gã́ Bàrì nèi á gé, sõò
ò dii e o gé ãi gè fẹ̃mi. Ébràhàm náa beè naa tọ́ọ̀ nu e a bélí vó!

41 Ò gé ténií boo lab dògò bọọ tẹ̀.” Bà aaláé gã́ kọ, “Áá Bàrì ní e a dú Tẹ̀ e
beele íè e. Beele níì nvín gã̀ nì.”

42 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “Be Bàrì beè dú bọọ Tẹ̀, ò gá è vulem̃i, boo bée kọ
nda aa kĩ e Bàrì dì vaá dú kĩí. Ním̃ beè dọ kẽ dù, ẹlẹ ní e a beè lẹ̀ẹ̀làm̃ é.

43 Éé náa vaá nóo tavẹ̀ì nu e m gé kọ́ é? Nu e a náa kọlà kọ nà bel tã́gíì ló.

44 Boolo dṹùnàì bọọ tẹ̀, Pọ́lọ́ Nyómá, vaá nu e a léémáe ní e o gbĩ́ì ge naanii
é. Ẹ̀ẹ̀ beè nen fẹ̀ nen domá dàà togó, vaá náa ólò zọ̀ kà kà bel dù, boo bée kọ
kà kà bel á géé m. Tõó e a kpọ́ kyáá bel dú kọ à gé náa a nàà nu, boo bée kọ
ẹ̀ẹ̀ nen kyáá bel vaá ẹ̀ẹ̀ tẹ̀ kyáá bel.

45 Sõò nda ólò ló kà kà bel. Vó ní e a kọ́ ó gá zigai nu e m gé kọ́ é.

46 Mée e a dìí zẹ̀ẹ̀ ní e a é láá kọ à íe pọ́lọ́ e m ni sí é? Tõó e m ló kà kà bel
nèi, éé náa vaá nóo zigai é?

47 Nen e a aa bá Bàrì ólò gbàn tṍ ló mon bel Bàrì. Gè kọ nóo aalii bá Bàrì ní e
a náa vaá nóó gbanii tṍ ló a mon bel é.”

48 Gbò tule pá Júù beè gboó bĩíná Jíìzọ̀s kọ, “Tõó e e kólìni nen Samérìà vaá
kọ dáa dìní dẽe, é kọ è lọ géá?”

49 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Dáa á gém̃ dẽe. Sõò boo tõó e nda gé nvèè ka ló nà Tẹ̀,
boolo gé lọlím̃i fàà ló.

50 Ním̃ gé gbĩ́ ka nèà nà bá. Ene nen dì e a gé gbĩ́ ka e a kuúm̃, vaá ẹlẹ ní e a
é béélá é.

51 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ kọ̀láá nen e a gban tṍ ló nà mon bel náa é ú
tọ́ọ̀ dee.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

52 Gbò tule pá Júù beè gboó kọ́ nèe kọ, “E palà ge nyimá kọ dáa dìní dẽe sõò!
Ébràhàm beè ù, gbò kọ́ bùlà Bàrì à ù, sõò olo dì e o gé kọ́ kọ kọ̀láá nen e a
gban tố ló ńlo mon bel náa é ú tọ́ọ̀ dee.

53 É kọ olo elì bẹẹ tẹ̀ Ébràhàm e a ú? Gbò kọ́ bùlà Bàrì beè una gé. Ò íè bùlà
kọ olo mée?”

54 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Be m beè gbḟ ka nèà nà bá, nà ka náa gá è bã tọ́ọ̀ kà úlù.
Nà Tẹ̀, e boolo kọ́ì kọ ẹẹ̀ boólo Bàrìa, ní e a gé nveèm̃ ka ló é.

55 Boolo gáà nyimaie ló, sõò nda nyímàe ló. Be m beè kọ ním̃ nyímàèe ló, m̀
gá è dú nen kyáá bel belíi. Sõò nda nyímàe ló, vaá m̀ ólò gbàn tố ló a mon
bel.

56 Bọọ nómá tẹ̀ Ébràhàm beè ố kààgà kọ à é monìè tốó e ḿ dú. A beè mòn,
vaá nyíee à ẹẹ.”

57 Gbò tule pá Júù beè gboó kọ́ nèe kọ, “Olo e bè ò gáà toola bàà tub nè òb
gbáá ní e o kọ́ o beè mònìè Ébràhàm e?”

58 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ: Bé Ébràhàm gá meà, ‘Nda
beè dì.’ ”

59 Ba beè gboó láví dem kọ bà á tóbmàèe, sõò Jíìzọ̀s beè gboó gũá aa boo be
Tọ Káíá.

Jọ́ọ̀n 9

1 Jíìzọ̀s géè tení vaá à gboó mòn ene kà gbálà e dẽée beè gimí aa tấgíní bé e
a beè mèà.

2 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó bĩináe kọ, “Nen Dò Bá, dẽe gbálà e a
gímí aa tấgíní bé e a beè mèài dú boo pọ́lọ́ e mée beè sì e? É kọ à dú boo
pọ́lọ́ e ẹlẹ beè sì, sẹ̀ à dú boo pọ́lọ́ e a tẹ̀ nè a kà beè sì e?”

3 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Náa dú boo pọ́lọ́ e gbálài beè sì, à bè kọ à dú boo pọ́lọ́ a tẹ̀
nè a kà, sõò dẽée beè gimí, kọ bé tốó e Bàrì é bóe, gbò nen mon íb tóm e
Bàrì é láá sì.

4 È íè ge sí tóm nen e a beè lẹẹ̀làm̃, boo tốó e dee di dí ẹẹ́í. Bílá dee gé dú, e
tọ́ọ̀ nen náa é láá siná tóm.

5 Begè dẽe tốó e nda di bàlà booí, nda ní e m dú ẹẹ́ dee nè gbò nen é.”

6 Boo tốó e Jíìzọ̀s ló belí lọ̀l, a beè gboó tumí múú kyáá gbàà sãa e a di kunu
kẽ vaá kyọọ naamá gbá. À tú gbáá lẹlẹ boo dẽe gbálàa

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 vaá kọ́ nèe kọ, “Àà gé logá sḯni m bànà múú Sailóàm.” (Ge tàb Sailóàm kọlà “Bà lẹẹlà.”) Gbálàa beè gboó àà gé logá sḯe vaá à gboó láá mòn nu boo tố́ó e a gé aa kĩé.

8 Pá a ke gyố́ó nè gbò e a beè mòn kọ a è olòó bàn nu beè gboó bĩiná kọ, “É kọ níí níì gbálà e a beè olòó ĩì tḗ kẽ bàn nuá nì?”

9 Sìgà gbò beè kọ, “Níá ẹẹ̀,” sõò dõòna gbò beè kọ, “Níá níì ẹẹ̀ nì. Níá nen e a bélíe.” Ẹlẹ beè gboó kọ, “Nda ẹẹ̀.”

10 Bà gboó bĩináe kọ, “Mó sḯ deè ní e dẽéni tění vaá láá mùùà, naa ní e o mon nu é?”

11 À aalá kọ, “Gbálà e a kọlà Jíìzọ̀sa beè kyọọ gbá lẹlẹ̄m̄ boo dẽe vaá kọ ḿ àà sí Sailóàm gé logá sḯm̄. M beè àà sí kĩé gé logá sḯm̄, vaá dẽém̄ à gboó mùùà.”

12 Bà bĩináe kọ, “Ẹlẹ di ãà e?” À aalá kọ, “Ním̄ nyímà.”

13 Ba beè faalá gbálà e dẽée beè gimíá vaá túe ele sḯ pá Fárèsì.

14 Dee bò séi pá Júù ní e Jíìzọ̀s beè kyọọ gbá vaá bomá dẽe gbálàa é.

15 Pá Fárèsì beè bĩinana gé gbálàa kọ á kọ́ bé e a è naa vaá láá mòn nu. Gbálàa beè kọ́ nèva kọ, “A beè tú gbá lẹlẹ̄m̄ boo dẽe, vaá m̀ gboó logá sḯm̄, vaá m gboó mòn nu.”

16 Sìgà pá Fárèsì beè kọ, “Gbálàa náa é láá dú nen e Bàrì beè lẹẹ̀là, boo bée kọ náa sẹlẹ log e a bẹl dee bò séi.” Sõò dõòna gbò beè kọ, “Nen pọ́lọ́ é tění naà láá sí íb gbò tóm dṹùnèi é?” Pòòà beè gboó bằvá zẹẹ̀.

17 Pá Fárèsì beè kpáá bĩina bel gbálàa kọ, “Éé ní e olo bulà e a kilíé ló, tấgíní bé e ẹlẹ ní e a beè mùùnàni dẽe é?” Gbálàa à aalá kọ, “Ẹẹ̀ nen kọ́ bùlà Bàrì.”

18 Gbò tule pá Júù náa beè zìgà kọ kà kà e dẽée beè gimí vaá mè bà bóe dẽe kọ bé à kalá mòn nu, dọ tố́ó e bà kólí a tẹ̀ nè a kà

19 vaá bĩináva kọ, “Kọ́ níí bọọ nvíná? Ò kọ́ì kọ dẽée beè gimí aa tấgíní bé e a beè mèà. Vaá à tění naa và láá mòn nu kátogói é?”

20 A tẹ̀ nè a kà à aalá kọ, “È nyímàe ló kọ níá beéle nvín. È nyimana gé kọ dẽée beè gimí lọl tấgíní bé e a beè mèà.

21 Sõò née nyímà bé e a náa vaá à láá mòn nu kátogói, à bè ge nyimá ló nen e a muunàe dẽe. Bĩinaíe, mè ẹlẹ a tulà togó nen e a é láá loà bel boo!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

22 A tẹ̀ nè a kà beè aalá belá naa vó nyòòmà bá bé e pọ̀ beè siíva ló gbò tule pá Júù naa, boo bée kọ gbò tule pá Júù beè kũune mon boo kọ bà á kpó kọ̀láá nen e a zigà kọ Jíìzọ̀s ní Méné e Bàrì Sa é lọl tọ Bàrì.

23 Vó ní e a náa a tẹ̀ nè a kà à kọ, “Bĩinaíe, mè ẹlẹ a tulà togó nen é.”

24 Ba beè kpáá kolí gbálà e dẽée beè gimíá vaá kọ́ nèe kọ, “Nvèè ka ló Bàrì vaá ò ló kà kà bel! Beele nyímà ló gbálàa kọ ẹ̀ẹ̀ nen pọ́lọ́.”

25 Gbálàa à aalá kọ, “Nímm̄ nyímà be ẹ̀ẹ̀ nen pọ́lọ́ à bè ẹ̀ẹ̀ níì nen pọ́lọ́ nì. Áá nu e m nyímà kọlà kọ dẽémm̄ beè gimí vaá mè m̀ mon nu kátogói.”

26 Bà bĩináe kọ, “Gbálàa beè naáni éé ló vaá dẽéni à gboó mùùà e? A beè mùùnàni dẽe naa và e?”

27 À aalá kọ, “M beè kọ́ nèi, sõò nóo beè gbĩi gè dãi. É kọ́ á kpáá biíi gè dằ e? É kọ náa é dú kọ boolo gbḩ̃ì ge nyoonenaíe gé nvée?”

28 Ba beè gboó nvèèmàe lẹ́ kọ, “Olo ní e o gé nyoone nvée na kà gbálàa é. Beele di nvée Mózìs.

29 È nyímà kọ Bàrì beè ló bel nè Mózìs. Sõò tãa bá na kà gbálàa, née nyímà kĩ e a aà dù!”

30 Gbálàa à aalá nèva kọ, “É kọ níá níì nu e a é bọọ ló nen nì, kọ boolo nóo nyímàì kĩ e a aà dù, vaá mè à láá naa kọ dẽe nda á mùùà?

31 È nyímà kọ Bàrì náa ólò naa nu e gbò pọ́lọ́ bḩ̃íná. Sõò be à íe nen e a fã Bàrì vaá naa a bùlà, na nen ní e Bàrì ólò dḩ̃ mon é.

32 Tḩ̃gíní bé e bàlà boo beè dàà togó, è gáà beè dã tọ́ọ̀ dee kọ à íe nen e a náa kọ dẽe nen, e a beè gimí aa tḩ̃gíní bé e a beè mèà, á mùùà.

33 Be gbálài beè dú nen e Bàrì náa è lẹ̀ẹ̀là, náa gá è láá naa tọ́ọ̀ nu.”

34 Bà aalá kọ, “Olo, e dẽe dẽe pọ́lọ́ ní e o beè mèà m é--kọ́ ó nóòmànàè nu beéle?” Bà gboó kpóe lọa zẹ̀ẹ̀va.

35 Jíìzọ̀s beè dḩ̃ kọ bà kpó gbálàa lọa zẹ̀ẹ̀va, vaá tọ́ó e a ni gbḩ̃e mòn, a gboó bĩináe kọ, “Ò dẹlẹ̀ gé nyíe boo Sḩ̃áná Nen?”

36 Gbálàa à aalá kọ, “Dòe bá nèmm̄, e Tẹ́ẹ̀, kọ bé m̀ láá dẹlẹ́e nyíe boo!”

37 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “O moníe, vaá ẹlẹ ní e a gé ló bel nènií.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

38 Gbálàa à gboó kọ, “Ǹ dẹlẹ̀ni nyíe boo, e Dõò!” vaá gboó kumíe dúnú ke gbàà.

39 Jíìzọ̀s à kọ́, “M beè dú bàlà booí ló gè beelá kọ gbò e bà náa mon nu á mòn nu vaá dẽe gbò e bà mon nu á gimí.”

40 Sìgà pá Fárèsì e ba è dìé ku ló beè dấ tốó e a gé kọ́ vó, vaá bà gboó bĩináe kọ, “Naa kọ ò gé kọ́ mè dẽe beele gímíná gé?”

41 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Be dẽéi beè gimí, bel náa gá è bẽèi, sõò tấgíní bé e o gé kọ́i kọ ò monìì nuá, bẽge bel di dií boo.”

Jọ́ọ̀n 10

1 Jíìzọ̀s kọ́, “Ǹ palà ge ló kà kà bel nèi kọ nen e a dẽe tění dõòna sĩ́ bằma ló gbò naanà ból, e bè náa tění nu tọ gònò bằmàvá ló, mè ẹ̀ẹ̀ nen zib e a ólò tú bá kpóó tumá nu nen.

2 Nen e a gé ku dẽe ló gbò naanà ból ólò tení nu tọ bằmàvá ló.

3 Ẹlẹ ní e nen e a di gấ gònò ólò kùùlà nu tọ nè e. Gbò naanà bólá ólò dấe mon, vaá à ólò tú bée bu ọ̀và kolmáva vaá tulèva dọ̀ma dẹi.

4 Tốó e a ni túva inmá ke dẹi, à ólò gboó gyàvá sĩ́ vaá bà nyoonée nvée, boo bée kọ bà nyímáe ló mon.

5 Bà náa é tóm gè nyoone nvée dõòna nen. Tãa vó, bà é téáe, boo bée kọ bà náa nyímáe ló mon.”

6 Jíìzọ̀s beè ló bel doole ló nu naaá nèva, sõò bà náa beè tavẹ nu e a gé kọ́.

7 Jíìzọ̀s à kpáá kọ, “Ǹ palà ge ló kà kà bel nèi kọ nda ní nu tọ e gbò naanà ból é tění é.

8 Dénè na gbò e ba è tení kẽ nda dùa beè gbò zib nè gbò ge tú bá kpóó tumá nu nen, sõò gbò naanà bólá náa beè gbànva tố ló.

9 Nda ní nu tọ é. Kọ̀láá nen e a ténímm̃ ló bã tọ é duuà. À é bấ tọ vaá à dọ́ dẹi, vaá à íe nu gè dè.

10 Nen zib náa é dọ kẽ dù e bè níì ló ge zìb, à bè ge fẹ̀, à bè ge kyọ̀ nu nì. Nda beè dù kọ bé bà íe dùm, nè ge kọ bà á ié dùm bọ̀ọ̀vẹ̀.

11 “Nda ní lé nen kù dẽe ló naanà ból é. Lé nen kù dẽe ló naanà ból ólò di boo bée a naanà ból vaá tú a dùm gban kẽ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Nen e ba è tú zíla kọ á kù dẽe ló naanà ból, e bè náa dú nen kù dẽe ló naanà ból vaá náa dúna gé ba tẹ́ íe, ólò mòn nyà e a gé dú vaá à gboó teelá sãànà bá ló gbò naanà bólá. Nyàa ólò gboó siíva, naa ní e bà é téá zààlà.

13 Nen e ba è tú zílaá ólò teelá, boo bée kọ ẹ̀ẹ̀ pọ́ì nen tóm kpègè, vaá a bùlà á gé boo gbò naanà bólá.

14 “Nda ní lé nen kù dẽe ló naanà ból é. Nda nyímà ló pá ńda vaá pá ńda à nyimám̄ ló--

15 dì belí bé e Tẹ́ nyímá ló nda vaá nda à nyimá ló Tẹ́ naa--vaá m̀ di boo bée gbò naanà bólá vaá tú nà dùm gban kẽ.

16 M íè dõonà gbò naanà ból e a di kele aa ló na kà gònò naanà bólí. M̀ íè ge tuna gé baála domá, vaá bà é dấ nà mon. Bà é gbáá ló dú t̃ẽènè gònò naanà ból e a é íe t̃ẽènè nen kù dẽe ló.

17 “Nu e a kọ́ nà Tẹ́ á vùlèm̄ kọlà kọ m̀ tú nà dùm gban kẽ kọ bé m̀ kpáá túe òòma kẽ.

18 Náa íe nen e a tú nà dùm lọlim̄ bá, sõò nda éla boo nà ló vaá túe gban kẽ. M̀ íè kpóó gè túe gban kẽ, vaá m̀ ié kpóó ge òòmàé kẽ. Níé lẹ̀ẹ̀là e nà Tẹ́ beè nèm̄ é.”

19 Boo bée gbò bel e Jíìzọ̀s lóí, dõòna tóm pòòà beè gboó bã zẹ̀ẹ̀ pá Júù.

20 Gbele tõò ọ̀và beè kọ, “Zọ dìé m! Dáa dìé dẽe! Éé kọ́ ó pãaneíe tố ló é?”

21 Sõò dõòna gbò beè kọ, “Nen e zọ dìé m náa é láá ló bel naaá! É kọ zọ é láá mùùnà dẽe nen gímá dẽe?”

22 A è bèè tố́ó tọ́ọ, vaá Vààla Gyọ́ọ ge Uu Kói Tọ Káí beè di Jerúsàlẹ̀m.

23 Jíìzọ̀s géè kyãa boo be Tọ Káíá vaá tení ke kọ̀ọ̀lọ̀ e bà tú bée Sólomọ̀n kolí ló.

24 Pá Júù beè dù gé mmá beeáé ló vaá bĩináe kọ, “Dọ̀ mó dee bé ò lọà bel gấ nèi é? Dọ bàlà kẽ kọ́ nèi be olo ní Méné e Bàrì Sa é.”

25 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “M beè kọ́ nèi, sõò nóo zigàì. Gbò tóm e m élá boo bée nà Tẹ́ sií élá nen di tõò nèm̄.

26 Sõò boolo nóó zigai, boo bée kọ nóo dũùnàì nà gònò naanà ból.

27 Nà naanà ból ólò dấ nà mon. M̀ nyímàva ló, vaá bà ólò nyoonémm̄ nvée.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 M̀ nèva dùm e bè náa tá, vaá bà náa é ú lee. Tọ́ọ̀ nen náa é láá tĩ̃gàva lọlim̃ bá.

29 Nà Tẹ̀ e a beè túva nvèèm̃ bá bọọ èl boo dénè nen, vaá tọ́ọ̀ nen náa é láá tĩ̃gàva lọl bá nà Tẹ̀.

30 Nda nè nà Tẹ̀ t̃ẽ̀ènè kà.”

31 Gbòa beè gboó kpáá laví dem kọ bà á tóbmàèe.

32 Jíìzọ̀s à kọ́ nèva kọ, “M̀ sí gbele tõò lé tóm e a aa bá nà Tẹ̀, vaá ò monmai dẽe. Ńmoní e a di gbàà ní e o gbḩ̃ì ge tobmám̃i dem boo é?”

33 Bà aalá kọ, “Née gbḩ̃ì ge tobmàni dem kọ o beè sí lé tóm, sõò è gbḩ̃ì ge tobmàni dem kọ ò on Bàrì! Boo bée kọ olo, nen, kọ́ olo Bàrì!”

34 Jíìzọ̀s à bĩ̃náva kọ, “É kọ bà náa émí m boólo Log kọ Bàrì beè kọ, ‘Boolo gbò ńbàlì?’

35 È nyímà kọ tọ́ọ̀ nen náa é láá gbaalá nu e ba è emí m Kpá Káí. Vaá be Bàrì beè kolí gbò e a tú a mon bel nè kolíva gbò ńbàlì,

36 éé kọ́ boolo ó elaí ló nen e Tẹ̀ beè kpòòlà sẹlẹ káí vaá lẹ̀ẹ̀làe tẹlẹ bàlà boo, kọ ‘À gé on Bàrì,’ boo bée kọ m̀ kọ́ nèi kọ ‘Nda Sã́ná Bàrì’e?

37 Be à dú kọ ním̃ gé sí tóm e nà Tẹ̀ beè nèm̃, bé ò aalíí ló gè dẹlẹ́m̃i nyíe boo.

38 Sõò be m̀ gé sí gé, kà bè nóo dẹlẹ̀m̃i nyíe boo, ò zigai gé ló tóm e m gé sí, kọ bé ò nyímai vaá tavẹi kọ nà Tẹ̀ di m nda vaá nda à di m nà Tẹ̀.”

39 Ba beè gboó kpáá gbĩ̃na gé gè siíe, sõò a beè kìl ààvá bá.

40 Jíìzọ̀s beè kpáá fùl Pene Jọ́dàn vaá òòa kẽ má sḩ́ túá kĩ̃ e Jọ́ọ̀n beè tõo logmà múú gbò nená. A beè gboó gbẹá kĩ̃é.

41 Gbele tõò nen beè dúé ló. Ba beè kọ, “Jọ́ọ̀n náa beè sí tọ́ọ̀ kà tóm dũ̃ùnè, sõò kọ̀láá nu e a beè kọ́ kilma ló gbálài dú kà kà.”

42 Gbele tõò nen e a di kĩ̃é beè gboó dẹlẹ́e nyíe boo.

Jọ́ọ̀n 11

1 Ene kà gbálà e a kọlà Lázàrọ̀s beè dì e lóe géè zọ̀. Gbálài dú Bẹ́tànì, e a náámá bon bà Mérì nè a vígà Mátà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 (Mérìi ní e a beè tố kpée kpéè nu ló nóo boo ká tọ Jíìzọ̀s vaá tú gyáa e a di ból ẹlẹ fãàmà e. Lázàrọ̀s e kpá ló zọí beè a vígà pá gbálà.)

3 Pá a vígà pá bia beè gboó lẹ̀ẹ̀là tóm má Jíìzọ̀s kọ, “Dõò, ẹ̀b mè kpá ló o kóò, e o vulè, zọ.”

4 Tốó e Jíìzọ̀s dấ, à gboó kọ, “Zọ̀ lói náa bấé ló boo bée gè fẹ́e, sõò à bấé ló boo bée bé e a é náa vaá gbò nen mon dỹùnè Bàrì, vaá naa ní e nda, Sấáná Bàrì, é íe ka lọl ló.”

5 Jíìzọ̀s beè vùlè Mátà, vaá à vùlènà gé a vígà pá bia nè Lázàrọ̀s.

6 Tốó e a dấ kọ ló Lázàrọ̀s zọ, a beè kpáá tú bàà dee tồòma kĩ e a beè dì.

7 Tốó e a lée, à gboó kọ́ nè gbò e bà ólò nyoonée nvée kọ, “Naanii é kpáá má sḩ́ Judíà.”

8 Gbò e bà ólò nyoonée nvée à kọ́ nèe kọ “Nen Dò Bá, kóló kátogói e pá Júù, e bà di kĩé, géè gbḩ́ ge tobmàni demí. Ò gé kpáá mana gé sḩ́ kĩé?”

9 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “É kọ zivè báà sḩ́ dee níì ẹ́ẹ́ èlà nì? Nen e a kyãa ẹ́ẹ́ èlà kúm náa ólò kònie sivè. À ólò mòn kĩ e a gé tění, boo bée kọ ẹ́ẹ́ dee di dénè kẽ.

10 Sõò nen e a kyãa bílá dee kúm é koníe sivè, boo bée kọ náa íe ẹ́ẹ́ dee.”

11 Jíìzọ̀s kọ́ vó lọ̀l vaá gboó kọ, “Bẹẹ lé kóò, Lázàrọ̀s, gé dáa, sõò nda é sí gé kẽeée lọl boo.”

12 Gbò e bà ólò nyoonée nvée à kọ, “Be à di dáa, e Dõò, à é beè íé a ló.”

13 Nu e Jíìzọ̀s géè kọ́ nèva kọlà kọ Lázàrọ̀s ú, sõò baala beè íè bùlà kọ pọ́ì dáá ní e a géè kọ̀ e.

14 Tốóá, Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva m sḩ́ deè e bà é dấ, vaá kọ, “Lázàrọ̀s ú.

15 Vaá gè kọ nímm̃ beè di kĩé ẹ́ẹ́lẹm̃ nyíe kilma kĩ e boolo dii, boo bée kọ vó é nveè bá kọ ó dẹlẹ́m̃i nyíe boo. Sõò naanii mè é sí kĩ e a dì.”

16 Tọ́màs (e a kọlànà gé Bàà Nvín Kà) beè gboó kọ́ nè gbò e bà ólò gbá nyoone nvée Jíìzọ̀sa kọ, “Naanii é nyoonée sì, kọ bé tốó e a é ú, è zọ́e ù!”

17 Jíìzọ̀s dú vaá mòn kọ tění dee a tění ló dee e ba è lì Lázàrọ̀s.

18 Bẹ́tànì beè di ku ló Jerúsàlẹ̀m. Kóló nu e a é tóólá òb nè vòò kélè ól ní e a è tenivá zẹ̀ẹ̀ e,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 vaá gbele tồò pá Judíà beè dú ló Mátà nè Mérì, boo bée gè nèva agẹ nyíe
ló ú ba vígà pá gbálà.

20 Tốó e Mátà dấ kọ Jíìzọ̀s gé dú, a beè gboó àà gé zọ̀e nyòòna, boo tốó e
Mérì beè gbẹá ĩì tế tọ.

21 Mátà beè gboó kọ́ nè Jíìzọ̀s kọ, “Be o beè di kĩí, e Dõò, nà vígà náa gá è
beè ù!

22 Sõò m̀ nyímà kọ bãànà kátogóí, mè Bàrì é néni kọ̀láá kà nu e o bĩ̀ìnàé bá.”

23 Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèe kọ, “O vígà é kẽèà vaá kpáá di dùm.”

24 Mátà à aalá nèe kọ, “M̀ nyímà kọ a é kẽèà vaá kpáá di dùm dee dee nvée
dee.”

25 Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèe kọ, “Nda ní nen e a ólò kẽee gbò e ba è ù vaá nèva
dùm e. Kọ̀láá nen e a dẹ̀ẹ̀m̄ nyíe boo é dí dùm, bãànà be a è ù.

26 Vaá kọ̀láá nen e a di dùm vaá dẹ̀ẹ̀m̄ nyíe boo náa é ú lee. É kọ o zigà gé
naa vó?”

27 Mátà beè aaláé gấ naa “Ẽè, e Dõò, m̀ zígà kọ olo ní Méné e Bàrì Sa é, vaá
olo ní Sấáná Bàrì e ba è kọ à é dú bàlà boo é.”

28 Mátà kọ́ vó lọ̀l vaá gboó àà gé kolí a vígà Mérì. A beè gẹẹlẹ ló saagá nèe
kọ, “Nen Dò Bá beè dù, vaá à gé bĩ́ínáni.”

29 Mérì dấ naa vó vaá gboó gbalá aa boo àà gé zọ̀e nyòònà.

30 (Jíìzọ̀s beè di dí kĩ e Mátà beè zọ̀e nyòònàa, e bè à gáà iná boná.)

31 Pá Júù e ba è di tọ ló Mérì, e bà géè nèe agẹ nyíe, beè mòn tốó e a gbálá
aa boo dọ dẹi vaá gboó bìàé nvée. Ba beè ié bùlà kọ à gé tấànè gấ bànà úá
gé tò.

32 Tốó e Mérì íná kĩ e Jíìzọ̀s dì vaá mònie, a beè gboó tooá dọ̀é ke gbàà vaá
kọ, “Dõò, be o beè di kĩí, nà vígà náa gá è beè ù!”

33 Jíìzọ̀s mon bé e a tó naa, nè bé e pá Júù e a beè zọ̀e gbá tọ dùa tóná gé
naa. Nyíee à gboó tũugá vaá palà ge tãagà.

34 À gboó bĩ̃ináva kọ, “Ãà ní e o beè tuíe lii é?” Bà aalá nèe kọ, “Dù gé ẹ̀b, e
Dõò.”

35 Jíìzọ̀s tó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 Pá Júù à gboó kọ, “Ẹ̀b bé e a beè palà ge vùlèe naa!”

37 Sõò sìgà ọ̀và beè gboó kọ, “Nda gá kọ́ a beè naa kọ nen gímá dẽe á mòn nu à? É kọ náa gá è láá kpèg kọ gbálài á gá ù?”

38 Nyíe Jíìzọ̀s beè kpáá palà ge tũugá, vaá à gboó kyãà sí ló bànà úá. Ene kà kóló dem e bà tú gbele báà dem muune gã́ ní e ba è túe li m é.

39 Jíìzọ̀s à gboó lẹ̀ẹ̀là kọ, “Tui demá lọlii!” Mátà, e a dú vígà pá bia gbálà e a úá, beè gboó kọ́ nèe kọ, “À bem, e Dõò. Ténì dee e a ni tení ló tõó e a è ù!”

40 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “É kọ nímm̄ beè kọ́ nèni kọ ò é mon dũùnè Bàrì é, be ò dẹlẹ́m̄ nyíe boo?”

41 Ba beè tú demá lọl. Jíìzọ̀s à gboó dàlà dẽe ẹ̀bmà gbàn deè vaá kọ, “M̀ õàni zaa, e Tẹ̀, kọ o dã́m̄ mon.

42 M̀ nyímà kọ ò ólò dã́m̄ mon lee. Sõò boo bée gbò e a di kĩí, bé e a é náa vaá bà zigà kọ olo ní e o beè lẹ̀ẹ̀là̄m̄ é, ní e m dì vaá ló belí é.”

43 Tõó e a ni kọ́ vó lọ̀l, a beè gboó kòòlà kpã́ kól, kọ, “Lázàrọ̀s, aa m bànàa dù!”

44 Lázàrọ̀s, e a è ùa, beè gboó aa m bànà úá. Kàn e ba è pigie ló bá nè tọ nè ní e ba è kọ̀lmàe sĩ́ beè dìé ló. Jíìzọ̀s à gboó kọ́ nèva kọ, “Taalai kàna lọliié ló vaá ò lọíe bá.”

45 Gbele tõò gbò e ba è dù gé kãa Mérì beè mon nu e Jíìzọ̀s náa vaá bà gboó dẹlẹ́e nyíe boo.

46 Sõò sìgà ọ̀và beè àà sí ló pá Fárèsì gé kọ́ íb nu e Jíìzọ̀s náa.

47 Pá Fárèsì nè gbò togó vààla gyọ́ọ̀ beè gboó gé zọ̀ gbò tule pá Júù nyòònà vaá kọ, “È é náa và e? Gã́ bug tóm dũùnè e gbálài ni sí a bọọ!

48 Be è sọ́e bá kọ á kil sĩ́ belí bé e a gé naaá, dénè nen é dẹlẹ́e nyíe boo, vaá gbò tule pá Róm̀ é gboó aa kẽ dù gé kyọ̀ sĩ́ bẹẹ ke tõò káí nè bẹẹ kpá dó!”

49 Ene kà gbálà e a kọlà Káíàfàs beè dìvá ló. Ẹlẹ beè ba Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀ gbááá, vaá a beè gboó kọ́ nèva kọ, “É kọ boolo nyímàì gé nu?

50 Nóo nyímàì kọ tãá e bà kyọ̀ sĩ́ zivè kà kpá dóí, mè à é dú lé kọ ene nen á ú tenmáí ból?”

51 Náa beè tõá nyíe ló kọ́ vó, sõò dì belí Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀ gbááá, Bàrì géè túe kọmá nu e a é nááá, kọ Jíìzọ̀s é ú boo pá Júù,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

52 vaá níì boo áá baála nì, sõò boo bée gè bõonènà gé ló dénè pá nvín Bàrì, e
a di zaala boo bàlà booí, naamá ẽèènè kà.

53 Lọl deeá ààmà, gbò tule pá Júù beè gboó noo ge fẹ́ Jíìzọ̀s.

54 Boo bée vó, Jíìzọ̀s náa è taalẹna ló kyãa zẹ̀ẹ̀ pá Júù. Tãa vó, a beè gboó
àà gé zọ̀ gbò e bà ólò nyoonée nvée gé tõó ene kà bon e a kọlà Ẹ́frẹ̀m. Ẹ́frẹ̀m
beè di ene bálá sḭ́ kḭ̃ e a kpeeà kpáá bàlà ól.

55 Tố́ó Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí beè iná ku ló, vaá gbele tõò gbò beè aagi ba bon
má sḭ́ Jerúsàlẹ̀m gé logá ló sẹlẹ́ káí tõo bànà vààla gyọ́ọ̀á.

56 Bà gbḭ́mà dẽe Jíìzọ̀s boo tố́ó e bà di bố́óná Tọ Káíá vaá olòó bḭ̃iná ene kọ,
“Ńlo bùlà kọ́ và e? Nóo bulà kọ à é dú ló vààla gyọ́ọ̀í?”

57 Gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè pá Fárèsì beè lẹ̀ẹ̀là kọ kọ̀láá nen e a nyímá kḭ̃ e
Jíìzọ̀s dì á mòn kọ à kọ́è, naa ní e bà é láá siilìèe.

Jọ́ọ̀n 12

1 A è sigè ọ̀ọ̀lẹ̀ dee à dọ dee Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí, vaá Jíìzọ̀s à gboó sí
Bẹ́tànì. Bẹ́tànì ní e Lázàrọ̀s, e Jíìzọ̀s beè kẽee lọl ke mà úá, beè dì e.

2 Ba è naa gyã́á nèe gbẹá kḭ́é. Lázàrọ̀s beè di ló gbò e ba è ḭ̀ tḗ ló gyã́áá, vaá
Mátà ní e a géè dàlà gyã́á máva é.

3 Mérì beè faalá ene lóló kpée kpée nu ló nóo e a sí gbele tõò kpègè domá, e
bà náa lọl ló víl e a kọlà náád. Mérì beè tố́ nóoá boo ká tọ Jíìzọ̀s, vaá tú gyáa
e a di ból ẹlẹ fààmàe ká tọ. Nu ló nóoá beè gãá siga ló tọá.

4 Sõò Júdàs Iskárìọ̀t, e a dṹùnà gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s, beè di kḭ́é.
(Ẹlẹ ní nen e a é beè teni ló Jíìzọ̀s nvee bá ọ́b é.) A beè kọ,

5 “Éé e bè náa è oo nóoí ló gã́ bug kpègè e nen tóm ólò dé ló gbáá vaá
nvèèmà bá nè gbò tãa é?”

6 Náa beè kọ́ vó boo bée kọ à bulà gbò tãa, sõò a è kọ́ vó boo bée kọ ẹlẹ ní e
a è olòó faalá ba kpò kpègè e, naa kọ à ólò gboó bã m zìb kpègè, boo bée kọ
ẹ̀ẹ̀ beè nen zib.

7 Jíìzọ̀s beè gboó kọ, “Àáé ló á tú sẹ̀ẹ̀ dee e bà é lḭ́m̄.

8 Gbò tãa é olòó dìí ló lee, sõò nda nḭ́m̄ é gbẹ́aí ló lee.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Tốó e gbele tồò pá Júù dấ kọ Jíìzọ̀s di Bẹ́tànì, ba beè gboó sí kĩé. Bà náa è di boo áá Jíìzọ̀s sí kĩé, sõò ba è sina gé kĩé boo gè mòn Lázàrọ̀s, e Jíìzọ̀s beè kẽee lọl ke mà úá.

10 Gbò togó vààla gyọ́ọ̀ beè gboó noo kọ bà é fẹ́nàè gé Lázàrọ̀s,

11 boo bée kọ boo ẹlẹ ní e gbele tồò pá Júù dì vaá teá àà gé dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s e.

12 Dee zilà vaá gbele gấ bug gbò e ba è dú ló Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí à gboó dấ kọ Jíìzọ̀s gé dú Jerúsàlẹ̀m.

13 Ba beè fùlgì la gyoo sẹ̀ẹ̀a bá vaá àà gé zọ̀e nyòònà. Ba viige la gyooá vaá vulí kọ, “Lèèlà á dì nè Bàrì! Bàrì á tãanè dee bá nen e a dú boo bée Dõo! Bàrì á tãanè dee bá Méné pá Ízràẹ̀l!”

14 Jíìzọ̀s beè mòn ene kà nom tee vaá gboó bã boo belí bé e Kpá Káí kọ́ naa, kọ,

15 “Pọ̀ á gá siíni, e olo bon Záíọ̀n! Nee o méné e a di boo põonì nom tee e a gé dúí.”

16 Gbò e bà ólò nyoonée nvée náa beè vàlẹ̀ tavẹ nu e a géè naaá. Sõò tốó e Bàrì ni kẽee Jíìzọ̀s vaá dàlàe nvee m a dṹùnè, baála beè gboó kẽea boo kọ níá nu e ba è emí m Kpá Káí kìlmàé ló, vaá mè à lẹẹàé ló naa vó.

17 Kùbmà gbò e ba è di ló Jíìzọ̀s boo tốó e a gé kólí Lázàrọ̀s lọl m bànà ú vaá kẽeée lọl ke mà ú beè kil sḩ gè kọ́ nu e bà mon nè dõòna gbò.

18 Boo bée tóm dṹùnè e gbò nen dấ kọ a è sìi, ba beè kồòà dúé ló.

19 Pá Fárèsì beè gboó kọ́ nè ene kọ, “Ò monìì gé kọ tọ́ọ̀ bé e è é láá naa á gé! Ẹ̀b, mè dénè bàlà boo a biiàé nvée!”

20 Sìgà pá Gríìs beè di gbàà gbò e ba è sí Jerúsàlẹ̀m, ke Vààla Gyọ́ọá Ténì Zelíá, gé tãàga ló Bàrì.

21 Ba beè dú iná ló Fílìp, e a dú bon Bẹtsáídà e a di Gálìlì, vaá kọ, “Tẹ́ẹ̀, è gbḩ ge mòn Jíìzọ̀s.”

22 Fílìp beè gboó àà gé kọ́ nè Ándrù, vaá pálàa ọ̀và à gboó gé kọ́ vó nè Jíìzọ̀s.

23 Jíìzọ̀s áálá nèva kọ, “A lée tốó e Bàrì é gé nvèè dṹùnè ló nda, Sấáná Nen.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ áá be súú kpá kyàlà á dọ́ kunu kẽ vaá bèm, náa é bọọ gã́ bug zelí ló ene súú. Sõò tṍó e a bem vaá sí mée ní e a ólò gboó domà gbele tõ̀ò súú é.

25 Nen e a vulè a dùm gé pee a dùm, vaá nen e a ọ́ví a dùm boo bàlà booí é kumàe nvee m dùm e bè náa tá.

26 Nen e a gé sí tóm nèm̃ á nyoonémm̃ nvée. Kĩ e nda dì ní e nen e a gé sí tóm nèm̃ é dinà gé é. Vaá nà Tẹ́ é nveè ka ló kọ̀láá nen e a sí tóm nèm̃.”

27 “Nyíem̃ tãagà kátogói. Vaá ḿ kọ và e? É kọ ḿ kọ ‘Tẹ́, dùùlàm̃ lọl bá tṍó tãàgài’? Sõò mè boo bée ge tění bá tṍó tãàgài ní e m beè nyoone dù e.

28 Tẹ́, nvèè dũ̃ùnè ló o bée!” Mon beè gboó sìlà aa káála kọ, “M beè nvèè dũ̃ùnè ló, vaá m̀ é kpáá nvèènà gé dũ̃ùnè ló.”

29 Gbò e a è di élá kĩé beè dã́ moná, vaá sìgà ọ̀và à kọ “Níá kòvà náa káála.” Dõòna gbò beè kọ, “Nyómá tóm Bàrì ló bel nèe!”

30 Sõò Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèva kọ, “Belá náa lóá boo bée nda, sõò à lóá boo bée boolo.

31 A lée tṍó e Bàrì é béélá bel ló bàlà boo. Bàrì é gboó gé kpó Pọ́lọ́ Nyómá e a gé bẹl bàlà booí lọl.

32 Tṍó e ba ni dalà nda lọl kunu kẽí vaá elí boo, m̀ é gboó tàb dénè nen nèa.”

33 (A beè ló belí naamá gè zogè sḩ deè e a é úmá.)

34 Gbòa à aalá kọ, “E beè dã́ m bẹẹ Log kọ Méné e Bàrì Sa dì dọ̀ dèdè. Olo náà và kọ bà é dalà Sã́ná Nen elí boo é? Mée ní Sã́ná Nen é?”

35 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Gbálà ńkem tṍó e ẹ́ẹ́ dee é di dií ló. Kyãanii boo tṍó e ẹ́ẹ́ dee dìí lói, mè á di vó vaá gín dú gé kọ̀lii. Nen e a kyãa kùkùù gín náa ólò nyimá kĩ e a gé má sḩ.

36 Dẹlẹi nyíe boo ẹ́ẹ́ dee, boo tṍó e a dìí lói, kọ bé ò dúi pá nvín ẹ́ẹ́ dee.” Jíìzọ̀s ló belí lọ̀l vaá gboó àà má sḩ ke gũ̃a.

37 Bãànà bé e a sí dénè tóm dũ̃ùnè vaá bà mònmà dẽeí, bà náa beè dẹlẹ́e nyíe boo.

38 A beè naaá naa vó kọ bé à m̀mè nu e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè kọ́, kọ: “Dõò, mée tú bẹẹ kpẹa é? Mée à mòn kpóó e Bàrì símá tóm tẹlẹ bàlà kẽ é?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

39 Bà náa beè gboó láá dẹlẹ́e nyíe boo, boo bée kọ Aizáíà beè kọna gé kọ:

40 “Bàrì gímèva dẽe kọ bà á gá mòn nu; vaá agẹlẹ́va nyíe kọ bà á gá tavẹ nu.
Mè á di vó bà kiia kẽ dúm̄ ló, kọ ḿ boèva.”

41 Aizáíà beè ló belí boo bée kọ a beè mòn dṹùnè e a dú ló Jíìzọ̀s vaá ló bel e
a kilíé ló.

42 Bãànà vó, gbele tổò gbò tule pá Júù beè dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s, sõò boo bée
kọ pọ̀ beè siíva ló pá Fárèsì, bà náa beè tẹlẹ̀ ló bàlà kẽ vaá kọ́ vó, mè á di vó
bà kpóèva lọlie ba tọ Bàrì.

43 Ba beè vùlè dẽe ló ka e a aa bá nen èlmà ka e a aa bá Bàrì.

44 Jíìzọ̀s koolà kpấ kọ, “Kọ̀láá nen e a dẹlẹ́m̄ nyíe boo, níì áá nda ní e a dẹlẹ
nyíe boo é nì, sõò à dẹlẹna gé nyíe boo nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄.

45 Kọ̀láá nen e a ni monírm̄ a monna gé nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄.

46 M beè dú bàlà booí di belí ẹ́ẹ́ dee, kọ bé kọ̀láá nen e a dẹlẹ́m̄ nyíe boo náa
gbẹ́ána m gín.

47 “Be à íe nen e a dấ nà mon bel vaá náa sẹlẹ, nda nírm̄ gé béélae bel ló. Nírm̄
beè dú ló gè beelá bel ló bàlà boo, sõò m beè dú ló gè dùùlà bàlà boo.

48 Kọ̀láá nen e a kinírm̄ vaá náa tú nà mon bel íe nu e a é béélae bel ló. Gbò
mon bel e a dúm̄ gấí ní e a é béélae bel ló dee dee nvée dee é!

49 Nírm̄ dọ kẽ tú nà kpóó lomá belá, sõò Tẹ̀ e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄ beè nèm̄ lẹ̀ẹ̀là e a
kuu nu e m é kọ́ nè bel e m é ló.

50 Vaá m̀ nyímà kọ a lẹ̀ẹ̀là ólò domà dùm e bè náa tá. Nu e nà Tẹ̀ beè kọ ḿ kọ̀
ní e m gboó di ló e m gé kọ́ é.”

Jọ́ọ̀n 13

1 À gboó dú dee e a é zilà sốóe vaá dú dee Vàala Gyọ́ọ Ténì Zelí. Jíìzọ̀s beè
nyimá kọ a lée tốó e a é gé aalie bàlà booí vaá maè sḯ ló a Tẹ̀. A beè olòó
vùlè pá ńlẹ e a di boo bàlà booí vaá a beè gboó vùlèva tẹlẹ kùbmà.

2 Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée géè dé gyấá èlà, vaá Pọ́lọ́ Nyómá beè
tú nvee boo nyíe Júdàs, nvín Sáímọ̀n Iskárìọ̀t, kọ á tení ló Jíìzọ̀s nvee bá ọ́b.

3 Jíìzọ̀s beè nyímá kọ a Tẹ̀ beè tuè dénè nu nveenìèé báá nè ge kọ mè ẹlẹ
beè aalie ló Bàrì duè, vaá mè ló Bàrì ní e a gé tấànènàè gé é. Boo bée vó,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 a beè gboó aa boo gyấáá elá èla, vaá lọà a kọ̀là ló ló sẹlẹ́ kẽ. À gboó tú báà kàn pììa ló.

5 A beè tố múú m fẹ́ẹ́lẹ́ vaá dàlà togó tú múúá logmá ká tọ gbò e bà ólò nyoonée nvée. À gboó tú báà kàn e a è pììa lóá fãàmàva ká tọ.

6 À náa vó iná ló Sáímọ̀n Pítà, vaá Pítà à gboó bĩináe kọ, “Olo é lógí tọ nda, e Dõò?”

7 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Olo nóo nyímà nu e nda gé náa kátogóí, sõò tốó e a é lée, ò é beè tavẹ.”

8 Pítà à kọ́ nèe kọ, “Nímm̄ é zigà kọ ó logímm̄ tọ tọ́ọ̀ dee!” Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Be nímm̄ lógìni, nóo é zọ nda dõònà tọ́ọ̀ nu.”

9 Sáímọ̀n Pítà à aalá nèe kọ, “Á gá duná áá ká tọ́m̄, e Dõò, sõò loginámm̄ gé bá nè togó!”

10 Jíìzọ̀s à kọ nèe kọ, “Maaná ká tọ lọl, bíi á gé kọ nen e a è bìlà múú á gé logá ló, boo bée kọ dénè kpá lóe é dí õòà. Ò õoàì, sõò níì dénè bọ̀ì nì.”

11 (Jíìzọ̀s beè nyimá ló nen e a é ténié ló nvee bá ọ́b. Vó ní e a è naa vaá à kọ, “Ò õoàì, sõò níì dénè bọ̀ì nì” e.)

12 Tốó e Jíìzọ̀s ni lógíva ká tọ lọ̀l vaá òòmà a kọ̀là ló lọl kẽ nvèa ló, a beè gboó kpáá gé ĩì tế kẽ. À gboó bĩináva kọ, “É kọ ò nyímàì nu e m géè naaí lóá?

13 Boolo ólò kolímm̄i Nen Dò Bá nè Dõò, vaá nóo lọì, boo bée kọ níé nu e m dú é.

14 Nda, bọọ Dõò nè bọọ Nen Dò Bá, géè logíi ká tọ. Boolo íè ge loginai gé ká tọ ene.

15 Nda a zógèi nu dòmà bá. Boolo naanai gé bé e nda náà ló boolo naaá.

16 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ tọ́ọ̀ nen gyóòlo náa el boo a tẹ̀ tọ, vaá tọ́ọ̀ kà nvín lẹ̀ẹ̀la tóm náa el boo nen e a beè lẹ̀ẹ̀làe.

17 Tốó e o nyímàì gbò nuí, léé sḭ́ dìí ból be ò náanii.

18 “Nímm̄ gé ló bel kilma ló dénè bọ̀ì. M̀ nyímà ló gbò e m beè sà. Nyòòmà bé e a é náa vaá nu e Kpá Káí beè kọ̀ m̀má, ‘Nen e a è zọm̄ nvèà bá m bṹ ní e a dìm̄ nvée gòmà e.’

19 M̀ tú nuí gbẹẹ́ deè sḭ́ kọ́ nèi, kọ bé tốó e a é nááá, ò zigai kọ ‘Nda Nda.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 M̀ gé ló kà kà bel nèi kọ kọ̀láá nen e a tú nen e m lẹẹ̀là túná gé nda, vaá kọ̀láá nen e a tú nda tú nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄.”

21 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni kọ́ vó lọ̀l, nyíee beè palà ge tãàgà vaá à gboó dọ bàlà kẽ kọ, “M̀ gé ló kà kà bel nèi kọ ene nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ ní e a é ténim̄ ló nvee bá ọ́b é.”

22 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó ẹ̀b sḭ́ ene, boo tố́ó e bà náa nyímá ló nen e a gé kọ́.

23 Ene nen e Jíìzọ̀s ólò palà ge vùlè, e a di gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvée, beè dìe ḭ̃ì tḗ kpàn.

24 Sáímọ̀n Pítà beè gboó naáe bá kọ́vẹ vaá kọ, “Bḭ̃ináe kọ á kòl bée nen e a gé kọ́.”

25 Nen e Jíìzọ̀s palà ge vùlèi beè gboó dṹùà bã ló Jíìzọ̀s vaá bḭ̃ináe kọ, “Níé mée, e Dõò, e?”

26 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Nen e m tú fétúlúí nè, boo tố́ó e m ni tú diile m bṹ lọ̀l, ní ẹẹ̀ e.” À tú fétúlúá diile m bṹ lọ̀l vaá gboó tú nè Júdàs, nvín Sáímọ̀n Iskárìọ̀t.

27 Júdàs gé tú gé fétúlúá, Sétàn à gboó bã́é m. Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Nu e o é gé naa, ò valẹ bá naa!”

28 Tọ́ọ̀ kà dõòna nen e a géè zọ̀va dé gyã́áá náa beè nyimá nu e a man kọ Jíìzọ̀s á kọ́ vó nèe.

29 Tã́gíní bé e Júdàs ní e a ólò kùmà kpègèa, sìgà gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè ié bùlà kọ Jíìzọ̀s géè kọ́ nèe kọ á gé zalí nu e bà é náámá vààla gyọ́ọ, à bè ge kọ á gé gbḭ́ nu nè gbò tãa.

30 Júdàs tú fétúlúá vaá gbẹá boo dọ dẹi. A è bèè bílá dee.

31 Tố́ó e Júdàs ni aà, Jíìzọ̀s beè gboó kọ, “Kátogói ní e dṹùnè e a di ló Sã́ná Nen dọ́ bàlà kẽ é, vaá dṹùnè Bàrì gé dọ́ bàlà kẽ tenmáé ló.

32 Be dṹùnè Bàrì dọ́ bàlà kẽ tenmáé ló, vóá bé e Bàrì é nveèe dṹùnè ló áá tóm gbẹá m ẹlẹ naa é.

33 “Pá nà nvín! Gbálà ńkem tố́ó e m é di dií ló. Ò é beè gbḭ́m̄i. Vaá nu e m beè kọ́ nè gbò tule pá Júùa ní e m gé kọ́ná gé nè boolo é, kọ, ‘Nóo é láá dui kḭ̃ e m gé tã́ànè.’

34 “Sõò ãa lẹ̀ẹ̀là e m gé néi kọlà kọ ó vulei ene. Vulei ene belí bé e nda beè vùlèi naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

35 Bé e o vulèì ene naa, ní e a é náa kọ dénè nen á nyimá kọ ò gé nyoonémm̃i nvée é.”

36 Sáímọ̀n Pítà à gboó bĩiná Jíìzọ̀s kọ, “Ãà ní e o gé tấànè, e Dõò, e?” Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Kĩ e m gé tấànè níì kĩ e o é láá zọ̀m̃ gbá tọ kátogói nì. Sõò tốó e a gé dú, ò é beè nyoonémm̃.”

37 Pítà à bĩináe kọ, “Éé náa vaá nímm̃ é láá nyoonéni kátogói, e Dõò, e? M̀ kpenà ló gè tú nà dùm gban kẽ boóni!”

38 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Ò kpènà ló gè tú o dùm gban kẽ boo nda? M̀ palà ge ló kà kà bel nèni kọ, bé kồò kálá kù kpấ, ò é amàm̃ sàn taa tóm.”

Jọ́ọ̀n 14

1 Jíìzọ̀s beè kọ́ nèva kọ, “Nyíei á gá tãàgà. Dẹlẹi nyíe boo Bàrì vaá ò dẹlẹi nyíe boo nda.

2 Gbele tồò àn e a di ló tọ nà Tẹ̀, vaá m̀ gé sí kĩé gé kpoogè dee ló ke tồò sẹ̀ẹ̀i. Be náa beè dì naa vó, m̀ gá è kọ́ nèi.

3 Tốó e m ni sí kĩé gé kpoogè dee ló ke tồò sẹ̀ẹ̀i lọ̀l, m̀ é kpáá ooa kẽ dù gé túi nvea ló, kọ bé ò dimm̃í ló kà lèlà kĩ e nda é di.

4 Boolo nyímàì èèlè e a dọ kĩ e m gé tấànè.”

5 Tọ́màs à gboó kọ́ nèe kọ, “Dõò, née nyímà kĩ e o gé tấànè. À é náa và vaá è nyímá èèlè e a dọ é?”

6 Jíìzọ̀s a aalá kọ, “Nda ní èèlè e, vaá m̀ dú kà kà bel nè dùm. Tọ́ọ̀ nen náa é láá iná ló Tẹ̀ e bè náa tění domámm̃ ló.

7 Be ò nyímai ló nda, ò é nyímai ló nà Tẹ̀, vaá lọl kátogói ààmà o nyímaíe ló vaá o moniíe.”

8 Fílìp à kọ́ nèe kọ, “Dõò, dò bá Tẹ̀ nèi, mè níé é gboó gbõomaí ló.”

9 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Dénè tốó e nda ni tõomaí lói, ò gáà nyimamm̃ gé ló, e Fílìp? Nen e a ni mon nda a mon Tẹ̀. Éé náa ò kpáá kọ, ‘Dò bá Tẹ̀ nèi’é?

10 É kọ nóo zigà kọ nda di m nà Tẹ̀ vaá nà Tẹ̀ à di m nda? Nímm̃ dọ kẽ tú nà kpóó lomá bel nèi. Sõò nà Tẹ̀, e a tõoḿ m, ní e a gé sí a tóm é.

11 Zigai kọ m̀ di m nà Tẹ̀ vaá nà Tẹ̀ à di m nda. Bè náa dì tọ́ọ̀ nu, ò dii gé boo bée tóm e m gé sí vaá ò zigai.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ nen e a dẹlẹ́m̄ nyíe boo é sí kọ̀láá íb tóm e m gé síí, vaá à é síná gé ní e a el vó, boo bée kọ m̀ gé má sḯ ló nà Tẹ̀.

13 Vaá m̀ é náá kọ̀láá nu e o bḯìnai boo nà bée nèi, kọ bé dṹùnè nà Tẹ̀ dọ́ bàlà kẽ m a Sááná.

14 Be à dì nu e o bḯìnàm̄í bá boo nà bée, m̀ é náa nèi.”

15 “Be ò vulem̄i, ò é sẹlẹi nà lẹ̀ẹ̀là.

16 M̀ é ban nà Tẹ̀ vaá à lẹẹlà dõòna nen nvèè bá, e a é tõoí ló dọ̀ dèdè, mái.

17 Níé Nyómá kà kà bel e pá bàlà boo náa gé láá ié, boo bée kọ bà náa gé láá mònie à bè ge nyimáe ló. Sõò boolo nyímàìe ló, boo bée kọ à zọ́i tõòà vaá à é dìí m.

18 “Ním̄ é sãanài bá ló belí nvín e tẹ̀ nè kà á gé ló. M̀ é beè ooa kẽ dúí ló.

19 Gbálà ńkem tố́ó e a sígá vaá pá bàlà boo náa é monnám̄, sõò boolo é moním̄i. Vaá ò é dií dùm boo bée kọ nda di dùm.

20 Tố́ó e deeá é lée, ò é nyímai kọ nda di m nà Tẹ̀ vaá boolo ò dií m nda, belí bé e nda di m boolo naa.

21 “Nen e a tú nà lẹ̀ẹ̀là vaá gbàn tố́ ló ní e a vulèm̄ é. Nà Tẹ̀ é vulè nen e a vulèm̄. Nda é vulènàe gé vaá tú nà ló tẹlẹ bàlà kẽ nèe.”

22 Júdàs (níì Júdàs Iskárìọ̀t nì) beè gboó bḯìnáe kọ, “Dõò, éé náa vaá ò é tú o ló tẹlẹ bàlà kẽ nè beele, sõò nóó tẹ́lẹ bàlà kẽ nè pá bàlà boo é?”

23 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Kọ̀láá nen e a vulèm̄ é sẹlẹ nà dò bá nu. Nà Tẹ̀ é vulèe, vaá nda nè nà Tẹ̀ é gbá dúé ló gé zọ̀e tõòà.

24 Nen e bè náa vulèm̄ náa ólò sẹlẹ nà dò bá nu. Vaá mon bel e o gé dấií náa aa bá nda, sõò à aa bá Tẹ̀ e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄.

25 “M̀ kọ́ gbò nuí nèi tố́ó e m di dií lóí.

26 Nen Nvèè Bá, e a náámá Nyómá Káí, e nà Tẹ̀ é lẹẹla boo nà bée, é nóomài dénè nu, vaá tú dénè nu e m ni kọ́ nèi kẽeeí nyíe.

27 “Fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló ní e m gbẹ́ẹ̀í ló é. Fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló e a aa bá nda ní e m neèi é. Ním̄ neè belí bé e bàlà boo ólò nè naa. Nyíei á gá tãàgà. Pọ̀ á gá siíi.

28 O beè dãi tố́ó e m kọ́ nèi kọ, ‘M̀ gé aà, sõò m̀ é ooa kẽ dúí ló.’Bà á kọ ó vulem̄i, nyíei gá è ẹẹ kọ m̀ gé má sḯ ló nà Tẹ̀, boo bée kọ ẹlẹ el boo nda.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

29 Kátogói, m tú gbẹẹ́ deè sḭ́ kọ́ nèi, kọ bé tố́ó e a é náááá ò zigai.

30 Ním láá zọ̀nài loá gbele tồò bel, boo bée kọ Pọ́lọ́ Nyómá e a gé bẹl bàlà booí gé dú. Náa íém̄ tọ̀ọ̀ kà kpóó ló,

31 sõò bàlà boo é íe ge nyimá kọ nda vulè nà Tẹ̀. Vó ní e a kọ́ ḿ naa kọ̀láá bé e nà Tẹ̀ beè lẹẹ̀làm̄ naa é. “Aalíí boo, mè é aa kĩí àà.

Jọ́ọ̀n 15

1 “Nda ní e m dú lèlà sḭ́ té é. Nà Tẹ̀ ní e a dú nen e a gé ẹ̀b té e a di m ól é.

2 À ólò gbọ́ kọ̀láá kà gbónó e bè náa múmi ból súú e a dìm̄ boo, vaá à lálá kọ̀láá kà gbónó e a múmí ból súú, kọ bé à kpáá palà ge mumí.

3 Gbò mon bel e m ni ló nèi a õonài.

4 Tõoníí m nda, mè nda é tõoí m. Dì belí bé e gbónó e bè náa tõo ló té náa é láá mumí ból súú naa, vóá bé e boolo é dinai gé naanii, be nóo tõonim̄í m, é.

5 “Nda ní e m dú té é, vaá boolo ní e o dúì gbónó é. Nen e a tõom̄ m, vaá nda à tõoé m, é palà ge mumí ból súú. Boo bée kọ be nda á géi ló nóo é láá naanii tọ̀ọ̀ nu.

6 Nen e bè náa tõom̄ m é dú gè tovíe gbẹẹ vaá à kắa belí gbónó té e bà ful tẹlẹ kẽ. Bà ólò gboó bõonè ló gbò gbónó té e a dì belí vó vaá tovíva tẹlẹ dáà sắ, naa ní e bà é bẹ́.

7 Be ò tõonim̄í m vaá nà mon bel à tõoí m, bĩinai kọ̀láá kà nu e a léémái, mè ò é íei.

8 Tố́ó e o palà ge mumii ból súú ní e o zógèì bé e nà Tẹ̀ dú dṹùnè naa nè ge kọ ò gé nyoonei nvée nda é.

9 Bé e nà Tẹ̀ vule nda naa, bé e nda vulènà gé boolo naa é. Tõonii m nà vulà.

10 Ò é tõonii m nà vulà be ò sẹlẹi nà lẹ̀ẹ̀là, dì belí bé e nda è sẹlẹ lẹ̀ẹ̀là nà Tẹ̀ vaá nda à tõo m a vulà naa.

11 “M̀ ló gbò belí nèi kọ bé nà ố kààgà dií m, nè ge kọ boólo ố kààgà á gbõoma.

12 Nà lẹ̀ẹ̀là e m gé néi kọlà vói: Vulei ene, belí bé e nda vulè boolo naa.

13 Kùbmà nvée vulà e nen é láá ié ló a kóò kọlà ge di kpènà ló gè úé boo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Boolo dúì pá nà kóò be ò náanii nu e m lẹẹlà kọ ó naanii.

15 Níḿ kólìnài gyóòlo, boo bée kọ gyóòlo náa ólò nyimá nu e a tẹ tọ gé náa. Tãa vó, m̀ kólìi kóò, boo bée kọ m kọ́ kọ̀láá kà nu e m beè dấ gấ nà Tẹ̀ nèi.

16 Boolo nóo beè sai nda, sõò nda ní e m beè sà boólo vaá nvèèi tóm bá kọ ó aalii gé palà ge mumii ból súú, vaá bọọ ból súú á dú ní e a é di lee é. Nà Tẹ̀ é gboó di boo bée vó vaá nèi kọ̀láá kà nu e o bḭ́inàì boo nà bée.

17 Na kà lẹẹ̀lài ní e m gboó nèi é: Vulei ene.

18 “Be pá bàlà boo ọ́víi, ò kẽeaí boo kọ ba beè zẹẹ́ ọví nda.

19 Be o beè dũunai pá bàlà boo, bà gá è beè vùlèi dì belí gbò e a dì nè baala. Sõò nda beè sài lọl gbàà pá bàlà boo, vaá nóo dṹùnàìva. Vó ní e a kọ́ bà á ọvíi é.

20 Kẽeaí boo nu e m beè kọ́ nèi, kọ, ‘Tọ́ọ̀ nen gyóòlo náa el boo a tẹ̀ tọ.’Be ba è biigè ló nda, bà é bíìgènà gé ló boolo. Be ba è tú nà mon bel, bà é túná gé boólo mon bel.

21 Sõò bà é dí boo bée nda vaá náái dénè nuí ló, boo bée kọ bà náa nyímá ló nen e a beè lẹẹ̀làḿ.

22 Be níḿ beè dù gé ló bel nèva, bel náa gá è bẽèva. Sõò tọ́ọ̀ kà bé e bà é kọ́ vaá bel aa ló gè bẽèva kátogói á gé.

23 Nen e a ọ́víḿ ọ́víná gé nà Tẹ̀.

24 Bel náa gá è bẽèva be níḿ beè elává zẹẹ̀ vaá sí tóm e tọ́ọ̀ kà dõòna nen gáà sì. Kátogói, bà a tění gbàà dénè tóm e ba ni mon kọ m sí, vaá gbá nda nè nà Tẹ̀ ọví.

25 Níí nááá boo bée gè mmè nu e a è ẽá m ba Log, kọ, ‘Bà dọ kẽ ọvíḿ, e bè níḿ nááva tọ́ọ̀ nu.’

26 “M̀ é beè lẹẹ̀là Nen Nvèè Bá, e a dú Nyómá kà kà bel, e a aa bá nà Tẹ̀, mái. Tố́ó e a é dú, à é élá nen di tõò nèḿ.

27 Boolo dúnàì gé pá nà nen di tõò, boo bée kọ boolo beè diḿí ló lọlii dàà togó.

Jọ́ọ̀n 16

1 “M̀ kọ́ dénè nuí nèi kọ bé ò aalii ló gè dọi.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Bà é kpói lọl tọ Bàrì. Kà sḯ, tố́ó gé dú e nen e a fẹ́i é túmá kọ à gé síè tóm neè Bàrì.

3 Sõò bà é náa dénè gbò nuí boo bée kọ bà gáà nyima ló nà Tẹ̀ à bè nda.

4 M̀ kọ́ nuí nèi, kọ bé tố́ó e a ni lée e bà é náa gbò nuí, ò kẽeaí boo kọ m beè kọè neèi. “Nímm̄ beè kọ́ gbò nuí nèi túá ból, boo bée kọ m beè dìí ló.

5 Kátogói, m̀ gé má sḯ ló nen e a beè lẹ̀ẹ̀làm̄, vaá tọ́ọ̀ bọ̀ì nóo bḯìnàm̄i kọ, ‘Ãà ní e o gé má sḯ é?’

6 Tãa vó, ò gboó gé biilei nyíe, boo bée kọ m̀ kọ́ gbò nuí nèi.

7 Sõò kà kà bel ní e m gé kọ́ nèi é, kọ à é dúi lé ló kọ ḿ àà. Boo bée kọ be nímm̄ aà, Nen Nvèè Bá náa é dúí ló. Sõò be m̀ aà, m̀ é lẹẹ̀làe mái.

8 Vaá tố́ó e a é dú, à é baa dẽe pá bàlà boo e a kil ló pọ́lọ́ lab dògò, nè lé lab dògò, nè lèlà bèèla bel.

9 À é baáva dẽe e a kil ló pọ́lọ́ lab dògò, boo bée kọ bà náa tom ge dẹ̀lẹ́m̄ nyíe boo.

10 À é baáva dẽe e a kil ló lé lab dògò, boo bée kọ m̀ gé má sḯ ló nà Tẹ̀ vaá nóo é monnám̄i.

11 À é baáva dẽe e a kil ló lèlà bèèla bel, boo bée kọ Bàrì a béélá bel ló Pọ́lọ́ Nyómá e a gé bẹ̀l bàlà booí.

12 “M̀ íè gbele tồò nu gè kọ́ nèi e a sígá, sõò be m̀ kọ́ nèi nóó láá toolai kátogói.

13 Tố́ó e Nyómá kà kà bel é dú, à é leléi deè bá kọ ó nyimai dénè nu e a dú kà kà. Náa é tú a kpóó lomá bel. Sõò kọ̀láá nu e a dḗ ní e a é kọ́ é, vaá à é kọ́ nu e a gé dú sḯ nèi.

14 Ẹlẹ é zógè bé e nda dú dũùnè naa, boo bée kọ à é tú nu e nda íè vaá gé kọ́ nèi.

15 Dénè nu e nà Tẹ̀ íe dì nè nda. Vó ní e a náa m kọ mè Nyómá Káí é tú nu e nda íè vaá gé kọ nè boolo é.

16 “Gbálà ńkem tố́ó e a sígá vaá nóó monnám̄i, sõò gbele tồò tố́ó náa é tění vaá ò kpáá monímm̄i.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 Sìgà gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó bĩìná ene kọ, “Íb mó kà bel e a kọ́ nèií é, kọ ʻGbálà ńkem tố́ó e a sígá vaá nóó monnám̄i, sõò gbele tồò tố́ó náa é tění vaá ò kpáá monímī,’nè ge kọ, ʻboo bée kọ m̀ gé má sḩ́ ló nà Tẹ̀’e?

18 Éé ní e ‘gbálà ńkem tố́ó’e a gé kọ́á kọlà e? Née nyímà nu e a gé ló bel kilma ló!”

19 Jíìzọ̀s beè nyimá kọ bà gbḩ́ ge bĩìnàèe bel. Vóá à gboó kọ́ nèva kọ, “M̀ kọ́, ʻGbálà ńkem tố́ó e a sígá vaá nóó monnám̄i, sõò gbele tồò tố́ó náa é tění vaá ò kpáá monímī.’Vó ní e o gé bḩ́inai ene kọ ó nyímai nu e a kọlà e?

20 M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ ò é tói vaá ò bãagai, sõò pá bàlà boo é íe ẹ́ẹ́ nyíe. Ò é íei bììla nyíe, sõò bọọ bììla nyíe é beè kììà dú ố kààgà.

21 Nyíe pá bia e a é gé màn nvín ólò bììlà, boo bée kọ a tố́ó tãàgà a lée. Sõò tố́ó e nvíná ni meà, tãàgà e a è mòn ólò táé nyíe, boo bée kọ nyíee ólò ẹẹ kọ nen meà dọ bàlà booí.

22 Vóá bé e a di naa ló boolo é: Nyíei gé biila kátogóí, sõò m̀ é beè kpáá mònii, vaá nyíei é gboó ẹẹ iná kĩ e tọ́ọ̀ nen náa é láá naana kọ nyíei á bììlà.

23 “Tố́ó e deeá é lée, nóo é bḩ́inam̄i tọ́ọ̀ nu. M̀ palà ge ló kà kà bel nèi kọ be ò bḩ́inai ene kà nu bá nà Tẹ̀, à é néi boo nà bée.

24 Tẹlẹ vóí ò gáà bĩìnai tọ́ọ̀ nu boo nà bée. Bĩìnai mè Bàrì é néi, kọ bé ò íei ố kààgà e a gbõoma.

25 “M̀ ló nà bel gbẹ́ẹ́ m nèi. Sõò tố́ó gé dú e bè nímī é lóná bel gbẹ́ẹ́ m nèi, sõò m̀ é gboó taalẹ gḩ́ ló nu e a kil ló nà Tẹ̀ nèi.

26 Tố́ó e deeá é lée, ò é bḩ́inaíe nu bá boo nà bée. Nímī gé kọ́ nèi kọ nda é bḩ́ìnàè nu bá nà Tẹ̀ tenmàèí ból,

27 boo bée kọ kà lèlà sḩ́ ẹlẹ, Tẹ̀, vulè boolo. À vulèi boo bée kọ ò vulèm̄i vaá ò zigai kọ m beè aa ló ẹlẹ, Tẹ̀, dù.

28 M beè aa ló Tẹ̀ dú bàlà booí, vaá kátogóí m̀ gé aa bàlà booí má sḩ́ ló Tẹ̀.”

29 Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó kọ́ nèe kọ, “Kátogóí, o palà ge ló o bel taalẹ gḩ́ ló. Nóo lónà bel gbẹ́ẹ́ m.

30 Kátogóí è nyímà kọ ò nyímà dénè nu. Náa dúni bíi ló kọ nen á zẹ́ẹ́ bĩìnáni bel bé ò kálá nyimá bíb e a è dìé nyíe. Vó ní e a kọ́ é zìgà kọ ò aa ló Bàrì dù e.”

31 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “O zigai kátogóí?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 Tốó gé dú, vaá a lée, e dénè bọ̀ì é téai zaalai gbẹẹlii áá m̀m̀, vaá ní e a dì é tấànè a tọ. Kà bè vó, náa dú áá m̀m̀, boo bée kọ nà Tẹ̀ dìm̃ ló.

33 “M̀ kọ́ vóí nèi kọ bé ò dim̃í m vaá iei fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló. Pá bàlà boo é bíìgèi ló. Sõò iei agẹ ló! Nda beè bé bàlà boo èl bá!”

Jọ́ọ̀n 17

1 Tốó e Jíìzọ̀s ni ló belí lọ̀l, a beè gboó dàlà dẽe ẹ̀bmà káála vaá kọ: “Tốó a lée, e Tẹ̀. Tú dũùnè e a di ló Sấáná tẹlẹ bàlà kẽ, kọ bé Sấáná láá tú dũùnè e a di ló olo tẹlẹ bàlà kẽ.

2 O beè nèe kpóó ge lẹẹ̀mà bel ló dénè nen, kọ bé à tú dùm e bè náa tá nè dénè nen e o beè nvèèé bá.

3 Vaá dùm e bè náa tá kọlà ge nyimá ló olo, e áá olo ní e o dú kà kà Bàrì e a dì e, nè ge nyimá ló Jíìzọ̀s Kráìst e o beè lẹẹ̀là.

4 M beè tú o dũùnè tẹlẹ bàlà kẽ boo bàlà booí, vaá sí tóm e o beè nvèèm̃ bá ọ̀ònà dẽe.

5 Kátogóí, nvèèm̃ dũùnè ló gbẹá kè sḯni, e Tẹ̀--lèlà dũùnè e m beè dìní ló vaá ié be sḯ ò kalá naa bàlà booí.

6 M náa kọ gbò e o beè tú lọl gbàà bàlà boo vaá nvèèm̃ báá á nyimáni ló. Ọ̀và beè pá ńlo, vaá ò gboó túva nè nda. Bà a sẹlẹ o mon bel,

7 vaá bà nyímá kọ kọ̀láá nu e o beè nèm̃ aa bá olo.

8 M ló bel e o beè nèm̃á nèva, vaá bà tù. Bà nyímá kọ kà kà e nda aa ló olo dù, vaá bà zìgà kọ olo ní e o beè lẹẹ̀làm̃ é.

9 Nda gé tãagàní ló boóva. Ním̃ gé tãagàní ló boo pá bàlà boo, sõò m̀ gé tãagàní ló boo gbò e o beè nvèèm̃ bá, boo bée kọ ọ̀và pá ńlo.

10 Kọ̀láá kà nu e m íè dì nè olo, vaá kọ̀láá kà nu e olo íè dì nè nda. Vaá nà dũùnè a dọ́ bàlà kẽ tení dúvá ló.

11 Kátogóí nda gé dú kĩ e olo dì. Ḿ géná bàlà booí, sõò baala dì. Tẹ̀ e a di Káí! Tú o bée e o beè nèm̃á sẹẹ̀màva, kọ bà á dú t̃ẽènè kà, belí bé e olo nè nda dú t̃ẽènè kà naa.

12 Tốó e m beè dìvá ló bàlà booí, m beè tú o bée e o beè nèm̃á sẹẹ̀màva. M kpenàva vaá tọ́ọ̀ nen náa pe ààvá dẽe. Áá nvín pè e a è dìvá gbàà ní e a pe é, kọ bé nu e Kpá Káí beè kọ̀ ḿmá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Kátogói m̀ gé dú kĩ e olo dì, vaá m̀ gé kọ́ gbò nuí tố́ó e m di dí bàlà booí, kọ bé bà íe nà ố kààgà mme ḿva.

14 M beè tú o mon bel nèva. Sõò bàlà boo beè gboó ọvíva, boo bée kọ bà náa dṹùnà bàlà boo belí bé e nda nímm̄ dṹùnànà gé bàlà boo naa.

15 Nímm̄ gé ban kọ ó túva lọl bàlà boo, sõò m̀ gé ban kọ ó kùmàva lọl bá Pọ́lọ́ Nená.

16 Bà náa dṹùnà bàlà boo, belí bé e nda nímm̄ dṹùnànà gé bàlà boo naa.

17 Kpòòlàva sẹlẹ káí tení dú ló o kà kà bel. O mon bel ní e a dú kà kà bel é.

18 Nda lẹẹlàva tẹlẹ bàlà boo belí bé e olo beè lẹẹ̀là nda tẹlẹ bàlà boo naa.

19 M̀ dìvá boo bée vaá kpòòlà nà ló sẹlẹ káí nèni, kọ bé baala láá kpòòlànà gé ba ló sẹlẹ káí nèni m kà kà.

20 Nímm̄ gé tãagàní ló boo áá baala, sõò m̀ gé tãagànàni gé ló boo gbò e bà tění dú ló kpẹa e a dúvá gấ vaá dẹlẹ́m̄ nyíe boo.

21 M̀ gé ban kọ dénè ọ̀và á dú t̃ẽènè kà, e Tẹ, dì belí bé e olo di m nda vaá nda à di m olo naa. M̀ gé ban kọ baala á dìnà gé m beele, naa ní e bàlà boo é zigà kọ olo beè lẹẹ̀làm̄.

22 Nda beè tú íb dṹùnè e o beè nèm̄á nèva, kọ bé bà dú t̃ẽènè kà belí bé e olo nè nda dú t̃ẽènè kà naa:

23 Nda é dívá m vaá olo dí m nda, kọ bé bà aa deè dú t̃ẽènè kà, naa ní e bàlà boo é nyímá kọ olo beè lẹẹ̀làm̄, vaá mè ò vulèva belí bé e o vulè nda naa.

24 Tẹ! À tanímm̄ kọ gbò e o beè tú nvèèm̄ báá á dìm̄ ló kĩ e m dì, vaá bà mon nà dṹùnè e o beè tú vulà e o íèm̄ ló nèmàm̄ be sḩ ò kalá dò díí kẽ bàlà booí.

25 Tẹ e a lelà! Náa kal ló bée kọ pá bàlà boo náa nyímáni ló, nda nyímàni ló, vaá baalaí a nyímá kọ olo beè lẹẹ̀làm̄.

26 M beè naa kọ bà á nyimáni ló, vaá m̀ é kil sḩ ló ge naa vó, kọ bé íb vulà e o beè ié ló nda láá dìvá m, vaá naa ní e nda é dinàva gé m.”

Jọ́ọ̀n 18

1 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni ló gbò belí lọl, a beè gboó faalá gbò e bà ólò nyoonée nvée fùlmà dọ̀ múú Kídrọ̀n. Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè gboó bã ene kà ól e a di kĩé.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Júdàs, e a beè teníé ló nvee bá ọ́vá, beè nyimá kĩé, boo bée kọ Jíìzọ̀s ólò bọ̀ọ̀ gè zọ̀ gbò e bà ólò nyoonée nvée bõoná kĩé.

3 Júdàs beè gboó faalá ene gbọọ gbò bé pá Róm̀ nè sìgà gbò kù dẽe ló pá Júù, e a dú ní e gbò togó vàala gyọ́ọ nè pá Fárèsì beè lẹ̀ẹ̀là, vaá túva simá m ólá. Ba beè faalági nu bé bii ló té sã́ nè dũ sã́.

4 Jíìzọ̀s beè nyimá dénè nu e a é gé lẹ̀ẹ̀àé ló, vóá à gboó kyãà elavá sĩ́ vaá bĩ̃ináva kọ. “Mée ní e o gé gbĩ́i é?”

5 Bà aalá nèe kọ, “È gé gbĩ́ Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t.” Ẹlẹ à kọ, “Nda ẹ̀ẹ̀ e.” (Júdàs, e a ténié ló nvee bá ọ́b, beè di élavá ló.)

6 Tố́ó e Jíìzọ̀s kọ́ nèva kọ, “Nda ẹ̀ẹ̀ e,” ba beè gboó zìà kil nvée vaá fiiá dọ kẽ.

7 Jíìzọ̀s à kpáá bĩ̃ináva kọ, “Mée ní e o gé gbĩ́i é?” Bà aalá nèe kọ, “È gé gbĩ́ Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t.”

8 Jíìzọ̀s à aalá nèva kọ, “M beè kọ́ nèi kọ Nda ẹ̀ẹ̀ e. Be nda ní e o gé gbĩ́i é, ò sọi bá kọ baalaí á àà.”

9 (À kọ́ vó naamá ge mmè bel e a beè lò, kọ, “Tẹ̀, nímm̄ peè bãànà ene nen lọl dẽe gbò e o beè nvèèm̄ bá.”)

10 Sáímọ̀n Pítà beè faalá gẹ̀ bé. À gboó mììnà vaá tú kùmà gyóòlo Pọ̀b Nen Vàala Gyọ́ọ, naa ní e a ful tố́ bá lè lọlie ló. Bée gyóòloá beè kọ̀là Málkọ̀s.

11 Jíìzọ̀s à kọ́ nè Pítà kọ, “Òòmà o gẹ̀ nvee bọ́ọ̀! Ò íè bùlà kọ nda é aa ló gè ố non e nà Tẹ̀ ni sẹlẹ́m̄ sĩ́í?”

12 Tố́óá, gbò bé pá Róm̀ nè ba nen tule, bii ló gbò kù dẽe ló pá Júùa, beè gboó sii Jíìzọ̀s vaá bọvíe.

13 Ba beè zẹ́ẹ́ túe inmá ló Ánàs boo bée kọ ẹlẹ beè tẹ̀ va Káíàfàs, e a è dú Pọ̀b Nen Vàala Gyọ́ọ gbááá.

14 Káíàfàs ní e a beè kọ́ nè gbò tule pá Júù kọ à dú lé kọ ene nen á ú tenmá ból dénè na gbòa é.

15 Sáímọ̀n Pítà beè biia nvée Jíìzọ̀s. Dõòna nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s à naana gé vó. Tã́gíní bé e Pọ̀b Nen Vàala Gyọ́ọ nè na nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀si beè palà ge nyená lóá, ẹlẹ beè gboó zọ̀ Jíìzọ̀s bã m be Pọ̀b Nen Vàala Gyọ́ọá.

16 Sõò Pítà beè elá ke dẹi, nvée gbàn sĩ́. Na nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s, e Pọ̀b Nen Vàala Gyọ́ọ nè ẹ̀ẹ̀ beè palà ge nyená lóí, beè gboó ooa kẽ aa m

© 1996 by Biblica, Inc.®.

beá vaá gé bàn nvín pá bia e a di ló gbàn sḯá, naa ní e a láá tú Pítà nvee m beá.

17 Nvín pá bia e a di ló gbàn sḯá beè kọ́ nè Pítà kọ, “É kọ olo nóo dṹùnànà gé gbò e bà ólò nyoone nvée gbálài?” Pítà à aalá kọ, “Níì nda nì.”

18 Gbò tóm e a di beá nè gbò kù dẽe ló pá Júù beè kpaagá gẹ̀lẹ̀ gẹ̀lẹ̀ sã́ vaá di élá ló e bà gé zivà, boo bée kọ tọ́ọ beè dì. Pítà beè gé elavá ló vaá zọ̀va zìvà sã́á.

19 Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ beè gboó bĩiná bel Jíìzọ̀s e a kil ló gbò e bà ólò nyoonée nvée nè a dò bá nu.

20 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “M beè olòó ló nà bel tẹlẹ bàlà kẽ kọ bàlà boo á dã̀. M tọ Bàrì nè boo be Tọ Káí, e dénè pá Júù ólò bõoná, ní e m beè olòó tõo noomà nu é. Nímm̃ beè olòó gũá ló bel.

21 É kọ́ ó bĩinámm̃ bel é? Bĩiná gbò e ba è dãmm̃ bel gã́ kọ bà á kọ́ nu e m beè kọ́ nèva. Bĩináva, mè bà nyímá nu e m beè kọ̀.”

22 Tố́ó e Jíìzọ̀s ni ló gbò belí, ene nen kù dẽe ló pá Júù e a è di élá kĩé beè gboó magíe bá vaá kọ, “Pọ̀ náa siíni gè aalá bel naaá nè Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ!”

23 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Be à íe lọ̀ bel e m ni ló, ò kọ́ naa ní e dénè nen e a di kĩí é nyimá. Sõò be bel e m gé ló lelà, éé náa ò magímm̃ bá é?”

24 Ánàs beè gboó túe gbẹẹ bé e ba è bọvíe naa vaá lẹ̀ẹ̀làe má Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ, e a kọlà Káíàfàs.

25 Sáímọ̀n Pítà beè dì gé élá kĩé e a gé zivà sã́á. Bà gboó kọ́ nèe kọ, “É kọ olo nóo dṹùnànà gé gbò e bà ólò nyoone nvée gbálài?” Sõò Pítà beè amà sàn kọ, “Níì nda nì.”

26 Ene kà nen tóm Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ, e a dṹùnà gbálà e Pítà beè fùl tố lọl lóá, beè gboó ló bel vaá bĩina Pítà kọ, “É kọ níì olo ní e nda è mon ló Jíìzọ̀s m ólá nì?”

27 Pítà beè kpáá àmànà gé sàn, vaá boo ẽẽènè tố́óá, kõò à gboó kù kpã́.

28 Dee gé zilà gé, gbò tule pá Júù beè tú Jíìzọ̀s lọl tọ Káíàfàs kilma pọ̀b tọ nen e Méné Rómm̀ beè sẹlẹ togó kĩé. Baala náa beè bã tọá kọ, mè á di vó, bà kyọè ba dì tõò kái vaá naa kọ bà á gá láá denàè Vààla Gyọ́ọ Ténì Zelí.

29 Páílẹ̀t beè gboó sívá ló ke dẹi gé bĩináva kọ, “Mó kà log ní e o kọ́ì kọ gbálài dọ é?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 Bà aalá nèe kọ, “Be gbálài náa beè dú nen pọ́lọ́ née gá è beè túe domaní ló.”

31 Páílẹ̀t beè gboó kọ́ nèva kọ, “Be vó boolo tuíe aamai gé túi boólo log beemáíe bel ló.” Pá Júù à kọ, “Boolo pá Róm̀ nóo lọì tọ deè kọ beéle é láá beelá ú nè nen.”

32 (Níí beè naaá naa vó kọ bé à ḿmè bel e Jíìzọ̀s beè lò vaá kọ íb bá e a é úmàè.)

33 Páílẹ̀t beè ooa kẽ bã tọá vaá kolí Jíìzọ̀s. À gboó bĩináe kọ, “É kọ olo ní e o dú méné pá Júù e?”

34 Jíìzọ̀s à bĩináe kọ, “É kọ o beè aa deè kọ ó gé bĩinàèm̃ bel e a dì belí vó, sẹ̀ be gé à aa ló nu e ba è kọ́ nèni e a kilím̃ ló é?”

35 Páílẹ̀t à aalá kọ, “É kọ nda pá Júù? Pá o kpá dó nè gbò togó vàála gyọ́ọ̀ ní e a beè faaláni mám̃ é. Éé ní e o beè naa é?”

36 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Nà ge dú méné e a gé bẹl náa aa bàlà booí. Be a beè belí ní e a aa bàlà booí, à gá è ié gbò e bà gé sí tóm nèm̃ e bà gá è bé bé kọ ḿ gá bã bá gbò tule pá Júù. Sõò nà ge dú méné e a gé bẹl náa aa bàlà booí!”

37 Páílẹ̀t beè gboó bĩináe kọ, “Naa kọ ọ̀ọ̀ méné?” Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Olo gé tú o gấ kọmá kọ m̀m̀ méné. M beè dú bàlà booí gé mèà boo bée ge elá nen di tồò nè kà kà bel. Kọ̀láá nen e a dứùnà kà kà bel ólò pãaném̃ tố ló.”

38 Páílẹ̀t à bĩiná kọ, “Éé ní e a dú kà kà bel é?” Páílẹ̀t kọ́ vó lọ̀l vaá kpáá òòa kẽ sí ke dẹi ló gbòa gé kọ́ nèva kọ, “Ním̃ gbḩ́ tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ mòníé bá.

39 Sõò di belí bé e bọọ nàà nu kunu kẽ dì naa, kọ̀láá tốó Vàála Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí m̀ ólò lọl ene nen kpọ́gọ́lọ́ nèi. É kọ ò gbḩ́ì kọ ḿ sọ̀ bá méné pá Júù?”

40 Bà vulí kpấ kọ, “Ó gá sọ̀ bá ẹlẹ. Tãa vó, ò sọ bá Barábàs!” (Sõò Barábàs beè nen gbóò togó.)

Jọ́ọ̀n 19

1 Páílẹ̀t beè gboó lẹ̀ẹ̀là kọ bà á tú té kpọ́ ló Jíìzọ̀s.

2 Gbò béá beè iilà gẹ́l suu m bela pẹ̀gẹ̀lẹ̀ méné uué ból. Bà gboó tú do do dẽe pọ̀b kọ̀là ló nvèèé ló

3 vaá olòó dúé ló gé kọ́ nèe kọ, “È kãageni, e Méné pá Júù!” Bà gboó kyãà bằé ló vaá magíe bá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 Páílẹ̀t beè kpáá dọ dẹi ló bõona gbòa vaá kọ́ nèva kọ, “M̀ gé túé mái ke dẹi
kọ boolo ó nyimai kọ nímm̄ gbḟ́ tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ mòníé bá.”

5 Pẹ̀gẹ̀lẹ̀ méné e ba è tú gẹ́l suu iilaá beè di ból Jíìzọ̀s vaá pọ̀b do do dẽe kọ̀là
lóá à dìé ló boo tố́ó e a íná ke dẹi. Páílẹ̀t à gboó kọ́ nèva kọ, “Neenííeá ela!”

6 Tố́ó e gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè gbò kù dẽe ló moníe, ba beè gboó vulí kọ,
“Káé kú té! Káé kú té!” Páílẹ̀t à kọ́ nèva kọ, “Boolo tuíe aamai gé kaíé. Tãa bá
nda, nímm̄ gbḟ́ tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ mòníé bá.”

7 Bõona gbòa à aaláé gấ kọ, “Beele íè beéle log, vaá nyòòmà bé e logá kọ́
naa, à íe ge ù, boo bée kọ à tú a ló kọ ẹlẹ Sấáná Bàrì.”

8 Tố́ó e Páílẹ̀t dấ naa vó, pọ̀ beè kpáá palà ge siíe.

9 À gboó òòa kẽ bã tọ vaá bĩiná Jíìzọ̀s kọ, “Ò dú ãà e?” Sõò Jíìzọ̀s náa áálá.

10 Páílẹ̀t à kọ́ nèe kọ, “Naa kọ nóó ló bel nè nda? Ò nyímà gé kọ nda íè kpóó
ge sọ̀ni bá vaá m̀ ié kpóó ge kọ bà á káni kú té?”

11 Jíìzọ̀s à aalá kọ, “Be náa è dú kọ Bàrì néni na kà kpóó, nóo gá è iémm̄ kpóó
ló. Sõò nen e a ténimm̄ ló nvèèní bá ní e a bọọ gè sí pọ́lọ́ é.”

12 Tố́ó e Páílẹ̀t ni dấ naa vó, a beè gboó pììgà kọ á sọè bá Jíìzọ̀s. Sõò gbòa
beè gboó vulí kpấ vaá kọ́ nèe kọ, “Be ò sọ bá gbálài, è é nyímá kọ ọ̀ọ̀ níì kóò
Méné Róm̀ nì! Boo bée kọ kọ̀láá nen e a tú a ló kọ ẹlẹ méné gé bé Méné
Róm̀!”

13 Tố́ó e Páílẹ̀t ni dấ gbò belí, a beè gboó tú Jíìzọ̀s kilma ke dẹi, vaá gé ĩì tế
boo kpò té bèèla bel e a di kĩ e a kọlà “Kĩ e bà tố dem.” (Vaá à kọ̀là “Gábàtà”
m mon bel Híbrù.)

14 Tố́ó e a é gé dú fèèbe dee e a é zilà vaá à dọ dee Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí,
Páílẹ̀t beè gboó kọ́ nè gbòa kọ, “Neenii bọọ ménéí!”

15 Tố́ó e a kọ́ vó, ba beè gboó vulí kpấ vaá kọ́ nèe kọ, “Túe lọl! È kọ́ ó túe lọl!
Káé kú té!” Páílẹ̀t à bĩináva kọ, “Ò kọ́ì kọ ḿ ká bọọ méné kú té?” Gbò togó
vààla gyọ́ọ̀ à aalá kọ, “Née íè dõòna kà méné èlmà Méné Róm̀!”

16 Páílẹ̀t beè gboó lọà Jíìzọ̀s bá nèva kọ bà á gé káe. Ba beè gboó faalá
Jíìzọ̀s ààmà.

17 Jíìzọ̀s beè bẹ̀ẹ̀là a bàà gbànà té zelmá boná, vaá iná kĩ e a kọ̀là “Ke Tồò
Kóó Togó.” (Vaá à kọ̀là “Gọlgọ́tà” m mon bel Híbrù.)

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Kĩé ní e bà káe é. A beè iena gé dõòna kà bàà nen e bà káé pálàa bá vaá tú ẹlẹ kává èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀.

19 Páílẹ̀t beè emí ene kà togó bel vaá kọ bà á ká ló bàà gbànà téá. A beè emí kọ: Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, Méné pá Júù.

20 Gbele tồò nen beè bugi, boo bée kọ kĩ e ba è ká Jíìzọ̀s náa beè dú kpấá aa ló bon. Ba beè emí nuá m mon bel Híbrù, mon bel Látìn, nè mon bel Gríìk.

21 Gbò togó vààla gyọ́ọ beè kọ́ nè Páílẹ̀t kọ, “Ó gá emí ‘Méné pá Júù.’Tãa vó, ò émí kọ, ‘Gbálài beè kọ, Nda Méné pá Júù.’ ”

22 Páílẹ̀t à aalá kọ, “Nu e m ni émí, m émí lọ̀l.”

23 Tốó e gbò béá ká Jíìzọ̀s kú té lọ̀l, ba beè gboó tú a kọ̀là ló vaá dồòmà ténì ke tồò. Bu nen bé beè tú ene ke tồò. Ba beè tuna gé a pọ̀b kọ̀là ló e ba è lò vaá dẽe gbà gbá náa è di ló.

24 Gbò béá à gboó bila ló kọ, “Naanii mè néé baa. Tãa vó, è é úúá ńnóm vaá nen e a dọ nè á tù.” Níí beè naaá ge mmè nu e Kpá Káí beè kọ̀, kọ, “Bà dõonà nà kọ̀là ló vaá uuá ńnóm boo nà pọ̀b kọ̀là ló.” Níá kà lèlà bé e gbò béá náa é.

25 Kà Jíìzọ̀s, nè vígà pá bia a kà, nè Mérì, e a íá Klópàs, nè Mérì, e a dú bon Mágdàlà, beè di élá kpàn bàà gbànà té e ba è ká Jíìzọ̀s booá.

26 Jíìzọ̀s beè mòn a kà nè nen e a palà ge vule gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvée, e bà di élá kĩé. À gboó kọ́ nè a kà kọ, “Pá bia, tú ẹlẹí naamá o nvín!”

27 À kọna gé nè nen e a ólò nyoonée nvéeá kọ, “Tú pá biaí naamá o kà!” Lọl tốóá ààmà, nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀sa beè gboó tú kà Jíìzọ̀s kilma ńlẹ be.

28 Tốó e níí nááá lọ̀l vaá Jíìzọ̀s a nyímá kọ dénè tốóá mè a tóm a táè, a beè gboó ló bel, naamá gè mmè nu e Kpá Káí beè kọ̀, vaá kọ, “Òòm̄ ká kpáá.”

29 Ene kà nu e agẹ míí di m beè di kĩé. Ba beè gboó tú sàpó diile m mííá vaá tú nvee bḭ́ó ene kà kpóó té e a dú ló té e a kọlà hésọ̀p, vaá nììnà nvèèé gấ.

30 Jíìzọ̀s ố mííá lọ̀l, vaá gboó kọ, “À tá!” À gboó uu men kẽ vaá ù.

31 Gbò tule pá Júù beè gboó bàn Páílẹ̀t kọ bà gá è bunìè kpóó tọ gbò e ba è kàa, vaá bà túèva lọlie boo bàà gbànà téá aamàè. Ba beè naa vó boo bée kọ a è bèè dee vòò dee ló Dee Bàrì, e dee e a bẽenée dú dee bò séi pá Júù, vaá bà náa beè gbḭ́ kọ gbòa á di boo bàà gbànà té dọ̀ dee bò séi, boo bée kọ na dee bò séi beè pọ̀b dee.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 Gbò bé beè gboó àà gé buni tọ túá nen nè ní e a égè bàà nen e ba è gbá
Jíìzọ̀s nè ọ̀và kàa.

33 Sõò tố́ó e bà íná ló Jíìzọ̀s vaá mòn kọ a beè ú tenmá, bà náa gboó buníe
tọ.

34 Ene kà nen béá beè gboó tú a kố̀ò tìbmà gbàà kú Jíìzọ̀s, vaá múú nè mii à
gboó gbẹá boo kolá àà́é ló.

35 (Nen e a beè mòn tố́ó e nuí gé nááá ní e a élá nen di tồò ló é, boo bée bé e
a é náa vaá boolo ziganai gé. Nu e a kọ́ dú kà kà, vaá à nyimá kọ kà kà bel ní
e a gé lóè e.)

36 Níí beè naaá ge mmè nu e Kpá Káí beè kọ̀, kọ, “Tọ́ọ̀ kà a kpóó náa é búná.”

37 Vaá dõòna ke tồò m Kpá Káí à kọna gé kọ, “Bà é beè dàlà dẽe ẹ̀bmà nen e
ba è tú kố̀ò tìbmàa.”

38 Tố́ó e níí tění, Jósẹ̀f, e a dú bon Arimatía, beè dù gé bàn íí Jíìzọ̀s bá Páílẹ̀t.
Páílẹ̀t beè zìgà nèe. À gboó dù gé tú íí Jíìzọ̀s ààmà. (Jósẹ̀f beè olòó gũá
nyoone nvée Jíìzọ̀s, vaá náa beè tẹlẹ̀ ló bàlà kẽ boo bée pọ̀ gbò tule pá Júù.)

39 Nikọdímọ̀s, e kà túá dee e a sí ló Jíìzọ̀s a beè kyãàmà bílá dee, beè zọ̀
Jósẹ̀f gbá tọ. A beè faalá kà tồò máà nè álò e ba è gbà. (Pálàa kà nóoí beè
kpée kpée nu ló biè e bà ólò lolmá íí kọ á gá bèm.)

40 Pálàa gbálài beè gboó tú ẹ́ẹ́ páà kọ̀lmà íí Jíìzọ̀s vaá tú gbò kpée kpée nu ló
nóoá nvee gbàà kàn e bà kọlmàe, belí bé e pá Júù ólò lolí íí e bà é gé lì naa.

41 Ene kà ól beè di kĩ e ba è fẹ́ Jíìzọ̀s gbẹẹá, vaá ene kà kóló dem e ba beè
ãàa kení vaá tòg naamá bànà ú lọ̀l, kĩ e bà gáà beè lì tọ́ọ̀ nen, beè di ólá.

42 Tấgíní bé e dee e a nyoone deeá beè dú dee bò séi pá Júù, vaá à dú kọ na
kà bànà ú beè di ku ló kĩéá, ba beè gboó lì Jíìzọ̀s m.

Jọ́ọ̀n 20

1 Kà bom dee Dee Bàrì, boo tố́ó e dee gáà ẹẹ, Mérì, e a dú Mágdàlà, beè sí ló
bànà úá vaá mòn kọ ba è tú dem e a è di gấá lọl.

2 A beè gboó teelá sí ló Sáímọ̀n Pítà nè na nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s e
Jíìzọ̀s beè palà ge vùlèa, vaá kọ́ nèva kọ, “Bà dalà bẹẹ Dõò lọl m bànà úá vaá
née nyímà kĩ e bà túe sẹlẹ!”

3 Pítà nè nená beè gboó sí ló bànà úá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 Pálàa ọvà beè teelá, sõò na nená beè teá èl Pítà vaá gyà sḩ́ iná ló bànà úá.

5 A beè uu ló kẽ vaá mòn ẹ́ẹ́ páàa e a di m bànàa, sõò náa beè bã m.

6 Pítà beè dúé nvée, sõò ẹlẹ beè gboó lele tọ bã m bànàa. À mon ẹ́ẹ́ páàa e a di kẽ.

7 À mònna gé báà kàn e a è dìé togóá. Na kà kàn nè ẹ́ẹ́ páàa náa beè gbá pìgà, sõò níé beè sãànà ló tõo.

8 Na kà nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s, e a beè zẹ́ẹ́ iná ló bànà úá, beè gboó bằnà gé m. Ẹlẹ monna gé vaá zìgà.

9 (Dénè tố́óá, baala gáà beè tavẹ gé nu e Kpá Káí beè kọ̀, kọ mè à é kẽeà aa ke mà ú.)

10 Gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀sa beè gboó àà kil be.

11 Mérì beè di élá gấ bànà úá e a géè tò. Boo tố́ó e a gé tóá, a beè uu ló kẽ ẹ̀b m bànà úá.

12 À gboó mòn bàà kà nyómá tóm Bàrì e ba nvèà ẹ́ẹ́ kọ̀là ló vaá ba di ḩ́ tḩ́ kḩ̃ e ba è tú Jíìzọ̀s mameá. Ene ọvà beè di kḩ̃ e togóe beè kpèèà, ńna ọvàa à di kḩ̃ e kpóó tọ́e beè kpèèà.

13 Bà gboó bḩ̃ináe kọ, “Pá bia, ò tó ló éé?” À aalá kọ, “Bà dalà nà Dõò ààmà, vaá nímm̄ nyímà kḩ̃ e bà túe sẹlẹ!”

14 A gè kiia ló kẽ, à gboó mòn Jíìzọ̀s e a di élá kḩ̃é, sõò náa beè nyimá kọ níá Jíìzọ̀s.

15 Jíìzọ̀s à bḩ̃ináe kọ, “Pá bia, ò tó ló éé? Mée ní e o gé gbḩ́ é?” A beè gboó ié bùlà kọ níá nen e a ólò sí tóm m ólá. Vóá à gboó kọ́ nèe kọ, “Tẹ́ẹ̀, be ò beè dàlàe lọl kḩ́í, ò kọ́ kḩ̃ e o beè sẹlẹ́e nèm̄, mè m̀ é sí gé túe.”

16 Jíìzọ̀s à kolíe kọ, “Mérì.” À gboó kìilà sḩ́ kpeée vaá kolíe m mon bel Híbrù kọ “Rabónì!” (A ge tàb kọlà “Nen Dò Bá.”)

17 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Ó gá siímm̄ bá ló, mè m̀ gáà ina gbàn deè ló nà Tẹ̀. Sõò àà sí ló pá nà vígà vaá ò kọ́ nèva kọ m̀ gé sí gbàn deè ló nà Tẹ̀ nè bọọ Tẹ̀, nà Bàrì nè bọọ Bàrì.”

18 Mérì, e a dú Mágdàlà, beè gboó àà gé kọ́ nè gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s kọ, “Nda beè mòn bẹẹ Dõò!” Tố́óá à gboó kọ́ nu e Jíìzọ̀s beè kọ́ nèe nèva.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 Deeá beè Dee Bàrì, vaá boo ló èlà deeá, gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè bố́óná vaá kùà nu tọ ló, boo bée pọ̀ gbò tule pá Júù. Jíìzọ̀s beè gboó dù gé elavá zẹ̀ẹ̀ vaá kọ, “Fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á dìí ló.”

20 Tố́ó e a ni kọ́ vó lọ̀l, à gboó tú pálàa báe nè gbàà kúe zogèva. Nyíe gbò e bà ólò nyoonée nvée beè palà ge ẹẹ ló gè mòn ba Dõò.

21 Jíìzọ̀s à kpáá kọ́ nèva kọ, “Fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á dìí ló. M̀ lẹẹlài belí bé e nà Tẹ̀ beè lẹẹ̀làm̄ naa.”

22 A beè gboó sẹẹgẹ́va séi boo vaá kọ, “Tui Nyómá Káí.

23 Gbò e boolo iai ló ba pọ́lọ́, Bàrì ia ló. Gbò e boolo nóo iai ló ba pọ́lọ́, Bàrì náa ia ló.”

24 Tọ́màs (e a kọlànà gé Bàà Nvín Kà), e a dűùnà òb nè bàà nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s, náa beè dìvá ló boo tố́ó e Jíìzọ̀s dú.

25 Na gbòa beè gboó kọ́ nèe kọ, “Beele beè mòn bẹẹ Dõò!” Tọ́màs à kọ́ nèva kọ, “Áá be ḿ mon dẽe túlú e a dìé pálàa bá vaá m̀ tú nvéé bám̄ diilé m, nè ge kọ ḿ túná gé bám̄ ọlẹ m deè e a dìé gbàà kú, ním zigà.”

26 Àlàbà dee tění vaá gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè kpáá di bố́óná tọ. Tọ́màs beè gboó dìvá ló. Nu tọá beè di kua, sõò Jíìzọ̀s dú gé elavá zẹ̀ẹ̀ vaá kọ, “Fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á dìí ló.”

27 À gboó kọ́ nè Tọ́màs kọ, “Tú nvéé báni domá vaá ò ẹvím̄ kè ká bá. Nììnà báni domá vaá ò ọ́lẹm̄ gbàà kú. Gboó zìgà vaá ó gá iená bàà bàà bùlà!”

28 Tọ́màs à gboó aalá nèe kọ, “Nà Dõò nè nà Bàrì!”

29 Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Kọ́ o zigà boo bée kọ ò monmàm̄ dẽe à? Léé sḩ di ból gbò e bà náa élá bànà ge mòn bé bà kálá zìgà!”

30 Jíìzọ̀s beè sí gbele tồò tóm dỹùnè e bè náa ế́á m kpáí. Gbò e bà ólò nyoonée nvée beè mònmà dẽe.

31 Sõò gbò níí ế́á boo bée bé e a é náa vaá ò zigai kọ Jíìzọ̀s dú Méné e Bàrì Sa, e a dú Sấáná Bàrì, vaá mè ò é dií boo a bée vaá iei dùm boo tố́ó e o dẹlẹíe nyíe boo.

Jọ́ọ̀n 21

1 Níí tění vaá Jíìzọ̀s à kpáá tú a ló zogè gbò e bà ólò nyoonée nvée gbẹá boo Pene Taibérìọ̀s. Nee bé e a beè lẹẹ̀à naaí:

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Sáímọ̀n Pítà, nè Tọ́màs (e a kọlànà gé Bàà Nvín Kà), nè Natánìẹ̀l (e a dú
Kénà e a di Gálìlì), nè pá nvín pá gbálà Zẹ́bìdì, nè dõòna kà bàà nen e a ólò
nyoone nvée Jíìzọ̀s, beè bõoná di ẽẽènè ke tõò.

3 Sáímọ̀n Pítà beè gboó kọ́ nè na gbòa kọ, “Nda é gé sí dọ̀ọ̀.” Baala à kọ́ nèe
kọ, “Beele é zọ́ni gbá tọ.” Ba beè gboó bã faà àà, sõò bà náa síi tọ́ọ̀ nu zivè
kà bílá dee deeá.

4 Dee gé zilà gé, Jíìzọ̀s beè gboó elá nu gã́ peneá, sõò gbò e bà ólò nyoonée
nvée náa beè nyimáe ló.

5 À gboó kolíva kọ, “Pá nà nvín, ò gáà siilii tọ́ọ̀ nu?” Bà aalá kọ, “Ẽè, è gáà sii
tọ́ọ̀ nu.”

6 À kọ́ nèva kọ, “Tovii gbõò boo bá lèi, mè ò é síilii gyã́à.” Ba beè gboó toví
gbõòa, vaá bà náa láá dùùlànà nvee faà, boo bée gã́ bug gyã́à e a di dẽe.

7 Nen e Jíìzọ̀s ólò palà ge vule gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvéeá beè gboó kọ́
nè Pítà kọ, “Níá Dõò!” Tõó e Pítà dã́ kọ níá Dõò, a beè gboó tú a pọ̀b kọ̀là ló
zààa ló (boo bée kọ a beè lọà nu ló). À gboó pẹẹ dọ múú.

8 Sõò bé e faàa náa beè di kpã́á aa ló boo kpòa (a è láá tõò gè zelí ene kélè
ól), na gbòa beè ọví faàa vaá dùùlà gbõò e gyã́à di ḿmá dẽeá dọ̀ tõó e bà tú
faàa kọọla kẽ.

9 Tõó e bà aa m faà dọ ela, ba beè mòn gẹ̀lẹ̀ gẹ̀lẹ̀ sã́ e gyã́à di dáa vaá bà
mònnà gé fétúlú.

10 Jíìzọ̀s beè kọ́ nèva kọ, “Tui sìgà gyã́à e o síìlììa domai.”

11 Sáímọ̀n Pítà beè gboó sí m faàa gé dùùlà gbõòa tẹlẹ boo kpò. Gbele gbele
pa gyã́à e a gbá toolá àlàbà tub nè òb nè taa (153) pa beè di dẽe, sõò bãànà
bé e gyã́à ḿmá dẽe naaí, gbõòa náa beè bààlà.

12 Jíìzọ̀s beè kọ́ nèva kọ, “Dui gé dei nu.” Tọ́ọ̀ nen e a di gbàà gbò e bà ólò
nyoonée nvéeá náa beè dò ge bĩináe kọ “Olo mée?” boo bée kọ ba beè nyimá
kọ níá Dõò.

13 Jíìzọ̀s beè gboó dù gé tú fétúlúá nèva kọ bà á dè. Tẽènè áá báá bé e a túná
gé gyã́àa nèva kọ bà á bà naa é.

14 Níí ní e a è egè taa tóm e Jíìzọ̀s beè tú a ló zogè gbò e bà ólò nyoonée
nvée tõó e a ni kẽeà aa ke mà ú é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Tố́ó e ba ni dé nu lọ̀l, Jíìzọ̀s beè kolí Sáímọ̀n Pítà kọ, “Sáímọ̀n, nvín Jọ́ọ̀n, ò vulèm̄ gé èl bé e dénè baalaá èla vulèm̄ naa?” À aalá kọ, “Ẽei, e Dõò, olo nyímà kọ m̀ vulèèni.” Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Bumá nà gònò naanà ból.”

16 Jíìzọ̀s kólíe ní e a égè bàà tóm kọ, “Sáímọ̀n, nvín Jọ́ọ̀n, ò vulèm̄ gé?” Pítà à aalá kọ, “Ẽei, e Dõò, olo nyímà kọ m̀ vulèèni.” Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Bumá nà gònò naanà ból.”

17 Jíìzọ̀s kólíe ní e a égè taà tóm kọ, “Sáímọ̀n, nvín Jọ́ọ̀n, ò vulèm̄ gé?” Nyíe Pítà beè gboó tãàgà kọ Jíìzọ̀s bĩ́ìnàèe égè taa tóm kọ, “Ò vulèm̄ gé?” Vóá à gboó kọ́ nèe kọ, “Dõò, olo nyímà dénè nu, olo nyímà kọ m̀ vulèèni!” Jíìzọ̀s à kọ́ nèe kọ, “Bumá nà gònò naanà ból.

18 M̀ palà ge ló kà kà bel nèni kọ, tố́ó e o beè di ãa, o beè olòó nvèà nu vaá sí kọ̀láá kĩ e a léémáni. Sõò tố́ó e o ni ána, ò é niinà báni vaá dõòna nen bọ́víni vaá faaláni tãamà kĩ e bè náa léémáni.”

19 (Jíìzọ̀s beè ló belí naamá gè zogè sĩ́ deè e Pítà é ú vaá à nveè ka ló Bàrì.) Jíìzọ̀s beè gboó kọ́ nèe kọ, “Nyoonémm̄ nvée!”

20 Pítà kiia ló kẽ vaá mòn nen e Jíìzọ̀s ólò palà ge vulè gbàà gbò e bà ólò nyoonée nvéeá. (Ẹlẹ ní e a beè di kpàn Jíìzọ̀s dee e bà géè dé nu vaá à bĩ́ìná Jíìzọ̀s kọ, “Dõò, mée ní e a é teniní ló nvee bá ọ́b é?”)

21 Tố́ó e Pítà moníe, à gboó bĩ́ìná Jíìzọ̀s kọ, “Dõò, vaá ẹlẹí à?”

22 Jíìzọ̀s à aalá nèe kọ, “Be m̀ gbĩ́ kọ á gbẹá dùm dọ̀mà tố́ó e nda é dú, éé ní e a kuúni e a di ló é? Olo nyoonémm̄ nvée!”

23 Belí beè gboó zaala gbàà pá vígà m Kráìst kọ na nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s náa é ú. Sõò Jíìzọ̀s náa beè kọ́ nèe kọ náa é ú, sõò a beè kọ, “Be m̀ gbĩ́ kọ á gbẹá dùm dọ̀mà tố́ó e nda é dú, éé ní e a kuúni e a di ló é?”

24 Na nen e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s ní e a élá nen di tồò ló gbò nuí vaá emí é. Vaá è nyímà kọ nu e a kọ́ dú kà kà.

25 Jíìzọ̀s beè naana gé dõòna kà gbele tồò nu. Be bà á emí dénè ẹ̀ẹ̀, nímm̄ bulà kọ zivè kà bàlà booí gá è tá gã́ bug kpá e a gá è bã dẽe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Tóm

Tóm 1

1 M túá kà nà kpá, e Tiọ́fèlọ̀s, m beè emí nu e a kil ló dénè tóm e Jíìzọ̀s beè sì
nè dénè nu e a beè nóòmà, lọl tố́ó e a beè dàlà togó sí a tóm 2 tẹlẹ dee e Bàrì
túe kilma káála. Kọ bé Bàrì à kalá túe kilma káála, a beè tú kpóó Nyómá Kái
nèmà dùùlà bá dee tố gbò e a beè sà naamá gbò e ẹlẹ lẹẹlà.

3 M bàà tub dee e a nyoone nvée dee e Jíìzọ̀s ni kẽèà aa kè mà ú lọ̀l, a beè
olòó tú a ló zogègìva m tõtõò sḭ́ deè e a è naa kọ bà á nyimá kọ à di dùm. Ba
beè monie, vaá à zọ̀va lóá bel e a kil ló lẹẹ̀là bel Bàrì.

4 Vaá boo tố́ó e ba è di bố́ónáá, a beè gboó nèva dùùlà bá deè tố́í kọ: “Ó gá
aalii Jerúsàlẹ̀m, sõò elai bànài dõò nu e nà Tẹ̀ beè zìgàa, e m beè kọ́ nu e kil
ló nèiá.

5 Jọ́ọ̀n beè olòó tú múú logma gbò nen, sõò m gbálà ńkem dee e a gé dú, Bàrì
é néi Nyómá Kái.”

6 Boo tố́ó e Jíìzọ̀s nè gbò e bà ólò nyoonée nvée beè di bố́ónà, ba è gboó
bḭ̃ínáe kọ, “Dõo, é kọ kátogóí ní e o é gboó naa kọ pá Ízràẹ̀l á lẹẹ̀là bel é?”

7 Jíìzọ̀s à gboó aalá nèva kọ: “Áá ńda Tẹ̀ ní e a íe kpóó gè lẹẹlà bel ló gbò tố́ó
nè gbò dee e na gbò nuí é náá é, vaá náa kuu boolo gè kọ ó nyimai.

8 Sõò tố́ó e Nyómá Kái é dọ́í boo, Bàrì é néi kpóó e a é náa kọ ó láá elai nen
di tõò nèm̄i lọlii m bon Jerúsàlẹ̀m tẹlẹ dénè Judíà nè Samérìà nè ke kùbmà
bàlà booí.”

9 À ló belí lọ̀l, Bàrì à gboó túe kilma káála. Bà di ló gè ẹ̀vie dọ̀ tố́ó e bù dee
gố́e vaá bà náa monnáe.

10 Tố́ó e Jíìzọ̀s di gbàà bù dee e a gé aà kil káálaá, gbò e bà ólò nyoonée
nvéeá beè gboó gọl ló sḭ́ káála ẹ̀b. Bàà kà gbálà e bà nvèà ẹ́ẹ́ kọ̀là ló beè
gboó buuá elává kpàn

11 vaá bḭ̃ínáva kọ, “Boolo, pá Gálìlì, éé ní e o elai kḭ́á vaá gọ̀lií ló sḭ́ káála ẹvii
é? Lèlà bá Jíìzọ̀s, e Bàrì túe lọlíí zẹ̀ẹ̀ kilma káálaí, é òòà kẽ dú m ṭ̃ẽènè sḭ́ dee
e o monìie e a aa kil káálaí.”

12 Boo tố́óá, gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlàa beè gboó òòà aa boo Gù Ọ́lìv vaá má sḭ́
Jerúsàlẹ̀m. (Begè dẽe gè kyãà aa kḭ́é dọ Jerúsàlẹ̀m é láá toolá ténì kélè ól.)

13 Bà íná boná vaá gboó má sḭ́ boo tọ gbàn deè kḭ̃ e ba è zẹ́ẹ́ olòó tõo: Pítà,
Jọ́ọ̀n, Jém̄z nè Ándrù, Fílìp nè Tọ́màs, Baatọ́lọ̀mù nè Máátìù, Jém̄z, e a dú

© 1996 by Biblica, Inc.®.

nvín Álfìọ̀s, Sáímọ̀n, e a è di zẹ̀ẹ̀ gbò e bà géè bé boo kọ pá Júù á aa kè bá pá Róm̀, nè Júdàs, nvín Jém̀z.

14 Gbò bia nè ọ̀và bii ló Mérì, kà Jíìzọ̀s, nè pá vígà Jíìzọ̀s beè olòó gbá bõoná ló gè tãàga ló Bàrì.

15 Tốó e gbálà ńkem dee ni tění, gbò vígà m Kráìst, e bà é láá toolá ọ̀ọ̀lẹ̀ tub ọ̀và beè di bốóná, vaá Pítà à gboó elá ela zẹ̀ẹ̀va ló bel vaá kọ:

16 “Pá vígà, a è dú bíi kọ nu e Nyómá Káí beè ló gbẹẹ kẽ tenmá gấ Dévìd vaá ba beè emí m Kpá Káí kilma ló Júdàs, e a beè tulè gbò e ba è sii Jíìzọ̀sa, á lẹ̀ẹ̀à.

17 Boo bée kọ Júdàs beè ene nen e a è dìí zẹ̀ẹ̀, e Jíìzọ̀s beè sàe kọ á zọ̀i síá tóm.”

18 (Kpègè e Júdàs beè ie lọl ló a pọ́lọ́ bá tóm ní e ba è tú zalma kunu kẽ kĩ e a è dọ̀ ù vaá pómí zààlà fá ló gbẹá é.

19 Dénè gbò e a di Jerúsàlẹ̀m beè dấ nu e a è nááá ló Júdàs, vaá m baála dém bel bà gboó kolí ólá kolíe Akẹ́ldàmà, e a gè tàb kọlà “Kunu Kẽ Mii.”)

20 “Ba beè emí m Kpá Sọ́l Leelà kọ: ‘A tọ á dú kóló m, tọ́ọ̀ nen á gá sígá m.’ Ba è emína gé kọ: ‘Dõòna nen á nyaaé ló m a tọ tóm.’

21 “Vóá à naa, à dú bíi kọ dõòna nen á dọ̀í ló vaá elá nen di tồò kọ Dõò Jíìzọ̀s beè kẽèà aa kè mà ú. À é íè ge dú ene nen gbàà gbò gbálà e a beè dìí ló dénè tốó e Jíìzọ̀s nè bẹ̀ì géè kyãà kil sḩ nè nvéeá, dàlà togó lọl tốó e Jọ́ọ̀n beè ló kpẹa e a kil ló gè tú múú logmá gbò nen tẹlẹ dee e Bàrì tú Jíìzọ̀s lọlíí ló kilma káála.”

23 Boo bée vó, bà gboó í bá ló bàà kà gbálà: Túá nen kọlà Jósẹ̀f e bà ólò kolíe Baasábàs, à bè Jọ́stọ̀s na gé. Ní e a égè bàà nen à kọ̀là Matáíàs.

24 Bà gboó tãàgà ló Bàrì kọ: “Dõò, ò nyímà bùlà kọ̀láá nen. Vóá à naa, naa kọ é nyima ló nen e olo sàa zẹ̀ẹ̀ pálàa není

25 kọ bé à sí tómí dì belí nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà, vaá nyaaá ló Júdàs e a è aaí dẽe má sḩ kĩ e a bọ́ ló ẹlẹá.”

26 Bà gboó uu ńnóm pálàa ọ̀và naamá sḩ deè gè sà ene nen lọlvá zẹ̀ẹ̀. A beè dọ̀ nè Matáíàs vaá bà gboó túe gbá dẽe na kà òb nè ene nen e Jíìzọ̀s lẹẹlàa.

Tóm 2

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Lèlà dee e a dọ dee Pẹ́ntìkọ̀st, dénè gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s beè di
bố́óná ẽ̀èènè ke tồò.

2 Boo búà ló, bà gboó dấ kòvà e a belí gbele bá kpóó fọ́ọ́lọ́ e a gé ulà e a aa
káála dù vaá gbõoma ló zivè kà tọ e ba è di ĩì tế́á.

3 Bà gboó mongi nu e a belí dém sấ e a dõoà vaá elági boo togó bu ọ̀và.

4 Nyómá Káí à gboó bằva m, vaá bà gboó dàlà togó logági dõòna kà gbò dém
bel, dì belí bé e Nyómáá naa kọ bà á láá ló naa.

5 Pá Júù e bà ólò fằ Bàrì e ba è aa kọ̀láá ke tồò e ba è dì dugági beè di
Jerúsàlẹ̀m.

6 Tố́ó e bà dấ kòvàa, ba beè gboó kònà dù gé bõoná kĩé. A è palà ge bọọvá ló
tố́ó e bà dấgagi bu kà ba dém bel gấ gbòa e bà gé logági.

7 À gboó palà ge bọọva ló, naa ní e bà bĩiná kọ: “Nda gá kọ́ dénè gbò e bà gé
lógági bel naaí pá Gálìlì à?

8 À náà và vaá bu bẹ̀ì è dãgági dém bel bu kà bẹẹ bálá sḭ́ gấva e bà gé lógági
é?

9 Beele pá Páátìà, pá Mídìà nè pá Ílàm, sìgà bẹ̀ì è aa Mẹsapatémìà, Judía nè
Kapadósìà, Pọ́ntọ̀s nè Ésìà,

10 Fréjìà nè Pamfélìà, Íjèpt nè bálá sḭ́ Lébìà e a di ku ló bon Sairínì. Sìgà bẹ̀ì è
aa Rómm̀ dù,

11 pá Júù nè dõòna gbò e bè níì pá Júù nì e bà ólò sí tọ Bàrì pá Júù. Sìgà bẹ̀ì
pá Kríìt nè pá Arébìà--sõò dénè bẹ̀ì dấ e bà gé tú bu kà bẹẹ dém bel kọmági
gbele gbele tóm dũ̃ùnè e Bàrì ni sí!”

12 A è palà ge bọọvá ló, naa ní e bà náa nyimá ló nu e bà gá kọ́. Ba beè gboó
olòó bĩiná ene kọ, “Níí kọlà và é?”

13 Sõò sìgà ọ̀và beè gboó nvèèmà lẹ́ gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s vaá kọ,
“Míí tění dẽe gbòi!”

14 Boo tố́óá, Pítà à gboó elá èla zẹ̀ẹ̀ na kà òb nè ene nen e Jíìzọ̀s lẹẹlàa vaá
ló bel dàlà mon boo nè gbòa kọ: “Pá nà vígà e e gbá dú Júù nè dénè boolo e
o dii Jerúsàlẹ̀m, gbanim̃i tố́ ló, mè m é kọ́ nu e nuí kọlà nèi.

15 Míí náa tení dẽe gbòi, dì belí bé e boolo íèì bùlà naanii, boo bée kọ tố́ó e a
gé dú sḭ̃ìna òb tóm lọ̀ọ̀le.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Sõò níí nu e nen kọ́ bùlà Bàrì, e a kọlà Jóẹ̀l, beè kọá, kọ:

17 'Bàrì kọ, m gbò kùbmà nvée dee, m̀ é náa kọ kọ̀láá nen á ié ńda Nyómá Káí. Bọọ gbò nvín pá gbálà nè pá bia é kọ́ ńda bùlà, bọọ gbò nvín ãa gbálà é íe kùùa dẽe, vaá m̀ kùùlà nu zogè bọọ gbò kà nen tenmá m gyáálá.

18 Bãànà pá ńda gbò gyóòlo, bia nè gbálà, m̀ é náa kọ bà á ié ńda Nyómá Káí m gbò tốóá, naa ní e ba é kọ́ ńda bùlà.

19 M̀ é zogègì nu dṹùnè sḿ káála vaá m naagi nu e a é bọọ ló gbò nen boo kunu kẽí. Mii gbò nen é eeà, sấ é kyọ sḿ nu vaá kéi é dẹẹ dúu boo kunu kẽí.

20 Nààní é kuu gín vaá ế kúm mii kọ bé gbele dee dṹùnèa e Dõò Bàrì é beelá bel ló bàlà booí kálá dù.

21 Tốóá, kọ̀láá nen e a dẹlẹ nyíe boo Dõo kọ a é nveenìè bá nèe é duuà.' "

22 Pítà à gboó kolíva kọ: "Pá Ízràẹ̀l gbanii tố ló na kà mon belí! Bàrì beè naa tẹlẹ bàlà kẽ nèi kọ ó nyimai kọ Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, dú nen e ẹlẹ sáe aa ló gbò tóm dṹùnè nè nu dṹùnè nè nu kùùmà dẽe ló e a beè túe simá. Boolo palà ge nyimai dénè nuí boo bée kọ a è lẹẹ̀à zẹẹ̀ boolo kĩí.

23 A beè dú nòò nu Bàrì kọ bà é tení ló Jíìzọ̀s nvee bá boolo. Bàrì ní e a è noo naa vó vaá a beè nyimá kọ bé à kálá naa é. Boolo ní e o è lẹẹlai gbò e bà náa nyima ló Bàrì kọ bà á túe ká kú té vaá fẹ̀ e.

24 Sõò Bàrì beè kẽeée lọl ke mà ú vaá naa kọ á di pọ́ì aa bá nyaa ló zọ̀ ú, boo bée kọ náa váli gè kọ ú gé láá bọvíe.

25 Boo bée kọ Dévìd beè ló bel e a kilíé ló kọ: 'M̀ monì Dõò, e a dìm̃ ló dénè tốó. À tõom̃ ku ló kọ bé gbò nen náa láá tãagém̃.

26 Vóá à naa, nyíem̃ ẹẹ vaá nà mon bel à zogè ố kààgà. Vaá náa kal ló bée kọ m̀ dú nen e a é láá ù, m̀ íè ból dẽe sḿ m nu e Bàrì é náa nèm̃,

27 boo bée kọ olo, e Bàrì, nóo é sọ́m̃ bá gbẹẹ m bànà ú, nóo é sọ bá kọ íí o Nen Káí á bèm gbẹá m bànà ú.

28 O beè do bá èèlè dùm nèm̃, nyíem̃ palà ge ẹẹ, boo bée kọ ò dìm̃ ló dénè tốó.'

29 "Pá nà vígà, m̀ é kọ́ vaá baa tế nu e a kil ló bẹẹ nómá tẹ̀ Dévìd nèi. A beè ù vaá ba è lìe, vaá a kpò lí dìí zẹẹ̀ dọ̀ nieí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 Ẹ̀ẹ̀ beè nen kọ́ bulà Bàrì, vaá a è nyimá nu e Bàrì beè zigà nèe: Bàrì beè
zigà nè Dévìd kọ à é túe ene nen e a dú a mana mana naama méné e a é di
belí ẹlẹ Dévìd.

31 Dévìd beè gyà sḭ́ mon nu e Bàrì é náa dee sḭ́, vaá a è gboó kọ́ nu e a kil ló
kẽeà aa ke mà ú Méné e Bàrì Sa kọ: 'Bàrì náa sọ́e bá gbẹẹ m bànà ú; a nom
kpá ló náa bèm gbẹá m bànà ú.'

32 Bàrì beè kẽee Jíìzọ̀s lọl ke mà ú vaá dénè beele beè mònmàe dẽe.

33 Bàrì, e a dú Tẹ̀ Jíìzọ̀s, beè túe kilma káála, bọ̀ọ̀vẹ̀e sẹlẹ́é boo a bá lè vaá
nèe kói, dì belí bé e a è zigà naa, kọ Jíìzọ̀s á lẹ̀ẹ̀là dõò nu Nyómá Kái má
beele e a man nu e o gé monmai dẽe vaá dãi kátogói.

34 Boo bée kọ níì Dévìd ní e Bàrì beè tú kilma káála é nì. Tãa vó, ẹlẹ beè kọ:
'Dõò beè kọ́ nè nà Dõò kọ: Ĩìm̄ tḗ boo bá lè

35 dọ̀ tõó e m é tú dénè pá o gbò ọ́b nvèèni kè ká tọ.'

36 "Dénè pá Ízràẹ̀l á palà ge nyimá kọ mè lèlà bá Jíìzọ̀s e boolo beè kaíe kú
téá, ní e Bàrì tú naama Dõo nè Méné e Bàrì Sa é!"

37 Tõó e gbòa dã́ naa vói, nyíeva beè gboó palà ge tãàgà vaá bà gboó bĩiná
Pítà nè dénè na gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa kọ, "Pá vígà, éé ní e beele é náa é?"

38 Pítà à aalá nèva kọ: "Bu bọ̀ì é íè ge ọgai ló bọọ pọ́lọ́ vaá bà logmai múú boo
bée Jíìzọ̀s Kráìst, kọ bé Bàrì ia ló bọọ pọ́lọ́ nèi vaá dõo a Nyómá Kái nèi.

39 Boo bée kọ Bàrì beè zigà zigà nuí nè boolo nè bọọ gbò nvín nè dénè gbò e
a di kpã́á, nè dénè gbò e Bàrì é beè kolíva nèà."

40 Pítà beè gboó kpáá ló gã́ bug bel nèva vaá ãanéva kọ: "Duulai bọọ ló lọlii kè
bá kpọ̀ té e a é dọ boo gbò pọ́lọ́í!"

41 Gã́ bug gbòa beè zigà ló mon bel e Pítà kọ nèvaá vaá bà gboó tú múú
logma dénè ọ̀và. Lèlà deeá gã́ bug nen e a é láá toolá àlàbà bóó nè òb tub
(3,000) nen beè dọ ló gã́ bug gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s.

42 Ba è gboó tú ló nè ge nó nu lọl bá gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là, vaá olòó zọ̀va bõona,
nè ge olòó zọ̀va gbáá ló deá gyã́á vaá tãàgà ló Bàrì.

43 Bàrì beè tú gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là simá gbele tõò tóm dũ̃ùnè, vaá a è palà ge
bọọ ló kọ̀láá nen.

44 Dénè gbò e a dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s beè olòó gbá bõoná ẽẽènè ke tõò vaá
olòó gbá dõònà ba ìè nu.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

45 Ba beè oogi ba gyọ́ nè gbò nu e bà íegi vaá dồònà kpègè e a dú ló èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀va, nyòòmà bé e bíi bu ọ̀và tóólá naa.

46 Ba beè olòó bõoná m Tọ Káí kọ̀láá dee, vaá bà olòó gbá deá gyấá aa tọ dọ tọ, m tááa nyíe nè ĩẽènè bùlà.

47 Ba è olòó lèèlà Bàrì vaá dénè gbò nen beè lèèlà di dùm e bà íe. Vaá kọ̀láá dee, Bàrì beè olòó dùùlà ból nyíe gbò nen gbává dẽe.

Tóm 3

1 Ene dee, boo taa tóm fèèbe, tốó e bà ólò tãàgà ló Bàrì, Pítà nè Jọ́ọ̀n géè sí boo be Tọ Káí.

2 Ene kà gbálà e a è gbẹ́a kọ̀và lọl tấgíní dee e a è mèà beè di ĩì tế kpàn ene kà gbàn sĩ́ e bà kolíe “Kà Lé Gbàn Sĩ́” e a tění bã boo be Tọ Káíá. Bà ólò dàlàe sẹlẹ kpàn gbàn sĩ́á kọ̀láá deeí kọ á olòó bàn kpègè bá gbò e a ge tění kĩ́é bã boo be Tọ Káíá.

3 Tốó e a mon Pítà nè Jọ́ọ̀n e bà gé tení bã boo beá, a beè gboó bànva kọ, “Dõonii nu nem̄i.”

4 Bà gboó gọ̀líé ló ẹ̀b vaá Pítà à gboó kọ́ nèe kọ, “Ẹ̀b beele!”

5 A beè gboó ẹ̀bva vaá ié bùlà kọ à íe nu e bà é neèe.

6 Pítà à gboó kpáá lóna gé bel nèe kọ, “Ním̄ íè tọ́ọ̀ kà kpègè, sõò nu e m íè ní e m é neni é: Boo bée Jíìzọ̀s Kráìst, nen Názàrẹ̀t, aa boo vaá ò kyãà!”

7 À gboó siíe bá ló bá lè vaá dàlàe ele èla. Ẽẽènè tốóá kà è gboó bãe m zivè kà kpóó tọ vaá aga ló,

8 naa ní e a gboó pẹẹgi vaá dàlà togó kyãà beeá ló kĩ́é. À gboó zọ̀va bã boo be Tọ Káíá vaá kyãà pẹẹgi vaá lèèlà Bàrì.

9 Gbò e ba è di boo be Tọ Káíá beè gboó mònie e a gé kyãà vaá lèèlà Bàrì,

10 vaá boo tốó e bà moníe vaá nyimáe ló kọ níá gbálà e a beè olòó ĩì tế kpàn gbàn sĩ́ e a tění bã boo be Tọ Káíá vaá olòó bàn nuá, nu e a lẹẹàé lóí beè gboó palà ge bọọvá ló.

11 Boo tốó e gbálàa è di di élá ló Pítà nè Jọ́ọ̀n gbẹa ene kà ke kọ̀ọ̀lọ̀ e a di ló Tọ Káíá e bà kólíe “Ke Kọ̀ọ̀lọ̀ Sólomọ̀n,” dénè gbòa beè gboó kồòà dù gé bốónáva ló gbẹa kĩ́é vaá à gboó palà ge bọọvá ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Tốó e Pítà mon gbòa, à gboó bĩináva kọ: “Boolo, pá Ízràẹ̀l, éé ní e a kọ́ nuí
á bọọí ló é, vaá éé ní e a kọ́ ó gọ̀lií ló ẹ̀vii é? Ò íèì bùlà kọ beéle kói à bè
beéle lé lab dògò ní e a naa kọ gbálài á aa boo kyãà e?

13 Bàrì Ébràhàm nè Áízèk nè Jékọ̀b, e a náámá Bàrì bẹẹ gbò nómá tẹ̀, à náa
kọ a gyóòlo, Jíìzọ̀s, á tú ka. Sõò boolo beè teníé ló nveenii bá bọọ gbò nen
togó, vaá ò amaié sàn gbẹa kè sḩ́ Páílẹ̀t bãànà boo tốó e a è gbḩ́ gè sọ̀e bá kọ
á kìl.

14 O è amài sàn Jíìzọ̀s, nen e a di káí vaá à tõo lèlà, vaá bànii Páílẹ̀t kọ á sọ̀
bá nen e a fẹ́ nen, tãá e a sọ bá Jíìzọ̀s.

15 O beè gboó fẹ́i nen e a ólò nè dùm gbò nen, sõò Bàrì kẽeée lọl ke mà ú, e
beele beè mònmà dẽe.

16 Kói e a dú ló bée Jíìzọ̀s ní e a náa kọ gbálà kọ̀và e o monìie vaá nyimaíe lói
á láá aa boo kyãà e. Ge kọ beele dẹlẹ̀ nyíe boo Jíìzọ̀s ní e a náa kọ gbálài á
ié bóa, e dénè bọ̀ì monmài dẽeí é.

17 “Vaá kátogói, e pá nà vígà, nda nyímà kọ nu e bọọ gbò tule nè bọ̀ì beè
naanii Jíìzọ̀sa, mè nóo beè nyimai.

18 Níí sḩ́ deè e Bàrì géè mmè mon bel e a beè kọ́ tenmá gḩ́ dénè gbò kọ́ bùlà
Bàrì kpḩ́á gbááá, kọ Méné e Bàrì Sa é mon tãàgà.

19 Boo bée vóá, ọgai ló bọọ pọ́lọ́ vaá ò kiiaí kẽ gé nyoonei nvée Bàrì, kọ bé a
ia ló bọọ pọ́lọ́ nèi,

20 vaá Dõò náa kọ ó ieí tốó bò séi m bọọ nyómá, vaá lẹ̀ẹ̀là Jíìzọ̀s e a dú Méné
e Bàrì Sa mái.

21 Jíìzọ̀s é íè ge di káála dọ̀ tốó e Bàrì é náa kọ kọ̀láá nu á dú ãa. Níá bé e
Bàrì beè kọ́ naa tenmá gḩ́ gbò kọ́ bùlà Bàrì e ba di káí naa, tḩ́gíní kpḩ́á gbáá
é.

22 Boo bée kọ Mózìs beè kọ: ‘Dõò, e a dú bọọ Bàrì, é lẹẹlà ene nen kọ́ bùlà
Bàrì e a é belí nda mái. À é dú nen e a aa zẹ̀ẹ̀ boolo. Gbanííe tḩ́ ló vaá ò
náanii kọ̀láá nu e a kọ́ nèi.

23 Nen e bè náa náa nu e nen kọ́ bùlà Bàrìa kọ́ nèe, náa é di zẹ̀ẹ̀ gbò nvín
Bàrì, vaá kyọa sḩ́ é dọe boo.’

24 “Vaá dénè na gbò kọ́ bùlà Bàrì e ba è dìa, lọl ló Sámùẹ̀l tẹlẹ ló dénè na gbò
e ba è dúe nvéeá beè kọná gé gbò nu e a gé lẹẹà m gbò deeí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

25 Boolo ní e o íèì gbò nu e Bàrì beè zìgà tenmá gấ gbò kọ́ bùlà Bàrì nè zíl gbaa ló e Bàrì beè zílá nè bọọ gbò nómá tẹ, tốó e a kọ́ nè Ébràhàm kọ: ‘Ṁ é tấánè dee bá dénè gbò nen e a di boo kunu kẽí tení aá ló nen e a é mèà aa m o kúúlí.’

26 Vóá à naa, Bàrì beè sà vaá zẹẹ́ lẹẹ̀là a gyóòlo, Jíìzọ̀s, má boolo, kọ á tấánèi dee bá m ge kììlaí kẽ lọl ló bọọ pọ́lọ́.”

Tóm 4

1 Boo tốó e Pítà nè Jọ́ọ̀n géè lo ló bel nè gbòa, gbò ((togó)) vààla gyọ́ọ nè nen togó gbò kù dẽe ló boo be Tọ Káíá nè sìgà pá Sádùsì beè gboó dùva ló.

2 Sũg beè bằva boo bée kọ pálàa gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlàa géè vee vaá nóòmànà gé gbòa kọ Jíìzọ̀s beè kẽèà aa ke mà ú, e a naa kọ gbò e ba è ù é beè kẽèànà gé aa ke mà ú.

3 Boo bée vó, ba è gboó siíva vaá túva nvee tọ kpọ́gọ́lọ́ kọ bà á tõo kĩé dọ̀ tốó e dee é zilà, boo bée kọ tốóá beè dú ló èlà.

4 Sõò gấ bug gbò e ba è dấ Lé Kpẹaá beè ziga ló, vaá gấ bug gbò gbálà e ba è dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s à gboó bọọ dọ ló vaá toolá bé e a é láá dú òb nè bàà bóó nè òb tub (5,000) nen.

5 Tốó e dee ni zilà, gbò tule pá Júù nè gbò kà nen nè gbò nóòmà Log beè gboó bõoná Jerúsàlẹ̀m.

6 Ba beè zọ̀ Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ, e a kọlà Ánàs, bii ló Káíàfàs nè Jọ́ọ̀n nè Alẹkzándà nè dõòna gbò e bà dúna gé kúúlí nen togó vààla gyọ́ọá gbá bõoná.

7 Bà gboó kọ Pítà nè Jọ́ọ̀n á elàèvá kè sḩ́. Bà gboó bĩiná pálàa ọ̀và kọ, “Éé ní e o beè naamai kọ nen kọ̀vàa á láá aa boo kyãà e? Mó íb kói ní e o íèì e, à bè kọ bée mée ní e o beè naamai nuí é?”

8 Nyómá Káí à gboó bã m Pítà vaá túe aamá nèva kọ, “Boolo, gbò tule pá Júù nè gbò kà nen,

9 be ò gé bĩinai bel beele nieí kilma ló lé nu e e naa nè nen kọ̀vài nè bé e a náa à láá aa boo kyãà,

10 be vó ò nyimai, vaá dénè bồònà pá Ízràẹ̀l á nyímáná gé, kọ gbálà e a di élá kè sḩ́ dénè bọ̀ì kĩí beè láá aa boo kyãà tení dú ló kói e a di m bée Jíìzọ̀s Kráìst, nen Názàrẹ̀t, e boolo beè kaíe kú té vaá Bàrì à kẽée lọl ke mà úá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Jíìzọ̀s ní e Kpá Káí gé ló bel kilma ló tố́ó e a kọ: 'Kpò dem e boolo, gbò noo tọ, beè gbẹmà nvée ní e bà ooa kẽ nòòmà gá ból deè tọ é.'

12 Áá ẹlẹ ní e a é láá dùùlài é. Náa iéná dõòna nen e a kpáá dì e Bàrì beè nè m zivè kà bàlà booí kọ á dùùlai."

13 A beè palà ge bọọ ló gbò dóm bèèlaá tố́ó e bà mon kọ Pítà nè Jọ́ọ̀n dú gbò kóló togó e bà náa beè nó tọ́ọ̀ kà kpá vaá bà láá palà ge ló bel àgà ló. Bà gboó kẽeà boo kọ ba beè olòó di nvée Jíìzọ̀s.

14 Sõò bà náa è gboó láá ló tọ́ọ̀ bel boo bée kọ baala beè mònmà dẽe nen kọ̀và e a è aa boo kyãàa e a di élá ku kpàn Pítà nè Jọ́ọ̀n.

15 Vóá à naa, bà gboó kọ́ nèva kọ bà á zẹ́ẹ́ aa tọ bèèla belá dọ dẹi. Vaá baala è gboó dàlà togó bílá ló,

16 vaá bĩiá ene kọ: "Éé ní e è é náa Pítà nè Jọ́ọ̀n e? Kọ̀láá nen e a di Jerúsàlẹ̀m a nyímá kọ gbele zivè kà bá tóm dũùnèi beè siá aa bá Pítà nè Jọ́ọ̀n, vaá beele née gé láá àmà sàn.

17 Sõò m ge naa kọ kpẹaí á gá zààlànà iná tố́ gbò nen, naanii é nèva dùùlà bá deè tố́ kọ bà á gá kpáá tuná bée Jíìzọ̀s lomaná bel nè tọ́ọ̀ nen."

18 Boo bée vó, ba beè gboó kpáá kolíva nvee tọ vaá nèva log kọ: "Ó gá kpáá tuná bée Jíìzọ̀s lomanaí bel à bè ge noomanai nu tọ́ọ̀ nen tọ́ọ̀ dee."

19 Sõò Pítà nè Jọ́ọ̀n beè aalá nèva kọ, "Boolo zẹ́ẹ́ ẹvii gbàà ní e a lelà ge naa kè sĩ́ Bàrì--be ge gbàn tố́ ló nen à bè ge gbàn tố́ ló Bàrì.

20 Boo bée kọ beele née é láá kùb ge ló nu e beele beè mònmà dẽe vaá dãmà tố́."

21 Vóá à naa, gbò dóm bèèlaá beè gboó kpáá palà ge nèva agẹ bá log, vaá bà gboó sọ̀va bá. Bà náa beè mòn tọ́ọ̀ kà nu e bà láá élá boo vaá nèva kpọ̀ té, boo bée kọ dénè gbò nen géè lèèlà Bàrì ló tóm dũùnè e a síáá.

22 Gbálà kọ̀và e bá tóm dũùnèi beè siá ló vaá à láá aa boo kyãàa beè toolá bàà tub gbáá nè sìgà.

23 Bà gé sọ́va gé báá, Pítà nè Jọ́ọ̀n beè gboó òòà kẽ nyoone pá ba gbò, vaá noo tẽ́ nèva bé e gbò togó vààla gyọ́ọá nè gbò kà nen pá Júùa beè neèva log naa.

24 Tố́ó e ba ni dã́ naa vó, dénè ọ̀và beè gboó gbá tãàga ló Bàrì kọ: "Beéle Tẹ Íe, olo ní e o beè naa káála nè kunu kẽ nè pene nè dénè nu e a di m é!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

25 O beè tú Nyómá Káí lomá bel tenmá gấ bẹẹ nómá tẹ̀ Dévìd, e a dú o
gyóòlo, tốó e a beè kọ: 'Éé ní e a kọ́ gbò e bè níì pá Júù nì á gãa gyãà e? Éé
ní e a kọ́ gbò nen á noo nu e bè náa é ié togó é?

26 Gbò méné bàlà boo beè kpenà ló bé, vaá gbò e bà gé bẹl à gbá bilá ló kọ
ba é béè Dõò Bàrì nè a Méné e a Sa.'

27 À dú kà kà kọ Hẹ́rọ̀d nè Pọ́ntìọ̀s Páílẹ̀t bii ló gbò e bè níì pá Júù nì nè pá
Ízràẹ̀l beè gbá nyòònà boní vaá bilá ló Jíìzọ̀s e a dú o gyóòlo e a di káí e olo è
sàe naamá Méné.

28 Dénè nu e olo beè noo lọ̀l tení dú ló o kói nè o bùlà ní e ba è gbá bilá ló é.

29 Vaá kátogóí, e Dõò, ẹ̀b bé e bà ni síimài pọ̀ naa vaá ò néi taaà ló gè naa kọ
é ló o mon bel.

30 Naa kọ gbò nen á ié bóa vaá tóm dṹùnè á síá tení dú ló bée Jíìzọ̀s, e a dú o
gyóòlo e a di káí."

31 Tốó e bà ni tãàga ló Bàrì lọ̀l, kĩ e ba è di bốónáá beè gboó zùgà. Nyómá Káí
beè gboó bẽvá m vaá bà gboó dàlà togó ié taaà ló gè ló mon bel Bàrì.

32 Dénè gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s beè gbá ié t̃ẽènè bùlà nè t̃ẽènè ból
nyíe. Tọ́ọ̀ ọ̀và náa è kọ ńlẹ ìè nu dúè áá ńlẹ, sõò ba beè gbá dõònà kọ̀láá nu e
bu ọ̀và íegi.

33 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà beè tú kói kọmá kọ, "Jíìzọ̀s beè kẽèà aa ke mà ú." Bàrì
beè tãanè dee bá dénè ọ̀và.

34 Náa íe tọ́ọ̀ nen e a è dìvá zẹ̀ẹ̀ e bii bíí è dìe ló. Gbò e ba è ié ól nè tọ beè
oogi vaá túgagi kpègè e bà oo ló,

35 olòó domági ke gbàà gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà, vaá baala gboó dõo nè kọ̀láá nen
dì belí bé e bíí bu ọ̀và tóólá naa.

36 Vaá vó ní e a è naa kọ Jósẹ̀f, e a dú gã Lívàì, e a è mèà gbẹá bon e a kọlà
Sáíprọ̀s, e gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà ólò kolíe Baanàbàs (e a gè tàb kọ̀là "Nen e a ólò
Nè Agẹ Nyíe Gbò Nen"),

37 á oo a ól vaá tú kpègè e a è oo ló domá ke gbàà gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà e.

Tóm 5

1 Sõò à íe ene kà gbálà, e a kọlà Ananáíàs, e a va, e a kọlà Safáírà, nè ẹẹ̀
beè oo sìgà ba kunu kẽ,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 vaá aa m bila ló a va nè ẹẹ̀, a beè gboó fùl báà sḭ́ kpègèa lọl ló naama ńlẹ vaá tú ní e a sigà domá ke gbàà gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà.

3 Pítà à gboó bḭ̃ínáe kọ: “Ananáíàs, à náà vaá ò nè deè Sétàn kọ á bãeni m vaá túni kpọ́ma kyáá bel nè Nyómá Káí boo tố́ó e o beè fùl báà sḭ́ kpègè e o beè oo ló kunu kẽá lọl ló naamá ńlo é?

4 Níá beè ńlo kunu kẽ tố́ó e o gáà beè oo, vaá tố́ó e o ni óò lọ̀l, kpègè e o oo ló dúná gé ńlo. Éé ní e a kọ ó kpọ́ íb kyáá belí é? Bàrì ní e o kpọ́ kyáá bel nèe, níì nen nì!”

5 Ananáíàs gé dḭ́ gé naa vóá, à gboó vẹẹá dọ kẽ ù. Pọ̀ à gboó sii kọ̀láá nen e a dḭ́.

6 Sìgà gbò ãa gbálà beè gboó aa boo gé tú kàn kọ̀lmàe vaá dàlàe ààmà gé lì.

7 Nu e a é láá toolá taa kà ávà tení kọ bé a va à kálá dù. Náa è nyímá ló nu e a è náá ló a dómá. À gboó bã tọ kḭ̃ e gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà beè dìa.

8 Pítà à gboó bḭ̃ínáe kọ, “Ló kà kà bel nèm̃. É kọ níí kùbmà dẽe kpègè e o dóm nè ọ̀ọ̀ beè oolii ló bọọ kunu kẽ é?” À aalá kọ, “Mm, níí kùbmà dẽe é.”

9 Boo bée vó Pítà à gboó kọ́ nèe kọ: “Éé ní e a náa o dóm nè ọ̀ọ̀ ò gbáí biláí ló vaá iei bùlà kọ ò é kpọ́i kyáá bel nèi Nyómá Káí, vaá ò kilii pọ́ì e? Pãane tố́, mè ò é dḭ́ mon ká tọ gbò gbálà e ba è dàlà o dóm ààmà gé lì e bà ni íná nu tọ. Bà é dàlàna gé olo ààmà!”

10 T̃ẽènè tố́óá à gboó vẹẹá dọ ke gbàà Pítà vaá ù. Gbò ãa gbálàa beè bã tọ vaá monie e a ni ú, bà gboó dàlàe ààmà gé li ku kpàn kpò lí a dóm.

11 Pọ̀ beè gboó sii zivè kà bõòna ló Kráìst nè kọ̀láá nen e a dḭ́.

12 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà beè sí gbele tõò tóm dũùnè zẹẹ̀ gbò nen vaá dénè gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Kráìst beè gbá olòó bõoná ke kọ̀ọ̀lọ̀ e a di ló Tọ Káíá e bà kólíe “Ke Kọ̀ọ̀lọ̀ Sólomọ̀n.”

13 Náa kal ló bée kọ tọ́ọ̀ nen e bè náa dẹlẹ nyíe boo Kráìst náa è láá ié taaà ló gè zọ̀va gbaa ló, gbò nen beè lèèlàva.

14 Sõò gḭ́ bug gbò gbálà nè gbò bia e ba è dẹlẹ nyíe boo Dõò géè olòó gbaavá dẽe.

15 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà beè sí tóm dũùnè, naa ní e gbò nen beè gboó dàlàgì gbò zọ̀ ló nvee boo búl nè vái vaá túva sẹlẹ boo èèlè, naa ní e kà bè kói e a aa ló Pítà é tulàva tố́ó e a é kyãà tení.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Vaá gấ bug gbò nen e a aa gbò bon e a di ku ló Jerúsàlẹ̀m beè faalági gbò
zọ̀ ló nè gbò e zọ divá m domavá ló, vaá dénè ọ̀và beè ié bóa.

17 Tốóá Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọá nè gbò e bà ólò dìé ló e bà dűùnà pá Sádùsì
beè gboó palà ge ié bẹ́ẹ́ nyíe ló gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là, naa ní e bà gboó aa kẽ

18 gé siíva nvee tọ kpọ́gọ́lọ́ kĩ e bà ólò nvèè kọ̀láá nen pọ́lọ́.

19 Sõò ĩẽènè bílá dee deeá nyómá tóm Bàrì beè kùùlàgi gbò nu tọá lọlvá ló,
vaá tulèva tẹlẹ ke dẹi vaá kọ́ nèva kọ,

20 “Aalii máí sḩ́ boo be Tọ Káí gé élái kĩé kọi dénè nu e a kil ló ãa di dùmi nèi
gbò nen.”

21 Ba beè gbàn tố ló nu e nyómá tómá kọ́ nèvaá, vaá tốó e dee ni zilà, bà
gboó bã boo be Tọ Káíá gé dàlà togó nóòmà nu gbò nen. Pọ̀b Nen Vààla
Gyọ́ọá nè gbò e bà ólò dìé ló beè gboó kolí gbò dóm bèèla pá Júù vaá gbá
zọ̀va bílá ló. Bà gboó lẹ̀ẹ̀là gbò kù dẽe ló kọ bà á gé tú gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là e ba
è di tọ kpọ́gọ́lọ́á domàèva kè sḩ́.

22 Sõò tốó e gbò kù dẽe lóá íná tọ kpọ́gọ́lọ́á, bà náa mon gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa.
Boo bée vó bà gboó òòà kẽ sí ló gbò dóm bèèlaá gé kọ́ nèva kọ,

23 “È ínà tọ kpọ́gọ́lọ́á vaá mòn kọ dénè ke tồò di kuá vaá gbò kù dẽe ló beè
dìnà gé e bà géè kù dẽe ló, sõò tốó e e kuulà nu tọá bã m, née mòn tọ́ọ̀ nen e
a dú ló gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là.”

24 Tốó e dénè gbò togó vààla gyọ́ọá nè nen togó gbò kù dẽe ló boo be Tọ
Káíá dấ naa vó, à gboó palà ge degeléva bé e a è naa vaá gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa
à láá kìl.

25 Tốóá ene nen à gboó dú bã tọ kĩ e gbò dóm bèèlaá beè di bõonáá vaá kọ́
nèva kọ, “Ẹvii! Mè gbò e o beè túiva nveenii tọ kpọ́gọ́lọ́á di boo be Tọ Káíá e
bà gé nóòmà nu gbò nen!”

26 Nen togó gbò kù dẽe ló boo be Tọ Káíá beè gboó faalá pá a gbò gé siimá
gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa òòmà kẽ. Sõò bà náa beè naama bá kpóó boo bée kọ pọ̀
beè siíva ló gbò nen kọ bà é túè kpò dem tobmàèva.

27 Bà gboó faalá gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa domá vaá túva ele kè sḩ́ gbò dóm bèèlaá.
Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọá à gboó lóva bel ló

28 kọ: “E beè nèi log kọ ó gá kpáá tuná bée Jíìzọ̀s noomanai nu tọ́ọ̀ nen. Sõò
kátogói ẹvii, mè o túi bọọ dò bá nuá zaalii dénè ke tồò e a di Jerúsàlẹ̀m, vaá ò
é gbḩ́i kọi kọ bà á kọ beele ní e e è fẹ́e é.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

29 Pítà nè na gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa beè gboó aalá kọ: “Beele é íè ge gban tố ló
Bàrì èlmà nen.

30 Boolo beè fẹi Jíìzọ̀s tení dú ló gè káé kú té, sõò Bàrì bẹẹ gbò nómá tẹ̀ beè
kẽée lọl ke mà ú.

31 Bàrì beè kẽée lọl ke mà ú vaá túe sẹ̀ẹ̀a boo bá lèe, ke tồò ka, kọ á dú Nen
Tule nè Nen Dùùlà e a é náa kọ pá Ízràẹ̀l á láá ọgá ló ba pọ́lọ́, kọ bé Bàrì ia ló
nèva.

32 Vaá beele nè Nyómá Kái e Bàrì beè nè gbò e bà gbaníe tố ló ní e e dú gbò
nen di tồò kilma ló dénè nuí é.”

33 Tốó e gbò dóm bèèlaá ni dấ bel e bà aaláá, ba beè gboó nvèè sũg vaá kọ
bà é fẹ́è gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa.

34 Sõò ene ọ̀và, e a dũùnà pá Fárèsì, e a bée kọlà Gamélìẹ̀l, e a beè olòó
nóòmà Log vaá dénè gbò nen beè olòó fã̀e dẽe, beè gboó elá ela kè sḭ́ gbò
dóm bèèlaá vaá kọ bà á zẹ́ẹ́ tú gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa tẹ̀lẹ ke dẹi.

35 Tốóá sõò, à gboó kọ́ nè gbò dóm bèèlaá kọ: “Pá nà vígà pá Ízràẹ̀l, kpáá
bugai togó boo nu e o gbḭ̃ì ge naanii gbòi.

36 Ò é láá kẽeai boo kọ, ene tốó e a kil nvéeá, mè ene kà gbálà e a kọlà
Túdàs beè kọ ẹlẹ dúè ene kà kpãàmà gbálà, vaá gấ bug gbò nen e a toolá
ene bóó beè nyoonée nvée, sõò tốó e bà fẹ́e, dénè gbò e bà ólò nyoonée
nvéeá beè teá zààlà, níé beè gboó tú a nòò nu ínmá ke kùbmà.

37 Tốó e ní Túdàs tení tá sḭ́, Júdàs, e a dú bon Gálìlì, à dúna gé, tốó e bà géè
bugi nená, vaá kõònànà gé gbò nen nvea nvéee, sõò ba è fẹnáe gé vaá dénè
gbò e bà ólò nyoonée nvéeá à téaná gé zààlà.

38 Vaá ní kátogóí, nda gé kọ́ nèi kọ ó sọi bá gbòi! Ó gá naaniiva tọ́ọ̀ nu. Boo
bée kọ be nen ní e a è noo vaá lẹ̀ẹ̀làva nu e bà gé náaí é, bà é beè zààlà.

39 Sõò be Bàrì ní e a noo vaá lẹ̀ẹ̀làva é, nóo gé láá kùviiva. Tãa vó, à é òòà kẽ
dú gè kọ Bàrì ní e o gé béi é!” Gbò dóm bèèlaá beè gboó tú dùùlà bá deè tố e
Gamélìẹ̀l nèvaá.

40 Ba beè gboó kolí gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa lọl ke dẹi nvee tọ vaá kọ gbò kù dẽe ló
á kpọ́va té ló. Bà gboó nèva log kọ bà á gá kpáá tuná bée Jíìzọ̀s lomaná bel,
vaá bà gboó sọ̀va bá kọ bà á àà.

41 T̃ẽènè tốó e gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là gé aa gé kè sḭ́ gbò dóm bèèlaá, bà gboó ố
kaagà kọ Bàrì bugieva naamàè gbò e bà bọ́e ló gè mònie tãàgà vaá tuaè kẹ́ẹ
boo bée Jíìzọ̀s.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

42 Vaá bu dee ba beè olòó tõo boo be Tọ Káíá à bè tọ gbò nen olòó nóòmà nu nè ge ló Lé Kpẹaí kọ Jíìzọ̀s dú Méné e Bàrì Sa.

Tóm 6

1 Sìgà tốó tení, vaá gấ bug gbò e bà nyoone nvée Jíìzọ̀s beè olòó kil sḿ gè bọọ dọ ló. Pá Júù e bà ólò ló mon bel Gríìk beè gboó nè kpẹa bel kọ pá Júù e bà ólò ló mon bel Araméìk náa ólò dõo kpègè gyấá e bà ólò dõo nè gbò va tãa bu deeá neè gbò va tãa e a dúe ló baala.

2 Boo bée vó, òb nè bàà nen e Jíìzọ̀s lẹẹlàa beè gboó kolí dénè gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀sa bồònè vaá kọ́ nèva kọ: “Náa dú lé kọ beele é sọ̀ bá gè ló mon bel Bàrì vaá gé olòó dõo kpègè gyấá.

3 Boo bée vó, e pá vígà, sai àlàbà nen lọai zẹẹ̀i, e bà íe lé bée vaá Nyómá Káí à dìvá m vaá bà palà ge nyimá nu, mè é tú tómí nvèèva bá kọ bà á sì.

4 Beele é gboó tú dénè bẹẹ tốó nè ge tãàgà ló Bàrì nè ge ló mon bel Bàrì.”

5 Bug togóá beè leemá dénè gbòa, naa ní e bà gboó sà Stívàn, e a dú nen e a ólò palà ge dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá Nyómá Káí à di ḿmaé m. Bà sànà gé Fílìp, nè Prọ́kọ̀rọ̀s, nè Nikénọ̀, nè Táímọ̀n, nè Páámẹ̀nàs, nè Nikaláọ̀s, e a dú Ántìọ̀k vaá à ólò sí tọ Bàrì pá Júù.

6 Bà gboó tú àlàbà nen e bà sai domá kè sḿ gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà vaá baala à gboó dẹlẹ bá ból bu ọ̀và vaá tãàgava ló Bàrì boo.

7 Ba beè gboó kil sḿ gè ló mon bel Bàrì zaali, naa ní e gấ bug gbò e bà nyoone nvée Jíìzọ̀s e a è di Jerúsàlẹ̀m beè kpáá palà ge bọọ dọ ló, vaá kà tồò gbò vààla gyọ́ọ̀ beè tõo kè kẽ dò bá nu Jíìzọ̀s.

8 Stívàn dú nen e Bàrì beè palà ge tãanèe dee bá vaá nèe kpóó e a náa kọ á láá sí tồò tóm dṹùnè zẹẹ̀ gbò nen.

9 Sõò sìgà gbò e bà ólò sí tọ Bàrì pá Júù e bà kolíe Tọ Bàrì Gbò e Bà Di Boo Ba Bá, naamá pá Júù e bà dú Sairínì nè Alẹkzándrìà bii ló dõòna kà pá Júù e bà dú bon Selésìà nè Ésìà, beè gboó dàlà togó zọ̀ Stívàn tàlà bel.

10 Sõò Nyómá Káí beè tú nyìmà nè Stívàn, naa ní e, tốó e a ló bel, bà náa è láá aalá tọ́ọ̀ bel tẹlẹ dẽe.

11 Boo bée vó, bà gboó kpḗ nvée nè sìgà gbò nen kọ bà á kọ, “Beele è dấe gấ e a géè òn Mózìs nè Bàrì.”

12 Vóá bé e gbòa beè bã m gbò nen, nè gbò kà nen pá Júù, nè gbò nóòmà Log naa é, be sḿ bà kálá síi Stívàn vaá túe má gbò dóm bèèla pá Júù e.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Ba è gboó lẹ̀ẹ̀là sìgà gbò kọ bà á kpọ́e kyáá bel ló. Gbò e ba è lẹ̀ẹ̀làa beè
gboó kọ, “Gbálài ólò òn Log Mózìs nè bẹẹ Tọ Káí.

14 Beele beè dấe gấ e a kọ Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, é kúmí Tọ Káíí vaá nyaaná
Log Mózìs.”

15 Dénè gbò e ba è di ĩì tế tọ bèèlaá beè gboó gọl ló sḭ́ Stívàn ẹ̀b vaá bà mòn
kọ a è nyágí belí sḭ́ nyómá tóm Bàrì.

Tóm 7

1 Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọá beè gboó bĩiná Stívàn kọ, “É kọ belí dú kà kà?”

2 Stívàn à aalá kọ: “Pá nà tẹ̀ nè pá nà vígà, pãanémm̃i tố ló! Be sḭ́ bẹẹ nómá tẹ̀
Ébràhàm à kálá má sḭ́ bon e a kọlà Háràn gé tõo, Bàrì e a dú dũùnè beè sìlàé
ló gbẹa Mẹsapatémìà,

3 vaá kọ́ nèe kọ: ‘Aa ló pá o dó nè pá o nen vaá ò má sḭ́ dó kĩ e nda é kọ ó kìl.’

4 “Ébràhàm beè gboó aa a kpá dó Kaldíà vaá má sḭ́ bon e a kọlà Háràn gé
tõo. Vaá tố́ó e tẹ̀ Ébràhàm ú lọ̀l, Bàrì beè gboó lẹ̀ẹ̀làe kọ á má sḭ́ boní e boolo
dii kátogóí.

5 Bàrì náa beè nèe tọ́ọ̀ báà sḭ́ kunu kẽí kọ á tú naamá ńlẹ, sõò Bàrì beè zigà
kọ à é nèè pá a nvín nè ẹ̀ẹ̀ kọ á dú ba ìè nu. Tố́ó e Bàrì beè zigà zigai nè
Ébràhàm, à gáà beè ie tọ́ọ̀ kà nvín.

6 Nee nu e Bàrì beè kọ́ neèi: ‘Pá o nvín é tõo dõòna kà kpá dó vaá dú gyóòlo
vaá di kè bá bíígá ló m bóó gbáá.

7 Sõò nda é kpọ́ té ló gbò e bà é dú gyóòlo nèa, vaá tố́ó e a é lée, pá o nvín é
beè aa dóá dú kĩí gé fã̀ nda.’

8 Bàrì beè zila zíl gbaa ló vaá nè log Ébràhàm kọ pá a nvín pá gbálà nè ẹ̀ẹ̀ á
kòòà, e a é náa zogè kọ zíl dièva zẹ̀ẹ̀. Boo bée vó, tố́ó e a ni toolá aatáá dee
e Áízèk beè meà, Ébràhàm beè gboó koóe. Áízèk à koo ńlẹ nvín Jékọ̀b, vaá
Jékọ̀b à koo òb nè bàà kà pá ńlẹ nvín, e bà dú gbò nómá tẹ̀ òb nè bàà tế gã
Ízràẹ̀l.

9 “Pá nvín Jékọ̀b beè ié bẹẹ nyíe ló ba vígà Jósẹ̀f vaá túe oolá pá Íjèpt kọ á dú
gyóòlo. Sõò Bàrì beè dìe ló

10 vaá nvèè bá nèe kọ á zélí bá dénè tãàgà e a è tění bá. Tố́ó e Jósẹ̀f íná ló
Fẹ́rò, Méné Íjèpt, Bàrì beè nèe nyìmà nu vaá naa kọ á leema ménéá, naa ní e
a túe naamá nen e a gé lẹẹlà bel ló kpá dóá nè dénè nu e a di tọ ménéá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 “Kíi beè gboó dọ zivè kà kpá dó Íjèpt nè Kénàn, naa ní e gbò nen beè mòn gbele bá kpóó tãàgà. Bẹẹ gbò nómá tẹ́ náa beè mòn tọ́ọ̀ kà gyấá gè dè,

12 vaá tốó e Jékọ̀b dấ kọ gyấá di Íjèpt, a beè gboó lẹ̀ẹ̀là pá a nvín, e bà dú beéle gbò nómá tẹ́ nieí, simá kĩé túá tóm.

13 Ní e a égè bàà tóm e bà sí, Jósẹ̀f beè gboó tú a ló tẹlẹ bàlà kẽ naa kọ pá a vígà á nyimàèe ló, vaá kĩé ní e Fẹ́rò, Méné Íjèpt, beè dì nyimá ló pá nen Jósẹ̀f e.

14 Vóá à naa, Jósẹ̀f beè gboó lẹ̀ẹ̀là pá a vígà simá ló a tẹ́ Jékọ̀b, kọ bà á kọ́ nèe nè dénè pá a tọ e bà gbá toolá taa tub nè òb nè vòò nen, kọ bà á dú Íjèpt.

15 Jékọ̀b nè dénè pá a tọ beè gboó àà má sḭ́ Íjèpt. Kĩé ní e ẹlẹ nè pá a nvín, e bà dú bẹẹ gbò nómá tẹ́ nieí, beè tõo dọ̀ dee e bà ú é.

16 Ba beè dàlàva íí kilma Sẹ́kẹ̀m gé lì m bànà ú e Ébràhàm beè zálma kpègè lọl bá pá nvín Hémọ̀, e bà dú Sẹ́kẹ̀m.

17 “Tốó e tốó ni lée e Bàrì é gé naa nu e a beè zìgà nè Ébràhàm, gấ bug pá beéle dó e ba è di Íjèpt beè gboó kpáá palà ge bọọ dọ ló.

18 Dee dee nvée, méné e bè náa è nyímá nu e a kil ló Jósẹ̀f beè gboó dàlà togó bẹ̀l kpá dó Íjèpt.

19 A beè kẹlẹ bẹẹ gbò nómá tẹ́ vaá nèva agẹ bá kpọ̀ té. A beè tú bá kpóó lẹ̀ẹ̀màva bel ló kọ bà á sọ̀ bá gbò ãa nvín gbẹẹ ke dei kọ bé bà ú.

20 “M gbò tốóí ní e Mózìs beè mèà e, vaá a è dú kà lé gbálà nvín. Ba è bumáe gbẹa tọ a kà m taa ḗ,

21 vaá tốó e bà ni túe lọl tọ a kà tẹlẹ ke dẹi, síla ménéá beè gboó nanáe vaá bumáe naamá ńlẹ nvín.

22 Ba è nóòmàe dénè íb nyìmà pá Íjèpt, naa ní e a è dú zivè kà nen m ge ló bel nè ge naa nu.

23 “Tốó e Mózìs ni toolá bàà tub gbáá, a beè gboó gbḭ́ gè nyima ló íb bá e ba géè sẹ̀ẹ̀mà pá a vígà, naamá pá Ízràẹ̀l.

24 À gboó mòn ene ọ̀và e nen Íjèpt gé bomíe, à gboó sì gé dùùlàe lọlie bá vaá fẹ́ nen Íjèpta.

25 (A beè ié bùlà kọ pá ńlẹ gbò é tavẹ kọ Bàrì gé túèe aàmàèva, sõò bà náa è tavẹ.)

© 1996 by Biblica, Inc.®.

26 À zila dee e a bẽene, Mózìs à dọ boo bàà nen Ízràẹ̀l e bà gé bé. A beè
gboó gbḟ gè nvèèva fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló gbàà. À gboó kọ: 'Ẹ̀b mè pálàa bọ̀ì bàà vígà e o
gbái dui Ízràẹ̀l. Éé ní e a kọ ó béi é?'

27 "Sõò ẹlẹ e a géè bòm ńna ọ̀vàa à tãa bá Mózìs lọa ló vaá bĩínáe kọ: 'Mée ní
e a è kọ ó bẹ̀lii vaá beelái bel gbàà e?

28 Ò gbḟ ge fẹ́ná gé nda dì belí bé e o beè fẹ́ nen Íjèpta naa sõóeá?'

29 Tõó e Mózìs dḟ naa vó, à gboó teá aa Íjèpt má sḟ bon Médìàn gé tõo. A è
tõo kĩé ié bàà kà nvín pá gbálà.

30 "Tõó e bàà tub gbáá ni tení, nyómá tóm Bàrì beè ló bel tenmá gbàà sḟ e a
géè bẹ́ ló kpò sàgà nu nè Mózìs gbẹa boo kpáá bàlà ól e a di ku ló gù Sáínàì.

31 Nu e Mózìs moná beè palà ge bọọe ló, vaá à gboó kyãà bã ku ló kpò sàgà
nu e sḟ gé bẹ́ lóá vaá palà ge ẹ̀b. Sõò a è gboó dḟ mon Dõò Bàrì e a kọ́:

32 'Nda Bàrì e pá o gbò nómá tẹ̀ beè fãa, Bàrì Ébràhàm, Áízèk nè Jékọ̀b.'Pọ̀
beè gboó sii Mózìs vaá kénèe, naa ní e bè náa è láá ẹ̀bnà sḟá.

33 "Dõò à gboó kọ́ nèe kọ: 'Lọà kpá ká tọ tọni mè kĩ e o di éláí kunu kẽ káí.

34 Ṁ monì íb agẹ bá tãàgà e pá ńda gbò di kè bá m kpá dó Íjèpt. Ṁ dḟ ba kpḟ
tó vaá m̀ dù m ge dùùlàva lọl kè bá gyóòlo. Dù, mè m̀ é lẹẹlàni simá Íjèpt
kátogóí.'

35 "Mózìs ní e pá Ízràẹ̀l beè kìnàèa vaá bĩínáe kọ 'Mée ní e a beè kọ ó bẹ̀lii
vaá beelái bel gbàà e?' Sõò ẹlẹ ní e Bàrì beè kọ á bẹlva vaá dùùlàva lọl kè bá
gyóòlo tenmá ló nyómá tóm e a beè ló bel nèe tenmá gbàà sḟ e a géè bẹ́ ló
kpò sàgà nuá é.

36 Mózìs beè sí tóm dũùnè vaá tulè pá Ízràẹ̀l lọl Íjèpt. À sí tóm dũùnè gbẹá nu
Mii Mii Pene nè boo kpáá bàlà ól m bàà tub gbáá.

37 Mózìs ní e a è kọ́ nè pá Ízràẹ̀l kọ: 'Bàrì é lẹẹlà nen kọ́ bùlà Bàrì e a é belí
nda mái, vaá à é dú nen e a aa bọọ mana mana.'

38 Mózìs ní e a è di ló pá Ízràẹ̀l boo tõó e ba è bõona boo kpáá bàlà ólá. Ẹlẹ
nè bẹẹ gbò nómá tẹ̀ ní e ba è di kĩé boo tõó e nyómá tóm Bàrì beè ló bel nèe
gbẹa boo Gù Sáínàì, vaá à tú mon bel Bàrì e a di dùm kọ bà á má beele.

39 "Sõò bẹẹ gbò nómá tẹ̀ náa beè gbànie tõ ló. Tãa vó, ba è kìnàe vaá dàlà
togó gbḟ gè òòà kẽ kil Íjèpt.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

40 Boo bée vó, bà gboó kọ́ nè Ẹ́rọ̀n kọ: 'Dèm gbò nu e è é naamá gbò ńbàlì e
a é tulei nèi, mè née nyimà ló nu e a náá ló na kà gbálà e a kọ̀là Mózìs e a
beè tulei, lọl Íjèpti.'

41 Tọ́óá ní e bà gboó dèmmà bá nu e a belí mèà nvín láo e bà vaalá gyọ́ọ nè
e, vaá sẹlẹ dè nu ẹẹ́ nyíe nè zaava boo bée nu e baala beè dèmmà báá.

42 Boo bée vó, Bàrì beè gboó kìnva vaá sọ̀va bá kọ bà á kumi sẹ́ kẽ nè gyẹ́à
káála dì belí bé e a di m Kpá Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì naa kọ: 'Pá Ízràẹ̀l! M bàà tub
gbáá e o beè tõonii boo kpáá bàlà ólá, níì nda ní e o beè kèlii nom vaá vaamai
gyọ́ọ nei é nì.

43 Tọ kàn Mólọ̀k ní e o beè faalai é, nè kélè té e a doga tọ̀ò Rẹ́fàn, bọọ ńbàlì
gyẹ́à káála, níá gbò ńbàlì e boolo beè dèmmà bá vaá kọ ò é fãi é. Vaá vóá à
naa, m̀ é lẹẹlài zelmá kẽ fùlmà bon Bábìlọ̀n.'

44 "Bẹẹ gbò nómá tẹ̀ beè ié Tọ Kàn Káí e a è zogè kọ kè sẹ́ Bàrì beè diva ló
boo tọ́ó e ba è di boo kpáá bàlà ólá. Ba è tìb kà lèlà íb ní e Bàrì beè lẹẹ̀là vaá
zogè Mózìs kọ á tìva.

45 Tọ́ó e tọ́ó ni tení, bẹẹ gbò nómá tẹ̀ e ba è tú tọ kàna lọl bá baála gbò tẹ̀a
beè gboó faalá tọ kàna boo tọ́ó e bà zọ Jásùà bã boo kunu kẽ e Bàrì beè
kpenè pá dõòna kà dó lọl boo nèvaá. Vaá tọ kàna beè di kĩé dọ̀ tọ́ó e Dévìd
dú méné pá Ízràẹ̀l.

46 Sàn nyíe Bàrì beè di boo Dévìd, vaá a è gboó bĩina lọl bá Bàrì kọ á nèe kói
e a é tìbmàe Tọ Káí nè Bàrì Jékọ̀b.

47 Sõò Sólomọ̀n ní e a beè tìb tọá é.

48 "Sõò Bàrì e a tõo lọ̀l vaá à lee náa ólò tõo m tọ e nen tìbmà bá, dì belí bé e
nen kọ́ bùlà Bàrì kọ́ naa kọ:

49 'Bàrì kọ, Káála ní e nda ólò tõo bẹl é, vaá m sẹlẹ ká tọ boo kunu kẽí. Mó íb
tọ ní e o é láá tìb nè nda é? Ãà ní e a é tá nda gè tõo é?

50 É kọ níì nda ní e m beè dèm dénè gbò nuí é nì?' "

51 Stívàn beè gboó kil sẹ́ gè kọ́ nèva kọ: "Ò palà ge dúi kà gbò agẹ togó! Ò íèì
agẹ nyíe vaá nóo tavẹi mon bel Bàrì! Ò béi Nyómá Káí belii bọọ gbò nómá tẹ̀.

52 Náa íe tọ́ọ̀ nen kọ́ bùlà Bàrì e bọọ gbò nómá tẹ̀ náa beè biigè ló. Ba beè fẹ́
gbò e ba è kọ́ gbẹẹ deè sẹ́ tẹ̃gíní kpẹ́á gbáá kọ nen lé lab dògò é dú. Vaá
kátogói boolo ní e o ténììe ló nveenii bá gbò ọ́b kọ bà á fẹ́e é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

53 Boolo beè túi Log Bàrì e a beè nè Mózìs tenmá gấ gbò nyómá tómá, sõò
nóo sẹlẹ̀ì Logá!”

54 Boo tốó e gbò dóm bèèlaá dấ bel e Stívàn lóí, ba beè gboó nvèè sũg vaá
palà ge biilée nyíe ló.

55 Sõò Nyómá Káí beè bã m Stívàn vaá dàlàe dẽe ẹ̀bmà sḭ́ káála. À gboó mòn
dṹùnè Bàrì nè Jíìzọ̀s e a di ela ke tồò ka boo bá lè Bàrì.

56 À gboó kọ, “Gbanii tố! M̀ mon káála e a kuuà vaá m̀ mòn Sấáná Nen e a di
ela ke tồò ka boo bá lè Bàrì!”

57 Gbò dóm bèèlaá beè gboó uuá bá deè tố vaá vulí kpấ. Bà gboó gbá kona
boo Stívàn vaá siíe,

58 dùùlàe kilma nvée boná, vaá tobmàe dem dọ̀mà tốó e a ú. Gbò e ba è eláe
nen di tồò lóá beè lọ̀a ba kọ̀là ló ló vaá tú nvee bá ene kà nvín ãa gbálà e a
kọlà Sọ́ọ̀l.

59 Ba beè kil sḭ́ gè olòó tobmàe dem boo tốó e a dì e a gé tãàgà ló Bàrì kọ,
“Dõo Jíìzọ̀s, tú nà ból nyíe!”

60 À gboó kumi dúnú kẽ vaá vulí kpấ kọ, “Dõo Bàrì, ia ló pọ́lọ́í nèva!” À kọ vó
lọ̀l, à gboó ù.

Tóm 8

1 Vaá Sọ́ọ̀l beè nvèè sãa kúm kọ bà á fẹ́e. Kà lèlà deeá ní e gbò nen beè
gboó dàlà togó palà ge biigè ló bồòna ló Kráìst e a di Jerúsàlẹ̀m e, naa ní e
dénè gbò e a dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s, daalá lọl ló gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà, beè téá
zààlà aa boná má sḭ́ bálá sḭ́ Judíà nè Samérìà.

2 Sìgà gbò gbálà e bà ólò fầ Bàrì beè gboó lì íí Stívàn vaá palà ge tóe.

3 Sõò Sọ́ọ̀l géè gbḭ́ gè zaali bồòna ló Kráìsta. A beè aa tọ bã tọ, duulàgì gbò
bia nè gbò gbálà e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s tẹlẹ ke dẹi, vaá kọ bà á túva nvee
kpọ́gọ́lọ́.

4 Gbò e ba è téá zààlàa beè gboó kyãà bã kọ̀láá ke tồò vaá olòó ló mon bel
Bàrì.

5 Fílìp beè má sḭ́ pọ̀b bon pá Samérìà gé vee Lé Kpẹa nè gbò nen e bà di kĩé
kọ Jíìzọ̀s ní Méné e Bàrì Sa é.

6 Gbòa beè palà ge pãane tố ló nu e Fílìp géè lò, boo bée kọ ba è dầ vaá
mònmà dẽe íb gbò tóm dṹùnè e a géè sì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Gbò nyómá e bè náa õoà e a è di m gbò nen beè kòòlàgì kpấ vaá téá ààvá m, vaá gbele tỗò gbò e báà sḿ beè ú tává ló nè gbò e ba è gbẹa kọ̀và beè boá.

8 Boo bée vó, nyíe gbò e bà di bon Samérìà beè gboó palà ge ẹẹ.

9 Ene kà gbálà e a kọ̀là Sáímọ̀n beè di boná. A è olòó bó biè vaá naamági nu e a è bọọ ló pá boná dú kpấá gbáá. A beè olòó kọ ẹlẹ dúè kpãàmà gbálà,

10 vaá kọ̀láá íb sḿ nen e a è di boná beè olòó palà ge pãanée tố ló vaá kọ, “Gbálài ní kpóó e Bàrì íe e bà kolíe ‘Gbele Kpóóá’é.”

11 Ba è olòó palà ge pãanée tố ló boo bée kọ a dú kpấá dee e a ni bó biè vaá naamági nu e a è bọọvá ló.

12 Sõò tốó e bà ziga ló Lé Kpẹa e Fílìp ló kilma ló lẹẹ̀là bel Bàrì nè bée Jíìzọ̀s Kráìst, a beè gboó tú múú logmáva, bia nè gbálà.

13 Bãànà Sáímọ̀n beè zìgànà gé ló Lé Kpẹaá, vaá tốó e Fílìp ni tú múú logmáe lọ̀l, a beè gboó bìàé nvée. Tốó e a mon bá tóm dṹùnè e Fílìp géè sìa, a beè gboó palà ge bọọé ló.

14 Tốó e gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà e bà di Jerúsàlẹ̀m dấ kọ pá Samérìà a tú mon bel Bàrì vaá ziga ló, ba beè gboó lẹẹ̀là Pítà nè Jọọ̀n máva.

15 Tốó e bà íná boná, ba è gboó tãàgà ló Bàrì boóva kọ bà á ié Nyómá Káí.

16 Boo bée kọ tọọ̀ ọ̀và gáà beè ie Nyómá Káí. Áá gè tú múú logmáva boo bée Jíìzọ̀s ní e ba è naava é.

17 Pítà nè Jọọ̀n beè gboó dẹlẹva bá ból, vaá bà gboó ié Nyómá Káí.

18 Sáímọ̀n beè mòn kọ Bàrì nè Nyómá Káí gbòa tốó e gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà dẹlẹva bá ból. Vóá à naa, a è gboó nè kpègè Pítà nè Jọọ̀n,

19 vaá kọ, “Nèi íb kpóóí nda, kọ bé kọ̀láá nen e nda dẹlẹ bá ból ie Nyómá Káí.”

20 Sõò Pítà beè aalá nèe kọ: “O kpègè nè ọọ̀ á pè, boo bée kọ ò íè bùlà kọ ò é láá túè kpègè zálmàè dỗò nu Bàrì!

21 Nóo íè tọọ̀ kà poo póó m beéle tómí, boo bée kọ ból nyíeni náa õoà kè sḿ Bàrì.

22 Ọgá ló pọ́lọ́ bùlà e a dìni m̄í, vaá ò ban Bàrì kọ, be à válí, á iae ló pọ́lọ́ bug togó e a dìni nyíeá neèni.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 Boo bée kọ nda monì kọ ò íè bẹẹ nyíe ló dõòna gbò nen vaá náà kyọ̀ dì e a gé lẹẹlàni bel ló.”

24 Sáímọ̀n beè gboó bàn Pítà nè Jọ́ọ̀n kọ, “Sóo sóò, bànii Bàrì nèm̃i kọ á gá tòm kọ tọ́ọ̀ íb nu e o kọ̀ií á naám̃.”

25 Tố́ó e bà ni kọ́ nu e ba è mòn vaá ló Lé Kpẹa e a kil ló Dõò lọ̀l, ba è gboó òòa kẽ má sḭ́ Jerúsàlẹ̀m. Boo èèlè e bà gé aà, ba è veegi Lé Kpẹa e a kil ló Dõò m gấ bug bon pá Samérìà.

26 Ene kà nyómá tóm Dõò beè gboó kọ́ nè Fílìp kọ, “Kpoogá dee lóni boo lèlà nàànì, vaá ò aà tãanè boo èèlè e a tění boo kpáá bàlà ól aa Jerúsàlẹ̀m dọ Gázàa.”

27 Fílìp beè gboó kpoogá dee ló vaá àà. A beè gboó mòn ene kà gbálà pọ̀b nen e a dú Itiópìà e a gé kil be. Ba beè koo gbálàa kọ bé náa bon nvín, vaá a è olòó kù dẽe ló dénè gyọ́ e pá bia e a dú Méné Itiópìà beè ié. A beè di Jerúsàlẹ̀m e a géè tãàgà ló Bàrì

28 vaá a è di ḭ́ì tḗ m a faà e nom ólò kpọlẹ̀ e a géè òòà kil be. Boo tố́ó e a è di m faàa e a géè téá, a géè bugi kpá e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè emí.

29 Nyómá Káí à gboó kọ́ nè Fílìp kọ, “Kyãà bã ló faàa kẽ.”

30 Fílìp à gboó gbalá kyãà bã ló faàa vaá dấ mon gbálàa e a gé bugi kpá e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà beè emiá. À gboó bḭ̃ináe kọ, “É kọ ò tavẹ nu e o gé bugiá?”

31 Gbálàa à aalá kọ, “À é náà vaá m̀ láá tavẹ e bè tọ́ọ̀ nen náa baa tḗ nèm̃ é?” À gboó kolí Fílìp kọ á dẽe bã m faàa vaá ḭ̃nèe tḗ ku kpàn.

32 Kḭ̃ e a géè bugi m Kpá Káí beè kọ: “Ba è faaláe aamà belí naanà ból e bà é gé kèl. A è gbá gấ belí bé e nvín naanà ból ólò di pḭ̃i tố́ó e bà gé kọọ gyáa lọlíé ló naaá.

33 Ba beè ẹvie tẹlẹ kẽ vaá bà náa béélae lé bèèla bel ló. Tọ́ọ̀ nen náa é láá kọ́ nu e a kil ló pá a mana mana, boo bée kọ bà tú a di dùm lọl boo bàlà booí.”

34 Gbálàa à gboó bḭ̃iná Fílìp kọ, “Mée ní e nen kọ́ bùlà Bàrìi gé ló belí kilma ló é? É kọ à gé ló kilma ló ńlẹ bá sẹ̀ dõòna nen é?”

35 Tố́óá sõò, Fílìp à gboó dàlà togó lọl ló kpò kḭ̃ e a di m Kpá Káí e gbálàa géè bugiá vaá ló Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s nèe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 Boo tốó e bà di boo èèlè e bà gé aà, ba beè gboó íná kĩ e múú dì, gbálàa à gboó bĩiná kọ, “Nee múúí! Éé ní e a é náa kọ ó gá tú múú logmám̄ é?”

((37 Fílìp aalá nèe kọ, “Be ò palà ge zigà ló Lé Kpẹaí, m̀ gé láá logmáni.” Gbálàa à aalá kọ, “M̀ zigà kọ Jíìzọ̀s Kráìst dú Sáná Bàrì.”))

38 Gbálàa à gboó naa kọ nom e a géè ọví faàa á elá. Fílìp nè ẹ̀ẹ̀ beè gboó aa m faàa dọ kẽ vaá bã m múúá. Fílìp à gboó tú múúá logmáe.

39 Tốó e ba ni aa m múúá íná boo kpò, Nyómá Káí beè gboó dàlà Fílìp ààmà. Gbálàa náa beè kpáá mònnà Fílìp, sõò a beè ố kààgà vaá gboó kil sĩ́ boo a kyẽè e a gé kil be.

40 Fílìp beè gboó mòa ló kọ à dìe Azótàs. À gboó aa kĩé tãanè bon Sizaríà, vaá boo tốó e a di boo èèlè e a gé aàa, a è vee Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s m kọ̀láá kà bon e a tení.

Tóm 9

1 Boo tốóá Sọ̀ọ̀l beè olòó kil sĩ́ ló gè gbò gyãà vaá fẹ́ gbò e bà nyoone nvée Dõò. A beè gboó sí ló Pọ̀b Nen Vààla Gyọ̀ọ

2 vaá bànie kọ á emí kpá má gbò tule tọ Bàrì pá Júù e a di bon Damáskọ̀s e a é nèe kói kọ á láá siilìè kọ̀láá nen e a monìe e a ólò nyoone nvée Dõò, bia à bè gbálà, vaá bọvièva domáe Jerúsàlẹ̀m.

3 Boo tốó e Sọ̀ọ̀l gé dú e a ni íná ku ló bon Damáskọ̀s, ẹ́ẹ́ dee e a silà aa sĩ́ káála beè gboó buuá mò beeá teníe ló.

4 À gboó dọ kunu kẽ vaá dã́ mon e a kọ́ nèe kọ, “Sọ̀ọ̀l, Sọ̀ọ̀l! Éé ní e a kọ́ ó biigèm̄ ló é?”

5 À gboó bĩiná kọ, “Olo mée, e Dõò, e?” Moná à aalá nèe kọ, “Nda Jíìzọ̀s, e o gé bíìgè lóá.

6 Sõò aa boo elá èla vaá ò bã boná kẽ, mè à íe nen e a é kọ́ nu e o é náa nèni.”

7 Gbò nen e bà géè zọ̀ Sọ̀ọ̀l gbá tọá beè di zogè ló élà èla vaá bà náa è láá ló tọ̀ọ̀ kà bel. Ba beè dã́ gé moná, sõò bà náa è mòn tọ̀ọ̀ nen.

8 Sọ̀ọ̀l beè gboó aa boo elá èla vaá mùùnà dẽée, sõò náa è láá mòn nu. Ba è gboó siíe bá ló bá vaá tulee nvee bon Damáskọ̀s.

9 À tóólá taa dee vaá à gáà laa mòn gé nu. Náa è dé gyã́á à bè ge ố múú m taàa deeá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Ene kà gbálà e a ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s e a bée kọ̀là Ananáíàs beè di
boná. Dõo beè kùùlàe dẽe vaá kólíe kọ, “Ananáíàs!” À aalá kọ, “Neem̃í, e
Dõò.”

11 Dõò à kọ́ nèe kọ, “Kpoogá dee ló vaá ò aà sí tọ Júdàs, e a di boo èèlè e bà
kólíe Lèlà Èèlèa, vaá ò bĩíná nen e a kọlà Sọ́ọ̀l e a dú bon Tásọ̀s. À dì e a gé
tãàgà ló Bàrì,

12 vaá Bàrì beè kùùlàe dẽe kọ á mòn ene kà gbálà e a kọlà Ananáíàs e a dúé
ló vaá dẹlẹe bá ból gè naa kọ á láá kpáá mon nu.”

13 Ananáíàs à aalá kọ, “Dõò, m dấ kpẹa e a kil ló gbálài gấ tồò nen kọ a sí zivè
tồò pọ́lọ́ pá o gbò gbẹa Jerúsàlẹ̀m.

14 Vaá kọ bé à kalá dú kĩí, a beè tú kói bá gbò togó vààla gyọ́ọ̀ gè siimá dénè
gbò e bà ólò fằni.”

15 Dõò à aalá nèe kọ, “Àà sì, boo bée kọ nda beè sàe naamá nen e a é sí tóm
nè nda, gè naa kọ gbò e bè níì pá Júù nì nè ba gbò méné nè pá Ízràẹ̀l á
nyimám̃ ló.

16 Vaá nda é zógèe kpenè bé e a é íe ge mòn tãàgà boo gè naa kọ gbò nen á
nyimám̃ ló naa.”

17 Boo bée vó, Ananáíàs beè gboó àà sì vaá bã tọ e Sọ́ọ̀l beè dìa, vaá dẹlẹe
bá ból vaá gboó kọ, “Nà vígà Sọ́ọ̀l, Dõò Jíìzọ̀s e a beè sìlàni ló boo èèlè tố́ó e
o géè dú kĩíá, lẹẹlam̃ kọ ḿ dúní ló gé naa kọ ó kpáá mon nu nè ge naa kọ ó ié
Nyómá Káí.”

18 T̃ẽènè tố́óá ene kà nu e a belí kọ́g gyấà à gboó aa dẽe Sọ́ọ̀l dọ kẽ, vaá à
gboó láá kpáá mòn nu. Sọ́ọ̀l beè aa boo elá ela vaá Ananáíàs à gboó tú múú
logmáe.

19 A beè gboó dé gyấá vaá kói à gboó kpáá bằé ló. Sọ́ọ̀l beè gboó tú sìgà dee
tồòma ló gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s e bà di Damáskọ̀s.

20 À gboó lele tọ bãgagi m gbò tọ Bàrì pá Júù vaá dàlà togó vee Lé Kpẹa kọ
Jíìzọ̀s ní e a dú Sấáná Bàrì e.

21 A beè palà ge bọọ ló dénè nen e a dấ tố́ó e Sọ́ọ̀l gé vee Lé Kpẹa e a kil ló
Jíìzọ̀s, naa ní e bà bĩíá ene kọ: “É kọ níì ẹlẹ ní e a beè di Jerúsàlẹ̀m e a géè
gbĩ́ gè kyọ̀ sĩ́ gbò e bà ólò fằ gbálà e a kọlà Jíìzọ̀sa nì? Vaá nda gá kọ́ ge siíva
vaá bọvíva má gbò togó vààla gyọ́ọ̀ ní e a è dú boní ló é?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

22 Sõò bel Bàrì Sọ́ọ̀l beè kpáá palà ge ié kói. A beè palà ge ló bel vaá naa tẹlẹ
bàlà kẽ kọ Jíìzọ̀s ní Méné e Bàrì Sa é, íná kĩ e pá Júù e ba è di Damáskọ̀s
náa è láá ló tọ́ọ̀ kà bel.

23 Tọ́ó e gã́ bug dee ni tění, pá Júù beè gboó bõoná vaá noo gè fẹ́ Sọ́ọ̀l,

24 sõò Sọ́ọ̀l beè dã́ ba nòò nu. Ẹ́ẹ́ èlà nè bílá dee, ba è olòó sí kál dáá ló dénè
èèlè e a tení bã boná kọ bé bà láá fẹ̀è Sọ́ọ̀l tọ́ó e a gé gbḭ́ gè aa boná.

25 Sõò ene dee bílá dee gbò e bà ólò nyoone nvée Sọ́ọ̀l beè túe nvee m kùn
vaá tú díí lùl ló kùna vaá tàvie tenmá boo ene kà deè e a di gbàà kú gbọọ e a
bééá tení ló boná vaá túe tẹlẹ nvée.

26 Sọ́ọ̀l beè gboó àà má sḭ́ Jerúsàlẹ̀m vaá olòó gbḭ́ gè gbaa ló gbò e bà dẹlẹ
nyíe boo Jíìzọ̀s e bà di kĩé. Sõò pọ̀ beè sii dénè ọ̀và lóe boo bée kọ bà náa è
zìgà kọ à dú kà kà kọ à gé nyoone nvée Jíìzọ̀s.

27 Sõò Baanàbàs beè gboó nvèè bá nèe vaá túe simá ló gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà gé
noo tẽ́ nèva bé e Sọ́ọ̀l beè mòn Dõò gbẹa boo èèlè vaá Dõò à ló bel nèe naa.
À noona gé tẽ́ nèva bé e Sọ́ọ̀l beè taaá ló vaá vee Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s
gbẹa Damáskọ̀s naa.

28 Sọ́ọ̀l beè gboó tõová ló Jerúsàlẹ̀m vaá olòó taaá ló zọ̀va vee Lé Kpẹa e a kil
ló Jíìzọ̀s beeá tení ló boná.

29 A beè olòó zọ̀ pá Júù e bà ólò ló mon bel Gríìk lóáná gé bel vaá tala boo
mon bel Bàrì, sõò baala beè dàlà togó gbḭ́ gè fẹ́e.

30 Tọ́ó e gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s nyimá kọ níá bé e bà noo naa é, ba
è gboó tú Sọ́ọ̀l tẹlẹ Sizaríà vaá kọ á àà kil Tásọ̀s.

31 Vó nááá lọ̀l vaá dénè bõòna ló Kráìst e a di Judíà nè Gálìlì nè Samérìà beè
gboó di m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló. Nyómá Kái beè naa kọ bà á ie agẹ ló m ba zìgà bel vaá
bọọ gã́ bug dọ ló boo tọ́ó e bà é ié síìà pọ̀ ló Dõò Bàrì.

32 Pítà beè sígági kọ̀láá ke tõò, vaá ene dee a beè gboó sí gé kãa gbò nvín
Bàrì e ba è tõo bon Lédà.

33 Tọ́ó e a íná kĩé, à gboó mòn ene kà gbálà e a kọlà Eníàs, e bè náa è olòó
láá kyãà vaá a tõo mà kẽ m aatáá gbáá.

34 Pítà beè gboó kólíe kọ, “Eníàs! Aa boo ulí o búl, mè Jíìzọ̀s Kráìst a bóni.”
Ṭẽ̀ènè tọ́óá Eníàs à gboó aa boo elá èla.

35 Dénè gbò e ba è tõo bon Lédà nè Sẹ́ràn beè monmà dẽe tóm dṹùnè e Bàrì
sí nè Eníàs, vaá bà gboó kìià kẽ nyoone nvée Dõò.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 À íe ene kà ńnváá e a ólò nyoone nvée Jíizọ̀s e a bée kọ̀là Tábìtà e a beè di bon Jọ́pà. (A bée m dém bel pá Gríìk kọlà Dọ́kàs, naamá “Gbám.”) À ólò ié lé láb vaá nvèègì bá nè gbò tãa.

37 Boo lèlà tốóá kpá lóe beè gboó zọ̀, naa ní e a ù. Ba beè bilee múú lọ̀l vaá túe mame kẽ m ene kà àn m tọ gbàn deè.

38 Bon Jọ́pà á gé kpấá aa ló bon Lédà, vaá tốó e gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíizọ̀s e bà di Jọ́pà dấ kọ Pítà di Lédà, ba è gboó lẹ̀ẹ̀là bàà nen kọ bà á sì gé kọ́ nèe kọ, “Sóo sóò zẹ́ẹ́ gbálá dù gé mònii.”

39 Boo bée vó, Pítà à gboó kpoogá dee ló vaá nyoonéva nvée. Tốó e bà ni íná kĩé, ba beè gboó faalá Pítà bãma àn m tọ gbàn deèa. Dénè gbò va tãa beè beeá teníe ló gbẹa kĩé. Ba è tó vaá túgági sìmí nè kọ̀là ló e Dọ́kàs beè gbá nèva tốó e a beè di dùm zogèe.

40 Pítà beè gboó kpó dénè ọ̀và lọl àna tẹlẹ kè tọ, vaá kumí dúnú kẽ tãàgà ló Bàrì. À gboó kìila sḿ kpee ííá vaá kólíe kọ, “Tábìtà, aa boo!” A è gboó mùùnà dẽée, vaá tốó e a mon Pítà, à gboó aa boo vaá ĩì tḗ kẽ.

41 Pítà à gboó siíe bá ló vaá dàlàe ele èla. À gboó kolí dénè gbò va tãaá nè na gbò nvín Bàrìa vaá túe e a di dùm nvèèva bá.

42 Dénè nen e a di zivè kà bon Jọ́pà beè dấ nu e a nááá, vaá gấ bug gbò nen beè gboó dẹlẹ nyíe boo Dõò.

43 Pítà beè gboó tú kà gấ bug dee tồòmà bon Jọ́pà ló ene kà gbálà e a ólò sí tóm ló kpá nom, e a bée kọlà Sáímọ̀n.

Tóm 10

1 À íe ene kà gbálà e a bée kọlà Kọnílìọ̀s e a beè di bon Sizaríà. A beè di togó vòò tub (600) nen bé e bà dṹùnà bóó nè òb tub nen bé pá Róm̀ e bà kólíva “Gbò Bé Pá Ítàlì.”

2 Dénè pá a tọ nè ẹ̀ẹ̀ beè olòó fầ Bàrì. A beè olòó palà ge nvèè bá nè gbò tãa e a dú Júù vaá a è olòó tãàgà ló Bàrì lee.

3 Boo taa tóm fèèbe ene dee, Bàrì beè gboó kùùlàe dẽe naa kọ á mòn nyómá tóm Bàrì e a bã tọ lóe vaá kólíe kọ, “Kọnílìọ̀s!”

4 À gboó gọ̀líé ló ẹ̀b. Pọ̀ à gboó siíe vaá à gboó kólíe vaá bĩináe kọ, “Tẹ́ẹ̀, éé náá é?” Nyómá tómá à gboó aalá nèe kọ: “Bàrì dấ o tãàgà ló vaá à mòn bé e o gé nvèè bá nè gbò nen naa, vaá dénè nuí a íná kè sḿ Bàrì di belí vààla gyọ́ọ̀ e a é kẽeà boo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Lẹ̀ẹ̀là gbò nen kọ bà á sí Jọ́pà kátogóí ló ene kà gbálà e a kọ̀là Sáímọ̀n Pítà.

6 À di tọ ene kà gbálà e a ólò sí tóm ló kpá nom e a bée kọ̀là Sáímọ̀n, e a tọ di nu gã̄ pene.”

7 Nyómá tómá à gboó àà, vaá Kọníìlìọ̀s à gboó kolí bàà kà pá a nvín tọ bii ló ene kà nen bé e a ólò fã̀ Bàrì e a dṹùnà gbò e bà ólò dìe ló kọ̀láá tṍó.

8 À gboó noo tẽ́ nu e nyómá tómá kọ nèeá nèva vaá lẹ̀ẹ̀làva kọ bà á sí Jọ́pà.

9 Dee e a zilà nyoone nvée deeá, boo tṍó e a é láá dú òb nè bàà tóm fèèbe, gbòa beè di boo èèlè e bà gé dú vaá bà á íná ku ló Jọ́pà. Pítà beè gboó dẽe kil boo bọ̀b tọ gé tãàgà ló Bàrì.

10 Tá kói beè táé ló vaá à gboó gbḩ gè dé gyã́á. Boo tṍó e bà gé naa gyã́á e a é déá, Bàrì beè gboó kùùlàe dẽe.

11 À gboó mòn káála e a kuuà nè ene kà nu e a belí gbele gbàà kàn e bà tab ténìva gá gẹẹlẹ lọl káála kilma boo kunu kẽ.

12 Kọ̀láá íb sḩ nom nè ńnóm e a ólò di tọ nè ní e a ólò di boo bàlà ól beè di boo nu e a belí kàna.

13 À gboó dã́ mon e a kọ́ nèe kọ, “Aa boo fẹ́ gbò nom nè ńnómí vaá ò bà!”

14 Sõò Pítà beè aalá kọ, “Nímm̄ gé fẹ́ bà, e Dõò! M̀ gáà bà tọ́ọ̀ kà nom à bè ńnóm e beele née ólò tú kọ à õoà à bè ge kọ à dú lé gè bà tọ́ọ̀ dee.”

15 Moná à kpáá kọ́ nèe kọ, “Ó gá kọná kọ nu e Bàrì ni kọ à di õoà náa õoà à bè ge kọ náa dú lé gè bà.”

16 Taa tóm gbò e a lẹẹà naa vó, kọ bé bà kálá òòma kẽ nuá kilma káála.

17 Pítà géè bugi togó boo bé e íb nu e Bàrì kuulà zogèeá kọlà. Boo tṍóá, gbò e Kọníìlìọ̀s beè lẹ̀ẹ̀làa a bḩíná vaá nyimá kḩ e tọ Sáímọ̀n dì. Ba è gboó di elá gã́ nu tọ e a tení bã beá.

18 Bà gboó kolí kól vaá bḩiná kọ, “É kọ à ié nen kyáà e a bée kọlà Sáímọ̀n Pítà e a di beí?”

19 Pítà beè di e a géè bugi togó boo bé e íb nu e Bàrì kuulà zogèeá kọlà, tṍó e Nyómá Káí Bàrì gboó kọ́ nèe kọ, “Gbàn tṍ! À ie taa nen e bà gé bḩíináni.

20 Kpoogá dee ló vaá ò zọva nyòònà. Ó gá kọ nóo gé nyooneèva, boo bée kọ nda ní e m beè lẹ̀ẹ̀làva é.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Boo bée vó, Pítà à gboó zọ̀va nyòònà vaá kọ́ nèva kọ, “Nda ní nen e o géè gbḭ́i é. Éé ní e o dúi ló é?”

22 Bà aalá nèe kọ, “Nen togó gbò bé e a bée kọlà Kọnílìọ̀s ní e a è lẹ̀ẹ̀lài é. À dú lé nen e a ólò fã̀ Bàrì vaá dénè pá Júù ólò palà ge nvèèe ka ló. Ene kà nyómá tóm Bàrì beè kọ́ nèe kọ á lẹ̀ẹ̀là tóm kolmáni domá a tọ, kọ bé à dã́ nu e o é kọ́ nèe.”

23 Pítà à gboó kolíva nvee tọ vaá nèva kĩ e bà ma zivè kà bílá dee deeá. Dee e a nyoone nvée deeá, Pítà beè gboó kpoogá dee ló vaá zọ̀va gbá tọ àà, vaá sìgà gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s e bà dú bon Jọ́pà beè zọ̀va gbá tọ sì.

24 Bà íná Sizaríà dee e a égè bàà dee e ba è aa Jọ́pà. Bà gá íná kĩé, Kọnílìọ̀s bii ló pá a vígà nè pá a lé kóò e a è kolí beè dì e bà géè elá bànàva.

25 Pítà gé elá gé nu tọ e a gé gbḭ́ gè bã tọá, Kọnílìọ̀s à gboó kanae mon vaá dọ̀e ke gbàà kumi sḭ́ kẽ nèe.

26 Sõò Pítà beè siíe bá ló ele èla vaá kọ́ nèe kọ, “Aa boo elá èla, boo bée kọ nda níì Bàrì nì.”

27 Boo tố́ó e Pítà gé zọ Kọnílìọ̀s kyãà bã m tọá, Pítà beè kil sḭ́ ló gè ló bel nèe. Tố́ó e Pítà íná kà m tọá à gboó mòn kà tõò nen e bà di bố́óná.

28 À gboó kọ́ nèva kọ: “Boolo palà ge nyimai kọ log pá Júù náa sọ tọ deè kọ nen e a dú Júù á sí tọ gbò e bè níì pá Júù nì à bè ge zọ̀va naaá nu. Sõò Bàrì beè zogè nda kọ ḿ gá tú kọ tọ́ọ̀ nen e Bàrì beè dèm náa õòà à bè ge dú pọ́lọ́ gè zọ̀e gbaa ló.

29 Vaá vó ní e a náa, vaá tố́ó e o lẹẹ̀là tóm kolmám̃ kọ ḿ dù, nímm̃ pee tố́ó ló gè dù e. M̀ gé gboó bḭ́ínái kọ, Éé ní e o lẹẹ̀lài tóm kolmám̃i ló é?”

30 Kọnílìọ̀s à gboó aalá kọ: “Kpènè vói taa dee e a kil nvéeí kẽá, m beè di ńda tọ e m géè tãàgà ló Bàrì boo taa tóm fèèbe. Ene kà nyómá tóm Bàrì à gboó buuá elam̃ sḭ́,

31 vaá kọ: ‘Kọnílìọ̀s! Bàrì dã́ o tãàgà ló vaá à mòn bé e o gé nvèè bá nè gbò nen naa.

32 Lẹẹ̀là tóm simá Jọ́pà gé kolmá ene kà gbálà e a kọ̀là Sáímọ̀n Pítà domá. À di tọ ene kà gbálà, e a kọ̀là Sáímọ̀n, e a ólò sí tóm ló kpá nom, e a tọ di nu gã́ pene.’

33 Vaá m beè gboó gbẹá boo ẽẽènè tố́óá lẹẹ̀là tóm kolmáni, vaá à dú lé kọ o dú. Dénè bẹ̀ì di élá kè sḭ́ Dõò Bàrì kĩí kátogóí gé dã́ kọ̀láá nu e Bàrì beè nvèèni gã́ kọ ó kọ́ nèi.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

34 Pítà beè dàlà togó ló bel kọ: “Kátogóí, à palà ge kùùàm̄ dẽe kọ ẽ̃èènè íb bá
ní e Bàrì túmá kọ̀láá nen é.

35 Kọ̀láá nen e a ie síìà pọ̀ Bàrì vaá naa nu e a lelà, Bàrì túe. Náa fula boo dó
kĩ e nená dú.

36 Boolo nyimàì ló mon bel e Bàrì beè faalá má pá Ízràẹ̀l, e a gé vee Lé Kpẹa
e a kil ló sḭ́ deè ge zọ̀ Bàrì naaá fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló tení dú ló Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò
dénè nen.

37 Ò nyimai ló íb zivè kà nu e a è náá m zivè kà kpá dó Judíà, dàlà togó lọl
Gálìlì tố́ó e Jọ́ọ̀n beè tú múú logma Jíìzọ̀s lọ̀l.

38 Ò nyimai nu e a kil ló Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, bé e Bàrì beè sàe vaá nèe
Nyómá Káí nè kpóó naa. Kọ̀láá kĩ e a è sì, a è naa lé vaá bó kọ̀láá nen e Pọ́lọ́
Nyómá géè tãagée, boo bée kọ Bàrì beè dìe ló.

39 “Beele beè mònmà dẽe kọ̀láá íb tóm e a è sí gbẹa m kpá dó pá Júù nè bon
Jerúsàlẹ̀m. Ba beè káe kú té vaá fẹ́e.

40 Sõò Bàrì beè kẽée lọl ke mà ú ní e a égè taa dee, vaá à tú a ló zogè beele.

41 Náa è tú a ló zogè dénè pá Júù, sõò áá beele e Bàrì beè sà kọ é elá nen di
tồò kilmàèe ló, vaá e beè zọ̀e deá, õá, boo tố́ó e a è kẽ̀èà aa ke mà ú lọ̀l.

42 Vaá a è lẹẹ̀lài kọ é vee Lé Kpẹaá nè gbò nen, vaá kọ́ nèva kọ ẹlẹ ní nen e
Bàrì beè sà kọ á beelá bel ló gbò e bà di dùm nè gbò e bà ni ú é.

43 Dénè gbò kọ́ bùlà Bàrì beè ló bel e a kil ló Jíìzọ̀s kọ kọ̀láá nen e a dẹlẹ́e
nyíe boo, Bàrì é ia ló a pọ́lọ́ nèe tení dú ló kói e a di m a bée.”

44 Boo tố́ó e Pítà beè di e a géè lo ló belá, Nyómá Káí beè gboó dọ boo dénè
gbò e bà géè gbàn tố́ ló Lé Kpẹaá.

45 A beè palà ge bọọ ló pá Júù e ba è dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀sa, e ba è zọ̀ Pítà
gbá tọ aa Jọ́pà dùa, kọ Bàrì lẹẹ̀lànà gé Nyómá Káí tẹlẹ boo gbò e bè níì pá
Júù nì.

46 Boo bée kọ bà dǎva gǎ e bà gé tú dõòna gbò dém bel lèèmà Bàrì vaá kọ
Bàrì bọọ zoogá. Pítà à gboó bĩiná kọ,

47 “Nyómá Káí dọ boo gbòi dì belí bé e a è dọ̀nà gé boo beele naaá. Éé ní e a
é kpáá kpègii kọ é gá tú múú logmáva é?”

48 Vóá à naa, à gboó lẹẹ̀là kọ bà á tú múú logmáva boo bée Jíìzọ̀s Kráìst. Ba
è gboó bànie kọ á tú sìgà dee tõomàèva ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Tóm 11

1 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là nè dõòna gbò vígà m Kráìst e ba è di zivè kà kpá dó Judíà
beè dấ kpẹa e a kil ló bé e sìgà gbò e bè níì pá Júù nì beè zìgànà gé ló mon
bel Bàrì naa.

2 Tốó e Pítà ooà kẽ íná Jerúsàlẹ̀m, sìgà gbò e bà ólò kọ gbò e bè níì pá Júù nì
é íè ge zẹẹ́ kòòà kọ bé bà kálá láá nyoone nvée Jíìzọ̀s beè gboó kọ́e bel kọ,

3 “O beè sí tọ gbò e bè níì pá Júù nì vaá zọ̀va déa gyấá!”

4 Pítà à gboó noo tế zivè kà bé e nu beè lẹ̀ẹ̀à naa lọl dààà togó nèva, kọ:

5 “M beè di e m géè tààgà ló Bàrì gbẹá Jọ́pà, Bàrì à gboó kùùlàm̄ dẽe. M beè
gboó mòn ene kà nu e a belí gbele gbàà kàn e bà lul díí ténìva gá vaá gẹẹlẹ
lọl káála elèm̄ ló.

6 M beè palà ge bã ló ẹ̀b vaá m̀ gboó mòn kele kele íb sḿ nom nè ńnóm e bà
ólò di tọ nè ní e bà ólò di boo bàlà ól e bà di m.

7 M̀ gboó dấ mon e a kólím̄ vaá kọ́ nèm̄ kọ, ‘Pítà! Aa boo fẹ́ gbò nuí vaá ò bà.’

8 “Nda beè aalá nèe kọ, ‘Ním̄ gé fẹ́ bà, e Dõò! M̀ gáà bà tọ́ọ̀ kà nom à bè
ńnóm e beele née ólò tú kọ à ỗòà à bè ge kọ à dú lé gè bà tọ́ọ̀ dee.’

9 “Moná à kpáá kọ́ná gé nèm̄ aa káála kọ, ‘Ó gá kọná kọ nu e Bàrì ni kọ́ à di
õoà náa õoà à bè ge kọ náa dú lé gè bà.’

10 Taa tóm gbò e a è lẹ̀ẹ̀à naa vó, kọ bé bà kálá òòma kẽ nuá kilma káála.

11 “Kà lèlà tốóá taa gbálà nen e ba è lẹ̀ẹ̀làva lọl Sizaríà kọ bà á dúm̄ ló beè di
elá nvée nu tọ e m dìa.

12 Nyómá Káí à gboó kọ́ nèm̄ kọ ḿ nyoonéva vaá ḿ gá kọ ním̄ nyooneèva.
Ọọlẹva kà není e e gbá dú pá vígà m Kráìst e bà dú bon Jọ́pài beè zọ̀m̄ sí
Sizaríà vaá dénè bẹ̀ì è gbá bã tọ Kọnílìọ̀s.

13 À gboó noo tế nèi, bé e a beè die tọ vaá mònie nyómá tóm Bàrì e a bãee ló
vaá kọe nèe kọ, ‘Lẹ̀ẹ̀là gbò nen simá Jọ́pà kọ bà á kolí ene kà gbálà e a kọlà
Sáímọ̀n Pítà maèni.

14 Mè à é ló bel e a é duulà dénè pá o tọ nè ọ̀ọ̀ nèni.’

15 “Vaá boo tốó e nda gbóò dàlà togó ló bel, Nyómá Káí dọ̀va boo dì belí bé e
a è dọ̀nà gé boo beele naa dààà togóá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Boo tốóá nda è gboó kẽèà boo bel e Dõò beè kọa kọ, 'Jọ́ọ̀n beè olòó tú múú logma gbò nen, sõò Bàrì é néi Nyómá Káí.'

17 Vóá à naa, be Bàrì dõo Nyómá Káí nè gbò e bè níì pá Júù nì dì belí bé e a è dõòna gé nè beele pá Júù naa boo tốó e beele beè dẹlẹ nyíe boo bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìsta, nda mée e nda é láá kpèg Bàrì e?"

18 Tốó e gbòa dấ bel e Pítà lói, bà gboó kùb ge gbẹ Pítà vaá dàlà togó lèèlà Bàrì kọ, "Bàrì a náa kọ gbò e bè níì pá Júù nì á iéna gé deè ge ọ́gá, naa ní e bà é íe dùm e bè náa tá."

19 Sìgà gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s e bíígá ló beè naa kọ bà á zààlà boo tốó e ba è fẹ́ Stívàna beè téági má sḿ gbò bon kĩ e a kọlà Fanísìà, Sáíprọ̀s nè Ántìọ̀k gé veé Lé Kpẹaá nè áá pá Júù.

20 Sõò sìgà ọ̀và e bà dú Sáíprọ̀s nè Sairínì beè má sḿ Ántìọ̀k vaá dàlà togó veena gé Lé Kpẹa e a kil ló Dõò Jíìzọ̀s nè gbò e bè níì pá Júù nì.

21 Dõò Bàrì beè palà ge nvèè bá nèva, naa ní e gấ bug gbò nen beè gboó ziga ló Lé Kpẹaá vaá kììà kẽ aa ló ba pọ́lọ́ vaá dẹlẹ nyíe boo Dõò Jíìzọ̀s.

22 Kpẹa e a kil ló bé e gbò e bà di Ántìọ̀k beè kììà kẽ vaá dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s naa beè gboó íná dee tố bõòna ló Kráìst e a di Jerúsàlẹ̀m. Vóá à naa, ba è gboó lẹ̀ẹ̀là Baanàbàs kọ á sí Ántìọ̀k.

23 Tốó e a íná kĩé vaá mòn bé e Bàrì tấánèva dee bá naa, nyíee beè palà ge ẹẹ. À gboó dùùlàva bá deè tố kọ bà á kil sḿ ló gè tú ẽèènè ból nyíe fằmà Dõò.

24 Baanàbàs beè dú lé nen e Nyómá Káí à di ḿmaé m, vaá à palà ge dẹlẹ nyíe boo Bàrì. Gấ bug gbò nen beè gboó kììa kẽ vaá dẹlẹ nyíe boo Dõò.

25 Boo tốóá, Baanàbàs beè gboó sí Tásọ̀s gé gbḿ Sọ́ọ̀l.

26 Tốó e a ni moníe, a è gboó faaláe kilma Ántìọ̀k, vaá pálàa ọ̀và beè tõo boná m ene gbáá vaá olòó zọ̀ gbò e a di m bõòna ló Kráìst bốóna vaá nóòmà nu kà tõò gbò nen. Ántìọ̀k ní túá kĩ e ba è zẹ́ẹ́ kolí gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s kolíva "Gbò Kráìst" gbẹá é.

27 Lèlà gbò tốóá sìgà gbò kọ́ bùlà Bàrì beè aagi Jerúsàlẹ̀m má sḿ Ántìọ̀k.

28 Ene ọ̀và, e a bée kọlà Ágàbọ̀s, beè elá èla vaá Nyómá Káí à gboó túe kọmá kọ gbele agẹ bá kíi é gé dọ boo zivè kà bàlà booí. (Kíiá beè dọ̀ boo tốó e Klọ́dìàs géè bẹ̀l Róm̀.)

© 1996 by Biblica, Inc.®.

29 Dénè gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè bilá ló kọ bu ọ̀và á lọlàgì nu nyòòmà bé e bá bu ọ̀và tóólá naa domá, kọ bé bà nvèèmàe bá nèe ba gbò vígà m Kráìst e bà di Judíà.

30 Boo tốóá bà gboó lọlàgì nu vaá tú kpègè e a dú ló tenmá bá Baanàbàs nè Sọ́ọ̀l má gbò tule bồòna ló Kráìst e a di Judíàa.

Tóm 12

1 Kà lèlà tốóí Méné Hẹ́rọ̀d beè dàlà togó biigè ló sìgà gbò e bà dűùnà bồòna ló Kráìst.

2 A beè lẹ̀ẹ̀là kọ bà á tú gẹ bé kèlmà Jém̀z, e a dú vígà Jọ́ọ̀n.

3 Boo tốó e a mon kọ nu e a náanìèa ẹẹ́lẹ̀ nyíe pá Júù, a beè gboó kọ bà á sii Pítà. (Nuí beè naaá boo tốó Vààla Gyọ́ọ̀ e pá Júù ólò dé Fétúlú e Nu e a Gbuuve á gé Gbàà.)

4 Tốó e bà ni sii Pítà lọ̀l, ba è gboó túe nvee tọ kpọ́gọ́lọ́ vaá kọ ténì tồò gbò bé e bà dì ténì ténì nen á olòó kùe dẽe ló. Hẹ́rọ̀d géè noo gè tú Pítà sẹlẹ kè sḭ́ bồònà bàlà boo vaá beeláe bel ló boo tốó e Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí é tá sḭ́.

5 Vóá à naa, ba beè tú Pítà gbẹẹ tọ kpọ́gọ́lọ́, sõò gbò e bà di bồòna ló Kráìst beè olòó kil sḭ́ gè palà ge tãagà ló Bàrì máe.

6 Tốó e Vààla Gyọ́ọ̀ Ténì Zelí ni tá sḭ́, kà lèlà bílá dee e a é zìlà kọ bé Hẹ́rọ̀d gboó beeláe bel lóá, Pítà beè di dáá gbà gbá bàà nen bé e ba beè tú bàà tọ díí kpọ́gọ́lọ́ lùlmae lùlva ló. Gbò bé géè kù dẽe ló nu tọ e a ténì bã boo be tọ kpọ́gọ́lọ́á.

7 Boo búù ló ene kà nyómá tóm Bàrì beè gboó sìlàe ló kĩé, vaá ẹẹ́ dee e a dúé ló à gboó ẹẹlẹ̀ zivè kà m àn tọ kpọ́gọ́lọ́á. Nyómá tómá à gboó sii bá ból lẹ́b Pítà vaá zùgèe kẽée lọl boo. À gboó kọ́ nèe kọ, “Vàlẹ̀ bá aa boo!” T̃ẽènè tốóá díí kpọ́gọ́lọ́á à gboó fùlà ààe bá dọ kẽ.

8 Nyómá tómá à gboó kọ́ nè Pítà kọ, “Bọá o díí tồò tḗ bììà lóni vaá ò nvèà o kpá ká tọ.” Tốó e Pítà ni naa bé e a kọ́ lọ̀l, nyómá tómá è gboó kọ, “Nvèà o kọ̀là ló vaá ò nyoonémm̃ nvée.”

9 Pítà beè gboó nyoonée nvée aa tọ kpọ́gọ́lọ́á, sõò náa beè nyimá sẹ̀ gyáálá à bè nyen ní e nyómá tómá beè dì e a géè ló bel nèe. A beè tõoé ló belí gyáálá.

10 Ba è ténì zélí túá gbò kù dẽe ló nè ní e a égè bàà gbò kù dẽe ló, vaá dee dee nvée, bà gboó íná ló nu tọ e bà tú kpọ́gọ́lọ́ naamáá, e a ténì bã boná. Áá nu tọá beè kùùà boo a ló, vaá bà gboó ténì àà. Ba beè kyãà ténì boo ene kà èèlè, vaá boo búù ló nyómá tómá à gboó aa ló Pítà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Boo tốóá Pítà beè gboó nyèèà vaá nyimá a bá kọ á génàe tọ kpọ́gọ́lọ́. À gboó kọ, “Lèlà kátogóí ní e m nyímà kọ kà kà mè Dõò beè lẹ̀ẹ̀là a nyómá tóm domá kọ á nvèè bá dùùlàm̄ lọl bá Hẹ́rọ̀d nè dénè nu e pá Júù beè noo kọ bà é náamàèm̄ é.”

12 Tốó e a ni nyímá kọ níá bé e nu nááá naa é, a beè gboó má sḭ́ tọ Mérì, kà Jọ́ọ̀n Máàk, kĩ e kà tồò gbò nen beè bõoná e bà géè tãàgà ló Bàrì máe.

13 Pítà beè kòn bá nvée nu tọá, vaá ene kà nvín gyóòlo pá bia, e a kọlà Ródà, à gboó dù gé nyimá ló nen e a gé kon bá nvée nu tọá.

14 A beè nyimá ló mon nená kọ́ níá mon Pítà. Nyíee beè gboó palà ge ẹẹ, naa ní e bè náa vàlẹ̀ kùùlà nu tọá sõò à gbálá òòà kẽ bã m tọ vaá kọ́ nè gbòa kọ, “Pítà di élá nvée nu tọá.”

15 Dénè ọ̀và beè aalá nèe kọ, “Dáa dìni dẽe.” Sõò Ródà beè kil sḭ́ gè kọ́ nèva kọ, “M̀ ló kà kà bel.” Bà gboó aalá nèe kọ, “Níá nyómá Pítà.”

16 Dénè tốóá Pítà beè di e a gé kòn bá nvée nu tọá. Tốó e bà gboó kùùlà nu tọá vaá bà mòn Pítà, a beè gboó palà ge bọọva ló.

17 À gboó tú bá lomá bel nèva kọ bà á pĩi gấ. À noo tḗ nèva bé e Bàrì áàlàèe lọlie tọ kpọ́gọ́lọ́ naa. À kọ́ nèva kọ, “Kpẹaí belí nèi Jém̀z nè dõòna gbò vígà m Kráìst.” À gé kọ́ gé vó lọ̀l, à gboó àà má sḭ́ dõòna ke tồò.

18 Tốó e dee ni zilà, bùlà beè gboó palà ge bã ló gbò bé e bà géè kù dẽe ló Pítà gbẹa tọ kpọ́gọ́lọ́á boo bée nu e a naáe lóá.

19 Tốó e Hẹ́rọ̀d nyímá kọ Pítà beè kìl aa tọ kpọ́gọ́lọ́á, a beè gboó lẹ̀ẹ̀là pá a gbò bé kọ bà á gé gbḭ́e, sõò bà náa beè mònie. Boo bée vó, Hẹ́rọ̀d beè gboó bḭ́íná bel gbò bé e bà géè kù dẽe ló Pítà vaá lẹ̀ẹ̀là kọ bà á fẹ́va. Tốó e nuí nááá lọ̀l, Hẹ́rọ̀d beè gboó aa Judíà má sḭ́ Sizaríà gé zẹ́ẹ́ tõo.

20 Pá Táíà nè pá Sáídọ̀n beè gbá gbọ́ọ́lá sì gé mòn Hẹ́rọ̀d boo bée kọ sṹg beè palà ge bằe nyòòmàva. Ba beè zẹ́ẹ́ mòn Blástọ̀s e a è di togó gè kù dẽe ló boo be ménéá vaá ló bel nèe kọ á nveenìè bá neèva. Bà gboó sí ló Hẹ́rọ̀d gé bànie kọ á gá biile nyíee, boo bée kọ bà ólò zalí ba gyấá lọl gbò bon e ménéá gé lẹẹlà bel ló.

21 Kà lèlà dee e a beè í bá ló kọ bà á dùa, Hẹ́rọ̀d beè gboó nvèà a pọ̀b kọ̀là ló méné vaá ĩì tḗ boo a kpò té méné, vaá gboó dàlà togó ló bel nè gbòa.

22 Gbòa à gboó kòòlà kpấ kọ, “Níì Bàrì ní e a gé ló bel nèi é, níì nen nì!”

23 T̃ẽènè tốóá nyómá tóm Bàrì à gboó tãae bá lọl boo a kpò téá sá kẽ, boo bée kọ náa nè ka Bàrì. Lúé à gboó bàe gbẹẹ di dùm dọ̀ tốó e a fẹ́e.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 M gbò tốóá, mon bel Bàrì beè dì e a gé kil sḿ, vaá gấ bug gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s beè bọọ dọ ló.

25 Baanàbàs nè Sọ̀ọ̀l beè naa nu e ba è dú ló Jerúsàlẹ̀m lọ̀l. Bà gboó faalá Jọ̀ọ̀n Máàk ààmà.

Tóm 13

1 Sìgà gbò kọ́ bùlà Bàrì nè gbò dò bá beè di bồòna ló Kráìst e a di Ántìọ̀k, e bà dìgà belí: Baanàbàs, Sémìọ̀n (e bà ólò kólíe Bila), Lúsìọ̀s (e a dú Sairínì), Manéàn (e Hẹ́rọ̀d Ántìpàs e a géè bẹ̀l Gálílì nè ẹ̀ẹ̀ beè gbá bọọ aa kẽá) nè Sọ̀ọ̀l.

2 Boo tốó e ba è di tãàgà ló káà gấ, Nyómá Káí beè gboó kọ́ nèva kọ, “Tui Baanàbàs nè Sọ̀ọ̀l sẹlẹi kele nèm̄i, kọ bé bà sí tóm e m beè kólíva ló.”

3 Ba beè ká gấ vaá tãàgà ló Bàrì boo Baanàbàs nè Sọ̀ọ̀l. Bà dẹlẹva bá ból vaá gboó lẹ̀ẹ̀làva ààmà.

4 Boo tốó e Nyómá Káí ni lẹẹlà Baanàbàs nè Sọ̀ọ̀l ààmà, ba beè gboó àà kil bon Sẹlúsìà. Bà aa kĩé bã faà sḿ múú má sḿ ene ke tồò kĩ e múú bééá tení ló e a kọlà Sáíprọ̀s.

5 Tốó e bà íná Sálàmès, ba beè bã m gbò tọ Bàrì pá Júù vaá lógági mon bel Bàrì. Jọ̀ọ̀n Máàk beè dìva ló e a géè nvèè bá nèva ló gè sí tóm Bàrì.

6 Ba beè kyãà tení boo kpòa fùl aa Sálàmès dọ dõòna kà bon e a kọlà Páfọ̀s vaá zọ̀ ene kà gbálà e a ólò naa biè kẹẹmà gbò nen, e a bée kọlà Baajíìzọ̀s, nyòònà. A beè dú nen Júù e a ólò kpọ́ kyáá kọ ẹlẹ nen kọ́ bùlà Bàrì.

7 A beè dú kóò Sájọ̀s Pọ̀ọ̀lọ̀s e a géè bẹ̀l Sáíprọ̀s e a beè dú nen e a ólò palà ge tavẹ nu. Sájọ̀s Pọ̀ọ̀lọ̀s beè gboó kolí Baanàbàs nè Sọ̀ọ̀l kọ bà á dù gé lóe mon bel Bàrì nèe bé à dấè.

8 Gbálà e a ólò naa biè kẹẹmà gbò nená, e a bée m mon bel Gríìk kọlà Ẹ́lìmàsa, beè kpègva. Náa è gbḭ̃ gè kọ Sájọ̀s Pọ̀ọ̀lọ̀s e a géè bẹl Sáíprọ̀s á dã mon bel Bàrì, naa ní e a é ziga ló.

9 Boo tốóá, Nyómá Káí beè gboó bã m Sọ̀ọ̀l, e a kọlànà gé Pọ̀ọ̀l. À gboó tú dẽe nvee m dẽe gbálàa vaá gọ̀lie ló ẹ̀b vaá kọ́ nèe kọ:

10 “Olo nvín Pọ́lọ́ Nyómá! Ò ólò bé kọ̀láá nu e a dú lé. Ò íè dénè íb sḭ̃ kẹ̀lẹ̀ e a dì, e o ólò gbḭ̃ gè kyọ̀mà mon bel Bàrì kọ bé à nyá ló gbò nen.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Bàrì é nèni kpọ̀ té kà lèlà kátogóí. Dẽéni é gímí vaá ò é zẹ́ẹ́ di m kùkùù gín.”
T̃ẹ̀ẹ̀nè tọ́óá gín à gboó bú kọ̀l dẽe Ẹ́lìmàs, vaá à gboó dàlà togó tọga bá vaá
gbḿ nen e a é sííe bá ló bá kyãàmà.

12 Tọ́ó e Sájọ̀s Pọ́ọ̀lọ̀s e a géè bẹ̀l Sáíprọ̀sa mon nu e a nááá, a è gboó ziga ló
mon bel Bàrì, boo bée kọ bé e Baanàbàs nè Sọ́ọ̀l nóòmà nu e a kil ló Dõo naa
beè palà ge bọọe ló.

13 Pọ́ọ̀l nè gbò e a è dìe ló beè bã faà sḿ múú aa Páfọ̀s vaá íná Páágà, ene kà
bon e a di m Pamfélìà. Jọ́ọ̀n Máàk beè òòà ààvá nvée gbẹa kĩé vaá má sḿ
Jerúsàlẹ̀m.

14 Ba beè kil sḿ boo ba kyẹ̀è, vaá aa Páágà íná Ántìọ̀k e a di bálá sḿ Pesédìà.
A zila dee bò séi pá Júù, bà gboó bã tọ Bàrì pá Júù vaá ĩìva tẽ́ zẹ̀ẹ̀.

15 Tọ́ó e bà ni bugi nu e a aa m Kpá Log Mózìs nè nu e a aa m Kpá Gbò Kọ́
Bùlà Bàrì lọ̀l, gbò nen togó tọ Bàrì pá Júùa beè gboó lẹẹlà tóm simá ló Pọ́ọ̀l
nè Baanàbàs kọ, “Pá bẹẹ gbò vígà, be ò íèì mon bel agẹ nyíe e o é láá lói nèi,
ò kọ́i.”

16 Pọ́ọ̀l beè gboó elá èla vaá dàlà bá boo kọ bà á pĩi. À gboó dàlà togó ló bel
kọ: “Pá nà vígà pá Ízràẹ̀l nè gbò e bè níì pá Júù nì e o ólò fãi Bàrì pá Ízràẹ̀l e
o dii kĩí: Pãanémm̄i tọ́ ló!

17 Bàrì, e a dú Bàrì pá Ízràẹ̀l, beè sà beéle gbò nómá tẹ̀ vaá naa kọ bà á bọọ
dú kà zivè kà kpá dó boo tọ́ó e ba è di kè bá gyóòlo gbẹá Íjèpt. Bàrì beè tú a
kói aamáva lọl kè bá gyóòlo Íjèpt,

18 vaá m bàà tub gbáá, Bàrì beè Ĩìmà ba pọ́lọ́ lab dògò gbẹá boo kpáá bàlà ól.

19 A beè kyọ̀ sḿ àlàbà kà kpá dó lọl boo kunu kẽ Kénàn vaá òòma kẽ nè pá ńlẹ
gbò.

20 Dénè nuí beè naaá m bé e a é láá toolá ene bóó nè bàà tub nè òb (450)
gbáá. “Tọ́ó e níí tení tà, Bàrì beè gboó nèva gbò gyàma sḿ e ba è olòó bẹ̀lva
dọ̀ tọ́ó e nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Sámùẹ̀l dú.

21 Vaá boo tọ́ó e ba è bĩiná Sámùẹ̀l kọ́ á sàe méné e a é bẹlèèva nèva, Bàrì
beè gboó nèva Sọ́ọ̀l, sẹ́áná Kìs, e a dú gã Bẹ́njàmìn, kọ á dú ba méné m bàà
tub gbáá.

22 Tọ́ó e Bàrì tú méné lọl bá Sọ́ọ̀l, a beè tú Dévìd naamá ba méné. Bàrì ló bel
kilma ló Dévìd kọ: ‘M è gbḿ mòn kọ Dévìd, nvín Jẹ́sì, dú nen e a léémám̄. À dú
nen e a é náa kọ̀láá nu e m kọ́ á naa.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 “Jíìzọ̀s, e a aa mana mana Dévìd, ní nen e Bàrì tú naama Nen Dùùlà pá
Ízràẹ̀l, dì belí bé e a beè zigà naa é.

24 Be sḿ Jíìzọ̀s à kálá dàlà togó sí a tóm, Jọ́ọ̀n beè zẹẹ́ vee nè dénè pá Ízràẹ̀l
kọ bà á ọga ló ba pọ́lọ́, mè à é túè múú logmàèva.

25 Vaá tố́ó e Jọ́ọ̀n ni íná boo e a é gé sí a tóm lọ̀l, a beè kọ́ nè pá Ízràẹ̀l kọ:
‘Nda níì Méné e Bàrì Sa, e o gé íei bùlà kọ nda ẹẹ̀a, nì! Sõò palà ge dãi! Ẹlẹ
dim̄ nvée e a gé dú, vaá ním̄ bọ́ ló gè taalá díí e a di boo a kpá ká tọ.’

26 “Pá nà vígà pá Ízràẹ̀l, e e gbáà aa kúúlí Ébràhàm, nè gbò e bè níì pá Júù nì
e o ólò fãi Bàrì pá Ízràẹ̀l e o dii kĩí: Dénè bẹ̀ì ní e Bàrì beè lẹẹ̀là kọ bà á faalá
kpẹa dùùài mà e!

27 Boo bée kọ gbò e a di Jerúsàlẹ̀m nè ba gbò tule náa beè nyímá kọ Jíìzọ̀s ní
e a dú Nen Dùùlà e Bàrì beè zigà kọ a é lẹẹlàè maèva é, à bè kọ ba beè tavẹ
nu e gbò kọ́ bùlà Bàrì beè émí e bà ólò bugi kọ̀láá dee bò séi pá Júù. Tãa bée
vó, ba beè ḿmè nu e gbò kọ́ bùlà Bàrìi beè émí boo tố́ó e bà bẽge bel Jíìzọ̀s.

28 Náa kal ló bée kọ bà náa beè mòn tọ́ọ̀ kà bel e bà láá lóe ló kọ bé bà fẹ́e,
ba beè bàn Páílẹ̀t kọ á fẹ́e.

29 Vaá boo tố́ó e bà ni naáe kọ̀láá nu e ba è émí m Kpá Káí kọ à é lẹẹàe ló lọ̀l,
dõòna gbò beè gboó dàlàe íí lọl boo bàà gbànà téá vaá túe lì m bànà ú.

30 Sõò Bàrì beè kẽée lọl ke mà ú,

31 vaá m gấ bug dee Jíìzọ̀s beè olòó tú a ló zogègì gbò e bà ólò nyoonée
nvée, e ba è zọ̀e aa Gálílì má sḿ Jerúsàlẹ̀m kọ bé à kalá ù. Kátogói, baala ní e
bà gé élá nen di tồò e a kilie ló nè gbò nen é.

32 “Vaá beele fáàlà Lé Kpẹaí má boolo kọ: Nu e Bàrì beè zigà nè bẹẹ gbò
nómá tẹ̀a,

33 ní e a naa ḿmè nè beele e e dú ba gbò nvín é, m ge kẽee Jíìzọ̀s lọl ke mà ú
vaá naa kọ á kpáá di dùm. Dì belí bé e ba è émí naa m Kpá Sọ́l Lèèlà bàà
togó kọ: ‘Olo nà Sấáná; nieí nda dú o Tẹ̀.’

34 Vaá nu e a kil ló gè kẽée lọl ke mà ú kọ bé a íí náa bèm gbẹa m bànà ú,
Bàrì beè kọ: ‘M̀ é néi tấáná dee bá e a di káí e m beè zigà nè Dévìd.’

35 Dì belí bé e dõòna ke tồò e a dina gé m Kpá Sọ́l Lèèlà kọ́ naa kọ: ‘Nóo é sọ
bá kọ íí o Nen Káí á bèm gbẹa m bànà ú.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 Boo bée kọ Dévìd beè sí tóm e Bàrì beè kọ á sì boo tốó e ẹlẹ beè di dùm,
vaá tốó e a sí lọ̀l, a beè ù vaá bà lìe kĩ e ba è lì pá a nómá tẹ̀, vaá a íí à bèm
gbẹa m bànà úá.

37 Sõò íí Jíìzọ̀s e Bàrì beè kẽée lọl ke mà úá náa beè bèm gbẹa m bànà ú dì
belí ní Dévìd.

38 “Pá nà vígà! Nyimai naanii vó, kọ mè è gé vee kọ Bàrì é ia ló bọọ pọ́lọ́ nèi
boo bée nu e Jíìzọ̀s beè naa.

39 Bel léè kọ̀láá nen e a dẹlẹ́e nyíe boo, sõò Log Mózìs naa é láá léèvè bel tọ́ọ̀
nen.

40 Vóá à naa, iei ọ́ẹ̀ dẽe, kọ bé nu e gbò kọ́ bùlà Bàrì beè kọ̀ náa lẹẹ̀ài ló. Ba
beè kọ:

41 ‘Gbanii tố, e gbò nyà ló bel! Á dú nu e a é bọ́ọ́i ló vaá fẹ́i! Boo bée kọ gbò
bá tóm e m gé sí gbò deeí nóo gé zigai ló kà bè nen baa tế nèi!’ ”

42 Boo tốó e Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs ni aa tọ Bàrì pá Júùa e bà gé aà, gbòa beè
bànva kọ bà á dú dõòna dee bò séi pá Júù e a bẽene deeá gé kpáá ló bel boo
gbò nu e ba géè lòa neèva.

43 Tốó e gbòa ni zaalà ba bõonà ló, gbele tồò pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì
sõò bà kiia kẽ nyoone zìgà bel pá Júù beè gboó bìià nvée Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs.
Ba beè gboó ló bel agẹ nyíe nèva kọ bà á kil sḯ gè dẹlẹ nyíe boo sàn nyíe
Bàrì.

44 Dee bò séi pá Júù e a bẽeneá, sigà ńkem bồònà boná gá è dú tá boo vaá
bốóná tọ Bàrì pá Júù ló gè dấ mon bel Dõò.

45 Tốó e gbò tule pá Júù mon bồònà gbòa e bà bốóná, bà gboó sí nyíe ló Pọ́ọ̀l
nè Baanàbàs vaá on Pọ́ọ̀l vaá bé bel e a géè lóá.

46 Sõò Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs beè lọà pọ̀ ló vaá kọ́ nèva kọ: “A è dú bíi kọ é zẹẹ́ ló
mon bel Bàrì nè boolo. Sõò tấgíní bé e o kìnìì vaá beelái neai bọọ ló kọ nóo
bọ́ì ló gè iei dùm e bè náa táá, è é aaí ló vaá gé ló nè gbò e bè níì pá Júù nì.

47 Boo bée kọ nee mon bel e Dõò beè kọ̀ tốó e a è lẹẹ̀lài: ‘M̀ lẹẹ̀làni kọ ó gé dú
ẹ́ẹ́ dee nè gbò e bè níì pá Júù nì, kọ bé dénè gbò e bà di bàlà booí ié dùùà
ténì dúni ló.’ ”

48 Tốó e gbò e bè níì pá Júù nì dấ naa vói, nyíeva beè ẹẹ vaá bà gboó kọ mon
bel Dõò dú dũùnè. Gbò e Bàrì beè sà kọ bà é ié dùm e bè naa tá beè gboó
zigà ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

49 Mon bel Dõò beè zààlà íná dénè ke tồò e a di bálá sḿ kĩé.

50 Sõò gbò tule pá Júù beè gboó ló bel kọ̀mà nyíe sìgà gbò gbálà gyama sḿ e bà dú boná nè sìgà gbò bia e gbò nen ólò nvèèva ka ló e bà ólò fầ Bàrì. Bà gboó dàlà togó biigè ló Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs vaá kpènèva lọl bálá sḿá.

51 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà beè gboó kpàlà sãa e a dú boná lọa kè ká tọva naama gè zogèva kọ níá nu e a é síáva nen di tồò ló, vaá bà gboó àà má sḿ Ikónìàm.

52 Nyíe gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s e bà di Ántìọ̀k beè palà ge ẹẹ vaá Nyómá Káí à mmáva m.

Tóm 14

1 Ẽẽènè kà nu e a beè nááá gbẹá Ántìọ̀k e a di bálá sḿ Pesédìàa ní e a è nááná gé gbẹá Ikónìàm e. Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs beè bã tọ Bàrì pá Júù vaá ló bel Bàrì, naa ní e gbele tồò gấ bug pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì beè ziga ló Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst.

2 Sõò pá Júù e bà náa è zìgà ló Lé Kpẹaá, beè gboó ló bel kọ̀mà nyíe gbò e bè níì pá Júù nì vaá kọ bà á bầ sũg nyòòmà gbò vígà m Kráìsta.

3 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà beè tõo boná kà zivè gấ bug dee vaá taaá ló kọ́ kpẹa e a kil ló Dõò Jíìzọ̀s. A beè naa kọ gbò nen á nyimá kọ kpẹa e Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs géè ló kilma ló a sàn nyíeá dú kà kà tenmá ló gbò tóm dũùnè e a è túva simá.

4 Pá boná beè dồòà bàà gbò: sìgà gbò beè nyoone nvée nu e pá Júù kọ́, sìgà gbò à nyoone nvée nu e gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà kọ́.

5 Boo tốóá, sìgà gbò e bè níì pá Júù nì nè pá Júù bii ló ba gbò tule beè gboó gbá noo kọ bà é bómàè bàg vaá tobmàe dem gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà fẹ́è.

6 Tốó e gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà nyímá naa vó kọ níá nu e gbòa noo é, ba beè gboó téá aa boná kil Léstrà nè Dábì e a di bálá sḿ Laikónìà nè gbò bon e a dìgà kpàn kĩé.

7 Ba beè gboó veégi Lé Kpẹaá gbò kĩé.

8 À ié ene kà gbálà e a è di Léstrà e a beè gbẹa kọ̀và vaá náa ólò láá kyãà lọl tấgíní dee e a è mèà. A beè di ĩì tế kẽ

9 e a géè gbàn tố ló Pọ́ọ̀l tốó e a gé ló bel Bàrì. Pọ́ọ̀l beè gọ̀lie ló ẹ̀b vaá mòn kọ à dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s kọ à é láá bòèe.

10 À gboó dàlà mon boo vaá kọ́ nèe kọ, “Elá èla boo pálàa kà kpóó tọni!” Gbálàa à gboó pẹẹ aa boo elá èla vaá dàlà togó kyãà bééá ló kĩé.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Tốó e bồònà gbòa mon nu e Pọ́ọ̀l nááá, bà gboó dàlà togó vulí kpấ vaá kọ́ m dém bel pá Laikónìà kọ, “Gbò nyómá a kìià dú gbò nen vaá dù gé bẫi zẹ̀ẹ̀ e!”

12 Bà gboó tú Baanàbàs kolmá ene kà nyómá e a kọlà Zúùs. Bà tú Pọ́ọ̀l kolmá dõòna kà nyómá e a kọlà Hámìz boo bée kọ ẹlẹ ní e a géè ló bel deè sḩ é.

13 Nen e a ólò vaalá gyọ́ọ nè Zúùs, e a tọ nyómá di lèlà sḩ boná, beè gboó faalá dom láo nè úla domá gấ nu tọ e a tení bã kĩ e bà Pọ́ọ̀l beè dìa, boo bée kọ ẹlẹ nè bồònà gbòa beè gbḩ gè vaalá gyọ́ọ nè gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa.

14 Tốó e Baanàbàs nè Pọ́ọ̀l dấ naa vó kọ níá nu e bà gbḩ gè naa é, ba beè gboó baagi ba kọ̀là ló lọa lóva, teelá bã zẹ̀ẹ̀ bồònà gbòa, vaá vulí kpấ

15 kọ: “Éé ní e a kọ ó naanii vó é? Beele gbò nen belíná gé boolo, beele níì gbò nyómá nì! È dú kĩí ló gè veé Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s Kráìst nèi, kọ ó kììài kẽ aalii ló gè fãi gbò nu e bè náa é dọ bélèi vaá fãi Bàrì e a di dùm, e a náa káála nè kunu kẽ nè pene nè dénè gbò nu e a diva m.

16 M gbò tốó e a kil nvéeá, Bàrì beè sọ̀ bá kọ̀láá gbò nen kọ bà á naa kọ̀láá nu e a léémava gè naa.

17 Náa kal ló bée kọ vó, a beè olòó tú a ló tẹlẹ̀ bàlà kẽ nè gbò nen tení dú ló lé nu e a naagi. À dọọvẹ boo lọl sḩ káála nèi. À náa kọ kele kele íb sḩ té á múmí tốó e bà ólò múmí. À nèi gyấá vaá naa kọ nyíei á ẹẹ.”

18 Náa kal ló bée kọ gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là beè ló dénè gbò mon belí, a beè palà ge tavàlà kọ bé bà kalá láá kpèg bồònà gbòa lọl ló gyọ́ọ e ba è kọ bà é vaalàe neèvaá.

19 Sìgà pá Júù e bà aa Ántìọ̀k e a di bálá sḩ Pesédìà nè sìgà ọ̀và e bà aa Ikónìàm beè gboó dù gé ló bel vaá kììlà bùlà gbòa nvèà báva. Bà gboó gbá tóbma dem Pọ́ọ̀l vaá dùùlàe kẽ lọl boná, ié bùlà kọ a ú.

20 Sõò tốó e gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s beè gboó bốónáe ló, a è gboó aa boo elá ela vaá òòà má sḩ boná. Dee e a nyoone nvée deeá, Baanàbàs nè ẹẹ̀ beè gboó àà kil Dábì.

21 Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs beè veé Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s Kráìst gbẹa Dábì, vaá gấ bug gbò nen beè ziga ló Lé Kpẹaá vaá nyoone nvée Jíìzọ̀s. Bà gboó òòà kẽ kil Léstrà, aa Léstrà kil Ikónìàm vaá aa Ikónìàm íná Ántìọ̀k e a di bálá sḩ Pesédìà.

22 Ba beè lógági mon bel agẹ nyíe nè gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s e bà dìgà gbò boná kọ bà á kil sḩ gè olòó dẹlẹ nyíe boo Dõò. Ba è noòmà kọ: “È é íè ge tení bá gbele tồò tãàgà m na kà di dùmi bã kè kẽ lẹẹ̀là bel Bàrì.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 M bu kà bồòna ló Kráìst e bà íná ba beè sà gbò tulè. Ba beè sí káà gấ vaá
tãàgà ló Bàrì tú gbò e ba è sàa nvee bá Bàrì e dénè ọ̀và dẹlẹ nyíe booá.

24 Tốó e Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs ni beeá tění ló bálá sḭ́ Pesédìà lọ̀l, ba beè gboó
íná bálá sḭ́ Pamfélìà.

25 Tốó e bà íná Pamfélìà, ba beè ló bel Bàrì nè gbò e bà di bon Páágà, bà aa
Páágà kil bon Atálìà,

26 vaá bã faà sḭ́ múú òòà kẽ aa kĩé kil Ántìọ̀k, e a náámá kĩ e ba beè elá
tãàgava ló Bàrì boo vaá túva nvee bá Bàrì kọ a sàn nyíe á fááláva simá tóm e
bà ni sí lọ̀liá.

27 Tốó e bà íná Ántìọ̀k, ba beè kolí dénè gbò e bà ólò sí bồòna ló Kráìst bõonè
vaá noo tḗ nèva bé e Bàrì túèva simàè tóm dṹùnè naa nè bé e a kuulà èèlè
nè gbò e bè níì pá Júù nì kọ́ bà á dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s Kráìst naa.

28 Ba beè tõo ló gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s e bà di Ántìọ̀k kà zivè gấ
bug dee.

Tóm 15

1 Sìgà gbò gbálà beè aa Judíà dú Ántìọ̀k vaá dàlà togó nóòmà gbò e bà dẹlẹ
nyíe boo Jíìzọ̀s kọ, “Bàrì náa é duulài be ò gáà koòài dì belí bé e Log Mózìs
kọ́ naa.”

2 Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs nè ọ̀và beè ie kà agẹ bá dùlà bel boo íb dò bá nuí. Boo
bée vó, ba beè gboó sà Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs nè sìgà gbò e bà dú Ántìọ̀k kọ bà
á sí Jerúsàlẹ̀m gé mòn gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là nè gbò tule bồòna ló Kráìst kilma ló
belí.

3 Vóá à naa, bồòna ló Kráìst beè gboó lẹẹ̀làva ààmà. Boo tốó e bà gé aaá, ba
è tění bálá sḭ́ Fanísìà nè Samérìà, vaá ba beè noo tḗ nè gbò e bà dẹlẹ nyíe
boo Jíìzọ̀s e bà dìgàgì kĩé bé e gbò e bè níì pá Júù nì kìàgi kẽ vaá dẹlẹ nyíe
boo Jíìzọ̀s naa, vaá a è gboó palà ge ẹẹlẹ̀ nyíe gbòa.

4 Tốó e bà íná Jerúsàlẹ̀m, bồòna ló Kráìst bii ló gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là nè dõòna
gbò tule beè túva boo kà lé bá. Ba beè gboó noo tḗ nèva dénè íb tóm e Bàrì
beè túèva simá.

5 Sõò sìgà gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s e bà dṹùnà pá Fárèsì beè gboó elá
èla vaá kọ, “Ò é íè ge kọi nèi gbò e bè níì pá Júù nì kọ bà á kòòà vaá bà sẹlẹ
Log Mózìs.”

6 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là nè na gbò tuleá beè gboó gbá bõona vaá bùgà togó kilma
ló belá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Tốó e bà ni lóá bel boo belá dọ̀ kà kpấá tóm, Pítà à gboó elá èla vaá kọ: “Pá vígà, boolo nyimài kọ kà kpấá gbáá e a kil nvéeá Bàrì beè kolí nda lọlíí zẹ̀ẹ̀ vaá kọ̀ nda gé ló Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s Kráìst nè gbò e bè níì pá Júù nì kọ bé bà dấ vaá ziga ló.

8 Vaá Bàrì, e a nyimá bùlà kọ̀láá nen, beè nèva Nyómá Káí, dì belí bé e a beè nènà ge beele naa, gé náa tẹlẹ bàlà kẽ kọ gbò e bè níì pá Júù nì gé láá zìgànà ge ló Lé Kpẹa vaá nyoone nvée Kráìst.

9 A beè naa zogè kọ tọ́ọ̀ kà kele á gé zẹ̀ẹ̀ beele nè ọ̀và. À ia ló ba pọ́lọ́ nèva boo tốó e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s.

10 Vóá à naa, à náà vaá ò gbḭ̃i gè ẹbmai Bàrì tenmá ló gè túi nyèè tò e beele à bè bẹẹ gbò nómá tẹ̀ náa beè láá toolá toolei gbò e bè níì pá Júù nì e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s e?

11 Náa lèlà naa vó! Beele zigà kọ Bàrì dùùlài tění dómá ló sàn nyíe e Dõò Jíìzọ̀s íéi ló, vaá níá bé e Bàrì dùùlànà ge baala naa é.”

12 Dénè gbòa beè pḭ̃i gấ vaá gbàn tố ló Baanàbàs nè Pọ́ọ̀l boo tốó e bà gé noo tḗ dénè tóm dṹùnè e Bàrì beè túva simá gbẹá zẹ̀ẹ̀ gbò e bè níì pá Júù nì.

13 Tốó e bà ni noo tḗ íná ke kùbmà, Jémz beè gboó elá èla vaá kọ: “Pá vígà, gbanḭ̃mi tố ló!

14 Sáímọ̀n ấàa noo tḗ nèi bé e Bàrì beè zẹ́ẹ́ naa zogè kọ à léemàèe gè tú gbò e bè níì pá Júù nì naamàè pá ńlẹ gbò naa.

15 Nu e gbò kọ́ bùlà Bàrì beè kọ̀ zọ belí gbaá ló, dì belí bé e ba beè émí m Kpá Káí naa, kọ:

16 ‘Bàrì kọ, deè sḭ́ e a gé dú, m̀ é òòà kẽ vaá kpáá dàlà tọ Méné Dévìd, e a beè uu sḭ́ kẽá, elé èla. M̀ é sí tóm ló nu e a beè kyọà lóá vaá naa kọ á kpáá dú lé,

17 kọ bé dénè na gbò e a sígáá á dúm̃ ló, dénè gbò e bè níì pá Júù nì e nda kolíva kọ bà á dú pá ńda gbò.

18 Vóá bé e Dõò, e a beè naa kọ gbò nen á nyima gbò nuí tấgíní kpấá gbáá, kọ é.’ ”

19 Jém̀z beè ló a bel kilma sḭ́ kọ: “À dú ńda bùlà kọ née é náa nu e a é tãage gbò e bè níì pá Júù nì e bà ni kìà kẽ nyoone nvée Bàrìi.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 Tãa vó, è é émí kpá máva kọ bà á gá dé tọ́ọ̀ kà nu e ba è vaamá gyọ́ọ̀ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá vaá naa kọ á gá õoà ge dè, bà á gá bà nom e bà ìlà òò fẹ̀ à bè ge bà mii nu, bà á gá tõo dùm kùnà kúnà.

21 Boo bée kọ à dú kà kpấá gbáá e pá Júù ni olòó vee Log Mózìs m kọ̀láá kà bon, vaá bà bugi m ba gbò tọ Bàrì bu dee ba bò séi.”

22 Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa nè na gbò tuleá nè zivè kà bồòna ló Kráìsta beè gboó gbá bilá ló vaá sà sìgà gbò nen e a dúva zẹẹ̀ vaá lẹẹ̀làva kọ bà á zọ̀ Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs sí Ántìọ̀k. Ba beè sà bàà nen e bà dṹùnà gbò tule e ba bée kọlà Sáílàs nè Júdàs, e bà ólò kólíe Baasábàs.

23 Ba beè gboó emí kpá nvèèva bá kọ bà á má gbò e a di Ántìọ̀k. Ba beè emí m kpáá kọ: Beele, gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là nè gbò tule bồòna ló Kráìst, e a náámá pá bọọ gbò vígà, lẹẹ̀là kanà mòn kól má dénè bọ̀ì, bẹẹ gbò vígà e bè nóò dúi pá Júù e o tõonii Ántìọ̀k, Sírìà nè Silésìà.

24 È dấ kọ sìgà gbò gbálà e a aa ló beele ló bel e a tãagei nyíe nèi, náa kal ló bée kọ beele née beè lẹẹ̀làva.

25 E beè gbá nyòònà vaá bilá ló tenmá kọ e é sa bàà nen vaá lẹẹ̀làva kọ bà á faalá lẹẹ̀là tómí mái. Bà é zọ Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs, e a dú gbò e e palà ge vùlè, gbá tọ dù.

26 Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs dú gbò e bà ni tú zivè kà ba dùm nvee m ge sí tóm bẹẹ Dõo Jíìzọ̀s Kráìst.

27 Vóá à naa, è lẹẹ̀là Júdàs nè Sáílàs mái kọ bà á tú ba gấ kọmáná gé ẽẽènè bé e e émí m kpáí naa nèi.

28 À dú bùlà Nyómá Káí nè beéle bùlà gè kọ née gé kpáá tú nyèè tò toolei, daalá lọl ló áá gbò nu e a di bíií:

29 Ó gá dei tọ́ọ̀ kà nu e ba è vaamá gyọ́ọ̀ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá. Ó gá bai mii nu. Ó gá bai nom e bà ìlà òò fẹ̀. Ó gá tõonii dùm kùnà kúnà. Be nóo naanii gbò nuí ò é palà ge kilii sḩ́. Á leei.

30 Vóá à naa, bồòna ló Kráìst beè gboó lẹẹ̀làva bii ló Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs ààmà. Bà gboó má sḩ́ Ántìọ̀k. Bà íná kĩé, bà gboó kolí dénè gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Kráìst bõonè vaá nèva kpáá.

31 Tốó e gbò e bè níì pá Júù nì e bà di Ántìọ̀k bugi tení boo kpáá, nyíeva beè gboó palà ge ẹẹ ló mon bel agẹ nyíe e a di m.

32 Júdàs nè Sáílàs, e ba dú gbò kọ́ bùlà Bàrì, beè gboó tú kà beg dẽe tốó lomá mon bel agẹ nyíe nè síà kpóó ló nèva kọ bà á kil sḩ́ m ba zìgà bel.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

33 Tố́ó e bà ni tõo kĩé zivè tồò dee, gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Kráìst beè gboó tulèva òòmà kẽ m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló. Bà gboó òòà kẽ kil ló gbò e ba è lẹẹ̀làva simá kĩéá.

((34 Sõò Sáílàs beè beelá fùl ge kọ a é tõonie kĩé.))

35 Pọ́ọ̀l nè Baanàbàs beè zẹ́ẹ́ tõo Ántìọ̀k, vaá ba è zọ̀ kà tồò dõòna gbò nen olòó ló mon bel Bàrì vaá nóòmà nu gbò nen.

36 Tố́ó e sìgà dee ni tění, Pọ́ọ̀l beè kọ́ nè Baanàbàs kọ, “Naa mè é òòà kẽ sì gé kãa pá bẹẹ gbò vígà m Kráìst e bà di dénè gbò bon kĩ e e beè vee Lé Kpẹa e a kil ló Dõò gbẹaá gé ẹ̀b bé e bà dì naa.”

37 Baanàbàs beè gbḩ gè kọ bà á fáálàè Jọ́ọ̀n, e bà kólíe Máàk, biiae lóva.

38 Sõò Pọ́ọ̀l beè kọ náa dú lé gè kọ bà á faàlàèe, boo bée kọ náa beè dìva nvée dọ̀ tố́ó e ba è sí ba tóm lọ̀l, sõò a beè ààvá nvée gbẹa Pamfélìà.

39 Pálàa ọ̀và beè palà ge tala boo belá, naa ní e bà dááá vaá ní e a ie deè à tění ńlẹ: Baanàbàs beè faalá Máàk vaá pálàa baala à bã faà sḩ múú kil Sáíprọ̀s,

40 boo tố́ó e Pọ́ọ̀l beè sà Sáílàs. Gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Kráìst beè gboó túva nvee bá Bàrì kọ á tú a sàn nyíe faamáva. Bà gboó àà

41 tění Sírìà nè Silésìà vaá lógági mon bel agẹ nyíe nè gbò e a di m bồòna ló Kráìst e bà di gbò boná.

Tóm 16

1 Pọ́ọ̀l beè sí Dábì vaá aa kĩé má sḩ Léstrà kĩ e ene kà nen Kráìst e a bée kọlà Témọ̀tì beè dì. A kà beè nen Kráìst na gé vaá à dú Júù, sõò a tẹ̀ dú Gríìk.

2 Dénè pá vígà m Kráìst e bà di Léstrà nè Ikónìàm beè kọ Témọ̀tì lé nen.

3 Pọ́ọ̀l beè gbḩ gè tú Témọ̀tì naamá nen e a é díé nvée. Vóá à naa, à gboó túe vaá koóe. A beè naa vó boo bée kọ dénè pá Júù e ba è di gbò kĩé beè nyima ló Témọ̀tì kọ à gáà kòòà boo bée kọ ba beè nyimá kọ a tẹ̀ dú Gríìk.

4 Boo tố́ó e bà kyãà ínagi gbò boná, ba beè olòó kọ́ nè gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Kráìst e bà náa dú Júù nu e gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà nè na gbò tule bồòna ló Kráìst e bà di Jerúsàlẹ̀ma beè bilá ló tenmá kọ bà á gá naa. Bà gboó kọ́ nèva kọ bà á gbàn tố́ ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Vóá à naa, gbò e ba è di m gbò bõòna ló Kráìsta beè kpáá palà ge ie agẹ ló m ba zìgà bel vaá gbò nen géè olòó ziga ló Lé Kpẹaá kọ̀láá dee vaá dọ̀va ló, bọ̀ọ̀vẹ̀va gấ bug.

6 Pọ́ọ̀l nè gbò e bà ólò dìe ló beè beeá tení bálá sḭ́ Fréjìà nè Galésìà boo bée kọ Nyómá Káí náa beè tòm kọ bà á ló mon bel Bàrì m dó Ésìà.

7 Tốó e bà íná ból gbọọ bon Maisíà, ba beè gbḭ́ gè bã bon Biténìà, sõò Nyómá Káí náa è tòm kọ bà á bằ.

8 Vóá à naa, ba beè gboó beeá tení ló Maisíà vaá má sḭ́ Tróàs.

9 Lèlà bílá dee deeá, Pọ́ọ̀l beè ié kùùà dẽe vaá mòn ene kà nen e a dú Masẹdónìà e a di éláe ló e a gé baníe kọ, “Sóo sóò fùl dú Masẹdónìà gé nvèè bá nè beele!”

10 Tẽ̀ènè bé e Pọ́ọ̀l gé íé gé kùùà dẽeíá, e beè gboó kpoogá dee ló gè àà má sḭ́ Masẹdónìà, boo bée kọ è túmà kọ Bàrì a kolíi kọ é gé vee Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s Kráìst nè gbò e bà di kĩé.

11 E beè bã faà sḭ́ múú aa Tróàs vaá fùl lele tọ kil Sámọ̀très. Dee e a nyoone nvée è má sḭ́ Niápọ̀lès.

12 E beè aa kĩé vaá tení boo kpò má sḭ́ Fílìpàì, e a dú ene kà pọ̀b bon e a di na bálá sḭ́ dó Masẹdónìàa. A beè dúná gé bon e a di kè kẽ lẹ̀ẹ̀là bel pá Róm̀. E beè tõo kĩé kà tõò dee.

13 Dee bò séi pá Júù, e beè gboó kyãà aa zẹ̀ẹ̀ tọ boná vaá sí nu múú, vaá ié bùlà kọ è é moniè kĩ e pá Júù ólò tõo tãàgà ló Bàrì e a di kĩé. E beè gboó ĩì tḗ ló gbò bia e ba è di bốóná kĩé vaá zọ̀va lóá bel.

14 Ene nen e a è di gbàà gbò e bà géè gbànii tố lóá beè kọlà Lédìà e a dú bon Taiatáírà. A beè olòó ùlà pọ̀b kàn. A è olòó fằ Bàrì vaá Dõò beè gboó naa kọ á palà ge tavẹ vaá ziga ló mon bel Bàrì e Pọ́ọ̀l géè lòa.

15 Tốó e bà ni tú múú logmá pá a tọ nè ẹ̀ẹ̀ lọ̀l, a beè gboó kolíi vaá bànii kọ, “Be ò bugim̃i naamai ene nen e a dẹlẹ nyíe boo Dõò m kà kà, ò dui gé tõonii nà tọ.” A beè palà ge bànii vaá è gboó nyoonée.

16 Ene dee e e géè sí ke tõò tãàgà ló Bàrìa, e beè zọ̀ ene kà pá bia nvín gyóòlo nyòònà. Zọ e a ólò naa kọ á láá mòà nu dẽe beè dìe m. Pá a tẹ̀ íe beè olòó ie kà tõò úlu lọl ló a mòà nu dẽe.

17 A beè bìia nvée Pọ́ọ̀l nè beele vaá olòó kòvà kpấ kọ, “Níí gbò gyóòlo Bàrì e a Tõo Lọ̀l vaá à Lee! Bà gé kọ́ sḭ́ deè ge ié dùùà nèi!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Gbele tɔ̃ò dee e a è olòó naamá vói, dọ̀ dee e Pọ́ọ̀l gboó bã sũg vaá kììà ló kẽ kọ́ nè zọá kọ, “M̀ nèni log kọ ó tění aa m nvín pá biaí boo bée Jíìzọ̀s Kráìst!” Zọá beè gboó ààé m ɗẽ̀ènè tɔ́óá.

19 Tɔ́ó e pá tẹ̀ íe nvín pá biaá mon naa vó kọ nu e a ólò naa kọ baala á ièè úlù á géná, bà gboó sii Pọ́ọ̀l nè Sáílàs dùùlà kẽ kilma ke dẹi tọ gbò kè sḭ́ gbò bèèlà bel.

20 Ba beè gboó túva ínmá kè sḭ́ gbò bèèla bel pá Róm̀ vaá kọ́ nèva kọ, “Gbòi pá Júù, e bà dú gé tãage bẹẹ bon.

21 Bà dú gé nóòmà baála nàà nu e a bé beéle log, e bè náa lelà kọ beele, pá Róm̀, é tù à bè ge naa.”

22 Bɔ̃̀ònà gbòa beè gboó gbaavá dẽe vaá gbà bel Pọ́ọ̀l nè Sáílàs. Boo tɔ́óá, gbò bèèla belá beè gboó baagi kọ̀là ló lọl ló Pọ́ọ̀l nè Sáílàs vaá kọ bà á kpọ́va té ló.

23 Tɔ́ó e bà ni palà ge bòmva lọ̀l, ba è gboó túva nvee kpọ́gọ́lọ́ vaá kọ́ nè nen kù dẽe ló tọ kpọ́gọ́lọ́á kọ á palà ge kùva dẽe ló.

24 Nen kù dẽe lóá gé dã́ gé naa vó, à gboó túva nvee àn e a di kà m tọ kpọ́gọ́lọ́á vaá túva kpóó tọ lul ló kélè té bii kẽ.

25 Tɔ́ó e a ni dú taa tóm dáá bílá dee, Pọ́ọ̀l nè Sáílàs géè ọlí sọ́l vaá tãàgà ló Bàrì, vaá dénè na gbò e bà gbá di kpọ́gọ́lọ́á géè gbànva tɔ́ ló.

26 Zivè kà kunu kẽ kḭ̃ e tọ kpọ́gọ́lọ́á dìa beè gboó bú ló zùgà. Ɗẽ̀ènè tɔ́óá dénè nu tọ kpọ́gọ́lọ́á beè gboó kùùà vaá kpọ́gọ́lọ́ e ba è lùlmà gbò e ba è di tọá à kpọá ààvá ló.

27 Nen e a ólò kù dẽe ló tọ kpọ́gọ́lọ́á beè kɛ̃̀èà vaá mòn gbò nu tọá e a di sèèla, à gboó ié bùlà kọ mè gbò e ba è di tọ kpọ́gọ́lọ́á a téá àà. A beè gboó mììnà a gẹ̀ bé vaá kọ́ à é gé fẹ́àè a bá.

28 Sõò Pọ́ọ̀l beè gboó vulí kpã́ kọ, “Ó gá nvèà kom ló o bá, mè dénè beele di kḭ́í!”

29 Nen kù dẽe ló tọ kpọ́gọ́lọ́á beè gboó lẹ̀ẹ̀là tóm kọ bà á mùn sã́ domá. À gboó gbálá m kéné ló bã àn kḭ̃ e Pọ́ọ̀l nè Sáílàs beè dìa vaá kumiva dúnú kẽ ke gbàà.

30 A beè gboó faaláva kilma ke dẹi vaá bḭ̃náva kọ, “Gbò Nen Dò Bá, éé ní e m é náa kọ bé m̀ duuà e?”

31 Bà aalá nèe kọ, “Dẹlẹ nyíe boo Dõò Jíìzọ̀s, mè à é duulàni--pá o tọ nè ọ̀ọ̀.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 Boo tốóá, bà gboó ló kpẹa e a kil ló Dõò nè dénè pá a tọ nè ẹẹ̀.

33 Náa kal ló bée kọ à dú kpấá tóm bílá dee, nen kù dẽe ló tọ kpọ́gọ́lọ́á beè gboó faaláva ààmà gé logi dẽe ba kom. Vaá baala à gbalẹ̀ boo ẽẽènè tốóá tú múú logma dénè pá a tọ nè ẹẹ̀.

34 À gboó faalá Pọ́ọ̀l nè Sáílàs kilma a tọ gé nèva gyấá. Nyíe pá a tọ nè ẹẹ̀ beè gboó palà ge ẹẹ boo bée kọ bà dẹlẹ̀è nyíe boo Bàrì.

35 Tốó e dee ni zilà, gbò bèèla bel pá Rọ́m̀a beè gboó lẹẹ̀là gbò kpóó kọ bà á kọ́ nè nen kù dẽe ló tọ kpọ́gọ́lọ́á kọ á sọ̀ bá gbòa kọ bà á kìl.

36 Boo bée vó, nen kù dẽe ló tọ kpọ́gọ́lọ́á à gboó kọ́ nè Pọ́ọ̀l kọ, “Gbò bèèla lẹẹlà tóm mám̄ kọ ḿ sọ̀ bá Sáílàs nè ọ̀ọ̀ kọ ó kilii. Vóá à naa, ò é gboó láá aalii, vaá kilii m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.”

37 Sõò Pọ́ọ̀l beè kọ́ nè gbò kpóóá kọ, “Bà náa beè beelái bel ló vaá bà mòn kọ è dọ̀ log, sõò ba è túi sẹlẹ kè sḭ́ bồònà bàlà boo kpọ́ té ló boo tốó e beele nvín sãa Rọ́m̀! Tốó e bà náa vó lọ̀l, bà túi nvee kpọ́gọ́lọ́. Vaá kátogói, é kọ bà gbḭ́ gè sọ̀i bá kọ é kìl e tọ́ọ̀ nen naa é nyímá? Náa é nááá! Baala gbò bèèla pá Rọ́m̀ á kyãàmà tọ dú kḭ́í gé kọ́ nèi kọ é gbẹẹ vó, vaá è kil.”

38 Gbò kpóóá beè gboó faalá kpẹaí má gbò bèèlaá, vaá tốó e baala dấ kọ Pọ́ọ̀l nè Sáílàs nvín sãà Rọ́m̀, bà gboó zìià.

39 Vóá à naa, bà gboó sívá ló gé bànva kọ bà á iàe ló neèva. Bà gboó tulèva lọl tọ kpọ́gọ́lọ́á vaá kọ́ nèva kọ bà á aa boná.

40 Pọ́ọ̀l nè Sáílàs beè gboó aa tọ kpọ́gọ́lọ́á àà vaá má sḭ́ tọ Lédìà. Be sḭ́ bà kalá àà, ba beè mòn gbò vígà m Kráìst e bà di kḭ́é vaá ló bel agẹ nyíe nèva.

Tóm 17

1 Pọ́ọ̀l nè Sáílàs beè tění Amfépọ̀lès nè Apọlónìà vaá iná Tẹsalọnáíkà. Ene kà tọ Bàrì pá Júù beè di kḭ́é.

2 Dì belí bé e Pọ́ọ̀l ólò naa naa, a beè gboó bã tọ Bàrìa. A beè tú taa dee bò séi pá Júù olòó zọ̀màva lóá bel boo Kpá Káí.

3 A beè olòó bugi Kpá Káíá vaá baa tḗ nèva naa kọ bà á nyima kọ a è dú bíi kọ Méné e Bàrì Sa á mòn tãàgà vaá ù vaá kẽèà aa ke mà ú. À gboó kọ, “Lèlà Jíìzọ̀s e nda gé ló kpẹa e a kilie ló nèií ní Méné e Bàrì Sa é.”

4 Sìgà ọ̀và beè gboó zìgà kọ nu e Pọ́ọ̀l gé kọ́á dú kà kà vaá bà gboó gbaa dẽe bà Pọ́ọ̀l nè Sáílàs. Vóá bé e gbele tồò gbò bia e ka di ló nè gấ bug pá Gríìk e bà ólò sí tọ Bàrì pá Júù beè naana gé naa é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Sõò gbò tule pá Júù beè síva nyíe ló vaá gboó kolí gbò pọ́lọ́ lọl zẹ̀ẹ̀ tọ bõonè vaá nvèèmà tãàgà. Ba è gboó nvèè tãàgà zivè kà boná vaá tú bá kpóó bãmà tọ ene kà gbálà e bà kólíe Jésọ̀n gé gbḩ gè sii Pọ́ọ̀l nè Sáílàs lọl tọá tẹlẹ ke dẹi gbàà gbòa.

6 Sõò tố́ó e bà náa monva, ba è gboó sii Jésọ̀n nè dõòna gbò vígà m Kráìst ààmà gé túva má gbò tule boná vaá kóvà kpḩ ló kọ, “Gbòi géè nvèè tãàgà kọ̀láá kĩ e bà iná! Kátogóí bà a íná beéle boní,

7 vaá Jésọ̀n à túva nvee tọ. Bà gbáálá dénè log e Méné Róm̀ beè nèi, vaá kọ à ié dõòna kà méné e a dì, e a bée kọlà Jíìzọ̀s.”

8 Ba beè ló belá kyọ̀mà nyíe dénè gbòa nè gbò tuleá.

9 Bà gboó kọ Jésọ̀n nè na gbò e bà dṹùnàeá á kpḗ kpègè áàà bá be sḩ bà kálá sọ̀va bá.

10 Tẽèènè bílá dee deeá, gbò vígà m Kráìst e bà di Tẹsalọnáíkà beè gboó gbalẹ̀ boo lẹẹ̀là Pọ́ọ̀l nè Sáílàs kilma Beríà. Tố́ó e bà íná kĩé, ba beè bã tọ Bàrì pá Júù.

11 Gbò e bà di kĩé beè ié taaà nyíe lee èl gbò e a di Tẹsalọnáíkà. Ba beè ié tàn ge gbàn tố́ ló mon bel Bàrì, vaá kọ̀láá dee ba è olòó ẹ̀b m Kpá Káí vaá gbḩ gè nyima be nu e Pọ́ọ̀l kọ́ nèvaá dú kà kà.

12 Gḩ bug ọ̀và beè zigà ló mon bel Bàrìa. Vóá bé e kà tồò gbò bia nè gbò gbálà pá Gríìk e ka diva ló beè naana gé naa é.

13 Sõò tố́ó e gbò tule pá Júù e bà di Tẹsalọnáíkà dḩ naa vó kọ mè Pọ́ọ̀l nè Sáílàs géè lóna gé mon bel Bàrì gbẹá Beríà, ba è gboó dú kĩé vaá dàlà togó ló bel kyọ̀mà nyíe gbòa bé bà nvèèmàèva tãàgà ló.

14 Tẽèènè tố́óá, gbò vígà m Kráìst beè gboó tulè Pọ́ọ̀l tenmá nu múú ààmà. Sõò Sáílàs nè Témọ̀tì beè gbẹá Beríà.

15 Gbò gbálà e bà géè tulè Pọ́ọ̀la beè zọe gbá tọ íná Átẹ̀nz be sḩ bà kalá òòà kẽ kil Beríà. Pọ́ọ̀l beè lẹẹ̀làva kọ bà á kọ́ nè Sáílàs nè Témọ̀tì kọ bà á vàlẹ̀ bá dù.

16 Boo tố́ó e Pọ́ọ̀l géè elá bànà Sáílàs nè Témọ̀tì gbẹa Átẹ̀nz, a beè gboó mòn bé e nu e bà dèmmà bá vaá tãàgà ló ḿmá dénè ke tồò boná naa, à gboó tãagée nyómá.

17 Boo bée vó a beè gboó olòó bã tọ Bàrì pá Júù vaá zọ̀ pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì e bà ólò fằ Bàrì pá Júù lóá bel, vaá a è olòó tõo kè ki kọ̀láá dee ló bel Bàrì nè kọ̀láá nen e a mon.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Sìgà gbò dò bá e bà élá boo nòòmà nu ene kà gbálà e a kọlà Ẹpikyúrọ̀s nè gbò e bà élá boo nòòmà nu Zẹ́nò beè gboó zọ̀e tàlàna gé bel. Sìgà ọ̀và beè bḭ́íná kọ, “Éé ní e ńgbele gấ ela gé gbḭ́ gè kọ é?” Na gbòa à kọ, “À belí e a gé ló bel e a kil ló ńbàlì pá dõòna kà dó.” Ba beè kọ́ naa vó boo bée kọ Pọ́ọ̀l géè ló Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s nè ge kọ gbò nen é beè kẽèà aa ke mà ú.

19 Boo bée vó, ba beè gboó kolí Pọ́ọ̀l kọ á dù gé mòn gbò bèèla e bà ólò bõoná ene ke tồò e a kọlà Ariọ́pàgọ̀s. Bà gboó kọ, “À gá è léémá beele gè nyímá ló íb nu e ãa dò bá nu e o gé ló bel kilma lóí kọlà.

20 Sìgà gbò nu e e dấni gấ e o gé ló dú ãa deè tố beele, vaá à gá è léémái gè nyímá ló nu e bà kọlà.”

21 (Boo bée kọ a beè dú nu e a ólò léémá gbò nvín sãa Átẹ̀nz nè gbò kyáà e ba è di kḭ́é gè olòó loá bel boo à bè ge gbàn tố ló ãa bug togó.)

22 Pọ́ọ̀l beè gboó elá zẹ̀ẹ̀ gbò bèèlaá vaá kọ: “M̀ monì m kọ̀láá sḭ́ deè e a dì kọ boolo pá Átẹ̀nz dúi gbò e o ólò tãàgai ló kà tồò íb sḭ́ ńbàlì.

23 Boo bée kọ tố́ó e m géè kyãà tení ló bọọ boní vaá ẹ̀bgì gbò nu e o ólò tãàgai ló, m beè mòn ene kà gbani e o kẹ́vìi bée ló vaá kọ, ‘Níí á dì nè Bàrì e bè Née Nyímà Ló.’Nu e o ólò tãàgai ló, náa kal ló bée kọ nóo nyímàie ló, níá Bàrì e nda gé ló nu e a kilie ló nèi kátogói é.

24 “Bàrì e a è dèm bàlà booí nè dénè nu e a di m, ní e a dú Dõò e a íe káála nè kunu kẽ é, vaá náa ólò tõo m tọ e nen beè tìbmà bá.

25 Nu e beele é láá naa nèe náa dúe bíí ló, tấgíní bé e dùm nè séi e a di m nen nè dénè nu e nen íe aàe báá.

26 Dénè gbò nen e Bàrì túva sẹlẹ kele kele íb sḭ́ ke tồò e a di boo kunu kẽí aa m mii ḭ̃ẽènè nen e ẹlẹ beè dèm. A beè zẹ́ẹ́ noo tố́ó nè ke kùbmà kḭ̃ e ba é tõo kọ bé à kálá dèmva.

27 A beè naa vó kọ bé nen gbḭ́ìèe, vaá be à sẹlẹ bà di ló gè tọga vaá bà gbḭ́ìèe mònìè. Sõò à dú kà kà kọ Bàrì á gé kpấá aa ló tọ́ọ̀ bẹ̀ì,

28 boo bée kọ: ‘Boo kói Bàrì ní e e di dùm vaá kyãà vaá dú kọ̀láá nu e e bélì e.’ À dì belí bé e sìgà bọọ gbò émì kpá beè émí naa kọ: ‘Beele pá a nvín na gé.’

29 “Vóá à naa, tấgíní bé e beele pá a nvíná, néé gboó ie bùlà kọ Bàrì bélí mèà ene kà nu e nen kálì beè tú nóò kpé à bè ẹ́ẹ́ kpé à bè kpò dem dèmmà.

30 Bàrì beè lọl dẽe sḭ́ nu e gbò nen beè naa tố́ó e bà gáà nyimae lóá, sõò kátogói, à gé kọ́ nè dénè gbò nen e bà di kọ̀láá ke tồò kọ bà á ọ́gá ló ba pọ́lọ́.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

31 Boo bée kọ a beè sẹlẹ dee e a é tú lèlà bèèla bel beemá bel ló zivè kà bàlà booí, tenmá bá nen e ẹlẹ beè sà. A beè kẽée lọl ke mà ú ge naa zogè dénè nen kọ ẹlẹ beè saee.”

32 Tốó e bà dấ e Pọ́ọ̀l kọ gbò nen é kẽeà aa ke mà ú, sìgà ọ̀và beè gboó màgàe, sõò na gbòa beè kọ́ nèe kọ, “È gbḭ̃ ge kọ ó kpáá palà ge ló bel boo nuí nèi dõòna tóm.”

33 Pọ́ọ̀l beè gboó aa bồòna lóá.

34 Sìgà ọ̀và beè ziga ló mon bel Bàrìa vaá nyoone nvée Pọ́ọ̀l. Nen e a dì belí Daiọnísìọ̀s, e a dṹùnà gbò dóm bèèlaá, nè ene kà pá bia e a bée kọla Dámàrìs bii ló sìgà dõòna gbò beè di gbàà gbò e bà nyoonée nvée.

Tóm 18

1 Tốó e níí ni tení tà, Pọ́ọ̀l beè gboó aa Átẹ̀nz vaá tãanè Kọ́rìnt.

2 A beè zọ̀ ene kà gbálà Júù, e a kọlà Akílà, e a è mèà gbẹa bon Pọ́ntọ̀s, nyòònà gbẹa kḭ̃é. Gbálàa nè a va, e a kọlà Presélà, ấàa aa Ítàlì dù, boo bée kọ Méné Klọ́dìàs beè tenmá log kọ kọ̀láá kà pá Júù á aa Róm̀. Pọ́ọ̀l beè gboó sì gé mònva,

3 vaá zẹ́ẹ́ tõová ló zọ̀va síá tóm, boo bée kọ ọ̀và nè ẹ̀ẹ́ ólò sí ẽẽènè íb tóm gè tú báà kàn à bè kpá nom tìbmà tọ.

4 A beè olòó bã tọ Bàrì pá Júù kọ̀láá dee bò séi vaá zọ̀va loá bel boo mon bel Bàrì, vaá gbḭ́ gè naa kọ pá Júù nè pá Gríìk á nyima kọ nu e a gé kọ́è dú kà kà.

5 Tốó e Sáílàs nè Témọ̀tì ni aa Masẹdónìà dù, Pọ́ọ̀l beè gboó tú dénè a tốó nè ge vee Lé Kpẹa, vaá kọ́ tẹlẹ bàlà kẽ nè pá Júù kọ Jíìzọ̀s ní Méné e Bàrì Sa é.

6 Tốó e bà kinàe vaá ló pọ́lọ́ bel nèe, a beè gboó zìgè a kọ̀là ló vaá agẹlẹ mon kọ́ nèva kọ, “Be ò pei, bọọ mii dii ból! Náa dú bá nda. Lọl kátogóí ààmà, m̀ é gboó àà gé vee Lé Kpẹaí nè gbò e bè níì pá Júù nì.”

7 Vóá à naa, Pọ́ọ̀l beè gboó ààvá ló gé tõo tọ ene kà gbálà e bè níì pá Júù nì, e a bée kọlà Tétìọ̀s Jọ́stọ̀s e a beè olòó fầ Bàrì. Tọ gbálàa beè di kpàn tọ Bàrì pá Júùa.

8 Kríspọ̀s e a dú nen tule tọ Bàrì pá Júùa nè dénè pá a tọ beè dẹlẹ nyíe boo Dõò. Dõòna kà gấ bug gbò nen e ba è di Kọ́rìnt e bà dấná gé Lé Kpẹaá beè dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s vaá bà tú múú logmava.

9 Ene dee bílá dee, Dõò beè kùùlà dẽe Pọ́ọ̀l vaá kọ́ nèe kọ, “Pọ̀ á gá siíni, lóni á gá ọọ, sõò kil sḭ́ gè vee Lé Kpẹaí,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 mè nda dìní ló. Tọ́ọ̀ nen náa é láá siíni vaá síni pọ́lọ́, boo bée kọ gã́ bug gbò nen e ba é fã nda di boní.”

11 Vóá à naa, Pọ́ọ̀l beè gboó tú ene gbáá nè báà sĩ́ tõòma boná, vaá olòó nóòmà mon bel Bàrì gbò nen.

12 M gbò tṍó e pá Róm̀ beè í bá ló Gálìò kọ á dú nen e a gé bẹ̀l Akáíà, gbò tule pá Júù beè gboó gbá bilá ló sii Pọ́ọ̀l vaá faaláe má Gálìò kọ á beeláe bel ló.

13 Ba beè kọ, “Gbálài gé gbĩ́ gè ló bel, naa ní e gbò nen é fã Bàrì m sĩ́ deè e bè náa gbáá ló nu e log kọ́!”

14 Pọ́ọ̀l gá è gé ló bel, tṍó e Gálìò gboó kọ́ nè pá Júù kọ, “Be o beè kọi kọ gbálài dọ ene kà log à bè ge bó ene íb bàg, m̀ gá è láá pee tṍó vaá gbànii tṍ ló.

15 Sõò tã́gíní bé e a dú dùlà bel e a kil boo mon bel nè bée nè boólo logá, boolo kpoogei dee ló. Nda nímm̃ é béélá na kà bel!”

16 À gboó kpóva lọl tọ bèèla belá.

17 Dénè ọ̀và beè gboó sii Sọ́stànìz, e a dú nen tule tọ Bàrì pá Júùa, gbẹa kà lèlà sĩ́ tọ bèèla belá vaá bòmie. Sõò Gálìò náa è kolmá tọ́ọ̀ nu.

18 Pọ́ọ̀l beè kpáá tú kà zivè tõò dee tõòma ló gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s e bà di Kọ́rìnt. A beè kọ bà á agẹlẹ ló, vaá à gboó zọ̀ Presélà nè Akílà bã faà sĩ́ múú àà tãanè Sírìà. Kọ bé à kálá bã faà sĩ́ múú aa Sẹnkríà, a beè zẹ́ẹ́ kọ̀ọ̀à gyáa lọa togó gbẹa kĩ́é boo bée zìgà nu e a beè zìgà.

19 Ba beè íná Ẹ́fẹ̀sọ̀s, vaá Pọ́ọ̀l à gboó aa nvée Presélà nè Akílà gbẹa kĩ́é. A beè bã tọ Bàrì pá Júù vaá zọ̀ pá Júù loá bel boo mon bel Bàrì.

20 Ba beè bànie kọ á kpáá tõonièva ló zivè beg dẽe tṍó, sõò Pọ́ọ̀l náa beè zigà.

21 Tãa vó, tṍó e a gé àà, a beè kọ́ nèva kọ, “Be à dú bùlà Bàrì, m̀ é ooà kẽ dúí ló.” Vóá à naa, a beè gboó bã faà sĩ́ múú aa Ẹ́fẹ̀sọ̀s àà.

22 A beè kọ̀ọ̀la kẽ Sizaríà, vaá tṍó e a íná kĩ́é, a beè gboó sí Jerúsàlẹ̀m gé kànà mon bõòna ló Kráìst, kọ bé à kálá má sĩ́ Ántìọ̀k.

23 Pọ́ọ̀l beè zẹ́ẹ́ tú sìgà dee tõòma Ántìọ̀k, kọ bé à kálá àà vaá sígági gbò bon e a di bálá sĩ́ Galésìà nè Fréjìà gé nè agẹ nyíe gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 Tốóá ene kà gbálà Júù, e a beè mèà gbẹa Alẹkzándrìà, e a bée kọlà
Apọ́lọ̀s, beè dú Ẹ́fẹ̀sọ̀s. A beè palà ge nyímá Kpá Káí vaá à ólò láá palà bel.

25 A beè nó nu e a kil ló Dõò, vaá a beè tú gbele bá kpóó tàn lómá bel Bàrì
vaá nóòmànà gé gbò nen kà lèlà bá nu e ẹlẹ nyímá e a kil ló Jíìzọ̀s, náa kal ló
bée kọ a è nyímá áá nu e Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, beè nóòmà kilma ló Jíìzọ̀s.

26 A beè dàlà togó taaá ló vaá tõo m tọ Bàrì pá Júù ló bel Bàrì. Tốó e Presélà
nè Akílà mon bé e a gé ló bel Bàrì naa, ba beè gboó kólíe kilma ba tọ vaá
kpáá palà ge dò bá nu e a kil ló Jíìzọ̀s nèe.

27 Apọ́lọ̀s beè noo gè àà kil Akáíà vaá gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s e bà di
Ẹ́fẹ̀sọ̀s beè gboó nvèè bá nèe m ge émí kpá má gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s
e bà di Akáíà kọ bà á túe boo kà lé bá. Tốó e a íná kĩé, a beè dú nvèè bá nè
gbò e sàn nyíe Bàrì náa kọ bà á dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s.

28 Boo bée kọ a beè ló bel èl bá pá Júù gbẹa kè sḯ dénè gbò nen tốó e a bugi
lọl m Kpá Káí tẹlẹ bàlà kẽ vaá naa kọ bà á nyímá kọ Jíìzọ̀s ní Méné e Bàrì Sa
é.

Tóm 19

1 Boo tốó e Apọ́lọ̀s beè di Kọ́rìnta, Pọ́ọ̀l beè tení kà kpấá boo kpò vaá dọ
Ẹ́fẹ̀sọ̀s. Pọ́ọ̀l beè dọ boo sìgà gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s e ba è di kĩé.

2 À gboó bḯínáva kọ, “É kọ o beè iẹi gé Nyómá Káí tốó e o beè zigai ló kpẹa e
a kil ló Jíìzọ̀sa?” Bà aalá nèe kọ, “Ẹ́èe, è gáà beè zẹẹ́ dã kọ Nyómá Káí dì.”

3 Boo bée vó, Pọ́ọ̀l beè kpáá bĩínáva kọ, “Éé ní e o beè logai múú ló é?” Bà
aalá kọ, “Ge loga múú nyòòmà nu e Jọ́ọ̀n, Nen Lógmà Múú, beè nóòmà.”

4 Pọ́ọ̀l beè gboó kọ, “Jọ́ọ̀n beè logmá múú gbò nen boo tốó e bà ọ́gá ló ba
pọ́lọ́, vaá a beè kọ́ nè pá Ízràẹ̀l kọ bà á dẹlẹ nyíe boo nen e a gé dúè nvée
ẹlẹ--e a náámá Jíìzọ̀s.”

5 Tốó e gbòa dấ bel e Pọ́ọ̀l lóá, ba beè gboó kọ bà á túè múú logmàèva boo
bée Dõò Jíìzọ̀s.

6 Pọ́ọ̀l beè dẹlẹ́va bá ból, vaá Nyómá Káí à gboó dọ̀va boo. Bà gboó ló bel m
dõòna kà dém bel vaá kọ́ kpẹa Bàrì.

7 Dénè ọ̀và beè láá toolá òb nè bàà gbálà nen.

8 M taa ḗ, Pọ́ọ̀l beè olòó bã tọ Bàrì pá Júù vaá taaá ló ló bel Bàrì nèva. A beè
olòó zọ̀va lóá bel e a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì vaá gbḯ gè naa kọ bà á nyímá kọ nu e
a gé kọ́è dú kà kà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Sõò sìgà ọ̀và beè ié agẹ togó vaá bà náa è ziga ló mon belá. Ba beè gboó dàlà togó elá kè sḿ dénè gbòa ló pọ́lọ́ bel nyòòmà dò bá nu e a kil ló Dõò. Pọ́ọ̀l beè gboó ààvá ló vaá faalá gbò e bà ziga ló mon belá kilma boo be tọ kpá Teránọ̀s vaá olòó nóòmàva mon bel Bàrì kọ̀láá dee.

10 A è kil sḿ gè olòó naa vói m bàà gbáá, naa ní e dénè gbò e ba è di bálá sḿ Ésìà, pá Júù à bè gbò e bè níì pá Júù nì, beè dā̃ mon bel Dõò.

11 Bàrì géè tú Pọ́ọ̀l simági gbele gbele dònò tóm dṹùnè,

12 naa ní e ba è tú kà bè a báà kàn e a ólò fãàmà sḿ nè ní e a ólò uuá nu báná nyíee tố́ó e a sí tóm, má gbò zọ̀ ló kọ bà á tọ́ bá ló, vaá kpá lóva à valí, vaá zọ à àànàva gé m.

13 Sìgà pá Júù e bà ólò kẹgili tění ló kẽ vaá kpó gbò zọ lọl m nen beè gboó gbḿ gè tú bée Jíìzọ̀s kpomá gbò zọ lọl m nen. Ba beè kọ́ nè gbò zọá kọ, “M lẹẹlài bel kọ ó ténii aalii m není boo bée Jíìzọ̀s e Pọ́ọ̀l ólò kọ́ kpẹa e a kilie lóá.”

14 Àlàbà kà vígà pá gbálà e bà dúá gbàà, pá nvín nen togó vààla gyọ́ọ e a kọlà Skívà, géè naa vó.

15 Sõò zọá beè aalá nèva kọ, “M̀ nyímà ló Jíìzọ̀s. M̀ nyimá ló Pọ́ọ̀l. Sõò boolo bà mée é?”

16 Gbálà e zọ dìe m̄á à gboó pẹẹ aa kẽ vaá bé dénè ọ̀và èl bá, naa ní e bà tú kóló kè tḗva nè kom kom ló teemá aa tọá.

17 A beè siimà pọ̀ dénè pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì e ba è di bon Ẹ́fẹ̀sọ̀s e bà dā̃ belá, vaá bà gboó palà ge nvèè ka ló bée Dõò Jíìzọ̀s.

18 Gā̃ bug gbò e ba è ziga ló mon bel Bàrì beè gboó dù vaá kọ́ ba pọ́lọ́ tẹlẹgi bàlà kẽ kè sḿ dénè gbò nen.

19 Gā̃ bug ọ̀và e ba beè olòó bó biè simagi kele kele íb sḿ tóm beè domàgì ba kpá vaá gbá bõonè vaá kpá sā̃ ló gbẹa kè sḿ dénè gbò nen. Ba beè bugi kpègè e dénè ba kpáá sí vaá à toolá gā̃ bug kpègè e ene nen tóm é láá dé m àlàbà tub (140) gbáá.

20 Vóá bé e kpóó Dõò beè naa kọ a mon bel á ié kói vaá zààlà naa é.

21 Boo tố́ó e nuá ni naaá lọ̀l, Pọ́ọ̀l beè gboó noo m a bùlà kọ à é ténìe Masẹdónìà nè Akáíà vaá maè sḿ Jerúsàlẹ̀m. A beè kọ, “Tố́ó e m é íná kĩé, m̀ é íè ge kãana gé pá Róm̀.”

22 Boo bée vó, a beè gboó lẹẹ̀là Témọ̀tì nè Irástọ̀s, e a náámá bàà nen e a ólò nvèè bá nèe, kilma Masẹdónìà, boo tố́ó e ẹlẹ beè zẹẹ́ kpáá tõo bálá sḿ Ésìà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 Kà lèlà tốóá, kà zivè kà tãàgà beè náá Ẹ́fẹ̀sọ̀s boo bée dò bá nu e a kil ló
Dõò.

24 Ene kà gbálà e a ólò tú ẹ́ẹ́ kpé dèmmà nu, e a bée kọlà Damítrìọ̀s, beè olòó
kpẽ́ tõò kpègè nè pá a gbò tóm kọ bà á tú ẹ́ẹ́ kpé dèmmàgì ńtọ káí e a belí
mèà íb ní ba ńbàlì e a kọlà Átèmìs vaá olòó oogi.

25 A beè gboó kolí dénè pá a gbò tómá nè dõòna gbò e bà ólò sina gé íb tómá
bõònè vaá kọ́ nèva kọ: “Pá ńda kóò, ò nyímài kọ tómí ní e a ólò nèi gyấá é.

26 Boolo monii vaá dấi nu e gbálà e a kọlà Pọ́ọ̀l gé náaí. À kọ gbò ńbàlì e bà
dèmmà bá níì Bàrì nì vaá à ló belí, naa ní e gấ bug gbò nen á zigà kọ à dú kà
kà. Náa ló gbẹa áá Ẹ́fẹ̀sọ̀si, sõò à ló, naa ní e sigè ńkem à ló bééá ló zivè kà
Ésìà.

27 Níì áá gè kọ à dú gẹẹ gẹẹ ló kọ bẹẹ tómí é ie kyọ̀à bée nì, sõò à dúná gé
gẹẹ gẹẹ ló kọ gbò nen náa é túna tọ káí gbele bàlì Átèmìs kolmá tọ́ọ̀ nu vaá
ba é gboó ẹ̀b bàlì Átèmìsi e dénè gbò nen e a di bálá sĩ́ Ésìà nè zivè kà bàlà
boo ólò fãiá tẹlẹ kẽ.”

28 Bõònà gbòa gé dấ gé naa vó, bà gboó bã́ sṹg vaá dàlà togó vulí kpấ kọ,
“Átèmìs, e a dú bàlì pá Ẹ́fẹ̀sọ̀s, ní e a bọọ é!”

29 Ba beè gboó nvèè tãàgà beeá ló zivè kà boná, vaá gboó sii Gáíọ̀s nè
Aristákọ̀s, e pálàa ọ̀và dú Masẹdónìà e ba è zọ̀ Pọ́ọ̀l gbá tọ, vaá gbá kpònva
kilma ke dẹi tọ gbò.

30 Ẹlẹ, Pọ́ọ̀l, beè gbĩ́ gè dọ bàlà kẽ ló gbòa, sõò gbò vígà m Kráìst náa beè
zìgà.

31 Sìgà pá a kóò e bà dṹùnà gbò tule bálá sĩ́ Ésìà beè émína gé kpá máe vaá
bànie kọ á gá dú ke dẹi tọ gbòa.

32 Boo tốóá, ba beè di e bà géè nvèè tãàgà zivè kà ke dẹi tọ gbòa. Sìgà gbò
gé kovà vaá ló ene ból, boo tốó e na gbòa gé ló dõòna ból, boo bée kọ gbele
tõò ọ̀và náa beè zẹ́ẹ́ nyimá ló nu e ba è bõoná ke dẹi tọ gbòa boo.

33 Pá Júù beè tãagi bá Alẹkzándà kọ á kil deè sĩ́ gbòa vaá sìgà gbòa à kọ á ló
bel. Alẹkzándà beè gboó tú bá lomá bel kọ bà á pĩi gã́. A beè gbĩ́ gè ló bel
boo gbò e bà siiá.

34 Sõò tốó e bà nyímá kọ ẹ̀ẹ̀ pá Júù, dénè ọ̀và beè gboó gbá tú bàà kà ávà
vulmá kpã́ kọ, “Átèmìs, e a dú bàlì pá Ẹ́fẹ̀sọ̀s, ní e a bọọ é!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

35 Dee dee nvée sõò, nen émì kpá boná beè gboó pĩìnèva, vaá kọ: “Pá
Ẹfẹ̀sọ̀s! Kọ̀láá nen nyímá kọ beéle bon Ẹfẹ̀sọ̀si ní e sḭ́ Átèmìs nè kĩ e dem káí
e a è dọ̀ aa káálaá dì e.

36 Tọ́ọ̀ nen náa é láá amà sàn kọ á gé naa vó. Vóá à náa, pĩinii gḭ́i vaá ó gá
naanii tọ́ọ̀ nu e nyima á gé m.

37 O beè faalai gbò gbálài domai kĩí, náa kal ló bée kọ bà náa è zìb nu lọl sḭ́
bẹẹ gbele bàlì à bè ge ló pọ́lọ́ bel e a kilíé ló.

38 Be Damítrìọ̀s nè pá a gbò tóm kọ bà ièè bel e bà é lóe ló nen, è íè tọ bèèla
bel e gbò bèèla ólò di m ba dee bèèla bel. Ba é láá sí kĩé gé nè kpẹa.

39 Sõò be ò kpáá iei dõòna kà nu e o é kọ́i, na kà bel é lóá dee e pá bon ólò
bṍóná.

40 Boo bée kọ à dú gẹẹ gẹẹ ló gè kọ ba é láá lói bel ló kọ mè è nvèè tãàgà
nieí, vaá née íè tọ́ọ̀ nu e e láá tú tãàgài gbá ból.”

41 À ló bel naa vó lọ̀l, à gboó zaali bồòna lóá.

Tóm 20

1 Boo tṍó e tãàgàa ni tá sḭ́, Pọ́ọ̀l beè gboó kolí gbò e bà ólò nyoone nvée
Jíìzọ̀s bõonè vaá ló mon bel agẹ nyíe nèva be sḭ́ à gboó kálá kọ à ààlìè. À
gboó àà vaá tãanè bálá sḭ́ Masẹdónìà.

2 A beè tení beeágí gbò bon e a di m dó kĩé vaá lógági kà tồò mon bel agẹ
nyíe nè gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s. A beè gboó íná Akáíà

3 vaá tõo kĩé taa ḗ. À géè kpoogá dee ló gè má sḭ́ Sírìà. Tṍó e a dḗ kọ pá Júù
géè noo kọ ba é fẹ́ẹ̀e, à gboó noo gè òòà kẽ tení Masẹdónìà.

4 Sópàtà, nvín Péròs, e a dú Beríà, Aristákọ̀s nè Sẹkúndọ̀s e bà dú
Tẹsalọnáíkà, Gáíọ̀s e a dú Dábì, Tékèkọ̀s nè Trọ́fèmọ̀s e bà dú Ésìà, bii ló
Témọ̀tì, beè zọ̀e di boo kyềèa.

5 Baala beè gyàà sḭ́ kẽ beele àà vaá gé élá Tróàs bànài.

6 Tṍó e Vààla Gyọ́ọ̀ e pá Júù ólò dé Fétúlú e Nu e a ólò Gbuuve á gé Gbàà ni
tá sḭ́, beele beè gboó bã faà sḭ́ múú aa Fílìpàì, vaá ní e a égè vòò dee, è gboó
inává ló Tróàs. E beè tú àlàbà dee tồòma kĩé.

7 Ló èlà Dee Kálálolo, e beè bõoná ló gè gbaá ló deá gyḗá. Pọ́ọ̀l beè gboó
dàlà togó ló bel nè gbòa. A è kil sḭ́ gè ló bel dọ̀mà taa tóm dáá, boo bée kọ ẹlẹ
é aa tṍó e dee é zilà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Gấ bug té sấ géè bẹ́ m àn boo tọ gbàn deè kĩ e e è di bốónáá.

9 Ene kà nvín ãa gbálà e a bée kọlà Útìkọ̀s beè di ĩì tế boo nvíndò, vaá boo tốó e Pọ́ọ̀l tú zivè beg dẽe tốó kilma sḭ́ gè lomá belá, dáá beè gboó bã dẽe Útìkọ̀s vaá à gboó vẹẹá aa boo ní e a égè taa kpãa tọ gbàn deeá dọ kunu kẽ. Bà gè dàlàe lọl boo, a è ù.

10 Sõò Pọ́ọ̀l beè dẽe dọ kunu kẽ vaá màe boo vaá koóe bìià ló. À gboó kọ, “Ó gá tãagai, mè à di dùm!”

11 À gboó dẽe òòà kẽ kil boo tọ gbàn deèa gé baagi fétúlúá vaá bà gboó gbá dè. Tốó e a ni tú zivè tồò tốó lomá bel nèva dọ tốó e nààní baa, a è gboó àà.

12 Ba è gboó faalá nvín ãa gbálàa, e a di dùm, kilma be, vaá nyíeva è gboó palà ge ẹẹ.

13 Beele beè gyàà sḭ́ kẽ Pọ́ọ̀l bã m mìàló vaá tãanè Ásọ̀s. E beè kọ e é íná kĩé vaá è kọ́ Pọ́ọ̀l á bãi ló. A beè zọ̀i bílá ló naa vó boo bée kọ ẹlẹ è kyãàmà tọ tění boo kpò má sḭ́ kĩé.

14 Tốó e a ínái ló gbẹa Ásọ̀s, a beè gboó bãi ló vaá è gboó tãanè Metelínì.

15 Tốó e dee ni zilà e beè gboó aa kĩé vaá tãanè Kíọ̀s. Dee e a bẽene, è fùl dọ boo kpò e múú bééá tění ló, e a kọlà Sámọ̀s, vaá ní e a égè taa dee è íná Mailítọ̀s.

16 Pọ́ọ̀l beè noo kọ a é ténìè sḭ́ múú e bè náa é beeàe Ẹ́fẹ̀sọ̀s, kọ bé náa peelìè tốó gbẹae bálá sḭ́ Ésìà. A beè di boo gbala gbala kọ bé, be à válí, à ínáe Jerúsàlẹ̀m bé à kálá dú dee Pẹ́ntìkọ̀st.

17 Pọ́ọ̀l beè élá Mailítọ̀s lẹẹ̀là tóm kolmá gbò tule bồòna ló Kráìst e bà di Ẹ́fẹ̀sọ̀s kọ bà á dù gé monìè.

18 Tốó e bà ínáe ló, a beè gboó kọ́ nèva kọ: “Boolo nyimai bé nda è tõo naa dénè tốó e m beè dìí lóá, lọl dàlà togó túá dee e m beè íná bálá sḭ́ Ésìà.

19 M beè gbẹa gḭ́ì tó dẽe vaá palà ge tú kilma kpá ló kẽ simá tóm nè Dõò, kè bá mòn tãàgà e m beè dì tení dú ló nòò nu e pá Júù beè noo nyòòmàm̄.

20 Boolo nyímài kọ ním̄ beè aa ló gè kọ́ tọ́ọ̀ kà nu e a é dú nvèè bá nèi, boo tốó e m géè ló bel Bàrì vaá nóòmài nu gbẹa ke dẹi nè m bọọ tọ.

21 M beè palà ge dùùlà bá deè tố pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì kọ bà á ọ́gá aa ló ba pọ́lọ́ vaá kìià kẽ nyoone Bàrì vaá dẹlẹ nyíe boo bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

22 “Vaá kátogói, m̀ é íè ge gbàn tố ló Nyómá Kái vaá tãanè Jerúsàlẹ̀m. Nímm̃ nyímà ló nu e a é naám̃ ló gbẹa kĩé,

23 daalá lọl ló gè kọ Nyómá Kái beè kọ́ nèm̃ kọ, m kọ̀láá kà bon e m ínà, bà é nvèèm̃ tãàgà ló vaá bà nveèm̃ tọ kpọ́gọ́lọ́.

24 Sõò na di dùm náa bọọm̃ ló. Áá nu e a bọọm̃ ló ge sí nà tóm e Dõò Jíìzọ̀s beè nèm̃ kọ ḿ sìi ínmá kùbmà, e a náámá gè vee Lé Kpẹa e a kil ló sàn nyíe Bàrì.

25 “M beè kyãà íná ló dénè bọ̀ì vaá vee Lé Kpẹa e a kil ló lẹẹlà bel Bàrì nèi. Sõò kátogói, gbanii tố, m̀ nyímà kọ tọ́ọ̀ bọ̀ì nóo é kpáá monnám̃i.

26 Vóá à naa, m̀ gé palà ge kọ́ nè dénè bọ̀ì nieí kọ, be à gá náa ene bọ̀ì ò pei, a mii á gé ból nda.

27 Boo bée kọ m̀ gáà aa ló ge kọ́ dénè nu e a kil ló bùlà Bàrì nèi.

28 Vóá à naa, kuái dẽe ló bọọ bá vaá ò kunai gé dẽe ló dénè gbò nvín naanà ból e Nyómá Kái beè túva nvèèí bá kọ ó kuiva dẽe lóá. Túi bá e gbò kù dẽe ló naanà ból ólò faamá naanà bólá, faamai bõona ló Dõò, e a beè tú a mii zalma naama ńlẹ.

29 M̀ nyímà kọ tố́ó e nda é àà, gbò e bà é gbò gyãà belí kpẹẹ́ é dú gé bãi zẹẹ́, vaá gbḭ́ gè kyọ̀ sḭ́ gbò nvín naanà bólí.

30 Tố́ó é dú e sìgà gbò e bà aa zẹẹ́ boolo é beè kpọ́ kyáá bel gé naa kọ gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s á ààe nvée vaá nyoonèe nvée baala.

31 Vóá à naa, ẹai lói, vaá ò kẽeai boo kọ m beè gbẹa gḭ́ì tó dẽe, bílá dee nè ẹ́ẹ́ èlà, vaá olòó nóòmà nu dénè bọ̀ì m taa gbáá.

32 “Vaá kátogói, m̀ túi nvee bá Bàrì kọ á faalái vaá bànii kọ ó kẽeài boo mon bel e a kil ló a sàn nyíe. A é láá tìb bọọ zìgà bel vaá nèi dénè gyọ́ e a kuu gbò e Bàrì ni kpoolà naama pá ńlẹ.

33 M̀ gáà ie bẹẹ dẽe ló kpègè à bè kọ̀là ló tọ́ọ̀ bọ̀ì.

34 Boolo nyímài kọ nda è tú ńda báí simá tóm vaá gbḭ̃má kọ̀láá nu e a è dú bíi ló nda nè gbò e ba è dìm̃ ló.

35 M beè naa zogèi, m kọ̀láá sḭ́ deè e a dì, kọ è íè ge tú kpóó simá tóm naa vó kọ bé è ie kpègè e e nvèèmà bá nè gbò tãa, vaá olòó kẽ̀èà boo bel e Dõò Jíìzọ̀s beè kọ́á kọ: 'Tã́áná dee bá di ló nen e a nè èlmà nen e a tú.’ ”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

36 Tốó e Pọ́ọ̀l ló belá nèva lọ̀l, a beè gboó zọ̀va kumi dúnú kẽ vaá tãàgà ló Bàrì.

37 Gĩì beè ọví ààvá dẽe boo tốó e bà gé sii Pọ́ọ̀l bììà ló vaá kọ́ nèe kọ á naa vó.

38 Nu e a beè palà ge biiléva nyíe kọlà kọ à kọ́ bà náa é kpáá monnàèe. Bà gboó tulee ínmá ló mìàló e a é bã m̄á.

Tóm 21

1 E beè kọ bà á agẹlẹ ló, vaá è gboó ààvá ló. E beè gboó bã m mìàló e a ọvíi lele tẹlẹ Kọs. Dee e a bẽene, è íná Róòdz, vaá è kil sḩ aa kĩé tãanè Pátàrà.

2 E beè mòn ene kà pọ̀b mìàló kĩé e a géè má sḩ Fanísìà. È gboó bã m àà.

3 E beè íná kĩ e e láá tõo mòn Sáíprọ̀s. È gboó túe gbẹẹ boo bá kìe vaá ọ́ví maáá tãanè Sírìà. Mìàlóá beè kọ̀ọ̀la kẽ bon Táíà vaá beele è gboó aa m dọ boo kpò, boo bée kọ kĩé ní e ba è tõo vaá làb gyọ́ lọl m é.

4 E beè mòn sìgà gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s vaá è gboó tõová ló kĩé àlàbà dee. Nyómá Kái beè túva kọma nè Pọ́ọ̀l kọ á gá sí Jerúsàlẹ̀m.

5 Sõò tốó e àlàbà deeá ní égá, e beè gboó àà vaá kil sḩ boo bẹẹ kyẽè. Dénè ọ̀và, bii ló ba va nè ba gbò nvín, beè zọ̀i gbá tọ aa boná íná boo ẹẹ́ sãa e a di gã́ peneá. Dénè bẹ̀ì beè gboó gbá kumí dúnú kẽ vaá tãàgà ló Bàrì gbẹa kĩé.

6 Tốó e e ni kọ́ nè ene kọ ene á naa vó lọ̀l, beele beè gboó bã m mìàló vaá baala à kììà kẽ àà kil be.

7 E beè kil sḩ boo bẹẹ kyẽè, vaá ọ́ví aa Táíà dọ Tọlaméàs. E beè kànà mon gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s e bà di kĩé vaá tõová ló ene dee.

8 Tốó e dee ni zilà, e beè aa kĩé vaá tãanè Sizaríà. Tốó e e ínà Sizaríà, e beè tõo tọ Fílìp, nen lò bel Bàrì, e a dṹùnà àlàbà nen nvèè bá e bồòna ló Kráìst beè sà gbẹa Jerúsàlẹ̀ma.

9 Fílìp beè ié ténì kà nvín pá nyáá, e bà gáà ia dóm, e bà ólò kọ́ bùlà Bàrì.

10 Tốó e e ni tõo kĩé kà tồò dee, ene nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Ágàbọ̀s beè aa Judíà dù.

11 A beè dúí ló vaá tú díí tồò tḗ Pọ́ọ̀l bọbmá pálàa kà kpóó tọ ẹlẹ nè bá ẹlẹ vaá kọ, “Nee bé e Nyómá Kái kọ́í: ‘Níí bé e pá Júù e bà di Jerúsàlẹ̀m é bọ́vi tẹ̀ íe díí tồò tḗí naa é, vaá bà é túe nvee bá gbò e bè níì pá Júù nì.’ ”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Tốó e e dấ naa vó, beele nè dõòna gbò e bà di kĩé beè gboó bàn Pọ́ọ̀l kọ á gá sí Jerúsàlẹ̀m.

13 Sõò a beè aalá kọ, “Éé ní e o tói vaá bọlẹm̃i nyíe ló é? Ḿ gé kpènà ló nè áá kóló gè kọ bà á bọ́vim̃ gbẹa Jerúsàlẹ̀m, sõò m̀ dìnà ge kpènà ló nè ge ú gbẹa kĩé boo bée Dõò Jíìzọ̀s.”

14 Née beè láá kpègie lọl ló gè sí Jerúsàlẹ̀m. Vóá à naa e beè gboó sọ̀e bá vaá kọ, “Bùlà Bàrì á naaá.”

15 Tốó e e ni tõo kĩé sìgà dee lọ̀l, e beè gboó kpoogá dee ló vaá àà tãanè Jerúsàlẹ̀m.

16 Sìgà gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s, e bà dú Sizaríà, beè zọ̀nài gé gbá tọ, vaá faalái kilma tọ Nésàn, kọ é tõo kĩé. Gbálài beè dú Sáíprọ̀s vaá a è dì gbàà túá gbò e ba è zẹ́ẹ́ dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s.

17 Tốó e e ni íná Jerúsàlẹ̀m, gbò vígà m Kráìst e bà di kĩé beè palà ge túi boo kà lé bá.

18 Dee e a bẽene, Pọ́ọ̀l beè zọ̀i gbá tọ gé mòn Jém̀z, vaá dénè gbò tule bồòna ló Kráìst beè dì.

19 Pọ́ọ̀l beè kànà mon dénè ọ̀và, vaá à gboó noo tế nèva dénè bé e Bàrì beè túe simàè tóm zẹ̀ẹ̀ gbò e bè níì pá Júù nì naa.

20 Tốó e bà ni dấ nu e a kọ́ lọ̀l, dénè ọ̀và beè gboó lèèlà Bàrì. Bà gboó kọ: “Vígà m Kráìst, olo é láá mònmà dẽe bé e bóó nè bóó bóó pá Júù dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s vaá dénè ọ̀và à palà ge ié tàn ge sẹlẹ Log Mózìs naa.

21 Ba beè kọ́ nèva kọ mè ò géè nóòmà dénè pá Júù e bà di kpá dó gbò e bè níì pá Júù nì kọ bà á gá sẹlẹna Log Mózìs, nè ge kọ bà á gá koo ba gbò nvín pá gbálà, à bè ge naa nàà nu kunu kẽ pá Júù.

22 Ba beè íè ge dấ kọ o è dù. È é gboó naa naa và é?

23 Nee nu e beele gbḩ gè kọ ó naaí. À íe ténì nen e bà di kĩí e ba è zìgà zìgà nè Bàrì.

24 Faaláva kilma boo be Tọ Káí vaá ò zọva gbá naa nàà nu ge di õoà kè sḩ Bàrì. Kpḩva kpègè boo kọ bé bà láá kọ̀ọ̀à gyáa lọa bólva. Vó é náa kọ dénè nen á nyimá kọ dénè nu e ba è lóni lóá beè kyáá bel é, mè olo tõo dì belí bé e Log Mózìs kọ́ naa.

25 Sõò kilma ló gbò e bè níì pá Júù nì, e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀sa, e beè lẹ̀ẹ̀là kpá máva vaá kọ́ nèva kọ bà á gá dé tọ́ọ̀ kà nu e ba è vaamá gyọ́ọ̀ nè gbò

© 1996 by Biblica, Inc.®.

ńbàlì e bà náàmà bá, à bè ge bà mii nu, à bè gè bà nom e bà ììlà òò fẹ̀, nè ge kọ bà á gá tõo m dùm kùnà kúnà.”

26 Vóá à naa, tố́ó e dee ni zilà, Pọ́ọ̀l beè gboó faalá ténìva kà nená kilma boo be Tọ Káí gé zọ̀va naa nàà nu ge di õoà kè sḭ́ Bàrì. A beè gboó bã boo be Tọ Káíá gé naa kọ gbò vààla gyọ́ọ́ọ á nyima kọ àlàbà dee ní e bà é naamàè nàà nu ge di õoà kè sḭ́ Bàrì, kọ bé bà gboó neè vọ́b e a kuulìè bá bu ọ̀và é.

27 Tố́ó e àlàbà deeá é gé egá, sìgà pá Júù e bà aa bálá sḭ́ Ésìà beè gboó mòn Pọ́ọ̀l e a è di boo be Tọ Káíá, bà gboó bã m bõ̀ònà gbòa nyòòmà Pọ́ọ̀l vaá siíe.

28 Ba beè vulí kpḭ́ kọ, “Pá Ízràẹ̀l, dui mè é gbá sii gbálài! Neenii gbálà e a géè nóòmà gbò nen kọ̀láá ke tõ̀ò kọ bà á gá tú pá Ízràẹ̀l nè Log Mózìs nè Tọ Káíí kolmá tọ́ọ̀ kà nuí. Vaá kátogóí a fáálá sìgà gbò e bè níì pá Júù nì bãma boo be Tọ Káíí, naamá gè kyọ̀gàlà kĩ e a di káíí.”

29 (Ba beè kọ́ vóí boo bée kọ ba beè mòn Trọ́fèmọ̀s e a dú Ẹ́fẹ̀sọ̀s e a è di ló Pọ́ọ̀l zẹ̀ẹ̀ tọ boná, vaá ba è gboó ié bùlà kọ mè Pọ́ọ̀l beè faaláe bãma boo be Tọ Káíá.)

30 Zivè kà boná beè bũ̃ùgà, vaá gbò nen è gboó téá aa kọ̀láá ke tõ̀ò dù vaá gyáválá ló Pọ́ọ̀l. Ba beè gboó siíe duulà kẽ lọl boo be Tọ Káíá. Tẽ̀ẽnè tố́óá, bà gbalẹ̀ boo kùb gbò nu tọ e a tení bã boo be Tọ Káíá.

31 Boo tố́ó e gbò e bà géè nvèè tãàgàa géè gbḭ́ gè bòm Pọ́ọ̀l fẹ̀a, kpẹa beè gboó íná tố́ pọ̀b nen togó gbò bé pá Róm̀ kọ mè zivè kà Jerúsàlẹ̀m di m tãàgà.

32 Tẽ̀ẽnè tố́óá, pọ̀b nen togó gbò béá beè gboó gbalẹ̀ boo faalá sìgà gbò bé nè ba gbò tule vaá téá gé zọ̀ gbò e bà géè nvèè tãàgàa nyòònà. Tố́ó e gbòa mon gbò bé nè ba pọ̀b nen togó e bà gé dú, ba beè gboó elá ge bòm Pọ́ọ̀l.

33 Pọ̀b nen togó gbò béá beè gboó kyãà bã ló Pọ́ọ̀l vaá siíe, vaá kọ bà á tú bàà tọ díí kpọ́gọ́lọ́ bọ́bmáe. À gboó bĩ̃íná kọ, “Gbálài mée, vaá éé ní e a è náa é?”

34 Sìgà gbòa beè vulí kpḭ́ kọ ene gḭ́, na gbòa à kọ́ dõòna gḭ́. Ba beè nvèè kòvà, naa ní e pọ̀b nen togó gbò béá náa è láá dḭ́ tḭ́ kà lèlà nu e ba è kọ́ à náa. Vóá à naa, à gboó lẹ̀ẹ̀là pá a gbò bé kọ bà á tú Pọ́ọ̀l kilma boo be gbò bé.

35 Gbò béá beè faalá Pọ́ọ̀l ínmá ló nu e bà ólò dẽe bã boo ba tọá. Bà gboó dàlàe boo bée kọ gbò e bà géè bòmieá beè bọọ gè nvèè tãàgà.

36 Dénè ọ̀và beè kõ̀òà dúé nvée vaá olòó vulí kpḭ́ kọ, “Fẹíe!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

37 Boo tố́ó e gbò béá ni íná ku ló ba tọ e bà é gé tú Pọ́ọ̀l nvee m, a è gboó kọ́ nè pọ̀b nen togó gbò béá kọ, “M̀ gá è gbḭ́ gè ló bel nèni.” Pọ̀b nen togó gbò béá à bḭ̃náe kọ, “É kọ ò ólò ló Gríìk?

38 É kọ olo níì gbálà Íjèpt e a beè dàlà togó tố́ó e a kil nvéeá bé gbò e a gé bẹl vaá faalá òb bóó (4,000) gbò gbálà e bà ólò bé gbò e bà gé bẹl kilma boo kpáá bàlà ólá nì?”

39 Pọ́ọ̀l beè aalá kọ, “Nda pá Júù, e m beè mèà gbẹa bon Tásọ̀s e a di bálá sḭ́ Silésìà. Nda nvín sãà bon e ka di ló. Nvèè bá nèm̄, mè ḿ ló bel nè gbòi.”

40 Pọ̀b nen togó gbò béá beè gboó nèe deè. Pọ́ọ̀l à gboó elá boo nu e bà ólò dẽe bã boo tọ gbò béá vaá tú bá lomá bel nè gbòa kọ bà á pḭ̃i gã́. Tố́ó e gbòa ni pḭ̃i gã́, Pọ́ọ̀l beè gboó tú dém bel Híbrù lomá bel nèva kọ:

Tóm 22

1 “Pá na vígà nè pá nà tẹ̀, gbaním̄i tố́ ló, mè m̀ é kọ́ nu e a è nááá nèi kátogói!”

2 Tố́ó e bà dã́ e a gé tú dém bel Híbrù lomá bel nèva, ba beè gboó kpáá palà ge pḭ̃i gã́, vaá Pọ́ọ̀l à gboó ló bel kilma sḭ́ kọ:

3 “Nda pá Júù, e m beè meà gbẹa bon Tásọ̀s e a di bálá sḭ́ Silésìà, sõò m beè bọọ aa kẽ gbẹa bon Jerúsàlẹ̀mi vaá nó nu kè bá Gamélìẹ̀l. A beè palà ge nóòmàm̄ dénè nu e a kil ló Log bẹẹ gbò nómá tẹ̀, vaá m beè olòó palà ge tú tóm Bàrì kolmá nu, dì belí bé e dénè bọ̀ì e o dii kḭ́í nieí ólò kolmanai gé nu naanii.

4 Nda beè olòó bíígè ló gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s íná kḭ̃ e m beè fẹ́ sìgà ọ̀và, vaá sii gbò bia nè gbò gbálà nvee kpọ́gọ́lọ́.

5 Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ nè gbò beela é láá élá nen di tồò kọ nu e m gé kọ́í dú kà kà. Baala beè émí kpá nèm̄ kọ ḿ mà pá Júù e bà di bon Damáskọ̀s kọ bé m̀ símá kḭ́é gé siíma gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s vaá bọ́bva domá Jerúsàlẹ̀m gé nèva kpọ̀ té.

6 “Boo tố́ó e m géè àà e m ni íná ku ló bon Damáskọ̀s, boo lèlà nààní gbele ẹ́ẹ́ dee e a aa sḭ́ káála beè gboó buuá mò béééám̄ ló.

7 M̀ gboó dọ kunu kẽ vaá dã́ mon e a kọ́ nèm̄ kọ, ‘Sọ́ọ̀l, Sọ́ọ̀l! Éé ní e a kọ́ ó biigèm̄ ló é?’

8 “Nda à gboó bḭ̃ina kọ, ‘Olo mée, e Dõò, é?’ “À aalá nèm̄ kọ, ‘Nda Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t, e o gé bíìgè lóá.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Gbò nen e ba è dìm̄ lóá beè mòn ẹ́ẹ́ deeá, sõò bà náa è dấ mon nen e a géè ló bel nèm̄á.

10 “Ṁ gboó bĩiná kọ, ‘Éé ní e m é náa, e Dõò, é?’ “À aalá nèm̄ kọ, ‘Aa boo elá èla vaá ò bã bon Damáskọ̀s, kĩ e bà é kọ́ kọ̀láá nu e Bàrì nyoone sàni nèni.’

11 Ẹ́ẹ́ deeá beè naa vaá ním̄ beè láá mòn nu. Gbò e ba è zọ̀m̄ gbá tọá beè gboó siím̄ bá ló bá vaá tulem̄ nvee Damáskọ̀s.

12 “Ene kà gbálà e a bée kọlà Ananáíàs beè di boná. A è olòó fã̀ Bàrì dì belí bé e bẹẹ Log kọ́ naa, vaá dénè pá Júù e a di boná beè nvèèe ka ló.

13 A beè dúm̄ ló vaá elám̄ kpàn kọ, ‘Nà vígà Sọ́ọ̀l, kpáá mòn nu!’Ẽèènè tố́óá, m̀ gboó kpáá mòn nu vaá ẹ̀vie.

14 “A beè gboó kọ́ nèm̄ kọ, ‘Bàrì bẹẹ gbò nómá tẹ̀ sàni kọ ó nyimàè a bùlà, vaá kọ ó tú o dẽe mònmà a Lé Gyóòlo, nè ge kọ ó dấe mon tố́ó e a ló bel.

15 Boo bée kọ ò é élá nen di tõò nèe vaá kọ́ nu e olo è monmà dẽe vaá dấá nè kọ̀láá nen.

16 Vaá kátogói, éé ní e o é kpáá elá ló é? Aa boo vaá ò tãàgàe ló, mè m̀ é tú múú logmáni, kọ bé Bàrì ia ló o pọ́lọ́ nèni.’

17 “M beè gboó òòà kẽ má sĩ́ Jerúsàlẹ̀m, vaá boo tố́ó e m beè di boo be Tọ Káíá e m géè tãàgà ló Bàrì, Bàrì beè gboó kùùlàm̄ dẽe.

18 Ṁ beè gboó mòn Dõò e a kọ́ nèm̄ kọ: ‘Valẹ bá aa Jerúsàlẹ̀m àà, boo bée kọ gbò e bà di boní náa é zigà ló kpẹa e o gé ló kilmam̄ ló.’

19 “Ṁ gboó aalá kọ, ‘Dõò, baala palà ge nyimá kọ nda beè bãgagi m gbò tọ Bàrì pá Júù gé siígi vaá bòmgì gbò e bà ólò nyoonéni nvée.

20 Vaá tố́ó e ba beè fẹ́ Stívàn, e a è elá nen di tõò nèniá, nda beè di kĩé. Nda beè nvèèva sãà kúm kọ bà á fẹ́e vaá sii bá ló kọ̀là ló gbò e a beè fẹ́eá.’

21 “Dõò à gboó kọ́ nèm̄ kọ, ‘Àà, mè nda é lẹẹ̀làni simá kà kpấá deè kọ ó gé vee Lé Kpẹa nè gbò e bè níì pá Júù nì.’ ”

22 Bồònà gbòa beè gbàn tố́ ló Pọ́ọ̀l dọ̀ tố́ó e a ló bel kọ Bàrì beè lẹẹ̀làe kọ á gé veeliè Lé Kpẹa nè gbò e bè níì pá Júù nì. Bà gboó dàlà togó dàlà mon boo vulí kpấ kọ, “Fẹ́íe! Náa bọ́ ló kọ á di dùm!”

23 Bà géè vulígi kpấ vaá tovígi ba kọ̀là ló nè sãà nè gbàn deè.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 Pọ̀b nen togó gbò bé pá Róm̀a beè gboó kọ́ nè pá a gbò bé kọ bà á tú Pọ́ọ̀l nvee m tọ gbò béá, vaá bà kpọ́e té ló, kọ bé bà nyímàe tẽ́ nu e a man kọ pá Júù á vulígi kpã́ nyòòmà Pọ́ọ̀l naaá.

25 Sõò boo tṍó e bà ni tú Pọ́ọ̀l bọ́vi kú té bé bà gé bòmie é, Pọ́ọ̀l beè gboó bĩíná ene nen togó gbò bé e a è di elá kĩé kọ, “É kọ log kọ́ ó kpọ́i té ló nen e a dú Róm̀ e bà gáà beeláe bel ló?”

26 Boo tṍó e nen togó béá dã́ naa vó, a è gboó sí ló pọ̀b nen togó gbò béá gé bĩínáe kọ, “Éé ní e o gé náa é? Gbálàa dú Róm̀!”

27 Boo bée vó, pọ̀b nen togó gbò béá beè gboó sí ló Pọ́ọ̀l gé bĩínáe kọ, “É kọ olo dú Róm̀? Kọ́ nèm̄.” Pọ́ọ̀l à aalá nèe kọ, “Ẽei.”

28 Pọ̀b nen togó gbò béá à aalá nè Pọ́ọ̀l kọ, “Gã́ bug kpègè e nda ni kpẽ nè gbò e bà gé bẹl ní e a tú nda naamá nen Róm̀ e.” Pọ́ọ̀l à aalá nèe kọ, “Sõò nda nvín sãà Róm̀.”

29 Ẽ̀ẽnè tṍóá, gbò e bà géè gbĩ́ gè bĩína bel Pọ́ọ̀la beè gboó òòà kil nvée. Pọ̀ à gboó sii pọ̀b nen togó gbò béá tṍó e a nyímá kọ Pọ́ọ̀l dú Róm̀ vaá ẹlẹ à bọ́bmàèe díí kpọ́gọ́lọ́.

30 Pọ̀b nen togó gbò béá beè gbĩ́ gè nyimá kà lèlà íb pọ́lọ́ e pá Júù kọ Pọ́ọ̀l sí. Vóá à naa, tṍó e dee ni zilà, a beè kọ bà á taalá díí kpọ́gọ́lọ́ e ba è bọbmá Pọ́ọ̀la lọlíé ló, à gboó kolí gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò dóm bèèla pá Júù bõ̀ònè, vaá tú Pọ́ọ̀l elèva kè sĩ́.

Tóm 23

1 Pọ́ọ̀l beè gboó ẹ̀b sĩ́ gbò dóm bèèlaá vaá kọ, “Pá ńda vígà, m̀ dì e m gé tú kà õoà nyíe tõ̀òma kè sĩ́ Bàrì dọ̀ nieí.”

2 Ẽ̀ẽnè tṍóá, Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ e a bée kọlà Ananáíàsa beè gboó lẹ̀ẹ̀là gbò e ba è di élá ku kpàn Pọ́ọ̀l kọ bà á sáe bá gã́.

3 Pọ́ọ̀l à kọ́ nèe kọ, “Bàrì é íè ge sá bá olo--olo e o belí nómá gbọ́ọ̀ tọ e bà kpọ́lẹ̀ bá. Ò ĩì tẽ́ kĩá kẽ kọ ò é túè Log beemàè bel ló nda, sõò olo gé dọ Log m ge lẹ̀ẹ̀là gbò nen kọ bà á sá bá nda!”

4 Gbò e ba è di élá ku kpàn Pọ́ọ̀la beè gboó kọ́ nèe kọ, “Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ Bàrì ní e o gé on naa vóá é!”

5 Pọ́ọ̀l à aalá kọ, “Pá nà vígà, m̀ náa sàn. Nímm̄ beè nyímá kọ ẹ̀ẹ̀ Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ. Kpá Kái kọ: ‘Ó gá ló pọ́lọ́ bel ló nen e a gé bẹl bọọ bon.’ ”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 Tốó e Pọ́ọ̀l nyímá kọ sìgà gbòa pá Sádùsì vaá sìgà ọ̀và à dú pá Fárèsì, a beè gboó elá zẹ̀ẹ̀ gbò bèèlaá vulí kpấ kọ, “Pá ńda vígà, nda nen Fárèsì, ńda tẹ̀ nè ńda kà pá Fárèsì. Bà túm̄ elè m té bèèla bel kĩí boo bée kọ m̀ zigà ló kọ Bàrì é kẽee gbò e ba è ù lọl ke mà ú!”

7 Pọ́ọ̀l gé kọ́ naa vóá, pá Fárèsì nè pá Sádùsì beè gboó dàlà togó pòòà bàà gbò vaá kaná ene.

8 (Boo bée kọ pá Sádùsì náa zigà ló kọ gbò e ba è ù é kẽèà aa ke mà ú, à bè ge zigà kọ gbò nyómá tóm Bàrì à bè gbò nyómá dì, sõò pá Fárèsì zigà ló kọ dénè gbò nuí dì.)

9 Bà gboó kpáá palà ge nvèè kòvà, vaá sìgà gbò nóòmà Log e bà dṹùnà pá Fárèsì beè gboó elá èla vaá palà ge ló bel boo Pọ́ọ̀l kọ, “Beele née mòn tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ nu e gbálài naa! À é láá dú kọ nyómá à bè nyómá tóm Bàrì beè ló bel nèe!”

10 Ba beè palà ge kaná íná kpấá, naa ní e pọ̀ beè sii nen togó gbò béá kọ bà é fẹ́ Pọ́ọ̀l. Boo bée vó, a beè gboó lẹ̀ẹ̀là pá a gbò bé kọ bà á bã zẹ̀ẹ̀ gbòa gé tú Pọ́ọ̀l lọlvá bá kilma m tọ gbò béá.

11 Bílá dee e a nyoone deeá, Dõò Jíìzọ̀s beè elá kpàn Pọ́ọ̀l vaá kọ́ nèe kọ, “Pọ̀ á gá siíni! O elá nen di tồò nèm̄ gbẹa bon Jerúsàlẹ̀m kĩí, vaá ò íe ge naana gé vó nèm̄ gbẹá Róm̀.”

12 Tốó e dee ni zilà, sìgà pá Júù beè gboó gbá bõoná vaá bila ló nu e bà é náa. Ba beè zílá zíl kọ bà náa é déè à bè ge ốè tọ́ọ̀ nu dọ̀ tốó e bà mònie kọ bà fẹ́è Pọ́ọ̀l.

13 Gấ bug gbò e ba è gbá bilá ló naa vó beè sigá ló bàà tub nen.

14 Ba beè gboó sí ló gbò togó vààla gyọ́ọ̀ nè ba gbò kà nen vaá kọ́ nèva kọ, “Dénè beele beè gbá zílá zíl kọ née é déè à bè ge ốè tọ́ọ̀ nu dọ̀ tốó e e mòn kọ è fẹ́è Pọ́ọ̀l.

15 Vóá à naa, kátogói gbò dóm bèèla nè bọ̀ì lẹẹ̀lài tóm mái pọ̀b nen togó gbò béá kọ á tú Pọ́ọ̀l máe boolo, vaá ò sẹlẹi ló belí gè kọ ò gbḩ̃i ge dấi tẽ́ kà lèlà nu e bà kọ́ à náa. Sõò beele é elá èèlè fẹ́e, be sḩ̃ à kálá íná kĩí.”

16 Sõò nvín vígà pá bia Pọ́ọ̀l beè dấ ba bila lóá. Vóá à naa, à gboó sí tọ gbò béá gé kọ́ nè Pọ́ọ̀l.

17 Pọ́ọ̀l beè gboó kolí ene nen togó gbò béá vaá kọ́ nèe kọ, “Faalá nvín pá gbálài simá ló pọ̀b nen togó gbò béá, mè à íe bel e a é kọ́ nèe.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Nen togó gbò béá beè gboó faaláe simá ló ba pọ̀b nen togóá vaá kọ, “Pọ́ọ̀l, e a di tọ kpọ́gọ́lọ́á, beè kolímm̄ vaá kọ́ nèm̄ kọ ḿ faalá nvín pá gbálài domaní ló, boo bée kọ à íe bel e a é kọ́ nèni.”

19 Pọ̀b nen togó gbò béá beè gboó sii bá ló bá nvíná, faaláe kilma kpògà kẽ vaá bĩináe kọ, “Éé ní e o gbḟ ge kọ́ nèm̄ é?”

20 À gboó aalá kọ, “Gbò tule pá Júù bilá ló kọ bà é lẹẹ̀láe tóm maèni lọ̀ọ̀le kọ ó tú Pọ́ọ̀l má gbò dóm bèèla, vaá sẹlẹ ló belí gè kọ gbò bèèla gbḟ gè dấ tế kà lèlà nu e bà kọ́ à náa.

21 Sõò ó gá gbànva tố ló, boo bée kọ bé e a é sigá ló bàà tub nen é gũá èèlè bànàe. Ba beè zílá zíl kọ bà náa é déè à bè ge ọ̃è tọ́ọ̀ nu dọ̀ tố́ó e bà monìè kọ bà fẹ́è Pọ́ọ̀l. Lèlà kátogóí, bà di kpènà ló vaá bà gé elá bànà áá ńlo aalá.”

22 Pọ̀b nen togó gbò béá beè gboó ãane nvín pá gbálàa kọ, “Ó gá naa kọ tọ́ọ̀ nen á nyimá kọ o beè kpẹaè belí nèm̄.” À gboó lẹ̀ẹ̀láe ààmà.

23 Pọ̀b nen togó gbò béá beè gboó kolí bàà nen lọl zẹ̀ẹ̀ pá a gbò bé vaá kọ́ nèva kọ, “Kpoogèi dee ló òb tub gbò bé, bii ló taa tub nè òb gbò bé e bà ólò faalá nom tee simá ól bé nè òb tub gbò bé e bà ólò tú sòbà bemá bé kọ bé ò síi Sizaríà bílá deeí boo sḟìna òb tóm.

24 Naanii kọ Pọ́ọ̀l á ie nom tee e a é bấ boo vaá ò gbḟi monii kọ à íná ló nen e a gé bẹl Judíà e a kọlà Fílìks boo fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.”

25 Pọ̀b nen togó gbò béá beè gboó émí kpá lẹẹ̀là vaá kọ́ m kpáá kọ:

26 Nda, Klọ́dìàs Lésìàs gé kanàni mon, e Fílìks e ka di ló, e o gé bẹl Judíà.

27 Pá Júù beè sii gbálài e ba è gbḟ gè fẹ́e. M̀ gboó gbḟ mòn kọ à dú Róm̀. Boo bée vó, m beè gboó faalá pá ńda gbò bé sì gé aamae lọlvá bá.

28 M beè gbḟ gè nyimá kà lèlà íb pọ́lọ́ e pá Júù kọ́ à sí. Vóá à naa, m̀ gboó faaláe simá kè sḟ ba gbò dóm bèèla.

29 M beè gbḟ mòn kọ náa sí pọ́lọ́ e a é náa kọ bà á túe nvee kpọ́gọ́lọ́ à bè ge fẹ́e, sõò bel e bà lóe ló kuu dùlà bel e a kil ló ba log.

30 Tố́ó e m gboó dằ kọ mè pá Júù biláe ló, m̀ gboó gbalẹ̀ boo noo kọ bà á faaláe máni. M beè kọ́ nè gbò e bà géè lóe bel ló kọ bà á dú kè sḟ olo gé kòl bée pọ́lọ́ e bà kọ́ à sí.

31 Gbò béá beè gboó naa dì belí bé e ba è lẹẹ̀làva naa. Ba beè tú Pọ́ọ̀l ẽẽènè bílá deeá vaá faaláe ínmá bon Antipátrìs.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 Tốó e dee ni zilà, gbò bé e bà ólò bé bé kunu kẽá beè gboó òòà kẽ má sḿ Jerúsàlẹ̀m, vaá sọ̀e bá gbẹẹ bá na gbò bé e bà ólò bã boo nom tee sí ól béá kọ baala á faaláe ààmà.

33 Ba beè gboó faaláe ínmá Sizaríà, vaá túe bii ló kpá e ba pọ̀b nen togó beè émí nvèèva báá nè nen e a gé bẹlá.

34 Nen e a gé bẹlá beè bugi tení boo kpáá vaá gboó bĩíná Pọ́ọ̀l kọ, “Mó bálá sḿ ní e o dú é?” Tốó e a gbḿ mòn kọ à dú bálá sḿ Selésià,

35 à gboó kọ, “Ṁ é dấni bel gấ tốó e gbò e bà é lóni bel ló é dú íná kĩí.” À gboó lẹ̀ẹ̀là gbò bé kọ bà á túe sẹlẹ pọ̀b tọ Hẹ́rọ̀d vaá kue dẽe ló.

Tóm 24

1 Tốó e vòò dee ni tení, Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ e a bée kọlà Ananáíàs beè zọ̀ sìgà gbò kà nen pá Júù nè ene nen kpó log e a kọlà Tatọ́lọ̀s gbá tọ sí Sizaríà. Ba beè gboó ló bel ló Pọ́ọ̀l gbẹa kè sḿ Fílìks e a géè bẹ̀l Judíàa.

2 Tốó e bà ni kolí Pọ́ọ̀l ele m té, Tatọ́lọ̀s beè gboó dàlà togó lóe bel ló kọ: “Méné e ka di ló! Nyima e o tú bẹ̀lmà a naa kọ é ie fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló m zivè beg dẽe tốóí, vaá kà tồò nyààa e a dú bíi e a é kilmà bẹẹ kpá dó sḿ gé náá.

3 Nyíe dénè bẹ̀ì e e di kọ̀láá ke tồò ẹ́ẹ́ ló gbò nuí kọ̀láá tốó, vaá è palà ge õáni zaa.

4 Náa kal ló bée kọ ním̄ gbḿ ge peéni gbele tồò tốó ló, sõò m̀ gé bànni kọ ó kilmà bùlà kẽ vaá gbàn tố ló gbálà ńkem mon bel e e íèi.

5 “È gbḿì mòn kọ gbálài dú nen kó nùù e a naa kọ kpá dóí á di m gẹẹ gẹẹ ló. À ólò dàlà togó tãàgà zẹ̀ẹ̀ pá Júù e bà di kọ̀láá ke tồò bàlà booí, vaá ẹlẹ ní e a dú nen togó gbò e bà ólò ziga ló dò bá nu gbálà e a dú bon Názàrẹ̀ta é.

6 A beè gbḿ gè kyọ̀gàlà Tọ Káí, vaá è gboó siíe. ((E beè noo kọ è é túè beéle log beemàe bel ló,

7 sõò nen togó gbò bé pá Róm̀, e a bée kọlà Lésìàs, beè dù vaá tú bá kpóó tumáe lọlíí bá ààmà.

8 Lésìàs beè gboó lẹ̀ẹ̀là kọ gbò e bà é lóe bel ló á dú ló olo.)) Be olo bĩíná bel gbálài, o é láá nyima be dénè bel e e lóe ló dú kà kà.”

9 Gbò tule pá Júùa beè gboó nvèè sãa tḗ dénè bel e Tatọ́lọ̀s lóe lóá vaá kọ à dú kà kà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Nen e a géè bẹl Judíàa beè gboó nè deè Pọ́ọ̀l kọ á ló bel, vaá Pọ́ọ̀l beè gboó kọ: “Nyíem̄ palà ge ẹẹ gè kpènà nà bá gbẹaní kè sḭ́ boo bée kọ m̀ nyímà kọ o tõo kpá dói gā́ bug gbáá vaá beela bel ló gbò nen.

11 Dì belí bé e o é láá kpó tḗ nyimá naa, à é toolá òb nè bàà dee e a kil nvéeá e m beè sí Jerúsàlẹ̀m gé tãàgà ló Bàrì.

12 Pá Júù náa beè gbḭ́m̄ mòn e m géè zọ̀ ene nen káná gbẹa boo be Tọ Káíá, à bè kọ bà monḭ́m̄ e m géè nvèè tãàgà gbẹa m ba tọ Bàrì à bè gbẹa dõòna ke tồò m boná.

13 Bà náa ié tọ́ọ̀ kà nu e bà é láá zogèni m ge nvèèmà sãa tḗ bel e bà gé lóm̄ ló kátogói kọ à dú kà kà.

14 M̀ élàni kè sḭ́ zigà kọ m̀ ólò tãàgà ló Bàrì e bẹẹ gbò nómá tẹ̀ beè olòó tãàgà lóá m sḭ́ deè e baala kọ náa lelàa. Sõò m̀ zigàna ge ló kọ̀láá kà mon bel e a di m Kpá Log Mózìs nè Kpá Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì.

15 Nda ié ẽẽènè íb ból dẽe sḭ́ e baalaí íena gé m Bàrìa, gè kọ kọ̀láá gbò nen, gbò lé nè gbò pọ́lọ́, é kẽeà aa ke mà ú.

16 Vóá à naa, m̀ ólò pìigà m sḭ́ deè e bám̄ sim tùlà ge naa kọ nyíem̄ á di õoà kè sḭ́ Bàrì nè gbò nen.

17 “À dú kà kpā́á gbáá e m beè aa Jerúsàlẹ̀m vaá m beè gboó òòà kẽ sì gé tú dồò nu má pá nà gbò nè ge vaalá gyọ́ọ nè Bàrì.

18 Boo tố́ó e m géè naa vóá, ní e ba beè gboó monim̄ boo be Tọ Káíá tố́ó e m ni náa nàà nu ge di õoà kè sḭ́ Bàrì lọ̀l. Tọ́ọ̀ gbò nen náa è di bố́ónam̄ ló vaá tọ́ọ̀ gbò náa géè nvèè tãàgà.

19 Sìgà pá Júù e bà aa bálá sḭ́ Ésìà dù beè dìna ge kĩé. À dú bíi kọ baala á dúní kè sḭ́ kĩí vaá lóm̄ bel ló, be à ie pọ́lọ́ e bà é láá kọ m beè naa.

20 À bè baalaí, e bà di kĩí, á ni kọ́ be à íe pọ́lọ́ e ba è gbḭ́ monim̄ bá boo tố́ó e ba è túm̄ ele kè sḭ́ ba gbò dóm bèèlaá--

21 daalá lọl ló ẽẽènè kà nu e m beè naa gbẹava kè sḭ́: M beè tú agẹ mon kọmá kọ, ‘Ò beelàm̄i bel ló nieí boo bée kọ m ziga ló kọ Bàrì é kẽee gbò e ba è ù lọl ke mà ú.’ ”

22 Fílìks, e a dú nen e a palà ge nyimá nu e a kil ló èèlè Dõò, beè gboó dàlà dee ló belá vaá kọ́ nèva kọ, “M̀ é béélá bọọ bel tố́ó e nen togó gbò béá, e a kọlà Lésìàs, é dú íná kĩí.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 A beè gboó lẹẹlà nen bé e a géè kù dẽe ló Pọ́ọ̀la kọ á kpoogèe dee ló, vaá á naa kọ á ie gbálà ńkem dì pọ̀ì vaá à nè deè kọ pá a kóò á bãe ló vaá naa a bii bíi nèe.

24 Tố́ó e sìgà dee ni tení, Fílìks nè a va, e a bée kọlà Drusílà, e a dú Júù, beè dù. A beè gboó lẹẹ̀là tóm kolmá Pọ́ọ̀l vaá pãanée tố́ ló boo tố́ó e a gé ló bel e a kil ló gè dẹlẹ nyíe boo Kráìst Jíìzọ̀s.

25 Sõò boo tố́ó e Pọ́ọ̀l gboó kil sḭ́ gè ló bel kilma ló lé lab dògò, nè bé e nen é láá lẹẹ̀là bel ló a bá naa, nè dee bèèla bel Bàrì e a gé dú, pọ̀ beè gboó sii Fílìks vaá à gboó kọ, “Ò é láá zẹẹ́ àà kátogóí. M̀ é beè kpáá kolíni tố́ó e m é íe tố́ó.”

26 T̃ẽènè tố́óá na gé, Fílìks beè ié ẹ̀b dẽe sḭ́ kọ Pọ́ọ̀l é neèe sìgà kpègè. Boo bée vó, à é olòó tố́è tố́ó kolìèe vaá zọ̀ee loá bel.

27 Tố́ó e bàà gbáá ni tení Pọ́kyọ̀s Fẹ́stọ̀s beè gboó nyaaa ló Fílìks vaá dú nen e a gé bẹl Judíà. Boo bée kọ Fílìks géè gbḭ́ gè naa nu e a é léémá pá Júùa, a beè gboó sọ̀ bá Pọ́ọ̀l gbẹẹ tọ kpọ́gọ́lọ́.

Tóm 25

1 Taa dee tení ló dee e Fẹ́stọ̀s beè íná Judíà, à gboó aa Sizaríà sí Jerúsàlẹ̀m.

2 Gbò togó vààla gyọ́ọ nè gbò tule pá Júù beè lógági bel ló Pọ́ọ̀l nèe gbẹa kḭ̃é. Ba beè bàn Fẹ́stọ̀s

3 kọ á nveenìe bá neèva, vaá naa ní e Pọ́ọ̀l é aa Sizaríà dú Jerúsàlẹ̀m, boo bée kọ ba beè noo kọ bà é fẹ́ée gbẹa èèlè.

4 Fẹ́stọ̀s beè aalá nèva kọ, “Pọ́ọ̀l di tọ kpọ́gọ́lọ́ Sizaríà, vaá gbálà ńkem dee nda é òòà kẽ má sḭ́ kḭ̃é.

5 Bọọ gbò tule á zọ̀ nda gbá tọ sí Sizaríà, vaá be à íe pọ́lọ́ e gbálàa beè sì, bà lómáe bel ló.”

6 Fẹ́stọ̀s beè kpáá tú bé e a é dú dõòna kà aatáá à bè òb dee tõ̀òma boná lóva be sḭ́ à kálá àà kil Sizaríà. Dee e a bẽene dee e a è òòà kẽ kil Sizaríà, a beè gboó bã boo a kpò té bèèla bel, vaá à gboó lẹẹ̀là gbò bé kọ bà á tú Pọ́ọ̀l domá.

7 Tố́ó e Pọ́ọ̀l ni dú, pá Júù e ba è aa Jerúsàlẹ̀m dùa beè gboó kpẽá beeáé ló vaá dàlà togó lóe gbele tõ̀ò agẹ bá pọ́lọ́ bel ló, sõò bà náa è láá naa tẹlẹ bàlà kẽ kọ gbò bel e bà lóè lóá dú kà kà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Sõò Pọ́ọ̀l ló bel kpènà a bá kọ, “M̀ gáà dọ̀ tọ́ọ̀ kà Log pá Júù à bè ge kyọ̀gàlà boo be Tọ Káí à bè ge naa Méné Róm̀ kyọ̀.”

9 Sõò Fẹ́stọ̀s beè gbḟ gè naa nu e pá Júù é leelàe. Boo bée vó, a beè gboó bĩina Pọ́ọ̀l kọ, “É kọ à é léémáni gè kọ ḿ túni kilma Jerúsàlẹ̀m gé beelani belí ló gbẹá kĩé?”

10 Pọ́ọ̀l à aalá nèe kọ: “Tọ bèèla bel e Méné Róm̀ beè sẹlẹ ní e m di éláí. Kĩí ní e a lèlà kọ bà á beelám̄ bel ló gbẹa é. M̀ gáà si tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ pá Júù dì belí bé e olo palà ge nyimá naa.

11 Be m beè dọ̀ log vaá naa nu e a bọ́ ló gè kọ bà á fẹ́m̄, ním̄ gá è bàn kọ bà á gá fẹ́m̄. Sõò be bel e bà gé lóm̄ ló náa dú kà kà, tọ́ọ̀ nen náa é láá túm̄ nvèèva bá. M̀ zálì kpá ló belí má Méné Róm̀.”

12 Tọ́ó e Fẹ́stọ̀s ni zọ gbò e bà ólò nèe dùùlà bá deè tọ́ lóá bel lọ̀l, a beè gboó aalá nè Pọ́ọ̀l kọ, “Ò zálì kpá ló o bel má Méné Róm̀. Vóá à naa, bà é túni máe.”

13 Sìgà dee tení vaá Méné e a bée kọlà Agrípà nè a vígà pá bia e a kọlà Banís beè gboó dú bon Sizaríà gé kãa Fẹ́stọ̀s vaá kànàe mon kọ à dú.

14 Tọ́ó e bà ni tõo kĩé kà tõò dee, Fẹ́stọ̀s beè gboó noo tḗ nu e a kil ló bel Pọ́ọ̀la nèe kọ: “À íe ene kà gbálà e Fílìks beè gbẹẹ tọ kpọ́gọ́lọ́ e a di boní,

15 vaá tọ́ó e m beè sí Jerúsàlẹ̀ma, gbò togó vààla gyọ́ọ pá Júù nè ba gbò kà nen beè lóe bel ló vaá bàním̄ kọ ḿ bẽgèe bel.

16 “Sõò nda è aalá nèva kọ beele pá Róm̀ née ólò bẽge bel nen e ba è lóe bel ló, e bè à gáà zẹẹ elá kè sḟ gbò e bà lóe bel lóá vaá ló bel kpènà a bá nyòòmà bel e bà lóé lóá.

17 Tọ́ó e bà íná kĩí, ním̄ pee tọ́ọ̀ kà tọ́ó, sõò m̀ gbalẹ̀ boo zila dee e a bẽene dee e ba è íná kĩí kolí belá nvee kẽ, vaá lẹ̀ẹ̀là tóm kọ bà á tú Pọ́ọ̀l domá.

18 Pá a gbò ọ́b beè dọ èla lóe bel ló, sõò bà náa è lóe bel ló kọ à náa tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ e nda géè ẹ̀bmà dẽe kọ bà é kọ́ à náa.

19 Tãa vó, áá nu e bà náá beè ge zọ̀e tala boo sḟ deè e baala ólò tãàmà ló ba Bàrì nè boo ene kà gbálà e a beè ù, e a bée kọlà Jíìzọ̀s, sõò Pọ́ọ̀l kọ́ à di dùm.

20 Ním̄ beè gboó nyimá bé e m gá kpó tḗ belá naa. Boo bée vó, m beè gboó bĩiná Pọ́ọ̀l be à é léémáe gè kọ bà á tú belá kilma Jerúsàlẹ̀m gé beelá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Sõò Pọ́ọ̀l zálí kpá ló a bel má Méné Róm̀. A beè bàn kọ bà á sọèe bá gbẹẹlie tọ kpọ́gọ́lọ́ dọ̀mà tố́ó e Méné Róm̀ é bãe m a bel. Vóá à naa, m beè gboó kọ bà á sọ̀e bá gbẹẹ tọ kpọ́gọ́lọ́ dọ̀mà tố́ó e m é láá lẹ̀ẹ̀làe má Méné Róm̀.”

22 Agrípà beè gboó kọ́ nè Fẹ́stọ̀s kọ, “À é léémá nda gè dấ bel gấ gbálài.” Fẹ́stọ̀s à aalá nèe kọ, “Ò é dấe gấ sốóe.”

23 Dee e a bẽene, Agrípà nè Banís beè gboó dù vaá bà gboó sẹlẹ gbele bìlà bilá nèva. Gbò nen togó gbò bé bii ló gbò gbálà e ka dìva ló m boná nè Agrípà nè Banís beè gboó bã m pọ̀b tọá. Fẹ́stọ̀s à gboó lẹ̀ẹ̀là gbò bé kọ bà á gé tú Pọ́ọ̀l domá, vaá bà gboó túe domá.

24 Fẹ́stọ̀s beè gboó kọ, “Méné Agrípà nè dénè bọ̀ì e o dii kĩí: Ò monii gbálài, e dénè pá Júù e bà di Jerúsàlẹ̀m nè boní beè faalá a kpẹa mám̃i. Ba beè vulígi kpấ kọ: ‘Fẹ́e!’

25 Sõò nda ním̃ mon tọ́ọ̀ nu e a náa kọ á bọ́ ló gè kọ ḿ beelá ú nèe. Vaá tấgíní bé e ẹlẹ ni zálí kpá ló a bel má Méné Róm̀a, m noo gè lẹ̀ẹ̀làe máe.

26 Sõò ním̃ nyímà kà lèlà nu e m é émí biié ló kọ à náa vaá lẹ̀ẹ̀là má Méné Róm̀. Vóá à naa, m̀ túe domá kĩí kè sḩ́ boolo--èlmà tồò olo, e Méné Agrípà--kọ bé, tố́ó e o é bĩínáe bel lọ̀l, m̀ láá ié nu e m é émí.

27 Boo bée kọ à tõom̃ ló belí kọ náa lelà gè kọ ḿ lẹ̀ẹ̀là nen kpọ́gọ́lọ́ ààmà má Méné Róm̀, e bè ním̃ í bá ló kà lèlà sḩ́ pọ́lọ́ e bà kọ́ à sí.”

Tóm 26

1 Agrípà beè kọ́ nè Pọ́ọ̀l kọ, “M̀ nèni deè kọ́ ó ló o bel.” Pọ́ọ̀l beè gboó nììnà báe vaá ló bel kpènà a bá kọ:

2 “Méné Agrípà, m̀ tú kọ m̀ íè léé sḩ́ kọ m̀ gé elání kè sḩ́ nieí vaá ló bel kpènà nà bá kilma ló dénè bel e pá Júù lóm̃ ló.

3 À palà ge dú kà kà naa vó boo bée kọ olo palà ge nyimá dénè nàà nu kunu kẽ pá Júù nè gbò nu e bà ólò tala boo. Boo bée vó, m̀ bànni kọ ó ĩìmà vaá pãaném̃ tố́ ló.

4 “Dénè pá Júù nyímá bé e nda ólò tõo dùm naa lọl tấgíní bé e m beè di pá nvín. Bà nyímá lọl dààmà togó bé e m beè zẹ́ẹ́ tõo zẹ̀ẹ̀ pá beéle bon nè m Jerúsàlẹ̀m naa.

5 Bà a nyímám̃ ló dú kpấá dee, vaá be a beè dú ba bùlà bà gá è láá elá nen di tồò kọ lọl tấgíní dààmà togó nda è dṹùnà pá Fárèsì e bà dú gbò e bà ólò fã̀ beele Bàrì m sḩ́ deè e a palà ge agẹ bá èl kọ̀láá gbò e a dì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 Vaá kátogóí bà túm̄ ele kĩí e bà é béélám̄ bel ló boo bée kọ m̀ íè ból dẽe sḿ m zigà nu e Bàrì beè zigà nè bẹẹ gbò nómá tẹ̀a.

7 Lèlà ból dẽe sḿí ní e dénè bẹ̀ì e e aa òb nè bàà tḗ gã Ízràẹ̀l di boo vaá olòó palà ge tãàgà ló Bàrì ẹ́ẹ́ elà nè bílá dee é. Vaá boo bée ból dẽe sḿ e m íèi ní e pá Júù nyoone lóm̄ bel ló, e Méné, é.

8 Éé ní e a kọ́ á tavàlà ló boolo gè zìgà kọ Bàrì ólò kẽee gbò e ba beè ù lọl kè mà ú é?

9 “Nda beè iena gé bùlà kọ à dú bíi kọ ḿ bé gbò e bà nyoone nvée Jíìzọ̀s, nen Názàrẹ̀t.

10 Níá kà lèlà nu e nda beè naa gbẹa Jerúsàlẹ̀m é. Gbò togó vààla gyọ́ọ̀ beè nèm̄ kói gè kọ ḿ siimá gbò nvín Bàrì nveè kpọ́gọ́lọ́, vaá m beè olòó nvèè sãa tḗ kọ bà á beelá ú nèva.

11 Gã́ bug tố́ó nda beè olòó bãgagi m tọ Bàrì pá Júù vaá nèva kpọ̀ té, vaá gbḭ́ gè naa ní e bà é amà sàn ba zigà bel. Nda beè palà ge bã̄ sṹg nyòòmàva, naa ní e kà bè dõòna bon nda beè olòó sì gé biigèva ló.

12 “Vói ní e a è naa vaá gbò togó vààla gyọ́ọ̀ à nèm̄ kói vaá lẹ̀ẹ̀làm̄ simá Damáskọ̀s e.

13 M beè di boo èèlè boo lèlà nààní, e Méné e ka di ló, vaá m̀ gboó mòn ẹ́ẹ́ dee e a mo èl nààní, e a aa káála vaá mò beeá ló gbò e bà géè zọ̀m̄ gbá tọ nè m̀m̀.

14 Dénè bẹ̀ì beè dọ kunu kẽ, vaá nda beè gboó dã́ mon e a kọ́ nèm̄ m dém bel pá Híbrù kọ, ʻSọ́ọ̀l! Sọ́ọ̀l! Éé ní e a kọ́ ó biigèm̄ ló é? Ò gé nvèèà kom ló o bá belí ból e a kon bḭ́ó dọ̀ a tẹ̀ íe.’

15 “Nda beè gboó bĩiná kọ, ʻOlo mée, e Dõò, é?’ “Vaá Dõò à aalá nèm̄ kọ, ʻNda Jíìzọ̀s, nen e o gé bíìgè lóá.

16 Sõò aa boo elá èla. Mè nu e nda beè nyoone sìlàni ló ge sàni kọ ó dú nen e o é sí tóm nè nda nè ge kọ ó elá nen di tồò nèm̄ kè sḭ́ gbò nen kilma ló nu e o monìì nè nu e m é beè zogèni deè sḭ́.

17 M̀ é kumàni lọl bá pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì e m é lẹẹ̀làni mávaá.

18 Ò é naa kọ bà á mòn nu vaá aa m kùkùù gín bã m ẹ́ẹ́ dee nè ge kọ bà á aa kè bá lẹ̀ẹ̀là bel Sétàn bã kè bá lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì, naa ní e bà é dẹlẹ́m̄ nyíe boo kọ bé Bàrì ia ló ba pọ́lọ́ nèva vaá naa kọ bà á ié kĩ e bà é tõo zẹ̀ẹ̀ gbò e Bàrì beè sà.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 “Vaá vóá à naa, e Méné Agrípà, nímm̄ beè gboó lọl togó kẽ nu e Bàrì zógèm̄ m kùùà dẽeá.

20 M beè dàlà togó vee Lé Kpẹa aa Damáskòs dọ Jerúsàlẹ̀m, bééá tení ló zivè kà kpá dó pá Júù nè zẹ̀ẹ̀ gbò e bè níì pá Júù nì, kọ bà á ọ́gá ló ba pọ́lọ́ vaá kììà kẽ nyoone nvée Bàrì, vaá lávi láb e a é zogè kọ bà ọ́gá.

21 Vóá ní e a è náa kọ pá Júù á siímm̄ gbẹa boo be Tọ Káí vaá gbḭ̃ gè fẹ́m̄ é.

22 Sõò Bàrì dì e a gé nvèè bá nèm̄ dọ̀ nieí. Vóá à naa, m̀ di elá kĩí gè sí nen di tõò e a kilíé ló nè kọ̀láá nen. Kà lèlà nu e gbò kọ́ bùlà Bàrì nè Mózìs beè kọ à é nááá ní e nda gé kọ́ é--

23 kọ Méné e Bàrì Sa é íè ge mòn tãàgà vaá dú túá nen e a é kẽèà aa ke mà ú, vaá tú ẹ́ẹ́ dee dùùà zogè pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì.”

24 Boo tố́ó e Pọ́ọ̀l dì e a gé ló bel kpènà a bá naaíá, Fẹ́stọ̀s beè gboó vulí kpã́ kólíe kọ, “Pọ́ọ̀l! Dáa dìni dẽe! Gbele bá kpóó nò kpá a bọeni dáa!”

25 Pọ́ọ̀l à aalá nèe kọ: “Fẹ́stọ̀s, Méné e ka di ló! Dáa á gémm̄ dẽe! M̀ gé ló kà kà bel e nyima di m.

26 Lómm̄ palà ge taaá ló gè ló bel nè Ménéí, boo bée kọ à nyímà nu e a kil ló dénè gbò nuí. M̀ nyímà kọ tọ́ọ̀ kà gbò nuí náa táé dẽe, boo bée kọ a beè náá bàlà kẽ.

27 Méné Agrípà, é kọ olo zigà ló nòòmà nu Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì? Nda nyimà kọ ò zigà ló!”

28 Agrípà beè gboó aalá nè Pọ́ọ̀l kọ, “Ò bùlà kọ ò é láá kiilàèm̄ naamàè nen Kráìst kóló kátogóí?”

29 Pọ́ọ̀l è aalá nèe kọ, “À bè kóló kátogóí à bè tố́ó tení ló, m̀ tãàga ló Bàrì kọ olo nè dénè nen e a gé gbaním̄ tố́ ló nieí á dì belí bé e nda dì naaí--daalá lọl ló gè di kè bá díí kpọ́gọ́lọ́ belí bé e m dì naaí.”

30 Agrípà nè Fẹ́stọ̀s nè Banís bii ló dénè gbò e ba è di kĩé beè gboó aa boo àà,

31 vaá tố́ó e bà ni aa pọ̀b tọá dọ dẹi, ba beè gboó kọ́ nè ene kọ, “Gbálàa náa náa tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ e a bọ́ ló gè kọ bà á fẹ́e à bè ge nvèèe kpọ́gọ́lọ́.”

32 Agrípà beè gboó kọ́ nè Fẹ́stọ̀s kọ, “Be níì kọ gbálàa beè zálí kpá ló a bel má Méné Róm̀ nì, nda gá è kọ ó lọlíe kpọ́gọ́lọ́.”

Tóm 27

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Tốó e ba ni bílá ló lọ̀l kọ bà á túi nvee m mìàló tãàmà Ítàlì, ba beè gboó tú
Pọ́ọ̀l nè sìgà dõòna gbò e ba è di tọ kpọ́gọ́lọ́ nvee bá Júlìọ̀s, e a beè di togó
vòò tub gbò bé pá Róm̀ e bà kolíva “Gbò Bé Méné Róm̀.”

2 E beè gboó bã m ene kà mìàló e a aa bon Adramítìàm e a é gé tãanè gbò nu
múú e a di bálá sḿ Ésìà, vaá àà. Aristákọ̀s, e a dú bon Tẹsalọnáíkà e a di bálá
sḿ Masẹdónìà, beè dìí ló.

3 Tốó e dee ni zilà, e è gboó íná Sáídọ̀n. Júlìọ̀s beè tú sàn nyíe faamá Pọ́ọ̀l,
vaá gboó nèe èèlè kọ á gé mòn pá a kóò e bà di kĩé kọ bé bà née nu e a dúe
bíí ló.

4 E beè gboó aa kĩé àà, sõò boo bée kọ è géè bé togó ló fọ́ọ́lọ́á, e beè gboó
ọlẹ̀ ló kpò Sáíprọ̀s.

5 E beè gboó fùl tení kà sḿ Pene Silésìà nè Pamfélìà gé kọ̀ọ̀la kẽ bon Máírà e
a di bálá sḿ Lésìà.

6 Nen togó gbò béá beè mòn ene kà mìàló gbẹa kĩé e a gé aa Alẹkzándrìà
tãanè Ítàlì. À gboó tú beele nvee m níé.

7 Kà gấ bug dee e faàa beè gbọọlẹ̀ ló kyãàmài, a beè palà ge tavàlài ló kọ bé
e kálá láá íná bon Nídọ̀s. Fọ́ọ́lọ́ náa è zìgà kọ é láá kpee sḿ kĩ e géè tãanè.
Vóá à naa, e beè gboó ọlẹ̀ ló kpò Kríìt, tení kĩ e bà kolíe Salmónì.

8 E beè kil sḿ gè ọlẹ̀ ló kpò Kríìt àà, vaá a beè palà ge tavàlài ló kọ bé è kálá
láá íná kĩ e bà kolíe Lé Ke Tồò Kọ̀ọ̀la Mìàló, e a di ku ló bon Lasía.

9 Kà gấ bug tốó beè pèi ló gbẹa kĩé dọ̀ tốó e kyẽè sḿ pene dàlà togó dú gẹẹ
gẹẹ ló. È di kĩé zelí tốó e pá Júù ólò naa Vààla Gyọ́ọ gè Bàn Ia ló Pọ́lọ́ Lọl Bá
Bàrì. Vóá à naa, Pọ́ọ̀l beè gboó nèva dùùlà bá deè tồ kọ,

10 “Pá vígà, m̀ monì kọ bẹẹ kyề̀è lọl kĩí ààmà é dú gẹẹ gẹẹ ló. Faài nè gyọ́ e a
di m é dii múú, vaá bãànà bẹẹ dùm é dinà gé bá àà zib bấ.”

11 Sõò tãá e nen togó gbò béá gban tồ ló nu e Pọ́ọ̀l gé kọ́, a beè gbàn tồ ló nu
e tẹ̀ íè faàa nè nen e a gé ọ́vi kọ́.

12 Gấ bug gbòa beè nvèè sãa kúm gè kọ bà á aalìe kĩé vaá ful peneá gbḭ́ gè
ínàe Fínèks kọ bé, be à válí, bà élàe kĩé, boo bée kọ kĩ e ba è kọ̀ọ̀la mìàlóá
níì beè lé ke tồò ge tõo tốó tọ́ọ nì. Fínèks, níá kĩ e bà ólò kọ̀ọ̀la mìàló e a di
Kríìt. À kiilà sḿ kpee deè sḿ nè deè nvée bàlà boo kĩ e nààní ólò dọ̀.

13 Gbọọ gbọọ bá fọ́ọ́lọ́ beè gboó dàlà togó ùlà aa deè nvée bàlà boo, vaá
gbòa beè ie bùlà kọ bà é láá naanìè dì belí bé e ba è noonìè naa. Vóá à naa,
ba beè gboó tàb lòmà tẹlẹ m faàa vaá ọví ọlẹ̀ ló kpò Kríìt.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Sõò gbele tõò tốó náa tení, gbele bá kpóó fọ́ọ́lọ́--e bà ólò kólíe “Ìlì Sḗ e a aa
kĩ e Nààní ólò Baa àà Deè Sḗ Bàlà Boo” --beè gboó ùlà aa boo kpò

15 vaá tùlà faàa. A beè tavàlà ge láá bé kpóó ló fọ́ọ́lọ́á. Boo bée vó, e beè
gboó sọ̀ bá faàa gbẹẹ bá fọ́ọ́lọ́á kọ á dàlài.

16 Tốó e e ni tení íná deè nvée boo kpò e múú beeá tení ló e a kọ̀là Káùdà, a
beè gboó kpèga deè fọ́ọ́lọ́á. A beè dú tóm kpóó nèi tốóá, kọ bé è kálá láá tìb
té ló ńkem faà sḗ múú e a è di ló mìàlóá, naa ní e bè náa è baalà.

17 Ba beè gboó dàlà ńkem faà sḗ múúá nvee boo mìàlóá. Ba beè gboó tú díí
lùlmà mìàlóá àgẹ̀lẹ̀. Pọ̀ beè siíva kọ mè mìàlóá é kọ̀ọ̀a boo sãa e a aa boo
kpò Lébìà bã peneá. Vóá à naa, ba beè gboó taalá válà vaá sọ̀ bá faàa gbẹẹ
bá fọ́ọ́lọ́á kọ á gbalẹ̀.

18 Ló fọ́ọ́lọ́á náa è ọọ. Vóá à naa, tốó e dee ni zilà ba beè gboó dàlà togó dì
sìgà nu lọl m mìàlóá èa múú,

19 vaá dee e a nyoone, bà tóvi sìgà gbò nu e a dú ló mìàlóá tẹlẹ múú.

20 M gấ bug dee née beè láá mòn nààní à bè gyấà káála, vaá fọ́ọ́lọ́á beè dì e
a gé kil sḗ gè tãagéi, naa ní e bè née nyímáná kọ è é dùùae.

21 Tốó e gbòa ni tõo gấ bug dee e bà gáà dé gyấá, Pọ́ọ̀l beè gboó elá èla
zẹ̀ẹ̀va vaá kọ: “Pá vígà, be o beè gbanimi tố ló vaá ò elai Kríìt, nu e a kyọ̀ai lói
náa gá è kyọ̀a vaá pè.

22 Náa kal ló bée kọ vó, m̀ gé bànii kátogói kọ ó iei agẹ nyíe! Tọ́ọ̀ bọ̀ì nóo é
pei, áá faài ní e a é pe é.

23 M̀ nyímà naa vó, boo bée kọ bílá deeá nyómá tóm Bàrì e a ié nda, e nda ólò
fẃe, beè dúm̃ ló

24 vaá kọ́ nèm̃ kọ, ‘Pọ̀ á gá siíni, e Pọ́ọ̀l! Ò é íè ge elá kè sḗ Méné Róm̀. Vaá
sàn nyíe e Bàrì ieni ló é náa kọ dénè gbò e bà di m faài lóni á dùùà.’

25 Vóá à naa, e pá vígà, iei agẹ nyíe, boo bée kọ nda dẹlẹ nyíe boo Bàrì kọ à
é nááá dì belí bé e a è kọ́ nèm̃ naa.

26 Sõò fọ́ọ́lọ́í é íè ge gbalẹ́í kọ̀ọ̀la boo ene kà kunu kẽ m peneí.”

27 Bé e a láá dú taa tóm dáá bílá dee dee e a égè òb nè ténì dee e fọ́ọ́lọ́á beè
dàlà togó gè ùlà, fọ́ọ́lọ́á géè ùlài ló vaá dàlà mìàlóá kyãàmà boo Pene
Mẹditerénìàn. Gbò e bà ólò sí tóm boo faàa beè gboó ié bùlà kọ e é gé íná kĩ
e kunu kẽ dì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 Vóá à naa, ba è gboó tú nyèè nu lul ló díí tẹlẹ peneá gé dòmà kè tḗ, vaá mòn kọ à tú zivè beg díí lọa bá. Bà ọví ńkem íná deè sḭ́, bà kpáá dòna gé vaá bà mòn kọ, be ò tú dííá dõòmà ténì ke tõò, mè ene kè tõò beè gbẹá bàlà kẽ.

29 Pọ̀ beè siíva kọ faàa é kọ̀ọ̀à boo dem. Vóá à naa, ba è gboó tú ténì kà lòmà e a è di nvée faàa tẹlẹ múú vaá tãàgà ló Bàrì kọ dee á vàlẹ̀ bá zìlà.

30 Gbò e bà ólò sí tóm boo faàa beè gbḭ́ gè téá aa m. Bà gboó dàlà ńkem faà sḭ́ múú e a è di booá tẹlẹ múú vaá sẹlẹ ló belí bé e bà é gé túè sìgà lòmà e a è di nu bḭ́ó faàa tẹlẹ múú.

31 Sõò Pọ̀ọ̀l beè kọ́ nè gbò béá nè ba nen togóá kọ, “Be gbò e bà ólò sí tóm boo faài náa tõo boo, ò gé pei.”

32 Vóá à naa, gbò béá beè gboó fùl díí e ba è lul ló ńkem faàa lọl ló vaá sọ̀ bá kọ á gbálá àà.

33 Tố́ó e dee é gé zìlà, Pọ̀ọ̀l beè gboó nèva agẹ nyíe kọ bà á dé gyḗá, kọ, “Nieí nè òb nè ténì dee e o ni gbẹai sḭ́ múú vaá ò gáà dei tọ̀ọ̀ nu.

34 Vóá à naa, nda gé kọ́ ó íei agẹ nyíe vaá ò déi nu. À dú bíi kọ ó déi nu kọ bé ò dii dùm. Tọ̀ọ̀ kà nu náa é lẹ̀ẹ̀ài ló, bãànà ene pa gyáa e a dìí ból náa é pe.”

35 Tố́ó e Pọ̀ọ̀l ni ló belá lọ̀l, a beè gboó tú fétúlú vaá eláva kè sḭ́ tãàgà ló Bàrì boo, à gboó baa vaá dàlà togó dè.

36 Dénè ọ̀và beè gboó nèà agẹ nyíe ba bá, vaá gboó déna gé nu.

37 Dénè bẹ̀ì e e è di m mìàlóá beè gbá toolá òb nè taa tub nè òb nè ọ̀ọ̀lẹ̀ (276).

38 Tố́ó e kọ̀láá nen ni dé gyḗá e a gbõomae ló lọ̀l, ba è gboó toví dénè bẹ̀lẹ̀ kpá kyàlà e a è di boo faàa èa múú kọ bé à válí.

39 Tố́ó e dee ni zilà, gbò e bà ólò sí tóm boo faàa náa è nyimá boo kpò kĩá, sõò ba è mòn ene kà báà e a di gḗ sãa. Bà gboó noo kọ, be à válí, bà é ọ́vìè faàa kọọlàe kù gḗ sãaá.

40 Vóá à naa, bà gboó fùlgì lòmàa lọl ló faàa tẹlẹ pene, vaá ĩ̃ẽ̀nè tố́óá, táálánà gé díí lọl ló gbò loò tõò tḗ faàa. Bà gboó nvèè válà boo faàa kọ bé fọ́ọ́lọ́á kyãàmà faàa kilma gḗ sãaá.

41 Sõò faàa beè kọ̀ọ̀à boo sãa e a di kè tḗ peneá vaá gbẹa gbàà, naa ní e bè náa è láá kyãànà, vaá bá kpóó págà múúá à baagi deè nvée faàa naamá báà báà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

42 Gbò béá beè noo kọ bà é fẹ́è dénè gbò kpọ́gọ́lọ́ e ba è di m faàa, kọ bé bà náa zọb múúá dọ boo kpò vaá teá dọ ól.

43 Sõò nen togó gbò béá beè gbḭ́ gè dùùlà Pọ́ọ̀l. Boo bée vó, a è gboó kpègva kọ bà á gá naa vó. A beè lẹ̀ẹ̀là kọ̀láá gbò e bà ólò láá zọb múú kọ bà á zẹ́ẹ́ pẹ́ẹ́ aa m faàa dọ múú vaá zọvi dọ boo kpò.

44 À kọ gbò e bà náa ólò láá zọb múú á bìàva nvée vaá bằ boo báà té e a ólò di m faàa nè boo sìgà báà e a dú ló faàa. Vóá bé e dénè bẹ̀ì beè tení naa íná boo kpò vaá tọ́ọ̀ bẹ̀ì née peè e.

Tóm 28

1 Tố́ó e e íná boo kpò boo fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀ ló, ní e e gboó gbḭ́ mòn kọ boo kpò e múú bééá tení lóá kọlà Mọ́ltà e.

2 Gbò nvín sãa boná beè palà ge túi boo lé bá. Ba beè kpá sấ vaá kolíi kọ é gé zìvà, boo bée kọ boo beè dọọ vaá tọ́ọ beè dì.

3 Pọ́ọ̀l beè gboó õá bọ́b kấáni, vaá boo tố́ó e a gé nvee dẽe sấá, duuvè e a dú ló sấá beè gboó kòn ene kà naanà lọl gbàà kấániá, naa ní e a pìgàe ló bá.

4 Tố́ó e gbò nvín sãa boná ni mon naanàa e a di kẹlà ló bá Pọ́ọ̀l, bà gboó kọ́ nè ene kọ, “Gbálài íè ge dú nen tấa. Náa kal ló bée kọ a è dùùà aa pene, sõò bẹẹ ńbàlì e a ólò kpḗ pọ́lọ́ náa é sọe bá kọ á di dùm.”

5 Sõò Pọ́ọ̀l beè zìgè naanàa lọa ló báe tẹlẹ dáà sấá vaá náa è nvèèe tọ́ọ̀ kà kom ló.

6 Bà géè ẹ̀bmà dẽe kọ báe é be à bè kọ à é bú ló tooá dọ̀ ù. Sõò tố́ó e kà zivè beg dẽe tố́ó ni tení vaá bà náa mon tọ́ọ̀ kà zọ̀là nu e a naáe ló, bà gboó nyáánà bùlà òòà kẽ kọ, “Ẹ̀ẹ̀ nyómá!”

7 Páblìọ̀s, e a dú méné boo kpò e múú bééá tení lóá beè ie sìgà kunu kẽ ku ló kḭ̃ e nuá beè nááá ló Pọ́ọ̀l gbẹáá. Páblìọ̀s beè túi boo kà lé bá vaá taa dee e a è fáámái kyáà.

8 Tẹ̀ Páblìọ̀s beè di mà kẽ tọ, e a beè di kè bá zọ̀ ló sì sấ nè kólá gbàà. Pọ́ọ̀l beè gboó síé ló a tọ vaá dẹlẹe bá ból, tãàgàe ló Bàrì boo. Kpá lóe à gboó valí.

9 Tố́ó e vó ni nááá lọ̀l, kọ̀láá gbò zọ̀ ló e bà di boná beè gboó dú ló Pọ́ọ̀l, vaá à gboó bóva.

10 Ba beè dõo kà tồò nu nèi, vaá tố́ó e e gé àà, bà nèi kọ̀láá kà nu e a dúi bíí ló boo kyề̀ẹà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 E beè tõo kĩé taa ḗ, be sḭ́ è kálá àà. E beè bã m ene kà mìàló e bà kólíe
“Bàà Nvín Kà Ńbàlì,” e a dú bálá sḭ́ Alẹkzándrìà. Pá faài beè zẹ́ẹ́ tõo bon e
múú bééá tení lóá zẹ̀ẹ̀ tố́ó múú booá.

12 È íná bon Séràkyùz vaá tõo kĩé taa dee.

13 È aa kĩé vaá kil bon Rẹ́gìàm. Dee e a nyoone, fọ́ọ́lọ́ beè gboó ùlà aa deè
nvée bàlà boo, vaá ní e a égè bàà dee e e ni aa Rẹ́gìàm, è gboó íná Putiólì.

14 E beè mòn sìgà gbò e bà ólò nyoone nvée Jíìzọ̀s e bà di boná. Bà bànii kọ
é tõonièva ló àlàbà dee. Vóá bé e e beè tení naa vaá íná Róm̀ é.

15 Gbò vígà m Kráìst e bà di Róm̀ beè dấ kọ e gé dú vaá bà gboó dú kà kpấá
bon e a kọ̀là Ki Ápìòs nè bon e a kọ̀là Taa kà Tọ Gbò Kyáà gé zọ̀i nyòònà.
Nyíe beè bã gbàà Pọ́ọ̀l tố́ó e a monva vaá à gboó õá Bàrì zaa.

16 Tố́ó e e ínà Róm̀, ba beè aa ló Pọ́ọ̀l kọ á tõo boo a ló m ene kà tọ, vaá tú
ene nen bé e a é kue dẽe ló sẹlẹe ló.

17 Tố́ó e taa dee ni tení, Pọ́ọ̀l beè gboó lẹ̀ẹ̀là tóm kolmá dénè gbò tule pá Júù
e bà di Róm̀ bồònè. Tố́ó e bà ni bố́óná, à gboó kọ́ nèva kọ: “Pá nà vígà, náa
kal ló bée kọ níḿ beè sí tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ pá bẹẹ bon, à bè kọ m beè ló ene kà pọ́lọ́
bel kilma ló nàà nu kunu kẽ e bẹẹ gbò nómá tẹ̀ beè nóòmàiá, ba beè siíḿ
nvee kpọ́gọ́lọ́ gbẹa Jerúsàlẹ̀m, vaá túḿ lọa bá nè pá Róm̀.

18 Tố́ó e pá Róm̀ bĩináḿ bel lọ̀l, ba beè gbḭ́ gè sọ̀ḿ bá, boo bée kọ bà náa è
gbḭ́ mòn kọ m̀ síì tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ e a naa kọ á bọ́ ló kọ bà á fẹ́ḿ.

19 Sõò tố́ó e pá Júù náa tòm kọ bà á sọ̀ḿ bá, a è gboó tấáḿ bá nvee m ge kọ
ḿ zálí kpá ló belá má Méné Róm̀, níì ge kọ à íe pọ́lọ́ bel e m gbḭ́ ge ló kilma ló
pá nà bon nì.

20 Níá nu e a náa m̀ gbḭ́ gè mònii vaá ló bel nèi é. Boo bée kọ m̀ di kpọ́gọ́lọ́ kĩí
boo bée nen e ból dẽe sḭ́ pá Ízràẹ̀l di boo.”

21 Gbò tule pá Júù e bà di Róm̀a à kọ́ nèe kọ, “Pá Júù e a di Judíà gáà lẹ̀ẹ̀là
tọ́ọ̀ kà kpá e a kilni ló mái, à bè kọ à ié ene kà bẹẹ vígà e a dú kĩé e a ni faalá
ene kà kpẹa à bè ge kọ́ ene kà pọ́lọ́ bel e a kilni ló nèi.

22 Sõò à é léémái gè dấ ńlo bùlà, boo bée kọ beele nyímà kọ kọ̀láá ke tồò bà
ólò ló pọ́lọ́ bel kilma ló gbò e olo dṹùnàvaá.”

23 Vóá à naa, ba beè gboó zọ̀ Pọ́ọ̀l bilá ló dee e bà é zọe mònà, vaá tố́ó e
deeá ni lée, kà gấ bug ọ̀và beè gboó dú ló Pọ́ọ̀l kĩ e a ólò tõoá. Dàlà togó lọl
bòm dee tẹlẹ ló èlà, Pọ́ọ̀l beè baa tḗ kpẹa e a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì nèva, vaá

© 1996 by Biblica, Inc.®.

bugi lọl m Kpá Log Mózìs nè Kpá Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì, vaá gbḭ́ gè naa kọ bà á nyimá kọ a dú kà kà kọ Jíìzọ̀s ní Méné e Bàrì Sa é.

24 Sìgà ọ̀và beè zìgà kọ gbò bel e Pọ́ọ̀l lóá dú kà kà, sõò sìgà ọ̀và náa è zìgà.

25 Bà náa beè kṹùnà mon tố́ó e bà zààlà, boo tố́ó e Pọ́ọ̀l beè kọ́ na kà belí nèva kọ: “Ẹ̀b bé e bel e Nyómá Káí beè ló tenmá gã́ nen kọ́ bùlà Bàrì e a kọlà Aizáíà nè bọọ gbò nómá tẹ̀a dú kà kà naa à!

26 À kọ: ʻSì gé kọ́ nè gbòi kọ: Ò é palà ge pãanei tố́, sõò nóo tavẹi; ò é palà ge ẹvii, sõò nóo monii,

27 boo bée kọ nyíe gbòi agà, vaá bà ká deè tố́va vaá bii dẽeva. Be níì vó nì, dẽéva gá è mòn nu, tố́va gá è dã́ nu, nyíeva gá è tavẹ nu, vaá bà gá è kìà kẽ dúm̄ ló, vaá m gá è bóva.’ ”

28 Pọ́ọ̀l beè tú a bel ínmá kùbmà tố́ó e a kọ: “Nyimai naanii vó kọ mè Bàrì lẹẹ̀là a Lé Kpẹa e a kil ló a dùùà má gbò e bè níì pá Júù nì, vaá baala é ziga ló!”

((29 Tố́ó e Pọ́ọ̀l kọ́ naa vói lọ̀l, pá Júù beè gboó palà ge tala boo belá vaá zààlà.))

30 Pọ́ọ̀l beè tú bàà gbáá tồòmà tọ kĩ e a è bàn vaá olòó kpẽ́ kpègè lóá, vaá a beè tú lé bá tumá kọ̀láá nen e a è dúe ló kĩ́é gé mònie.

31 A beè lọ̀a pọ̀ ló vaá di pọ́ì ge vee Lé Kpẹa e a kil ló lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì nè kọ̀láá nen vaá nóòmàva nu e a kil ló Dõò Jíìzọ̀s Kráìst.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Róm̀

Róm̀ 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, e m dú gyóòlo Kráìst Jíìzọ̀s. Bàrì beè kolím̄ vaá túm̄ naamá nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà, vaá à kpòòlàm̄ sẹlẹ kele kọ ḿ veelìè a Lé Kpẹa.

2 Lé Kpẹaí dú nu e Bàrì beè zìgà tenmá gā́ gbò kọ́ bùlà Bàrì dee kéléá vaá ba è émí m Kpá Káí.

3 À kil ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst e a dú Sā́ áná Bàrì. M a ge mèà dú nen, a beè mea m kúúlí Dévìd.

4 Sõò a beè dú gè naáe tẹlẹ bàlà kẽ kọ ẹ̀ẹ̀ Sā́ áná Bàrì e kpóó dìe bá vaá à di káí belí Bàrì, tení domá ló a gè kẽ̀èà aa ke mà ú.

5 Ẹlẹ ní e beele ténì dú ló vaá sàn nyíe Bàrì à naa kọ é dú gbò e ẹlẹ, Jíìzọ̀s, lẹẹlà e. È gé kólí ból nyíe gbò e bà aa dénè ke tõò kọ bà á dẹlẹ́e nyíe boo vaá gbànìe tṍ ló, naa ní e a é nvèè ka ló a bée.

6 Vaá boolo e o dii Róm̀ dṹùnànàì gé gbò e bà ni gban tṍ ló Lé Kpẹaí, boo bée kọ Jíìzọ̀s a kolíi vaá sài naamá pá ńlẹ gbò.

7 M̀ gé lẹẹlà kpáí má dénè boolo e o dii Róm̀, e Bàrì vulèi vaá sài naamá pá ńlẹ gbò: M̀ gé ban kọ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò, á iéi sàn nyíe ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

8 Túá ke tõò, m̀ ténì domá ló Jíìzọ̀s Kráìst vaá õá ńda Bàrì zaa boo dénè bọ̀ì, boo bée kọ kpẹa e a kil ló bé e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Jíìzọ̀s naa a zaala dénè bàlà boo.

9 Bàrì e m gé tú dénè nà nyíe simá tóm nè, m ge vee Lé Kpẹa e a kil ló a Sā́ áná, é sí nen di tõò nèm̄, kọ ním̄ ólò aa ló gè kẽ̀èàí boo lee

10 kọ̀láá tṍó e m gé tãagaé ló. M̀ ólò bii bá ló banie bá kọ, be à dú a bùlà, á naa kọ á valím̄ ló gè láá dù gé kãái.

11 Boo bée kọ à palà ge tànim̄ gè dù gé kãái, vaá tú dõ̀ò nu e a aa bá Nyómá Káí nèi, kọ bé à agẹlẹi ló.

12 Nu e m gé kọ́ kọlà kọ, be m̀ dìí ló, mè bé e boolo dẹlẹ̀ì nyíe boo Kráìst naa é agẹlẹ ló nda, vaá bé e nda dẹlẹ̀e nyíe boo naa é agẹlẹna gé ló boolo.

13 M̀ gé gbḭ́ kọ ó nyimai, e pá vígà, kọ kà gā́ bug tṍó e m ni noo kọ ḿ dúè gé kãanìèi, sõò à iégi nu e a gbanàm̄ sḭ́ kọ ḿ gá láá dú dọ̀ kátogóí. M beè gbḭ́ gè

© 1996 by Biblica, Inc.®.

dù gé kolí ból nyíe gbò e bà di zẹ̀ẹ̀ boolo má Kráìst, vaá naa kọ a bɔ̀ɔ̀na ló á sìm kil sḯ, belí bé e m beè naana gé naa zẹ̀ẹ̀ na gbòa.

14 Boo bée kọ m̀ síì kom bá dénè gbò nen: M̀ síì kom bá gbò e bà di kpá dó e dẽéva ni muuà nè bá gbò e bà di kpá dó e dẽeva gáà mùùà, bá gbò e bà ni tavẹ nu nè gbò e bà gáà tavẹ.

15 Vó ní e a naa vaá à palà ge tàniḿ gè vee Lé Kpẹaí nènà gé boolo e o dii Róm̀ e.

16 Kẹ́ẹ́ náa siíḿ ló gè vee Lé Kpẹaí, boo bée kọ ẹ̀ẹ̀ ní e a dú nu e Bàrì ólò tú a kpóó tẹlẹ bàlà kẽ tenmá ló vaá dùùmà kọ̀láá nen e a zìgà ló é. A beè zẹ́ẹ́ dì nè pá Júù, sõò kátogóí à dì nè dénè nen.

17 Boo bée kọ Lé Kpẹaí tú bé e Bàrì ólò leevè bel gbò nen naa tẹlẹ bàlà kẽ nèva, e a kọlà kọ bà é dẹlẹ nyíe boo Kráìst domá dàà togó tẹlẹ kùbmà. À dì belí bé e Kpá Kái kọ́ naa kọ “Nen e a dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá Bàrì à gboó leevèe bel é di dùm.”

18 Boo bée kọ Bàrì élá káála vaá tú a sṹg tẹlẹ bàlà kẽ nyòòmà gbò e bà náa fấe, nè gbò e bà tú pọ́lọ́ láb e a dìvá m uumá bá boo kà kà belí,

19 tấgíní bé e Bàrì beè zogèva kọ̀láá kà nu e nen é láá nyimá e a kil ló ẹlẹ, Bàrì, vaá naa kọ dénè ẹ̀ẹ̀ á dọ bàlà kẽ nèvaá.

20 Dì belí bé e a palà ge dú kà kà naa, gbò nu e dẽe nen náa moà, e a zógè nu e Bàrì dú, beè palà ge dọ bàlà kẽ m gbò nu e Bàrì beè dèm domá tấgíní bé e a beè dèm bàlà booí. Gbò nu e a zógè nu e Bàrì dúí kọlà a kpóó e a dì lee nè bé e a dú Bàrì e a di boo a bá naa. Boo bée vó, gbò nen náa íe tọ́ọ̀ kà nu e bà é láá gba ból vaá kọ bà náa è nyimàè.

21 Boo bée kọ bà nyímá kọ Bàrì dì, sõò bà náa zigà ge tú ka e a kuúe nèe, à bè ge nèe ố̀à zaa. Tãa vó, bà gboó bugi togó dìà dìà nu kilma ló nu e Bàrì dú. Vó à gboó naa kọ nyíeva á di m gín.

22 Bà gboó dú ból, boo tố́ó e bà dì e bà gé leelà bé e bà nyímàè nu naanìè,

23 vaá tú gbò nu e nen dem m a bela, nè ní e a dem m bela nom, nè m bela ńnóm, nè m bela gbò nu e a ólò kuu doge di tɔ̃ɔ̀ gbele dṹùnè Bàrì e a dì dọ dèdè.

24 Boo bée vó, Bàrì à gboó sọ̀va bá gbẹẹ m dùm e bè náa õoà, vaá kọ bà á tú pọ́lọ́ tàn e a dìva nyíeá naamá bé e a léémáva naa, vaá naa ní e áá ọ̀và tú ba kpá ló zọ̀mà ene naamá nu kẹ́ẹ́.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

25 Bà tú kyáá kyáá ńbàlì nyaamá ló kà kà Bàrì. Bà kumí sḯ kẽ vaá sí tóm nè gbò nu e Bàrì beè dèm, gbẹẹ gè kumí sḯ kẽ vaá sí tóm nè Bàrì e a beè dèm gbò nuí, e a dú Bàrì e ka nè lèèlà dì nèe dọ̀mà dee e bè náa tá. Á dì naa vó!

26 Vó ní e a naa kọ Bàrì á sọ̀va bá gbẹẹ bá pọ́lọ́ tàn e a nveemàva lẹ́í é. Ba gbò bia gbẹ́ẹ di tỗò e Bàrì beè kọ á di zẹ̀ẹ̀ pá bia nè pá gbálà vaá naa íb ní e a dú kele ló bé e Bàrì beè kọ á dì naa.

27 Ẽẽènè báá bé e ba gbò gbálà gbẹ́ẹ pá bia e Bàrì beè kọ bà á zọ̀ màà vaá ié gbele kpóó ló tàn ge zọ̀ áá ọ̀và ọ̀và baála pá gbálà màà naa é. Pá gbálà zọ̀ a kóò pá gbálà naaá nu kẹ́ẹ, vaá gboó dọ bá kpọ̀ té e a zọ ló ba kyọ̀à lóí gbỗònà.

28 Tấgíní bé e bà náa gbḯ gè nyimá ló Bàrìa, Bàrì à gboó túva tẹlẹ bá dagi bá bùlà e a túva naamá nu e bè náa bọ́ ló kọ bà á naa.

29 Kọ̀láá íb ból pọ́lọ́ láb di ḿmavá m: bàg, gọ̀l òò, nè ọ́b nyíe. Bà dú gbò e bà ḿmá m ge bẹ́ nyíe, fẹ́ nen, kaná kana, kẹlẹ nen, vaá noo pọ́lọ́ nyòòmà dõòna nen. Bà di m ge bầ pílì vaá ló pọ́lọ́ bel ló ene.

30 Ọ̀và gbò ọ́b Bàrì, gbò ge nvèèmà lẹ́ nen, e bà kpẹlá vaá kpọ́ mon. Bà nyímá dẽe ge tõo tḗ ãa ból pọ́lọ́ e bà é sí, vaá lọl togó kẽ ba tẹ̀ nè kà.

31 Bà náa íe bug. Nen náa é láá dẹlẹva nyíe boo. Bà náa ólò bùlà nen, vaá sàn nyíe á gévá gbàà.

32 Baala nyímá ló beela bel e Bàrì beè tenmá, kọ kọ̀láá nen e a náa gbò nu e a dì belí vó bọ́ ló kọ á ù. Sõò bà gé náa gbò nu e a dì belí vó, vaá bà náa gbẹ́ẹ ló vó; tãa vó, bà leelà dõòna gbò e bà di m gbò láví.

Rómì 2

1 Vóá à naa, olo nóo é láá aa bá kọ̀ bel, e nen, kọ̀láá íb nen e o dú, e o ólò bḗgè bel dõòna nen. Tốó e o bḗgè bel dõòna nená, ò gé bḗgè bel o bá, boo bée kọ o ólò naa gbò nu e o gé bḗgè bel dõòna nen booá.

2 È nyímà kọ Bàrì ólò béélá bel ló gbò e bà náa gbò nuí boo bá e a lelà.

3 É kọ olo, e o gé náa gbò nu e olo gé bḗgè bel dõòna gbò nen kọ bà náaá, íè bulà kọ olo é aalìe bá bẽge bel Bàrì?

4 Sẹ̀ é kọ ò kpolmà tọ a gbele sàn nyíe nè a begè dẽe ge ĩìmà? Nóo nyímà kọ nu e a kọ Bàrì á íeni sàn nyíe ló, ge kọ ó ọgá vaá kiia kẽ?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Sõò ò íè agẹ nyíe e bà náa é láá nyaaná. Vaá tốó e bè nóo nyáànà o nyíeá,
ò gé náá kọ ńlo kpọ̀ té á bọọ gè bọọ dee e Bàrì, m a sũg, é tú a bèèla bel e a
lelà tẹlẹ bàlà kẽ.

6 Boo bée kọ Bàrì é nè kpẽ kọ̀láá nen nyòòmà nu e bu nen beè naa.

7 Bàrì é náa kọ gbò e bà tění bá kọ̀láá kà di tồò olòó naa lé nu vaá gbḭ̃ ka, nè
fã̀, nè dùm e bè náa tá á dì dọ̀ dèdè.

8 Sõò à é lẹẹlà a sũg tẹlẹ boo gbò e bà bé ẹlẹ vaá gbẹẹ gè gbàn tố ló kà kà
bel gé nyoone nu e bè náa lelà.

9 Tãàgà nè nyaa ló é dọ boo kọ̀láá nen e a sí pọ́lọ́. À é zẹ́ẹ́ dọ boo pá Júù, be
sḭ̃ à kálá dọ boo gbò e bè níì pá Júù nì.

10 Sõò Bàrì é tú ka, nè fã̀, nè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló nè dénè gbò e bà náa nu e a lelà. À é
zẹ́ẹ́ nè pá Júù, be sḭ̃ à kálá nè gbò e bè níì pá Júù nì.

11 Boo bée kọ Bàrì náa ólò sà sḭ̃ nen.

12 Vóá à naa, gbò e bà á gé kè bá Log Mózìs vaá bà sí pọ́lọ́ é pe, e bà náa é
tú Log beemáva bel ló. Vaá gbò e bà di kè bá Log Mózìs vaá bà sí pọ́lọ́, Log
ní e bà é béémáva bel ló é.

13 Boo bée kọ níì gbò e bà nyímá nu e Log kọ́ ní e Bàrì é leevè bel nì, tãa vó
gbò e bà náa nu e Log kọ́.

14 Tốó e gbò e bè níì pá Júù nì, e bà náa íe Logá, tõo m dùm e a lelà, na tóm
bà dú log nèà ba bá.

15 Ba láb zógè kọ Logá ẽá m ba nyíe. Ba nyíe elá nen di tồò kọ à dú vó, tã́gíní
bé e a bẽ́gèva bel tốó e bà lọ, vaá à leevèva bel tốó e bà náa léá.

16 Níí é náá dee e Bàrì é béélá bel, tenmá bá Kráìst, ló kọ̀láá kà bùlà e a di ke
gũ̃a m nyíe nen dì belí bé e Lé Kpẹa e m gé lói kọ́ naa.

17 Ò kọ́ olo pá Júù, vaá ò gboó dẹlẹ nyíe boo Log, vaá olòó kààgà kọ Bàrì nè
ọ̀ọ̀ dìà.

18 Ò nyímá ló nu e Bàrì gbḭ̃ kọ ó naa, vaá o beè nó bé e nen é láá sà ge naa
lelà nu naa lọl m Log.

19 Ò agala boo kọ ò dúè nen tule e o gé tulèè gbò gímá dẽe, ẹ́ẹ́ dee neè gbò e
bà di m gín,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 nen e o gé nóòmà nu gbò e bà náa nyímá nu, nè nen e o gé dòè bá nu neè gbò pá nvín, boo bée kọ ò agàlàe boo kọ mè nyìmà nu nè kà kà bel di m Log.

21 Ò ólò nóòmà nu dõòna gbò. À náà vaá nóo nóòmà nu ńlo bá é? Olo, e o gé veè kọ bà á gá zìb nu, ò zìbnà nu?

22 Olo, e o kọ́ bà á gá kuná gầ, ò òòa kẽ kunáná gầ? Olo, e o kọ́ bà á gá tãaga ló gbò ńbàlì e bà náàmà bá, ò zìbnà nu e a di tọ zọ?

23 Olo, e o ólò tú Log Bàrì kààmà ka, ò lọlnàe fàà ló tení dú ló gè gbaalá a Log?

24 “Gbò e bè níì pá Júù nì on Bàrì tení domá ló dùm boolo pá Júù,” dì belí bé e ba è émí m Kpá Káí naa.

25 Ge kọ o beè kòòà dọ bélè be ò sẹlẹ Log, sõò be nóo sẹlẹ̀, nóo lee èl nen e bè náa è kòòà.

26 Be nen e bè níì pá Júù nì, e a dú gè kọ bà náa beè koóe, sẹlẹ Log, é kọ Bàrì náa é túe belí nen e ba è koó?

27 Vóá à naa, nen e bè níì pá Júù nì, e a dú gè kọ bà náa beè koóe, vaá à sẹlẹ Log, é náa kọ bel á bẽè olo e o beè kòòà vaá ò ié Log, sõò nóo sẹlẹ̀ Logá.

28 Ge kọ nen beè meà gbàà kà nè tẹ̀ e a dú Júù à bè ge kọ bà koóe náa tú nen naamá kàà nen Júù.

29 Sõò nen e a meà m nyómá vaá ié kòòà nyíe m nyómá, níé kàà nen Júù e. Nyómá Káí ní e a sí tómá m dùm nen é, níì Log nì. Vóá à naa, nen e a dì belí vó íe a ka lọl bá Bàrì, níì bá nen nì.

Rómì 3

1 Éé ní e a dú nu e nen Júù léèmà èl nen e bè náa dú Júù e? À bè kọ mó kà bélè ní e a di m ge kòòà e?

2 Gấ bug nu nè sḭ́ deè e a dì! Túá ke tõò, Bàrì beè tú a mon bel nvee bá pá Júù kọ bà á faalá.

3 Vaá be sìgà ọ̀và náa beè bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo à, é kọ vó é gboó náa kọ Bàrì á gá bọ́ná gé ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo?

4 Níì vó nì! Bàrì íè gè dú nen kà kà bel lee, kà bè kọ̀láá nen dú nen kyáá bel. Dì belí bé e mon bel Bàrì kọ́ naa, kọ, “Kọ bé gbò nen nyímá kọ ò di lelà tốó e o ló bel, vaá ò èl bá m beela bel.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Sõò be beéle pọ́lọ́ náa kọ á dọ bàlà kẽ kọ Bàrì lelà, beele é gboó kọ và e? É kọ è é gboó kọ Bàrì náa lelà m ge nèi kpò té? (M̀ gé ló bel belí nen.)

6 Níì vó nì! Be Bàrì náa è tõo lèlà, à gá è tění náà vaá à láá beelá bel ló bàlà boo é?

7 Sìgà nen é láá kọ, “Be ńda ge kpọ́ kyáá bel nvèè bá gè naa kọ kà kà bel Bàrì á dọ bàlà kẽ vaá nèe ka, à tění náà vaá bẽge bel à kpáá dì nèm̃ kọ m̀ dú nen pọ́lọ́ é?”

8 Be a beè dì naa vó, éé e bè nóo kọ́ kọ, “Naanii mè é sí pọ́lọ́ kọ bé à man lé?” Dì belí bé e sìgà gbò e bà gé kyọ́m̃ bée lóm̃ ló kọ m̀ kọ́ naa. Sõò Bàrì é bẽgè bel gbò e a kọ́ vó dì belí bé e a bọ́va ló naa.

9 È é gboó kọ và e, sõò? É kọ beele pá Júù léè èl na gbòa? Á gé naa vó m tọ́ọ̀ sḩ́ deè! M beè zẹ́ẹ́ kọ́ tẹlẹ bàlà kẽ kọ dénè pá Júù nè dénè gbò e bè níì pá Júù nì, gbá di kè kẽ lẹ̀ẹ̀là bel pọ́lọ́ lab dògò.

10 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Tọ́ọ̀ nen lé lab dògò á gé, bãànà ene nen á gé.

11 Tọ́ọ̀ nen e a tavẹ lèlà nu á gé; tọ́ọ̀ nen e a gbḩ́ sḩ́ Bàrì á gé.

12 Dénè nen kyãà dagí aa ló Bàrì; bà náa dọ bélè. Tọ́ọ̀ nen e a náa lé á gé, bãànà ene nen á gé.

13 M gḩ́va bélí sèèla gḩ́ bànà ú; kẹ̀lẹ́ m̀mavá boo dém. Bàg mon bel e a ĩi nen belí naanà ààvá bũunu;

14 pọ́ò nè pọ́lọ́ pọ́lọ́ mon bel m̀máva gḩ́.

15 Ba kpóó tọ gbálá nyoone gè èèlà mii;

16 bà kyọ sḩ́ nen vaá nvèè tãàgà kọ̀láá kĩ e bà tění.

17 Bà náa nyímá ló sḩ́ deè e a domà fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló,

18 à bè ge kọ bà íe fã̀ Bàrì.”

19 È nyímà kọ kọ̀láá nu e bà émí m Log kuu gbò e bà di kè bá Log, gé naa ní e gbò nen náa é kọ́ bà náa beè nyimàè, kọ bé dénè nen mon kọ bel bḩ́ènìèe kè sḩ́ Bàrì.

20 Boo bée kọ ge naa nu e Log kọ́ náa léevè bel tọ́ọ̀ nen kè sḩ́ Bàrì. Nu e Log náa, ge naa kọ nen á nyimá kọ mè à siè pọ́lọ́.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Sõò kátogói Bàrì a tú sḩ́ deè e a é léevè bel nen, e bè níì ge sẹlẹ Log nì, tẹlẹ bàlà kẽ. Log Mózìs nè Kpá Gbò Kọ́ Bùlà Bàrì beè náa nen di tỗò e a kil ló sḩ́ deèi.

22 Bàrì léevè bel gbò nen tení dú ló ba gè dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s Kráìst. À náa vó kọ̀láá nen e a dẹlẹ nyíe boo Kráìst, boo bée kọ kele á gé zẹ̀ẹ̀ pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì.

23 Boo bée kọ dénè nen beè sí pọ́lọ́ vaá fùlà aa ló dṹùnè e a dú ló Bàrì.

24 Bàrì léevèi bel tení dú ló Kráìst Jíìzọ̀s e a aalái, aa m sàn nyíe e Bàrì íeí ló pọ́ì.

25 Bàrì beè túe nè kọ á tú a mii vaamá gyọ́ọ̀ boo gbò nen, kọ bé Bàrì tení dú ló vó vaá ia ló pọ́lọ́ nè gbò nen, tốó e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s. Bàrì náa vói m ge zogè a lé lab dògò. Tốó e a kil nvéeá a beè ỉìmà vaá ẹ̀b pọ́lọ́ gbò nen lọl dẽe sḩ́.

26 Sõò tốói à bugi pọ́lọ́ ló gbò nen m ge zogè a lé lab dògò. M na sḩ́ deeí ní e Bàrì zógè kọ ẹlẹ lelàe, vaá à léevèe bel kọ̀láá nen e a dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s e.

27 Be a di naa vóá, éé ní e beele é láá kaaga boo é? Tọ́ọ̀ kà nu á gé! Vaá éé ní e a man kọ á dì naa vó é? É kọ Log e e sẹlẹ̀? Níì vó nì, sõò boo bée kọ è dẹlẹ̀ nyíe boo Jíìzọ̀s.

28 Vóá à naa, è é gboó kọ́ kọ Bàrì léevè bel nen tení domá ló gè kọ nen dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s, níì boo bée ge kọ nen sẹlẹ Log nì.

29 É kọ Bàrì dú Bàrì áá pá Júù? É kọ náa dúna gé Bàrì gbò e bè níì pá Júù nì? À dúná gé ba Bàrì.

30 Tẽènè kà Bàrì e a dì, e a é léevè bel pá Júù e bà dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s vaá à é léevènà gé bel gbò e bè níì pá Júù nì e bà dẹlẹna gé nyíe boo Jíìzọ̀s.

31 É kọ à náa dẽe kọ ge dẹlẹ nyíe boo Kráìst náa kọ Log á gá dìna ló tọ́ọ̀ nu? Níì vó nì m tọ́ọ̀ sḩ́ deè. Tãa vó, à naáe àgẹ̀lẹ̀.

Rómì 4

1 Éé ní e è é gboó láá kọ́ kilma ló bẹẹ nómá tẹ̀ Ébràhàm e? Éé ní e a beè gbḩ́ mòn e?

2 Be à dú gè kọ Bàrì beè leevè bel Ébràhàm tení domá ló tóm e a beè sì, à gá è beè ié nu gè ẽegá boo, sõò náa íe tọ́ọ̀ nu e a láá elá boo ẽegá kè sḩ́ Bàrì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Kpá Káí kọ́, “Ébràhàm beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì. Boo bée vó, Bàrì à gboó bugíe naamá nen lé lab dògò.”

4 Nen e a sí tóm vaá bà kpḗ kpègè ló tómá nèe, kpègè e bà kpḗ nèeá níì dõò nu nì. Tãa vó, níá kpḗ e bà née ló tóm e a beè sìa.

5 Sõò kilma ló nen e bè náa élá boo tóm e a beè sì, vaá à dẹlẹ nyíe boo Bàrì e a ólò leevè bel nen e bel beè bẽè, a dẹlẹ̀ nyíe boo Bàrìa ní e Bàrì bugmàe ló naamá lé lab dògò e.

6 Níí nu e Dévìd géè ló nu e a kil ló é, tố́ó e a kọ́ léé sḭ́ e a di ból nen e Bàrì bugíe naamá nen lé lab dògò, e bè níì boo bée tóm e a beè sì nì:

7 “Léé sḭ́ di ból gbò e Bàrì ia ló ba lọ nu nèva, vaá náa ẹbna ba pọ́lọ́.

8 Léé sḭ́ di ból nen e Bàrì náa bugi a pọ́lọ́.”

9 É kọ na kà léé sḭ́ e Dévìd kọ́ nu e a kil lói dì nè áá gbò e ba beè kooà? Á gé nè áá na gbò. À dìnà gé nè gbò e bà náa kooà dì belí kĩ e e beè bugi m Kpá Káíá kọ́ naa kọ, “Ébràhàm beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì. Boo bée vó, Bàrì à gboó bugíe naamá nen lé lab dògò.”

10 É kọ níí beè lẹ̀ẹ̀à be sḭ́ Ébràhàm à kálá kòòà sẹ̀ tố́ó e a ni kooà? A beè lẹ̀ẹ̀à be sḭ́ à kálá kòòà.

11 Tố́ó e níá nááá lọ̀l ní e a beè gboó kòòà e, gé naa zogè kọ Bàrì beè bugíe naamá nen lé lab dògò tení dú ló bé e a beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì naa tố́ó e bè à gáà beè kòòà. Níí à naa kọ Ébràhàm á dú tẹ̀ m nyómá dénè gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Bàrì, e Bàrì bugíva naamá gbò lé lab dògò, náa kal ló bée kọ bà náa kooà.

12 Vaá à dúná gé tẹ̀ gbò e ba è kòòà, e bè níì áá gè kọ bà kooà nì, sõò ge kọ bà dẹlẹ nyíe boo Bàrì tõòma dùm dì belí bé e bẹẹ tẹ̀ Ébràhàm beè tõo naa be sḭ́ à kalá kòòàa.

13 Tố́ó e Bàrì beè zìgà zìgà nè Ébràhàm nè pá a mana mana kọ bà é íe zivè kà bàlà booíá, náa beè zìgà zìgàa nèe boo bée kọ Ébràhàm beè sẹlẹ Log, sõò boo bée kọ a beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá Bàrì à gboó bugíe naamá nen lé lab dògò.

14 Boo bée kọ be à dú gè kọ gbò e bà sẹlẹ Log ní e Bàrì é nè nu e a beè zigà e, ge dẹlẹ nyíe boo Bàrì náa dọ̀ tọ́ọ̀ kà bélè, vaá zìgà e Bàrì beè zigàa dú kóló kẽ.

15 Log ní e a man sṹg Bàrì tẹlẹ̀í boo é, boo bée kọ kĩ e log á gé, ge kọ nen lọl togó kè kẽ log á géná gé.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Vóá à naa, ge dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a dú sḿ deè ge ié zìgà nu e Bàrì beè zìgà e, kọ bé tení dú ló sàn nyíe Bàrì à tulà kọ̀láá gbò e bà aa m mana mana Ébràhàm--níì áá kóló gbò e bà sẹlẹ Log nì, sõò gbò e bà dẹlẹna gé nyíe boo Bàrì tõòma dùm dì belí bé e Ébràhàm beè naaá. Boo bée kọ Ébràhàm dú tẹ̀ m nyómá dénè bẹ̀ì.

17 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ, “M̀ túni naamá tẹ̀ gbò e bà aa gḿ bug kpá dó.” À dú bẹẹ tẹ̀ kè sḿ Bàrì e ẹlẹ dẹlẹ́e nyíe booá, e a náámá Bàrì e a ólò kẽee gbò e ba è ù lọl ke mà ú, vaá à lẹ̀ẹ̀là bel kọ gbò nu e bè náa beè dì á dì.

18 Ébràhàm beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá ié ból dẽe sḿ, boo tõó e nu e a gá è ból dẽe sḿ boo náa è dì, vaá à gboó tení dú ló vó dú “tẹ̀ gbò e bà aa gḿ bug kpá dó.” Dì belí bé e Kpá Káí beè kọ́ naa kọ, “Pá o mana mana é bọọ gḿ bug naa vóí.”

19 Sigà ńkem à gá dú vòò tub gbáá. Sõò lóe náa è ọọ e a kil ló gè dẹlẹ nyíe boo Bàrì bãànà tõó e a è bugi togó e a kil ló a nom kpá ló, e kói á beè géná lóá, à bè ge kọ mè Sẹ́rà náa é láá niináná gbàà.

20 Ébràhàm náa beè ié bàà bàà bùlà kilma ló nu e Bàrì beè zigàa. Tãa vó, a beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá vó beè gboó agẹlẹe ló, naa ní e a gboó lèèlà Bàrì.

21 A beè palà ge agala boo kọ mè Bàrì é láá naa nu e a beè zìgàa.

22 Vó ní e Bàrì beè gboó bugmàe ló naamá lé lab dògò e.

23 Gbò mon bel e ba è émí kọ “Bàrì beè gboó bugmàe ló naamá lé lab dògò” náa beè ẽá nè áá ẹlẹ.

24 A beè ẽáná gé nè beele, e Bàrì é bugii naamá gbò lé lab dògòi, e e dẹlẹ̀ nyíe boo nen e a beè kẽee bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s lọl ke mà úá.

25 Bàrì beè nè Kráìst kọ á ú boo beéle pọ́lọ́, vaá à kẽée kọ bé à naa kọ bel á leèi kè sḿ Bàrì.

Rómì 5

1 Kátogói e Bàrì ni léèvèi bel tení dú ló bẹẹ gè dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀si, è gboó zọ̀ Bàrì naaá fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló tení dú ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst.

2 Tení dú ló bẹẹ gè dẹlẹ nyíe boo, a náa kọ é nyímá ló nu e sàn nyíe Bàrì kọlà, e a dú nu e e di m kátogói é. È gboó ọ́ kààgà, boo bée kọ è íè ból dẽe sḿ kọ è é zọ̀ Bàrì dõònà a ka.

3 È ọ́ kààgà na gé m bẹẹ tãàgà, boo bée kọ è nyímà kọ tãàgà ólò màn ĩìmà,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 ge Ĩìmà à domà lab dògò e a gbõoma, vaá lab dògò e a gbõoma à màn ból dẽe sḩ.

5 Ból dẽe sḩí náa é kẹ̀lẹ̀i, boo bée kọ Bàrì tú vulà súú dẽe ló e a íeí ló nvee m bẹẹ nyíe tení dómá ló Nyómá Káí e a néi.

6 Boo bée kọ, tốó e bè née beè ié kói gè láá nvèè bá nè bẹẹ bá, tốó e tốó égá, Kráìst beè ú boo beele, gbò pọ́lọ́.

7 À é palà ge tavàlà kọ bé nen kálá ú boo nen lé lab dògò, náa kal ló bée kọ mè nen é láá ie tàn ge ú boo nen e a náa lé nu.

8 Sõò Bàrì zógèi bé e a vulèi naa m ge kọ, tốó e e di di e e géè sí pọ́lọ́á ní e Kráìst beè úí boo é!

9 Tấgíní bé e Bàrì léèvèi bel kátogói tení dú ló mii e Jíìzọ̀s eèlài booá, Bàrì é dùùlài lọl bá ńlẹ sũg tení dúé ló.

10 Be à dú gè kọ mè Bàrì beè tení dú ló ú a Sấáná vaá nvèè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló èèlè nyíe zẹẹ̀ beele nè ẹlẹ, tốó e e beè dì e e géè ọvíeá, kátogói e fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló ni di gbàà beele nè ẹẹ̀i, à é duulài tení dú ló a dùm.

11 Sõò níì áá vó nì, è ốnà gé kààgà m Bàrì tení dú ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst, e a náa kọ fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á di èèlè nyíe zẹẹ̀ Bàrì nè bẹ̀ì kátogói.

12 Pọ́lọ́ beè bằ bàlà booí tení dú ló ene nen, vaá a pọ́lọ́ à faalá ú domá. Tení dú ló vó, ú à gboó tùlà dénè nen, boo bée kọ dénè nen beè sí pọ́lọ́.

13 Pọ́lọ́ beè di bàlà booí be sḩ Bàrì à kalá nè Log. Sõò Bàrì náa bugi pọ́lọ́ ló nen kĩ e log á gé.

14 Sõò gbò nen géè úgági lọl tốó Ádàm tẹlẹ tốó Mózìs, bãànà gbò e bà náa è sí ĩẽènè íb pọ́lọ́ gè lọl togó kè kẽ log e Ádàm beè sìa. Ádàm beè dì belí bela nen e a é beè dùa.

15 Sõò kele di zẹẹ̀ pálàa ọ̀và, boo bée kọ nu e Bàrì dõo pọ̀ì náa belí pọ́lọ́ e Ádàm beè sì. À dú kà kà kọ gấ bug gbò nen beè ú boo bée pọ́lọ́ e ene nená beè sìa. Sõò sàn nyíe Bàrì nè a pọ̀ì dõò nu e a nè gấ bug gbò nen tení domá ló sàn nyíe ene nená, naamá Jíìzọ̀s Kráìst, palà ge bọọ̀ èl.

16 Vaá kele di zẹẹ̀ nu e dõo nu Bàrì man nè nu e pọ́lọ́ e ene nen beè sìa man. Boo bée kọ, tốó e ene nená beè sí pọ́lọ́, Bàrì beè beelá kọ, “Bel bẽée.” Sõò tốó e gấ bug gbò nen ni sí pọ́lọ́, Bàrì à ieva sàn nyíe ló vaá kọ, “Bel léèi!”

17 À dú kà kà kọ ú beè ie kói ló dénè nen tení domá ló pọ́lọ́ e ene nen beè sì. Sõò nu e ene nen, naamá Jíìzọ̀s Kráìst, beè naa palà ge ie kói èl. Kọ̀láá gbò e

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Bàrì ni iéva a sàn nyíe e a bọọ zoogáá ló vaá leèvèva bel naamá nu e a dɔ̀ɔ̀ nèva, é lẹẹlà bel vaá ié dùm e bè náa tá tení dú ló Jíìzọ̀s Kráìst.

18 Vóá à naa, dì belí bé e bẽge bel tùlà dénè nen tení dú ló pọ́lọ́ e ene nen beè si naaá, vóá bé e Bàrì léèvè bel dénè nen vaá nèva dùm tení domá ló lé e ene nen beè naa naa é.

19 Vaá ĩẽènè bé e dénè nen dú gbò pọ́lọ́ tení domá ló lọl togó kẽ e ene nen beè lọl naaá, vóá bé e Bàrì léèvè bel dénè nen tení dú ló gbàn tố ló e ene nen beè ie naa é.

20 Log beè nèa kọ bé pọ́lọ́ bọọ. Sõò kĩ e pọ́lọ́ bọọ, sàn nyíe Bàrì palà ge bọọ èl boo.

21 Vóá à naa, dì belí bé e pọ́lọ́ beè ie kói tení dú ló ú naaá, vóá bé e sàn nyíe Bàrì ienà gé kói tení dú ló lé lab dògò vaá naa ní e e íè dùm e bè náa tá tení dú ló Jíìzọ̀s Kráìst naa é.

Róm̀ 6

1 É kọ è é gboó kọ é kil sḭ́ ló gè sí pọ́lọ́ kọ bé sàn nyíe Bàrì palà ge bọọ?

2 Á lọ̀! E beè ù kilma kĩ e pọ́lọ́ dì, à é tení náà vaá è gboó kpáá kil sḭ́ gè tõo m dùm ge sí pọ́lọ́ é?

3 É kọ nóo nyímàì kọ, tố́ó e ba è tú múú logmáiá, mè ba beè logíi kọ bé è zọ Kráìst Jíìzọ̀s gbaa ló vaá zọ̀e ù?

4 Vóá à naa, tố́ó e ba è tú múú logmaiá, bà gbá lì beele nè Kráìst vaá è gbá zọ̀e ù, kọ bé dì belí bé e bẹẹ Tẹ̀ beè tú a kpóó e a di dṹùnè kẽèmàe lọl kè mà ú naaá, à naamáná gé kọ beele é tõo m ãa di dùm.

5 Boo bée kọ, bé e beè gbá zọ̀e ú naaá, vóá bé e Bàrì é kẽenai gé lọl kè mà ú, dì belí bé e a è kẽe Kráìst lọl kè mà ú naa é.

6 È nyímà kọ ba beè tú bẹẹ nómá sḭ́ deè di dùma ká kú té boo tố́ó e ba è tú Kráìst ká boo bàà gbànà téá, kọ bé Bàrì kyọ sḭ́ gbele kpóó tàn ge sí pọ́lọ́ e a di m bẹẹ nom kpá lóá, naa ní e bè née kpáá dúná gyóòlo nè pọ́lọ́.

7 Boo bée kọ tố́ó e nen ú à di pọ́ì vaá pọ́lọ́ náa é láá kpáá lẹẹ̀lànàe bel ló.

8 Bé e e ni zọ Kráìst ùa, è m̀mè nyíe boo kọ è é zọe dìnà gé dùm.

9 Boo bée kọ è nyímà kọ Bàrì beè kẽe Kráìst lọl ke mà ú vaá náa é kpáá úná. Ú náa é kpáá iénáe kói ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 A beè ú kilma kĩ e pọ́lọ́ dì ene tóm vaá à lee. Vaá dùm e a gboó di kátogóí à dì nè Bàrì.

11 Ṫẽènè báá bé e boolo é gboó tui bọọ ló sẹlẹi naanii é, dì belí gbò e o ni úi kilma kĩ e pọ́lọ́ dì, sõò ò dìí dùm nei Bàrì tení domá ló bọọ gè gbaa ló Kráìst Jíìzọ̀s.

12 Ó gá zigai kọ pọ́lọ́ á kpáá lẹ̀ẹ̀là bel ló bọọ nom kpá ló, naa ní e o é naanii kọ̀láá nu e a dú bọọ tàn ge naa.

13 Ó gá tui tọ́ọ̀ ke tõò e a dìí ló naamai nu ge simá pọ́lọ́. Tãa vó, ò túi bọọ ló nèi Bàrì, dì belí gbò e o beè úi vaá Bàrì à kẽéi lọl ke mà ú nvee m dùm. Túi dénè ke tõò e a dìí ló nèi Bàrì kọ á tú naamá nu e a lelà.

14 Ó gá zigai kọ pọ́lọ́ á lẹ̀ẹ̀lài bel ló, boo bée kọ ó géi kè kẽ log, sõò ò dìí kè bá sàn nyíe e Bàrì íeí ló.

15 É kọ è é gboó kọ, tấgíní bé e é gé kè kẽ logá vaá è di kè bá sàn nyíe e Bàrì íeí lóá, mè é gboó sí pọ́lọ́? Á lọ̀!

16 Boolo nyímài kọ tố́ó e o túi bọọ ló nveenii kè kẽ ene nen vaá naanii nu e a kọ́ ó naanii, ò dúì gyóòlo nèi nen e o naanii nu e a kọ́ ó naaniiá. Ò é láá sài neai gè dúi gyóòlo nei pọ́lọ́ vaá à man ú nèi, à bè kọ ò dúi gyóòlo e o dìí nei gè gbanii tố ló vaá à náa kọ Bàrì á leevèi bel.

17 Ene tố́ó e a kil nvéeá o beè dúi gyóòlo nèi pọ́lọ́. Sõò è ố́à Bàrì zaa, boo bée kọ kátogóí o palà ge túi bọọ ló nei gè gbanii tố ló dò bá nu e Bàrì beè nèiá.

18 Bàrì beè dùùlài lọl bá lẹ̀ẹ̀là bel pọ́lọ́, vaá túi naamá gbò gyóòlo e o dìí nèi gè naa nu e a lelà.

19 M̀ tú di tõò e a di zẹ̀ẹ̀ beele gbò nen dòmà bá nèi, boo bée kọ ò ọ́ọlìì ló gè vàlẹ̀ bá tavẹi nu. Dì belí bé e o beè olòó tui gbò ke tõò e a dìí ló nei gè simai kọ̀láá kà pọ́lọ́ nè bàg naaá, vóá bé e o é gboó túnai gé gbò ke tõò e a dìí ló nei gè simai lé tóm naa é, naa ní e o é dìí kái kátogóí.

20 Tố́ó e o beè dúi gyóòlo nèi pọ́lọ́á, tọ́ọ̀ nen náa géè lẹ̀ẹ̀lài kọ ó naanii nu e a lelà.

21 Mó kà bélè ní e o beè iei lọlii ló gbò nu e kẹ́ẹ̀ siíi ló kátogóíá é? Gbò nuá man ú!

22 Sõò Bàrì a dùùlài lọl bá pọ́lọ́ kátogóí, vaá túi naamá pá a gbò gyóòlo. Bélè e o íèì kọlà kọ ò tõonii kái, vaá nu e a man kọlà dùm e bè náa tá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

23 Boo bée kọ kpẽ̀ kòm e nen íe ló pọ́lọ́ kọlà ú, sõò pọ́ì dõ̀ò nu e Bàrì nè nen e a gbaa ló bẹẹ Dõò Kráìst Jíìzọ̀s kọlà dùm e bè náa tá.

Rómm̀ 7

1 Ò é palà ge tavẹi nu e m é gé kọí, e pá nà vígà m Kráìst, boo bée kọ dénè bọ̀ì nyímàì nu e a kil ló log. Log íe kói ló nen áá tố́ó e nená di dùm.

2 Tú pá bia e a ni iá dóm naamá nu dòmà bá. Log kọ pá bia e a ni iá dóm é íè ge tõo kẽ lẹ̀ẹ̀là a dóm boo tố́ó e a dóm di di dùm. Sõò be a dóm ú, log kọ pá biaá á géná kẽ lẹ̀ẹ̀là a dómá.

3 Vóá à naa, be pá biaá tú a dóm gbẹẹ dùm vaá iá dõòna kà pá gbálà, bà é kolíe nen kùnà kúnà. Sõò be a dóm ú, log náa sííánáe, vaá bà náa é bugináe ló kọ à kúnà gã̀ be à iá dõòna kà pá gbálà.

4 Níí bé e a dì naa ló boolo, e pá nà vígà m Kráìst e. Tení domá ló nom kpá ló Kráìst, o beè ui kilmai kĩ e Log dì, kọ bé ò íái dõòna kà nen, e Bàrì beè kẽee lọl ke mà úá, naa ní e é sí lé tóm nè Bàrì.

5 Boo bée kọ tố́ó e nom kpá ló géè lẹẹlài belá, Log géè naa kọ pọ́lọ́ tàn e a dìí m á tú gbò ke tõò e a di ló bẹẹ nom kpá ló símági tóm e a man ú.

6 Sõò kátogói, é géná kẽ lẹ̀ẹ̀là Log, boo bée kọ e beè ú kilma kĩ e Log e a beè bọvii ene tố́óá dì, kọ bé née kpáá síná tóm nè Bàrì m nómá sḩ deè e ba è émí m Logá, tãa vó m ãa sḩ deè e Nyómá Káí do bá nèi.

7 É kọ è é gboó kọ mè Log dú pọ́lọ́ lẹí? Níì vó nì! Tãa vó, Log ní e a è naa kọ ḿ nyímá ló nu e a dú pọ́lọ́ é. Nímm̃ gá è beè nyímá ló nu e a kọ̀là ge ié bẹẹ súú dẽe ló nu dõòna kà nen be Log náa beè kọ, “Ó gá ié bẹẹ súú dẽe ló nu dõòna kà nen.”

8 Log náa kọ pọ́lọ́ á mòn èèlè ge tõomm̃ m, naa ní e m é íe bẹẹ súú dẽe ló dénè íb nu. Boo bée kọ, be log á gé, pọ́lọ́ náa é íe kói.

9 M beè di dùm tố́ó e bè m̀ gáà beè nyima ló nu e Log kọ́á, sõò tố́ó e m gbóò nyimá ló nu e Log kọ́, pọ́lọ́ e a dìmm̃ m à gboó tẹlẹ̀ a ló bàlà kẽ, vaá m̀ gboó ù.

10 Vaá Log e a gá è beè naa kọ ḿ di dùma, beè gboó òòà kẽ màn ú nèmm̃.

11 Boo bée kọ pọ́lọ́ tení dú ló Log mòn èèlè vaá kẹlẹ́mm̃. À fẹ́mm̃ tení domá ló Log.

12 Vóá à naa, dénè Log aa bá Bàrì, vaá bu kà nu e Log kọ́ à aa bá Bàrì, di lèlà, vaá dú lé.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 É kọ nu e a dú léá ní e a gboó màn ú nèm̄ é? Níì vó nì! Tãa vó, pọ́lọ́ ní e a náa vó é. À man vó tení dú ló nu e a dú léá, kọ bé gbò nen nyímá ló kà lèlà nu e pọ́lọ́ dú. Vaá vó à gboó naa kọ Log á tú bé e pọ́lọ́ dú kà pọ́lọ́ naa tẹlẹ bàlà kẽ.

14 È nyímà kọ Log dú bá Bàrì. Sõò nda nen e m di m nom kpá ló, e pọ́lọ́ gé lẹ̀ẹ̀làm̄ bel ló belí a gyóòlo.

15 Ním̄ dấ tế nu e m gé náa. Boo bée kọ ním̄ náà nu e a léémám̄ gè naa. Tãa vó, nu e a bế́émám̄ ní e m naà e.

16 Be m̀ náa nu e bè náa léémám̄ gè naa, níí tẹlẹ bàlà kẽ kọ mè nda zigà kọ Log dú lé.

17 Boo bée vó, níì nda ní e m náà nuí é nì. Tãa vó, pọ́lọ́ e a dìm̄ m̄á ní e a náa é.

18 M̀ nyímà kọ kpóó gè naamá lé nu á gém̄ m--naamá m ńda nom kpá lói. Boo bée kọ kà bè m̀ gbḯ ge naa lé nu, ním̄ íè kói gè naamá.

19 Lé nu e m gbḯ ge naaá, ním̄ náà. Tãa vó, pọ́lọ́ nu e bè ním̄ gbḯ ge naaá, ní e m náà e.

20 Be m̀ náa nu e bè ním̄ gbḯ ge naa, à náa kọ níì nda ní e m náa é nì. Tãa vó, pọ́lọ́ e a dìm̄ m̄á ní e a náa é.

21 Vóá à naa, m̀ gbóò mòn kọ níí nu e a gé olòó lẹ̀ẹ̀àm̄ m é: Tố́ó e m gbḯ ge naa lé nu, áá pọ́lọ́ nu ní e m láá sà e.

22 Nyíem̄ di boo gè sẹlẹ log Bàrì.

23 Sõò dõòna kà log ní e m monì e a gé tõom̄ m bé log Bàrì e nyíem̄ di booá é. À nveèm̄ kpọ́gọ́lọ́ kè bá lẹ̀ẹ̀là bel e a aa bá pọ́lọ́ e a dìm̄ m̄á.

24 Nda dú kà ńsàn! Mée ní e a é áálám̄ lọl bá na kà nom kpá ló e a man ú nèm̄ é?

25 Bàrì á zaa, kọ à áálám̄ tení dú ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst! Níí bé e nda dì naa é: Nda nè ńda ló fầ log Bàrì m nà nyíe, boo tố́ó e nà nom kpá ló fầ lẹ̀ẹ̀là bel e a aa bá pọ́lọ́.

Róm̀ 8

1 Vóá à naa, kátogói bel náa bế́è gbò e bà gbaa ló Kráìst Jíìzọ̀s.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Boo bée kọ lẹ̀ẹ̀là bel Nyómá Kái e a náa kọ é di dùm m Kráìst, a náa kọ ḿ di pọ́ì aa bá log e a man pọ́lọ́ nè ú.

3 Boo bée kọ nu e Log náa beè láá naaá, tení domá ló gè kọ nom kpá ló nen beè naa kọ á gá ié kóiá, Bàrì náa tení domá ló gè lẹ̀ẹ̀là a Sấáná kọ á dú m belá nom kpá ló nen, e a ólò sí pọ́lọ́á, gé vaaá gyọ́ọ boo pọ́lọ́ gbò nen.

4 Bàrì beè naa vói kọ bé beéle e e náa nu e Nyómá Kái kọ́, e bè níì nu e nom kpá ló kọ́ nì, láá naa lèlà nu e Log bḭ́íná kọ é naa.

5 Gbò e bà tõo dùm nyòòmà bé e ba nom kpá ló túlèva naa, ólò bugi togó boo áá nu e a léé ló nom kpá ló. Gbò e bà tõo dùm nyòòmà bé e Nyómá Kái túlèva naa, ólò bugi togó boo áá nu e a léé ló Nyómá Kái.

6 Ge bugi togó boo áá nu e a léé ló nom kpá ló ólò màn ú, vaá gè bugi togó boo áá nu e a léé ló Nyómá Kái ólò màn dùm nè fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀ ló.

7 Boo bée vó, ge bugi togó boo áá nu e a léé ló nom kpá ló náa kọ nen á dú nen ọ́b Bàrì, boo bée kọ nená náa sẹlẹ log Bàrì, vaá náa é láá sẹlẹna gé.

8 Gbò e bà náa nu e a dú tàn ba nom kpá ló náa gé láá naa lèèma Bàrì.

9 Be Nyómá Bàrì dìí m, nóo gé náanai nu e a dú tàn bọọ nom kpá ló gè naa. Tãa vó, ò gé náanii nu e a dú tàn Nyómá Kái gè kọ ó naanii. Kọ̀láá nen e bè náa íe Nyómá Kráìst, náa kuu Kráìst.

10 Sõò be Kráìst dìí m, náa kal ló bée kọ bọọ nom kpá ló é beè ù boo bée pọ́lọ́, Nyómá Bàrì é náa kọ ó dií dùm boo bée kọ Bàrì beè leevèi bel.

11 Be Nyómá Bàrì, e a beè kẽee Jíìzọ̀s lọl ke mà úá, dìí m, ẹlẹ, e a beè kẽee Kráìst lọl ke mà úá, é náana gé kọ bọọ nom kpá ló e a é beè ùa, á di dùm tení domá ló a Nyómá e a dìí m̄á.

12 Vóá à naa, e pá nà vígà m Kráìst, née síi kom bá bẹẹ nom kpá ló e a é naa kọ é tõo dùm nyòòmà bé e a tulei naa.

13 Boo bée kọ be ò tõonii dùm nyòòmà bé e nom kpá ló tulei naa, ò gé úi. Sõò be ò tenii dúi ló Nyómá Kái vaá kuvii ge síi pọ́lọ́, ò é dii dùm.

14 Boo bée kọ kọ̀láá gbò e Nyómá Bàrì gé tuleva ní e bà dú gbò nvín Bàrì é.

15 Boo bée kọ Nyómá e Bàrì beè nèiá náa beè tú boolo naamá gyóòlo vaá naa kọ ó kpáá siiai pọ̀. Tãa vó, a beè túi naamá gbò nvín Bàrì, vaá à naa kọ é kolí Bàrì “Bẹẹ Tẹ̀!”

16 Nyómáá élá nen di tồò nè beéle nyómá kọ beele dú gbò nvín Bàrì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 Tấgíní bé e beele dú pá a nvíná, è é dõonà a gyọ́, vaá è zọnà gé Kráìst dồònà gyọ́ e Bàrì beè kpoogè dee ló sẹ̀ẹ̀e. Boo bée kọ be è zọ Kráìst dồònà a tãàga, è é zọnàe gé dồònà a ka.

18 Nda monì kọ bà náa é láá tú tãàga e e gé mon kátogóí doolé ló ka e Bàrì é beè tẹlẹ bàlà kẽ nèi.

19 Dénè nu e Bàrì beè dèm dì e bà gé élá vaá ẹ̀b dẽe sḭ́ kọ Bàrì á gboó tú pá a nvín tẹlẹ bàlà kẽ.

20 Boo bée kọ a beè dú gè naa kọ dénè nu e Bàrì beè dèm á di kè bá bẹẹ ló, níì ge kọ a beè dú bùlà gbò nuá nì, sõò Bàrì ní e a beè naa kọ á dì naa vó é. Bàrì beè ié ból dẽe sḭ́í,

21 kọ mè ẹlẹ é beè naanìè kọ gbò nu e a beè demìè á di pọ́ì ene dee aa bá gè bèm, vaá zọ̀ gbò nvín Bàrì ié dì pọ́ì e a di dṹùnèa.

22 Boo bée kọ è nyímà kọ, tẹlẹ̀ kátogóí, dénè gbò nu e Bàrì beè dèm dì e bà gé num belí pá bia e a gé num nvín tố́ó màn nvín.

23 Sõò níì áá kóló gbò nu e Bàrì beè dèm ní e a gé num é nì. Beele e Nyómá Káí dìí m̃í, naamá túá kà nu e Bàrì neí, dì e e gé numna gé. È dì e e gé élá bànà Bàrì kọ á gboó túi naamá pá a nvín vaá naa kọ kọ̀láá ke tồò e a dìí ló á di pọ́ì.

24 Bàrì beè dùùlài tení domá ló ból dẽe sḭ́ e e íè. Sõò be è mon nu e e íè ból dẽe sḭ́ kilma lóá, náa dúna ból dẽe sḭ́. Boo bée kọ nen náa ólò ié ból dẽe sḭ́ kilma ló nu e a mon.

25 Sõò be e íè ból dẽe sḭ́ kilma ló nu e bè née monmà dẽe, è é gboó ĩìmà vaá elá bànà.

26 T̃ẽènè báá bé e Nyómá Káí nveènà gé bá nèi m bẹẹ ọ́ọ́ ọọ̀ ló naa é. Boo bée kọ née nyímà bé e e gá tãàgà ló Bàrì naa. Nyómá Káíá tú a ló bànmà Bàrì tenmáí boo, m ge nuúmi gbò mon bel e nen náa é láá kọ̀.

27 Vaá Bàrì, e a ólò mòn m nyíe nen, nyímá ló nu e a di bùlà Nyómá Káíá. Boo bée kọ Nyómá Káí bàn Bàrì tenmá boo gbò nvín Bàrì, m sḭ́ deè e a dú bùlà Bàrì.

28 Beele nyímà kọ Bàrì ólò tú kọ̀láá kà nu e a lẹẹà ló gbò e bà vulee simá tóm e a é náa kọ nu á leevá ló, gbò e ẹlẹ beè kolíva m ge mmè a nòò nu.

29 Boo bée kọ gbò e Bàrì beè nyímáva ló lọl dààmà togó ní e a è gyànà gé sḭ́ noo kọ bà é diè m bela ńlẹ Sã́ãná é, kọ bé a Sã́ãná dúè túá túá zẹ̀ẹ̀ gã́ bug pá vígà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 Bàrì beè gboó kolí gbò e a beè gyà sḯ noo nuá kilmàvá lóá, vaá gbò e a kolí, à léèvèva bel. Gbò e a léèvè bel, à náa kọ bà á zọ̀e dõonàè a ka.

31 Éé ní e e é gboó láá kọ́ kilma ló dénè gbò nuí é? Be Bàrì dìí ló, mée ní e a é láá béi é?

32 Bàrì náa beè kpèg a Sắáná lọl ló gè kọ á mòn tãàga. Tãa vó, a beè túe vaamá gyọ́ọ́ boo dénè bẹ̀ì. Be à tú a Sắáná vaamá gyọ́ọ́ boói à, é kọ náa é nenài gé kọ̀láá kà nu pọ́ì?

33 Mée ní e a é láá bẽgè bel gbò e Bàrì beè sà e? Ẹlẹ, Bàrì, kọ bel léèva!

34 É kọ dõòna nen é gboó láá bḗgèva bel? Kráìst Jíìzọ̀s ní e a è ù e, vaá ẹlẹ ní e Bàrì beè kẽee lọl ke mà ú é. Kátogóí, à di boo bá lè Bàrì e a ólò bàn Bàrì boói.

35 Éé ní e a é gboó láá kpòòlài lọl ló vulà súú dẽe ló Kráìst e? É kọ tãàgà, sẹ̀ tavàlà di tồò, sẹ̀ bíígá ló, sẹ̀ tá kói, sẹ̀ nání bá, sẹ̀ àà zib bḗ, sẹ̀ be gé è ú ní e a é láá kpòòlài lọl ló é?

36 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Boo o bée, beele dì m àà zib bḗ bá ú dénè deeí; gbò nen sẹlẹi belí naanà ból e bà é gé kèl.”

37 Ḗèe, m kọ̀láá kà di tồòi è íè bé fẹ̀ tení dú ló ẹlẹ e a beè vulèi.

38 Boo bée kọ nda palà ge àgàlà boo kọ tọ́ọ̀ kà nu náa é láá kpòòlà beele lọl ló a vulà súú dẽe ló: Kà bè ú à bè dùm, kà bè gbò nyómá tóm Bàrì à bè gbò kpóó e bà gé bẹl, kà bè gbò nu e a di kátogóí à bè gbò nu e a é dú deè sḯ,

39 kà bè gbò nu e a di sḯ káála à bè gbò nu e a di m kunu kẽ, náa íe tọ́ọ̀ kà nu e Bàrì beè dèm e a é láá kpòòlà beele lọl ló vulà súú dẽe ló Bàrì e beele íè tení domá ló bẹẹ̀ Dõò Kráìst Jíìzọ̀s.

Róm̀ 9

1 M̀ ló kà kà bel dì belí nen e m zọ Kráìst gbaa ló. Nà nyíe, e Nyómá Káí gé lẹẹ̀là bel ló, élá nen di tồò nèm̃ kọ ním̃ gé kpọ́ kyáá bel,

2 kọ nyíem̃ ólò palà ge bììlà kilma ló pá ńda gbò, e e gbáà dú m t̃ḗènè kà mii.

3 Boo bée baala, à gá è dú nà bùlà kọ Bàrì á tumí pọ́lọ́ múú kyáá nèm̃ vaá kpòòlàm̃ lọl ló Kráìst.

4 Baala pá Ízràẹ̀l e Bàrì beè túva naamá pá ńlẹ nvín vaá à tú a dũùnè zogèva. A beè zilági zíl nèva vaá nèva Log. À noomàva sḯ deè e bà é fẃe vaá zìgàgì zìgà nèva.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Bà dú kúúlí túá kpãa gbò nómá tẹ̀a, vaá Kráìst beè mèà dú nen aa m ba mana mana. Lèèlà á dì nè ẹlẹ, Bàrì, e a gé lẹẹlà bel ló dénè nu, dọ̀ dèdè! Á dì naa vó.

6 Níḿ gé kọ Bàrì náa náa nu e a beè zìgà. Boo bée kọ níì dénè gbò e bà aa mana mana Ízràẹ̀l ní e bà dú pá Ízràẹ̀l e nì,

7 à bè ge kọ dénè nen e a dú mana mana Ébràhàm dú gbò nvín Bàrì. Bàrì beè kọ́ nè Ébràhàm kọ, “Gbò nvín e Áízèk bon ní e bà é dú pá o nvín é.”

8 Níí náa kọ níì dénè gbò pá nvín e Ébràhàm bon ní e bà dú gbò nvín Bàrì e nì. Tãa vó, gbò pá nvín e bà mèà tení aa lo zìgà e Bàrì beè zìgà nè Ébràhàma ní e bà dú gbò nvín Bàrì e.

9 Nee gbò mon bel e Bàrì beè lò tố́ó e a beè zigà nuáí, “Kpenà vóí nyàn, m̀ é ooà kẽ dú vaá Sẹ́rà é man nvín pá gbálà.”

10 Níì áá vó nì. T̃ẽ̀ènè kà tẹ̀, e a náámá bẹẹ tẹ̀ Áízèk, ní e a è dú tẹ̀ pálàa kà nvín Rebẹ́kà e.

11 Sõò be sḯ bà kalá mèà, be sḯ bà kalá naa lé à bè pọ́lọ́, Bàrì beè kọ́ nè ba kà kọ, “Ńpọ̀b é dú gyóòlo nè ńkem.” Níí zógè kọ à dú nu e Bàrì beè noo sẹ́lẹ́ kẽ ge sà ene nen gbàà pálàa kà nvíní--níì boo bée tóm e bà sí nì, sõò boo bée a kól.

13 Dì belí bé e a ẽ́á m Kpá Káí naa kọ, “M̀ vulè Jékọ̀b, vaá m̀ ọ́vi Ísọ̀.”

14 É kọ è é gboó kọ Bàrì náa náa lèlà nu lẹí? Níì vó nì!

15 Boo bée kọ Bàrì beè kọ́ nè Mózìs kọ, “M̀ é ié sàn nyíe ló nen e a léémáḿ gè iée sàn nyíe ló, vaá m̀ tó sàn nen e a léémáḿ gè tóe sàn.”

16 Vóá à naa, ge kọ Bàrì sa nen náa dẹẹà boo bùlà e a di m nená à bè bé e a pììgà naa; tãa vó, à dẹẹà boo sàn nyíe e Bàrì iée ló.

17 Boo bée kọ Kpá Káí kọ Bàrì kọ́ nè Fẹ́rò kọ, “Ge tú nà kpóó tẹlẹ bàlà kẽ tení dúní ló vaá naa kọ dénè bàlà boo á nyímáḿ ló, níá lèlà nu e m beè nyoone vaá túni naamá méné é.”

18 Vóá à naa, Bàrì ólò ié sàn nyíe ló nen e a léémáe gè iée sàn nyíe ló, vaá à agẹlẹ nyíe nen e a léémáe gè naa kọ nyíee á àgà.

19 Ò é láá gboó bĩináḿ kọ, “Be níí bé e a dì naa é, à é tení náà vaá Bàrì láá kọ bel nen kọ nen náa gbànìe tố ló é? Mée ní e a é láá bé bùlà Bàrì é?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 Sõò olo mée, e nen, e o é láá bĩiná bel Bàrì é? É kọ ńbấ sãa é láá bĩiná bel nen dèm bấ e a è dèmìe kọ, “À náà vaá ò dèmim̃ naa vói é?”

21 Nen dèm bấ íe kói gè tú sãa bấ dèmmà bàà íb bấ, be à léémáe--ene kà ní gè nvèè ka ló, na kàa ní gè símá kọ̀láá íb tòm.

22 T̃ẽènè báá bé e a dìnà gé naa ló Bàrì e. A beè gbḟ gè tú a sũg tẹlẹ bàlà kẽ vaá naa ní e gbò nen é nyímá ló a kpóó. Boo bée vó, a beè palà ge ĩìmà lab dògò gbò e a é tú a sũg beemáva bel ló, e bà bọ́ ló gè kọ Bàrì á kyọ̀va sḟ.

23 Vaá a beè gbḟ gè túna gé a gbele dũùnè tẹlẹ bàlà kẽ. A è tú sìgà dũùnèi nè beele, e e dú gbò e a iéi sàn nyíe lói, e a è noo gbẹẹ kẽ kọ è é dõonàè a kaí.

24 Boo bée kọ beele ní gbò e a è kolí lọl zẹ̀ẹ̀ pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì e.

25 Nee bé e Bàrì beè kọ́ naa m Kpá Hozíài: “Gbò e bà náa beè dú pá ńda gbò, m̀ é kolíva: ‘Pá ńda gbò.’ Kpá dó e nda ním beè vùlè, m̀ é kolíva: ‘Pá gbò e m vulè.’

26 Vaá kà lèlà pá kĩ e Bàrì beè kọ́ nèva kọ: ‘Boolo níì pá ńda gbò nìa,’ pá kĩé ní e Bàrì, e a di dùm, é kolíva pá ńlẹ nvín é.”

27 Vaá Aizáíà beè kọna gé kilma ló pá Ízràẹ̀l kọ: “Náa kal ló bée kọ pá Ízràẹ̀l bọọ gấ bug belí ẹ́ẹ́ sãa e a di gấ pene, gbálà ńgbố dẽe ọ̀và ní e bà é duuà e.

28 Boo bée kọ Bàrì é valẹ bá tú agẹ bá beemá bel ló zivè kà bàlà booí.”

29 À dì belí bé e Aizáíà beè zẹ́ẹ́ kọá kọ: “Be Dõò gbò bé náa beè sigè sìgà pá bẹẹ mana mana, è gá è belí pá Sọ́dàm, vaá è gá è belí pá Gọmọ́rà.”

30 Nee nu e e gé kọ́í, kọ mè Bàrì léèvè bel gbò e bè níì pá Júù nì tení dú ló gè kọ bà dẹlẹ́e nyíe boo, náa kal ló bée kọ bà náa géè gbḟ gè naa ní e Bàrì é léèvèèva bel.

31 Sõò pá Ízràẹ̀l, e bà géè gbḟ log e bà é láá sẹlẹ vaá Bàrì tení dú ló vó léèvèva belá, bà náa è gbḟ mòn.

32 À náà và vaá à dì naa vó é? Boo bée kọ bà náa beè dọ̀ bẹ̀là ge dẹlẹ nyíe boo Kráìst, sõò ba è dọ̀ bẹ̀là ba tóm. “Kpò dem kum tọ ló dọ̀a” beè sivèva.

33 Kpá Káí ló bel kilma ló kpò demá kọ: “Ẹvii, m̀ tú ene kà kpò dem nvee kẽ gbẹá Záíọ̀n. Kpò demí é dú kúm e a é sívè gbò nen, dem e bà é ténigí boo dọ̀. Nen e a dẹlẹ́e nyíe boo náa é íe sḟ kẹẹ́ tọ́ọ̀ dee.”

Róm̀ 10

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Pá vígà m Kráìst, kà lèlà bá ńda bùlà nè ńda pọ̀b kà tãàga ló Bàrì kilma ló pá Júù, e a náámá pá ńda gbò, ge kọ Bàrì á dùùlàva.

2 Nda é láá elá nen di tõò e a kilva ló kọ bà palà ge ié tàn ge fã̀ Bàrì, sõò bà náa ie lèlà bug e a kil ló bé e bà é tú tàna fã̀màe naa.

3 Bà gáà nyima sḩ deè e Bàrì ólò leèvè bel gbò nen tenmá, vaá ba è gboó gbḩ gè naa baála sḩ deè e a é náanìè kọ bà á duè lé kè sḩ Bàrì. Vó à gboó naa kọ bà á gá tú ba ló sẹlẹ m sḩ deè e Bàrì ólò leèvè bel gbò nen tenmáá.

4 Boo bée kọ Kráìst ní e a tú Log Mózìs ínmá kùbmà e, kọ bé Bàrì leèvè bel kọ̀láá nen e a dẹlẹ nyíe boo Kráìst.

5 Mózìs beè emí nu e a kil ló bé e Bàrì leèvè bel nen tení dú ló gè sẹlẹ Log naa. A beè kọ, “Kọ̀láá nen e a sẹlẹ Log é di dùm.”

6 Sõò Kpá Káí kọ́ nu e a kil ló bé e Bàrì leèvè bel nen tení dú ló gè dẹlẹ nyíe boo Kráìst naa, kọ, “Ó gá bĩíná o bá kọ, Mée ní e a é dẽe sí káála é?” (níá ge tú Kráìst lọl káála domá boo kunu kẽí).

7 “À bè ge kọ ó bḩínà o bá kọ, Mée ní e a é sí m kunu kẽ é?” (níá ge kẽee Kráìst lọl ke mà ú).

8 Nee nu e Kpá Káí kọ́í, “Mon bel Bàrì dìní ku ló, à dìni gã́ nè m nyíeni,” naamá mon bel e a kọ ó dẹlẹ nyíe boo Bàrì e beele gé veeí.

9 Be ò tú gã́ni kọmá kọ, “Jíìzọ̀s dú Dõò,” vaá ò zìgà lọl kè tḗ o nyíe kọ Bàrì beè kẽée lọl ke mà ú, Bàrì é dùùlani.

10 Boo bée kọ Bàrì léèvè bel nen tõó e nen dẹlẹ́e nyíe boo, vaá à dùùlàe tõó e a tú gã́ kọmá.

11 Kpá Káí kọ, “Kẹ́ẹ̀ náa é sii kọ̀láá nen e a dẹlẹ́e nyíe boo.”

12 Boo bée kọ kele á gé zẹ̀ẹ̀ pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì. Tẽ̀ènè kà Bàrì ní e a dú Dõò dénè nen é, vaá à palà ge dú lé ló kọ̀láá nen e a kolíe bée.

13 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ, “Dõò é dùùlà kọ̀láá nen e a kolíe bée.”

14 À é tení náà vaá bà gboó láá kolíe kọ á nveènìè bá neèva, e bè bà gáà dẹlẹ́e nyíe boo é? Vaá bà é tení náà láá dẹlẹ́e nyíe boo, e bè bà gáà dã́ kpẹa e a kilíe ló é? Vaá bà é tení náà láá dã́ kpẹa e a kilíe ló, e bè tọ́ọ̀ nen náa vee kpẹaá nèva é?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Vaá gbò nen é tení náà láá vee kpẹaá nèva, e bè tọ́ọ̀ nen náa lẹ̀ẹ̀làva é? Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ, “Ẹ̀b bé e gbò e bà faalá Lé Kpẹa domá dú lé naa à!”

16 Sõò níì dénè ọ̀và ní e a ni ziga ló Lé Kpẹaí é nì. Boo bée kọ Aizáíà beè kọ, “Mée ní e a ziga ló bẹẹ kpẹa é?”

17 Vóá à naa, gbò nen ie zìgà bel tení dú ló gè dấ kpẹaá, vaá bà dấ kpẹaá tení dú ló mon bel e a kil ló Kráìst.

18 Sõò nda bĩìnà kọ, é kọ à dú kà kà kọ bà náa beè dấ kpẹaá? À dú kà kà kọ ba beè dằ, boo bée kọ Kpá Káí kọ: “Monva a silà íná dénè ke tõò bàlà booí; ba mon bel a silà íná ke kùbmà bàlà booí.”

19 Nda kpáá bĩìná kọ: É kọ pá Ízràẹ̀l náa beè nyímá? Mózìs beè dú túá nen e a è kọ́ kọ Bàrì kọ: “Ṁ é náa ní e boolo, pá ńda gbò, é iei bẹẹ nyíe ló gbò e bà náa dú kà kà kpá dó; m̀ é náa ní e o é bãi sṹg ló kpá dó e bà dú gbò ból.”

20 Vaá Aizáíà beè ié taaà ló vaá kọ́ kọ Bàrì kọ: “Gbò e bà náa géè gbḩ̃m beè mònim̃; m̀ tú nà ló tẹlẹ bàlà kẽ nè gbò e bà náa géè bĩìna nu e a kilím̃ ló.”

21 Sõò kilma ló pá Ízràẹ̀l, a beè kọ: “Dénè deeá m̀ géè kolmà bá gbò e bà lọlim̃ togó kẽ vaá ié agẹ togó.”

Róm̀ 11

1 Nda gboó bĩìná kọ: É kọ Bàrì a kin pá ńlẹ gbò lẹí? À gáà naa vó! Bằ bá nda dú Ízràẹ̀l, m̀ aa kúúlí Ébràhàm vaá m̀ dú gã Bẹ́njàmìn.

2 Bàrì gáà kìn pá ńlẹ gbò, e ẹlẹ beè sàva lọl gé tấgíní dààà togó bàlà booí. Ò nyímài ló nu e Kpá Káí kọ́ kilma ló Ẹláíjà, kĩ e a è bàn Bàrì nyòòmà pá Ízràẹ̀l kọ,

3 “Dõò, bà a fẹ́ gbò e bà ólò kọ́ o bùlà, vaá tãagi bá o gbani vààla gyọ́ọ̀ uu kẽ. Bà gé gbḩ̃ gè fẹ́ná gé áá nda e m ólò kọ́ o bùlà e m sigài.”

4 Ée ní e Bàrì beè aalá nèe é? A è kọ, “Ṁ íè òb nè àlàbà bóó nè òb tub (7,000) nen e m beè kpoogèva dee ló sẹlẹ, e bà gáà kumi sḩ̃ kẽ nè ńbàlì e bà náàmà bá e bà kolíe Báàla.”

5 Ẽ̀ẽnè báá bé e a dìnà gé naa kátogói é. À ie gbálà ńgbṍ dẽe pá Ízràẹ̀l e Bàrì beè sàva, boo bée a sàn nyíe.

6 A sàn nyíe ní e a è éla boo sàmàva é, níì boo bée tóm e ba è sì nì. Boo bée kọ be tóm e nen sí ní e Bàrì beè elá boo sàmà nen é, a sàn nyíe náa gá è dúná kàà sàn nyíe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 À gboó dì naa é? Gấ bug pá Ízràẹ̀l náa è mòn nu e bà géè gbĩ̃a, sõò gbálà ńgbố dẽe ọ̀và e Bàrì beè sàa ní e bà mon é. Na gbò e bà sígáá, Bàrì beè naa ní e bà náa gé láá dấè a kól.

8 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Bàrì beè naa kọ bà á gá láá nyèèà, à bè ge bugà togóva; tẹlẹ̀ gé nieí, dẽeva gáà laa mòn gé nu, à bè ge kọ deè tố̀va dấ nu.”

9 Vaá Dévìd à kọ: “Ba dè nu ẹ́ẹ́ nyíe á dú gyãì e bà é dọ dáa nèva. Bà á dọ̀; bà á tuá kpọ̀ té!

10 Dẽeva á gímí, naa ní e bà náa é láá mòn nu, vaá bà á gbẹa bá tãàga lee.”

11 Nda gboó bĩ̃iná kọ: Tố́ó e pá Júù dọ, é kọ bà dọ, naa ní e bà náa é láá àànà boo? Níì vó nì! Sõò ba gè dọ̀ naa kọ dùùà à tùlà gbò e bè níì pá Júù nì, kọ bé pá Júù iéva bẹẹ nyíe ló.

12 Kátogóí be gè dọ̀ e pá Júù dọ tú zivè kà bàlà booí nvee méné, vaá ba nání bá m nyómá à tú gbò e bè níì pá Júù nì nvee méné, à é dì naa tố́ó e pá Júù é di gấ bug gbò e dùùà tulà e?

13 Kátogóí m̀ gé ló bel nè boolo gbò e bè níì pá Júù nì. Tấgíní bé e nda ní nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà má gbò e bè níì pá Júù nìa, m̀ é palà ge nvèè ka ló nà tóm.

14 Be à sẹlẹ m̀ é láá naa ní e gbò e nda nè ọ̀và dúà m t̃ẽènè kà mii é iei bẹẹ nyíe ló, vaá tení dú ló vó naa ní e Bàrì é dùùlà sìgà ọ̀và.

15 Boo bée kọ tố́ó e Bàrì beè kìnvaá, Bàrì beè nvèè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló zẹẹ̀ ẹlẹ nè na gbò e bà di bàlà booíá. À é di naàe, tố́ó e Bàrì é túva é? À é di belí gbò e ba è ù vaá bà kpáá kẽ̀èà aa ke mà ú.

16 Be nen pẹẹ́lá ló kpò fétúlú tú vaamá gyọ́ọ nè Bàrì vaá à di káí, zivè kpò fétúlúá dinà gé káí. Vaá be nen tú lí té e a di elá èla vaamá gyọ́ọ nè Bàrì vaá à di káí, dénè gbónó e a di boo téá dinà gé káí.

17 Ba è buní sìgà gbò gbónó lọl ló té ọ́lìv e ba è fò tẹlẹ kẽ, vaá bà gboó tú gbónó té ọ́lìv e a dú kọ̀l so dẽe kĩ e gbónó e ba è buní lọl ló beè dìa. Boolo gbò e bè níì pá Júù nì dìí belii gbónó té ọ́lìv e a dú kọ̀la, vaá kátogóí ò dõonài bélè e a dú ló pá Júù dì belí bé e gbónó té ọ́lìv e a dú kọ̀la dõònà dùm e a dú ló ní e ba è fòa naaá.

18 Vóá à naa, ó gá ẹvii pá Júù, e bà dì belí gbónó té e ba è buní lọl lóá, tẹlẹí kẽ. Ó gá kaagai! Boolo dìí belii gbónó e a di boo té. Níì boolo ní e o síìlìì bá ló lí é nì; tãa vó, lí ní e a sii bá ló boolo é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 Sìgà bọ̀ì é kọ, “Mm, sõò baala beè dọ̀ dì belí gbónó e bà buní lọl ló kà té tẹlẹ kẽ, e a naa kọ deè á dì nè beele gè soa dẽe dì belí gbónó té e bà ful so dẽe kĩ e dõòna kà gbónó e ba è buní lọl ló beè dì.”

20 Níá kà kà. Ba beè dọ̀ aa ló boo bée kọ bà náa beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì, sõò boolo élài agalai boo bée kọ boolo dẹlẹ̀i nyíe boo Bàrì. Ó gá daamai kpá ló boo; tãa vó, ò siiái pọ̀.

21 Be Bàrì náa beè sọ̀ bá pá Júù, e bà dì belí gbónó e a beè sí ló téá aa kẽ, gbẹẹ ló téá, be nóo ọ́ẹ̀ì dẽéi, náa é sọ̀nà gé bá boolo gbẹẹ ló?

22 Ẹvii bé e Bàrì íé sàn nyíe vaá à tú agẹ bá beemá bel ló pọ́lọ́ naa. À tú agẹ bá beemá bel ló gbò e bà sí pọ́lọ́, vaá à é íe sàn nyíe ló boolo, e be ò kilii sḭ́ gè dọi bẹlai a sàn nyíe. Be níì vó nì, boolo é búnanai gé dọi aalii ló téá.

23 Vaá be baala pá Júù gboó kìià kẽ vaá dẹlẹ nyíe boo Bàrì, Bàrì é túva so dẽe kĩ e ba è dì, boo bée kọ Bàrì é láá kpáá òòmàva kẽ nvee kĩ e ba è dìa.

24 Boolo gbò e bè níì pá Júù nì dii belii gbónó té ọ́lìv e a dú kọ̀l e bà ful vaá so ló té ọ́lìv e nen beè fò--e a dú kele aa ló bé e nu ólò dì naa. Pá Júù à dì belí gbò gbónó té ọ́lìv e nen beè fòa, vaá à é palà gé valí ló Bàrì ge kpáá tú gbò gbónó e a è buná dọ̀ aa ló téá so ló té e bà dú ló.

25 Pá nà vígà, à íe kà kà bel e a gṹá ló gbò nen e m gbḭ́ ge kọ ó nyimai, mè á kálá di ló vó ò iei bùlà kọi kọ ò nyímài nu. Kà kà belá kọ̀là kọ pá Ízràẹ̀l náa é kil sḭ́ gè lọl togó kè kẽ Bàrì lee. Bà é náa naa vó dọ̀mà tṹó e gḭ́ bug gbò e bè níì pá Júù nì e bà é dú ló Bàrì é ḿmá.

26 Vaá níí bé e dénè pá Ízràẹ̀l é dùùà naa é. Dì belí bé e ba è émí m Kpá Kái naa kọ: “Nen Dùùlà é aa Záíọ̀n dù, vaá à é tú dénè pọ́lọ́ pá mana mana Jékọ̀b lọ̀l.

27 Níí zíl e m é zọ́va zilá é tṹó e m ni tú ba pọ́lọ́ lọ̀l.”

28 Lọl ló gè kọ pá Júù kin Lé Kpẹaí, bà gboó dú gbò ọ́b Bàrì, sõò vó à òòà kẽ naa kọ nvèè bá á tùlà boolo gbò e bè níì pá Júù nì. Sõò lọl ló gè kọ Bàrì beè sàvaá, bà gboó dú gbò e Bàrì vulè, boo bée zìgà e a è zìgà nè ba gbò nómá tẹ̀.

29 Boo bée kọ Bàrì náa ólò nyáánà bùlàe kilma ló gbò e ẹlẹ sa vaá tãanèva dee bá.

30 Kilma ló boolo, gbò e bè níì pá Júù nì, tṹó e a kil nvéeá o beè lọlii togó kè kẽ Bàrì. Sõò kátogóí Bàrì a iéi sàn nyíe ló boo bée kọ pá Júù lọlie togó kè kẽ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

31 Ẽẽènè báá, boo bée kọ Bàrì a ié sàn nyíe ló booloá, kátogóí pá Júù à gboó lọl togó kè kẽ Bàrì, kọ bé Bàrì iena gé sàn nyíe ló baala.

32 Boo bée kọ Bàrì a naa kọ dénè gbò nen á belí gbò e bà di kpọ́gọ́lọ́ boo bée lọl togó kè kẽ, kọ bé à íèè sàn nyíe ló dénè ọ̀và.

33 Ẹ̀b bé e sàn nyíe Bàrì bọọ naa à! A nyima nè a bug togó bọọ kè tẽ́! Mée ní e a é láá kpó tẽ́ a bèèla bel, à bè ge láá tavẹ bé e a náa a nu naa é?

34 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Mée ní e a nyímá bùlà Dõò e? Mée ní e a láá nèe dùùlà bá deè tṍ é?

35 Mée ní e a ié nu e ẹlẹ ni nè Bàrì e, e a é náa kọ Bàrì á íè ge òòma kẽ nèe é?”

36 Boo bée kọ Bàrì ní e a è dèm dénè nu é, vaá dénè nu à dì tení dúé ló vaá dì nèe. Ka á dì nè Bàrì tẹlẹ dee e bè náa tá! Á dì naa vó.

Róm̀ 12

1 Vóá à naa, e pá vígà, boo bée bé e sàn nyíe e Bàrì íeí ló bọọ naa, m̀ palà ge bànii kọ ó túi bọọ ló nèi Bàrì dì belí nu e a di dùm e bà váámá gyọ́ọ nè Bàrì. Tõonii káí vaá ò náanii nu e a é léémáe. Níí lèlà sĩ́ deè ge fã̀ Bàrì e.

2 Ó gá naanii nu m sĩ́ deè e pá bàlà booí ólò náa nu, sõò sọi tọ deè kọ Bàrì á nyaanàè bọọ dùm tení domá ló gè naa kọ bọọ bug togó á dú ãa. Na tṍó sõò, ò é gboó láá nyimai bùlà Bàrì, nu e a dú lé vaá léémá Bàrì nè nu e a bọ́ ló.

3 Vaá boo bée dõ̀ò nu e Bàrì beè nèm̄ tení dú ló a sàn nyíe, m̀ kọ nè kọ̀láá bọ̀ì kọ: Ó gá ẹ̀b o ló bọ̀ọ̀vẹ̀ èlmà bé e a bọ́ ló naa. Tãa vó, tú bùlà e a kil kẽ beemá bel ló o bá, nyòòmà bé e Bàrì náa kọ ó dẹlẹ́e nyíe boo naa.

4 È íè gã́ bug ke tõò e a di ló nom kpá ló nen, sõò bu ke tõò ólò sí kele kele íb tóm.

5 Ẽẽènè báá, dénè bẹ̀ì tení dú ló bẹẹ gè gbaa ló Kráìst dú ẽẽènè kà nom kpá ló. Náa kal ló bée kọ è dú gã́ bug gbò nen, dénè bẹ̀ì gbáà gbaá ló ene dì belí bé e kele kele íb ke tõò e a di ló nom kpá ló nen gbaá ló ene vaá dú ẽẽènè kà naaá.

6 Vóá à naa, naanii mè é tú kele kele íb dõ̀ò nu e Bàrì beè nè bu bẹ̀ì simá tóm e a zọ ló sàn nyíe e Bàrì beè iéí ló gbõ̀ònà. Be dõ̀ò nu ge kọ́ a bulà ní e Bàrì beè nè nen é, á kọ́ nyòòmà bé e a dẹlẹ̀ nyíe boo Bàrì naa.

7 Be ge nvèè bá tóm, á kil sĩ́ gè nvèè bá. Be ge dò bá nu, á kil sĩ́ gè dò bá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Be ge nè agẹ nyíe dõòna gbò nen, á naa naa vó. Be ge dõo nu e a ié nè
dõòna gbò, á taalẹ báe dõo. Be ge tulè gbò nen, á nvèà kpóó lóe. Be ge ié
sàn nyíe ló dõòna gbò nen, á tú taaà ló bulà naamá.

9 Ó gá sẹlẹi ló belí kọ ò vulèi nen, boo tố́ó e bè nóo vulèie. Ọvii pọ́lọ́ nu vaá ò
biilii bá ló nu e a dú lé.

10 Vulèi ene dì belí bé e a bọ́ ló kọ gbò vígà m Kráìst á vùlè ene naa, vaá ò
nveenii ka ló ene èlmà bé e o nveènii ka ló bọọ bá naa.

11 Lói á gá ọọ e a kil ló gè sí tóm. Tui dénè bọọ nyíe simai tóm nèi Dõò.

12 Ố́i kààgai m bọọ ból dẽe sḭ́, ḭ̃ìmai tãàga, vaá ò tãàgai ló Bàrì lee.

13 Dõonii nu e o íèì nei gbò nvín Bàrì e bíí dìva ló. Kolii kyáà.

14 Tãàgai ló Bàrì mái gbò e bà biigèi ló, kọ Bàrì á tãanèva dee bá, níì ge kọ á
tumí pọ́lọ́ múú kyáá nèva nì.

15 Zọi gbò e bà gé ố́ kààga ố́i kààgai, vaá ò zọ̀i gbò e bà gé tó toi.

16 Tõonii ló ene m kṹùnà mòn. Ó gá dalài kpá ló boo, sõò zọi gbò e bà kil kẽ
naai nu. Ó gá ẹvii bọọ bá belii kọ ò nyímài nu.

17 Ó gá tui pọ́lọ́ kpẽmai pọ́lọ́ nèi nen. Naanii nu e a é lèlà kè sḭ́ dénè nen.

18 Piigai gè monii kọ, kilma kḭ̃ e boolo dì, mè ò zọ̀i dénè gbò nen tõonii m fẹ́ẹ́
fẹẹ̀ ló.

19 Pá ńda kóò, ó gá kpẽi pọ́lọ́ e nen síi. Tãa vó, ò sọi tọ deè kọ Bàrì á kp̃ẽ̀.
Boo bée kọ Kpá Káí kọ, “Nda ní e a kuu gè kpḗ pọ́lọ́ é, m̀ é òòmà kẽ pọ́lọ́ e
nen sí dõòna nen nèe,” bé e Dõò Bàrì kọ́ é.

20 Tãa vó, ò náanii dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Be tá kói tá ló o nen ọ́b, ò
nèe gyấá; be múú tànie, ò nèe múú á ồ. Boo bée kọ tố́ó e o naa vói, ò síimàe
kẹẹ́.”

21 Ó gá tomii kọ pọ́lọ́ á èlìèi bá. Tãa vó, ò túi lé elmai bá pọ́lọ́.

Róm̀ 13

1 Kọ̀láá nen á tõo kè kẽ gbò e bà gé bẹl, boo bée kọ tọ́ọ̀ nen náa é láá bẹ̀l e
bè Bàrì náa sọ tọ deè nèe kọ á bẹ̀l. Bàrì ní e a è noo sẹlẹ kẽ kọ gbò e bà gé
bẹl á bẹ̀l e.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Kọ̀láá nen e a bé gbò e bà gé bẹl bé nu e Bàrì beè noo, vaá kọ̀láá nen e a náa vó é náa nu e a é náa kọ á tuá kpọ̀ té.

3 Boo bée kọ náa dú bíi kọ pọ̀ á sii gbò e bà náa lé nu ló gbò e bà gé bẹl. Sõò áá gbò e bà náa pọ́lọ́ nu ní e pọ̀ é siíva ló gbò e bà gé bẹl é. Be nóo gbḟ ge kọ pọ̀ á siilìèni ló gbò e bà gé bẹl, ò náa lé nu, mè gbò e bà gé bẹl é lèèlàni.

4 Boo bée kọ níá gbò e Bàrì gé túva simá tóm e a é naa kọ nu á leeni ló é. Sõò pọ̀ á siíni lóva be ò naà pọ́lọ́ nu, boo bée kọ bà é tú kpóó e Bàrì névaá kpọ́máni té ló dì belí gbò e Bàrì túva simá tóm gè nè kpọ̀ té nen e a náa pọ́lọ́ nu.

5 Vóá à naa, à dú bíi gè kọ ó tõo kè kẽ gbò e bà gé bẹl kọ bé bà náa néni kpọ̀ té--níì áá ló vó nì, sõò boo bée kọ nyíeni kọ́ná gé nèni kọ ó naa vó.

6 Boo bée vó, kpḗna gé o kpègè gbáá nè gbò e bà gé bẹl, boo bée kọ bà gé sí tóm nè Bàrì tố́ó e bà sí ba tóm gè bẹ̀l.

7 Vóá à naa, kpḗ kọ̀láá kà kom e a kuuva nèva. Kpḗ kọ̀láá íb lọlà kpègè gbáá e bà lọl nèva, nèva fã̀ vaá ò nveeva ka ló.

8 Ó gá siilii kom bá tọ́ọ̀ nen, sõò áá kom e o é siilii ge vulè ene. Kọ̀láá nen e a vulè dõòna nen ní e a ḿmè Log é.

9 Tẽ̀ènè kà Log e a kọ, “Vulè o nen belí bé e o vulè o ló naa,” ḿmè dénè na gbò logá, e a kọ, “Ó gá kuná gã̀, ó gá fẹ́ nen, ó gá zìb nu, ó gá ie bẹẹ́ súú dẽe ló nu dõòna nen” nè dénè gbò ńna kàa.

10 Be ò vulè nen nóo gé síe pọ́lọ́. Vóá à naa, nen e a vulè ḿmè Log.

11 Naanii vó, boo bée kọ boolo nyímàì bé e tố́ói ni íná kpã́á naa. Tố́ó gè daa á géná kátogói, boo bée kọ tố́ó e Bàrì é gé dùùlài a íná ku ló kátogói èlmà bé e a è dì naa túá ból e e beè dẹlẹ nyíe boo Kráìsta.

12 È é gé aa m bílá dee bã m ẹ́ẹ́ èlà. Naanii mè é gboó kùb ge naa gbò nu e bà ólò naa kùkùù gín, vaá è gboó tú gbò nu e a dìgà belí nu bé e bà ólò bémá bé ẹ́ẹ́ dee.

13 Naanii mè é lávi láb e a bọ́ ló, dì belí gbò e e di m ẹ́ẹ́ dee. Née tõoná m dùm ge bìlà kélè kélè dẽe bìlà bil vaá ố míí tẽeá dẽe, dùm kunà kúnà nè ge bã̀ nyaa, ge bé bé nè ge bẹ́ nyíe ló nen.

14 Tãa vó, ò tui láb bẹẹ́ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst, vaá ó gá zigai kọ nom kpá ló á tuèi naamàè ńlẹ kpee ló.

Róm̀ 14

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Tui lé bá tumai nen e a zìgà bel gáà aga ló e a dìí zẹ̀ẹ̀, sõò ó gá zọíe talai bel boo gbò nu e gbò nen íe kele kele íb bùlà kilma ló.

2 À ie nen e a ie zìgà kọ à é láá déè kọ̀láá íb sḯ nu dé e a dì, sõò nen e a zìgà bel gáà aga ló dé áá kóló sọ́gọ́ súú té.

3 Nen e a dé kọ̀láá íb sḯ nuá á gá ẹ̀b nen e bè náa dé tẹlẹ kẽ, boo tố́ó e nen e bè náa dé kọ̀láá íb sḯ nuá á gá beelá bel ló nen e a déá, boo bée kọ Bàrì beè túná gé nen e a dé kọ̀láá íb sḯ nuá.

4 Olo mée e o é beelá bel ló gyóòlo dõòna nen é? A tẹ̀ tọ ní e a é beelá be a gyóòloá di lèlà à bè kọ á gé lèlà e. Vaá à é tõo lèlà boo bée kọ Dõò é láá naa kọ á tõo lèlà.

5 À ie nen e a ẹb ene dee bọ̀ọ̀vẹ̀ èlmà dénè na gbò deeá, boo tố́ó e dõòna nen ẹb dénè dee kune. Kọ̀láá nen á palà ge beelá fùl lọl m a bùlà nu e ẹlẹ é náa.

6 Nen e a ẹb ene dee bọ̀ọ̀vẹ̀ náa vó m ge nvèèmà ka ló Dõò. Nen e a dé kọ̀láá íb sḯ nu dé náa vó m ge nvèèmà ka ló Dõò, boo bée kọ à ố́á Bàrì zaa boo gyấáá. Nen e bè náa dé sìgà íb sḯ nu dé náa vó m ge nvèèmà ka ló Dõò, vaá à ố́á Bàrì zaa.

7 Tọ́ọ̀ bẹ̀ì néé tõo dùm nèà áá bẹẹ bá, vaá tọ́ọ̀ nen náa é ú nèà áá ńlẹ bá.

8 Be è di dùm, è dì nè Dõò, vaá be è ú, è ú nè Dõò. Vóá à naa, kà bè è di dùm, à bè è ú, è kuu Dõò.

9 Boo bée kọ Kráìst beè ú vaá kẽ̀èà aa ke mà ú kọ bé à dúè Dõò gbò e ba di dùm nè gbò e ba è ù.

10 Olo e bè nóo ólò bà nom, éé ní e a kọ ó beelá bel ló o vígà e? Vaá olo e o ólò bà nom, éé ní e a kọ ó ẹb o vígà tẹlẹ kẽ é? Dénè bẹ̀ì é beè élá kè sḯ kpò té bèèla bel Bàrì.

11 Boo bée kọ Kpá Káí kọ: “Dõò kọ, tấgíní bé e nda dì gé dùma, kọ̀láá nen é kúm sḯ kẽ nèm̃; kọ̀láá nen é kọ́ tẹlẹ bàlà kẽ kọ nda ní e Dõò e.”

12 Vóá à naa, bu bẹ̀ì é élá kè sḯ Bàrì nè kpẹa bé e beè sí bẹẹ tóm naa.

13 Vóá à naa, naanii mè néé beeláná bel ló ene. Tãa vó, ò noonii kọ nóo gé náanii tọ́ọ̀ íb nu e a é dú kpègà nu nè bọọ vígà, à bè ge naa kọ á dọ̀.

14 Ńda ge zọ̀ bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s gbaa ló náa kọ ḿ palà ge nyímá kọ tọ́ọ̀ íb nu boo a ló náa é láá kyọ̀ nen. Sõò be nen e a zigà kọ à ié nu e a é láá kyọ̀ nen, à é láá kyọ̀ ẹlẹ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Be nu e olo déè tãage nyíe o vígà, nu e o gé náa zogè kọ nóo vulènàe. Ó gá zìgà kọ nu e olo déè á kyọ̀ nen e Kráìst beè úe boo.

16 Ó gá zìgà kọ nu e olo ẹb naamá léá á dú nu e gbò nen é ẹb kọ à dú pọ́lọ́.

17 Boo bée kọ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì níì ge dé nu nè ge ố nu nì, sõò ge tõo lelà, nè ge ié fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló nè ố kààgà e Nyómá Káí nè.

18 Vaá kọ̀láá nen e a sí tóm nè Kráìst m na sḯ deèi, náa nu e a léémá Bàrì nè gbò nen.

19 Vóá à naa, naanii mè é olòó naa gbò nu e a é dómà fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló, nè nu e a é nveè bá nè ene kọ á aga ló.

20 Ó gá di boo bée gyấá vaá kyọ̀ nu e Bàrì beè naa. Nen é láá dé kọ̀láá íb sḯ nu dé, sõò náa lelà kọ nen á dé nu e a é náa kọ dõòna nen á dọ̀.

21 À dú lé gè kọ ó aa ló gè bà nom à bè ge ố míí, à bè ge naa kọ̀láá íb nu e a é náa kọ o vígà á dọ̀.

22 Kọ̀láá nu e olo zigà kilma ló gbò nuí á di gbà gbá olo nè Bàrì. Ẹ́ẹ́ nyíe á di gbàà nen e bè náa bḗgè bel a bá tố́ó e a naa nu e ẹlẹ ié bùlà kọ à lelà ge naa.

23 Sõò be à íe bàà bàà bùlà kilma ló nu e a dé, Bàrì bḗgèe bel tố́ó e a déá, boo bée kọ náa ié zìgà kọ nu e a náànièa lelà. Vaá kọ̀láá kà nu e bè náa nááá aa m zìgà dú pọ́lọ́.

Rómm̀ 15

1 À dú bíi kọ beele, e bẹẹ zìgà bel ni aga lói, é nvèè bá toolá nyèè tò gbò e ba zìgà bel gáà aga ló, e bè níì ge naa beéle lee ló nì.

2 Tãa vó, naanii mè bu bẹ̀ì é náa nu e a é ẹẹ̀lẹ̀ nyíe bu kà bẹẹ vígà m Kráìst vaá leeé ló, naa ní e a é tib a zìgà bel agẹlẹ.

3 Boo bée kọ Kráìst náa beè naa ńlẹ lee ló, dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Nda nveeà lẹ́ gấ gbò e bà géè nvèèmà lẹ́ olo.”

4 Kọ̀láá kà nu e ba è emí m Kpá Káí, ba è emí m ge dòmà bá nu nè beele, kọ bé tení dú ló ĩìmà nu nè ge siá kpóó ló e Kpá Káí nei, è láá ié ból dẽe sḯ.

5 Vaá m̀ gé ban Bàrì, e a ólò naa kọ nen á láá ĩìmà nu nè ge naa kọ á láá síá kpóó ló, kọ á naa kọ ó iei kũùnà mon èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀i m ge ie íb nyíe e Kráìst Jíìzọ̀s beè ie,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 naa ní e dénè bọ̀ì é gbáài ló túi ĩ̀ẽ̀nè mon leemai Bàrì, e a dú Bàrì nè Tẹ̀ bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst.

7 Vóá à naa, tui ene boo lé bá dì belí bé e Kráìst beè tú boolo naaá, kọ bé à tú ka nè Bàrì.

8 Boo bée kọ nda kọ́ nèi kọ Kráìst beè sí tóm nè pá Júù ge naa zogè kọ Bàrì dú kà kà, ge mmè nu e Bàrì beè zigà nè ba gbò nómá tẹ̀a,

9 nè ge naana gé kọ gbò e bè níì pá Júù nì á láá lèèlà Bàrì ló a sàn nyíe. Dì belí bé e Kpá Kái kọ́ naa kọ: “Vóá à naa, m̀ é leelàni zẹ̀ẹ̀ gbò e bè níì pá Júù nì; m̀ é ọ́lí sọ́l lèèmà o bée.”

10 À kọna gé kọ: “Gbò e bè níì pá Júù nì, gbaai dẽe gbò e Bàrì beè sà õi kaagai!”

11 À kọna gé kọ: “Leelai Dõò, e boolo e bè níì pá Júù nì; leelaíe, e dénè gbò nen!”

12 Aizáíà kọ́ná gé kọ: “Ene nen e a é aa kúúlí Jẹ́sì é dú. Bàrì é dalàe boo kọ á bẹ̀l gbò e bè níì pá Júù nì, vaá bà é iée ból dẽe sḩ́ boo.”

13 M̀ gé bàn Bàrì, e a ólò naa kọ nen á ié ból dẽe sḩ́, kọ á naa kọ ó iei ọ́ kààgà nè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló boo bée kọ ò dẹlẹ̀ìe nyíe boo, kọ bé kpóó Nyómá Kái náa kọ ó palà ge iei ból dẽe sḩ́.

14 Pá nà vígà m Kráìst, nda nè ńda ló palà ge mmè bùlà boo kọ boolo boo bọọ ló dúì kà lé, vaá ò palà ge nyímái nu e a dú bíi gè naa, nè ge kọ ò é láá dòi bá nu nèi ene.

15 Sõò à ié sìgà gbò nu e m beè palà ge lọà pọ̀ ló émí mái naamá ge kẽeeí gbò nuá nyíe. M̀ palà ge lọà pọ̀ ló émí gbò nuí boo bée sàn nyíe e Bàrì iem̃ ló,

16 gè túm̃ naamá nen tóm Kráìst Jíìzọ̀s kọ ḿ sí tóm nè gbò e bè níì pá Júù nì dì belí nen vààla gyọ́ọ̀ e m gé vee Lé Kpẹa e a aa bá Bàrì, kọ bé gbò e bè níì pá Júù nì é dí belí dõo nu e a léémá Bàrì, e Nyómá Kái naa kọ bà á di kái nè Bàrì.

17 M nà ge gbáa ló Kráìst Jíìzọ̀s, m̀ gé láá tú nà tóm e m gé sí nè Bàrì kààmà ka.

18 M̀ é taaá ló vaá kọ́ áá nu e Kráìst ni naa tení domám̃ ló, ge naa kọ gbò e bè níì pá Júù nì á tõonìèe kè kẽ tení dú ló mon bel e m ló nè nu e m náà,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 tení dú ló gbò tóm dṹùnè nè tení dú ló kpóó Nyómá Káí. Naa kọ dénè bé e
m géè kyãà naa, lọl Jerúsàlẹ̀m dọ Ilírìkọ̀m, m vee Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst
mmè.

20 Nu e a è olòó dim̃ bùlà lee, ge vee Lé Kpẹaí gbò kĩ e bà gáà dã nu e a kil ló
Kráìst, kọ bé náa dú gè kọ m̀ tìb boo dò díí kẽ e dõòna nen beè dò lọ̀l.

21 Tãa vó, dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Gbò e bà gáà ló nu e a kilie ló nèva
é monmà dẽe, vaá gbò e bà gáà beè dằ é tavẹ.”

22 Níá gbò nu e a náa vaá m̀ gáà laa dúí ló gbele tồò tố́ó e m noo kọ ḿ dúè e.

23 Sõò kátogóí, tấgíní bé e m ni sí nà tóm e m géè sí kĩ e m dìi lọ̀la, vaá m̀ ólò
gbḭ̃ gè kọ m̀ é dúè gé monìèi tấgíní kpấá gbááá,

24 m̀ bùlà kọ m̀ gé gboó dú kátogóí. À é léémám̃ gè beeá monii tố́ó e m é tení
tãanè Spéìn. Vaá tố́ó e m ni tú gbálà ńkpulu dẽe tố́ó tõomaí ló lọ̀l, à é léémám̃
gè kọ ó nveenii bá nèm̃i, naa ní e m é láá íná kĩ e m gé tãanèa.

25 Be gé sõò, kà lèlà kátogóí, m̀ gé sí Jerúsàlẹ̀m gé tú dồò nu má gbò nvín
Bàrì e bà di kĩé.

26 Boo bée kọ gbò bồòna ló Kráìst e bà di Masẹdónìà nè Akáíà beè tú ẹ́ẹ́ nyíe
noomà kọ bà é neè dồò nu ge nvèèmà bá nè gbò tãa e bà di zẹ̀ẹ̀ gbò nvín
Bàrì e bà di Jerúsàlẹ̀m.

27 Áá ọ̀và boo ba ló beè noo kọ bà é náànìè. Sõò kà kà bel e a dì kọ̀là kọ, à
lelàva ló gè kọ bà á nvèè bá nè gbò tãaá. Tấgíní bé e pá Júù beè zọ̀ gbò e bè
níì pá Júù nì dồònà baála tấáná dee bá m nyómá, gbò e bè níì pá Júù nì á
zọ̀nà gé pá Júù dồònà baála gyọ́ e a di bàlà kẽ e bà íé lọl bá Bàrì.

28 Tố́ó e m ni náa níí lọ̀l, vaá tú kpègè e ba è lọlà kọ ḿ má gbò e bà di
Jerúsàlẹ̀ma lọa bá nèva, m̀ é gboó beeáí ló boo nà kyề̀è tố́ó e m é àà tãanè
Spéìn.

29 M̀ nyímà kọ m̀ é fáálá tấáná dee bá e a gbõoma e a aa bá Kráìst domai ló.

30 M̀ gé bànii, e pá nà vígà, boo bée bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst nè vulà súú dẽe ló
e Nyómá Káí nèi, kọ ó zọm̃i tãàgai ló Bàrì m agẹ bá mám̃i.

31 Tãàgai ló Bàrì kọ á aalám̃ lọl bá gbò e bà náa dẹlẹ nyíe boo Kráìst e bà di
Judíà, nè ge kọ gbò nvín Bàrì e bà di Jerúsàlẹ̀m á tú ẹ́ẹ́ nyíe túmá nà tóm e m
gé sí nèva.

32 Vaá vó é gboó naa kọ ḿ tú ố kààgà domai ló, be à dú bùlà Bàrì, vaá m nà
ge dìi ló m̀ ie dḭ̃ìnè ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

33 M̀ gé ban Bàrì, e a ólò naa kọ é ie fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló, kọ á zọ̀ dénè bọ̀ì tọ̀òà. Á dì naa vó.

Róm̀ 16

1 M̀ tú bẹẹ vígà pá bia m Kráìst, e a kọlà Fíbì, tẹlẹ bàlà kẽ nèi kọ ó nyímáie ló. À ólò nvèè bá tóm nè bõòna ló Kráìst e a di Sẹnkríà.

2 Tuíe dì belí nen e a dì nè Dõò belí bé e a bọ́ ló kọ gbò nvín Bàrì á tú ene naa, vaá ò neíe kọ̀láá íb nvèè bá e a bḩíná lọlii bá, boo bée kọ ẹlẹ boo a ló a náa lé gḩ́ bug gbò nen, nè nda na gé.

3 Kanai mon Presélà nè Akílà, gbò e nda nè ọ̀và ólò gbá sí tóm nè Kráìst Jíìzọ̀s.

4 Ba beè di kpènà ló gè tú ba dùm peém̄ boo. Nda nè dénè bọ̀òna ló Kráìst e bà digàgi bálá sḩ́ gbò e bè níì pá Júù nì palà ge õáva zaa.

5 Kanai mon bọ̀òna ló Kráìst e a ólò sẹ̀ẹ̀à ba tọá. Kanai mon ńda lé kóò Ẹpainítọ̀s, e a dú túá nen bálá sḩ́ Ésìà e a beè dẹlẹ nyíe boo Kráìst.

6 Kanai mon Mérì, e a dú nen e a ni sí kà agẹ tóm m ge nvèè bá nè boolo.

7 Kanai mon Andrọ́nikọ̀s nè Júnìàs, e nda nè ọ̀và gbáà dú Júù vaá e beè gbá di tọ kpọ́gọ́lọ́. Gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà palà ge nyímáva ló, vaá pálàa ọ̀và beè gyà sḩ́ kẽ nda dẹlẹ nyíe boo Kráìst.

8 Kanai mon Ampliátọ̀s, e a náámá ńda lé kóò m Dõò.

9 Kanai mon Abánọ̀s, e a dú nen e beele nè ẹ̀ẹ́ ólò gbá sí tóm nè Kráìst, nè Stákès, e a náámá ńda lé kóò.

10 Kanai mon Apẹ́lìz, e a dú nen e a ni palà ge tẹlẹ bàlà kẽ kọ à diè nèe Kráìst. Kanai mon dénè pá tọ Aristọ́bùlọ̀s.

11 Kanai mon Hẹ́ródìàn, e nda nè ẹ̀ẹ́ gbáà dú Júù. Kanai mon pá tọ Naasésọ̀s e bà gbaa ló Dõò.

12 Kanai mon Trefínà nè Trefósà, e bà dú gbò pá bia e bà ólò sí tóm nè Dõò. Kanai mon nà lé kóò Páásès, e a dú pá bia e a ni sí kà tọ̀ò tóm nè Dõò.

13 Kanai mon Rúfọ̀s, e a dú nen e a tóm e a ni sí nè Dõò a dọ bàlà kẽ, nè a kà, e a ólò sẹlẹm̄ dì belí a nvíná.

14 Kanai mon Asínkrìtọ̀s, nè Flẹ́gọ̀n, nè Hámìz, nè Pátròbàs, nè Hámàs, bii ló dénè gbò nvín Bàrì e bà dìva ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Kanai mon Felọ́lọ̀gọ̀s nè Júlìà nè Nírìọ̀s nè a vígà pá bia nè Olémpàs bii ló
dénè gbò nvín Bàrì e bà dìva ló.

16 Kanai mon ene m bá bé e a bọ́ ló kọ gbò nvín Bàrì á kànà mon ene naa.
Dénè bɔ̃̀òna ló Kráìst lẹẹ̀là ba kànà mon kól má dénè bọ̀ì.

17 M̀ bànii, e pá vígà, kọ ó ọẹ̀i dẽéi kilmai ló gbò e bà ólò tãa pòòà nvee gbàà
gbò nen vaá tãage zìgà bel gbò nen tení domá ló dò bá nu e a dú kele aa ló ní
e ba è noomàiá. Kpoolai ló lọliiva ló.

18 Boo bée kọ gbò e ba dò bá nu dú keleí náa gé sí tóm nè bẹẹ Dõò Kráìst.
Tãa vó, bà gé sí tóm nè ba gbàà. Bà tú kpéè mon bel nè légélé dém kẹẹ̀mà
ból nyíe gbò e bà gáà aga ló m dò bá nu Kráìst.

19 Kọ̀láá nen a dā́ bé e o tui bọọ ló nèi Lé Kpẹaí naa. Vóá à naa, nyíem̄ ẹẹí ló.
M̀ gbī́ ge kọ ó nyimai nu e a kil ló lé nu, sõò ó gá nyimai nu e a kil ló pọ́lọ́ nu.

20 Vaá Bàrì e a ólò nè fẹẹ́ fẹẹ̀ ló nen, é valẹ bá tú Sétàn nvèèí kè ká tọ. Sàn
nyíe bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s á zọ̀i tɔ̃̀òà.

21 Témọ̀tì, e nda nè ẹẹ̀ gé gbá sí tóm, kọ́ ḿ kanai mon. Lúsìọ̀s, nè Jésọ̀n, nè
Sosépàtà, e nda nè ọ̀và gbáà dú Júù, à lẹẹ̀lànà gé baála kànà mon kól mái.

22 Nda, Tátìọ̀s, nen e m beè emí kpáí, kanài mon dì belí nen Kráìst.

23 Gáíọ̀s, nen e nda nè zivè kà bɔ̃̀òna ló Kráìst dì a tọ, lẹẹ̀là a kànà mon kól
mái. Irástọ̀s, nen fáàlà kpègè bon, bii ló bẹẹ vígà Kọ́ọ́tọ̀s kanài mon.

((24 Sàn nyíe bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst á zọ̀ dénè bọ̀ì tɔ̃̀òà. Á dì naa vó.))

25 Lèèlà á dì nè Bàrì! Ẹlẹ é láá naa kọ ó elaí àgàlài, dì belí bé e Lé Kpẹa e nda
vee kilma ló Jíìzọ̀s Kráìsti kọ́ naa, nè dì belí bé e kà kà bel e a è gũa ló gbò
nen tā́gíní bel kéléá tẹlẹ bàlà kẽ naa.

26 Kátogóí, nu e gbò kọ́ bùlà Bàrì beè émí a tú kà kà belá tẹlẹ bàlà kẽ. Vaá
Bàrì e a dì dọ̀ dèdè a lẹẹ̀là kọ bà á naa ní e dénè kpá dó é nyímá ló kà kà
belá, kọ bé dénè nen ziga ló vaá tõo kè kẽ.

27 Tení dú ló Jíìzọ̀s Kráìst, lèèlà e a dì dọ̀ dèdè á dì nè Bàrì e áá ẹlẹ ní e a
nyímá dénè nu é! Á dì naa vó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Kọ́rìnt

1 Kọ́rìnt 1

1 Kpáí aa bá nda Pọ́ọ̀l, e bùlà Bàrì náa kọ á kolímm̄ vaá túm̄ naamá nen e Kráìst
Jíìzọ̀s lẹẹlà, nè bẹẹ vígà Sọ́stànìz,

2 maá bồòna ló Bàrì e a di Kọ́rìnt, e a dú gbò nvín Bàrì e a beè kolí naamá pá
ńlẹ gbò tení dú ló gè gbaa ló Kráìst Jíìzọ̀s, bii ló dénè gbò e bà di kọ̀láá ke tồò
e bà gé tãàgà ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú ńbaála nè beéle Dõò:

3 M̀ gé ban kọ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò, á iéi sàn nyíe
ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

4 M̀ ólò õá nà Bàrì zaa boói lee, boo bée sàn nyíe e a íe kilmài ló tení domá ló
Kráìst Jíìzọ̀s.

5 Boo bée kọ bọọ gè gbáái ló Kráìst a náa kọ ó iei kọ̀láá kà lé nu, bãànà dénè
íb lò bel nè dénè íb nyìmà nu.

6 Lé Kpẹa e a kil ló Kráìsti a palà ge sii kúm m boolo,

7 naa ní e bè náa íe tọ́ọ̀ kà dồò nu Bàrì e a dìi bíí ló, boo tốó e o dii e o gé élái
bànài bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst kọ á dùi.

8 Ẹlẹ é náa kọ ó elai agalai dọ̀i ke kùbmà, naa ní e bel náa é bẽèi dee e bẹẹ
Dõò Jíìzọ̀s Kráìst é beelá bel ló bàlà booí.

9 Bàrì, e a è kolíi kọ ó gbaaí ló a Sấáná Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú bẹẹ Dõò, bọ́ ló
dẹ̀lẹ̀ nyíe boo.

10 M̀ tú bée bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst bànmài, e pá vígà, kọ dénè bọ̀ì ó gbái loi
ẽẽènè kà bel, naa ní e pòòà náa é díí zẹẹ̀. Gbái iei ẽẽènè kà bùlà nè bug togó.

11 Boo bée kọ pá tọ Klóì kpẹ́á nèm̄ kọ ò íèì pòòà zẹẹ̀i.

12 Nu e m gé kọ́ kọlà kọ ò dõoàì vaá ní e a dì à kọ́ ńlẹ: Ene nen kọ, “Nda di
nvée Pọ́ọ̀l,” na nená à kọ, “Nda di nvée Apọ́lọ̀s,” na nená à kọ, “Nda di nvée
Pítà,” na nená à kọ, “Nda di nvée Kráìst.”

13 Kráìst náa dõoà! É kọ Pọ́ọ̀l ní e a è ú boo bàà gbànà té boói é, à bè kọ ba è
tú múú logmái boo bée Pọ́ọ̀l?

14 Nda ốà Bàrì zaa kọ nda nímm̄ beè tú múú logmá tọ́ọ̀ bọ̀ì, daalá lọl ló Kríspọ̀s
nè Gáíọ̀s.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Tọ́ọ̀ nen náa é láá gboó kọ ba beè túè múú logmàèè boo ńda bée.

16 (M̀ kẽeà boo kọ m beè túna gé múú logmá Stẹ́fànàs nè pá a tọ. Daalá lọl ló vó, nímm̄ láá kẽèàna boo sẹ̀ à íe dõòna nen e m beè tú múú logmáe e a dìa.)

17 Kráìst náa beè lẹ̀ẹ̀làm̄ kọ ḿ gé tú múú logmá gbò nen, sõò ge kọ ḿ gé vee Lé Kpẹa. Nímm̄ tú nyima lò bel nen vèèmà, mè á kálá di ló vó vaá ú Kráìst boo bàà gbànà té dú zọ̀là pọ́ì.

18 Boo bée kọ gbò e bà gé pe tú kpẹa e a kil ló ú Kráìst boo bàà gbànà té naamá kélè kélè dẽe, sõò beele, e Bàrì gé duulà, nyímà kọ mè à dú kpóó Bàrì.

19 Ba è emí m Kpá Káí kọ Bàrì kọ: “M̀ é kyọ sḭ́ nyima gbò e bà kọ́ bà nyímàe nu, vaá m̀ náa zogè kọ ba tavẹ̀ nu náa dọ tọ́ọ̀ kà bélè.”

20 Be à di naa vó, mó kà bélè ní e nyima gbò nyìmà nu, nè gbò nóòmà log, nè gbò e bà nyímá tḗ dùl bel bàlà booí dọ é? Bàrì a náa zogè kọ nyima bàlà booí dú kélè kélè dẽe.

21 Boo bée kọ tấgíní bé e Bàrì beè tú a nyima naamá kọ á tavàlà ló gbò nen gè nyimàèe ló tení dú ló ba nyimaá, a beè gboó noo gè tení dú ló kpẹa e beele gé vee, e gbò nen tú naamá kélè kélè dẽeí, vaá dùùlà gbò e bà zigà ló.

22 Pá Júù gbḭ́ gè zẹ́ẹ́ mònmà dẽe nu dṹùnè, pá Gríìk à gbḭ́ gè zẹ́ẹ́ mòn nyima e nen íé.

23 Sõò beele gé vee kpẹa e a kil ló Kráìst e a è ú boo bàà gbànà té, e a dú kpẹa e a tãage pá Júù vaá à dú kélè kélè dẽe ló gbò e bè níì pá Júù nìa.

24 Sõò kilma kĩ e gbò e Bàrì ni kólí dì, kà bè pá Júù à bè pá Gríìk, Kráìsti dú kpóó nè nyima Bàrì.

25 Boo bée kọ nu e Bàrì náa vaá à tõo ló gbò nen dú kélè kélè dẽe íe nyima nu e a di m e a èl boo nyima nu nen, vaá nu e a tõo ló gbò nen belí ọ́ọ́ ọ̀ọ̀ ló e a dìé lóá íe kói e a èl boo kói e a di ló nen.

26 Kẽeai boo bé e o beè dii naanii, e pá vígà, tố́ó e Bàrì beè kolíi. Gbálà ńkem gbò e pá bàlà boo ólò kolíva gbò nyìmà nu, à bè gbò e kpóó di ló, à bè gbò e ba è meà tọ méné, e ba è dìí zẹ̀ẹ̀.

27 Bàrì beè aa deè sà gbò e pá bàlà booí náa è túva kolmá tọ́ọ̀ nu kọ bé à siimà kẹ́ẹ̀ gbò e bà kọ bà nyímàè nu, vaá à sa gbò e pá bàlà booí túva kolmá gbò zùùgà kọ bé à siimà kẹ́ẹ̀ gbò e bà kọ bà ièè kpóó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 À sà gbò e pá bàlà booí ẹbva kọ ba dì tồò kil kẽ nè gbò e bà ẹ̀bva tẹlẹ kẽ kọ bà á gé ló tọ́ọ̀ nu, kọ bé à naa kọ gbò e pá bàlà booí íé bùlà kọ bà di ló nu á gá di ló tọ́ọ̀ nu.

29 À náa naa vó kọ bé tọ́ọ̀ nen náa láá kààgà kè sḭ́ Bàrì.

30 Bàrì ní e a túi gbá ló Kráìst e, vaá à naa kọ é íèè ńlẹ nyìmà nu tení dúé ló é. Tení dú ló Kráìst, Bàrì léèvèi bel vaá naa kọ é dú gbò káí nè ge kọ é di pọ́ì aa bá pọ́lọ́.

31 Vóá à naa, dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa, “Kọ̀láá nen e a é kààgà, á kààgà boo nu e Dõò ni náa.”

1 Kọ́rìnt 2

1 Tố́ó e m beè dúí lóá, e pá nà vígà, ním beè faalá pẹ̀lẹ̀ gã́ lò bel à bè nyima nen domáí ló gé lomá kà kà bel e a gṹá ló gbò nen kilma ló Bàrì nèi.

2 Boo bée kọ m beè beelá fùl kọ nímm̄ gé nóòmài tọ́ọ̀ kà nu, èlmà áá nu e a kil ló Jíìzọ̀s Kráìst nè a ú boo bàà gbànà té.

3 M beè tõoí zẹ̀ẹ̀ m ọ́ọ́ ọ̀ọ̀ ló nè pọ̀ nè kéné ló,

4 vaá nímm̄ beè tú kpéè gã́ e a dẹẹà boo nyima nen lomá à bè ge dòmà bá mon bel Bàrì nèi. Tãa vó, m beè ló vaá dò bá m sḭ́ deè e a è tẹlẹ bàlà kẽ naa kọ gbò nen á nyimá kọ Nyómá Káí Bàrì íe kpóó.

5 Vóá à naa, níì nyima nen ní e a náa kọ ó dẹlẹi nyíe boo Kráìst e nì, sõò à dú bá kpóó e Bàrì íe.

6 Be gé sõò, m̀ ólò ló nu e a kil ló nyima tố́ó e m di zẹ̀ẹ̀ gbò e bà ni aga ló m nyómá, sõò níì nyima pá bàlà booí nì, à bè ní e gbò kpóó e bà gé bẹl na kà bàlà booí, e bà é beè tá sḭ́á, ié nì.

7 Nyima e nda gé veeí dú nyima Bàrì e a gṹá ló gbò nen. Bàrì beè gố nyimaí ló gbò nen, sõò bé sḭ́ à kálá dèm bàlà booí, a beè noo gè tú nyimaí tẹlẹ bàlà kẽ kọ bé à dú beéle ka.

8 Tọ́ọ̀ kà gbò e a gé bẹl na kà bàlà booí gáà beè ie na kà nyimaí. Be bà a ié nyimaí, bà náa gá è beè tú bẹẹ Dõò e ka di ló ká kú té.

9 Sõò dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Nu e tọ́ọ̀ nen gáà beè mòn, à bè ge dằ, nu e tọ́ọ̀ nen gáà beè bugi togó boo kọ à é láá naaá, ní e Bàrì beè kumà sẹ̀ẹ̀ gbò e bà vulèe dẽe ló é.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Sõò beele ní e Bàrì tú nyimaí tẹlẹ bàlà kẽ nè tenmá bá a Nyómá Káí é. Nyómá Káíí nyímá kọ̀láá kà nu e a kil ló Bàrì, bãànà kà kè tḗ a bùlà e a di ke gũa.

11 Áá nyómá e a di m nen ní e a nyímá dénè bùlà nen é. Ẽ̃ẽ̀nè báá, áá Nyómá Bàrì ní e a nyímá dénè bùlà Bàrì e.

12 Bàrì náa nèi nyómá pá bàlà booí. Tãa vó, à nèi ńlẹ Nyómá, kọ bé è nyímá ló dénè nu e a ni dõo nèi.

13 Vóá à naa, tṓó e beele gé ló bel e a kil ló gbò nuí, née ólò tú nu e nyima nen beè nóòmài lomá. Tãa vó, ní e Nyómá Káí beè nóòmài ní e e ólò tú lomá é, vaá bààmà tḗ kà kà bel e a kil ló Nyómá Káí nè gbò e bà íe Nyómá Káí é.

14 Kọ̀láá nen e bè náa íe Nyómá Káí náa é láá ié dõò nu e a dú bá Nyómá Bàrì. Nen e a di naa vó, náa é nyímá ló nu e dõò nu Bàrì kọlà. À é dúe kélè kélè dẽe ló, boo bée kọ áá nen e a íe Nyómá Káí ní e a é láá nyimá ló nu e a kọlà e.

15 Kọ̀láá nen e a íe Nyómá Káí gé láá nyimá tḗ bé e kọ̀láá nu dì naa, sõò tọ̀ọ̀ nen náa é láá nyímá tḗ bé e ẹlẹ dì naa.

16 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Mée nyímá bùlà Dõò e? Mée é láá nèe dùùlà bá deè tṓ é?” Sõò beéle bùlà nè ní Kráìst dú ẽ̃ẽ̀nè kà.

1 Kọ́rìnt 3

1 Pá nà vígà, níḿ beè láá tú bá e m ólò lomá bel nè gbò e bà ni íe Nyómá Káí lomá bel nèi, sõò m beè ló bel nèi dì belí gbò e nom kpá ló gé lẹẹlàva bel ló, e bà di di pá nvín kilma ló dò bá nu Kráìst.

2 M beè nèi má, níì kpò gyấá nì. Boo bée kọ ò gáà beè tulai gè dei kpò gyấá, vaá bãànà kátogói ò gáà tulai gé,

3 boo bée kọ ò dii e o gé tõonii dùm belii gbò e nom kpá ló gé lẹẹlàva bel ló. Ò bẹ́i nyíe ló ene vaá kanai ene, e a zogè kọ ò tõonii dùm belii gbò e nom kpá ló gé lẹẹlàva bel ló, vaá ò lavii láb belii pá bàlà boo.

4 Tṓó e ene bọ̀ì kọ, “Nda di nvée Pọ́ọ̀l,” vaá na nená à kọ, “Nda di nvée Apọ́lọ̀s,” à zogè kọ ò lávìì láb belii pá bàlà boo.

5 Apọ́lọ̀s mée é? Vaá nda, Pọ́ọ̀l, mée é? Beele pọ́ì gbò tóm Bàrì, e a beè tení dú ló naa kọ ó zigai ló Lé Kpẹaá. Bu bẹ̀ì gé sí tóm e Dõò beè nèi kọ é sì.

6 Nda beè fò, Apọ́lọ̀s à tṓ múú kúm, sõò Bàrì ní e a è naa kọ á dùm e.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Nen e a fó nè nen e a tố múú kúm náa bọọ, sõò Bàrì e a náa kọ á dùm ní e a bọọ é.

8 Nen e a fó nè nen e a tố múú kúm gé sí ĩẽènè kà tóm. Bàrì é kpế nè bu nen nyòòmà bé e tóm e ẹlẹ beè sì tóólá naa.

9 Boo bée kọ pálàa beele gé gbá sí tóm nè Bàrì, vaá boolo ò dii belii ól Bàrì. Ò dii belinai gé tọ e Bàrì tib.

10 Dì belí nen e a palà tìb tọ, nda beè tú dồò nu e Bàrì beè dõo nèm̃á dòmà díí kẽ, vaá dõòna nen gé noo tọ boo. Sõò bu nen á ié ọ́ẹ́ dẽe kilma ló bé e a é noo tọ boo dò díí kẽí naa.

11 Boo bée kọ tọ́ọ̀ kà dò díí kẽ e dõòna nen é láá kpáá dò èlmà ní e Bàrì beè dò lọ̀li, e a dú Jíìzọ̀s Kráìst, á géná.

12 Sìgà gbò é tú nóo kpé, à bè ẹ́ẹ́ kpé, à bè kpò dem e a sí kpègè nòòmà tọ boo dò díí kẽí. Dõòna gbò é tú ú té, à bè víl, à bè sál nòòmà.

13 Vaá tóm bu nen é dọ bàlà kẽ dee e Kráìst é dú gé beelá bel ló bàlà booí. Boo bée kọ deeá, Bàrì é tú sấ dòmà tóm bu nen, naa ní e bà é nyímá ló íb nu e bu nen géè simá a tóm.

14 Bàrì é nè kpế nen e sấá náa táa nu e a beè noo boo dò díí kẽá kyọ̀.

15 Sõò be nen e sấá táa a tóm kyọ̀, Bàrì náa é nee kpế. Be gé sõò, ẹlẹ é duuà dì belí nen e bà duulàe lọl dáà sấ.

16 É kọ nóó nyímàì kọ boolo ní e o dúì tọ káí Bàrì, vaá Nyómá Káí Bàrì à dìí m é?

17 Kọ̀láá nen e a kyọ̀gàlà tọ káí Bàrì, Bàrì é kyọ sḩ ẹlẹ. Boo bée kọ tọ káí Bàrì di káí, vaá boolo ní e o dúì a tọ káí é.

18 Tọ́ọ̀ nen á gá kẹlẹ a bá. Be à íe nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ e a íé bùlà kọ à nyímàè nu nyòòmà bé e pá bàlà booí ólò ẹ̀b nu naa, á bằ ból, kọ bé à ié kà lé nyìmà nu.

19 Boo bée kọ nu e pá bàlà booí tú kolmá nyìmà nuá dú kélè kélè dẽe kè sḩ Bàrì, dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ, “Bàrì sií gbò e bà kọ bà nyímàè nu gbẹẹ m ba kyèèlè.”

20 Dõòna ke tồò m Kpá Káí à kọna gé kọ, “Dõò Bàrì nyímá naa vó kọ bug togó gbò nyima náa dọ tọ́ọ̀ kà bélè.”

21 Vóá à naa, tọ́ọ̀ nen á gá tú nen kààmà ka. À dú kà kà kọ dénè nu kuu boolo,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

22 kà bè Pọ́ọ̀l, à bè Apọ́lọ̀s, à bè Sífàs, à bè bàlà booí, à bè ú, à bè dùm, à bé
dénè nu e a di kátogóí nè ní e a gé dú deè sḯ--dénè ẹ̀ẹ̀ kuu boolo,

23 vaá boolo ò kuulii Kráìst, vaá Kráìst à kuu Bàrì.

1 Kọ́rìnt 4

1 Túi dì belí gbò tóm Kráìst, e Bàrì tú tóm gè vee a kà kà bel e a di ke gũaí
nvèè bá.

2 Ene kà nu e a dú bíí e a dì kọlà kọ gbò tóm á bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo.

3 Kilma kĩ e nda dì, náa bọọm̄ ló kà bè boolo à bè dõòna gbò béélám̄ bel ló.
Nda ním̄ ólò béélá bel ló nà bá.

4 Nyíem̄ náa bḗgèm̄ bel, sõò níì vó ní e a zogè kọ tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ á gém̄ bá é nì.
Dõò ní e a é béélám̄ bel ló é.

5 Boo bée vó, ó gá tui Dõò gbẹẹ̀lii deè e bè à gáà dù vaá gyai sḯ beelái bel ló
tọ́ọ̀ nen. Tọ́ó e a é dú gé beelá kùbmà nvée bèèla bel, a é tú gbò nu e a di
gṹá m kùkùù gín kátogóí zogè ẹ́ẹ́ dee vaá tú gbò nu e a di bùlà gbò nen tẹlẹ
bàlà kẽ. Tọ́óá Bàrì é gboó tú ka e a bọ́ ló bu nen nèe.

6 Boo bée boolo, e pá nà vígà, ní e a náa vaá m̀ tú Apọ́lọ̀s nè nda naamá nu
dòmà bá nèi m gbò belí é, kọ bé ò láá noi lọlíí ló pálàa beele kọ náa dú lé kọ ó
zelii boo nu e ba è emí m Kpá Káí. Tọ́ọ̀ bọ̀ì ó gá dalai ene nen boo vaá kilmai
dõòna nen kẽ.

7 Mée ní e a è bọ̀ọ̀vẹ̀ni kpãa èlmà na gbòa é? Bàrì ní e a è nèni kọ̀láá kà nu e
o íè e. Be à dì naa vó, ó gá dàlà kpá ló boo belí kọ nu e o íeá níì dõò nu nì.

8 É kọ dénè nu a gbõomáí ló? É kọ o bãi méné lọ̀lii? É kọ o dúi gbò méné e o
gé lẹẹlai bel vaá beele é géí ló? À gá è dú nà tàn kọ ó lẹẹlai bel kọ bé beele
zọ́i lẹ̀ẹ̀là.

9 À tõo ló nda belí kọ Bàrì náa kọ beele e Jíìzọ̀s lẹẹlà é dú gbò e e kil kẽ lọ̀l
vaá à lee, dì belí gbò e bà béélá ú nèva. Boo bée kọ beele dú nu ẹb nè bàlà
boo, kà bè gbò nen à bè gbò nyómá tóm Bàrì.

10 Beele bã ból boo bée Kráìst, sõò boolo dúì gbò nyìmà nu tení dú ló gè gbaa
ló Kráìst! Ló beele ọọ, sõò ló boolo agà! Bà ẹb beele tẹlẹ kẽ, sõò bà nvèè ka
ló boolo!

11 Tẹlẹ kátogóí, tá kói gé tá ló beele, vaá òòi gé ká kpáá, è gé nveà sava kàn,
è gé bõà bom, è gé tẹẹ aa na ke tõò dọ na ke tõò,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 è tú bẹẹ bá simá tóm. Tốó e bà kalii gbéé, è tãànèva dee bá. Tốó e bà bíígèi ló, è Ĩìmà.

13 Tốó e bà òníi, è tú lé mon bel aamá nèva. È dì belí kpá kẽ m bàlà booí. È dú gbò e bè é gé ló tọ́ọ̀ kà nu boo kunu kẽí tẹlẹ̀ kátogói!

14 Níḿ émì nuí mái boo bée ge siimai kẹ́ẹ̀, sõò ge nèi dùùlà bá deè tố dì belí pá nà nvín e m palà ge vulè.

15 Boo bée kọ kà bè ò íèì bóó bóó gbò nen e bà gé nóòmài dò bá nu Kráìst, nóó íèì gbele tồò tẹ̀. Boo bée kọ nda dú bọọ tẹ̀ m Kráìst Jíìzọ̀s tení domá ló Lé Kpẹa e nda beè faalá mái gè naa kọ ó gbaáíé lóá.

16 Vóá à naa, m̀ gé bànii kọ ó noi nda.

17 Boo bée vó ní e a náa m̀ lẹẹ̀là Témọ̀tì, e a dú nà nvín m Bàrì mái é. À bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo vaá m̀ palà ge vulee. À é tú gbò dò bá nu e nda ólò tõo boo m ńda ge gbaa ló Kráìst Jíìzọ̀s, e a dú gbò nu e nda ólò noòmà m kọ̀láá kà bồòna ló Kráìst e a di kọ̀láá ke tồòa, kẽeeí nyíe.

18 Sìgà bọ̀ì dàlà kpá ló boo boo bée kọ ò íèì bùlà kọ níḿ é dú gé kãanái.

19 Sõò be à dú bùlà Dõò, m̀ é valẹ̀ dúí ló, vaá nda é nyímá ló íb kpóó e a di ló gbò e bà gé dàlà kpá ló booí, e bè níì ba gè dọ kẽ ló bel nì.

20 Boo bée kọ lẹẹ̀là bel Bàrì níì bel m gấ nì, sõò kpóó e a di ló nen.

21 Ńmoní ní e a é léémái é? É kọ ḿ faalá kpóó té, tốó e m é dúí ló, sẹ̀ ḿ tú nyómá vulà súú dẽe ló nè gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló domá é?

1 Kọ́rìnt 5

1 À íe kpẹa e m dấ e a tẹlẹ bàlà kẽ kọ à íe dùm kùnà kúnà e a dìí zẹẹ̀, íb ní e bãànà gbò e bà náa nyímá ló Bàrì náa é tom gè naa. Bà kọ́ nèḿ kọ à íe nen e a dìí zẹẹ̀ e a kúná va a tẹ̀!

2 Vaá ò gé dalai kpá ló boo! Tãa vóá, ò gá è bãagai, vaá à bọ́ ló kọ ó kpoi nen e a náa íb nuí lọaí zẹẹ̀i.

3 Náa kal ló bée kọ nà sḭ́ á géi zẹẹ̀ kĩá, sõò nà nyómá dìí zẹẹ̀. Vaá dì belí nen e m dìí zẹẹ̀ kĩá, m̀ éla boo bée bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s áá tóm vaá beelá bel ló nen e a náa íb pọ́lọ́ nuí. Tốó e o é bốónai, ńda nyómá nè kpóó e a aa bá bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s é díí zẹẹ̀.

5 Na tóm gboó túi nená nveenii bá Sétàn kọ á kyọ̀ a nom kpá ló, kọ bé a nyómá duuà dee e Dõò é béélá bel ló bàlà booí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 Náa dú lé kọ ó dalai kpá ló boo! Nóo nyímài kọ gbálà ńkem nu e a ólò gbuuve fétúlú ní e a ólò gbuuve zivè kpò fétúlú lọa bá é?

7 Logii nómá nu e a ólò gbuuve fétúlúá lọai zẹ̀ẹ̀i kọ bé ò gboó dii belii ãa kpò fétúlú e nu e a ólò gbuuve á gé gbàà, dì belí bé e nda nyímài ló kọ ò ólò dii naanii. Boo bée kọ beéle Vààla Gyọ́ọ́ Ténì Zelí a lée, kátogói e Kráìst, e a dú bẹẹ nvín naanà ból Vààla Gyọ́ọ́ Ténì Zelí, ni vááái gyọ́ọ́ booí.

8 Naanii mè é tú ɔ̃òà nyíe nè kà kà bel, e a dì belí fétúlú e nu e a ólò gbuuve á gé gbàà, demá bẹẹ Vààla Gyọ́ọ́ Ténì Zelí, níì pọ́lọ́ nè bàg, e a dì belí fétúlú e nómá nu e a ólò gbuuve di gbàà, nì.

9 M kpá e m beè émí máiá, m beè kọ́ nèi kọ ó gá gbaai ló gbò kùnà kúnà--

10 ním kọ gbò e bà náa nyímá ló Bàrì vaá bà dú gbò kùnà kúnà, à bè gbò gọ̀l òò, à bè gbò zib, à bè gbò e bà kúmí sḯ kẽ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá, tấgíní bé e gè kpòòlà ló lọl ló baala dú gè lele tọ aa m bàlà booí áá tómá.

11 Nu e m beè kọ̀ kọlà kọ ó gá gbaai ló tọ́ọ́ nen e a kọ́ ẹlẹ vígà m Kráìst, vaá à dú nen kùnà kúnà, à bè kọ à íé gọ̀l òò, à bè kọ à gé kúmí sḯ kẽ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá, à bè ge ló bel ló nen, à bè ge ố míí tẽeá dẽe, à bè nen zib. Ó gá zẹ́ẹ́ zọi nen e a di naa vó ĩiai tḗ kẽ vaá deai gyấá.

12 Boo bée kọ náa íe nu e a kuúm̄ ge kọ ḿ beelá bel ló gbò e bà di dẹi. Bàrì ní e a é béélava bel ló é. Sõò gbò e a dìí zẹ̀ẹ̀ m bɔ̃òna ló Kráìst ní e boolo é béelai bel ló é. Dì belí bé e Kpá Kái kọ́ naa, “Kpoolai pọ́lọ́ nen lọaí zẹ̀ẹ̀.”

1 Kọ́rìnt 6

1 Be à íé nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ e a vígà m Kráìst nè ẹẹ̀ íe dùlà bel, á gá gbẹẹ gè kọ gbò nvín Bàrì á bã m vaá gé túe dọ̀mà dọ̀ ke gbàà gbò e bà náa nyímá ló Bàrì.

2 Nóo nyímài kọ gbò nvín Bàrì é béélá bel ló pá bàlà booí? Vaá be à dú gè kọ boolo é beelai bel ló pá bàlà booí à, à é náà vaá nóo gé láá beelai gbò ńkem bel é?

3 Nóo nyímàì kọ beele é beè beelá bel ló gbò nyómá tóm Bàrì? Éé ní e a é náa vaá nóó láá beelai bel e a kil ló bọọ dùm boo kunu kẽí é?

4 Be à íe bel e a dì naa vó e a dọ kẽ, éé ní e a náa vaá ò tui mai gbò e bà á gé m bɔ̃òna ló Kráìst kọ bà á beelá é?

5 M kọ́ vói bé kẹẹ́ sííi! É kọ náa íe tọ́ọ́ nen e a nyímá nu e a di zẹ̀ẹ̀ boolo e a é láá bã m bel e a di gbàà bàà vígà m Kráìst,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 be sḯ nen Kráìst à tú a vígà m Kráìst dọ̀mà dọ̀ ke gbàà gbò e bà náa nyímá ló Bàrì?

7 Ge kọ ò kánàì vaá tuai ene dọmai dọ̀ palà ge zogè kọ ò dọì. Éé ní e a náa vaá nóò láá ĩimai pọ́lọ́ e nen síi é? Éé ní e a náa vaá nóò láá ĩimai be nen gḯímái ló é?

8 Tãa e o náanii vó, áá boolo o gboó síàì pọ́lọ́ vaá gĩimai ló ene, e o gbáài dúai vígà m Kráìst!

9 Boolo palà ge nyimai kọ gbò pọ́lọ́ náa é di zẹ̀ẹ̀ gbò e Bàrì é lẹẹ̀là bel ló. Ó gá zigai kọ bà á kẹlẹ̀èi. Gbò kùnà kúnà, à bè gbò e bà kúmí sḯ kẽ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá, à bè gbò e bà kúná va dóm nè gbò va dóm e bà gbẹẹ ba dóm kuná gã̀, à bè gbò gbálà e bà ólò kúná pá gbálà nè gbò bia e bà ólò kúná pá bia,

10 à bè gbò zib, à bè gbò gọ̀l òò, à bè gbò e bà ólò ố míí tẽeá dẽe, à bè gbò e bà ólò ló bel ló nen, à bè gbò e bà ólò tú bá kpóó zìbmà nu náa é di zẹ̀ẹ̀ gbò e Bàrì é lẹẹ̀là bel ló.

11 Sìgà bọ̀ì beè dii naanii vó. Sõò Bàrì beè gboó logíi ỗònà vaá sài naamá pá ńlẹ gbò vaá leevèi bel tení domá ló bée Dõò Jíìzọ̀s Kráìst nè Nyómá bẹẹ Bàrì.

12 Sìgà nen é láá kọ, “M̀ di pọ́ì ge naa kọ̀láá íb sḯ nu.” À dú kà kà, sõò dénè nu náa dọ bélè. Nda gé láá kọ nda diè pọ́ì ge naa kọ̀láá íb sḯ nu, sõò nímn̄ é zigà kọ tọ́ọ̀ kà nu á lẹ̀ẹ̀làm̄ bel ló.

13 Dõòna nen é láá kọ, “Gyã́á dì nè ge dé nvea gbàà, vaá gbàà à dì nè ge dé gyã́á nvee m.” À dú kà kà, sõò Bàrì é beè gbá kyọ̀ sḯ pálàa ọ̀và. Nom kpá ló nen á gé nè kúnà gã̀, sõò à dì nè ge simá tóm nè Dõò, vaá Dõò à dì nè ge bumá nom kpá lóá.

14 Bàrì beè kẽee Dõò Jíìzọ̀s lọl ke mà ú, vaá à é kẽeena gé beele tení dú ló a kpóó.

15 Nóo nyímàì kọ bọọ nom kpá ló dṹùnà nom kpá ló Kráìst? É kọ m é gboó tú nom kpá ló e a dṹùnà ní Kráìst gé gbá ló ní nen kùnà kúnà? Á lọ̀!

16 À bè kọ nóo nyímàì kọ nen e a tú a nom kpá ló gbá ló ní nen kùnà kúnà gbá zọe dú ẽẽènè kà nom kpá ló? Kpá Káí kọ, “Dóm nè va e bà tú ba nom kpá ló gbá ló ní ene é gbá dú ẽẽènè kà nom kpá ló.”

17 Sõò nen e a tú a ló gbá ló Dõò zọe dú ẽẽènè kà m nyómá.

18 Kpoolai ló lọlii ló kúnà gã̀. Kọ̀láá íb dõòna kà pọ́lọ́ e nen sí náa kyọ̀gàlà a nom kpá ló, sõò nen e a kúná gã̀ sí pọ́lọ́ a nom kpá ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 Nóo nyímàì kọ bọọ nom kpá ló ní e a dú tọ káí Nyómá Káí, e Bàrì beè nèi
kọ á tõoí m é? Nóo íèì kói ló bọọ ló, sõò Bàrì ní e a íéi kói ló é.

20 A beè zálii m gấ ki. Vóá à naa, sẹlẹi bọọ nom kpá ló m sḯ deè e a é nvèè ka
ló Bàrì.

1 Kọ́rìnt 7

1 Kátogóí, ge ló bel kilma ló kpẹa e o beè emii m kpá e o beè lẹẹlai mám̄íá: À
dú lé kọ pá gbálà á gá íná ló pá bia.

2 Sõò boo bée ge kpèg lab dògò kúnà gấ, à dú bíi kọ bu kà pá gbálà á ié ńlẹ
va vaá bu kà pá bia ie ńlẹ dóm.

3 Dóm á tú a ló nè a va, vaá va á túná gé ńlẹ ló nè a dóm.

4 Va náa íe kói ló a ló, sõò a dóm ní e a íee kói ló é. T̃ẽènè báá na gé dóm
náa íe kói ló ńlẹ ló, sõò a va ní e a íée kói ló é.

5 Ene á gá kìn ge tú a ló nè na nená, daalá lọl ló kọ à dú bila ló pálàa bọ̀ì ge
zẹ́ẹ́ nèà kpulu dẽe tố́ó ló gè tãàgà ló Bàrì. Vaá tố́ó e níé ni tení tà, ò kpáá
daanái gé togó nàà nu dóm nè va. Níí bé e o é tõonii naanii é, kọ be nóo dọi
kè bá dàg Sétàn tení dú ló gè kọ nóo láá lẹẹlai bel ló bọọ kpá ló é.

6 Ním̄ lẹẹlài bel kọ ó naanii vó, sõò m̀ kọ́ gé nèi dì belí dùùlà bá deè tố́.

7 À gá è leemám̄ gè kọ dénè bọ̀ì ó tõonii dì belí bé e nda dì naaí. Sõò bu nen
íe ńlẹ dõò nu e a dì kele e Bàrì beè nè ẹlẹ; à nè na íví na není, à nè na ívá
dõòna nen.

8 Kilma kĩ e gbò e bà gáà ia dóm à bè ge ílí va nè gbò va tãa nè gbò dóm e va
beè ú ààvá ló dì, m̀ kọ à é palà ge dú lé gè kọ bà á gbẹa kóló ló dì belí bé e
nda dì naaí.

9 Sõò be bà náa gé láá lẹ̀ẹ̀là bel ló ba ló, bà á ilá. Boo bée kọ à dú lé gè ilá
èlmà ge ú gbẹa bá gbele kpóó tàn ló pá gbálà nè pá bia.

10 Kilma kĩ e gbò e ba è ilí va à bè ge iá dóm dì, m̀ nè logí e a aa bá Dõò (níì
ńda nì) kọ: Va á gá teá aa ló a dóm.

11 Sõò be à gá náa vaá à naa vó, á gbẹa kóló ló à bè kọ, be náa é náa naa vó,
á òòà kẽ gé zọ̀ a dóm naaá fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló vaá bà tõoà. Vaá dóm á gá sii bá a va.

12 Kilma kĩ e dénè na gbòa dì, m̀ kọ́ (níì Dõò ní e a kọ́ vó é nì, sõò nda ní e m
kọ́ vó é) kọ: Be à íe vígà pá gbálà m Kráìst e a íe va e bè náa dẹlẹ nyíe boo
Kráìst, vaá pá biaá à zìgà kọ à é tõonìèe ló, pá gbálàa á gá siíe bá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Vaá be à ie vígà pá bia m Kráìst e a è iá dóm e bè náa dẹlẹ nyíe boo Kráìst vaá pá gbálàa à zìgà kọ à é tõonìèe ló, pá biaá á gá teá ààé ló.

14 Boo bée kọ dóm e bè náa dẹlẹ nyíe boo Kráìsta gé láá tení dú ló a vaá, vaá dú nvín Bàrì. Vaá va e bè náa dẹlẹ nyíe boo Kráìsta gé láá tení dú ló a dómá vaá dú nvín Bàrì. Be náa è dì naa vó, à gá è tavàlà ló ba gbò nvín gè láá nyímá ló Bàrì, sõò tốó e a dì naa vóá, bà íé deè gè láá tení dú ló ba tẹ̀ nè ba kà dú gbò nvín Bàrì.

15 Náa kal ló bée kọ vó, be nen e bè náa dẹlẹ nyíe boo Kráìsta gbḿ gè kìl aa ló a dóm à bè a va e a dẹlẹ nyíe boo Kráìsta, á àà. M na sḿ deè, tọ́ọ̀ kà log náa sííá vígà pá gbálà à bè pá bia m Kráìsta. Boo bée kọ Bàrì beè kolii kọ ó tõoníí m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

16 Nóo nyímà sẹ̀ olo, va e o dẹlẹ nyíe boo Kráìsta, é láá dùùlà o dóm à, à bè kọ sẹ̀ olo, dóm e o dẹlẹ nyíe boo Kráìsta, é láá dùùlà o va à.

17 Áá nu e a dì kọlà kọ bu nen á tõo dùm e Bàrì beè nè ẹlẹ, nè ge tõo belí bé e a beè dì naa tốó e Bàrì beè kolíe. Níí bé e m gé nóòmà m kọ̀láá kà bồòna ló Kráìst naa é.

18 Nen e a ni kòòà tốó e Bàrì beè kólíe, á gá gbḿ gè gyù kpḿi kòòàa lọa lóe. Nen e bè à gáà beè kòòà tốó e Bàrì beè kólíe, á gá kọ à é kooàè.

19 Boo bée kọ ge kọ ò kooà à bè kọ nóo kooà náa íe bel. Nu e a íe bel kọlà ge gbàn tố ló lẹẹ̀là Bàrì.

20 Kọ̀láá nen á tõo belí bé e a beè dì naa tốó e Bàrì beè kolíe.

21 Be ọ̀ọ̀ beè gyóòlo tốó e Bàrì beè kolíni, ó gá bùlà. Sõò be ò iè deè ge di pọ́ì, tú simá tóm.

22 Boo bée kọ nen e a è di kè bá gyóòlo tốó e Dõò beè kolíe di pọ́ì kè bá Dõò. T̃ẽènè báá, nen e a è di pọ́ì tốó e Kráìst beè kolíe ooa kẽ dú a gyóòlo.

23 Bàrì beè zalii m gḿ ki. Vóá à naa, ó gá dui gyóòlo nèi gbò nen.

24 Pá nà vígà m Kráìst, bu nen á tõo kè sḿ Bàrì belí bé e a è dì naa tốó e a beè kolíe.

25 Kátogóí, ge ló bel kilma ló gbò e bà gáà ia dóm à bè ge ilí va e o beè émii nu e a kil ló mám̄iá: Dõò náa lẹẹlam̄, sõò nda gé kọ́ ńda bùlà dì belí nen e bà é láá dẹlẹ́m̄ nyíe boo, tení dú ló sàn nyíe Bàrì.

26 Nyòòmà bé e tãàgà dì naa kátogóí, à gá è leemám̄ kọ nen á tõo belí bé e a dì naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 Be o beè ílí va, ó gá gbḟ gè sọ̀e bá. Be ò gáà ilí va, ó gá gbḟ va.

28 Sõò be ò ílí va, nóo sí pọ́lọ́, vaá be pá bia e bè à gáà ia dóm íá dóm, náa sí pọ́lọ́. Sõò à gá è leemámm̃ kọ ó gá bãi gbàà tãàgà e gbò e ba ía dóm nè gbò e bà ílí va gé tení bá kọ̀láá deeí.

29 Nu e m gé kọ́ kọlà vóí, e pá nà vígà: Tốó á géná, vaá lọl kátogóí ààmà, gbò e ba è ilí va á tõo belí gè kọ bà gáà zẹẹ ilìè va.

30 Gbò e gḟì tó di dẽe, á lavi láb belí gè kọ gḟì tó á zẹẹ geèvá dẽe. Gbò e bà gé ố kààgà, á tõo belí gè kọ bà náa gé ốè kààgàè. Gbò e bà gé zálí nu, á tõo belí gè kọ nu e bà gé zálìèa níì ńbaála nì.

31 Gbò e bà gé tú nu bàlà booí simá tóm, á tõo belí gè kọ bà náa gé simàè tóm. Boo bée kọ bé e bàlà boo meà naa kátogóí é gé tá sḟ.

32 À é léémámm̃ gè kọ ó gá tãagei bọọ bùlà. Pá gbálà e bè à gáà ili va ólò bùlà tóm Dõò, bé e a é náa vaá à náanìè lèèma Dõò.

33 Sõò pá gbálà e a ni ílí va ólò bùlà nu bàlà boo, bé e a é náa vaá à náanìè lee ló a va.

34 Boo bée vó, à é gboó ié dồòà bùlà. Pá bia e bè à gáà ia dóm à bè nvín pá nyáá e bè à gáà si ló pá gbálà ólò bùlà tóm Dõò, bé e a é náanìè vaá à die káí m nom kpá ló nè m nyómá. Sõò pá bia e a ni íá dóm ólò bùlà nu bàlà boo, bé e a é náa vaá à náanìè lee ló a dóm.

35 M̀ kọ́ naa vóí boo bée kọ m̀ gbḟ ge nvèè bá nèi. Nímm̃ gé gbḟ ge beníi. Tãa vó, m̀ gé gbḟ gè kọ ó naanii lèlà nu e a bọ́ ló, vaá ò túi dénè bọọ bùlà mmeí boo tóm Dõò.

36 Nu e a kil ló pá gbálà nè pá bia e ba è kũùnà gấ kọ bà é ílàè: Be à tõo ló pá gbálàa belí gè kọ mè náa láviè lé láb kilmae ló nvín pá biaá vaá náa láá lẹ̀ẹ̀là bel ló a tàn pá bia, vaá à dìe bùlà kọ bà é ílàè, bà á ilá, dì belí bé e a íe bùlà naa. Níá níì pọ́lọ́ nì.

37 Sõò be pá gbálà e a palà ge beelá fùl kọ náa é ílìè pá bia, e bà ni è kũùnà gấ kọ bà é ílàèa, láá lẹ̀ẹ̀là bel ló a tàn pá bia vaá à beelá lọa kè tế nyíee kọ náa é ílìèe, à láá naa gè kọ náa ílíe.

38 Vóá à naa, pá gbálà e a ílí va náa lé nu, sõò nen e bè náa ílí va náa kà lé nu.

39 Pá bia e a è iá dóm á gé pọ́ì ge aa ló a dóm gé iá dõòna nen boo tốó e a dóm di dùm. Sõò be a dóm ú, à di pọ́ì ge gboó iá kọ̀láá kà pá gbálà e a léémáe, sõò á mòn kọ à íàè nen Kráìst.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

40 Náa kal ló bée kọ vó, à é palà ge ié ẹ́ẹ́ nyíe be à gbẹa kóló ló. Níá ńda bùlà, vaá m̀ bùlà kọ Nyómá Bàrì gé lẹẹlam̄ bel ló.

1 Kọ́rìnt 8

1 Kátogói, m̀ gé ló bel kilma ló nu e o beè emií kilmai ló nom e bà váámá gyọ́ọ nè gbò ńbàlì e bà náàmà báá. À dú kà kà kọ, “dénè bẹ̀ì nyímà nu,” dì belí bé e bà kọ́ naa. Íb na kà nyìmà nu ólò naa kọ nen á dàlà kpá ló boo, sõò vulà súú dẽe ló ólò naa kọ é kil sḯ.

2 Be à ié nen e a íe bùlà kọ à nyímàè nu, náa zẹ́ẹ́ nyímá kà lèlà nu e a dú bíi kọ á nyimá.

3 Sõò nen e a vulè Bàrì, Bàrì nyímáe ló.

4 Vóá à naa, kilma ló gè bà nom e ba è vaamá gyọ́ọ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá: È nyimà kọ nu e bà náàmà bá náa doga tȍò kà kà Bàrì. È nyímá kọ kóló ẽẽènè kà Bàrì e a dì.

5 Kà bè à ié gbò nu e bà kolíva “gbò ńbàlì,” e bà di káála à bè boo bàlà boo, dì belí bé e “gbò ńbàlì” nè “gbò dõò” bọọ gã́ bug naa,

6 kilma kĩ e beele dì, Kóló ẽẽènè kà Bàrì e a dì, e a náámá Tẹ̀. Ẹlẹ ní e a è dèm kọ̀láá kà nu é, vaá beele dì nèe. Kóló ẽẽènè kà Dõò e a dì, e a náámá Jíìzọs Kráìst. Bàrì beè dèm kọ̀láá kà nu tenmáé bá, vaá beele è di dùm tení dúé ló.

7 Sõò níì dénè nen ní e a íe íb na kà nyima e e gé ló bel kilma lói é nì. À íe sìgà gbò e a ni ọ̀ọ̀làva ló gè fã̀ gbò ńbàlì e bà náàmà bá m gbò tố́ó e a kil nvéeá, naa ní e, tẹlẹ̀ gé kátogói, be bà bà nom e ba è vaamá gyọ́ọ nè ńbàlì e bà náàmà bá, bà íé bùlà kọ níá nu ńbàlì e bà náàmà báá. Boo bée kọ nyíeva gáà àgà, bà gboó ié bùlà kọ nu e bà baèa náanìè kọ bà á gá dìe ȍòa kè sḯ Bàrì.

8 Sõò níì gyã́á ní e a é kpáá palà ge túi gbá ló Bàrì e nì. Kà bè e ba à bè née baè, tọ́ọ̀ kà nu e a é tẹlẹ ló à bè ge lọl ló bẹẹ gè gbaa ló Bàrì á gé.

9 Ọ́ẹi dẽe, vaá ó gá zigai kọ bọọ dì pọ́ì á màn dọ nè gbò e nyíeva gáà àgà.

10 Be nen e nyíee gáà àgà mon olo e o kọ ò nyímàè nu e o di ḯì tḗ tọ zọ e o gé dé nu, é kọ níí náa é nèe agẹ nyíe gè kọ á olòó ba nom e ba è vaamá gyọ́ọ nè ńbàlì e bà náàmà bá?

11 Vaá o vígà e Kráìst beè únáe gé boo e a nyíe gáà àgàa é gboó pe boo bée ńlo “nyìmà nu” !

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Vaá m na sḩ deèi ò gbóò sí pọ́lọ́ Kráìst tení dú ló pọ́lọ́ e o sí pá o vígà m Kráìst vaá kyọ̀va nyíe e bè à gáà àgàa.

13 Vóá à naa, be nu dé ní e a é náa kọ nà vígà m Kráìst á dọ̀ e, níḿ é bana nom, mè á kálá di vó m̀ náa kọ nà vígà m Kráìst á dọ̀.

1 Kọ́rìnt 9

1 É kọ nda níì nen e a di pọ́ì nì? É kọ nda níì nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà nì? É kọ nda gáà mònmà dẽe Jíìzọ̀s, e a dú bẹẹ Dõò? É kọ níì tení dú ló tóm e Dõò gé tú nda simá ní e boolo beè dẹlẹi nyíe boo Jíìzọ̀s e nì?

2 Be dõòna gbò náa zigà kọ nda nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà, boolo nóo íèi bàà bàà bùlà ge zigai! Ge kọ boolo dẹlẹ̀i nyíe boo Kráìst zógè kọ nda nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà.

3 Nee bé e m ólò aalá bel naa nè gbò e bà kọ nda níì nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà nìi:

4 É kọ náa lelà kọ bà á nè gyấá nè míí beele ló bẹẹ tóm dì belí gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà?

5 É kọ náa lelà kọ beele gá è láá ílíná gé ene kà bẹẹ vígà pá bia m Kráìst vaá faaláe boo bẹẹ kyềè dì belí bé e na gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà nè pá vígà Dõò nè Sífàs naana géá?

6 Sẹ̀ áá Baanàbàs nè nda ní e e é píílá bé beele kálá dè e?

7 Mó kà nen bé ní e a ólò kpḗ a kpègè tóm nèà áá a bá é? Mée ní e a ólò kìl ól vaá náa é dé nu e a dú boo é? Mée ní e a é búmá naanà ból vaá náa é bà zọ́ọ́ e a dú ló é?

8 Ním lómà áá bug togó nen, boo bée kọ bãànà Kpá Log kọ́na gé vó.

9 Bà émí m Kpá Log Mózìs kọ, “Ó gá mame gbàà gyấá nom e o gé túe simá tóm.” É kọ nom ní e Bàrì bùlà nu e a kil ló é?

10 É kọ níì boo bée beele ní e Bàrì nyoone vaá kọ́ vó é nì? Beele ní e ba è nyoone emí nuá é, boo bée kọ nen e a fó nu nè nen e a bùùlà nu é íè ge ẹ̀b dẽe sḩ kọ bà é déè nu e a dú ló tóm e bà gé síèa.

11 Beele fó ból súú e dẽe nen náa mòà zẹ̀ẹ̀ boolo. É kọ à elíi ló be è ẹ̀b dẽe sḩ gè ié nu e dẽe nen mòà lọl bá boolo naamá nu e e buulà lọl m?

12 Be à dú lelà kọ na gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlàa á ẹ̀b dẽe sḩ kọ bà é ièè dồò nu lọlìèí bá, é kọ náa lelà ló beele èl baala? Sõò beele gáà tú kói e e íè naamá vó. Tãa vó, è Ììmà kọ̀láá kà nu kọ bé tọ́ọ̀ kà nu náa kpega deè Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst kọ á gá zààlà iná kọ̀láá ke tồò.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Boolo palà ge nyimai kọ gbò e bà ólò sí tóm Tọ Káí ólò dé gyấá e a dú Tọ Káíá vaá gbò e bà ólò vaalá gyọ́ọ́ ólò déna gé nu e a dú ló vààla gyọ́ọ́á.

14 Ẽ̃ẽ̀nè báá ná gé, Dõò beè lẹ̀ẹ̀là kọ gbò e bà gé vee Lé Kpẹa á dé nu e a dú ló Lé Kpẹa e bà gé veeá.

15 Sõò m̀ gáà tú kói e m íè naamá vó, à bè ge kọ mè m̀ gé émí kpáí m ge bĩiná gbò nu e a lelàm̃ ló gè ié. Nímm̃ é zìgà kọ tọ́ọ́ nen á naa nu e gấm̃ é kpulu ló nu e m ólò kààmà ka! Tãa vó m̀ ú!

16 Náa lelà kọ ḿ kààgà boo bée kọ m̀ ólò vee Lé Kpẹa. Níá tóm e Bàrì beè lẹ̀ẹ̀làm̃ kọ ḿ sì. Vaá à é dú kà pọ́lọ́ lómm̃ be nímm̃ vee Lé Kpẹaí!

17 Be m beè tú ńda ló sàmà ge sí tómí, m̀ gá è ẹ̀bmà dẽe ge dé kpḗ ló. Sõò à dú tóm e a dì nèm̃ gè sì, boo bée kọ Bàrì beè tú tómí nvèèm̃ bá.

18 Mó kà kpḗ ní e nda gboó ié ló é? Nà kpḗ kọlà kọ m̀ vee Lé Kpẹaí pọ́ì, e bè ním bḩìnà gbò nu e a lelàm̃ ló gè ié ló nà tóm gè vee Lé Kpẹaí.

19 Náa kal ló bée kọ m̀m̀ níì gyóòlo tọ́ọ́ nen nì, m̀ tú nà ló naamá gyóòlo kọ̀láá nen, kọ bé m̀ láá ié gấ bug nen.

20 Boo tố́ó e m di zẹ̀ẹ̀ pá Júù, m̀ ólò tõo belí bé e pá Júù tõo naa, kọ bé m̀ láá iéva. Náa kal ló bée kọ nda á géná kè bá Log Mózìs, m̀ ólò tõo belí gè kọ m̀ die kè bá, kọ bé m̀ láá iéva.

21 Ẽ̃ẽ̀nè báá na gé, boo tố́ó e m di zẹ̀ẹ̀ gbò e bè níì pá Júù nì, m̀ ólò tõo belí gè kọ ḿ gé kè kẽ Log pá Júù, sõò m̀ ólò tõo belí bé e gbò e bè níì pá Júù nì tõo naa, kọ bé m̀ láá iéva. Náa náa kọ mè ním ólò tõo kè kẽ log Bàrì. M̀̀ di kè kẽ log Kráìst.

22 Boo tố́ó e m di zẹ̀ẹ̀ gbò e ba zìgà bel gáà agà ló, m̀ ólò tõo belí gè kọ ńda zìgà bel gáà agànà gé ló, kọ bé m̀ láá iéva. M̀̀ ólò tõo belí bé e kọ̀láá íb gbò e m gé vee Lé Kpẹa nè tõo naa, kọ bé m̀ láá dùùlà sìgà ọ̀và m kọ̀láá sḩ́ deè e a dú bíi.

23 M̀̀ ólò naa dénè gbò nuí boo bée ge nvèè bá nè kọ Lé Kpẹaí á zààlà iná kọ̀láá ke tõò, kọ bé nda dõònà tấáná dee bá e a dú ló.

24 Boólo nyímàì kọ gấ bug gbò nen e bà ólò téélá tée ànà, sõò ẽ̃ẽ̀nè nen ní e a ólò ààvá dẽe tú nu é. Vóá à naa, téélá m sḩ́ deè e o é láá teelá vaá ò tú nu.

25 Kọ̀láá nen e a ólò téélá tée ànà ólò lẹ̀ẹ̀là bel ló a kpá ló, kọ bé à íèè pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá, náa kal ló bée kọ pẹ̀gẹ̀lẹ̀a náa é bḩ́. Sõò beele lẹ̀ẹ̀là bel ló beéle kpá ló kọ bé è íèè pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá, e a é di dọ̀ dèdè.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

26 Vó ní e a náa vaá nda à lele sḯ ló téá gbḯ gè íná kùbmà e. Vó ní e a náa vaá nda à belí nen bé kpọ̀g e bè náa dọ kẽ dìb fọ́ọ́lọ́ é.

27 M̀ nèà kpọ̀ té vaá lẹ̀ẹ̀là bel ló nà bá belí nen e a tú kpọ̀g bòmmà a ló agẹlẹ, kọ bé, boo tố́ó e nda ni vee Lé Kpẹa nè dõòna gbò, Bàrì náa kpoolà nda lọl gbàà.

1 Kọ́rìnt 10

1 Pá nà vígà m Kráìst, à é léémám̃ kọ ó kẽeaí boo nu e a beè lẹ̀ẹ̀à ló bẹẹ gbò nómá tẹ̀. Bù dee e a géè tulèvaá beè uu dénè ọ̀và, vaá bà gbá fùl Mii Mii Peneá.

2 Dénè ọ̀và beè gbaa ló Mózìs tení dú ló gè logá m bù deeá nè m peneá.

3 Ba beè gbá dé ĩ̃ẽ̀nè íb gyấá e a aa bá Bàrì

4 vaá õna gé ĩ̃ẽ̀nè íb múú e a aa bá Bàrì. Ba beè ố múú e a géè ọ́ví aa gbàà dem e Bàrì beè nèva kọ á bìàva nvéeá, vaá demá beè Kráìst.

5 Sõò náa kal ló bée kọ vó, dùm gbele tỗò ọ̀và náa è leemá Bàrì, naa ní e ba è ugá gbẹa boo kpáá bàlà ólá.

6 Kátogóí, dénè gbò nuí beè naaá kọ bé à dú nu dòmà bá nè beele gè ãanéi kọ é gá ié tàn nyòòmà pọ́lọ́ nu belí bé e baala è ié naaá,

7 à bè ge kumí sḯ kẽ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá, dì belí bé e sìgà ọ̀và beè naa. Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ, “Gbòa beè naa nàà nu de zọ̀ vaá bìlà pọ́lọ́ bìlà bil.”

8 Beele née é kúná gã̀ belí bé e sìgà ọ̀và beè naa, vaá bàà tub nè òb nè àlàbà bóó nè òb tub (23,000) ọ̀và à ú ĩ̃ẽ̀nè deeá naa.

9 Beele née é doà Kráìst belí bé e sìgà ọ̀và beè naa, vaá naanà à domígiva fẹ́ naaá.

10 Beele née é nuumí bel belí bé e sìgà ọ̀và beè naa vaá nyómá tóm, e a gé lẹẹlà bel ló ú, à fẹ́va naaá.

11 Dénè gbò nuí beè lẹ̀ẹ̀ava ló kọ bé à dú nu dòmà bá nè dõòna gbò, vaá ba beè emí gbẹẹ́ kẽ kọ bé à dú nu dùùlà bá deè tố nè beele. Boo bée kọ tố́ó e beele dìi dú tà tố́ó.

12 Boo bée vó, kọ̀láá nen e a íe bùlà kọ ẹlẹ a élàè agàlàè á palà ge ọẹ dẽe mè á di vó à dọ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Kọ̀láá íb ẹ̀bmà e o ni ténii bá dú íb ní e gbò nen ólò tení bá. Sõò Bàrì bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo, vaá náa é sọ tọ deè kọ ó tenii bá ẹ̀bmà e a elíi kói. À é néi kói e a é náa kọ ó láá ĩimai, vaá náa kọ ó monii èèlè e o é ténii aamaí bá.

14 Vóá à naa, pá nà kóò e m vulè, kpoolai ló lọlii ló gè kúmí sḟ kẽ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá.

15 M̀ ló bel nèi dì belí gbò e bà nyímá nu. Boolo ẹvii m bel e m gé lóí.

16 É gbag e e ólò õá Bàrì zaa boo m tãàga ló vaá tú ố́má míí boo tố́ó e e gé dé gyấá Dõòa, é kọ tố́ó e e gé ố́ míí m̃á, née gé dõonà mii Kráìst? Vaá fétúlú e e ólò dèa, é kọ tố́ó e e gé déá, née gé dõonà nom kpá ló Kráìst?

17 Náa kal ló bée kọ è bọọ gấ bug, dénè bẹ̀ì t̃ẽ̀ènè kà belí ene kà nom kpá ló, boo bée kọ è ólò dõ̀ònà t̃ẽ̀ènè kpò fétúlú.

18 Ni zẹ́ẹ́ ẹvii nu e pá Ízràẹ̀l ólò naaí: Gbò e bà dé nu e a dú ló nu e ba è vaamá gyọ́ọ nè Bàrì boo gbani, zọ Bàrì gbaa ló dú t̃ẽ̀ènè kà.

19 É kọ m̀ gé kọ́ ńbàlì e bà náàmà bá à bè gyấá e bà váámá gyọ́ọ nèe íe nu e bà kọ̀là?

20 Níì vó nì! Nu e m gé kọ́ kọ̀là kọ gbò e bà náa nyímá ló Bàrì ólò vaalá gyọ́ọ nè zọ, níì Bàrì nì. Vaá nímm̃ gbḟ ge kọ ó gbáái ló zọ dúi t̃ẽ̀ènè kà.

21 Nóo gé láá õi míí Dõò vaá ò ố́nai gé míí zọ. Nóo gé láá déi gyấá Dõò vaá ò dénai gé gyấá zọ.

22 Sẹ̀ è gbḟi ge naa ní e Dõò é bẹ́ nyíe? É kọ kói di ló beele èl ẹlẹ?

23 Bà kọ, “È di pọ́ì ge naa kọ̀láá íb sḟ nu.” À dú kà kà naa vó, sõò dénè nu náa dọ bélè. È di pọ́ì ge naa kọ̀láá íb sḟ nu, sõò níì dénè nu ní e a é nveè bá nè nen é nì.

24 Tọ́ọ̀ nen á gá naa áá ńlẹ lee ló, sõò á naa nu e a é lééná gé ló dõòna nen.

25 Ò di pọ́ì ge bà kọ̀láá íb nom e bà gé oo kè ki, ó gá zẹ́ẹ́ bĩiná kĩ e a dú kọ bé ò kálá bà, kọ bé náa tãagéni nyíe.

26 Boo bée kọ Kpá Kái kọ, “Kunu kẽ nè dénè nu e a dìé boo ní Dõò.”

27 Be nen e bè náa dẹlẹ nyíe boo Kráìst kólni kyáà vaá ò sì, dé kọ̀láá íb sḟ nu e a nèni kọ ó dè. Ó gá zẹ́ẹ́ bĩináe kĩ e a tú lọl kọ bé ò kálá dè, mè á di vó à tãagéni nyíe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 Sõò be nen kol bée nèni kọ̀ ba beè tú gyấáá vaamá gyọ́ọ̀ nè zọ, ó gá dè, kọ bé náa tãage nyíe nen e a è kòl bée nèniá--

29 níì ńlo nyíe nì, sõò ní na nená. Ò é láá bĩinấm̃ kọ, “À é náà vaá dõòna nen kpeg ńda ge di pọ́ì e?

30 Be nda ố́á Bàrì zaa boo gyấá e nda déè, à é tení náà vaá dõòna nen bế́gèm̃ bel ló gyấá e nda beè ố́á Bàrì zaa booá é?”

31 Vóá à naa, kọ̀láá íb nu e o gé náanii, kà bè ò gé déi nu à bè ò gé ố́i nu, naanii m sĩ́ deè e a é nvèè ka ló Bàrì.

32 Tõonii m dùm e bè náa é tãage pá Júù, à bè gbò e bè níì pá Júù nì, à bè bồòna ló Bàrì.

33 Tõonii dì belí bé e nda tõo naaí: Nda ólò gbĩ́ gè naa nu e a é léé ló dénè nen m kọ̀láá kà nu e nda gé náa, níì ge gbĩ́ gè naa áá ńda lee ló nì, sõò lee ló dénè nen, kọ bé bà duuà.

1 Kọ́rìnt 11

1 Noi nda dì belí bé e nda gé nó Kráìst naa.

2 M̀ leelài boo bée kọ ò ólò kẽeam̃í boo lee, vaá naanii nu e m beè nóòmàìa.

3 Sõò m̀ gbĩ́ ge naa kọ ó nyimai kọ Kráìst dú togó ló kọ̀láá kà pá gbálà, pá gbálà à dú togó ló pá bia vaá Bàrì à dú togó ló Kráìst.

4 Vóá à naa, pá gbálà e a uuá nu togóe tãàga ló Bàrì à bè ge kọ́ bùlà Bàrì lọl fàà ló Kráìst e a dú a togóá.

5 Vaá kọ̀láá kà pá bia e bè náa uuá nu togóe tãàga ló Bàrì à bè ge kọ́ bùlà Bàrì lọl fàà ló a dóm e a dú a togóá. Kele á gé zẹ̀ẹ̀ pá bia e bà kọọ gyáa lọlié ból nè ẹ̀ẹ̀.

6 Be pá bia e bè náa é uuá nu togóe, á kpọ́á gyáa lọa bóle. Sõò tấgíní bé e a dú kẹ́ẹ gè kọ pá bia é kọ̀ọà gyáa lọa bóle à bè ge kpọ́á gyáaá, á uuá nu togóe.

7 Náa dú bíi kọ pá gbálà á uuá nu togóe, boo bée kọ pá gbálà beè dề̀à m bela Bàrì vaá à tú a dũùnè tẹlẹ bàlà kẽ. Sõò pá bia tú dũùnè pá gbálà tẹlẹ bàlà kẽ.

8 Boo bée kọ Bàrì náa beè tú nu e a dú ló pá bia dèmmà pá gbálà, sõò nu e a dú ló pá gbálà ní e a è tú dèmmà pá bia é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Bàrì náa beè dèm pá gbálà boo bée pá bia, sõò a beè dèm pá bia boo bée pá gbálà.

10 Boo bée vóá, à dú bíi kọ pá bia á uuá nu togóe ge naa zogè kọ à dìe kẽ lẹẹlà a dóm, nè boo bée gbò nyómá tóm.

11 Náa kal ló bée kọ vó, zẹ̀ẹ̀ beele gbò e e dẹlẹ nyíe boo Dõò, pá bia di bíi ló pá gbálà, dì belí bé e pá gbálà di bíi ló pá bia naa.

12 Boo bée kọ ĩẽènè bé e Bàrì beè tú nu e a dú ló pá gbálà dèmmà pá bia naaá, vóá bé e pá bia man pá gbálà naa é, vaá Bàrì ní e a dem dénè nu é.

13 Boolo zẹ́ẹ́ ẹvii m. É kọ à lelà kọ pá bia á kyãàmà kóló togó tãàga ló Bàrì?

14 É kọ bãànà bé e Bàrì beè dèm nen naa náa nóòmài kọ à ólò dú nu kẹ́ẹ nè pá gbálà be à sọ̀ bá ká gyáa gbẹá togóe,

15 sõò be pá bia sọ̀ bá, à ólò nvèèe ka ló? Boo bée kọ Bàrì beè nèe ká gyáa kọ á dú nu e a kọlíe togó.

16 Sõò be à ié nen e a gbḯ gè bé bel e m kọá, áá nu e m é kọ́ kọ̀là kọ beele à bè gbò bồòna ló Bàrì née ienà dõòna kà nàà nu e a kil ló gè tãàga ló Bàrì èlmà níí.

17 Sõò m dùùlà bá deè tố e m gé nèií ním gé leelài, boo bée kọ bọọ gè bõoná náa túi naamá lé; tãa vó, à kyọ̀gàlài.

18 Túá kà, m̀ dấ kọ ò poòàì m bọọ bồòna ló. M̀ zìgà kọ sìgà belí é dú kà kà.

19 (Pòòà íe ge dìí zẹ̀ẹ̀ kọ bé o nyímai ló gbò e Bàrì dóva vaá kọ bà ténì.)

20 Boo tốó e o gbáì bõonai, nóo déi kà kà Gyấá Dõò.

21 Boo bée kọ tốó e o gé déi, nóo élài bànài ene bé ò kálá dei. À gboó naa kọ tá kói á di ló e a gé tá ló sìgà nen, boo tốó e na gbòa ni dé vaá ố tẽá dẽeva.

22 É kọ nóo íèì tọ e o gá láá tõonii m déi gyấá vaá ối míí? Sẹ̀ é kọ ò gbḯi ge ẹvii bồòna ló Kráìst kilmai kẽ vaá siimai kẹ́ẹ bọọ gbò vígà m Kráìst e bà náa íe nu? É kọ ò ẹbmài dẽe kọ m̀ é leelài ló íb lává? Nímm̄ é íè ge lèèlài!

23 Boo bée kọ dò bá nu e nda beè ié lọl bá Dõò ní e m gé dòna gé bá nè boolo é, kọ: Bílá dee dee e ba è teníé ló nvee bá ọ́vá, bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s beè tú ene kpò fétúlú,

24 vaá tốó e a ni ốá Bàrì zaa boo lọl, à gboó baagi vaá kọ, “Níí nà nom kpá ló e m nè boo bée boólo. Olòó dei naamá gè kẽeam̄í boo.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

25 Boo ĩẽènè báá, tốó e bà ni dé lọl, à gboó tuna gé gbag e míí di m̃á nèva vaá kọ, “Na kà míí́í dú ãa zíl gbaa ló e Bàrì tú nà mii zilmá. Kọ̀láá tốó e o gé ối míí́í, olòó õi naamá gè kẽeam̃í boo.”

26 Níí náa dẽe kọ kọ̀láá tốó e o gé déi fétúlúí vaá õi míí́í, ò gé veelii ú Dõò dọmai tốó e a é dú.

27 Vóá à naa, kọ̀láá nen e a dé fétúlúí vaá ố míí Dõòi m sḩ deè e bè náa bọ́ ló sí pọ́lọ́ nom kpá ló nè mii Dõò.

28 Vóá à naa, kọ̀láá nen á zẹ́ẹ́ ẹà lóe bé à kálá dé fétúlúá vaá ố míí́á.

29 Boo bée kọ nen e bè náa nyímá kọ fétúlúá nè míí́á dú nom kpá ló Dõò dé bèèla bel Bàrì nèà boo tốó e a gé dé fétúlúá vaá ố míí́á.

30 Vó ní e a náa vaá kpá ló gã́ bug bọ̀ì à zọ̀ vaá ọọ é, vaá sìgà gbò à u é.

31 Sõò be è zẹ́ẹ́ ẹà bẹẹ ló, bé è kálá dè, née gá è dọ kè bá bèèla bel Bàrì.

32 Sõò Dõò béélái bel ló vaá nèi kpọ̀ té, kọ bé tốó e a é bẽgè bel pá bàlà boo, náa gbá beele nè ọ̀và bẽgè bel.

33 Vóá à naa, e pá nà vígà, olòó elaí bànài ene tốó e o gé bốonai ló gè dei Gyã́á Dõò.

34 Be nen e tá kói táé ló, á dé gyã́á aa be, kọ bé nóo dọi kè bá bẽge bel Bàrì boo tốó e o bõònàì. M̀ é kọ́ nu e a kil ló na gbò nuá nèi tốó e m é dú.

1 Kọ́rìnt 12

1 Kátogóí, m̀ gé ló bel kilma ló gbò dồò nu e a aa bá Nyómá Káí, e pá vígà. M̀ gbḩ́ ge naa kọ ó nyimai kà kà bel e a kil ló.

2 Ò nyímài kọ, tốó e bè ò gáà beè nyimai ló Bàrìa, mè à ie gbò kpóó e a è dàgẹ̀i lọl boo lèlà nu vaá naa kọ ó tãagaí ló gbò ńbàlì, e dùm á gévá m, e bà náàmà bá.

3 M̀ gbḩ́ ge naa kọ ó nyimai kọ tọ́ọ̀ nen e Nyómá Bàrì gé tulèe náa é láá kọ, “Pọ́lọ́ múú kyáá á di ló Jíìzọ̀s,” vaá tọ́ọ̀ nen náa é láá kọ, “Jíìzọ̀s dú Dõò,” é be Nyómá Káí náa gé túlèe.

4 Kele kele íb dồò nu Nyómá Káí e a dì, sõò dénè ẹ̀ẹ̀ aa bá ĩẽènè kà Nyómá Káí.

5 Kele kele íb sḩ́ deè ge simá tóm nè Bàrì e a dì, sõò ĩẽènè kà Dõò ní e dénè bẹ̀ì gé sí tóm nè e.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 Kói gè simá tóm dú kele kele íb, sõò ʼtẽènè kà Bàrì ní e a tú kói e bu nen simá tóm nèe é.

7 Bàrì íe bé e a tú Nyómá Káí tẹlẹ bàlà kẽ naa m bu nen kọ á simá tóm e a é dọ bélè nè dénè nen.

8 ʼtẽènè kà Nyómá Káí ní e a tú nyìmà nu nè ene nen kọ á lómá bel, vaá à nè bug togó dõòna nen kọ á lómá bel é.

9 ʼtẽènè kà Nyómá Káíá náa kọ ene nen á láá palà ge dẹlẹ nyíe boo Bàrì, boo tốó e a dõo kpóó gè bomá gbò zọ̀ ló nè dõòna nen.

10 Nyómá Káí dõo kpóó gè simá tóm dũùnè nè ene nen, à dõo kpóó ge kọmá bùlà Bàrì nè dõòna nen, vaá à dõo nè dõòna nen kọ á láá nyimá ló kele e a di gbàà gbò dõò nu e a aa bá Nyómá Káí nè ní e bè níì ẹẹ̀ nì. À náa kọ ene nen á láá ló bel m dõòna kà gbò dém bel, vaá à naa kọ dõòna nen á láá tàb gbò mon belá.

11 Sõò ʼtẽènè kà Nyómá Káíá ní e a naa dénè nuí é. À ólò dõo kele kele íb dõò nu nè bu nen dì belí bé e a léémáe naa.

12 Boo bée kọ, dì belí bé e nom kpá ló nen íe gã́ bug ke tõò e a dìé ló, sõò à dú ʼtẽènè kà nom kpá ló naaá, vóá bé e Kráìst dìnà gé naa é.

13 ʼtẽènè báá ló dénè bẹ̀ì e, sìgà bẹ̀ì pá Júù vaá sìgà bẹ̀ì níì pá Júù nì, sìgà bẹ̀ì di kè bá gyóòlo vaá sìgà bẹ̀ì è di pọ̀ì, sõò ʼtẽènè kà Nyómá Káí ní e a è logi dénè bẹ̀ì vaá túi naamá ene kà nom kpá ló é, vaá Bàrì à tú ʼtẽènè kà Nyómá Káíá dõo nè dénè bẹ̀ì.

14 Boo bée kọ níì áá kóló ene ke tõò ní e a di ló nom kpá ló nen é nì, sõò gã́ bug ke tõò.

15 Be kpóó tọ kọ́, “Boo bée kọ nda níì bá nì, nda nímm̄ dũùnà nom kpá ló,” níá náa náa kọ á gá dũùnànà nom kpá ló.

16 Vaá be tṍ kọ, “Boo bée kọ nda níì súú dẽe nì, nda nímm̄ dũùnà nom kpá ló,” níá náa náa kọ á gá dũùnànà nom kpá ló.

17 Be zivè kà nom kpá ló nen beè dú áá kóló súú dẽe, éé ní e nen gá è tú dãmá nu é? Vaá be a beè dú áá kóló tṍ, éé ní e a gá è tú dãmá nu ló nu é?

18 Sõò dì belí bé e a dì naa, Bàrì beè tú kele kele íb ke tõò nvee ló nom kpá ló nen dì belí bé e a léémá ẹlẹ kọ á dì naa.

19 Be zivè kà nom kpá ló nen beè dú áá kóló ene ke tõò e a di ló nen, nom kpá ló nen náa gá è dì!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 Dì belí bé e a dì naa, gấ bug ke tồò di ló nen, sõò dénè ẹẹ̀ dú ĩ̃ẹ̀ènè kà nom kpá ló.

21 Vóá à naa, súú dẽe náa é láá kọ́ nè bá kọ, “Nóo dúm̄ bíí ló!” À bè ge kọ togó é kọ́ nè kpóó tọ kọ, “Nóo dúm̄ bíí ló!”

22 M dõòna sḭ́ deè, née gé láá naa tọ́ọ̀ kà nu be gbò ke tồò e a tõoí ló belí bé e kói á gévá lóá á géí ló.

23 Gbò ke tồò e a dìí ló e e ólò ié bùlà kọ ka á gé lóá ní e e ólò palà ge nvèè ka ló é, boo tố́ó e e ólò palà ge tú lé bá sẹẹ̀mà gbò ke tồò kẹẹ̀ e a dìí ló,

24 èlmà bé e e ólò sẹẹ̀mà gbò kĩ e bè náa dú ke tồò kẹẹ̀ naa. Ẹlẹ, Bàrì, beè naa nom kpá ló nen m sḭ́ deè e a é náa kọ nen á palà ge nvèè ka ló gbò ke tồò e a dú bíí gè nvèè ka ló.

25 Vóá à naa, nom kpá ló nen náa pooà, sõò dénè kele kele íb ke tồò e a di ló nen bulà ene m ĩ̃ẹ̀ènè sḭ́ deè.

26 Be tãàgà bã ló ene ke tồò e a di ló nom kpá ló nen, dénè na gbò ke tồòa zọ́e mònnà gé tãàgà. Be bà nvèè ka ló ene ke tồò, à ẹẹlẹ̀ nyíe dénè na gbò ke tồòa.

27 Kátogói, dénè boolo ní e o bố̀ònàì dui nom kpá ló Kráìst e, vaá bu nen à dú ene ke tồò e a dìe ló.

28 M bồòna ló Kráìst, Bàrì beè tú bu nen sẹlẹ bu ke tồò e a kuu ẹlẹ: Túá ke tồò, gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà, ní e a égè bàà, gbò kọ́ bùlà Bàrì, ní e a égè taa, gbò dò bá, kọ bé gbò e bà ólò sí tóm dṹùnè à nyoone. Dõòna kà à dú gbò e Bàrì beè nèva kpóó gè bomá gbò zọ̀ ló, nè gbò ge nvèè bá nè gbò nen, nè gbò ge tulè dõòna gbò nen, nè gbò ge ló bel m dõòna kà gbò dém bel.

29 Dénè ọ̀và níì gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà, à bè gbò kọ́ bùlà Bàrì, à bè gbò dò bá nì. Dénè nen náa íe kpóó gè simá tóm dṹùnè,

30 à bè kpóó gè bomá gbò zọ̀ ló. Níì dénè nen ní e a é láá ló bel m dõòna kà gbò dém bel, à bè ge tàb gbò mon belá é nì.

31 Piigai boo gè gbḭ́i gè iei gbò dồò nu e a palà ge dì bíi. Sõò nu e m é gé do bá zogèi palà ge bọọ̀ èl dénè gbò dồò nuí.

1 Kọ́rìnt 13

1 Kà bè m̀ ló kọ̀láá íb dém bel e gbò nen à bè gbò nyómá tóm ólò lò, vaá nímm̄ íè vulà súú dẽe ló, m̀ dì belí kòvà gílà à bè agẹ mon báà làlà e bà sá ló ene.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Kà bè m̀ íe kpóó ge kọmá bùlà Bàrì vaá nyimá kọ̀láá kà nu vaá dấ tế kọ̀láá
kà nòò nu Bàrì e a di ke gũa, kà bè m̀ palà ge dẹlẹ nyíe boo Bàrì íná kĩ e m é
láá kọ gù á aa kẽ vaá à àà, vaá ním íè vulà súú dẽe ló, nímm̄ dú tọ́ọ̀ nu.

3 Kà bè m dõo dénè nu e m íè nè gbò nen, vaá nè bãànà na nom kpá ló kọ bà
á tú sấ ọbmámm̄, vaá nímm̄ íè vulà súú dẽe ló, náa dọ tọ́ọ̀ kà bélè nèmm̄.

4 Vulà ólò ĩìmà nu vaá ié lé nyíe. Náa ólò bẹ́ nyíe, à bè ge pốómí, à bè ge dàlà
kpá ló boo.

5 Vulà náa ólò lávi pọ́lọ́ láb, à bè ge dú pḩ, à bè ge gbalá bầ sũg. Vulà náa ólò
bugi pọ́lọ́ ló nen.

6 Vulà náa ólò ố kààgà boo nu e bè náa lelà, sõò à ólò ố kààgà boo nu e a
lelà.

7 Vulà náa ólò kồòà. À ólò naa kọ nen á dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá ié ból dẽe sḩ
nè ĩìmà nu m kọ̀láá kà di tồò.

8 Vulà náa íe ke kùbmà. Ge kọ́ bùlà Bàrì é beè íná ke kùbmà, ge ló bel m
dõòna kà gbò dém bel é beè kùà. Bug togó é beè inana gé kùbmà.

9 Boo bée kọ bẹẹ bug togó, nè bé e è gé kọ́ bùlà Bàrì naa, náa gbõoma.

10 Sõò tốó e nu e a gbõoma é dú, ní e bè náa gbõoma é gboó iná kùbmà.

11 Tốó e m beè di pá nvíná, nà lò bel, nà bùlà nè nà bug togó beè belí ní pá
nvín. Kátogói, e m ni dú kà není, nímm̄ lávìnà láb belí pá nvín.

12 Nu e e gé mon kátogói dì belí duu duu kói e a sìlà dẽe ẹà sḩ. Sõò tốó e a é
lée, è é beè monà sḩ nè sḩ. Nu e m nyímà kátogói dú báà sḩ. Sõò tốó e a é lée,
m̀ é beè palà ge nyímá dénè nu dì belí bé e Bàrì ni nyimá dénè nu e a kil ló
nda naa.

13 Kátogói, taàa kà nuí, e a náámá dẹ̀lẹ̀ nyíe boo, ból dẽe sḩ nè vulà súú dẽe
ló, é di lee. Sõò vulà súú dẽe ló bọọ èl dénè.

1 Kọ́rìnt 14

1 Vóá à naa, piigai boo gè iei vulà súú dẽe ló. Gbĩi gè iei gbò dồò nu Nyómá
Kái, èlmà tồò dồò nu ge kọ́ bùlà Bàrì.

2 Nen e a ló bel m dõòna kà dém bel gé ló bel nè Bàrì, náa ló bel nè gbò nen,
boo bée kọ tọ́ọ̀ nen náa dấ tế nu e a gé kọ́. A nyómá ní e a gé túe lomá nu e a
di ke gũa é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Sõò nen e a kọ́ bùlà Bàrì ló bel e gbò nen dấ tế, vaá belá à nvèè bá nèva, nvèèva kpóó ló vaá nvèèva nyíe gbàà.

4 Nen e a ló bel m dõòna kà dém bel nveè bá nè áá ńlẹ ló, sõò nen e a kọ́ bùlà Bàrì nveè bá nè zivè kà bồòna ló Kráìst.

5 À léémám̄ kọ dénè bọ̀ì ó loi bel m dõòna kà gbò dém bel, sõò à palà ge leemám̄ èlmà tồò gè kọ ó kọi bùlà Bàrì. Boo bée kọ nen e a kọ́ bùlà Bàrì palà ge dọ̀ bélè èl nen e a ló bel m dõòna kà dém bel, áá be kọ à íe nen e a é láá tàb nu e a kọ́, kọ bé belá é láá nvèè bá nè zivè kà bồòna ló Kráìst.

6 Be m̀ gboó dúi ló, e pá nà vígà, vaá ló bel m dõòna kà dém bel, mó kà bélè ní e m dọ̀ nèi é? Nímm̄ dọ̀ tọ́ọ̀ kà bélè nèi, áá be ge kọ ḿ kọ́ nu e Bàrì beè kùùlà zogèm̄ kọ ḿ kọ́ nèi, à bè ge tú bug togó e Bàrì némm̄ lómá bel, à bè ge kọ́ bùlà Bàrì nèi, à bè ge nóòmài nu.

7 Tú doolé ló gbò nu e bà ólò kpamá sọ́l, e a dú gbò nu e séi á gé gbàà, dìgà belí koò e bà ólò uuli à bè gòmà e bà ólò kpà. Be bu kà náa sẹlẹ kele íb mon, à é náà vaá nen nyímá ló mon bu kà e?

8 Vaá be koò bé e bà uuli náa silà belí bé e koò bé ólò sẹlẹ mon naa, tọ́ọ̀ nen náa é kpènà ló bé.

9 Ẽèènè báá, be ò lói bel m dõòna kà dém bel e gbò nen náa dấ tế, tọ́ọ̀ nen náa é nyímá ló nu e o gé kọ́i. Dénè bọọ mon bel é pe gbàà fọ́ọ́lọ́.

10 Kà tồò kele kele íb dém bel e a di bàlà booí, sõò náa íe tọ́ọ̀ kà e bè náa íe nu e a kọlà.

11 Sõò be nda nímm̄ dấ dém bel e nen gé ló, m̀ é tú nen e a gé lóá kolmá nen kyáà ló nda, vaá ẹlẹ é tú nda kolmá nen kyáà ló ẹlẹ.

12 Tấgíní bé e a dú bọọ tàn ge iei dồò nu Nyómá Káíá, gbḭ̃i gè iegii gbò ní e a é nveè bá nè ge tìb bồòna ló Kráìst.

13 Vóá à naa, nen e a ólò ló bel m dõòna kà dém bel, á tãàga ló Bàrì kọ Bàrì á neèe dồò nu ge láá tàb belá.

14 Boo bée kọ be m̀ tãàgà ló Bàrì m dõòna kà dém bel, nà nyómá ní e a tãàga ló é, sõò nà bug náa síá tọ́ọ̀ kà tóm m tãàga lóá.

15 Éé ní e m é gboó naa é? M̀ é tú nà nyómá tãàmà ló Bàrì, vaá m̀ túná gé nà bug tãàmànà gé. M̀ é tú nà nyómá ọlmá sọ́l, vaá m̀ túná gé nà bug ọlmana gé.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Be ò tú áá nyómá õmá Bàrì zaa, à é náà vaá pọ̀ì nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ m bồòna
lóá láá aalá kọ “Á dì naa vó” tẹlẹ dẽe o tãàga ló gè ốá Bàrì zaa, boo tốó e bè
náa nyímá ló nu e o gé kọ́ é?

17 Kà bè o tãàga ló gè ốá Bàrì zaaá dú lé, náa é nveè bá nè dõòna nen m tọ̀ọ̀
sḭ́ deè.

18 M̀ ốà Bàrì zaa kọ nda palà ge ló bel m dõòna kà dém bel èl dénè bọ̀ì.

19 Sõò zẹ̀ẹ̀ bồòna ló kḭ̃ e gbò nen bốóná tãàga ló Bàrì, à é léémáḿ gè ló vòò
súú mon bel e gbò nen dấ tḗ, m ge nóòmà nu dõòna gbò nen, èlmà ge ló gấ
bug bóó bóó mon bel m dõòna kà dém bel.

20 Ó gá bugii togó belii gbò pá nvín, e pá nà vígà. Belii gbò pá nvín e bà náa
nyímá tọ̀ọ̀ nu kilma kḭ̃ e pọ́lọ́ nu dì, sõò bugii togó belii gbò kà nen.

21 Ba beè émí m Kpá Káí kọ Dõo kọ: “M̀ é tú gbò e bà ló dõòna kà gbò dém
bel lomá bel nè pá nà gbò. M̀ é ló bel nèva tenmá gấ pá dõòna kà dó, vaá kà
bè tốó e m náànà gé vó, pá nà gbò náa é gbannáḿ gé tố ló.”

22 Vóá à naa, dồò nu ge ló bel m dõòna kà dém bel dú nu dòmà bá e a dì nè
gbò e bà gáà dẹlẹ nyíe boo Kráìst, níì gbò e bà ni dẹlẹ́e nyíe boo nì, boo tốó e
dồò nu ge kọ́ bùlà Bàrì dú nu dòmà bá e a dì nè gbò e bà ni dẹlẹ nyíe boo
Kráìst, níì gbò e bà gáà dẹlẹe nyíe boo nì.

23 Be zivè kà bồòna ló Kráìst gboó bõoná ẽẽènè ke tồò vaá bu nen à gboó
dàlà togó ló bel m dõòna kà dém bel, vaá pọ̀ì nen à bè nen e bè à gáà dẹlẹ
nyíe boo Kráìst à gboó dú bằva zẹ̀ẹ̀, é kọ náa é kọ dénè ọ̀và bọ dáa?

24 Sõò be dénè nen gé kọ́ bùlà Bàrì tốó e nen e bè à gáà dẹlẹ nyíe boo
Kráìsta à bè pọ̀ì nená dú bằva zẹ̀ẹ̀, dénè mon bel e a dấá é náa kọ á tulàe
dẽe kọ mè à dúè nen pọ́lọ́ e a diè kè bá bèèla bel Bàrì.

25 Gbò nu e a di gṹá m a nyíe é gboó dọ bàlà kẽ, vaá à é gboó kumí sḭ́ kẽ
tãàgà ló Bàrì kọ, “Kà kà kọ kè sḭ́ Bàrì dìí zẹ̀ẹ̀ kḭ̃í!”

26 Neenii nu e m gé kọ́í, e pá nà vígà. Tốó e o bõònàì e o gé tãàgai ló Bàrì vaá
ene nen à ié sọ́l e a é ọ́lí, dõòna nen à ie nu ge nóòmà, na nená à ie nu e Bàrì
kùùlà zogèe kọ á kọ̀, dõòna nen à ié bel e a é ló m dõòna kà dém bel vaá
dõòna nen à ié dồò nu ge tàb belá, naanii dénè nu boo bá e a é nveè bá nè
bồòna ló Kráìst.

27 Be à íé gbò nen e a dì, e bà gbḭ́ gè ló bel m dõòna kà dém bel, bàà nen à
bè taa nen, be à bọọ gè bọọ, á lò. Ene nen á ló tốó e na nená ni ló lọ̀l, vaá
dõòna nen á tàb nu e bà kọ́á.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 Sõò be tọ́ọ̀ nen e a é tab á gé kĩé, nen e a gé ló bel m dõòna kà dém belá á gá dàlà mon boo m bõ̀òna lóá, sõò á kìlmà mon kẽ vaá zọ̀ Bàrì lóá bel.

29 Bàà nen à bè taa nen kọ́ bùlà Bàrì á ló bel, boo tṍó e dénè na gbòa á ẹ̀b m bel e bà lóá.

30 Sõò be à íe dõòna nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ e Bàrì kùùlà nu zogèe kọ á kọ̀, túá nen e a géè ló belá á elá.

31 Dénè bọ̀ì é láá kọ́i bùlà Bàrì, sõò ene nen á kọ́ lọ̀l kọ bé dõòna nen kálá kọ̀, kọ bé bu nen nó nu lọl bá ene vaá nè agẹ nyíe ene.

32 Nen e a íe dõ̀ò nu ge kọ́ bùlà Bàrì á lẹ̀ẹ̀là bel ló.

33 Boo bée kọ Bàrì níì Bàrì laga laga nì, sõò ẹ̀ẹ̀ Bàrì fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló. Dì belí bé e a dì naa m dénè bõ̀òna ló gbò nvín Bàrì,

34 gbò pá bia á pĩi gã́va m gbò bõ̀òna ló. Deè á gé nèva kọ bà á ló bel, dì belí bé e Log pá Júù kọ́ naa kọ pá bia á tõo kè kẽ lẹ̀ẹ̀là pá gbálà.

35 Be à íe nu e bà gbḭ́ gè dã́ tḗ ló, bà á bĩiná ba gbò dóm tṍó e bà ni íná be, boo bée kọ à dú nu kẹ́ẹ gè kọ̀ pá bia á ló bel m bõ̀òna ló Kráìst.

36 É kọ mon bel Bàrì aa bá boolo lẹí? Sẹ̀ é kọ áá boolo ní e mon bel Bàrì ni íná ló é?

37 Be à íe nen e a íe bùlà kọ mè ẹlẹ nen kọ́ bùlà Bàrì à bè kọ à íèè dõ̀ò nu Nyómá Káí, nená á nyímá kọ Dõò ní e a lẹ̀ẹ̀là m̃ kọ ḿ émí nuí mái é.

38 Sõò be náa gban tṍ ló nuí, ó gá gbanííe tṍ ló.

39 Vóá à naa, e pá nà vígà, piigai gbĩi gè iei dõ̀ò nu ge kọ́ bùlà Bàrì, vaá ó gá kuvii gè lói bel m dõòna kà dém bel.

40 Naanii kọ̀láá kà nu boo bá e a bọ́ ló nè boo kúu.

1 Kọ́rìnt 15

1 Kátogóí, e pá nà vígà, m̀ gbḭ́ ge naa kọ ó kẽeai boo Lé Kpẹa e m beè vee nèiá, e o beè zigai ló vaá à dú dò díí kẽ e bọọ zìgà bel tia booá.

2 Be ò biilii bá ló Lé Kpẹa e m beè vee nèiá, à é duulài. Be nóó náanii vó, à náa kọ ò zigai ló boo zọ̀là pọ́ì.

3 Nda beè tú nu e a palà ge bọọ e ba è kọ́ nè ndaá kọ́ nè boolo, kọ mè: Kráìst beè ú boo bẹẹ pọ́lọ́, dì belí bé e ba è émí m Kpá Káí naa,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 nè ge kọ ba beè lìe, vaá ní e a égè taà dee, à kɛ̃̀èà aa ke mà ú, dì belí bé e
ba è émí m Kpá Káí naa,

5 nè ge kọ Pítà beè mònìè, kọ bé na kà òb nè bàà nen e bà ólò nyoonée
nvéeá à kálá mònìè.

6 Gấ bug nen e a é tění zelí bóó nè vòò tub (500) nen e bà ólò nyoonée nvée
beè gboó gbá mònìè ɩ̃ɛ̃ènè tóm. Gbele tɔ̃̀ò ọ̀và di di dùm kátogóí, sõò sìgà
ọ̀và a ú.

7 À náá naa vó lọ̀l, Jémz̀ à gboó mònìe, kọ bé dénè gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà à kálá
mònìe.

8 Dee dee nvée nda beè gboó mònnàe gé--náa kal ló bée kọ nda dì belí nen e
a è mèà tố́ó e dee gáà egaé ló.

9 Boo bée kọ nda ní e a dú nen e a kil kẽ zẹ̀ẹ̀ dénè gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà e--kà sḭ́
náa bọ́ ló kọ bà á kolí nda nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà, boo bée kọ nda beè biigè ló
bɔ̃̀ɔ̀na ló Bàrì.

10 Sõò sàn nyíe Bàrì ní e a túm̃ naamá nen e m dú é, vaá sàn nyíe e Bàrì íém̃
lóá náa pe. Boo bée kọ nda palà ge sí tóm èl dénè na gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlàa, náa
kal ló bée kọ níì ńda kói nì, sõò sàn nyíe Bàrì e a dìm̃ boo ní e a túm̃ simá é.

11 Vóá à naa, kà bè nda à bè baala ní e a è vee Lé Kpẹaí nèi é, dénè bẹ̀ì veè
ɩ̃ɛ̃ènè kà Lé Kpẹa, e a dú ní e boolo zigai lóá.

12 Kátogóí be beele vee kọ Bàrì beè kẽee Kráìst lọl ke mà ú, à tení naà vaá
sìgà bọ̀ì ò kọ́i kọ gbò e ba è ù náa é kẽeà aa ke mà ú é?

13 Be gbò e ba è ù náa é kɛ̃̀èà aa ke mà ú, be vó à náa kọ mè Bàrì náa è kẽee
Kráìst lọl ke mà ú.

14 Vaá be Bàrì náa è kẽee Kráìst lọl ke mà ú, be vó à náa kọ mè bẹẹ Lé Kpẹa
e e gé vee dú zọ̀là pọ́ì, vaá gbò e bà zigà ló Lé Kpẹaí zigà ló boo zọ̀là pọ́ì.

15 Èlmà tɔ̃̀ò à é dú gè kọ mè beele gé kpọ́ kyáá bel ló Bàrì, boo bée kọ beele
élà nen di tɔ̃̀ò kọ Bàrì beè kẽee Kráìst lọl ke mà ú. Sõò be à dú kà kà kọ gbò e
ba è ù náa é kɛ̃̀èà aa ke mà ú, be vó à náa kọ mè Bàrì náa è kẽee Kráìst lọl
ke mà ú.

16 Be gbò e ba è ù náa é kɛ̃̀èà aa ke mà ú, be vó à náa kọ mè Kráìst náa beè
kɛ̃̀èà aa ke mà ú.

17 Vaá be Kráìst náa beè kɛ̃̀èà aa ke mà ú, be vó à náa kọ mè bọọ gè dẹlẹi
nyíe boo Kráìst dú zọ̀là pọ́ì vaá Bàrì gáà ia ló bọọ pọ́lọ́ nèi.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Be vó à náana gé kọ mè gbò vígà m Kráìst e ba è ù pe.

19 Be áá nu e e íè m na kà di dùmi ní e a dú nu e e nyoone dẹlẹ nyíe boo Kráìst e, è dú kà gbò ge tó sàn èlmà dénè gbò e bà dì bàlà booí.

20 Sõò kà kà bel e a dì kọlà kọ Kráìst ní túá nen e Bàrì beè zẹ́ẹ́ kẽee lọl ke mà ú é, e a naa zogè kọ mè Bàrì é kẽeena gé gbò e ba è ù lọl ke mà ú.

21 Boo bée kọ, dì belí bé e ú tulà dénè nen tení dú ló pọ́lọ́ e ene nen beè sí naaá, vóá bé e kẽèà aa ke mà ú é tulànà gé dénè nen tení dú ló lé e ene nen náana gé naa é.

22 Dì belí bé e ú tulà dénè nen tení dú ló gè kọ bà aa m mii Ádàma naaá, vóá bé e kẽèà aa ke mà ú é tulànà gé dénè nen tení dú ló gè gbaa ló Kráìst naa é.

23 Sõò ní e a dì íe ńlẹ tố́ó e a lelà ló ẹlẹ gè kẽèà. Kráìst ní túá nen e a beè zẹ́ẹ́ kẽèà e. Tố́ó e a é dú, gbò e bà dẹlẹe nyíe boo é gboó kẽèà.

24 Tố́óá bàlà boo é gboó íná kùbmà. Kráìst é kyọ sḭ́ dénè gbò nyómá e bà gé tú kpóó nè kói bẹ̀lmài, vaá gboó tú lẹ̀ẹ̀là bel lọa bá nè Bàrì Tẹ̀.

25 Boo bée kọ Kráìst é lẹẹlà bel dọ̀mà tố́ó e Bàrì é kyọ sḭ́ dénè gbò ọ́b lọ̀l vaá túva nvèèe kè ká tọ.

26 Dee dee nvée nen ọ́b gè kyọ̀ sḭ́ é dú ú.

27 Boo bée kọ Kpá Káí kọ, “Bàrì tú dénè nu nvèèé kè ká tọ.” À palà ge dọ bàlà kẽ kọ tố́ó e a kọ “dénè nuá” mè Bàrì e a é túé dénè nu nvèèé kè ká tọá á gé gḭ́ bug.

28 Sõò tố́ó e dénè nu ni tõo kè kẽ Kráìst, ẹlẹ, Sḭ́ánáá, é gboó tú ńlẹ ló nvee kè kẽ Bàrì e a è tú dénè nu nvee kè kẽ ẹlẹá. Vaá Bàrì é gboó lẹ̀ẹ̀là bel ló dénè nu gbõome.

29 À íe gbò e bà tú múú logmáva boo bée gbò e ba è ù. Be à dú kà kà kọ gbò e ba è ù náa é kẽèà aa ke mà ú, dì belí bé e sìgà bọ̀ì kọi naaá, à náà vaá bà tú múú logmava boo bée gbò e ba è ù e? Éé ní e bà ẹb dẽe sḭ́ kọ bà é íèè e?

30 Éé ní e a gá è naa kọ beele é zìgà ge tení kè bá nu àà zib bḭ́ dénè tố́ó é?

31 Pá nà vígà, nda ólò tení kè bá ú dénè deeí! Ố kààgà e m íè m boolo, nè m bẹẹ dùm e a gbaa ló Kráìst Jíìzọ̀s ní e a náa kọ ḿ kọ́ vó é.

32 Be á dú gè kọ aa m bug togó e nen íé, ní e m beè elá boo vaá bé gbò pọ̀b kà nom kọ̀l gbẹa Ẹ́fẹ̀sọ̀s e, mó kà bélè ní e a gá è dọ̀ nèm̄ é? Sõò be gbò e ba

© 1996 by Biblica, Inc.®.

è ù náa é kɛ̃ɛ̀à aa ke mà ú, be vó, à dì belí bé e mon belá kọ́ naa, kọ: “Naanii mè é dé vaá ɔ̃, boo bée kọ kóló sɔ́ɔ́e ní e è é ú é.”

33 Tɔ́ɔ̀ nen á gá kẹlẹ́i. “Pɔ́lɔ́ kóò e nen zọ gbá tọ ólò kyọ̀e.”

34 Gboó nyieai vaá ó gá kilnai sḭ́ gè sínai pɔ́lɔ́. M̀ kọ́ m ge siimài kẹ́ẹ, kọ sìgà bɔ̀ì nóo nyímài ló Bàrì.

35 Sìgà nen é bḭ́íná kọ, “Gbò e ba è ù é kẽeà naa é? Mó íb nom kpá ló ní e bà é íé é?”

36 Olo nen ból! Tɔ́ó e o fó nu kunu kẽá, súú té e o beè fòa náa ólò sí mée, e bè à gáà zẹẹ bèm.

37 Vaá níì zivè kà kpá ló íb té e a sí mée aa ló súúá ní e olo beè fò e nì, sõò kóló súú ní e olo beè fò e, be à sẹlẹ súú kpá kyàlà à bè dõòna íb súú té.

38 Bàrì tú íb kpá ló e a léémá ẹlẹ nvee ló té e a sí aa ló súúá. Bu íb súú té ié íb kpá ló té e a ólò sí aa ló ẹlẹ.

39 Vaá zɔ́ɔ́ dénè íb nu e a di dùm níì ɗɛ̀ènè íb nì. Nen íe kele íb zɔ́ɔ́, nom à ié dõòna íb, ńnóm à ié dõòna íb, vaá gyɑ̃́à à iena gé dõòna íb.

40 Vaá à íe gbò nu e a di sḭ́ káála nè gbò nu e a di boo kunu kẽí. Bé e gbò nu e a di sḭ́ káála mo naa dú kele ló bé e gbò nu e a di boo kunu kẽí mo naa.

41 Nàànì íe bé e ẹlẹ mo naa, ḗ à ié bé e ẹlẹ mo naa, vaá gbò gyɑ̃́à káála à ié bé e baala mo naa. Vaá bé e gbò gyɑ̃́à káála mo naa dú kele ló ene.

42 Vóá bé e a é dìnà gé naa ló gbò e ba è ù tɔ́ó e bà é kɛ̃ɛ̀à aa ke mà ú é. Nom kpá ló e bà liá ólò ú bèm. Sõò tɔ́ó e a é kẽeà, náa é ú bèm.

43 Nom kpá ló e bà liá náa ólò ié ka. Sõò tɔ́ó e a é kẽeà, à é íe ka. Ní e bà liá ólò dú ɔ́ɔ́ ọ̀ọ̀. Sõò tɔ́ó e a é kẽeà, à é dú agẹ ló.

44 Nom kpá ló e bà liá ólò dú nom kpá ló nen e a di bàlà kẽ. Sõò tɔ́ó e a é kẽeà à é dú nom kpá ló nyómá. Nom kpá ló nen e a di bàlà kẽ dì e a náa dẽe kọ nom kpá ló nyómá é dinà ge.

45 Boo bée kọ Kpá Káí kọ, “Bàrì beè dèm túá nená, Ádàm, naamá nen e a di dùm.” Sõò kpẹ̀ nvée Ádàmi à dú nyómá e a nè di dùm nen.

46 Níì nen e a dú nyómáá ní e a beè zḛ́ḛ́ dù e nì, sõò nen e a di bàlà kẽá ní e a beè zḛ́ḛ́ dùe, kọ bé nen e a dú nyómáá à kálá dù.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

47 Túá kà Ádàm e ba è tú sãa dèmmàeá aa boo sãa bàlà boo dù. Ní e a égè
bàà kà Ádàma à aa boo sãa káála dù.

48 Gbò e bà kuu bàlà booí dìgà belí nen e ba è tú sãa dèmmàeá. Gbò e bà
kuu káála à dìgà belí nen e a aa boo sãa káála dùa.

49 Dì belí bé e e tú mèà nen e ba è tú sãa dèmmàeá, vóá bé e e é túná gé
mèà nen e a aa boo sãa káála dùa naa é.

50 Nu e m gé kọ́, e pá vígà, kọlà kọ mè nen e a di m nom kpá ló nè mii náa é
láá bã kẽ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì, vaá nu e a ólò ú bèm náa é bã kĩ e nu e bè náa ólò ú
bèm ólò tõo.

51 Gbanii tố, mè m̀ é tú nu ke gỹa tẹlẹ bàlà kẽ nèi. Dénè bẹ̀ì née gé ú, sõò
dénè bẹ̀ì é gbalẹ̀ boo nyaaá,

52 m ńkáb dẽe tố́ó, e a é belí bé e nen náa dẽe naa káláb, tố́ó e bà é uuli
kùbmà nvée koò. Boo bée kọ tố́ó e bà é uuli koòa, gbò e ba è ù é kẽ̀èà aa ke
mà ú, naa ní e bà náa é úná, vaá beele é gboó nyaaá.

53 Boo bée kọ nu e a ólò láá bèm é íè ge nyaaá dú nu e bè náa é bèm. Nu e a
ólò láá ù é íè ge nyaaá dú nu e bè náa é ù.

54 Vóá à naa, tố́ó e nu e a ólò láá bèm ni nyaaá dú nu e bè náa é bèm, vaá nu
e a ólò láá ù ni nyaaá dú nu e bè náa é ù, nu e ba è emí m Kpá Káíá é gboó
mmá, e a kọ́: “Bà a kyọ sḭ́ ú, vaá bé fẹ̀ a di!

55 Ú, ãà ní e o bé fẹ̀ dì e? Ú, ãà ní e o kpóó e o ólò ĩimá nená dì e?”

56 Pọ́lọ́ lab dògò ní e a dú kpóó e ú ólò ĩimá nená é, Log ní e a nvèè kpóó ló
pọ́lọ́ lab dògò e.

57 Sõò è ố̀à Bàrì zaa kọ à nei bé fẹ̀ tení dú ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst!

58 Vóá à naa, e pá nà vígà e m vulè, kilii sḭ́ gè elai agalai. Tấgíní bé e o nyímàì
kọ tọ́ọ̀ kà tóm e o síi nèi Dõò náa peá, kilii sḭ́ gè sii tóm neíe.

1 Kọ́rìnt 16

1 Kátogóí, kilma ló kpègè e o gbḭ́i ge lọlai vaá nveemai bá nèi gbò nvín Bàrì e
bà di Judíàa. Naanii ĩ̃ẽènè bé e m beè kọ́ naa nè gbò bõòna ló Kráìst e bà di
Galésìà kọ bà á naaá.

2 Bu Dee Bàrì, bu bọ̀ì monii kọ ò kumàì sìgà kpègè sẹlẹi lọlíí m bé e bọọ pííla
tóólá naa, kọ bé bíí gè kpáá lọlà kpègè náa é dinà tố́ó e m é dú.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Tốó e m ni dú, m̀ é beè gboó emí kpá e a é náa kọ bà á nyímá ló gbò e boolo sai, vaá lẹ̀ẹ̀làva kọ bà á tú bọọ dõò nu tẹlẹ Jerúsàlẹ̀m.

4 Be à lelà kọ nda á sina gé, bà é láá gboó zọ̀ nda gbá tọ.

5 M̀ é dú gé kãái tốó e m ni bééá Masẹdónìà lọ̀l--boo bée kọ m̀ é íè ge beeá Masẹdónìà.

6 Be à sẹlẹ m̀ é tú sìgà tốó à bè zivè kà tốó tọ́ọí tõomaí ló, kọ bé ò láá nveenii bá nẽmi m gè naa kọ ḿ kil sḯ boo nà kyẽè, kọ̀láá kĩ e m é aà tãanè.

7 M̀ gbḯ ge mònii níì m bá gè tení beeái ló nì. M̀ ẹb dẽe sḯ kọ m̀ é tú kà zivè beg dẽe tốó tõomaí ló, be Bàrì nè deè.

8 M̀ é tõo Ẹ́fẹ̀sọ̀si dọ̀ dee Pẹ́ntìkọ̀st.

9 Deè palà ge dì nèm̃ kĩí gè sí kà lé tóm, náa kal ló bée kọ gbò e bà gé bém̃ bọọ gã́ bug.

10 Tốó e Témọ̀tì é ínaí ló, monii kọ ò náànìì kọ lóe á dĩ̀ìnàí zẹ̀ẹ̀, boo bée kọ ẹlẹ gé sí tóm nè Dõò, dì belí bé e nda gé síná gé naa.

11 Tọ́ọ̀ nen á gá ẹ̀vie kilma kẽ, sõò monii kọ ò nveènìì bá neíe kọ á kil sḯ boo a kyẽè m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló, kọ bé à láá òòà kẽ dúm̃ ló. Boo bée kọ m̀ gé ẹbmà dẽe pá nà vígà m Kráìst nè ẹẹ̀ kọ bà é ooà kẽ dù.

12 Kátogóí, kilma ló bẹẹ vígà Apọ́lọ̀s, m kọ́ nè dõòna gbò vígà m Kráìst nè ẹẹ̀ kà tõò tốó kọ bà á kãái, sõò à gáà dú a bùlà kọ à é dúè kátogóí. Náa kal ló bée kọ vó, tốó e a é íe tốó, à é dú.

13 Kuaí dẽe lói, elai agalai m bọọ zìgà bel, íei agẹ nyíe, nveai kpóó lói.

14 Túi vulà súú dẽe ló naamai kọ̀láá nu e o gé naanii.

15 Ò nyímài nu e a kil ló Stẹ́fànàs nè pá a tọ. Baala ní túá gbò e ba è zẹ́ẹ́ kììà kẽ vaá dú gbò nen Kráìst m kpá dó Akáíà e, vaá ba è tú ba ló nè ge sí tóm nè gbò nvín Bàrì. M̀ gé bànii, e pá nà vígà,

16 kọ ó tõonii kè kẽ gbò tule e a dì belí vó, nè kọ̀láá kà dõòna nen e a gé zọva sí íb tómí.

17 Nyíem̃ ẹẹ́ ló gè dù e Stẹ́fànàs, Fọtunátọ̀s nè Akáíkọ̀s dúí, boo bée kọ bà nyááá ló boolo e bè ó gém̃í ló

18 vaá bà gboó naa kọ nyíem̃ á dĩ̀ìnà, dì belí bé e ba è naana gé kọ nyíe boolo á dĩ̀ìnà naaá. Nveenii ka ló íb gbò e bà dì belí vó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 Gbò bɔ̃ɔ̀na ló Kráìst e bà di bálá sḭ́ Ésìà kanài mon. Akílà nè Presélà nè bɔ̃ɔ̀na ló Kráìst e a ólò di ba tọ à palà ge tú kà agẹ bá kànà mòn kól gbò nen Kráìst mái.

20 Dénè gbò vígà m Kráìst e bà di kĩí kanài mon. Kanai mon ene m bá bé e a bọ́ ló kọ gbò nvín Bàrì á kànà mon ene naa.

21 Nda, Pọ́ọ̀l tú ńda bá emmá níí: Nda, Pọ́ọ̀l, kanài mon.

22 Kọ̀láá nen e bè náa vulè Dõò Jíìzọ̀s--pọ́lọ́ múú kyáá á dìé ló! Dù, e bẹẹ Dõò!

23 Sàn nyíe bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s á zọ̀i tɔ̃ɔ̀à.

24 Nà vulà súú dẽe ló á tùlà dénè bọ̀ì e o gbáai ló Kráìst Jíìzọ̀s.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Kọ́rìnt

2 Kọ́rìnt 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, e Kráìst Jíìzọ̀s lẹẹlà dì belí bé e a dú bùlà Bàrì naa, nè bẹẹ vígà, Témọ̀tì, maá bõòna ló Bàrì e a di Kọ́rìnt, nè dénè gbò nvín Bàrì e bà di zivè kà kpá dó Akáíà:

2 M̀ gé bàn kọ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò, á iéi sàn nyíe ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

3 Naanii é leelà Bàrì, e a dú Bàrì bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst vaá dúná gé a Tẹ̀. À dú Tẹ̀ e a íé sàn nyíe, Bàrì e a ólò nvèè bá nèi dénè tṍó.

4 À nveè bá nèi m kọ̀láá kà bẹẹ tãàgà, kọ bé beele láá tú t̃ẽènè íb nvèè bá e ẹlẹ, Bàrì, nvèè nèiá nvèèmà bá nè dõòna gbò e bà di m kọ̀láá íb tãàgà.

5 Dì belí bé e e zọ Kráìst dõ̀ònàgì a tõ̀ò tãàgà naaá, vóá bé e Bàrì é nveènà gé bá nèi tení dú ló Kráìst naa é.

6 Be beele gé mon tãàgà, è gé mon tãàgà boo bée bé e a é náa vaá boolo íei nvèè bá nè dùùà. Vaá be tṍó e Bàrì nveè bá nè beele, à náa vó boo bée ge nvèè bá nè boolo, naa ní e o é láá ĩimai t̃ẽènè íb tãàgà e beele ĩimànà géá.

7 Vóá à naa, è palà ge mmèi bùlà boo. È nyímà kọ, dì belí bé e o gé zọi dõonai bẹẹ tãàgà naaá, vóá bé e o é zọ́i dõonanai gé nveè bá e Bàrì gé néi naa é.

8 È gbḩ̃i gè kẽeei nyíe, e pá vígà, íb agẹ bá tãàgà e beele beè mòn gbẹa bálá sḩ̃ Ésìà. A beè aga bá, naa ní e e beè ié bùlà kọ née é dinàè dùm.

9 A beè tõoí ló belí nu e bà beelá ú nèi. A beè naa vó kọ bé, tãa e e dọ̀ bẹ̀là bẹẹ bá, è dọ bẹ̀là áá Bàrì e a ólò kẽee gbò e ba è ù.

10 Bàrì beè dùùlài lọl bá gbele gẹẹ gẹẹ ló nu e a gá è màn ú e a dì belí vó, vaá à é duulài. È dẹlẹe nyíe boo kọ à é kpáá dùùlài,

11 boo tṍó e o nvèènii bá nèi tení dú ló bọọ gè tãàgà ló Bàrì mái. Bàrì é gboó aalá dénè tãàga ló e gḩ̃ bug gbò nen gé tãàga má beeleá, vaá gboó tãanèi dee bá, naa ní e gḩ̃ bug gbò nen é gboó ṍá Bàrì zaa m agẹ mon boo bée beele.

12 È kaagà boo kọ nyíei agala boo kọ tení dú ló kói e a aa ló sàn nyíe Bàrì e bè níì nyìmà nen nì, è tú õoà nyíe nè õoà bùlà e Bàrì nei tõ̀òmà ló gbò nen m bàlà booí, èlmà tõ̀ò kilma kĩ e boolo dii.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 È émì áá nu e o gé láá bugii vaá tavẹi mái. M̀ ẹb dẽe sḿ kọ ò é beè tavẹi deè
sḿ e a gé dú,

14 dì belí bé e o ni tavẹi báà sḿ naa kátogóíá, kọ bé dee e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s
Kráìst é dú, ò láá túi beele kaamai ka dì belí bé e beele é tú boolo kààmànà
gé ka naa.

15 M beè mmè bùlà boo naa vói vaá m beè gboó noo kọ m̀ é zẹ́ẹ́ kãanìèi, kọ
bé à dú bàà tóm gè dọ̀ bélè nèi.

16 Boo bée kọ m beè noo gè kãái tố́ó e m é sí Masẹdónìà nè tố́ó e m é oòa kẽ
dù, kọ bé ò nveenii bá nem̃i nyòòma nà kyẽè ge sí Judíà.

17 É kọ ge nyaaná nà bùlà náa kọ ḿ dì belí nen e bè náa ló t̃ẽènè gã́ bel? É
kọ m̀ noo nu dì belí nen bàlà boo, e a di kpènà ló gè kọ “Mm” nè “Ḿm̀m” t̃ẽènè
tóm?

18 M̀ tú Bàrì lomá kà kà bel nei kọ kpẹa e beele beè kọ́ nèi náa nyáá aa ló
“Mm” dú “Ḿm̀m.”

19 Boo bée kọ Jíìzọ̀s Kráìst, Sã́áná Bàrì, e Sáílàs nè Témọ̀tì nè nda beè vee
kpẹa e a kilíé ló nèiá, níì nen “Mm” nè “Ḿm̀m” t̃ẽènè tóm nì. Tãa vó, ẹlẹ ní e a
dú “Mm” Bàrì lee é,

20 boo bée kọ ẹlẹ ní e a dú “Mm” kilma ló kọ̀láá kà zìgà nu e Bàrì zìgà e. Vó ní
e a náa è ólò tení dú ló ẹlẹ vaá kọ “Á dì naa vó” boo bée ge nvèè ka ló Bàrì e.

21 Bàrì ní e a náa kọ beele nè boolo é elá àgàlà m bẹẹ gè gbaa ló Kráìst e.
Bàrì ní e a sái é.

22 Ẹlẹ ní e a nveèi kpḭ́i ló naamá pá ńlẹ gbò e, vaá nèi Nyómá Káí kọ á tõo m
bẹẹ nyíe naamá nu e a zógè kọ à é néi kọ̀láá kà nu e a è kpoogè dee ló sẹ̀ẹ̀i.

23 Bàrì á sí nen di tõò nèm̃--ẹlẹ nyímá nà bùlà kọ nu e a è naa vaá m̀ oòa aa
ló gè dú Kọ́rìnt ge kọ, bé m̀ aa ló gè naa ní e nyíei é tãàgà.

24 Née gbḭ́i ge benii nyòòmà nu e o é íe gè zigai ló. È nyímà kọ o élai agalai m
bọọ zìgà bel. Tãa vó, è gé zọ̀i síá tóm kọ bé nyíei palà ge ẹẹ.

2 Kọ́rìnt 2

1 Vóá à naa, m̀ gboó nyááná bùlà kọ ním̃ é kpáá dunai ló gé naa ní e nyíei é
biilà.

2 Boo bée kọ be à dú gè kọ m̀ naa ní e nyíei biilà, mée ní e a é nvèè nyíe gbàà
nda é? T̃ẽènè kà gbòa e nda naa ní e nyíeva biilàa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Vó ní e a náa vaá m beè emí kpáá mái é--nímm̄ beè gbḯ gè dúí ló m ge naa ní e gbò e bà gá è naa kọ nyíem̄ á ẹẹ, á òòà kẽ naa ní e nyíem̄ é biilà. Boo bée kọ m̀ palà ge nyimá kọ, be tố́ó e nyíe nda ẹ́ẹ, mè nyíe dénè bọ̀ì ẹ́ẹna gé.

4 Nyíem̄ beè palà ge bìilà vaá tãàgà, naa ní e gḯì tó kalà ààm̄ dẽe tố́ó e m beè emí kpáá. Nu e m beè nyoone emí kpáá níì ge naa kọ nyíei á bìilà nì, sõò ge naa kọ ó nyimai bé e m vulèi naa.

5 Kátogói, be à ié nen e a náa nu bìilà nyíe, náa náa nda, sõò à náa dénè bọ̀ì--kọ̀láá bé e a belí naa, à náa sìgà bọ̀ì. (M̀ kọ́ vói boo bée kọ nímm̄ gbḯ ge tú agẹ bá siimáe.)

6 Íb kpọ̀ té e gā́ bug bọ̀ì neì není gbõomàe ló.

7 Sõò kátogói, gboó iaí ló neíe vaá ò neíe agẹ̀ nyíe, kọ bé nyíee náa bọọ gè bìilà, naa ní e a é sívèe.

8 Vóá à naa, m̀ banii kọ ó naanii ní e a é nyímá kọ kà kà gé mè ò vulèie.

9 Nu e m beè nyoone emí na kà kpáá mái beè ge dòài m gè nyimá kà bè ò dii kpènà ló gè olòó gbànii tố́ ló kọ̀láá kà nà dùùlà bá deè tố́.

10 Kọ̀láá nen e boolo iài ló a pọ́lọ́ e a beè sì neíe, nda iànà gé ló nèe. Boo bée kọ, tố́ó e nda ià ló nu nè nen--é be à íe nu e a dì bíi kọ ḿ ia ló nè nen--m̀ náa vó kè sḯ Kráìst boo bée boolo,

11 kọ bé Sétàn náa láá iéi kói ló. Boo bée kọ è nyímà ló nu e dénè a nòò nu kọlà.

12 Tố́ó e m ína Tróàs gé vee Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst, m beè mòn kọ Dõò beè kùùlà èèlè nèm̄ gè kọ ḿ sí tóm kĩé.

13 Sõò nyíem̄ beè palà ge tãàgà, boo bée kọ nímm̄ beè láá gbḯ Táítọ̀s, e a dú nà vígà m Kráìst, mòn. Vóá à naa, m beè gboó ààvá ló àà vaá tãanè Masẹdónìà.

14 Sõò è ố́à Bàrì zaa e a ólò naa kọ é kyãà dúé nvée gé dồònà a bé èl bá tení dú ló gè gbaa ló Kráìst. Bàrì tú beele simá tóm gè naa kọ kpẹa e a kil ló Kráìst á zààlà iná dénè ke tồò belí lé nu ló e a gãa.

15 Boo bée kọ beele dì belí lé nu ló ínsẹ̀ns e Kráìst váámá gyọ́ọ nè Bàrì, e a gãa nu ló zaalà iná ló gbò e bà ni duuà nè gbò e bà pe.

16 Kilma kĩ e gbò e bà pe dì, à tõová ló belí bèm nu ló íí nu e a é fẹ́ nen. Sõò kilma kĩ e gbò e bà ni dùùà dì, à tõova ló belí lé nu ló nóo e a é nè dùm nen. Mée ní e a íe kói e a é láá simá íb tóm e a dì belí vói é?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 Beele é gé belí na gbòa, e bà tú mon bel Bàrì naamá nu ùlmà kiá. Sõò dì belí gbò e Bàrì ní e a è lẹ̀ẹ̀lài é, è dú kà kà vaá ló lèlà bel kè sḭ́ Bàrì e a è lẹ̀ẹ̀lài, dì belí gbò e e gé sí tóm nè Kráìst.

2 Kọ́rìnt 3

1 É kọ à belí nu e e gé kpáá lèèlà bẹẹ bá? Sẹ̀ é kọ, dì belí bé e sìgà gbò ólò naa, è bḭ̃ìnà kpá lé bée e a aa bá dõòna gbò e a é leelài nè boolo à bè kọ ní e a aa bá boolo e a é leelài nè dõòna gbò?

2 Boolo ní e o dii belii beéle kpá lé bée, e bà émí boo beéle nyíe kọ kọ̀láá nen á bugi vaá nyimá é.

3 À palà ge dọ bàlà kẽ kọ boolo ní e o dii belii kpá e ẹlẹ, Kráìst, beè emí vaá lẹ̀ẹ̀là tenmá bá beele é. Níí níì kpá e nen beè tú té kpá emmá nì, sõò ní e Nyómá Bàrì e a di dùm beè emí. Náa è emí boo báà dem, sõò boo nyíe nen.

4 È láá kọ́ naa vói, boo bée kọ Kráìst náa kọ nyíei á dẹ̀ẹ̀là boo Bàrì.

5 Beele née íè tọ̀ọ̀ kà nu e a dìí m e a é náa kọ é láá kọ beele íè kói gè simá íb tóm e a dì belí vói. Bàrì ní e a nei kói e e símà e.

6 Ẹlẹ ní e a nei kói gè naa kọ é láá sí tóm nè Bàrì kè kẽ ãa zíl gbaa lói é. M ãa zíl gbaa lói, níì log e bà émí ní e a gé lẹẹlài bel ló é nì, sõò Nyómá Káí. Log e bà émí man ú, sõò Nyómá Káí nè dùm.

7 Ba beè kẹvigi súú kpá e bà émmá Logá nvee boo báà dem, vaá dṹùnè Bàrì beè mò boo tố́ó e a géè dú gè tú Logá nè. Náa kal ló bée kọ sḭ́ Mózìs náa è gbẹa ló gè nyagí lee, sõò pá nvín Ízràẹ̀l náa beè láá ẹ̀vie sḭ́, bá bé e a è nyagí naa. Dṹùnè Bàrì beè mò tố́ó e a géè nè Log e a man ú.

8 Sõò dṹùnè Bàrì e a è mò tố́ó e a géè tú ãa zíl gbaa ló, e Nyómá Káí ní e a gé lẹẹlà bel lói nvee kẽ é, beè palà ge bọọ.

9 Boo bée kọ be nómá zíl gbaa ló e a domà bẽe bḗé belá beè dú dṹùnè, ãa zíl gbaa ló e a domà lee léé belí é palà ge dú dṹùnè èl.

10 È é láá kọ Logá náa dúná dṹùnè boo bée kọ Lé Kpẹaí palà ge dú dṹùnè èl.

11 Boo bée kọ be nu e bè náa é di lee dú dṹùnè, nu e a é di dọ̀ dèdè íè ge palà ge dú dṹùnè.

12 Lọl ló gè kọ è íè na kà ból dẽe sḭ́íá, lói à gboó palà ge taaá gè ló mon bel Bàrì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Beele é gé belí Mózìs, e a beè tú báà kàn uuá sḩ́e kọ bé pá nvín Ízràẹ̀l náa mon tố́ó e nyagí e bè náa é gbẹae sḩ́á é tá.

14 Bà náa beè láá dḩ́ tḩ́. Vaá tẹlẹ nieí ṗ̃ẹ̀ẹ̀nè kà báà kàna úúá boo ba nyíe vaá naa kọ bà á gá láá dḩ́ tḩ́ kpá nómá zíl gbaa lóá kọ̀láá tố́ó e bà bugi nèva. Áá Kráìst ní e a é láá tú báà kàna lọl boo nyíe nen tố́ó e nená gbaaé ló é.

15 Bãànà nieí, kọ̀láá tố́ó e bà bugi Log Mózìs, báà kàna kil sḩ́ gè uuává boo nyíe.

16 Sõò bà gé láá tú lọ̀l, dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kilma ló Mózìs kọ, “Kọ̀láá tố́ó e a gé sí kè sḩ́ Dõò, à ólò tú báà kàna lọ̀a sḩ́e.”

17 “Dõò” e e gé ló bel kilma lói ní Nyómá, vaá kḩ̃ e Nyómá Dõò dì, dì pọ̀ì ólò di kḩ̃é.

18 Dénè beele e báà kàn á géí sḩ́í ní e e mò vaá tú dṹùnè Dõò tẹlẹ bàlà kẽ é. Dṹùnèa e a mo aa ló Dõòa, e a dú Nyómáá, gé nyáánái vaá naa kọ é belíe m dṹùnè e kpãa olòó kpáá palà ge dọ ló.

2 Kọ́rìnt 4

1 È nyímà kọ sàn nyíe e Bàrì íé ní e a náa kọ á nèi tómí kọ é sì e. Vóá à naa, lói náa ọọ.

2 È kin kọ̀láá kà nu kẹ́ẹ e gbò nen ólò naa ke gṹa. Née ólò gbḩ́ gè kẹlẹ gbò nen, à bè ge kyọ̀gàlà mon bel Bàrì. Bàrì á sí nen di tồò nèi, kọ è dọ bàlà kẽ ló kà kà mon bel Bàrì. È náà vói, bé gbò nen mon kọ è gé náa lèlà nu.

3 Boo bée kọ, be à íe gbò e Lé Kpẹa e beele gé veeí gũá ló, níá gbò e bà é pe.

4 Bà náa ziga ló mon bel Bàrì, boo bée kọ Pọ́lọ́ Nyómá, e a gé lẹẹlà bel ló bàlà booí, a gímèva dẽe m nyómá. À náa kọ bà á gá láá mòn ẹ́ẹ́ dee e a mo aa ló Lé Kpẹa e a kil ló bé e Kráìst, e a di m bela Bàrì, dú dṹùnè naa.

5 Boo bée kọ née vee kpẹa e a kil ló bẹẹ bá. Sõò è vee kọ Jíìzọ̀s Kráìst ní e a dú Dõò e, vaá è kọ beele gé sí tóm nè boolo boo bée Jíìzọ̀s.

6 Bàrì beè kọ, “Ẹ́ẹ́ dee é mo aa gbàà kùkùù gín.” Ṗ̃ẹ̀ẹ̀nè kà Bàrì e a è kọ́ vóá, ní e a náana gé kọ a ẹ́ẹ́ dee á mo m beéle nyíe é, gè naa kọ é nyimá ló dṹùnè Bàrì e a mo aa sḩ́ Kráìst.

7 Sõò beéle e e íè na kà gyọ́ m nyómáí dìgà belí pọ̀ì ńbḩ́ sãa, m ge naa zogè kọ gbele kpóó e a di m mon bel Bàrìi dú bá Bàrì, mè níì bá beele nì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Gbele tɔ̀ò tɔ́ó bà nveei tãàgà ló, sõò bà náa láá kpègii. Sìgà tɔ́ó è íè bàà bàà bùlà, sõò née peè bùlà.

9 Bà biigèi ló, sõò Bàrì náa iàí ló. Sìgà tɔ́ó bà konii uu kẽ, sõò bà náa láá kyọ̀i sḩ́.

10 Dénè tɔ́ói è di m àà zib bḩ́ gè kọ bà é láá fẹ́i dì belí bé e ba è fẹ́ Jíìzọ̀s naa. Vaá gè kọ bẹẹ nom kpá ló di dùmi, náa zogè kọ mè Jíìzọ̀s dìnà gé dùm.

11 Boo tɔ́ó e e di di dùmi, è di m àà zib bḩ́ lee gè kọ bà é láá fẹ́i boo bée Jíìzọ̀s. Vaá gè kọ bẹẹ nom kpá ló, e a é láá ùi, di di dùmi náa zogè kọ mè Jíìzọ̀s dìnà gé dùm.

12 Vóá à naa, beele di m àà zib bḩ́ lee kọ bà é láá fẹ́i, sõò vó ní e a é náa kọ boolo ó iei dùm e.

13 Ba beè emí m Kpá Káí kọ, “M̀ dẹlẹ̀ nyíe boo Bàrì. Vó à naa, m̀ gboó ló bel.” T̃èènè báá bé e beele dẹlẹna gé nyíe boo Bàrì naa é, vaá è ló bel Bàrì boo bée kọ è dẹlẹ̀e nyíe boo.

14 Beele nyímà kọ Bàrì, e a beè kẽee bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s lọl ke mà úá, é kẽeena gé beele dì belí bé e a è kẽee Jíìzọ̀s naaá. À é tú boolo nè beele gbá ínmá kè sḩ́ Jíìzọ̀s.

15 Dénè gbò nuí naaá bé à dọ bélè nè boolo, vaá gbò nen é kpáá ɔ́á Bàrì zaa vaá lèèlàe boo tɔ́ó e a é duulà kà gḩ́ bug gbò nen tení dú ló a sàn nyíe.

16 Boo bée vó, nyíei di agẹ. Náa kal ló bée kọ bẹẹ nom kpá ló e nen monmà dẽeí dì e a gé áná, bẹẹ nyómá gé dú ãa bu dee.

17 Gbálà ńkem tãàgà e e gé moní náa é di lee. À é man gbele ka e a é di dọ̀ dèdè, vaá kaá é palà ge bọọ èl tãàgài.

18 Boo bée kọ née tú bẹẹ bùlà mmè boo nu e e monmà dẽe, sõò è mmè boo nu e bè née monmà dẽe. Nu e nen monmà dẽe náa é di lee, sõò nu e nen náa monmà dẽe é di dọ̀ dee e bè náa tá.

2 Kọ́rìnt 5

1 Boo bée kọ è nyímà kọ tɔ́ó e na kà tọ kpò sãa e e di m̃í, e a náámá bẹẹ nom kpá lói, é kyọà, Bàrì é nei tọ e e é tõo m káála, tọ e ẹlẹ beè tú ńlẹ bá tìbmà, e a é di dọ̀ dee e bè náa tá.

2 Kátogói, e e di di m na kà nom kpá lói, è di m pyòlà túu, vaá à palà ge dú bẹẹ tàn gè gbḩ́ ge kọ è é nveàè na kà nom kpá ló e a aa káálaá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 È gbḟì ge di m bẹẹ ãa nom kpá lói kọ bé bíi nom kpá ló náa é kpáá dìnàí ló.

4 Boo tố́ó e e di di m na kà tọ kpò sãa boo kunu kẽí, e a náámá bẹẹ nom kpá ló e a dìí lói, è pyòlà túu vaá olòó bùlà. Níì ge kọ è gbḟì ge aa m bẹẹ nom kpá ló boo kunu kẽí nì, sõò ge kọ è gbḟì ge nvèà ní e a aa káálaá, kọ bé di dùm e bè náa tá sọọlà mèn bẹẹ nom kpá ló e a é láá ùi.

5 Bàrì ní nen e a è kpoogèi dee ló sẹ̀ẹ̀ na kà nyààai é, vaá a è nei a Nyómá naamá nu e a zógè kọ à é néi kọ̀láá kà nu e a è kpoogè dee ló sẹ̀ẹ̀i.

6 Boo bée vó, nyíei di aga boo lee, vaá è nyímà kọ boo tố́ó e e di di m na kà nom kpá ló, e a náámá bẹẹ tọí, mè è gáà iná tọ bẹẹ Dõò.

7 Boo bée kọ zìgà bel ní e e tõoma na kà di dùmi é, níì nu e e monmà dẽe nì.

8 Nyíei palà ge di aga boo vaá à é léémái gè aa m bẹẹ nom kpá ló, e a dú bẹẹ tọí, vaá di tọ kĩ e e é zọ bẹẹ Dõò tồòà.

9 Náa kal ló bée kọ vó, nu e a bọọ kọlà kọ kà bè è di di m bẹẹ tọ kĩí à bè è di ló ẹlẹ kĩé, è gbḟì ge naa a lèèma.

10 Boo bée kọ dénè bẹ̀ì é íè ge élá m té bèèla bel kè sḟ Kráìst. Bu nen é íé kpḟ nyòòmà nu e ẹlẹ beè naa boo tố́ó e a è di m nom kpá ló boo kunu kẽí, kà bè a è naa lé à bè pọ́lọ́.

11 Beele nyímà ló nu e gè siiá pọ̀ ló Dõò Bàrì kọlà. Boo bée vó, è ólò gbḟ gè naa ní e dõòna gbò é nyímáná gé ló. Bàrì palà ge nyimá ló beele, vaá m̀ ẹb dẽe sḟ kọ boolo palà ge nyimanái gé ló.

12 Née gé kpáá gbḟ gè lèèlà bẹẹ bá nèi, sõò è gbḟì ge kòl bée kà lé nu e o é élai boo tui beéle kaamai ka, kọ bé ò láá nyimai bá e o é áámái bel nei gbò e bà ólò tú mèà e nen íé, e bè níì a lab dògò nì, kààmà ka.

13 É kọ kà kà e bè née nyímà bẹẹ bá? Be à dì naa vó, à dú boo bée Bàrì. Sõò be ọ́ẹ̀ dẽei, à dú boo bée boolo.

14 Vùlà súú dẽe ló Kráìst ní e a gé lẹẹlà bel ló beéle é. Kráìst beè ú boo dénè nen, vaá è nyímá kọ ú e ene nen beè ú boo dénè není tẹlẹ bàlà kẽ kọ dénè nen beè ù.

15 A beè ú boo dénè nen, kọ bé gbò e bà di dùm náa kil sḟ gè naa baála lee ló, sõò ge naa lee ló nen e a beè ù vaá Bàrì à kẽeée lọl ke mà ú boo bée baalaá.

16 Vóá à naa, lọl kátogói àámà née gé túná íb súú dẽe e pá bàlà boo ólò ẹ̀bmà nená vaá kpáá ẹ̀bmànà tọ́ọ̀ nen. À dú kà kà kọ à íe tố́ó e e beè tú íb dẽe e a dì belí vó ẹ̀bmà Kráìst, sõò née gé kpáá naana vó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 Tốó e nen gbáá ló Kráìst, à dú ãa nen m ge dề̀à. Nómá lab dògò a tení àà, vaá ãa lab dògò a dààà togó.

18 Bàrì ní e a naa dénè gbò nuí nèi é. À nvèè fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀ ló èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ beele nè ẹlẹ tení dú ló Kráìst, vaá tú tóm gè nvèè fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀ ló èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ gbò nen nè ẹ̀ẹ̀ nvee bá beele.

19 Nu e e kọ́ kọ̀là kọ mè Bàrì beè nvèè fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀ ló èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ dénè gbò nen nè ẹ̀ẹ̀ tení dú ló Kráìst. Náa bugiva pọ́lọ́ ló, vaá a è tú kpẹa e a kọ́ sḭ́ dee e a ólò nvèè fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀ ló èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ gbò nen nè ẹ̀ẹ̀ nvee bá beele.

20 Vóá à naa, beele éla boo bée Kráìst, dì belí nu e ẹlẹ, Bàrì, gé tení dú ló beele vaá bàn dénè gbò nen. È gé baníi boo bée Kráìst kọ ó zọi Bàrì naai fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀ ló.

21 Kráìst náa beè sí tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́, sõò Bàrì beè sẹ̀ẹ̀màe bá nen pọ́lọ́ boo bée beele, kọ bé Bàrì leèvè bel beele tení dú ló bẹẹ gè gbaa ló Kráìst.

2 Kọ́rìnt 6

1 Dì belí gbò e e gé zọ Bàrì gbá siá tóm, è bànii kọ ó gá tomii kọ sàn nyíe e Bàrì beè ieí lóá á dú zọ̀là pọ̀ì.

2 Boo bée kọ Bàrì beè kọ: “Lèlà tốó e a beè dì nèni gè ié nà nvèè báá, m beè aalá o tãàgà ló; Lelà dee e a è lee kọ ḿ duulàniá, m beè nvèè bá nèni.” Ẹvii! Kátogói ní lèlà tốó e a dì nèni gè ié nvèè bá lọl bá Bàrì e. Nieí ní lèlà dee e a lée kọ Bàrì á duulàni é!

3 Née gbḭ̃ì kọ tọ́ọ̀ nen á òn bẹẹ bá tóm kyọ̀. Boo bée vó, née gbḭ̃ì ge naa nu e a é tãage tọ́ọ̀ nen.

4 Tãa vó, è gbḭ̃ì gè naa zogè m kọ̀láá kà nu e e gé náa, kọ beele gbò e e gé sí tóm nè Bàrì, tení dú ló gè ḭ̀ìmà tãàgà, agẹ di tồò, nè nu e a tavàlà.

5 È bõà bom, sí kpọ́gọ́lọ́ vaá nvèèà lẹ́. È sí agẹ tóm vaá kalí dáá nè gyấá.

6 È zogè kọ è dú gbò e e gé sí tóm nè Bàrì, tení dú ló bẹẹ gè tõo m dùm e a õoà, nè ge nyimá ló kà kà bel, nè ge ḭ̀ìmà nu, nè ge ié sàn nyíe, nè Nyómá Káí, nè kà kà vulà súú dẽe ló,

7 tení domá ló kpẹa kà kà bel e e gé ló, nè boo kói Bàrì. È íè lé lab dògò naamá bẹẹ nu bé, gè bémá bé nè ge kpènà bẹẹ bá.

8 Sìgà gbò lọlíi fàà ló vaá sìgà gbò à nvèèi ka ló. Sìgà gbò onii vaá sìgà gbò à lèèlài. Sìgà gbò kolíi gbò kpọ̀ kyáá bel, sõò è gé ló kà kà bel.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 È belí gbò e bà náa nyímái ló, sõò dénè nen nyímái ló. È belí gbò e bà ni ú, sõò dì belí bé e o monii naaniií, è di dùm. Gbò nen nei kpọ̀ té, sõò née ú.

10 Náa kal ló bée kọ bà náái nu bììlà nyíe, è kil sḩ́ gè ié ẹ́ẹ́ nyíe. Née bã méné, sõò è nveè gbò nen méné. Née íè tọ́ọ̀ nu bàlà kẽí, sõò è íè dénè nu m nyómá.

11 È kọ kọ̀láá kà nu lọl m bẹẹ bùlà vaá tú nèi, e pá Kọ́rìnt. È zogèi kè tḩ́ bẹẹ nyíe.

12 Née íè ke gbò e a di ló bẹẹ vulà kìlmàí ló, sõò boolo ní e o íèì ke gbò e a di ló bọọ vulà kilma ló beele é.

13 M̀ ló belí dì belí tẹ̀ nvín e a gé ló bel nè pá a nvín. Iei íb nyíe e beele íè kilma ló booloá ló beele na gé. Tui boolo kè tḩ́ nyíe zogenai gé beele.

14 Ó gá zọi gbò e bà náa dẹlẹ nyíe boo Kráìst gbaai ló m nàà nu. Boo bée kọ à é náà vaá lé nè pọ́lọ́ láá gbaá ló é? Sẹ̀ à é náà vaá ẹ́ẹ́ dee nè bílá dee láá gbá tõòà e?

15 Mó íb kṹùnà mòn ní e a di zẹẹ̀ Kráìst nè Pọ́lọ́ Nyómá é? Mó íb bila ló ní e a di zẹẹ̀ nen e a dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s nè nen e bè náa dẹlẹe nyíe boo é?

16 Mó íb gbaa ló ní e a di zẹẹ̀ tọ káí Bàrì nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá é? Boo bée kọ beele ní e e dú tọ káí Bàrì e a di dùm e! Dì belí bé e ẹlẹ, Bàrì, kọ́ naa kọ: “Nda é tõo zẹẹ̀ pá ńda gbò vaá zọ̀va gbá tọ kyãà. Nda é dú ba Bàrì, vaá baala dú pá ńda gbò.”

17 Vóá à naa, Dõò Bàrì à gboó kọna gé kọ: “Tenii aaliivá zẹẹ̀, vaá ò kpoolai bọọ ló sẹlẹi kele. Ó gá tọi bá ló tọ́ọ̀ kà nu e bè náa õoà, mè nda é gboó túi.

18 Nda é gboó dú bọọ Tẹ̀, vaá boolo dúi pá ńda nvín pá gbálà nè pá bia.” Vóá bé e Dõò, e a íe dénè lẹẹ̀là bel, kọ́ é.

2 Kọ́rìnt 7

1 Tḩ́gíní bé e Bàrì zigà dénè gbò zìgà nuí nèiá, e pá nà lé vígà, naanii mè é tõo dùm e a õoà vaá è aa ló kọ̀láá kà nu e a é gbó dḩ́ ló bẹẹ nom kpá ló à bè bẹẹ ból nyíe, vaá è tú dénè bẹẹ ló sẹlẹ kái tení dú ló gè siiá pọ̀ ló Bàrì.

2 Tui boolo kè tḩ́ nyíe zogenai gé beele. È gáà sí pọ́lọ́ tọ́ọ̀ nen. È gáà kyọ̀ nu ló tọ́ọ̀ nen. È gáà gĩima tọ́ọ̀ nen.

3 Nímm̄ kọ́ vói m ge bẽgei bel. Boo bée kọ m beè zẹẹ́ kọ́ kọ beele vulèi íná kĩ e tọ́ọ̀ nu e a di m dùm, bãànà ú, náa é láá daalái.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 Nyíem̄ palà ge àgài boo. M̀ ólò palà ge túi kpọmá mon. Dénè tãàgà e e ni tení bá náa ọọvẹ́m̄ ló. Tãa vó, m̀ palà ge íè ố kààgà.

5 Bãànà tốó e e ínà Masẹdónìà, née beè ié tọ́ọ̀ kà bò séi. Tãàgà beè beeá teníí ló, dõòna gbò géè kanái, vaá e beè di m síìà pọ̀.

6 Sõò Bàrì, e a ólò nveè nyíe gbàà nen e nyíee ni pẹ́ẹ pèa, beè nvèèi nyíe gbàà tení domá ló gè naa kọ Táítọ̀s á dù.

7 Níì áá gè kọ à dú ní e a nveèi nyíe gbàà e nì, sõò ge kọ à kpẹ́á bé e boolo nveenìì nyíe gbàà ẹlẹ naa nèi. À noo tế bé e o ièì tàn ge monímm̄i naa, nè bé e o gé bãagai naanii, nè bé e o íèi tàn ge kpenámm̄i naa. Vó à gboó naa kọ nyíem̄ á palà ge ẹẹ kátogói.

8 Boo bée kọ kà bè à dú gè kọ mè nà kpáá beè naa kọ bọọ nyíe á bìílà, nímm̄ ọ́gà ló gè kọ m beè emí. M̀ gá è beè ọgá tốó e m monì kọ à náa kọ bọọ nyíe á bìílà m gbálà ńkem tốó.

9 Bé e a náaá naa ẹẹ́lẹ̀m̄ nyíe, níì boo bée kọ m̀ náa ní e nyíei biilà nì, sõò ge kọ bọọ bìílà nyíe náa kọ ó ọgai. Na kà bìíla nyíeá dú bùlà Bàrì. Vóá à naa, née kyọi tọ́ọ̀ nu ló.

10 Boo bée kọ bìílà nyíe e a dú bùlà Bàrì ólò tulè nen nvee m ọ́ga e a é man dùùà--vaá náa íe nu e nen é ọ́gá ló e a di kĩá! Sõò bìílà nyíe pá bàlà boo ólò màn ú.

11 Ò monìì gé íb tóm e Bàrì tú bọọ bìílà nyíe simáá. À náa kọ á tànii gè naa zogè kọ bà á nyímá kọ nóo beè sii tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́, à naa kọ sũg á bãi ló nu e a è naaá, vaá à naa kọ ó siiai pọ̀. À naa kọ ó iei tàn ge monímm̄i nè ge kpenámm̄i nè ge mòn kọ kpọ̀ té neà nen e a beè sí pọ́lọ́á. M kọ̀láá sḩ deè ò náànìì zogei kọ nóo beè nyimai tế tọ́ọ̀ kà nu e a beè naaá.

12 Vóá à naa, náa kal ló bée kọ m beè emí kpáá, nímm̄ beè emí boo bée nen e a beè sí pọ́lọ́á à bè boo bée nen e ba è síe pọ́lọ́á. Tãa vó, m beè emí m ge naa kọ ó palà ge monii kọ mè Bàrì nyímá bé e o túì bọọ ló nei beele m kà kà naa.

13 Níá nu e a è nvèè nyíe gbàà beele é. Níì áá gè kọ a beè nvèèi nyíe gbàà nì, sõò bé e nyíe Táítọ̀s beè ẹẹ naa beè palà ge ẹẹlẹ̀i nyíe na gé. À noo tế bé e dénè bọ̀ì náànìì kọ nyíee á dĩìnà naa nèi.

14 M beè túi kpọmá mon nèe, vaá nóo náànìì kọ kẹ́ẹ á siímm̄. Bé e kọ̀láá nu e e beè olòó kọ́ nèi beè dú kà kà naaá, vóá bé e bẹẹ gè tui kpọmá mon nè Táítọ̀s dúná gé kà kà naa é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Vaá vó à gboó naa kọ Táítọ̀s á kpáá palà ge vùlèi, boo tố́ó e a olòó kẽ̀èà
boo bé e o beè gbanííe tố́ ló naa, nè bé e o beè tui pọ̀ nè kéné ló túmáie naa.

16 Nyíem̄ ẹẹ ló gè kọ m̀ gé láá palà ge dẹlẹ́i nyíe boo.

2 Kọ́rìnt 8

1 Pá vígà, è gbḭ́ ge naa kọ ó nyimai ló nu e sàn nyíe Bàrì ni náa m gbò bồòna
ló Kráìst e a di bálá sḭ́ Masẹdónìà.

2 Gbele kẽ́é tãàgàa beè dòàva, sõò nyíeva è di ẹ́ẹ́ lee. Ba beè dú kà tãaá, sõò
bà tú taaà bùlà nèmà nu.

3 M̀ é láá elá nen di tồò e a kil ló nèi kọ bà nè dì belí bé e báva láá toolá naa,
kà sḭ́ bà nè èlmà boo. Aa m baála bùlà e tọ́ọ̀ nen náa è tố́ nèva,

4 ba beè bànii vaá tãàgai ló kọ é naanìè ní e deè é diè neèva gè kọ bà á
gbaaàe dẽe gè nvèè bá nè gbò nvín Bàrì e bà di Judíà.

5 Ba beè naa èlmà bé e beele beè ẹ̀b dẽe sḭ́ naa! Túá ke tồò, ba beè tú ba ló
nè Dõò, be sḭ́ bà gboó tú ló nè beele tení dú ló bùlà Bàrì.

6 Vóá à naa, e è ban Táítọ̀s, e a è dàlà togó sí íb tómí èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀iá, kọ á kil
sḭ́ ló vaá nvèè bá nèi naa kọ ó sii tóm vulà súú dẽe lóí lọlii dẽe.

7 Ò palai dénè nu: m bọọ gè dẹlẹ nyíe boo Kráìst, bọọ gè vee Lé Kpẹa, bọọ
gè nyimá ló kà kà belí, bọọ ié tàn, nè m vulà súú dẽe ló e o íèì kilmai ló beele.
Boo bée vó à é léémáḿ gè kọ ó palanai gé m ge sí tóm vulà súú dẽe lóí.

8 Níḿ gé lẹẹlài bel. Sõò m̀ gé tú bé e dõòna gbò íé tàn ge nvèè bá naa naamá
nu dòmà bá nèi, m ge gbḭ́ gè nyimá kà bè boólo vulà súú dẽe ló dúná gé kà
kà.

9 Boolo nyímàì bé e vulà súú dẽe ló e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst íe kìlmài ló bọọ
naa--bé e a è bằ méné naa, sõò à tú a ló naamá tãa boo bée boolo, kọ bé
boolo dúi méné tení dú ló ńlẹ ge dú tãa.

10 Ńda bùlà kọ à gá è palà ge dú lé kọ ó naanii nu e o beè dalai togó nyàna
lọlíí dẽe kátogói. Boolo ní e o beè zẹ́ẹ́ noonii kọ ò é náanii é, níì áá gè kọ ò é
náanii nì, sõò ge iéná gé tàn ge naa.

11 À dú bíi kọ ó naanii lọlíí dẽe! Tui tàn naamai lọlíí dẽe dì belí bé e o beè tui
tàn noomai naaniiá, vaá ò nei nyòòmà bé e bái é láá toolá naa.

12 Be ò tui tàn nemai, nyíe Bàrì é ẹẹ ló bọọ nè nu, e o nèi nyòòmà bé e bái
tóólá naa, níì ní e bái náa tóólá nì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Níḿ gé gbḭ́ gè tú nyèè tò toolè boolo vaá kọ dõòna gbò á toolá ńvalẹ. Tãa vó, m̀ gbḭ́ gè kọ dénè nen á nvèè bá nè ene kune.

14 Tấgíní bé e boolo íèì gấ bug nu kátogói vaá baala à ié ńkemá, à dú bíi kọ ó nveenii bá nèiva, kọ bé tốó e baala é íé gấ bug vaá boolo ò iei ńkem, baala láá nvèènà gé bá nè boolo. Níá sḭ́ deè e o é kunai m ge nvèè bá nè ene é.

15 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ, “Nen e a beè bõonè ló gấ bug gyấá náa beè ié zélì boo, vaá nen e a beè bõonè ló ńkem gyấá, báe náa beè naní.”

16 È ốà Bàrì zaa ló gè naa kọ Táítọ̀s á ié tàn ge nvèè bá nèi dì belí bé e beele íènà gé naa.

17 Boo béé kọ níì áá gè kọ a è zìgà ge dúí ló tốó e beele beè bànie nì, sõò ẹlẹ beè palà ge ié tàn ge nvèè bá, naa ní e aa m ńlẹ bùlà, a è noo gè dúi ló.

18 È lẹẹlà ene kà vígà, e dénè bồòna ló Kráìst ólò palà ge nvèèe ka ló nyòòmà bé e a ólò vee Lé Kpẹa naa, biié ló domá.

19 Níì áá gè kọ bà ólò nvèèe ka ló nì, sõò gbò bồòna ló Kráìst e bà di kḭ́í beè sàe kọ á gbaai ló boo bẹẹ kyẽè m ge sí tóm vùlà súú dẽe lóí. Tóm e e gé síí é nè ka bẹẹ Dõò, vaá à náana gé zogè kọ è íè tàn ge nvèè bá nè pá bẹẹ gbò vígà m Kráìst e bíí dìva ló.

20 È tú ọ́ẹ́ dẽe faamá dồò nu e gbò nen beè tú taaà bùlà nèmài, kọ bé náa náa ní e ene nen é oníi.

21 Nu e a dú bẹẹ bùlà níì ge kọ è gbḭ́i ge naa nu e a é lelà kè sḭ́ áá Bàrì nì, sõò ge naa nu e a é lelànà gé kè sḭ́ gbò nen.

22 È gé lẹẹlà dõòna kà bẹẹ vígà biívá ló domá. E doà bẹẹ vígài kà tồò sḭ́ deè vaá è mòn kọ à ólò ié tàn ge nvèè bá lee. Vaá kátogói, e a palà ge iei dẹ̀lẹ̀ nyíe booí, à gboó kpáá palà ge tànie gè nvèè bá.

23 Tãa bá Táítọ̀s, níá nen e nda nè ẹẹ̀ ólò gbá siá tóm vaá gbá nvèè bá nèi. Pálàa kà na kà gbò vígà m Kráìst e bà dìe lóá, níá gbò e gbò bồòna ló Kráìst lẹẹlàva, vaá bà dú ka nè Kráìst.

24 Vóá à naa, zogèiva bọọ vulà súú dẽe ló, kọ bé à dọ bàlà kẽ kè sḭ́ dénè bồòna ló Kráìst kọ bẹẹ gè túi kpọmá mon lelà.

2 Kọ́rìnt 9

1 Náa dú bíi kọ ḿ emí kpá mái e a kil ló nvèè bá e a kuu gbò nvín Bàrì e bà di Judíà,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 boo bée kọ nda nyímà kọ ò íèì tàn ge nveenii bá, naa ní e m beè túi kpọmá mon nè gbò e bà di Masẹdónìà vaá kọ, “Pá vígà m Kráìst e bà di Akáíà beè kpènà ló gè nvèè bá tấgíní nyàna.” Vaá bọọ tàn ge nvèè bá a náá kọ gấ bug ọ̀và á iena gé tàn ge nvèè bá.

3 Sõò m̀ gé lẹẹlà pá vígà m Kráìsti domáí ló, kọ bé bẹẹ gè túi kpọmá mon e a kil ló gè nvèè báí náa kiià belí bé e e gé kpọ́ kyáá bel. Kpenai ló, dì belí bé e m beè kọ́ nè gbò e bà di Masẹdónìà naa, kọ ò é dií kpènà ló.

4 Be níì vó nì, be sìgà gbò e bà di Masẹdónìà nè m̀m̀ gbá tọ dúí ló vaá è mòn kọ ó géí kpènà ló, à é palà ge siimàm̄ kẹẹ--ním̄ zẹẹ́ kọ́ ní e a é síi boolo--boo bée kọ m beè palà ge túi naamá agẹ nyíe.

5 Boo bée vó, m beè gboó mòn kọ à dú bíi gè kọ ḿ zẹẹ́ lẹ̀ẹ̀là pá vígà m Kráìsti domáí ló, kọ bà á gyà sḩ gé kpoogè dee ló nu e a kil ló dõò nu e o beè zigaiá sẹlẹ kẽ bé m̀ kálá dù, kọ bé à dú gè kpoogè dee ló lọ̀l bé à gá dọ tố́ó e nda é dú, naa ní e bè náa é belí nu e bà bénii kọ ó nei; tãa vó, á zógè kọ ò neì lọlíí m bọọ bùlà.

6 Nu e m gé kọ́ kọlà vóí: Nen e a fó ńkem é buulànà gé ńkem, vaá nen e a fó gấ bug é buulànà gé gấ bug.

7 Bu nen á nè dì belí bé e ẹlẹ beè noo m ńlẹ bùlà naa, níì ge nè lọ̀l vaá ọgá ló nì, à bè ge nè belí nu e bà béníe nì, boo bée kọ Bàrì vulè nen e a tú ẹẹ́ nyíe nèmà nu.

8 Vaá Bàrì é láá nèi èlmà bé e a dìí bíí ló naa, naa ní e o é íei nu e a é gbõomáí ló lee vaá ò íenai gé ní e o é simai kọ̀láá kà lé tóm.

9 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ kilma ló nen e a dì belí vó naa kọ: “À taalẹ bá dõo nu nè gbò tãa. A lé nyíe dì lee.”

10 Vaá Bàrì, e a ólò naa kọ nen fò nu á ié súú té e a é fó nè gyấá gè dè, é náana gé kọ ó iei dénè súú té e a dìí bíí ló gè fò vaá à náa kọ á dùm. Bàrì é tění dú ló bọọ gè taalẹ bá nè vaá bọ̀ọ̀vẹ̀ bọọ bùùlà nu.

11 Bàrì é olòó naa kọ ó bãi méné, naanii ní e o é láá palà ge taalẹi bá nei kọ̀láá tố́ó, kọ bé à naa ní e gấ bug gbò nen é ố́á Bàrì zaa boo bée bọọ dõò nu e o neìva tenmai bá beele.

12 Boo bée kọ tóm e o síìi náa dú nvèè bá nè áá kóló gbò nvín Bàrì, sõò à náana gé kọ gbele tõò nen á ố́á Bàrì zaa.

13 Vaá boo bée nu e tóm e o síìi zógè, pá bọọ gbò vígà m Kráìst é gboó lèèlà Bàrì boo bée bé e o kọì Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst vaá ò naanii nu e o kọ́ì naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Bà é leelànà ge Bàrì boo bée bé e o taalẹ̀i bá vaá zọi baala nè dõòna gbò nen dõonai nu e o íèì naanii.

14 Vaá aa m bé e bà é bulài naa, bà é gboó tãàga ló Bàrì má boolo boo bée gbele sàn nyíe e Bàrì íeí ló.

15 È ốà Bàrì zaa ló a dồò nu e a neií, e gấ náa é láá kọá!

2 Kọ́rìnt 10

1 Gbò nen kọ m̀ ólò kilmà kpá ló kẽ tốó e m dìí ló, e e monnà sḿ nè sḿ, vaá m̀ dú gboo gboo ló tốó e bè ḿ géi ló. Sõò kà lèlà bá nda, Pọ́ọ̀l, gé banii boo bée Kráìst, e a dú gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló vaá ie lé nyíe,

2 kọ ó gá naanii ní e m é bẹ́i bẹẹ ló tốó e m é dú, boo bée kọ m̀ palà ge nyimá kọ m̀ é láá bẹ́ bẹẹ ló gbò e bà di kĩá e bà ló bel ló beele kọ è lávì láb belí pá bàlà boo.

3 À dú kà kà kọ è di bàlà booí, sõò née gé bé beéle bé belí bé e pá bàlà boo ólò bé ńbaála naa.

4 Boo bée kọ nu e beele gé bémá bé níì íb nu e pá bàlà boo ólò bemá bé nì. Sõò à dú nu bé Bàrì, e kói di ló, e e ólò tú kyọ̀mà sḿ gba be Pọ́lọ́ Nyómá. È ólò tú kyọ̀mà sḿ gbò dùlà bel e bè náa dú kà kà.

5 È tấámá bá kọ̀láá kà nu uu kẽ, e a elí ló boo vaá kpegà deè gbò nen kọ bà á gá nyimá ló Bàrì. È ólò tú siimá kọ̀láá kà bug togó e gbò nen íe nveà bá belí gbò nen e bà sii lọl dẽe bé, vaá naa ní e bà é tõo kè kẽ Kráìst.

6 Vaá tốó e o ni zógei kọ o tõoniié kè kẽ lọ̀lii, è é gboó di kpènà ló gè nè kpọ̀ té kọ̀láá nen e bè náa tõoé kè kẽ.

7 Boolo monìì áá nu e a di bàlà kẽ. Be à ié nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ kĩá e a íé bùlà kọ ẹlẹ kuulìè Kráìst, á kẽèa boo kọ mè beele kuunà gé Kráìst dì belí bé e ẹlẹ kuúe naaá.

8 Boo bée kọ kà bè m̀ tú kói e Dõò beè nè beele kọ é nvèèmà bá nèi, e bè níì ge kyọ̀mài sḿ nì, kààmà ka èlmà bé e m gá è tú kààmà naa, kẹ́ẹ náa é siím̄.

9 Ním̄ gbḿ ge naa ní e a é tõoí ló belí nu e m gé émí gbò kpáí mái m ge siimài pọ̀.

10 Boo bée kọ sìgà nen é kọ, “Pọ́ọ̀l ólò emí gbele sấ sấ ló bel e a nyèè m a kpá, sõò tốó e sḿ ẹlẹ dìí ló à zùùgà vaá náa nyímá tḗ gè ló bel.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Nen e a íé bùlà naa vó á nyimá kọ mè kele á gé zẹ̀ẹ̀ nu e e émì m bẹẹ kpá tố́ó e bè é géí ló, nè nu e e náa tố́ó e e dìí ló kĩá.

12 Beele née gé zigà ge zọ̀ gbò e bà ólò lèèlà ba bá kuna ló à bè ge tú bẹẹ ló doolévá ló. Bà náa nyímá nu! Bà tú baála bá nòòmà kpãa e bà é tú ba ló doole ló, vaá bà tú kpãa e baala beè nòòmà baála báá beemá bel ló ba bá!

13 Sõò beele née kaagà zelí boo kpãa e Bàrì beè dò, sõò bẹẹ kààgà é gbẹa boo kùbmà kĩ e Bàrì beè dò nèi kọ é sí tóm iná, vaá bãànà boolo dìí gã́ bug gbò e Bàrì beè kọ é sí tóm iná ló.

14 Vaá tã́gíní bé e boolo dii gã́ bug gbò e Bàrì beè kọ é iná lóá, née zélì kĩ e Bàrì beè kọ é sí tóm íná boo tố́ó e e beè faalá Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst domaí lóá.

15 Vóá à naa, beele née ólò kààgà boo tóm e dõòna gbò beè sì, e bè á gé gã́ bug kĩ e Bàrì beè dò nèi kọ é sí tóm íná. Tãa vó, è ẹ̀b dẽe sĩ́ kọ boo tố́ó e bọọ zìgà é bọọá, mè beele é gboó láá palà ge sí kà zivè tồò tóm zẹ̀ẹ̀i, nyòòmà bé e Bàrì beè dò nè beele naa.

16 Tố́óá beele é gboó láá zelí boolo gé vee Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst m dõòna kà gbò kpá dó, vaá née é tú tóm e dõòna nen beè sí lọ̀l, kĩ e Bàrì beè dò nè nená, kààmà ka.

17 Kpá Káí kọ́ naa vó kọ, “Kọ̀láá nen e a é kààgà, á kààgà boo nu e Dõò ni náa.”

18 Boo bée kọ Bàrì náa tú nen e a leelà a bá, sõò nen e ẹlẹ leelà ní e a tú é.

2 Kọ́rìnt 11

1 À gá è leemám̄ gè kọ ó zẹ́ẹ́ nèm̄i deè kọ ḿ zẹ́ẹ́ ló bel gbálà ńkem, belí nen ból. Zẹ́ẹ́ nèm̄i deè.

2 M̀ ólò palà ge bùlài dì belí bé e Bàrì ólò bùlài naa, boo bée kọ boolo dii belii nvín pá nyáá e bè à gáà sí ló pá gbálà e nda beè tenií ló nè áá kóló t̃ẽènè kà dóm, naamá ẹlẹ, Kráìst.

3 Sõò pọ̀ siím̄ kọ bà é kyọi bùlà vaá naa kọ ó gá bọ́i ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo vaá ồòà kilma kĩ e Kráìst dì, belí bé e naanàa beè tú kyèèlè kẹ̀ẹ̀mà Ílv vaá naa kọ á sí pọ́lọ́ naaá.

4 Boo bée kọ ò valẹi bá sọi tọ deè nèi kọ̀láá nen e a dúí ló gé vee dõòna íb kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s, e a dú kele ló ní e beele beè vee. Vaá ò tui dõòna íb nyómá nè dõòna íb lé kpẹa e a dú kele ló ní e beele beè ló nèi vaá ò tuiá!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Níḿ bùlà kọ gbò e boolo kolìívá “kà pọ̀b kpãa gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa” èl kpãa nda.

6 Kà bè à dú kà kà kọ níḿ nyímà tḗ gè ló bel, sõò á gé naa vó m nyìmà nu e a kil ló Lé Kpẹa. È náa níí tẹlẹ bàlà kẽ nèi kọ̀láá tốó, m kọ̀láá sḭ́ deè.

7 É kọ m̀ náà pọ́lọ́ m ge tú nà ló kilma kẽ kọ bé boolo daaí boo, boo bée kọ m̀ vee Lé Kpẹa Bàrì nèi pọ́ì?

8 M̀ géè gḭ̃ímá ló na gbò bõòna ló Kráìsta m ge túva kpègè bá boo tốó e m beè di zẹ̀ẹ̀ boolo e m géè sí tómá.

9 Vaá boo tốó e m beè dìí ló vaá bíi kpègè à bãḿ lóá, níḿ beè tãage tọ́ọ̀ bọ̀ì kọ ó nveenii bá nèḿi. Pá vígà m Kráìst e ba è aa Masẹdónìà dù ní e ba è nèḿ kọ̀láá kà nu e a è dìḿ bíí ló é. Dì belí bé e bè níḿ beè dú nyèè tò nèi tốóá naaá, vóá bé e bè níḿ é dúná gé nyèè tò nèi tọ́ọ̀ dee naa é.

10 Kà kà bel Kráìst dìḿ m, vaá m̀ gé ló kà kà bel tốó e m kọ tọ́ọ̀ nen e a di zivè kà bálá sḭ́ Akáíà náa é láá kùviḿ vaá kọ ḿ gá kpọ́ mon naa vó.

11 É kọ m̀ kọ́ vóí boo bée kọ níḿ vulèi? Bàrì nyímá èl kọ m̀ vulèi!

12 M̀ é kil sḭ́ gè naa bé e m gé náaí, naa ní e na gbò e bà kọ baala gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀làa, náa é ie deè e a é náa kọ bà á kpọ́ mon kọ beele nè ọ̀và gé síè tóm m t̃ẽ̀ẽnè sḭ́ deè.

13 Gbòa níì kàà gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là nì--bà kpọ́á kyáá bel ló kọ baala ọ̀và. Bà gé kẹlẹi, naa ní e o é íei bùlà kọ bà gé síè tóm nèe Kráìst, vaá bà sẹlẹ ló belí kọ ọ̀và kàà gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là.

14 Á gá bọọi ló, boo bée kọ bãànà Sétàn ólò sẹlẹ ló belí kọ ẹlẹ nyómá tóm ẹ́ẹ́ dee.

15 Vóá à naa, náa é tavàlà ló pá a gbò tóm gè sẹlẹ ló belí kọ baala gbò tóm Bàrì e a lelà. Dee dee nvée bà é túá kpọ̀ té e a é gbõ̀ònà ló ba pọ́lọ́ bá tóm.

16 M̀ kpáá teníná gé boo kọ: Tọ́ọ̀ nen á gá túḿ kolmá ból. Sõò be à gá náa vaá ò iei bùlà naanii vó, tunaḿí gé dì belí nen ból, kọ bé m̀ láá kpọna gé mon gbálà ńkem dì belí na gbòa.

17 À dú kà kà kọ Dõò náa lẹẹ̀làḿ kọ ḿ kpọ́ mon naa vóí, sõò m̀ gé zẹ́ẹ́ ló bel belí nen ból m ge kpọ́ mon.

18 Tấgíní bé e gấ bug gbò nen tú pọ́ì nu bàlà booí kpọmá moná, nda é ni zẹ́ẹ́ kpọna gé mon belíva.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 Boolo dúì gbò nyìmà nu. Vó ní e a náa kọ ó valẹi bá sọi tọ deè nei gbò ból é!

20 Ò sọì tọ deè kọ kọ̀láá nen á lẹẹlài bel ló belí gbò gyóòlo, à bè ge túi démá, à bè ge kẹlẹi, à bè ge ẹ̀vii kilma kẽ, à bè ge nvèèmài lẹ́.

21 À dú nu kẹẹ́ nèm̄ ge zìgà kọ beele beè dú ból be sḭ́ beele née náa tọ́ọ̀ kà na gbò nuá. Kátogóí m̀ gé gboó ló bel belí nen ból, vaá m̀ é gboó taaá ló tú gbò nu e na gbòa taaá ló vaá tú kpọmá moná, kpọ́mána gé mon.

22 É kọ baala pá Híbrù? Nda pá Híbrù nà gé. É kọ bà dú Ízràẹ̀l? Nda dúnà gé Ízràẹ̀l. É kọ bà aa mana mana Ébràhàm? Nda aànà gé mana mana Ébràhàm.

23 É kọ bà gé sí tóm nè Kráìst? Nda síì tóm nè Kráìst èlva--m̀ gé ló bel belí nen dáa--nda síì agẹ tóm e a el ńbaála! M̀ sí gā́ bug tố́ó kpọ́gọ́lọ́ èlva, ním láá bugi gā́ bug tố́ó e bà ni bomím̄, vaá m fùl kố̀ò bá ú kà tồò tố́ó èlva.

24 Vòò tóm e gbò tule pá Júù ni kpọ́m̄ tub nè òb nè sḭ́ìna òb tóm té ló.

25 Taa tóm e gbò tule pá Róm̀ ni tú gbố́í bòmmàm̄. Ene tóm e bà ni tobmàm̄ dem. Taa tóm e mìàló ni eeàm̄ ló gbẹẹ sḭ́ pene, vaá ene tóm e faà eeàm̄ lóá. M beè gbẹa sḭ́ pene zivè bílá zìlà dee lọa bá.

26 Gbele tồò tố́ó boo nà kyẽè e m ni fùl kố̀ò bá kpóó ló múú nè bá gbò zib e bà ólò tú bá kpóó zìbmà nuá. M̀ fùl kố̀ò bá pá Júù e nda nè ọ̀và dúà ẽ̃èènè kà bon nè bá gbò e bè níì pá Júù nì. M̀ fùlgàgì kố̀ò gbẹa gbò bon kḭ̃ e gbò nen dì nè gbẹa boo kpáá bàlà ól kḭ̃ e gbò nen á gé nè gbẹa sḭ́ pene. M̀ fùl kố̀ò bá gbò e bà kpọ́á kyáá bel ló kọ baala gbò vígà m Kráìst.

27 M mon tãàgà gbẹa bá gè sí agẹ tóm. Gā́ bug bílá dee e bè ním̄ ólò daa. Gā́ bug tố́ó e bè ním̄ ólò ié gyā́á gè dè à bè múú gè ồ. Sìgà tố́ó m̀ ólò mà gbàà gyā́á vaá kyãàmà kóló kpá ló tõo kè tọ́ọ.

28 Vaá maaná lọl ló dénè na gbò nuí, dénè deeí m̀ dì e m gé bulà dénè gbò bồòna ló Kráìst, vaá à gboó dú nyèè tò nèm̄.

29 Tố́ó e ló ene nen ọọ m nyómá, à ólò belí ló nda ní e a ọọ é. Tố́ó e ene nen dọ, à tãagém̄ nyíe.

30 Be a dú gè kọ m̀ gé kpọ́ moná, m̀ é tú gbò nu e a zogè nà ọ́ọ́ ọ̀ọ̀ ló kpọmá.

31 Bàrì nè Tẹ̀ bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s, e a bọ́ ló lèèlà dọ̀ dèdè, nyímá kọ m̀ gé ló kà kà bel.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

32 Boo tốó e m beè di Damáskọ̀sa, nen e a géè bẹ̀l bálá sḭ́á, e a è di kè kẽ
Gbele Méné Arítàs beè tú gbò kù dẽe ló kpḗ dénè èèlè e a bã boná kọ bà á
siím̄,

33 sõò pá vígà m Kráìst beè túm̄ nvee m kùn vaá tú díí lul ló vaá tàvìm̄ tenmá
boo ene kà deè e a di gbàà kú gbọọ e a bééá tení ló boná vaá túm̄ tẹlẹ nvée.
M̀ gboó kìl ààe bá.

2 Kọ́rìnt 12

1 À dú kà kà kọ náa íe tọ́ọ̀ kà bélè e gè kpọ́ mon dọ nè nen, sõò m̀ é kil sḭ́ gè
kpọ́ mon. Vaá kátogóí m̀ é ló bel kilma ló nu e Dõò beè kùùlà zogèm̄.

2 M̀ nyímà ló ene kà gbálà e a dẹlẹ nyíe boo Kráìst, e òb nè ténì gbáá e a kil
nvéeá, Dõò beè faaláe nvee m ní e a égè taa kpãa káála (sẹ́ níí beè naaá
bàlà kẽ sẹ́ m nyómá à, nda ním̄ aa dee nyimá--áá Bàrì ní e a nyímá é).

3 M̀ kpáá kọná gé kọ Dõò beè faalá gbálài nvee ke tổò bò séi (sẹ́ níí beè naaá
bàlà kẽ sẹ́ m nyómá à, ním̄ aa deè nyimá--áá Bàrì ní e a nyímá é), vaá nu e
nená dấ gbẹa kḭ́é níì nu e nen gé láá baa tḗ nì. Gấ nen náa é láá kọá.

5 Nen e a dì belí vó ní e m é tú kpọmá mon é, sõò kilma kḭ̃ e nda nè ńda ló dì,
áá nu e a zogè kọ m̀ dú ọ́ọ́ ọ̀ọ̀ ló ní e m é tú kpọmá mon é.

6 Sõò be á beè kọ m̀ gbḭ́ ge kpọ́ mon, ním̄ gá è dú ból, boo bée kọ m̀ gá è ló
kóló kà kà bel. Sõò ním̄ é náa vó, boo bée kọ ním̄ gbḭ́ kọ tọ́ọ̀ nen á ẹ̀vìm̄
bọ̀ọ̀vẹ̀ boo bée nu e Dõò kùùlà zogèm̄ èlmà boo bée nu e bà moním̄ bá e m
gé náa nè nu e bà dấm̄ gấ e m gé ló.

7 Sõò kọ bé ním̄ bọọ gè tú gbele dŨùnè nu e Dõò beè kùùlà zogèm̄á dààmà
kpá ló boo, Bàrì à gboó ká tãàgà, e a belí zél gbẹ̀, gbẹẹm̄ ló. Nuí à gboó olòó
sí tóm belí nu e Sétàn lẹẹlàe kọ á olòó nèm̄ kpọ̀ té nè ge naa ní e bè ním̄ é
bọọ gè dàlà kpá ló boo.

8 Taa tóm e m ni tãàgà ló Bàrì boo nuí, vaá bànie kọ á tú nuí lọlim̄ ló.

9 Sõò Bàrì aalá nèm̄ kọ, “Sàn nyíe e m íèni ló gbõoma, boo bée kọ nà kpóó
ólò palà ge siá tóm m ọ́ọ́ ọ̀ọ̀ ló nen.” À é palà ge ẹẹlẹm̄ nyíe gè tú nà ọ́ọ́ ọ̀ọ̀ ló
kpọmá mon kọ bé kpóó Kráìst dim̄ boo.

10 Kà bè m tení bá ọ́ọ́ ọ̀ọ̀ ló, nvèèà lẹ́, tavàlà di tổò, bíígá ló, à bè tãàgà boo
bée Kráìst, nyíem̄ ẹẹ́, boo bée kọ tổó e lóm̄ ọọ, kpóó Kráìst agẹlẹm̄ ló.

11 M̀ ló bel belí nen ból! Boolo ní e o náànìì kọ ḿ naa vó é, boo bée kọ boolo
ní e o gá è beè leelam̄í é. Boo bée kọ kà bè ním̄ dú tọ́ọ̀ nu, gbò e boolo
kólììva “kà pọ̀b kpãa gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlàa” náa tổò kpãa nda m tọ́ọ̀ sḭ́ deè.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Gbò gấ bug tóm dũùnè e Bàrì beè tú nda simá èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀i m nà ge Ĩìmà sí nà tóm, náa zogè kọ nda nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà.

13 Mó sḩ deè ní e bá e m beè sẹ̀ẹ̀mài dú pọ́lọ́ èl ní e m beè sẹ̀ẹ̀mà na gbò bõòna lóá é? Sẹ̀ ge kọ nímm̄ beè tãagéi kọ ó tuí bọọ kpègè nveemai bá nem̄i? Be níá ní e a dú pọ́lọ́ e m beè siíi é, ò íái ló nèm̄i!

14 M kpenà ló lọ̀l kátogóí gè dù gé kãái ní e a égè taa tóm. Vaá nímm̄ bḩíná bọọ nvèè bá kpègè, boo bée kọ níì bọọ kpègè ní e a dim̄ bíí ló é nì, sõò boolo ní e o dim̄í bíí ló é. Boo bée kọ náa dú bíi kọ gbò pá nvín á gbḩ nu sẹlẹ kẽ sẹ̀ẹ̀ ba tẹ̀ nè ba kà; tãa vó, tẹ̀ nè kà ní e a dú bíi kọ bà á gbḩ nu sẹlẹ kẽ sẹ̀ẹ̀ ba gbò pá nvín é.

15 Kà bè m̀ kpḩ dénè kpègè e m íè vaá pee dénè nà tốó boo gè nvèè bá nè boolo, náa é biilém̄ nyíe. É kọ ò é gboó lọlii nu boo bé e o gá è vulem̄i naa boo bée kọ m̀ palà ge vulèi?

16 Ò é láá gboó zọm̄i monii kọ nímm̄ beè dú nyèè tò nèi. Sõò sìgà nen é kọ m̀ géè bìlài vaá kẹlẹi m ge gĩimái ló.

17 M mó sḩ deè e? É kọ à ié ene nen, e a di zẹ̀ẹ̀ gbò e m beè lẹ̀ẹ̀là máiá, e m beè gĩimái tení dúé ló?

18 M beè lẹ̀ẹ̀là Táítọ̀s mái, vaá m̀ lẹ̀ẹ̀lànà gé na kà vígà pá gbálà m Kráìsta biié ló. É kọ ò é kọ́i kọ Táítọ̀s beè gỨìmàèi? Ẹ̀ẹ̀ nè nda íè ĩẽènè íb bùlà nè lab dògò.

19 É kọ ò íèì bùlà kọ dénè tốó e e gé ló belí mè è gé kpènà bẹẹ bá kilma kĩ e boolo dii? Bàrì á sí nen di tõò nèi kọ è gé ló kà kà bel dì belí gbò e e gé sí tóm nè Kráìst, vaá kọ̀láá kà nu e e ólò naa, e pá nà kóò e m vulè, è ólò naa m ge nvèè bá nè boolo.

20 Pọ̀ siím̄ belí kọ, tốó e m é dú ináí ló kĩá, mè m̀ é monii m lab dògò e a é dú kele aa ló íb ní e m beè ié bùlà kọ ò é lávii, vaá boolo é monii nda m bá e a é dú kele aa ló ní e o beè iei bùlà kọ m̀ é dómá. À tõom̄ ló belí e m é monii m lab dògò kana, bẹẹ nyíe, sũg, pḩ, ge ló bel ló nen, ge bằ pílì ló nen, dàlà kpá ló boo, nè dùm laga laga.

21 Pọ̀ síim̄ belí kọ dõòna tốó e m é dúí ló mè ńda Bàrì e m gé tãàga lóí é kpáá síimàm̄ kẹẹ gbẹẹí kè sḩ, vaá m̀ é gboó bãàgà boo bée gbò e ba è sí pọ́lọ́ tốó e a kil nvéeá vaá tẹlẹ vóí bà gáà ọgá gé ló ba dùm e bè náa õoà, kúnà gằ, nè òòvà ló.

2 Kọ́rìnt 13

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Níí é égè taa tóm nà gè dù gé kãái. Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ, “Bàà nen à bè taa nen é élá nen di tồò ló nen e bà lóe bel ló kọ bé bel kálá bẽèe.”

2 Tố́ó e m beè dìí ló ní e a égè bàà tóm e m beè dù gé kãái tố́ó e a kil nvéeá, m beè dùùlà bá deè tố́ gbò e ba è sí pọ́lọ́ nè dénè na gbòa. Vaá kátogóí e bè ḿ géi lóí, m̀ gé kpáá dùùlàva bá deè tố́ na gé kọ, tố́ó e m é kpáá dù, m̀ é néva kpọ̀ té.

3 M̀ é náa vó boo bée kọ ò gbḭ́i ge monii nu e a zogè kọ Kráìst ní e a gé túm̄ lomá bel nèi é. A gè tú gbọọ gbọọ bá sii ló náa zógè kọ à zuugà; tãa vó, à zogè a kpóó èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ boolo.

4 Náa kal ló bée kọ lóe beè ọọ tố́ó e ba è káe kú té, kpóó Bàrì náa kọ á di dùm kátogóí. Beéle ge gbaa ló Kráìst náa kọ ló beele ọọna gé, sõò kilma kĩ e boolo dì, è zọ Kráìst di dùm tení dú ló kpóó Bàrì.

5 Ẹai bọọ ló m ge nyimá be ò dii e o gé dẹlẹi gé nyíe boo Kráìst. É kọ nóo nyímàì kọ Kráìst dìí m? Áá be kọ o ẹàì bọọ ló vaá ò monii kọ ò dọì.

6 M̀ gá bùlà kọ ò nyímàì kọ beele gáà dọ̀.

7 Sõò è ólò tãàgà ló Bàrì kọ ó gá síi pọ́lọ́, níì ge naa zogè kọ beele dú lèlà nì, sõò ge kọ á dú gè kọ mè ò naanii lèlà nu, kà bè à belí nu e bà é kọ beele lọ̀.

8 Boo bée kọ née gé láá naa tọ́ọ̀ kà nu e a é bé kà kà belí, sõò áá nu e a é nvèè bá nèe kọ á kil sḭ́.

9 Boo bée kọ à ẹẹlẹ̀i nyíe tố́ó e beéle ọ́ọ́ ọọ̀ ló náa kọ ló boolo á agà. Beéle tãàga ló Bàrì ge kọ boolo ó sii tóm ló bọọ èèlè.

10 Vó ní e a naa kọ ḿ emí kpáí mái boo tố́ó e bè m̀ gáà inai ló é, kọ bé tố́ó e m é dú, m̀ aa ló gè tú kói e Dõò beè nèm̄ siímai bá ló m agẹ bá. A beè nèm̄ kóií kọ ḿ nvèèmà bá nèi, níì ge kyọ̀mai sḭ́ nì.

11 Dee dee nvée, e pá nà vígà, á leèi! Sii tóm ló bọọ èèlè, tui nà dùùlà bá deè tố́, gbanii tố́ ló ene, tõonii m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló. Bàrì e a ólò vulèi vaá nèi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á zọi tồòà.

12 Kanai mon ene m bá bé e a bọ́ ló kọ gbò nvín Bàrì á kànà mon ene naa. Dénè gbò nvín Bàrì e bà di kĩí kanài mon.

13 Sàn nyíe bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst nè vùlà súú dẽe ló Bàrì nè gbaa ló Nyómá Káí á zọ̀ dénè bọ̀ì tồòà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Galésìà

Galésìà 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, e nà ge dú nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà náa dú nu e a è dú m tọ̀ nu gbò nen, à bè kọ a è tení bá ene nen, sõò a è dú bá Jíìzọ̀s Kráìst nè Bàrì Tẹ̀, e a beè kẽée lọl ke mà ú.

2 Dénè pá vígà m Kráìst e bà di kĩí gé zọ́m̃ lẹẹ̀là kànà mon kól má boolo e o dìí gbò bõòna ló Kráìst e a di Galésìà:

3 M̀ gé ban kọ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò, á iéi sàn nyíe ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

4 Kráìst beè di boo ge dùùlài lọl bá na kà pọ́lọ́ bàlà booí vaá ú boo bẹẹ pọ́lọ́, dì belí bé e a è dú bùlà Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, kọ á naa.

5 Naanii é leelà Bàrì dọ̀ dèdè! Á dì naa vó.

6 À dú nu e a bọọ ló nda kọ boolo gbẹ́ai kóló káb dẽeí sãanai bá ló Bàrì, e a beè tú sàn nyíe e Kráìst íe kolmái, vaá gé tui dõòna kà lé kpẹa.

7 Níì ge kọ à íe dõòna kà lé kpẹa e a dì nì, sõò nu e a kọ́ ḿ kọ́ vó kọlà kọ sìgà gbò dì e bà gé tãagéi vaá gbḩ ge kyọ̀ Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst.

8 Sõò á leemá à dú kọ beele à bè kọ ene kà nyómá tóm e a aa káála ní e a dú gé vee lé kpẹa nèi é, vaá à dú kele ló ní e beele beè zẹẹ́ ló nèiá, Bàrì á tumí pọ́lọ́ múú kyáá nèe!

9 E beè kọ́ vói nèi dõòna tóm, vaá nda gé kpáá òòànà gé boo nèi kátogói, kọ: Be à íe nen e a vee dõòna kà lé kpẹa nèi, vaá à dú kele ló ní e o beè zẹẹ́ tuiá, Bàrì á tumí pọ́lọ́ múú kyáá nèe!

10 É kọ mon belí tõoí tố belí bé e m gé gbḩ kọ gbò nen á lèèlàm̃? Níì vó nì! Bàrì ní e m gé gbḩ kọ á lèèlàm̃ é! Be m géè gbĩ gbḩ bé e a é náa vaá gbò nen leelàm̃, ním̃ gá è beè dú gyóòlo Kráìst.

11 M̀ gbḩ kọ ó palà ge nyimai, e pá vígà, kọ Lé Kpẹa e nda gé veeí náa dú nu e a aa bá nen,

12 boo bée kọ nda ním̃ beè ié Lé Kpẹaí lọl bá nen à bè kọ à íe nen e a beè noomàm̃, sõò Jíìzọ̀s Kráìst ní e a beè kùùlà Lé Kpẹaí nèm̃ vaá kọ ḿ nyimá ló é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 O beè dãi nu e m beè olòó naa boo tốó e m beè tú nà ló nè ge tãaga ló Bàrì m sḿ deè pá Júùa, bé e m géè biigè ló bồòna ló Bàrì zelmá kẽ vaá pìigà ge kyọ̀ sḿ naa.

14 Nda beè palà tú gbele tồò pá ńda gbò tẽeá kẽ m nàà nu e a kil ló gè fã̀ Bàrì m sḿ deè beele pá Júù. M beè palà ge ié tàn ge sẹlẹ dénè dò bá nu bẹẹ gbò nómá tẹ̀, vaá dàlà toolá ból.

15 Sõò Bàrì beè sàm̃ sẹlẹ́ kele domá tã́gíní bé e m beè di gbàà nà kà, vaá à gboó kolím̃ tení dú ló a sàn nyíe. Boo tốó e a léémáe

16 gè tú a Sã́ná tẹlẹ bàlà kẽ nèm̃ kọ ḿ nyimáe ló, kọ bé m̀ láá vee Lé Kpẹa e a kilíé ló nè gbò e bè níì pá Júù nì, ním̃ beè gé sí ló tọ́ọ̀ nen kọ á nèm̃ dùùlà bá deè tố,

17 à bè ge zẹẹ́ sí Jerúsàlẹ̀m gé mòn gbò e ba è gyàà sḿ kẽ nda dú gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà. Tãa vó, m beè gbẹá t̃ẽènè tốóá má sḿ Arébìà. À fẹẹgẹ̀ ló, m̀ òòa kẽ kil Damáskọ̀s.

18 Tốó e taa gbáá ni tení, m̀ beè gboó sí Jerúsàlẹ̀m gé mòn Pítà, vaá tõoé ló òb nè vòò dee.

19 Ním̃ beè mòn tọ́ọ̀ kà na gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlàa. Áá Jém̀z, e a dú vígà bẹẹ Dõò, ní e a dú dõòna nen e m beè kpáá mòn e.

20 Bàrì nyímá nu e m gé kọ́ nèií kọ ním̃ gé kpọ́ kyáá bel.

21 Tốó e a lée, m beè gboó bã bálá sḿ Sírìà nè Selésìà.

22 Tốó e m gé kọ́á, gbò e ba è diga gbò bồòna ló Kráìst e a di Judía gáà beè nyimam̃ ló.

23 Áá gè dã gé kọ: “Nen e a géè biigèi ló vaá gbḭ́ gè kyọ̀ sḿ gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Kráìsta dì kátogóí e a gé vee kọ gbò nen á dẹlẹ́e nyíe boo,” ní e ba ni dã́ é.

24 Ba beè gboó lèèlà Bàrì boo bée nda.

Galésìà 2

1 Tốó e òb nè ténì gbáá ni tení, m beè gboó ooa kẽ sí Jerúsàlẹ̀m, Baanàbàs nè m̀m̀. M beè faalana gé Táítọ̀s.

2 Bàrì beè kùùlà nèm̃ kọ ḿ sì, vaá boo bée vó, m̀ gboó sì. M beè baa dẽe gbò e bà di bồòna ló Kráìst kĩé, boo kà lèlà bá Lé Kpẹa e nda gé vee nè gbò e bè níì pá Júù nì. Èlmà tồò, m beè bã ló ba gbò tule e bà ólò palà ge nvèè ka ló,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

vaá aa deè baa tḗ dénè ẹ̀ẹ̀ nèva kĩ e áá baala dì, boo bée kọ nímm̄ beè gbḭ́ tọ́ọ̀ nu e a é náa kọ dénè tóm e m gé sí, à bè ní e m ni sí tenmá, á dú pè.

3 Táítọ̀s e a beè dìm̄ lóí beè nen Gríìk, sõò bãànà vó, gbò tuleí náa beè gboó gé tú bá kpóó siimáe kọ bà íè ge koóe,

4 náa kal ló bée kọ kélè gbò géè zèl kọ bà íè ge naa vó. Na gbò beè gẹẹlẹ ló bãí zẹ̀ẹ̀ m ge sẹlẹ ló kọ baala zọèi dẹlẹ̀è nyíe boo Kráìst, boo tố́ó e bà géè gbḭ́ gè ẹ̀b íb dì pọ́ì e beele íè m gè gbaa ló Kráìst, nyòòmà bé e a é náa vaá bà túèi nveenìe kè bá gyóòlo.

5 Sõò née beè nèva tọ́ọ̀ kà foga deè kọ baala á kọ́ nu e beele é náa nèi, nyòòmà bé e a é náa vaá ò láá kilii sḭ́ gè iei Lé Kpẹaí m a lèlà.

6 Na gbò tule, e baala náámá gbò e bà palà ge nvèè ka lóí, náa beè ié tọ́ọ̀ kà ãa nu e bà láá tẹlẹ ló kọ nímm̄ beè noomà. (Kọ̀láá nu e gbò tuleí beè zẹ́ẹ́ dù náa bọọ ló nda. Bàrì náa ólò sà sḭ́ nen.)

7 Tãa gè tẹlẹ̀ ãa nu ló, ba beè mòn vaá nyimá kọ Bàrì beè lẹ̀ẹ̀là nda kọ ḿ vee a kpẹa nè gbò e bè níì pá Júù nì, belíná gé bé e a beè lẹ̀ẹ̀là Pítà kọ á vee nè pá Júù naaá.

8 Boo bée kọ Bàrì e a beè nè kpóó Pítà kọ á dú nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà má pá Júùa ní e a nenà gé kpóó nda kọ ḿ dú nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà má gbò e bè níì pá Júù nì e.

9 Boo tố́ó e Jémz̀ nè Pítà nè Jọ́ọ̀n, e gbò nen beè ẹ̀bva belí gbò e bà dú bã̀ e a di ló bõòna ló Kráìsta, ni mon íb sàn nyíe e Bàrì tẹ́lẹ boo nda, ba beè gboó tú kpáí bá Baanàbàs nè nda m ge zààvàí ló nveea zẹ̀ẹ̀, vaá kọ beele é kpee sḭ́ ló gbò e bè níì pá Júù nì, boo tố́ó e baala gé kpeelìè sḭ́ ló pá Júù.

10 Áá nu e ba è bḭ̃náí bá beè kọ̀là kọ é olòó kẽea boo gbò tãa, e a dúná gé kà lèlà bá nu e a beè olòó palà ge tàn nda gè naa.

11 Tố́ó e Pítà dú iná Ántìọ̀k, m beè dọ̀e sḭ́ kanáe, boo bée kọ a beè naa nu e a bḭ́íná gè kọ́e bel.

12 Dénè gbò dee e Jémz̀ gáà beè lẹ̀ẹ̀là tọ́ọ̀ nen domá Ántìọ̀ka, Pítà beè olòó zọ̀ gbò e bè níì pá Júù nì deá gyã́á. Sõò à gé mon gé gbòa, à gboó kpòòlà ló lọl ló gbò e bè níì pá Júù nì vaá náa zọnàva deá nu, boo bée kọ pọ̀ beè siíe ló pá Júù e bà nóomà kọ nen Júù á gá zọ̀ nen e bà gáà kooe naaá tọ́ọ̀ íb nu.

13 Na gbò vígà m Kráìst e bà dúna gé pá Júùa beè gboó zọ̀nàe gé tob kìià, naa ní e bãànà Baanàbàs beè zọ̀va tuna gé dẽe nen naamá vó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Sõò tốó e nda monì kọ nu e bà gé náa náa lelà, nè ge kọ náa zọ̀ kà kà bel e
Lé Kpẹa nóomà gbaá ló, m beè gboó gbẹá kè sḯ dénè ọ̀và kọ́ nè Pítà kọ, “Be
olo, e o dú nen Júù, láá maaná kĩé lọl vaá tõo belí nen e bè níì nen Júù nì, éé
náá vaá olo ò gbḯ gè tú bá kpóó siimá gbò e bè níì pá Júù nì kọ bà á tõo belí
pá Júù e?”

15 À dú kà kà kọ beele beè mèà vaá dú pá Júù. Née beè mèà vaá dú “gbò
pọ́lọ́, e bè níì pá Júù nì” belí bé e beele kólìva naa.

16 Sõò è nyímà kọ níì bé e nen láá sẹlẹ Log naa ní e a é náa vaá Bàrì léevèe
bel é nì. Tãa vó, áá gè kọ nen dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s Kráìst ní e a é náa kọ Bàrì
á leevèe bel é. Vaá beele beè gboó dẹlẹna gé nyíe boo Jíìzọ̀s Kráìst kọ bé
Bàrì léevèi bel tení dú ló bẹẹ gè dẹlẹ nyíe boo Kráìst, e bè náa é dẹẹa boo bé
e e láá sẹlẹ Log naa. Boo bée kọ Bàrì náa é léevè bel tọ́ọ̀ nen kọ à láá sẹlẹ
Log.

17 Be kóló gè kọ beele gé piigà kọ Bàrì á leevèi bel tení dú ló bẹẹ gè gbaa ló
Kráìst ní e a gboó tunái naamá “gbò pọ́lọ́, e bè níì pá Júù nì” e, é kọ Kráìst
gáà du gé nen e a gé lẹẹlà pọ́lọ́á? Á lọ̀!

18 Be nda kpáá gé tõo tḗ kẽ gbò nàà nu e nda beè tãa bá uulá kẽá, na tóm ní
e m dú nen e m gé gbáálá Log é.

19 Boo bée kọ nda nè Log tõoà belí íí nen e bè á géná kè bá Log, vaá é Log ní
e a beè fẹ́m̄ é. M̀ dú íí kilma kĩ e Log dì, kọ bé m̀ láá tõo dùm nè Bàrì. Nda
beè zọ̀ Kráìst ú gbẹa boo bàà gbànà té, tốó e ba è káeá,

20 vaá be à dú ge kọ m̀ di dùm kátogóí, náa dúna kọ nda ní e m di dùm e, sõò
Kráìst ní e a di dum m̄ím̄ é. M̀ tú ge dẹlẹ nyíe boo Sấáná Bàrì e a beè vùlèm̄
vaá úm̄ boo tõoma m na kà dùm e nda di m kátogóí.

21 Nda ním tom gè kìn sàn nyíe Bàrì. Boo bée kọ be o kọ́i kọ mè bé e nen láá
sẹlẹ Log naa ní e a é náa vaá Bàrì léevèe bel é, na tóm ò gé kọ́i kọ ú e Kráìst
beè ùa náa dọ tọ́ọ̀ kà bélè!

Galésìà 3

1 Boolo, pá Galésìà, e a beè dú gè palà ge baái dẽe kọ dẽei á tùlà bé e Jíìzọ̀s
Kráìst beè ú gbẹá boo bàà gbànà té naa, vaá belí nu e a dìí ke gbàà e o gé
monmai dẽe, mée ní e a gboó túi sẹlẹ èla zẹẹgẹ é? Ò dúì ból!

2 Ni élai vó, mè nda á zẹẹ́ bĩinái: É Nyómá Káí e Bàrì beè nèiá, é kọ à dú boo
bée bé e o sẹlẹ̀ì Log naanii, sẹ̀ à dú gé boo bée bé e o dấì Lé Kpẹa vaá zigai
ló naanii é?

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Naa kọ ò bọọ gè dui gé ból? O beè tui Nyómá Bàrì daamai togó. Naa kọ a
lée tốó e o é gboó gé tui boólo ló simai ní e a sígá lọlií dẽe?

4 O ténii bá gbele tồò nu. Naa kọ dénè ẹẹ̀ peí ló? Sõò nda gáà zìgà kọ à peí
ló!

5 É kọ bé e o láá sẹlẹi Log naanii ní e Bàrì élá boo nèmài Nyómá Káí vaá simá
tóm dṹùnè zẹ̀ẹ̀i é, e bè níì bé e o dấì Lé Kpẹa vaá zigai ló naanii nì?

6 Ni kẽeaí boo nu e a beè naaá ló Ébràhàm. Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa, “A
beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá Bàrì à bugié ló naamá lé lab dògò.”

7 Níé gé náa kọ é nyimá kọ gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e bà dú pá nvín
Ébràhàm e.

8 Kpá Káí beè gyà sḭ́ mòn kọ Bàrì é beè leevè bel gbò e bè níì pá Júù nì tení
dú ló ba gè dẹlẹ́e nyíe boo, naa ní e a beè zẹẹ́ vee Lé Kpẹaí nè Ébràhàm kọ,
“Bàrì é tění dú ló olo vaá tãanè dee bá dénè gbò nen.”

9 Ébràhàm beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá Bàrì à gboó tãanèe dee bá. Boo bée
vó, Bàrì tấanènà gé dee bá dénè gbò e bà dẹlẹ́e nyíe boo belí Ébràhàm.

10 Pọ́lọ́ múú kyáá di ló dénè gbò e bà m̀mè bùlà boo gè sẹlẹ Log. Boo bée kọ
Kpá Káí kọ́, “Pọ́lọ́ múú kyáá dí ló kọ̀láá nen e bè náa kil sḭ́ gè olòó naa dénè
nu e ba è emí m Kpá Log.”

11 À palà ge dọ bàlà kẽ kátogói kọ Bàrì náa élá boo bé e tọ́ọ̀ nen láá sẹlẹ Log
naa vaá leevèe bel, boo bée kọ Kpá Káí kọ́, “Nen e a dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá
Bàrì à gboó leevèe bel é di dùm.”

12 Nu e Log bḭ́íná kọ nen á naa nè ge dẹlẹ nyíe boo Bàrì níì t̃ẽènè kà nì. Boo
bée kọ Log kọ́, “Kọ̀láá nen e a náa dénè bé e Log kọ́ é dí dùm tenmá ló vó.”

13 Kráìst áálái lọl kè bá pọ́lọ́ múú kyáá e a zọ Log gbá tọ, tení dú ló gè tú ńlẹ ló
toomá pọ́lọ́ múú kyáá boo bée beele. Boo bée kọ Kpá Káí kọ, “Pọ́lọ́ múú kyáá
di ló kọ̀láá nen e bà túe komí boo té.”

14 Kráìst beè naa vó kọ bé tấáná dee bá e Bàrì beè zìgà nè Ébràhàma tění
domá ló ẹlẹ, Kráìst Jíìzọ̀s, vaá inana gé ló gbò e bè níì pá Júù nì, naa ní e
beele é láá ié Nyómá Káí e Bàrì beè zìgà nèiá tení dú ló gè dẹlẹ́e nyíe boo.

15 Pá vígà, m̀ gé tú nu e gbò nen ólò naa dòmà bá nu nèi. Tốó e bãànà nen ni
ló a dee dee nvée bel boo ene kà nu lọ̀l, vaá bà tenmá, tọ́ọ̀ nen náa ólò làb lọl
kẽ à bè ge tẹlẹ̀ nu ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Ébràhàm nè ene kà nvín e a é beè mea m a kúúlí ní e Kpá Kái kọ́ nèi kọ Bàrì beè zìgà nuí nè e. Náa kọ́ nèi kọ, mè tố́ó e Bàrì zigà nuí, mè a beè kọ, “M̀ zigà nè gbò pá nvín e bà é beè mea m o kúúlí,” vaá belí nu e bà é gboó gé kọ à kuu gbele tõò pá a nvín, sõò à kọ́, “M̀ zigà nè nvín e a é beè mea m o kúúlí,” e a náa kọ kóló tẽènè kà a nvín ní e zìgà nuí kuu é, vaá níé Kráìst.

17 Nu e m gé kọ́ kọ̀là kọ Bàrì beè zilá zíl gbaa ló nè Ébràhàm vaá zìgà zìgà kọ à é sẹlẹ̀è. Log, e zíl e Bàrì beè ziláí tú nu e a é tóólá bóó nè tub nè òb (430) gbáá nomáí, náa é láá dù gé gbaalá zíl gbaa ló e Bàrì ni ténmáí vaá naa kọ Bàrì á gá naana nu e a beè zìgà.

18 Be à dú gè kọ bé e nen láá sẹlẹ Log naa ní e Bàrì nemàe nu é, na tóm náa kọ náa nenàe nuá tenmá sḩ deè e a é bélí nu e a beè zìgà nèe. Sõò Bàrì beè zìgà nu nè Ébràhàm, vaá à gboó nèe nuá pọ́ì.

19 Vaá éé ní e a náa kọ Bàrì á nè Log é? Bàrì beè nè Log, boo tố́ó e a ni zigà nu lọ̀l, kọ bé tố́ó e gbò nen é sí pọ́lọ́ bà nyímá kọ bà a gbáàlàè Log Bàrì. Vaá a è kọ Logí é dí kẽ dọ̀mà tố́ó e nvín e ba è zìgà nu nè, e a é mea kúúlí Ébràhàmi, é dú. Gbò nyómá tóm ní e ba è faalá Logá domá é, vaá ba è nè Logá tenmá bá nen tén dẽe.

20 Sõò nen tén dẽe náa ólò dú bíi ló nàà nu áá nen; vaá Bàrì dì áá ẹẹ̀.

21 É kọ vó gboó dú gè kọ mè Log Bàrì gé bé gbò nu e Bàrì beè zìgà? Á lọ̀! Boo bée kọ be log e nen beè ié beè dú ní e a nè dùm, kọ̀láá nen e a sẹlẹ́e gá è beè láá ié lee léé bel kè sḩ Bàrì.

22 Sõò Kpá Kái gbá dénè bàlà boo bõonè kọ bà di kpọ́gọ́lọ́ bá pọ́lọ́ lab dògò, kọ bé Bàrì tú gè kọ nen dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s Kráìst naamá nu e a é élá boo tumá nu e a beè zìgàa nè gbò e bà dẹlẹ́e nyíe boo.

23 Sõò kọ bé à kalá dọ̀ tố́ó e gbò nen dalà togó dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s Kráìst, e beè di kpọ́gọ́lọ́ kè bá Log, e e géè ẹ̀bmà dẽe tố́ó e Bàrì é tú bé e e é dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s Kráìst naa tẹlẹ bàlà kẽ nèi.

24 Log géè gboó lẹẹ̀lài bel ló dọ̀mà tố́ó e Kráìst dú, kọ bé Bàrì léevèi bel tení dú ló gè dẹlẹ́e nyíe boo.

25 Kátogói e a ni dú tố́ó e a dì nè gbò nen kọ bà á dẹlẹ nyíe boo Kráìsti, Log náa gé lẹẹlànài bel ló.

26 Ge dẹlẹ nyíe boo Kráìst Jíìzọ̀s ní e a tú dénè bọ̀ì e o gbáàìé ló naamá pá nvín Bàrì e.

27 Boo bée kọ dénè bọ̀ì, e ba beè tú múú logmái nveenií m ge gbaa ló Kráìst, o dúì gbò e o ni túi láb Kráìst.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 Kátogói tọ́ọ̀ kà kele á génaí zẹ̀ẹ̀ kọ na gbòi dú pá Júù vaá na gbòa níì pá Júù nì, à bè ge kọ na gbòi dú gbò gyóòlo vaá na gbòa à dú gbò e bà di pọ́ì, à bè ge kọ baalaí dú gbò gbálà vaá na gbòa à dú gbò bia. Dénè bọ̀ì gbáai ló Kráìst Jíìzọ̀s vaá dui ẽẽènè kà.

29 Be ò dii nei Kráìst, níé túi naamá pá nvín Ébràhàm, e a náa kọ nu e Bàrì beè zìgàa kuúi.

Galésìà 4

1 Nu e m gé kọ́ kọ̀là vóí: Nen é láá ié nvín e dénè a gyọ́ e a íe kuu bá, sõò boo tố́ó e nvíná di di ńkem, naa kọ à gáà tùlà ní e bà é valẹ tú gyọ́á nèe, tọ́ọ̀ nu e nvíná íe e a zógè kọ à dú kele ló gyóòlo á gé.

2 Boo tố́ó e nvíná gáà bọọ̀ tùlà, bà é túe sẹlẹ kè bá gbò e bà é búmáe vaá kù dẽe ló a gyọ́ dọ̀mà dee e a tẹ̀ beè sẹlẹ naamá dee gè gboó nèe gyọ́ e a kuúe.

3 Vóá bé e a dì naa ló beele é. À íe tố́ó e beele beè dì belí gbò pá nvín vaá dú gyóòlo nè gbò nyómá e a gé bẹl bàlà booí.

4 Sõò tố́ó e Bàrì bugi a tố́ó egè, a beè gboó lẹ̀ẹ̀là a Sấáná domá. A Sấánáí beè mea gbàà kà vaá mèà dọ kè bá Log,

5 kọ bé à áálá gbò e ba è di kè bá Log, vaá naa ní e Bàrì é túi naamá pá a nvín.

6 Boo bée kọ ò dúì pá a nvín, Bàrì beè gboó lẹ̀ẹ̀là Nyómá e a aa bá a Sấáná kọ á tõo m bẹẹ nyíe, Nyómá e a olòó tõoí m kolíe kọ, “Tẹ̀, nà Tẹ̀.”

7 Kátogói o dú nvín. Nóo dúnà gyóòlo. Vaá be o dú a nvín, Bàrì é tú dénè gyọ́ e a kuu gbò e bà dú pá a nvín nèni.

8 Tố́ó e a kil nvéeá, e bè nóo beè nyimai ló Bàrìa, o beè dui gyóòlo nei gbò ńbàlì e bà dú íí.

9 Sõò kátogói e o ni nyímai ló Bàrìi--sẹ̀ ḿ kọ, kátogói e Bàrì ni nyimái lói--éé náa vaá ò gé kpáá ooaí kẽ nyoonei gbò zùùgà nyómá e bélè á gé ló, e bà gé bẹl bàlà booí é? Éé náa ò gbĩi gè kpáá ooaí kẽ gé dui gyóòlo neíva é?

10 Boolo íèì gbò dee, nè gbò ḗ, nè gbò tố́ó e a di ló gbáá, nè gbò gbáá, e boolo sẹlẹi kái.

11 Pọ̀ síi nda lói vaá belí bé e dénè tóm e nda ni síí zẹ̀ẹ̀ peí ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 M̀ gé baníi, e pá vígà, kọ ó tõonii belii bé e nda dì naa, boo bée kọ nda è aa ló bé e nda beè olòó dì naa vaá gé tõo belí bé e boolo dii naanii. Ò gáà beè naanii tọ́ọ̀ kà nu e a kyḗm̄.

13 Ò nyímàì kọ kà túá ból e m beè vee Lé Kpẹa nèiá, mè zọ̀ ló ní e a beè faalám̄ inmaí ló é.

14 Vaá náa kal ló bée kọ nà zọ̀ ló beè dú nyèè tò nèi, nóo beè ẹvím̄i tẹlẹí kẽ, à bè ge kinám̄i. Tãá e o náanìì vó, o beè túm̄i vaá belí bé e nyómá tóm Bàrì ní e a dúí ló é--kà sḭ́ o beè túm̄i belí bé e o monii Kráìst Jíìzọ̀s.

15 Kátogóí, é dénè zààvà e a beè dìí m̄á zaà e? Nda é láá palà ge kọ́ nu e a kil ló tọ́ó e m gé kọ́á kọ, be á valí, kà bè a beè dú ní e a bḭ́íná kọ ó lọai dẽe ból nem̄i, ò gá è beè naanii.

16 Naa kọ, bé e m ló kà kà bel nèiá, m dú bọọ nen ọ́b?

17 Na gbò e bà gé íe tàn kìlmàí lóá náa íe bùlà e a é léeí ló. Áá nu e a biíva kọlà bé e a gá náa vaá bà fulíi lọl nvée nda, naa ní e boolo é íei tàn ge nyooneíva.

18 À dú lé, kọ̀láá tọ́ó, kọ bọọ tàn á dú tàn e a nyoone gè naa lé nu; náa fula boo áá tọ́ó e nda dìí ló.

19 Pá nà lé nvín! Dõòna tóm na gé, ḭ̃ẽènè íb bé e kà e a gé num nvín ólò ié zọ̀ naa, vóá bé e boolo dii e o gé zọi nda naanii é, dọ̀mà tọ́ó e o é túi láb Kráìst nveaí m.

20 Be m beè dìí ló kátogóí, à gá è leemám̄. Be à sẹlẹ m̀ gá è gboó tú dõòna bá lomá bel nèi. Ním̄ nyímà kà bé e m gá náa kìlmàí ló!

21 Nda á zẹẹ́ bḭ̃íná boolo, e o gbḭ́ì ge dií kè bá Log, kọ: É kọ boolo nóo dḭ́ì nu e Log kọ́?

22 Nu e bà émí m Log kọ́ nèi kọ Ébràhàm beè ié bàà kà nvín pá gbálà. A beè bòn ene ọ̀và gbàà pá bia e a è bèè gyóòlo, à bòn ńna ọ̀vàa gbàà pá bia e bè náa è bèè gyóòlo.

23 Nvín e a íé gbàà pá bia e a beè dú gyóòloá beè dọ kẽ mea gbàà a kà. Sõò nvín e a íé gbàà pá bia e bè náa beè dú gyóòloá náa beè dọ kẽ mèà; ẹlẹ beè mèà aa m zìgà nu Bàrì.

24 Gbò nuí íegi nu e bà kọ̀là. Pálàa kà pá biaí élá dọ̀ bàà kà zíl gbaa ló e a dì. Bée pá bia e a beè elá kè bá gyóòlo màn nvín vaá pá a nvín a dú gyóòloá kọlà Hágà. Ẹlẹ ní e a élá dọ̀ na kà zíl gbaa ló e Bàrì beè nè gbẹá boo Gù Sáínàìa é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

25 M na sḯ deèi Hágà doga di tồò Gù Sáínàì e a di Arébìà, vaá bà é láá túe
doole ló bé e bon Jerúsàlẹ̀m dì naa dee nieí, e dénè gbò e bà dṹùnàe nè ẹ̀ẹ̀
di m díí bọ́b gyóòloí.

26 Sõò na kà Jerúsàlẹ̀m e a di gbàn deèa dì belí pá bia e bè á gé kè bá díí bọ́b
gyóòloí, vaá ẹlẹ ní e a dú beéle kà e.

27 Boo bée kọ Kpá Káí kọ́: “Ố kààgà, e olo pá bia e o dḯì, olo pá bia e bè nóo
íè nvín! Vulí kpấ ẹ́ẹ́ nyíe, e olo e bè ò gáà nyima nu e zọ̀ nvín kọla tọ́ọ̀ dee!
Boo bée kọ pá bia e dóm beè kìna a íe nvín èlmà pá bia e dóm nè ẹ̀ẹ̀ dìà.”

28 Kátogóí, e pá vígà, boolo dúì gbò pá nvín e Bàrì íe lọl m a zìgà nu, belí bé e
Áízèk beè mèà aa m zìgà nu Bàrì naaá.

29 Sõò dì belí bé e a beè dì naa tố́ó bà Áízèka, e nvín pá gbálà e a beè dọ kẽ
mea gbàà a kàa beè biigè ló nvín pá gbálà e a beè mèà aa m bùlà Nyómá
Bàrìa, vóá bé e a dìnà gé naa dee nieí é.

30 Vaá éé ní e Kpá Káí kọ́ é? À kọ, “Kpó pá bia e a dú gyóòloá nè a nvíná
ààmà, boo bée kọ nvín e a dú gbàà pá bia e a dú gyóòloá náa é zọ̀ nvín e a
dú gbàà pá bia e bè níì gyóòlo nìa dea gyọ́.”

31 Boo bée vó, e pá nà vígà, beele níì gbò pá nvín e e aa gbàà pá bia e a dú
gyóòloá nì; tãa vó, beele gbò pá nvín e e aa gbàà pá bia e bè níì gyóòlo nìa.

Galésìà 5

1 Kráìst beè túi lọl bá díí bọ́b vaá kọ é di pọ́ì. Boo bée vó, elai agalai vaá ó gá
dunai gyóòlo.

2 Nda, Pọ́ọ̀l, gé palà ge kọ́ nèi kọ be ò sọi tọ deè kọ bà á koolìèi, mè níé náa
dẽe kọ boolo nóo íèì tọ́ọ̀ kà bélè lọlii ló Kráìst.

3 M̀ gé kpáá ãane kọ̀láá nen e a sọ tọ deè kọ bà á koolìèe kọ, be vó, á mòn kọ
à sẹlẹè kọ̀láá kà nu e ba è emí m Log.

4 Dénè boolo, e o gé túi gè sẹlẹ Log naamai sḯ deè e o gé gbḯmai kọ Bàrì á
leevèèi bel, ò fulàì aalii nvée Kráìst. O dọi aalii m sàn nyíe Bàrì.

5 Tãa bá beele, Nyómá Káí néi ból dẽe sḯ kọ Bàrì é léevèi bel tení dú ló bẹẹ gè
dẹlẹ nyíe boo Kráìst.

6 Boo bée kọ, tố́ó e e gbáa ló Kráìst Jíìzọ̀s, ge kọ bà koói à bè kọ bà náa koói
náa íe tọ́ọ̀ nu e a náa. Áá nu e a íe bel kọlà ge dẹlẹ nyíe boo Kráìst, e a dú ní
e a é dọ bàlà kẽ tení dú ló bẹẹ vulà súú dẽe ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Ò géè palà ge naanii! Mée ní e a kpegíi vaá kọ ó gá gbannai tố ló kà kà bel é?

8 Nu e a kólíi ból nyíe lọl boo kà kà belí náa aa bá Bàrì e a beè kolíi.

9 Bà kọ́, “Gbálà ńkem nu e a ólò gbuuve fétúlú ní e a ólò gbuuve zivè kpò fétúlú lọa bá é.”

10 Sõò kilma kĩ e nda nè ńda ló dì, bẹẹ gè gbaa ló Dõò náa kọ nyíem̃ á palà ge àgàlàí boo kọ nóo é íei bùlà e a dú kele, nè ge kọ Bàrì é kpọ́ té ló nen e a gé tãagéi, kọ̀láá íb nen e a dú.

11 Kilma ló nda, e pá vígà, be a beè dú kà kà kọ nda dì e nda gé vee nè gbò nen kọ à dú bíi kọ bà á kòòà, é kọ boolo bulàì kọ bà gá è kpáá biigèm̃ ló belí bé e bà gé náaí? Be a beè dú kà kà naa vó, nu e a gé tãagéva e a di ló bé e nda gé vee ú e Kráìst beè ú boo bàà gbànà té naaí náa gá è dìnà.

12 Tãa bá gbò e bà gé tãagéiá, nda gá è kọ́ baala á lele bá gé kòòà m sḩ́ deè e bà náa é bonna nvín!

13 Tãa bá boolo, e pa nà vígà, Bàrì beè kolíi kọ ó dii pọ́ì. Sõò ó gá kọi kọ Bàrì beè kọ ó dii pọ́ì vaá ò gboó gé naanii kọ̀láá bé e tàn e a di m bọọ nom kpá ló lẹẹlài naa. Tãa vó, ò olòó sii tóm nei ene m vulà súú dẽe ló.

14 Boo bée kọ dénè Log bố́óná di m kóló ene kà lẹẹ̀lài, e a kọ́, “Vùlè o nen belí bé e o vulè o ló naa.”

15 Sõò be ò olòó tagii ene vaá bai ene lọlii kẽ, ò ẹai lói mè ó dii ló vó vaá ò aalií deè kyọi sḩ́ ene.

16 Nu e m gé kọ́ kọlà vóí: Tui bọọ dùm nveenií kè tule Nyómá Káí, mè nóó náanii nu e a dú tàn bọọ nom kpá ló.

17 Boo bée kọ nu e bẹẹ nom kpá ló gbḩ́ dú kele ló nu e Nyómá Bàrì gbḩ́, vaá nu e a léémá Nyómá Bàrì à dú kele ló nu e a léémá bẹẹ nom kpá ló. Pálàa ọ̀và dia kè béa, vaá vó à gboó naa kọ ó gá naanii bé e a gá è leemái gè naa.

18 Be Nyómá Káí gé túlèi, Log náa gé lẹẹlànài bel ló.

19 Tóm e nom kpá ló ólò sì náa gṹa. À ólò dọ bàlà kẽ m kúnà gã̀, dùm e bè náa õoà, òòvà ló,

20 ge tãaga ló gbò ńbàlì e bà náàmà bá, ge bó tã́á, ọ́la, kana, ọ́b nyíe, sṹg, kùlù kúlù, pòòà, kpòl nèà,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 bẹẹ súú dẽe, ((ge fẹ́ nen,)) tènè míí dẽe, ge dé bìlà, nè dõòna kà gbò nu e a bélígi vó. M̀ gé ãanéi, belí bé e m beè zẹẹ́ ãanenái gé naaá, kọ gbò e bà tõo m gbò dùm e a dì belí vó náa é di zẹẹ̀ gbò e Bàrì é lẹẹlà bel ló.

22 Sõò Nyómá Káí ólò domà vulà súú dẽe ló, ố kààgà, fẹẹ́ fẹẹ̀ ló, ĩìmà, tóè sàn, lé nyíe, ge láá bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo,

23 gbọ́ọ́ gbọọ ló, nè ge láá lẹẹ̀là bel ló o bá. Tọ́ọ̀ kà log á gé ló na gbò láví.

24 Dénè gbò e bà dì nè Kráìst Jíìzọ̀s beè tú nom kpá ló, bii ló dénè a kpéè ló nè a tàn, ká boo bàà gbànà té.

25 Tấgíní bé e Nyómá Káí ni néi dùma, naanii mè é kọ́ á lẹẹ̀là bel ló bẹẹ láb.

26 Naanii mè née é pốómi vaá gbḟ gè kyọ̀ tồò ló ene, à bè ge bẹ́ nyíe ló ene.

Galésìà 6

1 Pá vígà, be ò monii nen e a sí pọ́lọ́, gbò e bà dìí zẹẹ̀ e bà gé náa nu e Nyómá Káí kọ́ á nvèè bá nèe kọ á ooa kẽ tõo lèlà. Sõò tui gbọ́ọ́ gbọọ ló naamai, vaá ò ẹai lói, mè á di vó, boolo dọnai gé m áá kà dàga.

2 Nveenii bá toolai nyèè tò ene. Tốó e o náanìì vó dú gè gbàn tố ló log Kráìst.

3 Be à íe nen e a bulà kọ à íe nu e ẹlẹ dúè, boo tốó e bè ẹẹ̀ níì tọ́ọ̀ nu nì, na kà nen gé kẹlẹ a bá.

4 Ní e a dì á palà ge ẹb láb e ẹlẹ gé láví. Na tóm sõò, be à ếégá, à é gboó dú gè kọ à gé ếégá boo lé e ẹlẹ beè naa, e bè níì gè tú a ló doole ló dõòna nen nì.

5 Bu nen é tóólá ńlẹ nyèè.

6 Nen e bà gé nóomàe mon bel Bàrì á zọ̀ a nen dò bá dồònà kọ̀láá kà lé nu e ẹlẹ íe.

7 Ó gá kẹlẹi bọọ bá. Tọ́ọ̀ nen náa é láá gĩimá Bàrì. Kọ̀láá nu e nen fó ní e a é buulà e.

8 Nen e a fó boo tàn e a di m a nom kpá ló é buulà ú lọl m tàn e a di m a nom kpá ló, vaá nen e a fó boo Nyómá Káí é buulà dùm e bè náa tá lọl m Nyómá Káí.

9 Boo bée vó, naanii mè lói náa é ọọ ló gè naa lé nu. Boo bée kọ tốó gé dú e è é beè bùùlà nu e e beè fò, é be née gbaaá aa nvée.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Boo bée vó, naanii mè é tú kọ̀láá kà foga deè e e íè naamá nu e a é léé ló
kọ̀láá nen, èlmà tỗò gbò e e gé gbá dẹlẹ nyíe boo Kráìst vaá belí gbò e bà
gbá duá m t̃ẽènè kà tọí.

11 Ò é láá monii bé e ńda bá kpá bọọgí kà naa, boo tố́ó e nda gé tú ńda bá
emmá kpá máií!

12 Gbò e bà gé gbḟ gè naa nu e gbò e bà di ke dẹi é leelàèva ní e bà gé gbḟ gè
tú bá kpóó siimái kọ ó kooai é. Kóló bé e a é náa vaá gbò nen aa ló gè
biigèèva ló ní e bà nyoone vaá naa vó é. Boo bée kọ bà nyímá kọ, be bà
veelìe nu e a kil ló ú e Kráìst beè ú gbẹa boo bàà gbànà té, mè gbò nen é
bíigèèva ló.

13 Bãànà gbò e bà ziga ló gè kooà náa ólò zẹ́ẹ́ sẹlẹ Log. Sõò bà gbḟ gè kọ bà
á koói kọ bé à dú nu e baala é láá ẽegae boo kọ boolo o zigai kọ bà á koolìèi.

14 Tãa bá nda, áá bàà gbànà té bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst ní e nda é ẽegá boo é.
Bàrì á gá zìgà kọ ḿ ẽegá boo tọ́ọ̀ kà dõòna kà nu! Boo bée kọ tení dú ló a
bàà gbànà té ní e nda dú íí kilma kĩ e nàà nu bàlà boo dì, vaá nàà nu bàlà boo
à dú íí kilma kĩ e nda dì e.

15 Boo bée kọ gè kọ bà koo nen à bè kọ bà náa koóe náa dú tọ́ọ̀ nu. Nu e a íe
bel kọlà gè kọ Bàrì á dèm nen naamá ãa.

16 Bàrì á nè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló vaá ié sàn nyíe ló dénè gbò e bà tú níí naamá nu e bà
bọ́á sḟ kyãàmà, bãànà ló dénè gbò nvín Bàrì.

17 Ge tú nà bel inmá kùbmà: Lọl kátogóí ààmà, tọ́ọ̀ nen á gá tãagenám̄, boo
bée kọ à íegi dá bu kom e a dìm̄ kpá ló kọ m̀ dú gyóòlo nè Jíìzọ̀s.

18 M̀ gé ban bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst kọ á ié sàn nyíe ló dénè bọ̀ì, e pá nà vígà.
Á dì naa vó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Ẹfẹ̀sọ̀s

Ẹfẹ̀sọ̀s 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, e Kráìst Jíìzọ̀s lẹẹ̀là, dì belí bé e a dú bùlà Bàrì naa. M̀ gé lẹẹ̀là kpáí má gbò nvín Bàrì e bà tõó Ẹ́fẹ̀sọ̀s, e a dú gbò e bà elá agala m ge gbaa ló Kráìst Jíìzọ̀s:

2 M̀ gé ban kọ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò, á iéi sàn nyíe ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

3 Naanii é leelà Bàrì, e a dú Bàrì bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst vaá duna gé a Tẹ̀. Bàrì tení dú ló bẹẹ gè gbaa ló Kráìst vaá nèi kele kele ból tẽáná dee bá m nyómá, e a aa gbàn deè káála.

4 Tố́ó e Bàrì gáà beè dèm bàlà booí, a beè sà beele kọ é duè pá ńlẹ m ge gbaa ló Kráìst, kọ bé è di káí vaá è aa ló gè ié kọ̀ bel kè sḩ ẹlẹ. Boo bée vulà e a íeí ló,

5 Bàrì beè gboó beelá kọ à é túèì naamàè pá a nvín, tení dú ló Jíìzọ̀s Kráìst. Vóá bé e a beè dú a bùlà vaá leemáe naa é.

6 Naanii é lèèlà bé e sàn nyíe Bàrì dú dṹùnè naa. Bàrì dõo a sàn nyíeí inmai ló tení dú ló a Sẽáná e a vulè.

7 Bàrì áálái tení dú ló mii e Kráìst eelàí boo, e a kọlà kọ à ia ló dénè bé e e beè gbaalá a log naa, dì belí bé e a sàn nyíe bọọ naa.

8 Bàrì palà ge bọ̀ọ̀vẹ̀i a sàn nyíeí boo m kele kele íb ból nyìmà nu nè tàvẹ̀ nu,

9 vaá naa kọ é nyimá kà kà bel e a gṹá ló gbò nen kilma ló a bùlà, dì belí bé e a beè leemáe vaá à noo bùlà nyòòmà naa tení dú ló Kráìst.

10 A beè dú a bùlà ge bõonè ló dénè nu e a di káála nè boo bàlà booí tenmá ló Kráìst, vaá naa kọ tố́ó e tố́ó ni égá, mè dénè nu é gboó nòòà vaá tõo kè bá Kráìst e a é dú nen togó.

11 Bàrì ólò naa kọ̀láá kà nu dì belí bé e ẹlẹ beè noo lọl m a bùlà naa. Vaá a beè sà beele naamá pá ńlẹ, m bẹẹ gè gbaa ló Kráìst, dì belí bé e a beè noo gbẹẹ́ kẽ vaá beelá sẹlẹ naa.

12 À náa vói kọ bé beele, pá Júù, e e dú kà túá gbò e e beè bolí dẽe sḩ Kráìst, láá lèèlà bé e Bàrì dú dṹùnè naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Tố́ó e boolo dấì kpẹa kà kà belí, e a dú Lé Kpẹa e a fáálá dùùà máií, boolo beè dẹlẹnai gé nyíe boo Kráìst vaá Bàrì à gboó tú a kpḩ́i nvèèí ló tení dú ló gè nèi Nyómá Káí e a beè zìgà kọ à é neèa.

14 Gè kọ Bàrì néi Nyómá Káí zógè kọ Bàrì é néi gyọ́ e a beè zìgà kọ pá a gbò é dõonà, nè ge kọ à é áálá pá ńlẹ vaá naa kọ é lèèlà bé e ẹlẹ, Bàrì, dú dṹùnè naa.

15 Vó ní e a náa, vaá tấgíní tố́ó e nda è dấ bé e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Dõò Jíìzọ̀s nè bé e o vulèì gbò nvín Bàrì naa,

16 lómm̃ gáà ọọ ló gè olòó õá Bàrì zaa boói é. M̀ ólò kolíi bée m nà tãaga ló,

17 vaá bàn kọ Bàrì bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst, e a dúná gé dṹùnè Tẹ̀, á nèi Nyómá Káí e a é néi nyìmà nu vaá kùùlài dẽe, m ge naa kọ ó nyimaíe ló.

18 M̀ gé ban Bàrì kọ á naa kọ a ẹẹ́ dee á mò vaá kùùlà bọọ nyíe, kọ bé ò nyimai ló nu e a beè kolíi kọ ó ẹbmai dẽe, íb gyọ́ ka e a sẹlẹ kọ pá a gbò é dõòna,

19 nè íb bé e a kpóó e a gé símá tóm m beele e e dẹlẹ̀e nyíe boo aa deè bọọ naa. T̃ẽènè kà gbele dṹùnè kpóóí

20 ní e Bàrì beè tú simá tóm boo tố́ó e a kẽee Kráìst lọl ke mà ú vaá túe ĩge boo bá lèe m káála é.

21 Kráìst tõo kĩé vaá ié kpóó èlmà dénè nu e a gé lẹẹlà bel, dénè nu e kói di bá, dénè nu e a íe kpóó, nè dénè méné. Bée e Kráìst íe, boo bée a kpãa, el boo dénè bée e kpãa e a di bá nen é láá nèe m na kà bàlà booí à bè m bàlà boo e a gé dú.

22 Bàrì beè tú dénè nu nvee kè kẽ Kráìst vaá túe nè a bồòna ló kọ á dú nen togó ló kọ̀láá kà nu e a dì.

23 Bồòna lóá ní e a dú kà íí Kráìst e a m̀mèe é, vaá ẹlẹ à mmè kọ̀láá nu e a dì.

Ẹfẹ̀sọ̀s 2

1 Tố́ó e a kil nvéeá o beè dui íí gbẹai bá gè gbaalai log Bàrì nè ge sii pọ́lọ́,

2 e a dú nu e a beè ọ̀ọ̀lài ló boo tố́ó e o géè zọi pá bàlà boo lavii ba pọ́lọ́ láb vaá tui lẹ̀ẹ̀là e a aa bá nyómá e a gé bẹl gbò kpóó e bà di m bù dee, e a dú nyómá e a di kátogói e a gé lẹẹlà bel ló gbò e bà lọl togó kè kẽ Bàrìa.

3 Dénè beele beè dìvá gấ bug tố́ó e a kil nvéeá, e e géè olòó naa kọ̀láá bé e a léémái vaá tẹ̀ẹ̀và kọ̀láá bé e a tan bẹẹ nom kpá ló nè bẹẹ bùlà naa. Sũg Bàrì

© 1996 by Biblica, Inc.®.

beè gboó di boo beele, m bẹẹ di tồò nen, belina gé bé e a di boo na gbòa naa.

4 Sõò Bàrì, e a sàn nyíe bọọ zoogá, beè di boo bée íb vulà súú dẽe ló e ẹlẹ íeí ló,

5 vaá boo tốó e beele beè dú íí gbẹá bá gè gbaalá a log, à gboó naa kọ é di dùm vaá dú gbò e bà gbá ló Kráìst kẽee lọl ke mà ú. Sàn nyíe e Bàrì iei ló ní e a duumài é.

6 Bàrì tění dú ló bẹẹ gè gbaa ló Kráìst Jíìzọ̀s vaá kẽeéi biié ló, kọ é gé zọ̀e lẹ̀ẹ̀là bel boo sãa káála.

7 À náa vói naamá gè zogè, m dénè tốó e a gé dú dee sḭ́, a sàn nyíe e a bọọ èl ló nu e nen é láá kọ̀, e a dọ́ bàlà kẽ m bé e a vulèi tení dú ló Kráìst Jíìzọ̀s naa.

8 Boo bée kọ sàn nyíe e Bàrì íei ló ní e a duumài é, tení dú ló bọọ gè dẹlẹ́e nyíe boo. Níé níì nu e a nááá tení dú bá boolo nì. Níé nu e Bàrì dõo nèi.

9 Bàrì náa tú tọ́ọ̀ kà tóm e boolo beè sii duumài, mè á di vó ene bọ̀ì dalai kpá ló boo!

10 Bàrì ní e a túi naamá nu e e dú dee nieí é. À demíi, tení dú ló bẹẹ gè gbaa ló Kráìst, kọ é olòó sí lé tóm e a beè noo sẹlẹ kẽ sẹ̀ẹ̀i.

11 Kẽeaí boo kọ à íe tốó e a beè dì e gbò e bà kólí baála ló kolíe “gbò e ba ni kooà” géè òn boolo e o beè meai dui gbò e bè níì pá Júù nì vaá kolíi “gbò e bà gáà kòòà” (náa kal ló bée kọ baála ge kòòà beè dú ní nom kpá ló, e a è naaá teni bá nen).

12 Á gá táí nyíe kọ, tốó e e gé kọ́á, mè nóo beè nyimai ló Kráìst. A è dú gè kpòòlài kọ nóo dṹunài pá Ízràẹ̀l, vaá boo bée vó, o beè gboó dui kyáà ló zíl gbaa ló e Bàrì beè tú a ló zilmá vaá zìgà nu bii nvéeá. O beè dií boo bàlà booí vaá dui gbò e bè nóo íèì ból dẽe sḭ́ à bè ge nyima ló Bàrì.

13 Sõò kátogóí, tení dú ló bọọ gè gbaa ló Kráìst boolo, e o beè olòó dii kpa̋á ló Bàrì, o ténii domai ló mii e Kráìst eelàí boo vaá láá bãié ló.

14 Ẹlẹ, Kráìst, ní e a dú bẹẹ fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló é, boo bée kọ à tú a nom kpá ló vaamá gyọ́ọ m ge gbá pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì naamá ẽẽènè kà, tení dú ló gè sivè gbọọ ọ́la e a beè túva pòòmà bàà.

15 À lọl kpóó ló Log pá Júù, bii ló dénè a lẹ̀ẹ̀là nè a dò bá nu, kọ bé à láá naa kọ pálàa gbòi á gbáaé ló dú ene kà ãa gbò. À nveèva fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló zẹ̀ẹ̀

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 vaá gbáva naamá ĩẽènè gbò e bà gé gbáá ló Bàrì, boo bée kọ ẹlẹ, Kráìst, beè tú a ú boo bàà gbànà té tumá ọ́la lọlvá zẹ̀ẹ̀.

17 Kráìst dú gé vee Lé Kpẹa e a dómà fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ lóí nè boolo e bè nóo dúì pá Júù, e o beè dii kpẽá ló Bàrì, vaá à dù gé veena gé nè pá Júù, e a dú gbò e ba è dìé kpàn.

18 Boo bée kọ Kráìst náa kọ dénè bẹ̀ì, e e dú pá Júù nè gbò e bè níì pá Júù nì, é láá tení dú ló ĩẽènè kà Nyómá Káí vaá bã ló Tẹ̀.

19 Boo bée vó, boolo e bè nóo dúì pá Júù nóo dúnàì zọ̀là sĩ́ gbò à bè gbò kyáà. Tãa vó, o zọi gbò nvín Bàrì duaí bon vaá dui pá a tọ.

20 À dú gè tìbnà gé boolo boo dò díí kẽ gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là nè gbò kọ́ bùlà Bàrì, e a dú ní e Kráìst Jíìzọ̀s ní e a dú kpò dem e bà nvee kẽ gá ból tọá é.

21 Ẹlẹ ní e a síi tọá gbá dẽe ene vaá naa kọ á kil sĩ́, dọ̀ tố́ó e a dú tọ káí e bà kpoolà sẹlẹ nè Dõò e.

22 Tení dú ló bọọ gè gbaa ló Kráìst, Bàrì gé gbá boolo noo bii ló dénè na gbòa, vaá naamá tọ e ẹlẹ é tõo m tení dú ló a Nyómá Káí.

Ẹfẹ̀sọ̀s 3

1 Boo bée vóí, nda, Pọ́ọ̀l, e m di kpọ́gọ́lọ́ kọ m̀ sí tóm nè Kráìst Jíìzọ̀s boo bée boolo, e o dúì gbò e bè níì pá Júù nì, gé gboó tãaga ló Bàrì.

2 M̀ íè bùlà kọ o beè dãi kọ Bàrì beè nèm̄ a sàn nyíe kọ ḿ simá tóm nè boolo,

3 bé e a kuulà kà kà bel e a gũá ló gbò nen tẹlẹ bàlà kẽ vaá naa kọ nda á nyimá naa. (À íe gbálà ńkem nu e m ni émí kilma ló,

4 vaá be ò bugii nu e m beè emíí, ò é monii íb bé e nda tavẹ̀ kà kà bel e a gũá ló gbò nen kilma ló Kráìsti naa.)

5 Tố́ó e a kil nvéeá, Bàrì náa beè kòl bée kà kà belí nè gbò nen. Sõò kátogói, Nyómá Káí a kuulà zogè gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là nè gbò kọ́ bùlà Bàrì e bà di káí.

6 Kà kà bel e a gũá ló gbò není kọlà kọ ge zọ̀ Kráìst Jíìzọ̀s gbaa ló náa kọ gbò e bè níì pá Júù nì á zọ pá Júù dõònà gyọ́ e Bàrì beè sẹlẹ sẹẹ̀ pá a gbò, kọ bà á zọ̀va dú ĩẽènè gbò, e a náa kọ nu e Bàrì beè zìgà nè pá Júù tenmá ló a Lé Kpẹaá dìnà gé nè baala e bà náa dú pá Júù.

7 Bàrì beè tú a kpóó simám̄ tóm m vaá nèm̄ a sàn nyíe e a túm̄ naamá nen e m gé sí tóm gè vee a Lé Kpẹa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Nda, e m kil kẽ lọ̀l vaá à lee zẹ̀ẹ̀ dénè gbò nvín Bàrì, ní e Bàrì nè na kà sàn
nyíeí kọ ḿ vee Lé Kpẹa nè gbò e bè níì pá Júù nì, kilma ló gyọ́ e Kráìst íe, e
nen náa é láá nyimá a ke kùbmà e,

9 nè ge kọ ḿ tú bé e Bàrì é tú kà kà bel e a gṹá ló gbò není simá tóm tẹlẹ̀ bàlà
kẽ naa zogè gbò nen. Bàrì, e a beè dèm dénè nu, beè gṍ kà kà belí ló gbò
nen aa kélé,

10 kọ bé kátogói à síè tóm tenmae ló a bṍòna ló vaá naa kọ gbò nyómá e bà
gé bẹl vaá lẹ̀ẹ̀là bel, e bà di bàlà boo káála, á nyima bé e Bàrì nyímá nu
tenmá tṍtṍò sḭ́ dee naa.

11 Nu e Bàrì náaí dú nu e a beè noo àà gé kélé, vaá à gboó gé síe tẹlẹ̀ bàlà kẽ
tenmá bá Kráìst Jíìzọ̀s, e a dú bẹẹ̀ Dõò.

12 Bẹẹ̀ gè gbaa ló Kráìst vaá dẹlẹ́ẹ nyíe boo táálái ló, vaá naa kọ nyíei à
agala, boo tṍó e e gé bã kè sḭ́ Bàrì.

13 M̀ gé gboó baníí bá kọ bọọ̀ bùlà á gá tãàgà boo bée gbò tãàgà e nda gé
monníí booí. Gbò tãàgà e nda gé moní ní e a dú boólo ka é.

14 Boo bée vóí, m̀ kúmì dúnú kẽ vaá tãàga ló Tẹ̀,

15 e kọ̀láá kà kúúlí e a di m káála nè boo bàlà booí íe bée e a kólavá ló lọl bá.

16 M̀ gé baníe kọ á tú a Nyómá Káí nèmài kpóó e a é agẹlẹ̀ ló bọọ̀ nyómá, dì
belí bé e a ka aa deè bọọ̀ naa.

17 M̀ gé ban kọ Kráìst á tõo m bọọ̀ nyíe tení dú ló bọọ̀ gè dẹlẹ́ẹ nyíe boo. M̀ gé
ban kọ ó siilii kúm vaá ò tiai m vulà súú dẽe ló,

18 kọ bé boolo nè dénè na gbò nvín Bàrìa láá nyimá bé e vulà súú dẽe ló
Kráìst bọ́ọ́ gbàà, vaá bọ́ọ́ beg, vaá bọ́ọ́ gã boo, vaá bọ́ọ́ kè tḗ naa.

19 A vulà súú dẽe ló bọọ̀ èl ló kọ̀láá bé e nen é láá nyimá naa, sõò m̀ gé ban
kọ ó láá nyimai bé e a vulèi naa. Na tóm, dénè bé e Bàrì dì naa é gboó mmáí
m.

20 Tení domá ló kpóó Bàrì e a gé símái tóm m, Bàrì é láá naa nu e a palà ge
bọọ̀ èl ló nu e beele é láá bĩiná à bè ge bugi togó kilma ló.

21 Ka á dì nèe m bṍòna ló Kráìst nè tení domá ló gbaa ló e beele íe ló Kráìst
Jíìzọ̀s, vaá á dì nèe lee dọ̀mà dee e bè náa tá! Á dì naa vó.

Ẹfẹ̀sọ̀s 4

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Nda, e m di tọ kpọ́gọ́lọ́ boo bée kọ m̀ sí tóm nè Dõò, gé kọ́ nèi kọ ó tõonii
dùm e a bọ́ ló gbò e Bàrì beè kolí.

2 Olòó kilmai kpá ló kẽ vaá ò dúi gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló kọ̀láá tố́ó. Iei ĩìmà vaá ò túi vulà
súú dẽe ló tumai ene m ge ẹ̀b pọ́lọ́ e ene síi tẹlẹí kẽ.

3 Nyómá Káí beè nèi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló e a bọ́víí naamá ĩ̃ẽ̀nè kà. Piigai monii kọ ò
síìlìì gbaa lói biilií kẽ.

4 Dénè bẹ̀ì bố́ónà dú ĩ̃ẽ̀nè kà nom kpá ló, vaá ĩ̃ẽ̀nè kà Nyómá Káí e a dì,
dìnà gé belí bé e Bàrì beè kolíi kọ ó gbái iei ĩ̃ẽ̀nè kà ból dẽe sḭ́ naa.

5 Ĩ̃ẽ̀nè kà Dõò e a dì, ĩ̃ẽ̀nè sḭ́ deè ge dẹlẹ́e nyíe boo e a dì, ĩ̃ẽ̀nè kà ge tú
múú logmái e a dì.

6 Ĩ̃ẽ̀nè kà Bàrì e a dì vaá dú Tẹ dénè nen, èl boo dénè nen, sí tóm tenmá ló
dénè nen, vaá di m dénè nen.

7 Kráìst tú a sàn nyíe tẹlẹ boo bu bẹ̀ì dì belí bé e a do a dõ̀ò nu nei naa.

8 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa: “Tố́ó e a aà kil kà gbàn deè, a beè faalá gbele
tõò gbò e a beè sii dẽe bé. A beè iégi dõ̀ò nu e a nè gbò nen.”

9 Tố́ó e a kọ́ “À aà kil gbàn dee,” éé ni e a gé kọ́ é? À gé kọ́ nèi kọ a beè zẹ́ẹ́
dù gé bã kà kè tḗ bàlì.

10 Ĩ̃ẽ̀nè nen e a beè bã kunu kẽá ní e a kilna gé gbàn deè, vaá dḗe zelí dénè
kpá káála, kọ bé à láá tú a ló mme m dénè nu é.

11 Ẹlẹ ní e “a beè iégi dõ̀ò nu e a nè gbò nen” é: À nè sìgà gbò kọ bà á dú gbò
e ẹlẹ, Jíìzọ̀s, lẹẹlà, à nè sìgà gbò kọ bà á dú gbò kọ́ bùlà Bàrì, à nè sìgà gbò
kọ bà á dú gbò vee Lé Kpẹa, à nè sìgà gbò kọ bà á dú gbò kù dẽe ló bõ̀òna ló
Kráìst nè gbò dò bá.

12 À náa vói boo bée ge sí tóm ló dénè gbò nvín Bàrì sẹ̀ẹ̀ ge sí tóm nè Kráìst
vaá tìb gbò e bà dú nom kpa ló Kráìst agẹlẹ,

13 dọ̀ tố́ó e dénè bẹ̀ì é bố́óná dú ĩ̃ẽ̀nè kà m bẹẹ zìgà nè bẹẹ gè nyima ló
Sã́ãná Bàrì vaá gboó dú gbò e e ni kpóno, e bái é láá tùlà dénè kpãa bé e
Kráìst tóólá naa.

14 Na tóm, née é gboó beliná gbò pá nvín e kọ̀láá kà ãa dò bá nu e a dú belí
fùùà fọ́ọ́lọ́ é zẹ́ẹ́lẹ̀ì vaá viigéi kilma sḭ́ nè nvée, vaá naa kọ é zùùgà bã bá gbò
dàg e bà nyímá kyèèlè ge kẹẹ̀mà nen.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Tãa vó, è é tú vulà súú dẽe ló lomá kà kà bel, e a náa kọ é bọọ kil sḯ m kọ̀láá sḯ deè e a dì vaá aa deè gbaa ló Kráìst, e a dú togó.

16 Tení bá ẹlẹ ní e zivè ka a nom kpá lóí, e dénè a dẽe gá soa ló ene vaá túe naamá ẽẽènè kà, bọọ vaá vuá èla m vulà súú dẽe ló, boo tố́ó e bu ke tồò e a dìé ló gé sí ńlẹ tóm é.

17 Kátogóí, m̀ gé tú boo bée Dõò nèmài dùùlà bá deè tố́ kọ ó gá kilii sḯ gè lavii láb belii gbò e bà náa nyima ló Bàrì, e bà náa ólò bugi togó boo nu e a dọ bélè,

18 vaá ba bùlà ólò kuu gín. Ba nyíe aa deè àgà vaá bà náa nyímá tọ́ọ̀ nu. Vó à gboó naa kọ bà á gá ié dùm e a aa bá Bàrì.

19 Ba è oo ba kẹ́ẹ, bà tú ba ló oolá kpéè ló vaá naa kọ̀láá íb ból nu e bè náa õoà. Bà náa íe kọ níì ní e bà náanìè benae ló é.

20 Nu e boolo beè noi e a kil ló Kráìst níì íb na gbò nu nì!

21 À dú kà kà kọ o beè dãi nu e a kilíé ló, vaá dì belí gbò e o gbáàìé ló, ba beè noomài kà kà bel e a di m Jíìzọ̀s.

22 A beè dú gè noomài, nyòòmà íb láb e o géè lavii, kọ ó kọọlai bọọ nómá nen e tàn pọ́lọ́ géè kẹlẹ kyọ̀a lọaí ló,

23 nè ge kọ bọọ nyómá nè bọọ bug á dú ãa,

24 vaá ò nveai ãa nen, e Bàrì dem kọ á belìè ẹlẹ vaá à dọ bàlà kẽ dú kà kà m ge di lèlà vaá di káí.

25 Be à dì naa vó, ó gá kpọnai kyáá bel! Kọ̀láá nen á ló kà kà bel nè a vígà m Kráìst, boo bée kọ dénè bẹ̀ì bố̀ònà dua ló ene m nom kpá ló Kráìst.

26 Be sũg bấi, ó gá tui sũg e a bấiá simai pọ́lọ́. Ó gá nveenii sũg bilmai dee.

27 Ó gá nei deè Pọ́lọ́ Nyómá.

28 Nen e a ólò zìb nu á aa ló gè zìb nu vaá gboó tú a bá naamá nu e a dú lé, kọ bé à íe nu, naa ní e ẹlẹ é gboó láá dõo nu nè gbò e bíi di ló.

29 Ó gá zigai kọ pọ́lọ́ bel á àài gấ dọ kẽ. Tãa vó, bel e o é lói á dú lé bel e a é nveè bá nè gbò e bà dấ vaá tìbva, nyòòmà íb bíi e a dìvá ló.

30 Ó gá naanii nu sũg nei Nyómá Káí Bàrì, boo bée kọ Nyómá Káí ní e a dú kpḯi Bàrì e a dìí ló é. Bàrì néi Nyómá Káí naamá nu e a zógè kọ à íe Dee e a gé dú e Bàrì é náa kọ ó dii pọ́ì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

31 Ó gá ienai non nyíe, ó gá dunai kanma kanma ló, ó gá bãnai sũg. Ó gá kovanai à bè ge onii nen. Ó gá sinai tọ́ọ́ íb bàg.

32 Dui lé ló ene vaá ò tói sàn ene. Iai ló pọ́lọ́ nei ene dì belí bé e Bàrì tění dú ló Kráìst vaá ia ló pọ́lọ́ nè boolo naa.

Ẹfẹ̀sọ̀s 5

1 Tấgíní bé e o dúì gbò pá nvín e Bàrì vulèa, noi gè beliíe.

2 Tõonii m vulà súú dẽe ló, belí bé e Kráìst beè vùlè beele naa vaá tú a dùm nè boo bée beele naamá vọ́b nu nè vààla gyọ́ọ́ e a simì kpéè nu ló vaá leemá Bàrìa.

3 Dì belí gbò nvín Bàrì, ó gá zigai kọ kúnà gằ, à bè dùm e bè náa õoà, à bè gọ̀l òò, á dú gè dấ tố ló kọ à dìí zẹ̀ẹ̀.

4 Náa bọ́ná gé ló kọ bọọ́ gấ á loá bel e a dú kẹ́ẹ́ gè dằ, à bè bel e a bélí bel gbò dàgì bá, à bè bel kpéè tégélé. Tãa vó, ò olòó tui ốà zaa nei Bàrì.

5 Palà ge nyimai kọ tọ́ọ́ nen kúnà gằ, à bè nen e a di m dùm e bè náa õoà, à bè nen gọ̀l òò, náa é dí zẹ̀ẹ̀ gbò e Kráìst nè Bàrì gé lẹẹ̀là bel ló. (Boo bée kọ gọ̀l òò ene íb sḭ́ dee ge fằ ńbàlì e bà náàmà bá.)

6 Ó gá zigai kọ tọ́ọ́ nen á tú mon bel dàgì bá kẹ̀ẹ̀mài, boo bée kọ gbò nu e a dì belí vó ní e a é náa vaá sũg Bàrì dọ́ boo gbò lọl togó kẽ é.

7 Boo bée vó, ó gá zọi gbò e bà dì belí vó naaaí tọ́ọ́ nu.

8 À íe tố́ó e boolo beè dui gín, sõò tấgíní bé e o ni gbáai ló Dõòa, ò dúi ẹ́ẹ́ dee. Gboó tõonii belii gbò e bà dì nè ẹ́ẹ́ dee!

9 Boo bée kọ ẹ́ẹ́ dee ní e a ólò domà kele kele íb ból lé nàà nu, nè lé lab dògò, nè nu e a dú kà kà e.

10 Noi gè nyimai ló nu e a léémá Bàrì.

11 Ó gá zọi gbò nen lavii láb kè gín, e a dú gbò láb e bè náa dọ̀ bélèa. Tãa vó, ò túi gbò láví tẹlẹí bàlà kẽ.

12 (Kà sḭ́, à palà ge dú kẹ́ẹ́ gè kọ́ íb nu e bà gé tõo ke gũa naa.)

13 Tố́ó e dénè gbò nuí ni dọ́ bàlà kẽ, dénè nen é gboó mon kà lèlà bé e a mèà naa,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 boo bée kọ kọ̀láá nu e a ni dọ́ bàlà kẽ a ẹẹà belí ẹ́ẹ́ dee. Vó ní e a náa vaá à dú gè kọ: “Ḱẽ̀èà, e olo e o di dáá! Ḱẽ̀èà aa ke mà ú, mè Kráìst é moní boo.”

15 Boo bée vó, ọẹi dẽe ló bé e o é lávii láb naanii. Ó gá lavii láb belii gbò ból, sõò lavii láb belii gbò nyìmà nu.

16 Tui kọ̀láá kà tố́ó e o íeì naamai lé nu, boo bée kọ gbò dee e e di m̄í dú pọ́lọ́.

17 Boo bée vó, ó gá dui ból. Tãa vó, ò piigai vaá nyimai ló nu e Dõò gbḩ́ kọ ó naanii.

18 Ó gá õi míí tẽeaí dẽe, boo bée kọ níé é túi naamá dìà dìà. Tãa vó, Nyómá Káí á mmáí m.

19 Tui mon bel e a aa m sọ́l lèèlà, nè m kpéè mon sọ́l Bàrì, nè m sọ́l e a aa bá Nyómá Káí, lomai bel nei ene. Ọlii vaá ò kpái sọ́l leemai Dõò lọlií m bọọ nyíe.

20 Elaí boo bée bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst vaá olòó õai Bàrì Tẹ̀ zaa boo bée dénè nu.

21 Tui fã̀ e o íei ló Kráìst tõomaí kè kẽ ene.

22 Boolo, gbò va, tõonii kè kẽ bọọ gbò dóm belí bé e o tõonii kè kẽ Dõò naanii.

23 Boo bée kọ dóm dú togó ló a va belí bé e Kráìst dú togó ló a bõ̀ò̀na ló naa. Ẹlẹ ní e a beè dùùlà bõ̀ò̀na lóá, e a dú a nom kpá ló é.

24 Boo bée vó, gbò va íè gè tõo kè kẽ ba gbò dóm m kọ̀láá kà nu, belí bé e bõ̀ò̀na ló Kráìst tõoé kè kẽ naa.

25 Boolo, gbò dóm, vulei bọọ gbò va belí bé e Kráìst beè vùlè a bõ̀ò̀na ló vaá úé boo naa.

26 A beè naa vó naamá gè kpòòlàe sẹlẹ káí nè Bàrì tení dú ló gè tú a mon bel nè múú logmáe õ̀ò̀nà,

27 kọ bé à láá ié bõ̀ò̀na lóí m dì tõ̀ò ka, e dà, à bè bíígá bíígá náa é di ló, à bè kọ bà é gbḩ́ ene kà kpẹa mon ló--ló bé e a é náa vaá a bõ̀ò̀na ló õoà vaá aa ló gè ié kọ̀ bel.

28 Dóm íè ge vùlè a va belí bé e a vulè a nom ló naa. Dóm e a vulè a va vulè a bá.

29 Tọ́ọ̀ nen náa ólò ọví a nom ló. Tãa vó, à ólò bumáe vaá palà ge ẹ̀vie, dì belí bé e Kráìst ólò naa a bõ̀ò̀na ló naana gé é,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 boo bée kọ beele dűùnà a nom kpá ló.

31 Dì belí bé e Kpá Kái kọ́ naa, “Vó ní e a náa vaá pá gbálà é aa ló a tẹ̀ nè a kà vaá gé zọ̀ a va ié gbaa ló é, vaá pálàa ọ̀và é gboó dú ĩ̃ẽ̀nè nen.”

32 À íe gbele kè tế kà kà bel e a gűá ló gbò nen e a dọ́ bàlà kẽ m nu e ba è emíí, vaá nda tavẹ̀ kọ à íe nu e a gé kọ́ kilma ló di tõ̀ò e a di gbà gbá Kráìst nè a bõ̀ònà ló.

33 Sõò a kilna gé ló boolo, e a kọlà kọ kọ̀láá kà dóm á vùlè a va belí bé e a vulè a bá naa, vaá kọ̀láá kà va á nè fã̀ a dóm.

Ẹfẹ̀sọ̀s 6

1 Boolo, gbò pá nvín, gbanii tố ló bọọ gbò tẹ̀ nè bọọ gbò kà, belí bé e Dõò gbĩ́ naa, boo bée kọ níé dú nu e a lelà.

2 Lẹ̀ẹ̀là e a kọ “Fãi dẽe bọọ tẹ̀ nè bọọ kà” ní e a du túá kà lẹ̀ẹ̀là e Bàrì zigà nu bii nvée é.

3 Vaá zìgà nuí kọ́, “kọ bé dénè nu léeí lo vaá ò tõonii begè dẽe dùm boo bàlà booí.”

4 Boolo, gbò tẹ̀, ó gá naanii nu sűg nei bọọ gbò nvín, sõò bumaíva m ge tui dò bá nu Dõò amaíva vaá nemaíva dùùlà bá deè tố.

5 Boolo, gbò gyóòlo, tui pọ̀ nè kéné ló gbanmai tố ló bọọ gbò tẹ̀ íe boo bàlà booí. Tui ĩ̃ẽ̀nè ból nyíe naamai vó, vaá belí bé e Kráìst ní e o gé síi tóm nei é.

6 Níì áá boo tốó e dẽéva dìí ló nì, mè á di vó à bélí bé e o gé túi dẽe nen naamai. Sõò tui dénè bọọ nyíe naamai nu e a dú bùlà Bàrì, dì belí gbò gyóòlo Kráìst.

7 Tui ẹ́ẹ́ ẹẹ̀ nyíe simai kọ̀láá kà tóm e a kuúi bá dì belí gyóòlo. Sii tómá belí bé e Dõò ní e o gé síi tóm nei é, e bè níì pọ́ì ge kọ ò gé síi tóm nei nen nì.

8 Nyimai kọ Dõò é kpẽ́ kọ̀láá kà lé tóm e nen gé sí, á leemá ẹẹ̀ gyóòlo à bè ẹẹ̀ nen e a dì pọ́ì.

9 Boolo, e o íèì gyóòlo, tõonai gé naanii vó ló bọọ gbò gyóòlo vaá ò aalii ló gè kaagai boo bé e o é neíva kpọ̀ té naanii. Nyimá kọ baala nè boolo gbáì iei ĩ̃ẽ̀nè kà Tẹ̀ Íe e a di káála. Ĩ̃ẽ̀nè bá ní e na kà Tẹ̀ Íe ólò sii ló dénè nen é.

10 Ní e a sígá kọlà kọ ó nveai kpóó ló tení dú ló gè gbaa ló Dõò nè tení dú ló a gbele kpóó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Bọai dénè nu bé Bàrì, kọ bé ò láá elaí dáa gbele pọ́lọ́ kyèèlè e a di bá Pọ́lọ́ Nyómá.

12 Boo bée kọ níì nen nom kpá ló ní e beele gé bé é nì, sõò è gé bé gbele gbele bẹẹ dáa zọ e a di m bù dee, gbò bẹbẹl nè gbò nu e a íe kói nè gbò kpóó e a gé lẹẹlà bel ló bàlà boo kùkùù gíní.

13 Boo bée vó, kẹlai dénè nu bé Bàrì, kọ bé tố́ó e pọ́lọ́ deeá é dú, ò láá bei gbò ọ́vá. Vaá tố́ó e o ni béi inaí kùbmà, ò láá elai agalai belí bé e o beè dii naanii.

14 Boo bée vó, elai agalai, vaá kpá láá e o bọ́ai tồò tẽ́ belí nen bé á dú kà kà bel. Báà kpọ́gọ́lọ́ e a kpenài nu báná nyíe á dú bé e o tõonii lelai naanii.

15 Bọọ kpá ká tọ bé á dú bé e o kpenàì ló nyoomai gè veelii Lé Kpẹa e a dómà fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló naanii.

16 Ní e a el tồò, tui dẹ̀lẹ̀ nyíe boo naamai gbọ e o é kpegií deè vaá gimai sấ ló díìla e Pọ́lọ́ Nená é tấ.

17 Pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé e a é kpenài togó á dú dùùà, vaá ò fáálai mon bel Bàrì naamai gẹ̀ bé e Nyómá Káí néi.

18 Tãagai ló Bàrì boo tố́ó e o gé náanii dénè gbò nuí vaá ò banii Bàrì kọ á nveenìè bá neèi. Tãagai ló Bàrì kọ̀láá tố́ó, dì belí bé e Nyómá Káí túlèi naa. Boo bée vó, dìí kpènà ló leelii, e bè lói náa é ọọ, vaá ò olòó tãagai ló Bàrì boo dénè gbò nvín Bàrì.

19 Tãaganai gé ló Bàrì boo nda, kọ Bàrì á nèm̃ nu gè kọ́ boo tố́ó e m gbḩ́ gè ló bel, kọ ḿ láá lọà pọ̀ ló vaá naa kọ gbò nen á nyimá kà kà bel e a beè gũavá ló e a di m a Lé Kpẹa.

20 M̀ di boo bée Lé Kpẹaí vaá dú nen e m gé élá boo bée Jíìzọs Kráìst ló bel, náa kal ló bée kọ m̀ di kpọ́gọ́lọ́ kátogói. Tãagai ló Bàrì kọ ḿ láá lọà pọ̀ ló vaá kọ́ nu e a kil ló Lé Kpẹaí belí bé e a bọ́ ló naa.

21 M̀ gé lẹẹlà Tékèkọs e a dú bẹẹ vígà e e vulè mái. À gé sí tóm nè Dõò, vaá ẹẹ̀ nen tóm e nen é láá dẹlẹ nyíe boo. À é kọ́ kọ̀láá bé e nu di ló nda naa nèi. Na tóm ní e o é gboó nyimai bé e m dì naa nè nu e m gé náa é.

22 Boo bée vó ní e m gé nyoone lẹẹ̀làe é. M̀ gbḩ́ gè kọ ó nyimai bé e beele dì naa. M̀ gé lẹẹlàe mái kọ á ló bel e a é nveèi kpóó ló nèi.

23 M̀ gé bàn Bàrì Tẹ̀ nè bẹẹ Dõò Jíìzọs Kráìst kọ á naa kọ dénè pá vígà m Kráìst á di m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló vaá ié vulà vaá láá dẹlẹ́e nyíe boo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

24 M̀ gé ban Bàrì kọ á ié sàn nyíe ló dénè gbò e vulà e bà íe ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst náa íe kùbmà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Fílìpài

Fílìpài 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ̀ọ̀l, nè Témọ̀tì, e e dú gbò gyóòlo Kráìst Jíìzọ̀s, maá dénè gbò nvín Bàrì e bà tõó Fílìpài, e a dú gbò e bà gbaa ló Kráìst Jíìzọ̀s, bii ló gbò e bà di togó bõòna ló Kráìst nè gbò nvèè bá:

2 M̀ gé ban kọ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò, á iéi sàn nyíe ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

3 M̀ ólò õá ńda Bàrì zaa kọ̀láá tṍó e m bulà kẽ̀èài boo,

4 vaá kọ̀láá tṍó e m tãaga ló Bàrì má dénè bọ̀ì, nyíem̄ ólò ẹẹ

5 boo bée bé e o nveenìì bá nèm̄i m gè ló Lé Kpẹaí naa lọl túá dee tẹlẹ kátogóí.

6 Vóá à naa, m̀ palà ge agala boo kọ Bàrì, e a beè dàlà togó lé tómí m booloá, é tú kilma sḩ dọ̀mà tṍó e a é sí lọl dẽe, é dee e Kráìst Jíìzọ̀s é dú.

7 À bọ́ ló kọ ḿ bùlà dénè bọ̀ì naa vói boo bée kọ, kà bè m̀ dì kpọ́gọ́lọ́ à bè kọ m̀ gé kpènà Lé Kpẹaí vaá tẹlẹ bàlà kẽ kọ à dú kà kà, nyíem̄ ólò dìí boo dì belí gbò e o zọm̄i dõonai sàn nyíe Bàrì.

8 Bàrì é láá elá nen di tõò nèm̄ kọ m̀ vulei dì belí bé e Kráìst Jíìzọ̀s vulei naa.

9 M̀ gé ban Bàrì kọ á naa kọ bọọ vula súú dẽe ló á sìm kil sḩ, nè ge kọ ó nyìmài nu vaá iei lé bug,

10 naa ní e o é láá sai nu e a palà ge dú lé vaá dìí pọ́ì aalii bá nu e bè náa õoà nè nu e a íe bẽge bel, dọ̀ dee e Kráìst é dú.

11 Bọọ dùm é gboó mmá m lé lab dògò e Jíìzọ̀s Kráìst nè, kọ bé gbò nen tú ka nè lèèlà nè Bàrì.

12 M̀ gbḩ ge naa kọ ó nyimaí, e pá vígà, kọ gbò nu e a ni naám̄ ló à palà ge nvèè bá ge naa kọ Lé Kpẹa á zààlà.

13 Boo bée nu e a ni nááái, dénè gbò ku dẽe ló tọ ménéí nè dénè na gbò e a di kĩí à nyima kọ nda di kpọ́gọ́lọ́í boo bée kọ m̀ dú gyóòlo Kráìst.

14 Nà ge di kpọ́gọ́lọ́í à náa kọ gbele tõò pá bẹẹ vígà á palà ge dẹlẹ nyíe boo Dõò, naa ní e bà kpáá palà ge ie taà ló ge ló a mon bel vaá pọ̀ náa síínáva.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 À dú kà kà kọ sìgà ọ̀và vee Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst boo bée kọ bà íe bẹẹ nyíe vaá gbḟ kànà, sõò à íe gbò e bà vee Lé Kpẹaí boo bée lé bùlà e bà ié kilmam̄ ló.

16 Na gbòi vee Lé Kpẹaí boo bée kọ bà vùlè nda vaá nyimá kọ Bàrì ím̄ bá ló kọ ḿ kpena Lé Kpẹaí.

17 Na gbòa náa vee Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst lọl m tấáná nyíe, sõò boo bée ba lee ló nè boo bée kọ bà gbḟ ge naa kọ ḿ bọọ ge mon tãàgà gbẹá tọ kpọ́gọ́lọ́í.

18 Náa íé bel! Nyíem̄ ẹẹ́ ge kọ bà vee Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst m kọ̀láá sḟ dee, kà bè à aa m pọ́lọ́ bùlà à bè à aa m lé bùlà. Nda gé kil sḟ ge ie ẹẹ́ nyíe,

19 boo bée kọ m̀ nyíma kọ, tění dú ló bọọ tãàga ló nè nvèè bá e a aa bá Nyómá Jíìzọ̀s Kráìst, bà é sọ́m̄ bá kọ ḿ kìl pọ́ì.

20 Nà pọ̀b kà bii bíi nè ból dẽe sḟ kọlà kọ mè kẹẹ́ náa é siím̄ m tọ́ọ̀ sḟ dee. Tãa vó, m̀ é íe taà ló kọ̀láá tố́ó, elma tõò kátogói, kọ bé m̀ láá tú dénè nà nom kpá ló nveema ka ló Kráìst, kà bè m̀ di dùm à bè m̀ ú.

21 Éé ní e dùm kọlà e? Tãa bá nda, dùm kọlà Kráìst vaá ú é dọ bélè.

22 Sõò be ge kil sḟ ge tõo dùm é ném̄ dee kọ ḿ sí lé tóm, ním gboó nyimá ní e m gá sa.

23 Pálàa kà bùlài dulím̄ kilma sḟ nè nvée. À palà ge tàním̄ ge aa bàlà booí vaá kil ló Kráìst, e a dú ní e a palà ge dú lé.

24 Sõò boo bée boólo, à palà ge dú bíi kọ ḿ gbẹa di dùm.

25 M̀ agala boo níí, vaá boo bée vó, m̀ nyímà kọ m̀ é gbẹa di dùm vaá tõo ló dénè bọ̀ì, kọ bé ò láá kilii sḟ vaá iei ẹẹ́ nyíe m ge dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s,

26 kọ bé tố́ó e m̀ é kpáá inai ló, ò kpáá palà ge kààgài m Kráìst Jíìzọ̀s boo bée nda.

27 Sõò nu e a bọọ kọlà kọ ó tõonii dùm e a bọ́ ló Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst, kọ bé, kà bè m̀ láá dù gé kãái à bè ním láá dù, m̀ dấ kọ o gé élai agalai m t̃ẽènè kà bùlà nè ge kọ ò gé gbáai ló belí t̃ẽènè nen vaá beí boo zìgà bel e a aa m Lé Kpẹa e a kil ló Jíìzọ̀s.

28 Pọ̀ á gá siíi ló bọọ gbò ọ́b. Mè níí é náa kọ bà á nyimá kọ baala é dọè vaá boolo é béi elii bá, boo bée kọ Bàrì ní e a é néi bé fẹ̀ e.

29 Boo bée kọ Bàrì à dõo níí nè boolo, níì áá kóló ge dẹlẹ̀ nyíe boo Kráìst nì, sõò ge monnae gé tãàgà boo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 Boolo gé zọi nda bei ĩẽènè kà bé e o beè moniḿi bá lóá, vaá dì belí bé e o gé dấì naanii, ní e bá nda dina gé ló tẹlẹ vóí é.

Fílìpàì 2

1 Bọọ ge zọ̀ Kráìst gbaa ló néi agẹ̀ nyíe vaá a vùlà à nvèèi nyíe gbàà. O zọi Nyómá Káí gbaaí ló vaá ò iei lé nyíe nè sàn nyíe kilma ló ene.

2 Boo bée vó, m̀ banii kọ ó palà ge ẹẹlẹ́ḿi nyíe tění dú ló ge iei ĩẽènè kà bug, nè ĩẽènè kà vùlà, nè ĩẽènè kà nyómá, nè ĩẽènè kà bùlà.

3 Ó gá naanii tọ́ọ̀ kà nu boo bée bọọ lee ló à bè gè dalai kpá ló boo. Tãa vó, ò kilmai kpá ló kẽ vaá ò ẹvii dõòna gbò dalaí boo elmai boólo ló.

4 Gbĩi lee ló dõòna gbò, níì áá boólo lee ló nì.

5 Naanii kọ ĩẽènè íb bùlà e a beè dì m Kráìst Jíìzọ̀sa á dìna gé m boolo:

6 Náa kal ló bée kọ ẹlẹ dú Bàrì, náa è tú a gè zọ̀ Bàrì kùna lóá naamá di tổò ge kona boo.

7 Tãa vó, a beè sọ bá pọ̀b kpãa e a beè iéá gbẹẹ kẽ, vaá gboó tú a ló naamá gyóòlo. A beè mea dú nen, belí bé e gbò nen dì naa, vaá dọ bàlà kẽ m belá nen.

8 A beè tú a ló kilma kẽ vaá gbàn tố ló Bàrì dọ̀mà tốó ú-- bãànà ú boo bàà gbànà téá!

9 Boo bée vóí, Bàrì à gboó palà ge dalaé boo vaá nèe bée e a el boo dénè bée e a dì,

10 kọ bé kọ̀láá kà nu e a di káála, nè boo bàlà booí, nè m kunu kẽ nyómá é kum dúnú kẽ m ge nvèè ka ló bée Jíìzọ̀s,

11 vaá dénè ọ̀và é tú ba gấ kọmá tẹlẹ bàlà kẽ kọ Jíìzọ̀s Kráìst ní e a dú Dõò e, m ge nvèè ka ló Bàrì, e a dú Tẹ̀.

12 Boo bée vó, e pá nà vígà, belí bé e o beè olòó gbaniḿi tố ló tốó e m beè dìí ló naaá, à palà ge dú bíi kọ ó gbanaḿi gé tố ló boo tốó e bè ḿ géí lóí. Kilii sĩ̀ ge tui síia pọ̀ nè kéné ló simai tóm kọ bé bọọ dùùà ḿmá,

13 boo bée kọ Bàrì dì e a gé tõoí m sí tóm ge naa kọ á tànii vaá ò naanii nu e a léémáe.

14 M kọ̀láá kà tóm e o gé síi, ó gá nuumii bel à bè ge dùlài bel,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 kọ bé o duí gbò nvín Bàrì e kọ bel á gé ló vaá ò õoai. Tốóá sõò, ò é gboó
láá tõoníí zẹ̀ẹ̀ gbò e ba di dùm náa lèlà vaá moi belí gyấà káála boo bàlà booí,

16 boo tốó e o gé lói mon bel dùm nèiva. Be o náanii vó, m̀ é íé nu e a é náa
kọ ḿ túi kààmà ka, é dee e Kráìst é dú, boo bée kọ à é zóge kọ dénè nà tee
nè nà sì tóm náa pe pọ́ì.

17 Ò dẹlẹ̀i nyíe boo Kráìst vaá níá dì belí nu e o váàmài gyọ́ọ nèi Bàrì. Be a
sẹlẹ bà é fẹ́m̄, vaá na tốó, nà mii é gboó dì belí mii e a dú ge èèla boo vààla
gyọ́ọá. Be a gá náa à di naa vó, nyíem̄ é ẹ́ẹ vaá m̀ é zọ́i ố kààgà.

18 M ̃ẽènè sḩ deeí, boolo ienai gé ẹ́ẹ́ nyíe vaá ò zọi nda õi kààgài.

19 Be a dú bùlà bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s, m̀ ból dẽe sḩ ge valẹ bá lẹ̀ẹ̀là Témọ̀tì mái, kọ
bé kpẹa e a é dómá e a kilíí lóném̄ agẹ̀ nyíe.

20 Áá ẹlẹ ní e a ólò palà ge zọm̄ bùlà nu e a kilii ló é.

21 Dénè na gbòa bùlà áá kóló nu e a kil ló ba ló. Bà náa bùlà tọ́ọ̀ nu e a kil ló
Jíìzọ̀s Kráìst.

22 Boolo nyímàì ló Témọ̀tì, bé e a láb ni túe tẹlẹ bàlà kẽ kọ à dú lé naa, nè bé
e ẹlẹ nè nda ni gbá siá tóm ge ló Lé Kpẹaí belí nvín nè tẹ̀ naa.

23 Vóá à naa, m̀ ból dẽe sḩ ge lẹ̀ẹ̀làe mái kọ̀láá tốó e m nyima bé nu é dim̄ ló
naa,

24 vaá m̀ dẹlẹ̀ nyíe boo Dõò kọ nda é valẹ duna gé.

25 Boolo beè lẹ̀ẹ̀lài nà vígà m Kráìst, Ẹpafradáítọ̀s, máḿi kọ á nvèè bá nèm̄. À
ólò zọm̄ siá tóm nè Kráìst vaá à zọnam̄ gé kpenà Lé Kpẹaí. M̀ ié bùlà kọ à dú
bíi ge lẹ̀ẹ̀làe mái,

26 boo bée kọ à palà ge die bíí ló ge mon dénè bọ̀ì vaá à tãàgèe nyíe kọ o beè
dãi kọ kpá lóe beè zọ̀e.

27 À dú kà kà kọ kpá lóe beè palà ge zọ̀, naa ní e a gá beè ù. Sõò Bàrì beè iée
sàn nyíe ló, vaá níì áá ẹlẹ nì, sõò mè à iena gé sàn nyíe ló nda vaá naa kọ
dõòna kà bììla nyíe á gá dọ boo ní e m beè iéá.

28 Vó ní e a náa, à palà ge dim̄ bíí ló ge lẹ̀ẹ̀làe mái é, kọ bé nyíei kpáá palà ge
ẹẹ tốó e o é monííe, vaá nyíe nda náa é kpáá bììlànà.

29 Tui ẹ́ẹ́ nyíe tumaíe dì belí bọọ vígà m Dõò. Nveenii ka ló kọ̀láá gbò e a dì
belí vó,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

30 boo bée kọ a dùm náa è bọọé ló. Sõò a è dì boo bée ge sí tóm nè Kráìst, vaá sigà ńkem, à gá beè ù, kọ bé à nèm̄ nvèè bá e boolo nóo è láá nèm̄iá.

Fílìpàì 3

1 Pá nà vígà, m̀ gé tú nà mon bel inmá kùbmà vaá kọ ó iei ẹ́ẹ́ nyíe boo bée kọ ò zọi Dõò gbàài ló. Náa m̀mám̄ ge ooa boo nu e m beè emí dõòna tóm, boo bée kọ à é lée ló boólo be m̀ náa vó.

2 Ẹai lói ló gbò e bà belí gbógó, gbò e bà gé náa pọ́lọ́ pọ́lọ́ nu, gbò e bà gé kooàgì.

3 Beéle ní e e íè kàà kooà e, níì baála nì, boo bée kọ è tãàgà ló Bàrì tení dú ló Nyómá Káí, è tú Kráìst Jíìzọ̀s kààmà ka, vaá née dẹ̀lẹ̀ nyíe boo nàà nu nom kpá ló--

4 náa kal ló bée kọ nda gá è láá dẹlẹna gé nyíe boo gbò nu e a dì belí vóá. Be a íe nen e a íe bùlà kọ à é láá dẹlẹ nyíe boo nu nom kpá ló, nda íe ní e a èl vó.

5 Ba beè koóm̄ tố́ó e m beè toolá aatáá dee. Nda kà nvín sãa Ízràẹ̀l e m dú gã Bẹ́njàmìn vaá m̀ dú kàà nvín Híbrù. M beè sẹlẹ Log pá Júù dì belí nen Fárèsì.

6 M beè palà ge ié tàn ge sí tóm nè Bàrì iná kĩ e m gboó biigè ló bồòna ló Kráìst. Be ge sẹlẹ Log ní e a tú nen naamá lé é, nda ním beè ie tọ́ọ̀ kà kpẹa.

7 Be gé sõò, dénè gbò nu e m gá beè bugi naamá dọ bélèa, m ẹb vaá naamá pọ́ì nu boo bée Kráìst.

8 Níì áá na gbò nu e m géè kól béeá nì, m̀ ẹb kọ̀láá nu naamá zọ̀là pọ́ì boo bée nu e a palà ge bọọ kpãa, e a kọlà ge nyimá ló Kráìst Jíìzọ̀s, nà Dõò. Boo bée ẹlẹ, m̀ sãànà bá ló dénè nu gbẹẹ vaá ẹ̀b belí kpá kẽ, kọ bé m̀ láá ié Kráìst

9 vaá zọè gbàà ló. Kátogói bel léem̄, níì aa m ge sẹlẹ Log nì, sõò tení dú ló ge dẹlẹ̀ nyíe boo Kráìst. Bàrì ní e a léevèm̄ bel é, boo bée nà dẹ̀lẹ̀ nyíe boo.

10 M̀ gbḟ ge nyima ló Kráìst nè ge nyima ló kpóó e a beè kẽée lọl ke mà ú nè ge mon tãàgà belí bé e ẹlẹ beè mon tãàgà naa vaá ú belí bé e a beè ú naa,

11 kọ bé m̀ dí zẹ̀ẹ̀ gbò e bà é kẽeà aa ke mà ú.

12 Ním gé kọ́ nèi kọ m̀ íè dénè níí à bè ge kọ m̀ gbõomà lọ̀l. Sõò m̀ gé olòó pììgà boo gè ié nu e Kráìst Jíìzọ̀s beè di boo vaá tú nda naamá ńlẹ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Pá vígà, nda ním bugi nà ló nvèè gbàà gbò e a ni ié nuí. Sõò ene kà nu e m
náà kọlà gè gbẹ́mà nvée gbò nu e a ni tění kil nvéeá vaá pììgà ge téá tula nu
e a dim̃ dee sḩ́.

14 Boo bée vóá, m̀ gé téélá nyoone nu e m gé ẹ̀b dẽe sḩ́, kọ bé m̀ láá tú nuá
vaá ié dùm e bè náa tá e Bàrì gé kolíi kọ é ié tení dú ló Kráìst Jíìzọ̀s.

15 Vói bé e a bọ́ ló kọ dénè beele e e ni kpóno m Kráìst é bugi togó naa é. Sõò
be a gá náa à ié sìgà bọ̀ì e bọọ bug togó dú kele aa ló níí, Bàrì é náa kọ ó dãi
nuí dì belí bé e a bọ́ ló kọ ó dãi naanii.

16 Sõò naanii mè é kil sḩ́ ge kyãa nyoone gbò log e e ni iná lói.

17 Pá vígà, naanii kọ̀láá kà nu e o monii e nda gé náa. Nveenii nu kuuma dẽe
ló kọ̀láá gbò e bà kyãa boo lèlà èèlè e beele gé dò bá nèií.

18 Nu e m gé kọ́ nèií, m beè kọ́ nèi gbele tõò tõó vaá kátogói m̀ gé kpáá ooana
gé boo, sõò à biilém̃ nyíe iná kĩ e a nveèm̃ tó dẽe: À íe gbele tõò gbò e bé bà
tõo dùm naa náa kọ bà á nvèèmà lẹ́ ú e Kráìst beè ú boo bàà gbànà té.

19 Ba ke kùbmà é dú kyọ̀à sḩ́, boo bée kọ áá kóló nu e a dì bíí ló ba nom kpá ló
ní e a bọọva ló é. Bà gáává m ba lab dògò e a dú ní e a gá beè siimàva kẹ́ẹ,
vaá áá nu bàlà booí ní e ba bug togó di boo é.

20 Sõò beele gbò nvín sãa káála vaá kĩé ní e e gé ẹbma dẽe kọ bẹẹ Nen
Dùùlà, e a dú bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst, é àà dù e.

21 Ẹlẹ é nyááná bẹẹ kpá ló e a kil kẽí vaá naa kọ á dì belí ńlẹ kpá ló e ka di ló
tení dú ló kpóó e a ólò láá lẹẹma bel ló dénè nu.

Fílìpàì 4

1 Vóá à naa, e pá nà vígà e m vulè, elai agalai m Dõò! À palà ge dim̃ bíí ló gè
mònii! Ò ólò palà ge ẹẹlẹ́m̃i nyíe vaá m̀ ólò túi kpọọmá mon!

2 M̀ gé ban Uódìà nè Séntèkì kọ bà á dãá ene dì belí bàà vígà pá bia m Dõò.

3 Vaá olo na gé, e o dú kà kà nen e o gé zọ́m̃ siá tóm, m̀ gbḩ́ kọ ó nvèè bá nè
gbò pá biaí kọ bà á dãá ene. Boo bée kọ ba beè palà ge pììgà ge nvèè bá
nèm̃ m tóm ge vee Lé Kpẹaí, bii ló Klẹ́mẹ̀nt nè dénè na gbò e bà sígáá, e ba
beè zọnám̃ gé siá tómá vaá ba bée di m kpá dùma.

4 Iei ẹẹ́ nyíe kọ̀láá tõó boo bée kọ ò zọi Dõò gbàài ló! M̀ kpáá ooa boo kọ ó iei
ẹẹ́ nyíe!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Naanii ní e dénè nen é nyímá kọ ò dúì gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló. Tố́ó e Dõò é dú a iná ku ló.

6 Ó gá zigai kọ tọ́ọ̀ kà nu á tãagéi. Tãa vó, bĩinai dénè bọọ bii bíi bá Bàrì m tãàga ló. Kẽeaí boo ge olòó õaí Bàrì zaa kọ̀láá tố́ó e o bĩinaíe nu bá.

7 Vaá fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló Bàrì, e gbò nen náa é láá dãá, é kuma bọọ nyíe nè bọọ bùlà, boo bée kọ ò gbáai ló Kráìst Jíìzọ̀s.

8 Ge tú nà mon belí inmá kùbmà, e pá vígà, olòó bugii togó boo gbò nu e a dú kà kà, nu e ka di ló, nu e a lelà, nu e a õoà, nu e a léémá gbò nen, nu e a nè lé bée, nè kọ̀láá nu e a palà ge dú lé vaá bọ́ ló lèèlà.

9 Olòó naanii gbò nu e o beè noi bá nda vaá dãm̃i gã́ vaá moniṁi bá e m gé náa. Vaá Bàrì e a ólò nèi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló é gboó zọi tồòà.

10 Dì belí nen e a gé zọ̀ Dõò gbaa ló, nyíem̃ palà ge ẹẹ gé mon kọ, boo tố́ó e gbele begè dẽe tố́ó ni tení, mè ò kpáà iei èèlè ge zogèi bé e o gbḩ́i ge nveenii bá nèm̃i naanii. Ním̃ gé kọ́ mè nóo beè iei nyíe ge nveenii bá nem̃i, sõò m̀ gé kọ́ mè èèlè náa beè di nèi ge zogei bọọ nvèè bá.

11 Ním̃ gé kọ́ vói boo bée bíi e a dìm̃ ló, boo bée kọ m beè nó ge tõo dùm e kọ̀láá nu e m íè é gbõomam̃ ló.

12 M̀ nyímà nu e a kọlà tố́ó e nen di m bii bíi nè tố́ó e nen ié nu e a sígaé ló. M beè nó kọ nu á gbõomam̃ ló kọ̀láá ke tồò nè kọ̀láá tố́ó, á leemá gbààm̃ à mmá à bè tá kói à tám̃ ló, á leemá m̀ ié nu e a sígam̃ ló à bè m di m bii bíi.

13 Kráìst nèm̃ agẹ̀ ló ge tõomá kọ̀láá kà di tồò.

14 Sõò o beè láá naanii ló ge nveenii bá nèm̃i boo tố́ó e m beè di m tãàgà.

15 Boolo, pá Fílìpàì, palà ge nyimai kọ, boo tố́ó e m beè aa Masẹdónìà, e a dú dàà togó ge ló Lé Kpẹaí èèlè nyíe zẹẹ̀ boólo, mè áá boolo ní e o dúi bồòna ló Kráìst e a beè nvèè bá nèm̃ é. Áá boólo ní e o beè dõonii kpègè nèm̃i é.

16 Tố́ó e m beè di Tẹsalọnáíkà, à sígá ló ene tóm e bíi beè dọm̃ boo vaá ò lẹẹlai nvèè bá mám̃i.

17 Níì ge kọ m̀ gbḩ́ ge olòó ié dồò nu lọlii bá nì, sõò bé e a gá náa vaá Bàrì tẹlẹ nu ló nèi ní e m gé gbḩ́ é.

18 M beè ié dénè nu e o ni mám̃i vaá à gbõoma sìgà. M̀ ie dénè nu e a dim̃ bíí ló kátogói e Ẹpafradáítọ̀s ni tú dénè gbò dồò nu e o beè nvèèniié bá kọ á mám̃ domáí. Bọọ dồò nu e o mám̃i dú lé belí gbele kpéè nu ló dồò nu à bè vààla gyọ́ọ e Bàrì tú vaá à léémáe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 Vaá ńda Bàrì é tú a gyọ́ e a bọọ tỗò naamá dénè bọọ bii bíi tení dú ló Kráìst Jíìzọ̀s.

20 Ka á dì nè Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, aa náa tá tẹlẹ náa tá! Á di naa vó.

21 M̀ kana mon dénè gbò nvín Bàrì e a dú gbò e bà gbaa ló Kráìst Jíìzọ̀s. Gbò vígà m Kráìst e bà dìm̄ ló kanai mon.

22 Dénè gbò nvín Bàrì e a di dee kĩí kananai gé mòn, èlmà tỗò gbò e bà gé sí tóm m tọ Méné Róm̀.

23 M̀ gé ban kọ sàn nyíe bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst á zọ̀i tỗòà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Kọlọ́sì

Kọlọ́sì 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, e Kráìst Jíìzọ̀s lẹẹ̀là, dì belí bé e a dú bùlà Bàrì naa,
nè bẹẹ vígà, Témọ̀tì,

2 maá gbò nvín Bàrì e bà tõó Kọlọ́sì vaá dui pá bẹẹ vígà e bà éla agala m ge
gbaa ló Kráìst: M̀ gé ban kọ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, á iéi sàn nyíe ló vaá à néi fẹ́ẹ́
fẹẹ̀ ló.

3 Kọ̀láá tố́ó e e tãàga ló Bàrì mái, è ólò õá Bàrì, e a dú Tẹ̀ bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s
Kráìst, zaa boói.

4 E beè dấ kọ o dẹlẹ̀ì nyíe boo Kráìst Jíìzọ̀s vaá vulèi dénè gbò nvín Bàrì,

5 boo bée nu e o bólìì dẽe sḭ́ e Bàrì kpóògè dee ló sẹẹ̀i m káála. O beè zẹ́ẹ́ dãi
nu e a kil ló nuí tení dú ló kà kà bel e a kọlà Lé Kpẹa

6 e a è ináí ló. Dì belí bé e Lé Kpẹaí gé nè tấáná dee bá vaá zaala dénè ke
tồò boo sãa bàlà booí naaá, vóá bé e a è naana gé naa èèlè nyíe zẹẹ̀ boolo
tấgíní dee e o beè dãi nu e a kil ló sàn nyíe Bàrì vaá aa dee nyimai nu e a
kọlà e.

7 O beè noi nu e a kil ló sàn nyíeí bá Ẹpáfràs e beele nè ẹẹ̀ ólò gbá siá tóm. À
dú nen e a bọ́ ló dẹlẹ̀ nyíe boo vaá à gé sí tóm nè Kráìst boo bée beele.

8 A è kọ́ nèi bé e Nyómá Káí gé náa kọ ó vulai naanii.

9 Boo bée vó, tấgíní dee e e beè dấ nu e a kilíí lóá, è ólò kil sḭ́ ge tãàga ló Bàrì
mái, kọ Nyómá Káí á nèi nyìmà nu nè tavẹ nu e a é náa kọ ó nyimai a bùlà,

10 kọ bé o láá tõonii íb dùm e a é nvèè ka ló Dõò vaá leemáe m kọ̀láá sḭ́ dee,
boo tố́ó e o lávii kele kele íb lé lab dògò vaá nyimai ló Bàrì èlmà bé e o beè
nyimaíe ló naanii.

11 È gé ban bá Bàrì kọ á naa kọ a kpóó e a dú dũùnèa á agẹlẹi ló, kọ bé ò láá
elai agalai vaá ĩimai kọ̀láá íb di tồò e a élai sḭ́, boo tố́ó e o é túi zààvà

12 õmai Bàrì, e a dú Tẹ̀, zaa e a náa kọ ó bọi ló gbò e o é dõonai nu e a beè
kpoogè dee ló sẹlẹ m di tồò ẹ́ẹ́ dee sẹẹ̀ pá a gbò.

13 A è dùùlài lọl bá kpóó gín e a géè lẹẹ̀lài belá vaá túi nvèè ke bá lẹẹ̀la bel a
Sấáná e a vulè.

14 Tení dú ló ẹlẹ, Bàrì náa kọ é dì pọ́ì, e a náa kọ à ia ló bẹẹ pọ́lọ́ nèi.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Kráìst e e monma dẽeí zógei bé e Bàrì e bè née monma dẽe dì naa. Ẹlẹ
Sấáná Bàrì vaá à bọọ èlmà kọ̀láá kà nu e Bàrì beè dèm.

16 Boo bée kọ tení dú ló ẹlẹ ní e Bàrì beè dèm kọ̀láá kà nu é: nu e a di káála
nè nu e a di boo bàlà boo, nu e nen monmà dẽe nè nu e nen náa monma dẽe,
bãànà gbò nyómá e bà gé lẹẹlà bel vaá ié kpóó. Bàrì beè dèm kọ̀láá kà nu
tení dú ló Kráìst nè boo bée Kráìst.

17 Kráìst beè zẹ́ẹ́ dì be sḭ́ kọ̀láá kà nu à kalá dì, vaá ẹlẹ ní e a gbá kọ̀láá kà nu
naamá ẽẽènè kà e.

18 Ẹlẹ ní e a dú togó a bồòna ló e a náámá a nom kpá ló é, vaá ẹlẹ ní e a beè
naa kọ bồòna lói á dì e. Ẹlẹ túá nen e Bàrì beè kẽee lọl ke mà ú, kọ bé à tú
túá dọ̀ kilma kĩ e kọ̀láá kà nu dì.

19 Bàrì beè beelá fùl kọ Kráìst á tõonie m kà lèlà bá ńlẹ mèà,

20 nè ge kọ dénè nu e a di boo bàlà boo nè káála á òòa kẽ dúè ló ẹlẹ tení dú
ló Kráìst. Bàrì beè tú mii e Kráìst beè eela tố́ó e a beè ú boo bàà gbànà téá
nvèèmà fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

21 Tố́ó e a kil nvéeá, o beè dii kpấá ló Bàrì vaá bọọ bùlà beè túi naamá pá a
gbò ọ́b tení dú lo bọọ pọ́lọ́ lab dògò.

22 Sõò kátogói, tení dú ló a ú m nom kpá ló, à kpáá nvèè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló èèlè nyíe
zẹẹ̀ boolo nè ẹẹ̀, kọ bé o láá elai kè sḭ́e vaá dúi gbò e o dìí õoà, e kọ bel á géí
lo, vaá nóo kpáá ienai tọ́ọ̀ kà kpẹa e a dìí ló.

23 Sõò à bḭ́íná kọ ó kilii sḭ́ ge tõoníí boo dò díí kẽ, e a náámá bọọ zìgà bel, vaá
ò elai agalai, kọ bé tọ́ọ̀ nu náa dulíi lọl ló ból dẽe sḭ́ e Lé Kpẹa e o beè dãiá
beè nèi. Boo bée Lé Kpẹaí ní e Bàrì beè tú nda, Pọ́ọ̀l, naamá a nen tóm é,
vaá Lé Kpẹaí ní e bà ni vee nè dénè bàlà boo é.

24 Vaá kátogói nyíem̄ ẹẹ́ boo nà mòn tãàgà e m monii boo, boo bée kọ ńda
mòn tãàgà m nom kpá lói nvèè bá ge mmè ní e Kráìst beè mon boo a bồòna
ló, e a náámá a nom kpá ló.

25 Dì belí bé e Bàrì beè noo naa, a beè túm̄ naamá nen tóm bồòna ló Kráìst
boo bée ge nvèè bá nè boolo, vaá tóm e a nem̄í kọlà ge kọ ḿ palà ge tú a
mon bel tẹlẹ bàlà kẽ,

26 e a dú kà kà bel e Bàrì beè gố́ ló dénè gbò nen tố́ó e a kil nvéeá, vaá
kátogói à tẹ́lẹ bàlà kẽ nè pá a gbò.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 À dú lèèma Bàrì ge naa kọ pá a gbò e bà dì dénè kpá dó á nyima bé e kà kà bel e a gṹá ló gbò není palà ge dú dṹùnè naa. Kà kà belí kọlà kọ Kráìst tõoí m vaá nèi ból dẽe sḟ kọ ò é gboó zọíe dõonai a dṹùnè.

28 Vóá à naa, è gé vee Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst nè kọ̀láá nen. È ólò tú dénè nyima e e íè nèmà dùùlà bá dee tố kọ̀láá nen vaá noomàva nu, kọ bé è láá faaláva simá ke sḟ Bàrì belí gbò e bà ni gbõoma m kọ̀láá sḟ dee tení dú ló gè zọ̀ Kráìst gbaa ló.

29 Ge naa kọ na gbò nuí á naaá ní e m nyoone sí agẹ̀ tóm vaá tú gbele kpóó e Kráìst nẽm̄, e a palà ge dọ bàlà kẽ m nà tóm, simá é.

Kọlọ́sì 2

1 Ṁ gbḟ ge kọ ó nyimai íb kpãa pììgà e m gé piigaí boo nè boo gbò e bà di Leodesíà, biina gé ló dénè gbò e bà gáà mònmàm̄ dẽeá.

2 Ṁ náà níí boo bée ge nvèèva kpóó ló nè ge naa kọ ba vulà á gbáva naamá ĩ̃ẽènè kà, kọ bé bà íe dénè lé nu e a aa m ge agala boo nu e bà láá dḟ tḟ, vaá nyímá ló kà kà bel e a beè gũá ló gbò nen kilma ló Bàrìa, e a kọlà Kráìst.

3 Ẹlẹ ní e a tú dénè gyọ́ nyìmà nu Bàrì nè sḟ dee ge nyimáe ló, e a beè gũá ló gbò nená, tẹlẹ bàlà kẽ é.

4 Ṁ gé kọ́ naa vói nèi kọ bé tọ́ọ̀ nen náa dagẹ̀i tenmá ló gè kpọ́ kyáá bel nèi, kọ̀láá bé e ba mon bel kpé tố naa.

5 Náa kal ló bée kọ nà sḟ á géí ló kĩá, nà bùlà dìí boo kọ̀láá tố́ó. Nyíem̄ palà ge ẹẹ gè mon kọ ò gbáài ló dui ĩ̃ẽènè kà vaá elai agalai m ge dẹlẹi nyíe boo Kráìst.

6 Tḟgíní bé e o ni túi Kráìst Jíìzọ̀s naamai bọọ Dõòa, gboó tõonii dùm e a zọ ẹlẹ gbaa ló.

7 Siilííe kúm m vaá ò náanii kọ bọọ dùm á tìa boo ńlẹ. Nveai kpóó ló m ge dẹlẹ́e nyíe boo, dì belí bé e ba è noomai naa, vaá ò olòó õai Bàrì zaa.

8 Ọẹi dẽe kọ bé tọ́ọ̀ nen náa túi naamai gyóòlo tení dú ló pọ́ì nyìmà nu gbò nen e bè náa dọ bélè vaá ólò kẹlẹ gbò nen. Na kà nyìmà nuí náa aa bá Kráìst; tãa vó, à tení aa m nàà nu gbò nen nè log bàlà booí.

9 Boo bée kọ kà lèlà bá bé e Bàrì mèà naa, ní e Kráìst dì naa, m nom kpá ló nen é.

10 Bàrì néi dùm e a gbõoma tení dú ló gè zọ̀ Kráìst gbaa ló. Kráìst bọọ kpãa el kọ̀láá kà nyómá e a bẹl vaá ié kói.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 Ò kooài tení dú ló ge zọ Kráìst gbaa ló. Kòòài náa tení aa bá nen, sõò à aa
bá Kráìst e a náa kọ bọọ nom kpá ló e a ólò sí pọ́lọ́ á gá kpáá lẹẹlànai bel ló.

12 Boo bée kọ, tố́ó e ba è logmài múú, Bàrì beè gbá Kráìst nè bọ̀ì lì vaá kẽee
lọl ke mà ú tení dú ló bọọ gè dẹlẹ nyíe boo kpóó Bàrì e a beè kẽee Kráìst lọl
ke mà úá.

13 À ié tố́ó e o beè uí m bọọ nyómá boo bée pọ́lọ́ e o beè olòó sii nè bọọ nom
kpá ló e a gáà beè kooàa. Sõò kátogói Bàrì náa kọ ó zọi Kráìst dìí dùm. A beè
ia ló dénè bẹẹ pọ́lọ́ nèi,

14 à baagi kpá e kom e e beè siiá nè log e ba è bẹẹé tẽ́ di dẽeá vaá tú lọlíí ból
tení dú ló ge ká boo bàà gbànà té.

15 À tú kpóó lọl bá gbò nyómá e bà gé lẹẹlà bel vaá ie kpóó, vaá naa kọ bà á
kyãanèè dúé nvée belí gbò e bà sííva dẽe bé, naa ní e kọ̀láá nen é mónva
vaá nyimá kọ mè a è béva elìè bá gbẹá boo bàà gbàna téá.

16 Boo bée vó, ó gá zigai kọ tọ́ọ̀ nen á beelá neèi íb gyấá e o é déi, à bè íb míí
e o é ố́i, à bè dee e a di m gbáá e o é sẹlẹi káí, à bè ge kọ ó tui ãa ẽ́ naamai
dè zọ, à bè dee e o é náamai dee bo séi.

17 Dénè gbò nuí dì belí kói nu e a é dú dee sḩ́. Áá Kráìst ní e a dú lèlà sḩ́ nu é.

18 À léémá sìgà nen ge sẹlẹ ló belí kọ bà kilmàè kpá ló kẽ nè ge kúm sḩ́ kẽ nè
gbò nyómá tóm. Boo bée mòà nu dẽe e bà ni íe, bà kọ́ baala léèlèè elìè na
gbòa. Ó gá zigai kọ tọ́ọ̀ nen e a belí vó á beelá bẽ̀gèi, boo bée kọ ba pọ́lọ́ bug
togó ní e a kọ bà á dọ kẽ dàlà kpá ló boo é, boo tố́ó e bà náa íe tọ́ọ̀ nu e bà
élá boo.

19 Bà náa dọnà bẹ̀là Kráìst e a dú togó a bồòna ló e a dú a nom kpá lóá. Ẹlẹ
ní e a búmá zivè kà a nom kpá lóá, vaá sii kọ̀láá kà dẽe gá nè gbà gbá e a di
ló naamá ĩẽ̀ènè kà e, naa ní e a sìm dì belí bé e Bàrì gbḩ́ kọ á sìm naa é.

20 O beè zọi Kráìst ui vaá dìí pọ́ì aalii bá gbò log bàlà boo. Éé ní e a náa vaá ò
gboó kpáá tõonii dùm dì belí gbò e o dii nèi bàlà boo é? Éé náa vaá ò tõonii
kè kẽ gbò log e a kọ́

21 “Ó gá sii bá ló na kà nuí,” “Ó gá tọ́ gấ ló na kà nuí,” à bè kọ “Ó gá tọ́ bá ló
na kà nuá” é?

22 Dénè na gbò logí kuu nu e a é kyọà áá tố́ó e nen náámá nu lọ̀l, boo bée kọ
nen ní e a beè nvèè gbò logí vaá noomà gbò nen é.

23 À dú kà kà kọ be ò ẹb gbò logí, ò é íe bùlà kọ à íe nyìmà nu e a di m, boo
bée kọ bà bění gbò nen kọ bà á kúm sḩ́ kẽ nè gbò nyómá tóm, bà sẹlẹ ló belí

© 1996 by Biblica, Inc.®.

kọ bà kilmàè kpá ló kẽ vaá bà tú agẹ̀ bá kpọ̀ té nèà ba ló. Sõò na gbò logí náa é láá nvèè bá nè tọ́ọ̀ nen kọ á láá lẹ̀ẹ̀là bel ló a tàn nom kpá ló.

Kọlọ́sì 3

1 O beè zọi Kráìst kẽeà aa ke mà ú. Boo bée vó, tui bọọ nyíe sẹlẹi boo nu e a dì káála kĩ e Kráìst dì ĩì tẽ́ boo bá lè Bàrì.

2 Kai bọọ nyíe gbẹẹlii boo nu e a dì káála, níì nu e a dì boo sãa kunu kẽí nì.

3 Boo bée kọ o beè ui vaá Bàrì beè gbá bọọ dùm nè ní Kráìst gỗ.

4 Kráìst ní e a dú bọọ dùm e, vaá tố́ó e ẹlẹ é dọ bàlà kẽ, boolo é gboó zọíe dọnai gé bàlà kẽ vaá zọíe dõonai a dỹùnè.

5 Boo bée vó, fẹi dénè tàn bàlà boo e a dìí m̄á lọ̀l, nu e a dì belí tàn kúnà gã̀ nè dùm e bè náa õoà nè tàn nom kpá ló nè laa ló pọ́lọ́ nè gọ̀l òò (Boo bée kọ gọ̀l òò ene íb sḯ dee ge fã̀ ńbàlì e bà náàmà bá.)

6 Gbò nu e a dì belí vói ní e a é man kọ sṹg Bàrì á dọ boo gbò e bà náa gbaníe tố ló é.

7 À íe tố́ó e gbò tàn e a dì belí vói beè lẹẹlài bel ló vaá o è gboó tõoníí m dùm e a dì belí vó.

8 Sõò kátogói ó gá kpáá labnaí gbò lab e a dì belí gè bã̀ sṹg, nè gè dú bẹẹ bẹẹ ló, nè gè ié ọ́b nyíe. Tọ́ọ̀ kà gbẹ́a à bè mon bel e bè náa ỗòà á gá aana gã́ tọ́ọ̀ bọ̀ì.

9 Ó gá kpọi kyáá bel nèi ene, boo bée kọ o beè kìnii bọọ nómá dùm bii ló a lab dògò

10 vaá tui ńãa. Bàrì, e a beè dèm ãa dùmi, dì e a gé olòó túi naamá ãa, kọ bé ò dii belii ẹlẹ vaá palà ge nyimaié ló.

11 Boo bée nu e Bàrì ni náaí, pá Júù náa dúná kele ló gbò e bè níì pá Júù nì. Kele á géná gbàà gbò e bà ni kooà nè gbò e bà gáà kòòà, à bè gbò kyáà, à bè gbò e bà gáà mùùnà dẽe. Kele á géná gbàà gyóòlo nè nen e a dì pọ́ì. Áá kóló Kráìst ní e a dú dénè nu é vaá Kráìst ní e a dì m dénè bọ̀ì e.

12 Boolo dìí gbàà gbò e Bàrì beè sà naamá pá ńlẹ gbò, vaá à vulei. Vóá à naa, iei sàn nyíe, nè tóè sàn, nè kìlmà kpá ló kẽ, nè gbọ́ọ́ gbọọ ló, nè dé bèm.

13 Ĩimai ene vaá ò iai ló pọ́lọ́ nèi ene kọ̀láá tố́ó e ene ié kpẹa ló ene. Iai ló pọ́lọ́ nèi ene dì belí bé e Dõò ia ló nè boolo naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Ge tẹlẹ ló dénè na gbò nuí, ò vulèi ene, boo bée kọ vùlà ní e a ólò palà ge gbá gbò nen naamá ẽẽènè kà e.

15 Bàrì beè kólíi bõonè ló naamá ẽẽènè kà nom kpá ló kọ bé ò láá iei fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló. Boo bée vó, monii kọ fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló e a aa bá Kráìst á tùlè bọọ bùlà nè ge kọ ó olòó õai Bàrì zaa.

16 Monii kọ mon bel Kráìst á palà ge tõoí m. Tui nyìmà nu noomai nu ene, vaá ò dùùlài bá dee tố ene. Ọlii sọ́l õmaí Bàrì zaa lọlií m bọọ nyíe--sọ́l lèèlà nè kpéè mon sọ́l Bàrì nè sọ́l e a aa bá Nyómá Káí.

17 Kọ̀láá nu e o é kọ́i à bè nu e o é náanii, naanii boo bée bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s, vaá ò ố̃ai Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, zaa tení dúé ló.

18 Boolo, gbò va, tõonii kè kẽ bọọ gbò dóm, dì belí bé e a bọ́ ló kọ nen e a nyoone nvée bẹẹ Dõò á tõo naa.

19 Boolo, gbò dóm, vulei bọọ gbò va vaá ó gá tui gboo gboo ló bá sẹẹmaíva.

20 Boolo, gbò pá nvín, gbanii tố ló bọọ gbò tẹ̀ nè kà m kọ̀láá kà nu, boo bée kọ níí nu e a léémá Dõò e.

21 Boolo, gbò tẹ̀, ó gá naanii nu sũg nei bọọ gbò pá nvín, mè á dì vó, à kyọ́va nyíe.

22 Boolo, gbò gyóòlo, gbanii tố ló bọọ gbò tẹ̀ íe boo bàlà booí m kọ̀láá kà nu. Níì áá tố́ó e bà dì tõò ní e o é náanii vó kọ bé bà lèèlàì é nì. Tãa vó, sii lọaí m nyíei boo bée ge fã dẽe Dõò.

23 Tui dénè bọọ kpóó simai kọ̀láá kà tóm e o gé síi belí kọ o gé síi nèi Dõò, e bè níì nen nì.

24 Boo bée kọ ò nyímàì kọ Dõò ní e a é kpẽ kom e a beè zìgà nè pá a gbòa nèi é. Boo bée kọ bẹẹ Dõò, Kráìst, ní e o gé sii tóm nèi é.

25 Kọ̀láá nen e a sí pọ́lọ́ é túá kpọ̀ té e a é gbõoma dẽe pọ́lọ́ e a beè sì, boo bée kọ Bàrì náa ólò ẹ̀b sĩ́ nen ló a bèèla bel.

Kọlọ́sì 4

1 Boolo, gbò tẹ̀ íe gyóòlo, sẹlẹi bọọ gbò gyóòlo boo bá e a dú lé vaá à lèlà, boo bée kọ ò nyímàì kọ bọọ Tẹ̀ Íe dì káála.

2 Ó gá aalii ló ge tãagaí ló Bàrì tọ́ọ̀ tóm. Ẹai lói ló nu e o é kọ́i nèi Bàrì vaá ò olòó õaíe zaa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Tãaganai gé ló Bàrì mái beele kọ á nèi dee kọ é vee kà kà bel e a gǘá ló gbò nen kilma ló Kráìst. Nda di kpǫ́gǫ́lǫ́ kátogóí boo bée kọ m beè ló nu e a kil ló kà kà belí.

4 Vóá à naa, tãagai ló Bàrì mám̃i kọ ḿ ló bel m sḭ́ dee e a é tú kà kà belí tẹlẹ bàlà kẽ nè gbò nen.

5 Tui nyìmà nu tõomaí ló gbò e bà náa dẹlẹ nyíe boo Kráìst vaá ò tui kọ̀láá kà tố́ó e o íeì naamai lé nu.

6 Kọ̀láá tố́ó e o zọi gbò nen loai bel, naanii kọ bọọ bel á ẹẹlẹ nyíe gbò nen vaá kpéva tố, vaá ò nyímai bé e o é áalai bel nèi kọ̀láá nen belí bé e a bǫ́ ló naa.

7 Tékèkọ̀s, e a dú bẹẹ vígà m Kráìst e e vùlè, é noo tḗ kọ̀láá kà nu e a ni naám̃ ló nèi. Ẹlẹ nen tóm Bàrì e e dẹlẹ nyíe boo, vaá à ólò zọi sí tóm nè bẹẹ Dõò.

8 Vó ní e a náa vaá m̀ gé lẹẹlaé mái é, naa ní e a é kǫ́ bé e beele dì naa nèi vaá nèi agẹ̀ nyíe.

9 Onẹ́sèmọ̀s, e a dú dõòna kà bẹẹ vígà m Kráìst e e vùlè vaá dẹlẹ nyíe boo, e a dǘùnà boolo, gé zọ́e gbá tọ dù. Bà é noo tḗ kọ̀láá kà nu e a gé náaí ló kḭ́í nèi.

10 Aristákọ̀s, e e gbáà dì tọ kpǫ́gǫ́lǫ́í, kanai mon. Máàk, e a dú vígà Baanàbàs, kananai gé mon. (A è dú ge nèi dùùlà bá dee tố́ kọ, be Máàk dú, mè ó tuíe nvèài ló.)

11 Jásùà, e bà kolnáe gé Jọ́stọ̀s, kananai gé mon. Áá taàa ọ̀vài ní e bà dú pá Júù e bà ni dẹlẹ nyíe boo Kráìst e bà gé zọ́m̃ siá tóm ge naa kọ Bàrì á lẹ̀ẹ̀là bel é, vaá bà ólò palà ge nvèè bá nèm̃.

12 Ẹpáfràs, e a dǘùnànà gé boolo vaá à gé síná gé tóm nè Kráìst Jíìzọ̀s, kanai mòn. À ólò palà ge tãàga ló Bàrì mái lee vaá ban bá Bàrì kọ ó elai agalai belí gbò e o ni gbõomai vaá palà ge agalai boo dénè nu e Bàrì gbḭ́.

13 Nda élá nen di tồò nèe bé e a ólò palà ge sí tóm naa kọ bé à nveè bá nè boólo nè dénè gbò e bà di Leodesíà nè Hiarápọ̀lès.

14 Lúùk, nen dóm biè e e vulè, nè Dímàs kanànai gé mòn.

15 Kanai mon pá bẹẹ vígà m Kráìst e bà di Leodesíà vaá ò kananai gé mon Nímfàs nè bồòna ló Kráìst e a ólò bõoná a tọ.

16 Tố́ó e bà ni bugi kpáí nèi lọ̀l, monii kọ bà bugina gé m bồòna ló Kráìst e a dì Leodesíà, vaá tố́ó e a é lée, ò buginai gé ní e m beè emí má pá Leodesíà e baala é beè lẹ̀ẹ̀là má boolo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 Kọi nèi Ákìpọ̀s kọ á mon kọ à síè kọ̀láá kà tóm e Dõò beè nèeá lọl dẽe.

18 Nda, Pọ́ọ̀l, tú ńda bá emmá ńda kànà mòn kól mái. Á gá táí nyíe kọ m̀ dì tọ kpọ́gọ́lọ́! Sàn nyíe Bàrì á tõoí ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Tẹsalọnáíkà

1 Tẹsalọnáíkà 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, nè Selvánọ̀s, nè Témọ̀tì, maá boolo e o dií bõòna ló
Kráìst e a di Tẹsalọnáíkà, e o dúì gbò e o dii nei Bàrì Tẹ̀ nè Dõò Jíìzọ̀s Kráìst:
Bàrì á iéi sàn nyíe ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

2 È ólò kolí bọọ bée m bẹẹ tãàga ló lee, vaá olòó õá Bàrì zaa boo dénè bọ̀ì.

3 È ólò gbẹá kè sḩ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, vaá kẽèa boo tóm e o dẹlẹ̀ì nyíe boo
Bàrì vaá sii, nè íb agẹ tóm e o túì bọọ vulà súú dẽe ló simai, nè bé e o ĩimàì
nu naa boo bée kọ ò gé bólii dẽe sḩ bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst.

4 È nyímà, e pá vígà e Bàrì vulè, kọ Bàrì beè sà boolo naamá pá ńlẹ,

5 boo bée kọ Lé Kpẹa e beele beè ló nèiá níì beè áá kóló pọ́ì mon bel nì, sõò
a beè faalana gé kpóó nè Nyómá Káí, vaá beele è palà ge nyimá kọ Kpẹaá dú
kà kà. Boolo nyímànàì gé íb bé e beele beè tõoí ló naa nyòòmà bé e a é náa
vaá ò láá noi nu lọliií ló.

6 Boolo nè boólo ló beè gboó tui beéle láb nè láb bẹẹ Dõò. Vaá náa kal ló bée
kọ o beè monii gbele tõò tãàgà, o beè tui ẹ́ẹ́ nyíe e a aa bá Nyómá Káí tumai
mon bel Bàrì.

7 Níí beè gboó naa kọ ó dui nu dòmà bá nei gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Kráìst e
bà di Masẹdónìà nè Akáíà.

8 Boo bée kọ boolo ní e mon bel Dõò beè tení ló vaá zààlà bã Masẹdónìà nè
Akáíà e. Níì áá gbò kĩé nì, sõò kpẹa e a kil ló bé e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Bàrì naa a
zaalà bã dénè ke tõò, naa ní e bè náa éláná bànà kọ beele é zẹẹ́ kọ̀.

9 Boo bée kọ bà dì e bà gé kọ́ kpẹa bé e beele beè bẽí ló naa, nè bé e o aalii
ló gbò ńbàlì e bà náàmà bá vaá tãagai ló kà kà Bàrì e a di dùm naa.

10 Bà kọna gé bé e o gé élai bànài a Sẽáná, Jíìzọ̀s, kọ á aa káála dù naa. Bàrì
beè kẽee a Sẽánáí lọl ke mà ú, vaá ẹlẹ, Jíìzọ̀s, ní e a áálái lọl kè bá sũg Bàrì
e a gé dú é.

1 Tẹsalọnáíkà 2

1 Boolo boo boólo ló nyímàì, e pá vígà, kọ gè dúí ló e beele beè dùa náa è pe.

2 Náa kal ló bée kọ e beè mòn tãàgà vaá bà nvèèmài lẹ́ gbẹá Fílìpàì, dì belí
bé e boolo nyímàì naa, beéle Bàrì beè nèi agẹ nyíe e e láá tenmá gbàà gbele
tõò béa vaá ló a Lé Kpẹa nè boolo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Boo bée kọ bẹẹ gè ló bel kolmái ból nyíe náa beè dú nu e a aa m lọ̀ nu, à bè pọ́lọ́ bùlà, à bè kẹ̀lẹ̀.

4 Sõò Bàrì beè ẹ̀bmà beele vaá gboó tenmá kọ è bọ́ ló gbò ge vee a Lé Kpẹa. Boo bée vó, à gboó tú a Lé Kpẹa nvèèí bá. Née ólò ló Lé Kpẹaí belí bé e a léémá nen naa, sõò è ólò ló belí bé e a léémá Bàrì, e a ólò dò bẹẹ ból nyíe, naa.

5 Bàrì nyímá èl, vaá boolo ò nyimanai gé, kọ níì kpéè gấ à bè kẹ̀lẹ̀ ge tumá nu lọlíí bá ní e a tú beele lomá Kpẹa Bàrì nèi é nì.

6 Née beè gbḩ́ bé e a é náa vaá boolo à bè dõòna gbò leelài.

7 Náa kal ló bée kọ, dì belí gbò e Jíìzọ̀s lẹẹlà, è gá è láá tú bẹẹ nyèè toolèi, sõò e beè tú gẹẹ́ gẹẹ̀ bá sẹẹ̀mài vaá ẹ̀vii belí bé e kà ẹb nvín e a dìé nu má naa.

8 Boo bée bé e e vulèi naa, náa beè tànii gè ló áá Lé Kpẹa Bàrì nèi, sõò e beè dìnà gé kpènà ló gè tú beéle dùm peeí boo, boo bée kọ nyíei palà ge dìí boo.

9 Ò é láá kẽeaí boo bé e beele beè sí agẹ tóm vaá kpọá té ló naa, e pá vígà. E beè tú bílá dee nè ẹẹ́ èlà simá píila, kọ bé née dú nyèè tò nè tọ́ọ̀ bọ̀ì, boo tố́ó e e beè dìí ló e e géè ló Lé Kpẹa Bàrì nèiá.

10 Boolo nè Bàrì é láá sii nen di tõò kọ, tố́ó e beele beè dìí lóá, mè e beè tõó dùm e a di káí, dùm e a lelà, nè dùm e kọ̀ bel á gé ló, vaá boolo e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Bàrì ò monmai dẽe.

11 Ò nyímànàì gé kọ e beè tú íb bá e tẹ ólò sẹlẹ ló pá a nvín sẹẹ̀mà bu bu bọ̀ì.

12 E beè olòó tãgíi bá, nvèèi kpóó ló, vaá nei dùùlà bá deè tố kọ ó tõonií dùm e a léémá Bàrì, e a gé kólíi kọ ó dui gé bãí zẹẹ̀ gbò e ẹlẹ gé lẹẹlà bel ló, kọ bé a dṹùnè díí boo.

13 Dõòna kà nu e a man kọ beele é olòó õá Bàrì zaa kọlà kọ, tố́ó e o dấì mon bel Bàrì e beele ló nèi, mè nóo túì kolmai mon bel nen. Tãa vó, ò túì kolmai mon bel Bàrì, dì belí e a dú kà kà naa, vaá mon belá dì e a gé sí tóm m boolo e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Bàrì.

14 Pá vígà, ẽẽènè íb nu e gbò bõòna ló Bàrì e a dú gbò e bà dì nè Kráìst Jíìzọ̀s e a di Judía beè tení bá ní e boolo ténìnàì gé bá é. Boo bée kọ gbõòna bé e baala beè mòn tãàgà bá pá ba bon Júù naa, ní e boolo monnàì gé tãàgà bá pá boólo bon naa é.

15 Pá Júù ní e a beè fẹ́ bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s nè gbò kọ́ bùlà Bàrì e, vaá baala ní e ba è kpona gé beele é. Bà náa léémá Bàrì. Bà bé dénè nen

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 vaá kpèg kọ é gá ló bel nè gbò e bè níì pá Júù nì kọ bà á dùùà. Níí beè gboó naa kọ ba pọ́lọ́ á mmá. Vó ní e a náa vaá Bàrì a tú a sṹg tẹlẹ̀va boo kátogói é.

17 Pá vígà, gbele tỗò tố́ó gáà teni ló tố́ó e ba è naa kọ é zààlà aa ló ene, sõò tà ló níì tà nyíe nì. A è gboó palà ge tàn beele vaá è pììgà kọ̀láá bé e e é láá pììgà naa kọ é monmàèi dẽe.

18 Boo bée kọ e beè gbḟ gè kpáá dúí ló. A sígá ló ene tóm e kà lèlà bá nda, Pọ́ọ̀l, ni gbḟ gè dúí ló, sõò Sétàn náa néi deè.

19 Sẹ̀ mée ní e boolo bulàì kọ à dú beéle ból dẽe sḟ, a bè ố kààgà, à bè pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá e beele é kaamà ka boo tố́ó e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s é dú é? É kọ níì boolo nì?

20 Boolo ní e o dúì beéle ka nè beéle ố kààgà e.

1 Tẹsalọnáíkà 3

1 Vó ní e a náa, vaá boo tố́ó e bè née láá ÎÌmànài, e beè gboó beelá fùl kọ áá beele é élae Átẹ̀nz,

2 vaá è gboó lẹ̀ẹ̀là bẹẹ vígà Témọ̀tì mái é. À dú nen e a gé zọ́i sí tóm Bàrì m ge dàlà Lé Kpẹa e a kil ló Kráìst kyãàmà. E beè lẹ̀ẹ̀làe kọ á dúí ló gé nvèèi kpóó ló vaá nèi agẹ nyíe kọ ó kilií sḟ gè dẹlẹi nyíe boo Kráìst,

3 kọ bé tọ́ọ̀ nen náa élá kè bá bíígá ló e a di kẽí vaá pee a bùlà, boo bée kọ boolo nyímàì kọ níá gbò tãàgà e e íè ge tení bá é.

4 Tố́ó e e beè dìí lóá, e beè palà ge olòó kọ́ nèi kọ mè gbò nen é beè íè ge biigèi ló. Vaá dì belí bé e o nyímàì naa, vóá bé e a nááná gé naa é.

5 Vó à naa, boo tố́ó e bè nímm̃ láá ÎÌmànà, m beè gboó lẹ̀ẹ̀là Témọ̀tì kọ á gé nyimá be ò gé dẹlẹi gé nyíe boo Jíìzọ̀s. Pọ̀ beè siímm̃ kọ sẹ̀ Nen Kẹ̀lẹ̀a a kẹlẹ́i vaá naa ní e dénè tóm e beele beè síí booá a dú pè à!

6 Sõò kátogói Témọ̀tì a ooa kẽ aa ló boolo dù vaá faalá lé kpẹa e a kil ló bọọ vulà nè bé e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Kráìst naa domá. À kọ́ bé e o dii e o gé íei lé bùlà e a kil ló beele vaá iei tàn ge mòn beele bélí bé e beele íènà gé tàn ge mòn boolo naa.

7 Boo bée vó, e pá vígà, tení gbàà dénè nyèè tò nè bíígá ló e a di boo beele, kpẹa e a kil ló bé e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Bàrì naa beè nèi agẹ ló.

8 È é láá kõoná séi sive kátogói, é be ò tõonii agalai m bẹẹ Dõò.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Mó kà ốà zaa ní e beele é láá nè Bàrì vaá à gbõomá dẽe dénè ố kààgà e beele di boo bée boolo vaá ié kè sḿ bẹẹ Bàrì e?

10 È gé tú agẹ bá tãàmà ló Bàrì, bílá dee nè ẹẹ́ èlà, kọ á nvèè bá kọ boolo nè bẹ̀ì é kpáá mònnà sḿ nè sḿ, kọ bé è láá leléi dee bá boo kĩ e bè ò gáà laa tavẹi e a di ló zìgà belí.

11 È gé gboó ban Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú bẹẹ Dõò, kọ á tulèi vaá naa kọ é ié deè inaí ló.

12 Dõò á naa kọ ó kpáá palà ge vulei ene vaá ò vulei kọ̀láá nen belí bé e beele vulè boolo naa,

13 kọ bé à naa kọ bọọ nyíe á elà àgàlà vaá di káí, vaá à naa kọ á gá ié kọ̀ bel kè sḿ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, boo tốó e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s é fáálá dénè pá a gbò domá.

1 Tẹsalọnáíkà 4

1 Ge mmè, e pá vígà, e beè noomài bé e o é tõonii dùm e a léémá Bàrì naa. À dú kà kà kọ níá kà lèlà bé e o tõonìì naanii é. Kátogóí è palà ge tú boo bée bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s bànmài kọ ó olòó kilii sḿ.

2 Boolo nyímàì ló gbò lẹ̀ẹ̀là e beele beè elá boo bée bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s vaá nèi.

3 Boo bée kọ nu e Bàrì gbḿ kọlà kọ ó tõonii káí vaá ò kpoolai ló lọlii ló kúnà gằ.

4 Ní e a dì á nó gè lẹ̀ẹ̀là bel ló a kpá ló sẹlẹ káí, vaá à nveà ka ló.

5 Ó gá tui bọọ ló nei kpéè ló nom kpá ló belí bé e pá bàlà boo, e bà náa nyímá ló Bàrì, gé náa naa.

6 Tọ́ọ̀ nen á gá sí pọ́lọ́ a vígà m Kráìst, à bè ge dée tọ ból, tenmá na sḿ deè. E beè kọ́ nèi vaá palà ge ãanéi kọ Dõò é kpọ́ té ló gbò e bà náa vó.

7 Boo bée kọ Bàrì náa beè kolíi kọ é tõo dùm e bè náa õoà, sõò a beè kolíi kọ é tõo káí.

8 Vó à naa, kọ̀láá nen e a kin lẹ̀ẹ̀lài náa kin nen, sõò à kin Bàrì, e a ólò tú a Nyómá Káí nè booloá.

9 Boolo nóo íèì bíi kọ nen á emí kpá mái kọ ó vulei bọọ vígà m Bàrì, boo bée kọ Bàrì beè noomà boolo kọ ó vulei ene.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Vaá níá kà lèlà bá e o tõomaí ló dénè pá bẹẹ gbò vígà m Kráìst e a di zivè kà Masẹdónìà e. Sõò è gé gboó nvèèi kpóó ló, e pá vígà, kọ ó kilii sḩ m vulà súú dẽe lói.

11 Piigai gè tõonii m dḩìnè ló dùm. Dẽéi á ẹà nu e bá boolo di ló, vaá ò túi bá simai tóm, belí bé e beele beè noomài naa.

12 Vó é náa kọ gbò e a di ke dẹi á fầi dẽe, vaá à náa kọ ó gá tõonii bànài bá tọ́ọ̀ nen.

13 Pá vígà, née gbḩì kọ ó zeelií boo nu e a kuu gbò e bà á géná, kọ bé nóo tói belii na gbò e bà náa íe tọ́ọ̀ kà ból dẽe sḩá.

14 Dì belí bé e e zigà naa kọ Jíìzọ̀s beè ù vaá Bàrì à kẽée lọl ke mà ú, vóá bé e e zigànà gé kọ Bàrì é tú gbò e ba è dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s vaá bà á géná gbáé ló òòma kẽ naa é.

15 Nu e Dõò beè kọ̀ ní e beele gé kọ́ nèií kọ: Beele, e e di dùm dọ̀mà tố́ó e Dõò é dú, née é íe ge gyàà sḩ kẽ gbò e bà á géná.

16 Boo bée kọ ẹlẹ, Dõò, é aa káála dú boo tố́ó e a dú gè dấ mon kpấ e a é vúá vaá nè lẹ̀ẹ̀là, bii ló mon nen togó gbò nyómá tóm e a é silà, nè kpá koò Bàrì e bà é uuli. Gbò e ba è dẹlẹ nyíe boo Kráìst vaá ba è ù é zẹẹ́ kẽeà.

17 Na tóm, beele e e siga di dùm é gbáavá dẽe vaá dénè bẹ̀ì gboó bõoná kil m bù dee gé zọ̀ bẹẹ Dõò nyòònà gbàn deè. È é gboó di ló Dõò lee.

18 Boo bée vó, tui gbò mon belí nveemai kpóó ló ene.

1 Tẹsalọnáíkà 5

1 Pá vígà, náa dú bíi gè kọ nen á emí kpá má boolo e a kil ló tố́ó à bè dee e gbò nu e m géè kọí é nááá.

2 Boo bée kọ boolo palà ge nyimai kọ dee e Dõò é dú é bú ló kẽ belí bé e nen zib ólò bú ló nen vaá dú boo tố́ó bílá dee naa.

3 Boo tố́ó e gbò nen gé kọ́ mè nu a dú lé vaá ló kẽ a fẹẹ́gá, ní e bú ló kọ̀ọà sḩ é gboó dọ̀vá boo é! À é bú ló kẽ belí zọ̀ nvín e a dọ́ boo pá bia e a di kè bá gbàà, naa ní e gbò nen náa é láá teá zelí bá.

4 Sõò boolo, e pá vígà, ó géi m kùkùù gín, naa ní e deeá é gé búi ló belí bé e nen zib ólò naa.

5 Dénè bọ̀ì gbò nvín ẹẹ́ dee nè ẹẹ́ èlà. Beele níì gbò bílá dee à bè gbò kùkùù gín nì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 Boo bée vó, naanii mè beele née é dáa belí na gbòa, sõò naanii mè é dí kpènà ló vaá ọẹ dẽe.

7 Boo bée kọ bílá dee ní e gbò nen dáámá é, vaá bílá dee ní e gbò nen ố́má míí tẽeá dẽe é.

8 Sõò tấgíní bé e beele dú gbò ẹ́ẹ́ deeá, naanii mè é ọẹ dẽe. Naanii mè é dẹlẹ nyíe boo Dõò vaá vùlè ene, mè à belí báà kpọ́gọ́lọ́ e nen bé kpega nu báná nyíe. Naanii mè é ból dẽe sḩ dùùà, boo bée kọ à é kpenài belí bé e pẹ̀gẹ̀lẹ̀ nen bé ólò kpènàe togó naa.

9 Boo bée kọ Bàrì náa sẹlẹ́i sẹ̀ẹ̀ ge tú a sṹg tẹlẹ̀í boo. Tãa vó, à sẹlẹ́i sẹ̀ẹ̀ ge nèi dùùà tení dú ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst,

10 e a beè úí boo kọ bé, kà bè è di dùm boo tố́ó e a é dú à bè é géná, è láá gbá zọ̀e di dùm.

11 Boo bée vó, nveenii kpóó ló ene vaá ò nveenii bá nei ene belí bé e o gé náaniiá.

12 È gé baníí bá, e pá vígà, kọ ó nyimai ló gbò e bà dìí ló e bà gé palà ge zọ̀i siá tóm vaá bà gé tulèi boo èèlè Dõò vaá nèi dùùlà bá deè tố́.

13 Vuleíva vaá ò palà ge nveeniíva ka ló, boo bée tóm e bà gé sí. Iei fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló zẹ̀ẹ̀i.

14 È palà ge baníí bá, e pá vígà, kọ ó ãanei gbò kpọ̀lọ̀, nei agẹ nyíe gbò e pọ̀ di ló, nveenii kpóó ló gbò e lóva ọọ, vaá ò túi begè dẽe agẹ nyíe faamai dénè nen.

15 Monii kọ tọ́ọ̀ nen náa tú pọ́lọ́ kpẽmá pọ́lọ́, sõò gbĩi gè olòó naanii lé ene vaá ò náanii lé dénè nen.

16 Iei ẹ́ẹ́ nyíe dénè tố́ó.

17 Tãagai ló Bàrì lee.

18 Õai Bàrì zaa m kọ̀láá kà di tồò, boo bée kọ níá bé e Bàrì gbḩ kọ boolo e o dii nei Kráìst Jíìzọ̀s ó tõonii naanii é.

19 Ó gá gimei Nyómá Káí.

20 Ó gá ẹvii bùlà Bàrì e nen kọ́ nèi tẹlẹí kẽ.

21 Palà ge tui kọ̀láá kà nu sẹẹaí bá ẹvii vaá ò túi ní e a dú lé e a di gbàà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

22 Kpoolai ló lọlii ló kọ̀láá kà nu e a mèà belí pọ́lọ́.

23 Bàrì fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á túi sẹlẹ káí m kọ̀láá sḭ́ deè, vaá à náa kọ bọọ nyómá, nè bọọ ból nyíe, nè bọọ nom kpá ló á di m lèlà sḭ́ deè, e tọ́ọ̀ kà kọ̀ bel náa é di ló, boo tố́ó e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst é dú.

24 Nen e a è kolíí bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo, vaá ẹlẹ ní e a é sí nèi é.

25 Tãagai ló Bàrì mai beele, e pá vígà.

26 Kanai mon dénè pá vígà m bá bé e a bọ́ ló kọ gbò nvín Bàrì á kànà mon ene naa.

27 M̀ tú boo bée Dõò nèmài na kà lẹ̀ẹ̀lài kọ ó bugii kpáí, naa ní e dénè pá vígà é dḭ́.

28 Sàn nyíe bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst á zọ̀i tồòà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Tẹsalọnáíkà

2 Tẹsalọnáíkà 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, nè Selvánọ̀s, nè Témọ̀tì, maá boolo e o dií bɔ̃̀ɔ̀na ló
Kráìst e a di Tẹsalọnáíkà, e o dúì gbò e o dii nei Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s
Kráìst, e a dú Dõò:

2 M̀ gé ban kọ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò, á iéi sàn nyíe
ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

3 È íè ge olòó õá Bàrì zaa boói lee, e pá vígà. À bọ́ ló kọ é naa vó, boo bée kọ
ò dii e o gé kpáá palà ge dẹlẹi nyíe boo Jíìzọ̀s, vaá ò gé kpáá palà ge vulenai
gé ene.

4 Boo bée vó, è ólò túi kààmà ka boo tố́ó e e ína dõòna gbò bɔ̃̀ɔ̀na ló Bàrì. È
ólò kọ́ bé e o láá elai agalai vaá dẹlẹi nyíe boo Jíìzọ̀s tení gbàà dénè bé e bà
bíigèi ló vaá naa kọ ó monii tãàgà naa.

5 Níí palà ge naa zogè kọ bèèla bel Bàrì lelà, vaá naa kọ bà é bugi boolo kọ ò
bọ́ì ló gbò e Bàrì é lẹẹlà bel ló, e a dú nu e o gé monii tãàga booí.

6 Bàrì ólò naa nu e a lelà. À é kpẽ́ tãàgà e gbò nen gé nveèí lóí vaá naa kọ
baala á mòn tãàgà,

7 vaá à é nè bò séi boolo, nè beele na gé, boo tố́ó e Bàrì é náa kọ é mòn bẹẹ
Dõò Jíìzọ̀s nè pá a gbò nyómá tóm e kpóó di ló e bà gé aa káála dù.

8 À é fáálá sẽ́ e a gé bẹ́ domá gé kpọmá té ló gbò e bà náa nyímá ló Bàrì nè
gbò e bà náa ziga ló Lé Kpẹa e a kil ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s.

9 Ba kpọ̀ té é dú kọ bà é íe kyọ̀à sḩ dọ̀ dèdè, vaá bà é kpóva kọ bà á gá tõo kè
sḩ Dõò à bè ge monmà dẽe dũùnè e a dú ló a kpóó.

10 Níí é nááá kà lèlà Deeá, e bẹẹ Dõò é ooa kẽ dù gé ié ka lọl bá pá a gbò,
vaá dénè gbò e bà dẹlẹ́e nyíe boo é ẹvíe vaá nèe fã̀. Boolo é diivá ló, boo bée
kọ o beè zigai ló Lé Kpẹa e beele beè kọ́ nèiá.

11 Vó ní e a kọ́ é olòó tãàga ló Bàrì mái kọ bẹẹ Bàrì á bugíi naamá gbò e o bọ́i
ló gè iei nu e a beè kolíi ló é. È gé banna gé kọ tení dú ló a kpóó mè á mmè
bọọ tàn ge naa lé nu, bii ló bọọ tóm e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Jíìzọ̀s vaá sii.

12 È gé ban naa vói kọ bé gbò nen dí boo bée boolo vaá lèèlà bée bẹẹ Dõò
Jíìzọ̀s. Boolo é gboó diié ló vaá ienai gé ka tení dú ló sàn nyíe bẹẹ Bàrì nè
bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Tẹsalọnáíkà 2

1 Kátogói, kilma ló tố́ó e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst é ooa kẽ dù nè bé e beele é
bố́óná vaá zọ̀e nyòònà naa, è gé baníí bá, e pá vígà,

2 kọ tọ́ọ̀ kà nu e ene nen dọ kẽ kọ́ nèi, kọ dee e bẹẹ Dõò é dú beè tení, á gá
vàlẹ̀ bá zaalíí púm à bè ge naa kọ bọọ bùlà á pẹẹ pè--à bè ní e nyómá kọ́, à
bè ní e nen kọ́, à bè ní e a di dẽè kpá vaá bà kọ beele ní e e beè lẹ̀ẹ̀là e.

3 Ó gá zigai kọ tọ́ọ̀ nen á kẹlẹ́i m tọ́ọ̀ sḭ́ deè. Ṁ gé kọ́ vói nèi boo bée kọ deeá
náa é dú dọ̀mà tố́ó e gbò nen é zẹẹ́ bé Bàrì vaá Nen Gbáàlà Log, e a é íe ge
ié kyọ̀à sḭ́á, gboó dọ bàlà kẽ.

4 À é bé kọ̀láá íb nu e gbò nen gé kúmí sḭ́ kẽ nè, á leemá à dú Bàrì à bè
dõòna kà nu. À é kọ́ mè ẹlẹ bọọlìè elìè dénè ọ̀và. Kà sḭ́, à é bã Tọ Káí Bàrì, ĩì
tḗ kẽ, vaá kọ ẹlẹ Bàrì.

5 É kọ nóo kẽeai boo kọ m beè kọ́ gbò nuí nèi boo tố́ó e m beè dìí lóá?

6 Boolo nyímàì nu e a kpeg vaá Není gáà dọ bàlà kẽ kátogói, nyòòmà bé e a é
náa vaá à dọ́ bàlà kẽ boo tố́ó e Bàrì beè sẹlẹ nèe.

7 Boo bée kọ nyómá gbáàlà logí beè dàlà togó sí tóm ke gũa. Sõò Nen Gbáàlà
Logá náa é valẹ dọ bàlà kẽ dọ̀mà tố́ó e a é dú gè tú nen e a sííe kọ á gá dọ
bàlà kẽ lọl deè.

8 Na tóm sõò ní e a é gboó dọ bàlà kẽ é. Sõò tố́ó e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s é fáálá a
dṹùnè domá, dénè kpóó é tá ló Není. Dõò é tú séi e a dú gḗ ẹlẹ fẹmáe.

9 Tố́ó e Nen Gbáàlà Logí é dú, à é fáálá kele kele íb sḭ́ kpóó e a aa bá Sétàn
domá vaá tú simági tóm dṹùnè nè nu kùùmà dẽe e a dú kyáá.

10 À é náa kele kele íb ból pọ́lọ́ nu vaá kẹlẹ gbò e bà é pe. Bà é pe boo bée kọ
bà náa tom gè vùlè kà kà bel, naa ní e Bàrì é duulàva.

11 Boo bée vó, Bàrì à gboó naa kọ bà á dḗ kọ̀láá kà nu tẹlẹ bẹ̀lẹ̀, naa ní e bà
zigà nu e a dú kyáá.

12 Bàrì náa naa vói kọ bé bẽge bel dọ boo dénè gbò e bà íe ẹẹ́ nyíe m ge naa
pọ́lọ́ vaá gbẹẹ gè ziga ló kà kà bel.

13 Pá vígà, e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s vulè, è íè ge olòó õá Bàrì zaa boói lee, boo bée
kọ Bàrì beè sà boolo domá kà dàà togó kọ à é duulàèi tení dú ló Nyómá Káí e
a túi sẹlẹ káí nè bé e o zigai ló kà kà bel naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Bàrì duulà boolo tení domá ló Lé Kpẹa e beele beè vee kolmái. A beè kolíi
kọ bé ò láá zọi Jíìzọ̀s dõonai a dṹùnè.

15 Boo bée vó, e pá vígà, elai agalai vaá ò biilii bá ló gbò nàà nu e beele beè
noomài, à bè ní e e beè lomà gấ, à bè ní e e beè emí mái.

16 Kà lèlà bá ẹlẹ, bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst, nè Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀ e a vulèi vaá
aa m a sàn nyíe à nèi agẹ nyíe lee vaá naa kọ é láá ié ból dẽe sḩ boo lé e a gé
dú,

17 á nvèèi nyíe gbàà vaá à néi kpóó e o é láá naamai lé nu vaá ò lómai lé bel
dénè tố́ó.

2 Tẹsalọnáíkà 3

1 Ge mmè, e pá vígà, tãagai ló Bàrì mai beele kọ bé mon bel Dõò láá vàlẹ̀ bá
zààlà tení ló kẽ vaá ié ka, belí bé e a è nááá zẹẹ̀ boolo naa.

2 Bannai gé Bàrì kọ á uúi lọl bá gbò bàg nè gbò pọ́lọ́, boo bée kọ níì dénè nen
ní e a ziga ló mon bel Bàrì e nì.

3 Dõò bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo, vaá à é nveèi kpóó ló vaá kpènài lọl bá Pọ́lọ́ Nená.

4 Dõò náa kọ nyíe beele á àgài boo. È nyímà kọ ò gé náanii belí bé e beele
beè kọ́ naa nèi vaá mè ò é kilii sḩ gè naanii vó.

5 È gé ban kọ Dõò á naa kọ ó nyimai íb bé e Bàrì vulèi naa, vaá à náa kọ ó láá
ĩimai belí bé e Kráìst beè Ĩìmà naa.

6 Pá vígà, è gé élá boo bée bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst vaá nèi na kà lẹẹ̀lài kátogói
kọ ó kpoolai ló lọlii ló kọ̀láá kà vígà e a dú kpọ̀lọ̀ vaá náa tõo íb dùm e o beè
monii bá beele.

7 Boolo nyímàì kọ à bọ́ ló kọ ó tõonii íb dùm e beele beè tõo. Boo tố́ó e beele
beè dìí lóá, née beè dú kpọ̀lọ̀.

8 Née beè dé gyấá tọ́ọ̀ nen pọ́ì, sõò e beè sí agẹ tóm vaá kpọá té ló, vaá tú
bílá dee nè ẹ́ẹ́ èlà simá pííla, kọ bé née dú nyèè tò nè tọ́ọ̀ bọ̀ì.

9 À dú kà kà kọ è íè kpóó e e gá è láá kọmá nèi kọ ó tui gyấá domai, sõò e
beè gbḩ gè tú bẹẹ ló nè, naamá nu dòmà bá nè boolo, kọ bé ò nói nu lọlii ló.

10 Boo tố́ó e beele beè dìí lóá, e beè olòó kọ́ nèi kọ, “Nen e bè náa gbḩ gè sí
tóm, á gá dé gyấá.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 È gé kọ́ vóí nèi boo bée kọ è dấ kọ sìgà bọ̀ì dúì kpọ̀lọ̀. Bà náa gé sí tọ́ọ̀ kà tóm. Tãa vó, bà olòó dọ kẽ ló bel tení ló kẽ.

12 È gé élá boo bée Jíìzọ̀s vaá nè lẹ̀ẹ̀là gbò e bà dì belí vó, vaá dùùlàva bá deè tố kọ bà á fẹẹlẹ ló sí tóm, kọ bé bà ié gyấá e bà é dé.

13 Tãa bá boolo, e pá vígà, lói á gá ọọ ló gè naa lé nu.

14 Palà ge biilii dẽe sḭ́ nen e bè náa gban tố ló nu e beele émi m kpáí. Ó gá zọ́íe gbai tọ, kọ bé kẹ́ẹ́ sííe.

15 Sõò ó gá ẹvííe belii bọọ nen ọ́b; tãa vó, ò duulaíe bá deè tố dìgà belí bọọ vígà.

16 Kátogóí, è gé ban Dõò fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló kọ á olòó tú ńlẹ ló nèmài fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló kọ̀láá tố́ó, m kọ̀láá kà di tõò. Dõò á zọ̀ dénè bọ̀ì tõòà.

17 Nda, Pọ́ọ̀l, tú ńda bá emmá na kà kànà mòn kólí. Níí nu e o é ténií ló vaá nyimai ló kọ̀láá kà kpá e a dú bá nda é. Níí ńda bá kpá.

18 Sàn nyíe bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst á zọ̀ dénè bọ̀ì tõòà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Témọ̀tì

1 Témọ̀tì 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, e Kráìst Jíìzọ̀s lẹẹlà, dì belí bé e Bàrì, e a dú bẹẹ Nen
Dùùlà, nè Kráìst Jíìzọ̀s, e a dú nen e e gé ból dẽe sḭ́, beè tenmá naa.

2 M̀ gé lẹẹlà kpáí má Témọ̀tì, e a aa deè dú ńda nvín m ge dẹlẹ nyíe boo
Kráìst: M̀ gé ban kọ Bàrì Tẹ̀, nè Kráìst Jíìzọ̀s, e a dú bẹẹ Dõò, á naani sàn,
vaá à iéni sàn nyíe ló, vaá à néni fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

3 M̀ gbḭ́ kọ ó gbẹá Ẹ́fẹ̀sọ̀s, dì belí bé e m beè kọ́ nèni naa boo tố́ó e nda géè
má sḭ́ Masẹdónìàa, kọ bé ò kub gbò e bà gé tõo kḭ́é noomà kele dò bá nuá.

4 Kọ́ nèva kọ bà á gá tú ló nè gè olòó logí lóg vaá nyoone dò bá nu e a kil ló
pá nyómá, e a kọ́ bé e gbò nyómáá gya nvée ene naa, e ke kùbmà á gé ló.
Dénè na gbò nu ólò domà tàlà bel, gbẹẹ gè tú nòò nu Bàrì e a dẹẹa boo gè
dẹlẹ nyíe boo Kráìst kilma sḭ́.

5 Nu e a man na kà lẹ̀ẹ̀lài kọlà bé e a é náa vaá è íe vulà e a é aa m õoà nyíe,
nè bùlà e a di pọ́ì, nè kà kà ge dẹlẹ nyíe boo Kráìst.

6 Sìgà gbò iià aa boo gbò nuí vaá gboó dagí bã m gbò dùlà bel e bè náa bã
úlù.

7 À léémáva gè dú gbò nóomà Log boo tố́ó e bà náa tavẹ nu e áá baala gé kọ́,
bãànà gbò nu e bà ló bel agala boo kọ baála palà ge nyimàè.

8 È nyímà kọ Log dú lé, é be à bélí kọ nen túe simá tóm belí bé e a lelà naa.

9 Nu e e nyímá kọlà kọ bà náa nveè log nyòòmà gbò e bà gé náa nu e a lelà,
sõò bà nveè log nyòòmà gbò e bà gbáálá log nè gbò gbóò togó, gbò e bà náa
fã Bàrì nè gbò pọ́lọ́, gbò e bà náa tãaga ló Bàrì nè gbò e bà náa tõo káí, gbò e
bà fẹ́ tẹ̀ e a beè bònva nè gbò e bà fẹ́ kà e a beè mànva, gbò e bà fẹ́ nen,

10 gbò e bà kuná gã̀, pá gbálà e a kúná pá gbálà à bè pá bia e a kúná pá bia,
gbò e bà tú bá kpóó zìbmà nen ààmà gé oo, gbò e bà kpọ́ kyáá bel, gbò e bà
tú kyáá bel zilmá zíl, à bè gbò e bà náa kọ̀láá kà dõòna kà nu e a bé lèlà dò
bá nu,

11 e a dú dò bá nu e a di m kpẹa e Bàrì beè nè nda kọ ḿ veeí. Na kà kpẹaí ní
e a dú Lé Kpẹa e a kọ́ dṹùnè e a di ló Bàrì e a bọ́ ló lèèlà e.

12 M̀ ố̀à Kráìst Jíìzọ̀s, e a dú bẹẹ Dõò, zaa, e a nḗm̃ kói kọ ḿ láá sí tómí. M̀
ố̀ae zaa kọ à láá bugím̃ kọ m̀ bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo, vaá gboó sàm̃ kọ ḿ siè tóm
neèe,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 náa kal ló bée kọ tố́ó e a kil nvéeá m géè gbẹ́e vaá biigèe ló vaá nvèèmàe lẹ́. Sõò Bàrì íẽm̄ sàn nyíe ló m ge kọ ním̄ beè nyimá nu e m géè naa, boo bée kọ dénè tố́óá, m̀ gáà beè dẹlẹ nyíe boo Kráìst.

14 Sàn nyíe bẹẹ Dõò beè palà ge bọọ kilma kĩ e nda dì, m ge nvèè bá kọ ḿ láá dẹlẹ̀ée nyíe boo vaá ié vulà súú dẽe ló e a kuu gbò e bà gbáá ló Kráìst Jíìzọ̀s.

15 Na kà belí dú kà kà vaá bọ́ ló kọ dénè nen á aa deè ziga, kọ: Kráìst Jíìzọ̀s beè dú bàlà booí ló gè dùùlà gbò pọ́lọ́. Nda ní nen pọ́lọ́ e a tõo lọ̀l vaá à lee é,

16 sõò Bàrì íem̄ sàn nyíe ló kọ bé, tení dú ló ge dùùlà nda, e m dú pọ́lọ́ èl dénè nen, Kráìst Jíìzọ̀s tú bé e a palà ge ĩìmà ńda pọ́lọ́ naa naamá nu dòmà bá nè gbò e bà é beè dù gé dẹlẹ́e nyíe boo vaá ié dùm e bè náa tá.

17 Méné e a dì lee, e bè náa é ú vaá dẽe nen náa moàe, e áá ẹlẹ ní e a dú Bàrì e a dì vaá à lee é, á tú ka vaá à tú lèèlà tẹlẹ dee e bè náa tá! Á dì naa vó.

18 Nà nvín, Témọ̀tì, lẹ̀ẹ̀là e m gé neni, dì belí bé e Bàrì beè kọ́ a bùlà kìlmàní ló naa tố́ó e a kil nvéeá, kọlà kọ ó tú gbò nu e Bàrì beè kọ̀a gbẹá m̄ni bemá kà lé bé,

19 vaá ò bii bá ló gè dẹlẹ nyíe boo Kráìst nè ge ié bùlà e a di pọ́ì. À íe sìgà gbò e bà di ló gè kìn nu e ba bùlà kọ́ nèva vaá kyọ̀gàlà dénè bé e ba è dẹlẹ nyíe boo Bàrì naa.

20 Nen e a dì belí Haimẹníọ̀s nè Alẹkzándà di gbàà gbò e m gé kọ́í, vaá m beè nèva kpọ̀ té m ge siíva bá nè Sétàn. Níé é nóomàva kọ bà á gá gbẹnà Bàrì.

1 Témọ̀tì 2

1 M̀ gé gboó kọ́ nèi, túá ke tõò, kọ ó bĩinai nu bá Bàrì, tãagaié ló, baniíe, vaá ò õaíe zaa boo dénè gbò nen.

2 Naanii vó boo gbò méné e a gé bẹl nè boo dénè gbò e bà di m lẹ̀ẹ̀là bel, kọ bé è láá tõo dùm m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló vaá ié dĩìnè ló nyíe, vaá dú gbò e e é fã Bàrì m kọ̀láá sĩ́ deè vaá nvèà ka ló.

3 Íb tãàga ló e a dì belí vó ólò dú lé vaá leemá Bàrì, e a dú bẹẹ Nen Dùùlà,

4 e a gbĩ́ kọ dénè nen á dùùà vaá nyima ló kà kà bel.

5 Boo bée kọ ĩ̃ẽènè kà Bàrì e a dì, vaá ĩ̃ẽènè nen e a é láá gbá Bàrì nè nen--nená kọlà Kráìst Jíìzọ̀s.

6 A beè tú a dùm nè boo bée ge aalá dénè gbò nen, vaá níé à gboó tẹlẹ bàlà kẽ boo a lèlà tố́ó kọ Bàrì gbĩ́ kọ dénè nen á dùùà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Vó ní e a náa vaá Bàrì à sà nda naamá nen e Jíìzọ̀s lẹẹlà nè nen e a gé vee a Lé Kpẹa nè gbò e bè níì pá Júù nì e, kọ bé m̀ nóomàva nu e bà é ziga ló nè nu e a dú kà kà. M̀ gé ló kà kà bel nèi, nímm̄ gé kẹlẹ́i!

8 À é léémámm̄ kọ gbò gbálà á dàlà ba bá boo vaá tãaga ló Bàrì gbẹá kọ̀láá ke tõò. Sõò bà á mòn kọ bà dúè gbò gbálà e bà tú ba ló nè Bàrì, e bà náa é tú sũg à bè kana tãàmà ló Bàrì.

9 À é léémánámm̄ gé kọ gbò bia á bugi togó ló nu e bà é nveà, vaá bà á nvèà nu e a bọ́va ló vaá nvèèva ka ló, níì ge gbĩá gbele gbele zẹ́gẹ́ ló gyáa, vaá kẹ̀ẹ̀gà nóo kpé, à bè ge nvèà ból lọ́ọ̀, vaá simági gbele gbele dom kàn nì.

10 À é dú lé kọ bà á nvèà lé lab dògò, boo bée kọ níé ní e a dú lé nu e a bọ́ ló kọ gbò bia e bà kọ́ bà gé fãè Bàrì á nvèà e.

11 Gbò bia á pĩi gấ vaá palà ge kìlmà ló kẽ dấ nu e bà gé nóomàva.

12 Nímm̄ nè deè kọ tọ́ọ̀ kà pá bia á noomà nu gbò gbálà à bè ge tulèva. Gbò pá bia íe ge pĩi gấva.

13 Boo bée kọ Ádàm ní e Bàrì beè zẹẹ́ dèm kọ bé à kalá dèm Ílv e.

14 Vaá níì Ádàm ní e a beè dấ dàg e nì. Sõò pá biaá, e a náámá Ílv, ní e a beè dấ dàg vaá gbaalá log Bàrì e.

15 Náa kal ló bée vó, pá bia é duuà tení ló ge màn nvín, é be à kil sĩ̄ gè tú nyìmà nu tõoma dùm vaá dẹlẹ nyíe boo Kráìst, ié vulà súú dẽe ló, vaá tõo káí.

1 Témọ̀tì 3

1 Níí kà kà bel: Nen e a íe tàn ge tõo togó bồòna ló Kráìst gbĩ̄ gè sí kà lé tóm.

2 Nen e a é tõo togó bồòna ló Kráìst íe ge dú nen e bè náa íe pọ́lọ́ kpẹa. À íe ge dú dóm t̃ẽènè kà va, nen e a láá lẹẹ̀là bel ló a bá, nen e a nyímá nu, nen e a nvèà ka ló, nen e a ólò kolí kyáà. À íe ge dú nen e a nyímá tẽ̄ gè noomà nu.

3 Á gá dú nen tènè míí dẽe à bè nen gboo gboo ló; tãa vó, á dú gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló nen e a ólò fẹẹlẹ ló. Á gá dú nen e a vulè dẽe ló kpègè.

4 Á dú nen e a láá palà ge bẹ̀l a tọ vaá naa kọ pá a nvín á tõo kè kẽ lẹẹ̀là vaá ié fã̀.

5 Boo bée kọ nen e bè náa nyímá tẽ̄ gè bẹ̀l a tọ náa é láá bẹ̀l bồòna ló Kráìst.

6 Á gá dú nen e a ấàa nyima ló Bàrì, mè á di vó à bọọ gè dalàe kpá ló boo vaá naa kọ á dọ bá t̃ẽènè kà bẽge bel e Pọ́lọ́ Nyómá beè dọ báá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 À íe gè dú nen e gbò e bà á gé bɔ̀ɔ̀na ló Kráìst ólò ló a lé bel. Be níì vó nì,
bà é lọlie fàà ló vaá à dọ dáa gyɛ̀ì e Pọ́lọ́ Nyómá beè elí.

8 Gbò e bà é nveè bá tóm bɔ̀ɔ̀na ló Kráìst íe ge duna gé gbò e bà tõo lèlà, e
bà náa é dú gbò bàà dém, à bè gbò e bà ólò bọọ gè ɔ́ míí, à bè gbò e bà íe
gọ̀l òò kpègè.

9 Bà íe ge dú gbò e bà é tú õoà bùlà siimá bá ló kà kà bel e a gʉ́á ló gbò nen
vaá Bàrì à tẹlẹ bàlà kẽ nè beele kọ é ziga lóí.

10 Nen íe gè zẹẹ́ dòva ẹ̀b, vaá mòn kọ kpẹa á gévá ló, bé à kálá kọ bà á sí
tóm dì belí gbò nvèè bá.

11 Ba pá bia íe ge dúná gé gbò e bà tõo lèlà, e bà náa é ténmà gấ ló nen. Bà
íe gè dú gbò e bà láá lẹ̀ẹ̀là bel ló ba bá vaá bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo m kọ̀láá kà nu.

12 Nen e a gé nveè bá tóm bɔ̀ɔ̀na ló Kráìst íe ge dú dóm ɩ̃ɛ̃ènè kà va, vaá dú
nen e a láá palà ge bẹ̀l pá a nvín nè pá a tọ.

13 Gbò e bà gé nveè bá tóm bɔ̀ɔ̀na ló Kráìst vaá bà sí ba tóm leevè ólò ié ka
vaá láá taaá ló kọ́ bé e baala dẹlẹ nyíe boo Kráìst Jíìzọ̀s naa.

14 Boo tɔ́ɔ́ e m gé émí kpáí mánií, m̀ gé ẹb dẽe sḭ́ ge valẹ bá dù gé mònni.

15 Sõò be à gá náa vaá m̀ pee tɔ́ɔ́ ló gè dù, kpáí é náa kọ ó nyimá bé e a bọ́ ló
kọ gbò e Bàrì gé bẹl, e a dú bɔ̀ɔ̀na ló e ẹlẹ, Bàrì e a di dùm, íe á laví láb naa.
Bɔ̀ɔ̀na lóí ní e a dú kyọ́ọ nè dò díí kẽ e a di ló kà kà belí é.

16 Tọ́ọ̀ kà dùlà bel á gé ló kọ kà kà bel e a gʉ́á ló gbò nen kilma ló Kráìst e
beele gé fãí dú nu e a aa deè bọọ: A beè mèà dọ bàlà kẽ m nom kpá ló nen,
bà gbḭ́e mòn kọ à lelà m nyómá, gbò nyómá tóm à mònmàe dẽe, gbò nen beè
vee kpẹa e a kilíé ló dénè kpá dó, gbò e bà di dénè bàlà boo à dẹlẹ́e nyíe
boo, vaá Bàrì à túe kilma káála.

1 Témọ̀tì 4

1 Nyómá Káí palà ge kọ́ nèi kọ, dee dee nvée tɔ́ɔ́, mè sìgà gbò é beè sãànà
bá ló dò bá nu Kráìst. Bà é gban tɔ́ ló nyómá dàg vaá tú dò bá nu zọ.

2 Gbò dò bá nuí é zaalà tení bá gbò bàà sḭ́ e bà é kpọ́ kyáá bel. Gbòi náa
nyímá ló lé nè pọ́lọ́, boo bée kọ ba bùlà dú íí belí nu e ba è tú sấ kpọ́gọ́lọ́
ọbmá fẹ̀.

3 Bà nóomà kọ nen á gá ilí va, nè ge kọ nen á kalí sìgà íb gyấá. Sõò Bàrì beè
dèm dénè gyấáí kọ gbò e bà ziga ló kà kà bel vaá nyima nu e a kọlà á õá Bàrì
zaa boo gbò gyấáí vaá bà dé.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

4 Kọ̀láá kà nu e Bàrì beè dèm dú lé, vaá náa dú lé gè kìn tọ́ọ̀ kà. Tãa vó, à dú
lé kọ é õá Bàrì zaa boo kọ̀láá kà nu vaá è dé,

5 boo bée kọ mon bel Bàrì nè tãàga ló e e tãaga boo gyấáá náa kọ á ồòà vaá
di káí.

6 Be ò tú gbò dùùlà bá deè tốí nè pá vígà m Kráìst, ò é dú lé nen tóm Kráìst
Jíìzọ̀s. Vó é zógè kọ mon bel Bàrì e e ziga lóá nè lé dò bá nu e o di nvéeá ní e
a gé búmáni é.

7 Kpòòlà ló lọl ló gbò dagi bá lóg pá bàlà boo e a belígi lóg gbò nómá va. Olòó
kànà ló o nyómá kọ lóe á di agẹ m ge fầ Bàrì.

8 Boo bée kọ pọ́ì ge kànà ló kọ ló nen á di agẹ íe gé ńlẹ bélè, sõò ge kànà ló
m ge fầ Bàrì íè bélè tenmá kọ̀láá bá e a dì, boo bée kọ à íe nu e a é néi m na
kà dùm e e dií nè m dùm e a di sḿ e a gé dú.

9 Na kà belí dú kà kà vaá bọ́ ló kọ dénè nen á aa deè ziga:

10 È gé gbólá kpóó ló vaá palà ge sí tóm agẹlẹ bá, boo bée kọ è tú bẹẹ nyíe
dẹlẹ boo Bàrì e a di dùm, e a dú Nen Dùùlà e a dì nè dénè nen, èlmà tồò ló
gbò e bà dẹlẹ́e nyíe boo.

11 Kọ́ nèva kọ bà á naa gbò nuí vaá ò olòó noomàva.

12 Ó gá zìgà kọ tọ́ọ̀ nen á ẹbni tẹlẹ kẽ kọ ò di dí pá nvín. Tãa vó, ò dú nu
dòmà bá nè na gbò e bà dẹlẹna gé nyíe boo Jíìzọ̀sa tenmá ló bá e o é lómá
bel, bé e o é láví láb naa, bé e o é íe vulà súú dẽe ló naa, bé e o é dẹlẹ nyíe
boo Jíìzọ̀s naa, nè bé e o é tõo dùm e a õoà naa.

13 Nvèè sḿ ló gè olòó bugi nu e a di m Kpá Káí nè gbò nen kọ bà á dầ, vaá ò
olòó nvèè kpóó ló gbò nen vaá noomàva nu dọ̀mà tốó e nda é dú.

14 Ó gá gbẹmà nvée dồò nu e a dìní m, e Bàrì beè nèni tenmá gấ gbò kọ́ bùlà
Bàrì boo tốó e gbò tule bồòna ló Kráìst beè bõoná vaá dẹlẹ́ni bá bólá.

15 Tú o ló nè ge sí dénè gbò tómí kilma sḿ, kọ bé dénè nen mon bé e o gé kil sḿ
naa.

16 Palà ge ọẹ dẽeni e a kil ló íb láb e o é láví nè íb nu e o é nóomà. Olòó naa
vó lee, boo bée kọ be ò náa vó, ò é láá dùùlà o bá, biina gé ló gbò e bà gé
pãanéni tố ló.

1 Témọ̀tì 5

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Ó gá eege mon ló pá gbálà e a ni dú kà nen, sõò dùùlàe bá deè tố belí o tẹ̀. Dùùlà bá deè tố gbò ãà gbálà belí pá o vígà pá gbálà.

2 Dùùlà bá deè tố gbò kà nen pá bia belí pá o kà, vaá ò duulà bá deè tố gbò ãa bia belí pá o vígà pá bia, m sḩ deè e a palà ge ỗòà.

3 Nvee ka ló vaá ò nveè bá nè gbò va tãa e bà náa íe tọ́ọ̀ kà nen nvèè bá.

4 Sõò be à gá náa vaá à ié va tãa e pá a nvín dì, à bè kọ gbò pá nvín e a dú gbàà pá a nvín dì, bà á zẹ́ẹ́ nó sḩ deè ge fã̀ Bàrì e a kọ́ bà á nvèè bá nè pá ba tọ m ge kpḗmá lé e ba gbò tẹ̀ nè kà beè naáva, boo bée kọ níé palà ge leemá Bàrì.

5 Va tãa e a dú áá ẹ̀ẹ̀, vaá náa íe tọ́ọ̀ nen nvèè bá, íe dénè a ból dẽe sḩ boo Bàrì, vaá à ólò tú bílá dee nè ẹ́ẹ́ èlà tãama ló Bàrì, vaá olòó bàn a nvèè bá.

6 Sõò va tãa e a tú a ló nè kpéè ló beè ú tenmá, náa kal ló bée kọ à di dùm.

7 Nèva gbò dùùlà bá deè tốí kọ bé tọ́ọ̀ nen náa íe nu e a é kọ́vá ló.

8 Be à íe nen e bè náa ẹb pá a nen, ní e a el tỗò pá ńlẹ tọ, na kà nen amà sàn dò bá nu Kráìst vaá dú pọ́lọ́ èl nen e bè à gáà dẹlẹ nyíe boo Kráìst.

9 Ó gá tú bée va tãa e bè à gáà toola taa tub gbáá kilma gbàn deè nvee gbàà bée gbò va tãa e o íèì. Ní e a bẽene kọlà kọ à íe ge dú nen e a è iá kóló ẽ̃èènè ka dóm.

10 À íe ge dú nen e gbò nen palà ge nyima ló kọ à ólò naa lé nu: nen e a ni palà ge bumá gbò pá nvín, faalá kyáà, kìlmà kpá ló kẽ sí tóm nè gbò nvín Bàrì, nvèè bá nè gbò e tãàgà di dẽe, vaá tú ló nè ge olòó naa áá kóló lé nu.

11 Ó gá zìgà ge tú bée gbò va tãa e bà di di ãa sḩ nvee gbàà. Boo bée kọ, tốó e tàn pá gbálà ḿmavá m vaá èl ló bé e bà tú ba ló nè Kráìst naa, bà ólò gboó gbḩ gè iá dóm,

12 vaá níé ólò gboó naa kọ bà á ié bẽge bel kọ bà náa ḿmè ba zìgà e ba è zìgà nè Kráìst.

13 Ńdõòna kà kọ̀là kọ bà nó gè dọ kẽ tõó kẽ, gbẹẹ gè sí tóm, vaá gboó olòó kẹgili aa tọ dọ tọ. Níì áá vó nì, sõò bà olòó ló bel nen vaá sọlẹ̀ gã́ m bel e bè náa kuúva. Bà di kĩé vaá gboó ló bel e bè náa bọ́ ló kọ bà á lò.

14 Boo bée vó, à é léémáḿ kọ gbò va tãa e bà di di ãa sḩ á iá dóm, màn nvín, vaá íé baála tọ e bà é ku dẽe ló, kọ bé bà náa nè deè nen ọ́b kọ á íe nu gè elá boo lomái pọ́lọ́ bel ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Boo bée kọ sìgà va tãa a dágí nyoone nvée Sétàn tenmá.

16 Kọ̀láá kà pá bia e a dẹlẹ nyíe boo Kráìst á nvèè bá nè pá a nen e bà dú va tãa. Á gá sãànàva bá ló kọ bà á dú nyèè tò nè bõòna ló Kráìst, kọ bé bõòna ló Kráìst é gboó láá nvèè bá nè gbò va tãa e bà náa íe tọ́ọ̀ kà nen nvèè bá.

17 Gbò tule bõòna ló Kráìst e bà palà ge sí ba tóm leevè bọ́ ló kọ bà á nèva bàà tóm gbò kpègè e bà gé dé, ní e a el tõò, gbò e bà dìvá gbàà e bà gé mon tãàgà vee Lé Kpẹa vaá noomà mon bel Bàrì.

18 Boo bée kọ Kpá Káí kọ́, “Ó gá mame gbàà gyấá nom e o gé túe simá tóm.” Dõòna ke tõò à kọna gé kọ, “Nen e a sí tóm bọ́ ló kọ bà á kpẽ kòm nèe.”

19 Tọ́ọ̀ nen á gá ló bel ló nen tule bõòna ló Kráìst vaá ò tú, áá be kọ bàà nen à bè taa nen di tõò á ĩinè.

20 Tú gbò e bà sí pọ́lọ́ sẹlẹ ke gbàà dénè nen kọ́va bel, kọ bé pọ̀ síi na gbò e bà sígáá.

21 M̀ gé túni sẹlẹ kè sḭ́ Bàrì, nè kè sḭ́ Kráìst Jíìzọ̀s, nè kè sḭ́ pá a gbò nyómá tóm e a beè sà, vaá palà ge ãanéni kọ ó náa dénè gbò nuí, e bè nóó léé ló ene nen gbẹẹ ene nen, à bè ge ẹ̀b sḭ́ fìnì dìbmà béle.

22 Ó gá vàlẹ̀ bá dẹlẹ bá ból nen kọ ò gé túèe nveenie m tọ tóm. Ó gá zọ̀ dõòna nen dõònà ńlẹ pọ́lọ́. Tõo dùm e a õoà.

23 Ó gá õná áá kóló múú, sõò tú sìgà míí gbá ló, kọ bé à nveè bá ló gbààni nè ló gbò nu e a ólò bọọ gè zọ̀niá.

24 Pọ́lọ́ sìgà nen palà ge dọ bàlà kẽ, bãànà tố́ó e bà gáà beelava bel ló, sõò pọ́lọ́ sìgà nen náa valẹ bá dọ bàlà kẽ be à gáà lee.

25 T̃ẽènè báá bé e lé e nen náa ólò dọ̀ bàlà kẽ naa é, vaá bãànà ní e bè náa palà ge dọ bàlà kẽ naa vó náa ólò gũá lee.

1 Témọ̀tì 6

1 Gbò e bà di kè bá gyóòlo á palà ge fã̃ dẽe ba tẹ̀ íe, kọ bé gbò nen náa on bée Bàrì à bè bẹẹ dò bá nu.

2 Gyóòlo e a tẹ̀ íe dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s á gá gboó ẹ̀b a tẹ̀ íeá tẹlẹ kẽ, boo bée kọ pálàa ọ̀và gbáè duè vígà m Kráìst. Tãá vó, á di boo bée vó vaá kpáá palà ge sí tóm nèe, tã́gíní bé e nen e a gé íe bélè ló tómí dú nen e a dẹlẹ nyíe boo Jíìzọ̀s vaá dú nen e ẹlẹ palà ge vùlènà géá. Noomàva vaá ò duulàva bá deè tố kọ bà á naa gbò nuí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Kọ̀láá nen e a nóomà dò bá nu e a dú kele ló níí, vaá náa gbáá ló kà lèlà
mon bel bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst nè dò bá nu e a kil ló gè fã̀ Bàrì,

4 na kà nen dú nen e a palà ge dàlà kpá ló boo vaá náa nyima tọ́ọ̀ nu. À dú
nen e a dọ kom ge olòó zọ̀ nen tàlà vaá kaná boo kọ̀láá nu e nen kọ́. Níí ólò
gboó tãa ọ́b nyíe, ọ́la, on, pọ́lọ́ íb kẽ pĩò,

5 nè gbele kpóó ló tàlà bel nvee zẹẹ̀ gbò e nyima nu íièva, e a dú gbò e bà
náa nyímana ló kà kà bel, vaá bà ié bùlà kọ gè tãaga ló Bàrì dú ene sḭ́ deè ge
bã̀mà méné.

6 Ẽei, à dú kà kà kọ be nen gé tãaga ló Bàrì, vaá nu e a íe à gbõomaé ló, mè
ẹẹ̀ kà nen méné.

7 Boo bée kọ née beè faalá tọ́ọ̀ nu domá bàlà booí, vaá née é láá faalá tọ́ọ̀ nu
lọl bàlà booí ààmà.

8 Vó à naa, be è láá ie gé gyã́á gè dè nè nu gè nvèà, níé á gbõomàí ló.

9 Sõò gbò e bà gbḭ́ gè bã̀ méné ólò dọ bá ẹ̀bmà vaá bã dáa gyẽ̀ì Pọ́lọ́ Nyómá.
Gbele tõ̀ò dagi bá bùlà nè bùlà ge sí bàg ólò gboó bã̀vá m, e a dú gbò bùlà e
a ólò tãa bá nen ọlẹ bá pè nè kyọ̀à sḭ́.

10 Boo bée kọ ge vùlè kpègè ní e a man dénè kele kele íb ból pọ́lọ́ é. Sìgà gbò
a dí boo gọ̀l òò kpègè vaá dagí aa nvée zìgà belí, vaá bà a tú bá kolmá gbele
kpóó ló bùlà e a ni nveè kom ló ba nyíe.

11 Sõò olo, dì belí gbálà Bàrì, kìn dénè na gbò nuá, vaá ò bé boo gè ié lé lab
dògò, nè ge fã̀ Bàrì, nè ge dẹlẹ́e nyíe boo, nè ge ié vulà súú dẽe ló, nè ge láá
ĩìmà nu, nè ge dú gbọ́ọ́ gbọọ ló.

12 Palà ge bé kà lé bé zìgà belí, vaá ò bii bá ló dùm e bè náa tá e Bàrì beè
kolíni ló boo tṍó e o beè elá kè sḭ́ gbele tõ̀ò nen ló gbele Lé Kpẹa kà kà belá.

13 Kè sḭ́ Bàrì e a nè dùm dénè nu, nè kè sḭ́ Kráìst Jíìzọ̀s e a beè elá sḭ́ Páílẹ̀t
vaá ló gbele Lé Kpẹa kà kà bel ní e m élà vaá palà ge kọ́ nèni é,

14 kọ ó sẹlẹ gbò lẹẹ̀lài, e bè nóó zigà kọ tọ́ọ̀ nu á aa boo à bè ge naa ní e nen
é mon nu e a é lómáni bel ló. Tõo naa vó dọ̀mà tṍó e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst é
dú.

15 Bàrì é náa kọ á dú boo tṍó e ńlẹ tṍó ni lée. Bàrì bọ́ ló lèèlà, vaá áá ẹlẹ ní e
a gé lẹẹlà bel é. Ẹ̀ẹ̀ Méné gbò méné, nè Dõò gbò dõò.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Áá ẹlẹ ní e bè náa ólò ù e. À tõo m ẹẹ́ dee e tọ́ọ̀ nen náa é láá iná ku ló. Tọ́ọ̀ nen gáà mònmàe dẽe, vaá tọ́ọ̀ nen náa é láá mònmàe dẽe. Á ié ka nè kpóó e a dì lee! Á dì naa vó!

17 Kọ́ nè gbò e bà bã méné boo sãa bàlà booí kọ bà á gá ẽegá, à bè ge ból dẽe sḩ gyọ́, e a dú nu e nen náa é láá mmè bùlà boo. Tãa vó, bà á ból dẽe sḩ Bàrì, e a ólò taalẹ bá nèi kọ̀láá kà nu kọ á nèi ẹẹ́ nyíe.

18 Kọ́ nèva kọ bà á naa lé nu, kọ ba gè bẽ méné á di m ge sí lé tóm, kọ bà á taalẹ bá vaá bà dí kpènà ló gè dõo nu nè nen.

19 Tố́ó e bà náa vó é gboó dú kọ bà gé gbo gyọ́ e a é tõo vaá dú kà lé dò díí kẽ sẹ̀ẹ̀ deè sḩ e a gé dú, kọ bé bà láá ié dùm e a dú kà kà.

20 Témọ̀tì, palà ge sii bá ló nu e Bàrì beè nvèèni báá. Palà ge kpòòlà ló lọl ló gbò kóló m lò sọ́l e bè náa nè fẽ̀ Bàrì nè gbò béa e a di m nòòmà nu e gbò e bà náa nyímá gé kólíe nyìmà nuá.

21 Boo bée kọ à íe sìgà gbò e ba è kọ baala íèè nyìmà nuí, vaá à náa kọ bà a dọ aa nvée zìgà belí. Bàrì á ie sàn nyíe ló dénè bọ̀ì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Témọ̀tì

2 Témọ̀tì 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, e Kráìst Jíìzọ̀s lẹẹ̀là dì belí bé e a dú bùlà Bàrì naa, kọ
ḿ vee dùm e Bàrì beè zìgà nè gbò e bà gbáá ló Kráìst Jíìzọ̀s.

2 M̀ gé lẹẹ̀là kpáí má Témọ̀tì, e a dú nà nvín e m vulè: M̀ gé ban kọ Bàrì Tẹ̀, nè
Kráìst Jíìzọ̀s, e a dú bẹẹ Dõò, á naani sàn, vaá à iéni sàn nyíe ló, vaá à néni
fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

3 M̀ ólò tú ố̀à zaa nè Bàrì e nda gé tú bùlà e a õoà simá tóm nè, dì belí bé e pá
nà gbò nómá tẹ̀ beè sí naa, vaá olòó kẽ̀èàni boo m nà tãaga ló lee, bílá dee
nè ẹ́ẹ́ èlà.

4 Tố́ó e m kẽea boo bé e o beè tó kàlẹ̀ gḭ̃i naa, à palà ge biím̃ ge mònni, naa
ní e nyíem̃ é gboó palà ge ẹẹ.

5 M̀ kẽea boo bé e o dẹlẹ̀ nyíe boo Kráìst m kà kà naa, dì belí bé e o nómá kà
Lóès nè o kà Únìs beè gyààni sḭ́ kẽ dẹlẹ́e nyíe boo naa, e a dú nu e m palà ge
agala boo kọ kátogóí à dìní m naamá lé.

6 Boo bée vó, m̀ gé kẽeeni nyíe kọ ó naa kọ sḭ́ á kpáá olòó bẹa ló nu e Bàrì
beè dõo nvèèni m boo tố́ó e nda è dẹlẹ́ni bá bólá.

7 Boo bée kọ Nyómá e Bàrì beè nèi níì nyómá zùùgà nì. Tãa vó, a beè nèi
Nyómá e a é náa kọ é ié kpóó nè vulà súú dẽe ló, vaá à náa kọ é láá lẹẹ̀là bel
ló bẹẹ bá.

8 Boo bée vó, kẹẹ́ á gá siíni ló gè kọ́ kpẹa e a kil ló bẹẹ Dõò. Kẹẹ́ á gá siináni
gé e a kil ló nda e m di kpọ́gọ́lọ́ boo a béeí. Tãa vó, ò dú gé zọ̀ nda mon tãaga
boo Lé Kpẹaí, tení dú ló kpóó e Bàrì é néni.

9 A beè dùùlài vaá kolíi kọ é di káí, níì boo bée tóm e beele beè sì nì, sõò boo
bée nu e a è dú a bùlà nè boo bée a sàn nyíe e a íeí ló, tenmá bá Kráìst
Jíìzọ̀s, lọl gé tḭ́gíní bé e bè à gáà beè dèm bàlà boo.

10 Sõò kátogóí beele è mòn sàn nyíe e Bàrì tẹ́lẹ̀ bàlà kẽí tení dú ló kọ Kráìst
Jíìzọ̀s, e a dú bẹẹ Nen Dùùlà, beè aa káála dú bàlà booí. À dú gé lọl kpóó bá
ú vaá tú dùm e bè náa tá tẹlẹ̀ bàlà kẽ nèi m Lé Kpẹa.

11 Boo bée gè kọ ḿ vee Lé Kpẹaí ní e Bàrì sa nda naamá nen e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là
nè nen dò bá é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Vaá vó ní e a dómà dénè tãàgà e m gé moní é. Sõò kẹ́ẹ́ náa siím̄, boo bée kọ m̀ nyímà ló nen e nda dẹlẹ̀ nyíe boo, vaá m̀ palà ge nyimà kọ à é láá kpènà nu e ẹlẹ beè nvèèm̄ báí dọ̀mà Deeá.

13 Tú gbò lèlà dò bá nu e o beè dấ gấ ndaá naamá nu dòmà bá e o é élá boo, vaá ò kil sḭ́ gè ié dẹ̀lẹ̀ nyíe boo Kráìst nè vulà súú dẽe ló e a dì nè gbò e bà gbáá ló Kráìst Jíìzọ̀s.

14 Palà ge kumà dénè lé nu e Bàrì beè nvèèní báá, tení dú ló kpóó e a aa bá Nyómá Káí, e a tõo m dénè bẹ̀ì.

15 Ò nyímà kọ dénè nen e a di Ésìà a zal bá tám̄ ló, biina gé ló Faigẹ́lọ̀s nè Hamọ́jènìz.

16 M̀ gé ban Bàrì kọ á ié sàn nyíe ló pá tọ Onẹséfọ̀rọ̀s, boo bée kọ a è naa nu e a ẹẹ́lẹ̀m̄ nyíe gbele tõò tõó vaá náa beè siiá kẹ́ẹ́ e a kilím̄ ló kọ m̀ di tọ kpọ́gọ́lọ́.

17 Tãa vó, áá bé e a gé íná gé Róm̀a ní e a dàlà togó gbḭ́m̄ dọ̀ tõó e a gbḭ́m̄ mòn e.

18 M̀ gé ban Dõò kọ á iée sàn nyíe ló Deeá! Olo palà ge nyimá dénè bé e a è nvèè bá nèm̄ naa gbẹá Ẹ́fẹ̀sọ̀s.

2 Témọ̀tì 2

1 Nu e a gboó kuu bá olo, e nà nvín, kọlà kọ ó nvèà kpóó ló aa m sàn nyíe e bẹẹ gè gbaa ló Kráìst náa kọ é ié.

2 Tú gbò nu e gbele tõò nen beè di tõò tõó e m gé kọ́ vaá olo ò dãmànà gé tõá kọ́ nè gbò e nen é láá dẹlẹ nyíe boo, e baala é láá noomànà gé dõòna gbò.

3 Dù gé zọ̀ nda mòn tãàgà, dì belí lé nen bé Kráìst Jíìzọ̀s.

4 Tọ́ọ̀ nen bé e a di ól tóm náa ólò tú a ló nvee m nu e bè náa kuu bé, boo bée kọ à ólò gbḭ́ ge naa nu e a é ẹẹ́lẹ nyíe a nen togó.

5 Áá be kọ nen e a di ól ànà ànà á sẹlẹ a log, bà náa é dọ kẽ nèe pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá e a kuu ànà ànàa.

6 Nen kil ól e a è palà ge sí tóm bọ́ ló kọ á dú túá nen e a é zẹẹ́ dé nu e a dú boo ólá.

7 Bugi togó boo gbò nu e m gé kọ́í, mè Bàrì é náa kọ ó tavẹ dénè ẹẹ̀.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Ni kẽea boo Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú mana mana Méné Dévìd. Bàrì beè kẽée lọl
ke mà ú, dì belí bé e a di m Lé Kpẹa e nda gé veeí naa.

9 Boo bée kọ nda vee Lé Kpẹaí ní e nda gé mon tãàgà, naa ní e bà tú kpọ́gọ́lọ́
bọbmám̃ belí nen e a dọ log é. Sõò be bà bọví nda, bà náa bọ́ví mon bel Bàrì.

10 Vó ní e a náa vaá m̀ gboó di boo bée gbò e Bàrì beè sà vaá Ĩìmà dénè nu
é, kọ bé baala láá iena gé dùùà e a aa bá Kráìst Jíìzọ̀s, bii ló gbele dũùnè e a
dì lee e a é zọ dùùài gbá tọ.

11 À dú kà kà kọ: Be e zọ́e ù, è é beè zọ̀nàe gé di dùm.

12 Be è kil sḭ́ gè Ĩìmà, è é zọ́e lẹ̀ẹ̀là bel. Be è amàe sàn, ẹlẹ é amànà gé sàn
beele.

13 Be beele née m̀mè bẹẹ zìgà, ẹlẹ dì e a gé m̀mè ńlẹ zìgà, boo bée kọ náa é
láá àmà sàn a bá.

14 Tú níí kẽeevá nyíe, vaá ò túva sẹlẹ kè sḭ́ Bàrì ãanéva kọ bà á gá kaná boo
bel. Mè níé náa íe tọ́ọ̀ kà nvèè bá; tãa vó, à aa deè kyọ̀ gbò e bà gé pãane tọ́.

15 Palà ge pììgà tú o ló nè Bàrì m sḭ́ deè e Bàrì é dóni vaá kọ ò ténì, dì belí
nen tóm e bè náa íe nu e a é síimàe kẹẹ́ ló a tóm; tãa vó, à gé palà ge noomà
kpẹa kà kà belí lele.

16 Kpòòlà ló lọl ló kóló m lò sọ́l pá bàlà boo, boo bée kọ à ólò naa kọ gbò nen
á kpáá palà ge kil kpã́á aa ló Bàrì,

17 vaá ba mon bel ólò dé nen bã m bélí gẹẹ kom. Haimẹníọ̀s nè Failítọ̀s di
gbàà gbò e m gé kọ́í,

18 kọ bà a iià aa boo èèlè kà kà bel vaá kọ́ naa vói kọ mè kẽ̀èà aa ke mà ú
beè naaá tení. Gbòi dì e bà gé tãage zìgà bel sìgà gbò e bà ni dẹlẹ nyíe boo
Kráìst.

19 Sõò tọ́ọ̀ nu náa é láá kpọọlá agẹ dò díí kẽ e Bàrì beè dò lọ̀l. Bà émí naa vói
boo dò díí kẽá kọ, “Dõò nyímá ló pá ńlẹ” vaá “Kọ̀láá nen e a kólá bée Dõò ló á
kpòòlà ló lọl ló pọ́lọ́.”

20 Kele kele íb ból fẹẹ́lẹ́ nè bṹ ólò di m tọ e a bọọ. Ní e bà tú ẹẹ́ kpé nè nóo
kpé dèmmà ólò dì. Ní e bà ọ́ té naamá nè ní e bà tú go sãa dèmmà dìnà gé. À
íe ní e bà ólò nvèè ka ló. À ié ní e bà ólò simá kọ̀láá kà tóm e a dú dḭ́.

21 Nen e a lógí a ló �havà lọl m gbò pọ́lọ́ nu e m géè kọí é bélí fẹẹ́lẹ́ e ka di ló,
e bà kpoolà sẹlẹ kái kọ á dọ̀ bélè nè a Tẹ̀ Íe, vaá di kpènà ló tõo bànà kọ̀láá
kà lé tóm e bà é túe simá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

22 Kpòòlà ló lọl ló tàn m o dee ãa vaá ò kpó nvée lé lab dògò, ge dẹlẹ nyíe boo
Kráìst, vulà súú dẽe ló, nè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló, vaá gbaá dẽe gbò e bà tú ɔ̃òa nyíe
kolmá Dõò.

23 Kpòòlà ló lọl ló dàgì bá tàlà bel e nyìmà nu á gé m. Ò nyímà kọ à ólò domà
kana.

24 Nen e a gé sí tóm nè Dõò náa íè ge kaná kana. À íè ge dú nen e a é íe lé
nyíe ló dénè nen, vaá dú nen e a nyímá tẽ́ gè noomà nu vaá láá ĩìmà nu,

25 nen e a é tú gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló kọmá bel gbò e bà bée, boo bée kọ, be à sẹlẹ,
Bàrì é láá nyaanává nyíe kọ bà á ọgá vaá nyima ló kà kà bel.

26 Na tóm bà é gboó nyimá ba ló vaá teelá aa bá gyẽì e Pọ́lọ́ Nyómá beè
siimáva nvea bá kọ bà á naa nu e ẹlẹ gbĩ́èa.

2 Témọ̀tì 3

1 Nyimá naa vói kọ, m gbò dee e tõó é gé tà, mè tavàlà tõó é di.

2 Gbò nen é vulè áá baála ló vaá bà vulè kpègè. Bà é põómi, kpẹlá, vaá òn
nen. Bà é lọl togó kè kẽ ba tẹ̀ nè ba kà. Bà náa é mon lé. Bà náa é fã Bàrì.

3 Bà náa é tó sàn nen. Bà náa é ia ló pọ́lọ́ e nen síva. Bà é légèlè dém ló nen.
Bà é náa kọ̀láá nu e a dọ́vá bá vaá sí bàg. Bà é ọ́ví lé nu.

4 Bà é bilà nen vaá dọ kẽ dú laga laga vaá dàlà kpá ló boo. Bà é vulè dẽe ló
kpéè ló èlmà Bàrì.

5 Bà é sẹlẹ ló kọ bà gé fãè Bàrì, sõò bà náa é nè deè kpóó e a bẹl gè fã̀ Bàrì
kọ à lẹẹlàèva bel ló. Kil kpã́á ló íb gbò e bà dì naa vó.

6 À íe sìgà gbòi e bà é nímí kẽ bã tọ ló gbò nen vaá sii sigà zùùgà pá bia nvea
bá, e a dú gbò pá bia e bà íe tãàgà bùlà boo bée pọ́lọ́ e áá ọ̀và beè sì, vaá
kele kele íb ból tàn nu gé viigeva.

7 Gbò pá bia e e gé kọ́í ólò di ló gè nó nu lee, sõò bà náa ólò nyimá ló kà kà
bel tọ́ọ̀ dee.

8 Dì belí bé e Jánẹ̀s nè Jámbrẹ̀z beè bé Mózìs naaá, vóá bé e na gbòi béná
gé kà kà bel naa é. Bà dú gbò e ba nyíe ni kyọà vaá kọ̀ bel à di ló sĩ́ deè e
baala kọ bà dẹlẹ̀e nyíe boo Kráìst.

9 Sõò bà náa é láá bọọ gè kilna sĩ́, boo bée kọ bé e bà dú ból naa é ẹẹa ke
gbàà dénè nen, dì belí bé e a beè naaá ló pálàa kà na kà gbálà e m beè kolí
béeá naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Sõò dẽe olo a palà ge tùlà nu e nda gé nóòmà, bé e nda gé láví láb naa, nè nu e nda bọ́á sḭ́ kyãàmà m dùm. O mon bé e m dẹlẹ̀ nyíe boo Kráìst naa, bé e m ĩimà tavàlà di tõò naa, bé e m vulè naa, bé e m élà àgàlà naa,

11 bé e bà gé bíigèm̃ ló naa, nè dénè tãàgà e m gé mon. Tọ́ọ̀ íb ból tãàgà e bè nḭ́m̃ monì gbẹá Ántìọ̀k, Ikónìàm nè Léstrà, á gé. Náa íe tọ́ọ̀ íb pọ́lọ́ bé e ba náa bíìgèm̃ ló naa vaá m̀ ÌÌmà! Sõò Dõò áálám̃ lọl bá dénè ẹ̀ẹ̀.

12 Vaá sõò, bà é bíìgè ló kọ̀láá nen e a gbḭ́ gè zọ̀ Kráìst Jíìzọ̀s gbaa ló vaá fã̀ Bàrì m a dùm.

13 Gbò pọ́lọ́ nè gbò e bà tú ló tumá nu e bà náa dú é kil sḭ́ gè kpáá dú pọ́lọ́ èl bé e bà dì naa, vaá bà é dagẹ̀ dõòna gbò boo tõó e baala di m dàg.

14 Sõò olo mòn ge kil sḭ́ m nu e olo beè nò vaá ziga ló kọ à dú kà kà. Ò nyímà ló nen e o beè nó lọl bá

15 vaá nyimá kọ domá tã́gíní bé e o è di di nu má o kà ní e o beè nyimá gbò nu e ba è emí m Kpá Káí, e a dú gbò nu e a é láá nèni nyima kọ ó ié dùùà tení dú ló gè dẹlẹ̀ nyíe boo Kráìst Jíìzọ̀s, e.

16 Kọ̀láá kà nu e ba è emí m Kpá Káí tení aa m bug e Bàrì nè, vaá à dú lé ló gè noomà kà kà bel, ge kọmá bel ló lọ̀ nu, ge lele dee bá nen, nè ge noomà bé e nen é tõo lèlà naa,

17 kọ bé nen tóm Bàrì palà ge mmá vaá ié nu e a é gbõomaé ló ge simá kọ̀láá kà lé tóm.

2 Témọ̀tì 4

1 M̀ gé ãanéni gbẹá kè sḭ́ Bàrì nè kè sḭ́ Kráìst Jíìzọ̀s, e a é béélá bel ló gbò e bà di dùm nè gbò e bà ni ú, vaá tú boo bée Kráìst Jíìzọ̀s, e a é beè dù gé lẹ̀ẹ̀là bel, kọmá nèni

2 kọ ó vee mon belí vaá ò dàlà bẹ̀ẹ̀là kọ̀láá tõó (á leemá dì tõò tõóá à dú lé à bè kọ náa dú lé), kọ ó bé lọ̀ nu, kọ ó kọ́ bel ló pọ́lọ́, kọ ó ló bel nvèèmà kpóó ló gbò nen, tení dú ló gè dĩine ló vaá noomà nu gbò nen.

3 Boo bée kọ tõó gé dú e gbò nen náa é tom gè tú lèlà dò bá nu. Tãa vó, íb bé e tõva é lá nyoone nòòmà nu e a dúgá kele kele naa é gboó naa kọ bà á bõonè ló gbò dò bá e bà é dú gé noomàva nu e a é zọ ló nu e a gé tanva gè dã̀ tuá.

4 Bà é gbẹ́ẹ̀ gè pãane tṍ ló kà kà bel vaá gé dagí nyoone nvée gbò dò bá nu e a bélí dagi bá lóg.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Sõò olo, palà ge lẹ̀ẹ̀là bel ló o bá kọ̀láá tố́ó, ĩìmà tãàgà, olòó vee Lé Kpẹa, vaá ò sí dénè tóm e a kuúni mmè.

6 Boo bée kọ tãa bá ndaí, a lée tố́ó e nda é gé vaaá gyọ́ọ nè Bàrì belí míí e bà eela kẽ. Nda é gé aa m na kà dùmi.

7 M bé kà lé béá, m téélá teeá iná ke kùbmà, m náa nu e zìgà belí bḭ́inam̄ bá.

8 Kátogóí à íe pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá e Bàrì kpóògè dee ló sẹ̀ẹ̀m̄ kọ à léèvèm̄ bel. Dõò e a ólò beelá bel leleá é ném̄ pẹ̀gẹ̀lẹ̀i Deeá--vaá náa é nè áá nda, sõò à é nènà gé dénè gbò e a è palà ge tànva kọ á kpáá dù.

9 Pììgà ge vàlẹ̀ bá dù gé mònim̄.

10 Boo bée kọ na kà bàlà boo e e di m̄í kpe ló Dímàs, naa ní e a sãanàm̄ bá ló gbẹẹ vaá àà tãanè Tẹsalọnáíkà. Krẹ́skẹ̀nz beè àà tãanè Galésìà, vaá Táítọ̀s à àà tãanè Dalmésìà.

11 Áá Lúùk ní e a dìm̄ ló é. Gbḭ́ Máàk vaá ò fáálae domá, boo bée kọ à ólò dú nvèè bá nèm̄ m tómí.

12 M beè lẹ̀ẹ̀là Tékèkọ̀s tẹlẹ Ẹ́fẹ̀sọ̀s.

13 Kọ̀láá tố́ó e o é dú, ò fáálá ńda pọ̀b kọ̀là ló e m beè gbẹẹ Tróàs bá Kápọ̀sa domá. Faalana gé gbò kpáá domá, èlmà tồò ní e bà tú kpá nom naamáá.

14 Alẹkzándà, e a ólò tú kpọ́gọ́lọ́ simá tómá, palà ge sím̄ pọ́lọ́. Dõò é kpḗ pọ́lọ́ e a síá nèe.

15 Olo ienáe gé ọ́ẹ́ dẽe ló, boo bée kọ a beè palà ge bé kpẹa e a dìí gḗí.

16 Túá tóm e m gé kpenà nà bá, tọ́ọ̀ nen náa beè zọ̀m̄ dù. Dénè nen beè zàl bá tám̄ ló. Sõò m̀ gé ban kọ Bàrì á gá bugiva ló!

17 Dõò beè gboó elám̄ kpàn vaá nvèèm̄ kpóó ló, kọ ḿ láá vee dénè nu e a di m kpẹa Bàrì, kọ dénè gbò e bè níì pá Júù nì á dằ. Vaá Bàrì beè gboó aalám̄ lọ̀l gḗ kpẹẹ̀.

18 Dõò é áálám̄ lọl bá kọ̀láá kà pọ́lọ́ nòò nu, vaá m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló à túm̄ nvee káála, e ẹlẹ dì e a gé lẹẹlà belá. Ka á dì nèe lọl dee e bè náa tá tẹlẹ̀ dee e bè náa tá! Á dì naa vó.

19 Kànà mon Presélà nè Akílà nè pá tọ Onẹséfọ̀rọ̀s.

20 Irástọ̀s beè gbẹá Kọ́rìnt, sõò nda beè aa ló Trọ́fèmọ̀s, e kpá lóe géè zọ̀, gbẹẹ́ Mailítọ̀s.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Pììgà ge dù kọ bé à kálá dọ̀ tố́ó tọ́ọ. Úbalọ̀s, Púdẹ̀nz, Láínọ̀s, nè Klọ́dìà kọ́ ḿ kànàni mon. Vóá bé e dénè pá vígà m Kráìst e bà sígáá kọ́na gé naa é.

22 M̀ gé ban kọ Dõò á tõo ló o nyómá. Bàrì á ié sàn nyíe ló dénè bọ̀ì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Táítọ̀s

Táítọ̀s 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, e m gé sí tóm nè Bàrì, vaá duna gé nen e Jíìzọ̀s Kráìst
lẹẹlà gé nvèè kpóó ló gbò e Bàrì beè sà, kọ bà á palà ge dẹlẹ́e nyíe boo vaá
nyimá ló kà kà bel e a kuu sḭ́ deè ge fà̰e,

2 boo bée ból dẽe sḭ́ e a kuu dùm e bè náa tá. Bàrì, e bè náa ólò kpọ́ kyáá
belá, beè zìgà dùm e bè náa táí nèi àà gé kélé.

3 Sõò tố́ó e a ni bugi ńlẹ tố́ó egè, a beè gboó tú a mon belí tẹlẹ bàlà kẽ tení dú
ló Kpẹa e ẹlẹ, Bàrì, e a dú bẹẹ Nen Dùùlà, beè nèm̄, m a lẹ̀ẹ̀là, kọ ḿ veeí.

4 M̀ gé lẹẹlà kpáí má Táítọ̀s, e a aa deè dú ńda nvín m bẹẹ gè gbá dẹlẹ nyíe
boo Kráìst: M̀ gé ban kọ Bàrì Tẹ̀, nè Kráìst Jíìzọ̀s, e a dú bẹẹ Nen Dùùlà, á
iéni sàn nyíe ló vaá à néni fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

5 M beè túni gbẹẹ Kríìt kọ bé ò lele sḭ́ gbò nu e a bḭ́íná gè sí tóm ló, nè ge kọ ó
í bá ló gbò e bà é túlè bồòna ló Kráìst m kọ̀láá kà bon, belí bé e m beè kọ́ ó
naa naa.

6 Nen e a é túlè bồòna ló Kráìst íe ge dú nen e kọ̀ bel á gé ló. À íe ge dú dóm
ĩẽènè kà va, vaá pá a nvín íe ge dú gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Kráìst, e bà náa é
dú gbò pá nvín e gbò nen é kọ́ bà ólò bã̀ nyaa vaá ié lọl togó kẽ.

7 Boo bée kọ, dì belí nen e Bàrì kọ́ á bẹ̀l, nen e a di togó bồòna ló Kráìst íe ge
dú nen e kọ̀ bel á gé ló. À íe ge dú nen e bè náa ólò kpẹlá, à bè ge vàlẹ̀ bá bã̀
sṹg, nen e bè náa ólò ố míí tẽeá dẽe, à bè ge dú gboo gboo ló, à bè ge ié gọ̀l
òò kpègè.

8 À íe ge dú nen e a ólò kolí kyáà vaá vùlè dẽe ló gè naa lé nu. À íe ge dú nen
e a íe ọ́ẹ́ dẽe, tõo lèlà, tõo káí, vaá lẹ̀ẹ̀là bel ló a bá.

9 À íe ge dú nen e a palà ge sii bá ló kà kà mon bel Bàrì belí bé e a di m dò bá
nu naa, kọ bé à láá tú lèlà dò bá nuá dùùmà bá deè tố dõòna gbò vaá tú lọ̀ nu
gbò e bà bé dò bá nuí tẹlẹ bàlà kẽ.

10 Boo bée kọ à íe gbele tồò gbò e bà náa tõo kè tule, èlmà tồò gbò e bà aa
bồòna ló pá Júù dù, e bà olòó ló dagi bá mon bel vaá dàgẹ̀ gbò nen.

11 À palà ge dú bíi gè kùbva gã́, boo bée kọ bà tãagegi zivè kà tọ lọa bá, tení
dú ló ge noomà nu e bè náa bọ́ ló kọ bà á noomà, boo bée ge ié kpègè m sḭ́
deè e a dú kẹẹ́.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Ene kà gbálà Kríìt, e baala pá Kríìt beè tú naamá baála nen kọ́ bùlà Bàrì beè kọ, “Pá Kríìt ólò kpọ́ kyáá bel lee. Bà bélí nom kọ̀l e a ólò sí bàg, vaá dú gbò kpọ̀lọ̀ e áá dè nu ní e bà nyímá ló é.”

13 Nu e a kọ́í dú kà kà. Boo bée vó, à bọ́ ló kọ ó palà ge kọ́va bel, kọ bé bà láá dẹlẹ nyíe boo Kráìst m kà kà

14 vaá aa ló gè ziga ló dagi bá lóg pá Júù, à bè ge sẹlẹ log gbò e bà kin kà kà bel.

15 Ló gbò e bà õoà, dénè nu di õoà, sõò ló gbò e bà ni kyọà, e bà náa ziga ló kà kà bel, tọ́ọ̀ nu á gé õoà, boo bée kọ ba bùlà nè ba nyíe náa õoà.

16 Baala kọ́ zaali kọ bà nyímàè ló Bàrì, sõò ba láb náa kọ́ vó. Bà bẽ́ẽmá Bàrì, vaá bà dú gbò lọ̀l togó kẽ e bà náa é láá naa tọ́ọ̀ kà lé nu.

Táítọ̀s 2

1 Sõò mòn kọ ò nóòmà nu e a zọ lèlà dò bá nu gbaá ló.

2 Kọ́ nè gbò kà nen pá gbálà kọ bà á lẹ̀ẹ̀là bel ló ba bá, bà á nvèà ka ló, vaá bà ká ló; kọ bà á dẹlẹ nyíe boo Kráìst m kà kà, bà á ié vulà súú dẽe ló, vaá bà ĩimà nu.

3 Kọna gé nè gbò kà nen pá bia kọ bà á sẹlẹ ba ló belí gbò e bà gé fã Bàrì. Bà á gá tenmà gã́ ló nen à bè ge dú gyóòlo nè gbele kpóó ló ɔ̃ míí. Bà á dú gbò e bà é nóomà lé nu,

4 naa ní e bà é láá bumá gbò e bà ã́àa iá dóm kọ bà á vùlè ba dóm nè ba nvín,

5 nè ge kọ bà á ká ló vaá tõo dùm e a õoà, nè ge palà ge kpoogè dee ló tọ vaá ié lé nyíe, vaá bà tõo kè kẽ ba dóm, kọ bé gbò nen náa ló pọ́lọ́ bel kilma ló mon bel Bàrì.

6 Kọna gé nè gbò ãa gbálà kọ bà á palà ge lẹ̀ẹ̀là bel ló ba bá.

7 Olo tú o ló tẹlẹ bàlà kẽ m kọ̀láá sĩ́ deè naamá nen e bà é nó lé láb lọl bá. Tõo lèlà vaá ò nveà ka ló m o nòòmà nu.

8 Noomà lèlà mon bel e tọ́ọ̀ nen náa é láá ló bel ló, kọ bé kọ̀láá nen e a gbĩ́ ge bè íe sĩ́ kẹ́ẹ boo tṍó e bà náa láá ié tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ e bà é kọ́í ló.

9 Kọ́ nè gbò gyóòlo kọ bà á tõo kè kẽ ba gbò tẹ̀ íe vaá naa nu e a é léémáva m kọ̀láá sĩ́ deè. Bà á gá aaláva bel gã́

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 à bè ge zìbva. Tãa vó, bà á zogè kọ nen é láá dẹlẹ̀èva nyíe boo m kà kà tenmá kọ̀láá bá e a dì, kọ bé kọ̀láá nu e bà gé náa nveè ka ló nòòmà nu Bàrì, e a dú bẹẹ Nen Dùùlà.

11 Boo bée kọ Bàrì beè tú a sàn nyíe tẹlẹ bàlà kẽ kọ bé dénè nen láá dùùà.

12 Sàn nyíeá gé búmái kọ é aa m dùm e bè náa fã Bàrì nè m tàn kpéè ló bàlà boo, vaá è gé tõo dùm ge láá lẹ̀ẹ̀là bel ló bẹẹ bá, dùm e a lelà, nè dùm e a fã Bàrì, boo tố́ó e e di bàlà booí

13 e e gé élá bànà gbele lé Dee e e gé ẹb dẽe sḭ́, e a dú dee e dṹùnè e a dú ló bẹẹ gbele Bàrì nè Nen Dùùlà, Jíìzọ̀s Kráìst, é dọ́ bàlà kẽ.

14 A beè úí boo boo bée ge aalái lọl bá dénè pọ́lọ́ láb nè ge logíi ỏònà naamá pá ńlẹ gbò e e é di nè áá ẹlẹ vaá ié tàn ge naa lé nu.

15 Noomà gbò nuí vaá ò tú dénè kói e a dìní bá nvèèmà kpóó ló vaá ò kọ́má bel gbò nen. Ó gá zìgà kọ tọ́ọ̀ ọ̀và á ẹ̀bni tẹlẹ kẽ.

Táítọ̀s 3

1 Kẽeé nyíe gbò nen kọ bà á tõo kè kẽ gbò e bà di boo kpò té lẹ̀ẹ̀là bel nè gbò e kpóó di bá; kọ bà á gbànva tố́ ló, vaá bà dí kpènà ló nyòòmà kọ̀láá kà lé tóm.

2 Kọ́ nèva kọ bà á gá ló pọ́lọ́ bel ló tọ́ọ̀ nen à bè ge kaná kana. Tãa vó, bà á naa fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló vaá palà ge ié gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló kilma kĩ e kọ̀láá nen dì.

3 Boo bée kọ à íe tố́ó e beele beè duna gé ból, vaá dú gbò lọl togó kẽ, e e beè lọ̀ èèlè. Kele kele íb ból zẹẹà ló nè kpéè ló géè lẹ̀ẹ̀lài bel ló. E beè tú dénè tố́ó e e íè tõoma m pọ́lọ́ dùm nè ge ié bẹẹ súú dẽe. E beè bẽemá dõòna gbò vaá beéle beè dì e e gé ọ́ví ene.

4 Sõò tố́ó e Bàrì, e a dú bẹẹ Nen Dùùlà, tú a lé bùlà nè a sàn nyíe e a íe ló gbò nen tẹlẹ bàlà kẽ,

5 a beè gboó dùùlài. Níí náa dú boo bée tọ́ọ̀ kà lé nu e beele beè zẹẹ́ naa, sõò a beè dùùlài boo bée bé e ẹlẹ tói sàn naa, tení dú ló ge logíi, e a náámá sḭ́ deè e Nyómá Káí náa kọ é kpáá mèà vaá ié ãa dùm.

6 Bàrì aa dee tãa bá a Nyómá Káíí èèlàí boo tenmá bá Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú bẹẹ Nen Dùùlà,

7 kọ bé è íe lee léé bel m a sàn nyíe, vaá ié ból dẽe sḭ́ kọ è é dỏònà dùm e bè náa tá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Níá kà kà bel. M̀ gbḟ kọ ó palà ge ló bel boo gbò nuí, kọ bé gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Bàrì bulà ge tú ba tố́ó nè ge sí lé tóm, e a dú nu e a é dú lé vaá dọ̀ bélè nè kọ̀láá nen.

9 Sõò kpòòlà ló lọl ló dàgì bá tàlà bel nè dò bá nu e a kil ló pá nyómá, nè kana, nè dùlà bel e a kil boo Log. Na gbò nu náa dọ bélè vaá tọ́ọ̀ kà lé á gé m.

10 Ãane nen e a dómà zààlà kẽ kọ á gá naana vó. Be ò ãanée egè bàà tóm vaá náa dấ, ó gá zọ̀nàe naaáná tọ́ọ̀ nu,

11 boo bée kọ ò nyímà kọ nen e a dì belí vó a kyọà lọ̀l vaá sí pọ́lọ́. Áá ẹ̀ẹ̀ bẽ́gè bel a bá.

12 Kọ̀láá tố́ó e m lẹẹlà Átèmàs à bè Tékèkọ̀s máni, ò piigà, naa ní e o é dú gé zọ̀m̃ nyòònà gbẹá Nikápọ̀lès, boo bée kọ m beè béèla fùl gè tú tố́ó tọ́ọ gbááí tõoma kĩé.

13 Palà ge pìigà vaá nvèè bá kọ Zínàs, e a dú nen kpó log, nè Apọ́lọ̀s á dàlà togó ba kyẽè. Pìigà mòn kọ bà íé kọ̀láá kà nu e a dúva bíí ló.

14 Kọ́ nè pá bẹẹ gbò nen kọ bà á nó gè tú tố́ó e bà íe naamá lé nu, kọ bé báva láá tùlà ge nvèè bá boo tố́ó e gbala gbala bíi dọ́ kẽ. Bà á gá tõo dùm e bà náa é dọ bélè.

15 Dénè gbò e bà dìm̃ ló kĩí kanàni mon. Kànà mon pá bẹẹ lé kóò m zìgà belí. Bàrì á ié sàn nyíe ló dénè bọ̀ì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Failímọ̀n

Failímọ̀n 1

1 Kpáí aa bá nda, Pọ́ọ̀l, e m di kpọ́gọ́lọ́ boo bée Kráìst Jíìzọ̀s, nè Témọ̀tì, e a
dú bẹẹ vígà m Kráìst, maá Failímọ̀n, e a dú bẹẹ kóò e a gé zọ́i síá tóm.

2 È kanànà gé mon bõòna ló Kráìst e a ólò di o tọ nè bẹẹ vígà pá bia, Áfìà, nè
Ákìpọ̀s, e a gé zọ́i síá tóm belí nen bé Kráìst:

3 Ṁ gé ban kọ Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò, á iéi sàn nyíe
ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló.

4 Kọ̀láá tõó e m tãaga ló Bàrì máni, m̀ ólò õá Bàrì zaa boóni,

5 boo bée kọ m̀ dã́ bé e o vulè dénè gbò nvín Bàrì nè bé e o dẹlẹ nyíe boo bẹẹ
Dõò Jíìzọ̀s naa.

6 Ṁ bàn Bàrì kọ bẹẹ gè zọ̀ni gbaa ló dì belí gbò e bà dẹ̀lẹ̀ nyíe boo Kráìst é
naa kọ ó nyimá ló dénè lé nu e e íe boo bée bẹẹ gè gbaa ló Kráìst.

7 Ṁ íè gbele kpóó zààvà nè agẹ nyíe lọl m o vulà, boo bée kọ, tení domá ló
olo, e nà vígà, nyíe gbò nvín Bàrì à ẹẹ́.

8 Boo bée vóá, náa kal ló bée kọ, dì belí o vígà m Kráìst, m̀ íè kpóó ge lẹẹ̀làni
bel ló nu e a bọ́ ló kọ ó naa,

9 sõò boo bée kọ m̀ vulèni, tãá e m lẹẹlàni bel, m̀ gé banni nu bá. Nda, Pọ́ọ̀l, e
m élà nen di tõò nè Kráìst Jíìzọ̀s vaá dì kpọ́gọ́lọ́ boo a bée kátogói,

10 gé banni boo bée Onẹ́sèmọ̀s, e a di belí nà nvín pá gbálà m Bàrì, e m beè
tõo tọ kpọ́gọ́lọ́í kolíe má Kráìst.

11 Tõó e a kil nvéeá, náa beè dọ bélè nèni, sõò kátogói à dọ bélè nè olo nè
nda.

12 Ṁ gé lẹẹlàe òòma kẽ máni kátogói, vaá nyíem̄ palà ge dìé boo.

13 Náa kal ló bée kọ m beè ié bùlà ge túe sẹẹ̀a lóm̄ kĩí, kọ bé à ném̄ nvèè bá e
olo gá beè nèm̄, boo tõó e m di tọ kpọ́gọ́lọ́ boo bée Lé Kpẹaí,

14 sõò ním̄ gé náa tọ́ọ̀ kà nu e bè olo nóo neèm̄ èèlè, mè á bélí bé e m tú bá
kpóó siimáni kọ ó naa lé nu. Tãa vó, á dú nu e a aa m o bùlà.

15 Be à sẹlẹ Onẹ́sèmọ̀s beè àání ló m gbálà ńkpulu dẽe tõói kọ bé ò láá túe
sẹẹ̀a ló dọ̀ dèdè.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Kátogói náa kpáá duná gyóòlo, sõò mè a bọọ èl gyóòlo. À dú o lé vígà m
Kráìst. Nda palà ge vùlèe, sõò olo é vulèe èlmà, dì belí o nen nè o vígà m
Dõò.

17 Vóá à naa, boo bée kọ ò tú nda naamá o nen, túe nvea ló dì belí bé e o gá
beè tú nda nvea ló naa.

18 Be à gá náa vaá a beè lọ̀ni à bè ge déni kom bá, ò tú komá dẹlẹ ból nda.

19 Nda, Pọ́ọ̀l, tú ńda bá emmá níí kọ nda é kpḗ kọ̀láá kà kom e a dění bá.
(Nda nímm̄ é kọ́ olo síì kom ńlo ló bá nda, boo bée kọ nda ní e nda è kolí olo
nvee èèlè Bàrì e.)

20 Nà vígà, m̀ banni boo bée Dõò kọ ó nvèè bá nèm̄. Naa nu e a é náa kọ
nyíem̄ á dÏ̃ìnà dì belí o vígà m Kráìst.

21 M̀ émì kpáí máni boo bée kọ m̀ agala boo kọ ò é gbaním̄ tố ló vaá m̀ nyímà
kọ ò é náa èlmà bé e m bḯinàni bá naa.

22 Dõòna kà nu e m gé banní bá kọlà kọ ó gbḯ tọ sẹ̀ẹ̀m̄, boo bée kọ m̀ íè ból
dẽe sḯ kọ Bàrì é áálá bọọ tãàga ló vaá bà túm̄ lọl kpọ́gọ́lọ́ nèi.

23 Ẹpáfràs kanàni mon. È gbáà dì kpọ́gọ́lọ́ kĩí boo bée kọ è ló Lé Kpẹa e a kil
ló Kráìst Jíìzọ̀s.

24 Máàk, Aristákọ̀s, Dímàs, nè Lúùk kanànàni gé mon. Bà gé zọ́m̄ siá tóm.

25 M̀ gé ban kọ sàn nyíe bẹẹ Dõò, Jíìzọ̀s Kráìst, á zọ̀i tồòà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Híbrù

Híbrù 1

1 M gbò tốó e a kil nvéeá, Bàrì beè olòó tú kà tồò bá e a dì kele kele lomá bel nè bẹẹ gbò nómá tẹ̀ tenmá gấ gbò kọ́ bùlà Bàrì.

2 Sõò m gbò kùbmà nvée deeí, à ló bel nèi tenmá gấ a Sấáná. Ẹlẹ ní e Bàrì beè dèm bàlà boo tenmá bá vaá sà naamá nen e dénè nu é bã bá é.

3 Dỹùnè Bàrì mo ààé ló vaá à aa deè belí Bàrì. À tú a mon bel e kpóó di m sẹ̀ẹ̀mà bàlà booí. Tốó e a ni lógì pọ́lọ́ lọl ló gbò nen lọ̀l, a beè gboó gé ĩì tế káála, boo bá lè Bàrì e a íe dénè kpóó.

4 Bàrì náa kọ a Sấáná á èl kpãa gbò nyómá tóm, dì belí bé e a née bée e a el boo baála bée naa.

5 Boo bée kọ Bàrì gáà kọ nè tọ́ọ̀ kà a nyómá tóm kọ, “Olo ńda Sấáná, vaá nieí nda dú o Tẹ̀.” À bè kọ à kọ́ kilma ló ene kà a nyómá tóm kọ, “Nda é dú a Tẹ̀ vaá ẹlẹ dú ńda Sấáná.”

6 Sõò boo tốó e Bàrì é gé lẹ̀ẹ̀là a Sấáná, e a dú a túá sḭ́ nvín, tẹlẹ bàlà booí, a beè kọ, “Dénè gbò nyómá tóm Bàrì á kùm sḭ́ kẽ nèe.”

7 Kilma ló gbò nyómá tóm, Bàrì beè kọ, “Bàrì ólò naa kọ pá ńlẹ gbò nyómá tóm á belí fọ́ọ́lọ́, vaá à naa kọ pá a gbò tóm á belí dém sấ.”

8 Sõò a beè gboó kọ́ nè a Sấáná kọ, “Ò é lẹẹlà bel dọ̀ dèdè, e Bàrì! Ò tú lé lab dògò bẹ̀lmà pá o gbò.

9 Ò vulè lèlà nu vaá ọví pọ́lọ́ nu. Vó ní e a náa vaá Bàrì, e a dú o Bàrì, à sàni vaá túni sẹlẹ́ dì tồò ka nè ố kààgà e a el boo bé e a sẹlẹ pá o gbò naa é.”

10 A beè kọna gé kọ, “Kà dàà togó, olo, Dõò, beè dèm bàlà boo, vaá ò tú o bá dèmmà káála.

11 Baala é tení tà, sõò olo é di lee. Dénè ọ̀và é sàvà belí kàn.

12 Ò é fagílíva belí kọ̀là ló, vaá bà é nyáánáva belí kàn. Sõò olo nóo é nyááá, vaá dee náa é tá ló olo.”

13 Bàrì gáà kọ nè tọ́ọ̀ kà a nyómá tóm kọ, “Ĩìm̃ tế boo bá lè dọ̀mà tốó e m é tú pá o gbò ọ́b nvèèní kè ká tọ.”

14 Dénè gbò nyómá tóm dú gbò nyómá e bà gé sí tóm nè Bàrì, vaá à lẹ̀ẹ̀làva kọ bà á gé nvèè bá nè gbò e bà é íé dùùà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Híbrù 2

1 Boo bée vó, à dú bíi kọ é kpáá palà ge bii bá ló nu e e beè dằ, mè á di vó è
dọ aa nvée.

2 Boo bée kọ be à dú kà kà kọ nen beè láá agala boo bel e Bàrì beè lẹ̀ẹ̀là
tenmá gấ gbò nyómá tóm, vaá kọ̀láá nen e a gbáálá lẹ̀ẹ̀lài vaá lọl togó kè kẽ
beè túa kpọ̀ té e a bọ́ ló,

3 beele é tění naà vaá è aa bá kpọ̀ té, é be è ẹb gbele dùùài tẹlẹ kẽ é? Dõò ní
e a beè zẹ́ẹ́ ló nu e a kil ló dùùài é, vaá gbò e ba è dấé gấ beè gboó naa
agẹlẹ nè beele.

4 Bàrì beè nveè sãa tế ba kpẹa tení dú ló kele kele íb ból nu kùùmà dẽe nè
tóm dỹùnè, nè tení dú ló ge kagẹlẹ gbò dồò nu e a aa bá Nyómá Káí boo gbò
nen belí bé e a léémáe naa.

5 Bàrì náa tú na kà bàlà boo e a gé dú, e e gé kọ́ nu e a kil lóí, nvee bá gbò
nyómá tóm kọ bà á lẹ̀ẹ̀là bel ló.

6 Sõò dì belí bé e ene ke tồò e a di m Kpá Káí kọ́ naa, kọ: “Nen dú éé, e Bàrì,
kọ bé ò kẽèàé boo é; sẹ̀ nvín nen dú éé, kọ bé ò bùlàe é?

7 O beè naáe kọ á kil kẽ èl gbò nyómá tóm m gbálà ńkem tốó, sõò ò gboó tú
pẹ̀gẹ̀lẹ̀ lèèlà nè ka uué ból. ((Ò náà kọ á lẹ̀ẹ̀là bel ló dénè nu e o beè dèm,))

8 vaá tú dénè nu nvèèé kè ká tọ.” Tốó e Bàrì gé tú dénè nu “nvee kè ká tọ”
nen, náa íe nu e a beè lòg lọl ló. Sõò dì belí bé e e moni naa kátogóí, dénè nu
gáà bã kè ká tọ nen.

9 Sõò è monì Jíìzọ̀s, e Bàrì beè naa kọ á kil kẽ èl gbò nyómá tóm m gbálà
ńkem tốó, kọ bé tení dú ló sàn nyíe Bàrì, à láá ú boo dénè nen. Vaá kátogóí,
boo bée ú e a beè ùa, Bàrì beè gboó tú pẹ̀gẹ̀lẹ̀ lèèlà nè ka uué ból.

10 A beè palà ge dú nu e a lelà kọ, boo tốó e Bàrì, e a beè dèm dénè nu nèà a
bá, gé náa kọ gbele tồò pá a nvín á zọ̀èè dồònàè a ka, mè á naa kọ nen e bà
tění dú ló ié dùùàa á mmá tení dú ló a gè mòn tãàgà.

11 Boo bée kọ nen e a lógí gbò nen lọl bá pọ́lọ́ nè gbò e a lógáá gbá ié t̃ẽènè
kà tẹ̀. Vó ní e a náa kọ kẹ́ẹ́ á gá sii Jíìzọ̀s ge kolíva pá a vígà e.

12 À kọ́ nè Bàrì kọ, “M̀ é kãage o bée nè pá nà vígà; m̀ é leelàni gbẹ́á ba
bồòna ló.”

13 À kọ́ná gé kọ, “Nda é dẹlẹ́ni nyíe boo.” Vaá à kọna gé kọ, “Nee ndaí, gbò pá
nvín e Bàrì beè nèm̃á nè m̀m̀.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Tấgíní bé e gbò pá nvín e a gé kọ́í dú gbò nená, Jíìzọ̀s beè duna gé nen
belíva, kọ bé tení dú ló a ú, à kyọè sḿ Pọ́lọ́ Nyómá e a gé lẹẹlà bel ló ú,

15 vaá à áálàè gbò e pọ̀ ú beè túva naamá gyóòlo dénè dee m ba dùm.

16 À palà ge dọ bàlà kẽ kọ níì gbò nyómá tóm ní e a beè dú ló gè nvèè bá nè e
nì, sõò a beè dú ló gè nvèè bá nè pá kúúlí Ébràhàm.

17 A beè gboó dú bíi kọ á mèà belí pá a vígà m kọ̀láá sḿ deè, kọ bé à sí tóm nè
Bàrì belí Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ e a íe sàn nyíe vaá bọ́ ló dẹlẹ nyíe boo, boo
bée bé e a é náa vaá Bàrì ia ló pọ́lọ́ nè gbò nen.

18 Kátogóí à é láá nvèè bá nè gbò e Pọ́lọ́ Nyómá gé tú dàg simá ló, boo bée
kọ Pọ́lọ́ Nyómá beè túná gé dàg simá ló ẹlẹ, vaá a beè mòn tãàgà.

Híbrù 3

1 Boo bée vó, e pá vígà m Kráìst e o dìi nei Bàrì vaá Bàrì à kolíi nvee gbàà
gbò e bà é beè kil káála, bugii togó e a kil ló Jíìzọ̀s e Bàrì beè lẹẹ̀là kọ á dú
Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ e beele ziga lói.

2 Jíìzọ̀s beè bọ́ ló dẹlẹ̀ nyíe boo kilma kĩ e Bàrì e a beè sàe kọ á sí tómí dì, dì
belí bé e Mózìs beè bọ́ ló dẹlẹ̀ nyíe boo m dénè tóm e a è sí m tọ Bàrì naaá.

3 Dì belí bé e nen e a è tìb tọ ólò ié ka èl tọ e ẹlẹ beè tìva naa, vóá bé e Jíìzọ̀s
bọ́ ló ka el Mózìs naa é.

4 Boo bée kọ bu kà tọ íe nen e a beè tìb, sõò Bàrì ní e a beè naa dénè nu é.

5 Mózìs beè bọ́ ló dẹlẹ̀ nyíe boo m dénè tóm e a beè sí m tọ Bàrì, dì belí nen
tóm e a è naa nen di tõò ló nu e Bàrì é beè kọ́ dee sḿ e a gé dú,

6 sõò Kráìst beè bọ́ ló dẹlẹ̀ nyíe boo, dì belí Sááná e a gé lẹẹlà bel ló tọ Bàrì.
Vaá beele ní e e dú pá a tọ é, é be è kil sḿ gè ié agẹ nyíe vaá kààgà boo nu e
e ból dẽe sḿ.

7 Boo bée vó, dì belí bé e Nyómá Kái kọ́ naa, kọ: “Be ò dấi mon Bàrì nieí,

8 ó gá agẹlẹi togói, belí bé e bọọ gbò nómá tẹ̀ beè bé Bàrì naaá, belí bé e ba
è ẹ̀bmàe gbẹá boo kpáá bàlà ólá naaá.

9 Ba beè ẹ̀bmàm̃ gbẹá kĩé naamá gè dòàm̃, náa kal ló bée kọ ba è tú bàà tub
gbáá mònmà gbò tóm e m beè sí nèva.

10 Sũg beè gboó bằm̃ nyòòmà gbòi, vaá m̀ gboó kọ: ‘Bà íe lọ̀ bùlà lee vaá bà
náa tavẹ nà èèlè.’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

11 M beè gboó tú sṹg zilmá zíl kọ: ‘Gbòi náa é bã m nà bò séi tọ́ọ̀ dee!’ ”

12 Pá vígà m Kráìst, ẹài lói kọ bé tọ́ọ̀ nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ náa íé pọ́lọ́ nyíe e bè náa dẹẹ̀ana boo Kráìst, naa ní e a é dọ aa nvée Bàrì e a di dùm.

13 Tãa vó, nveenii kpóó ló ene kọ̀láá dee, boo tṍó e “Nieí” e ba è emí m Kpá Káí di di gé nè beeleá, kọ bé pọ́lọ́ lab dògò náa kẹlẹ tọ́ọ̀ bọ̀ì vaá naa kọ ó iei agẹ togó.

14 Boo bée kọ beele dṹùnà Kráìst, é be è kil sĩ́ ge palà ge agala boo bẹẹ ból dẽe sĩ́ tẹlẹ kùbmà belí bé e e beè naa túá bólá.

15 Kpá Káí kọ́, “Be ò dã́i mon Bàrì nieí, ó gá agẹlẹi togói, belí bé e bọọ gbò nómá tẹ̀ beè bé Bàrì naaá.”

16 Bà mée ní e ba è dã́ mon Bàrì vaá bée é? É kọ níì dénè gbò e Mózìs beè faalá lọl Íjèpta nì?

17 Bà mée ní e Bàrì beè nvèè sṹg ló m bàà tub gbáá é? É kọ́ níì gbò e ba è sí pọ́lọ́ e a è man kọ bà á dọ̀ íí gbẹá boo kpáá bàlà ólá nì?

18 Bà mée ní e Bàrì è zílá zíl nè kọ bà náa é bã́e m a bò séi é? É kọ níì gbò e bà náa è gbanie tṍ ló nì?

19 Kátogói è monì kọ bà náa beè láá bã boná, boo bée kọ bà náa è dẹ̀lẹ̀ nyíe boo Bàrì.

Híbrù 4

1 Kátogói, e tṍó di di ló zìgà nu e Bàrì beè zìgà nèi kọ è é bãe m a bò séií, naanii mè é íe síià pọ̀ kọ bé tọ́ọ̀ nen e a dìí zẹ̀ẹ̀ náa fùlà kil nvée gbẹẹ zìgà nuí.

2 Lé Kpẹa e bà gé vee nè beeleí ní e ba beè veena gé nè baála é. Sõò náa beè dọ bélè nèva, boo bée kọ tṍó e bà dã́, bà náa beè zìgà ló.

3 Beele, e e ni zigà ló, ní e e gé zọ Bàrì bã m a bò séi é, dì belí bé e Bàrì beè kọ́ naa, kọ, “M beè gboó tú sṹg zilmá zíl kọ: ‘Gbòi náa é bã́ m nà bò séi tọ́ọ̀ dee!’ ” Bàrì beè kọ́ vói, náa kal ló bée kọ, tã́gíní tṍó e a géè dò díí kẽ bàlà boo, a beè sí a tóm inmá kùbmà.

4 Boo bée kọ à íe ene ke tõ̀ò e a di m Kpá Káí e a kọ́ nu e a kuu ní e a égè àlàbà dee kọ, “Bàrì beè sí dénè a tóm inmá kùbmà vaá gboó ié bò séi boo ní e a égè àlàbà dee.”

5 Bàrì kọ́ná gé kĩí, kọ, “Gbòi náa é bã́ m nà bò séi tọ́ọ̀ dee!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 Túá gbò e ba è dấ Lé Kpẹaí náa beè bã m bò séií boo bée kọ bà náa beè gbàn tố ló Bàrì. Boo bée vó, à gboó ié dõòna gbò e deè di di nè kọ bà é láá bã m bò séií.

7 È nyímà naa vó, boo bée kọ tốó e gbele tồò tốó ni tení, Bàrì beè kpáá sẹlẹ dõòna dee e a kọlà “Nieí,” tốó e a ló bel tenmá gấ Dévìd kĩ e e géè bugiá, kọ: “Be ò dấi mon Bàrì nieí, ó gá agẹlẹi togói.”

8 Be kĩ e Jásùà fáálá gbòa bằmàa beè dú kĩ e bà íe bò séi e Bàrì beè zìgà nèvaí, Bàrì náa gá è kpáá kọ́ nu e a kil ló dõòna dee, tốó e tốó ni téníá.

9 Boo bée vó, à íe bò séi e a sígá nè gbò e a kuu Bàrì, e a é bélí bò séi e Bàrì beè ié boo ní e a égè àlàbà deeá.

10 Boo bée kọ kọ̀láá nen e a íe na kà bò séi e Bàrì beè zìgài à sí a tóm inmá kùbmà vaá ié bò séi, belí bé e Bàrì beè sí a tóm inmá kùbmà vaá ié bò séi naaá.

11 Naanii mè é síá kpóó ló nyòòmà ge bã m bò séií, kọ bé tọ́ọ̀ bẹ̀ì née dọ belí bé e na gbòa beè dọ naa boo bée kọ bà náa beè gbàn tố lóá.

12 Mon bel Bàrì di dùm vaá ié kói. À tóví èl kọ̀láá kà bàà sḿ gẹ̀ e a dì. À ólò baa bã dẽe gbà gbá e a di ló ból nyíe nè nyómá, vaá bã ló kĩ e dẽe gá nè zọ́ọ́ gbá nyoonà. À ólò nyima ló tàn nè bùlà e a di nyíe nen.

13 Tọ́ọ̀ nu náa é láá gũá ló Bàrì. Kọ̀láá nu e a beè dèm ẹẹàé ke gbàà vaá sèèlàé kè sḿ. Dénè bẹ̀ì é íe ge nèe kpẹa bé e e beè sí tóm naa.

14 Naanii mè é síi bá ló bẹẹ zìgà belí agẹlẹ, boo bée kọ è íè ene kà gbele Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ e a ni ful dénè káála zelí, e a kọlà Jíìzọ̀s, e a dú Sấáná Bàrì.

15 Beéle Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ níì íb nen e bè náa é tói sàn boo tốó e lói ọọ nì. Tãa vó, à dú nen e Pọ́lọ́ Nyómá beè tú kọ̀láá íb dàg e a ólò simá ló beele simanáe gé ló, sõò ẹlẹ náa è dọ̀.

16 Boo bée vó, naanii mè é tú táàa ló bãma kè sḿ kpò té méné Bàrì e a íè sàn nyíe. Bàrì é élá kĩé tói sàn vaá nèi a sàn nyíe e a é nveè bá nèi kà lèlà tốó e bíi dìí ló.

Híbrù 5

1 Kọ̀láá kà pọ̀b nen vààla gyọ́ọ ólò dú nen e ba è sá lọl zẹ̀ẹ̀ gbò nen vaá íe bá ló kọ á elá boo bée gbò nen sí tóm nè Bàrì, kọ bé à láá tú dõò nu má Bàrì vaá vaalá gyọ́ọ nèe boo bée pọ́lọ́ e gbò nen beè sì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 À ólò gboó láá tú gbǫ́ǫ́ gbǫǫ̀ bá sii ló gbò e bà náa nyímá nu e bà gé náa nè
gbò e bà ié lọ̀ nu, boo bée kọ, dì belí nen, ló ẹlẹ ólò ọọna gé.

3 Vó ní e a naa kọ à dú bíi kọ ẹlẹ á olòó vaalana gé gyǫ́ǫ boo ńlẹ pǫ́lǫ belí bé
e a gé váálá gyǫ́ǫ boo pǫ́lǫ na gbòa naa é.

4 Tǫ́ǫ̀ nen náa é láá dọ kẽ tú a ló sẹlẹ dì tǒò ka ge dú pǫb nen vàala gyǫ́ǫ.
Tãa vó, áá Bàrì ní e a ólò kolí nen kọ á sí tómí, belí bé e a beè kolí Ẹ́rọ̀n naa
é.

5 M ẽ̀ènè sḭ́ deeí, Kráìst náa beè tú ńlẹ ló tumá ka ge dú pǫb nen vàala gyǫ́ǫ.
Tãa vó, Bàrì ní e a beè kọ́ nèe kọ, “Olo ńda Sááná. Nieí nda dú o Tẹ̀.”

6 Bàrì kọ́ná gé dõòna ke tǒò m Kpá Káí kọ, “Ò é dú nen vàala gyǫ́ǫ dọ̀ dèdè,
dì belí bé e Mẹlkézàdẹ̀k beè dú nen vàala gyǫ́ǫ naaá.”

7 Tǒó e Jíìzọ̀s beè di boo sãa bàlà booí, a beè kòòlà kpḭ́ tó vaá kàlẹ̀ gḭ́i boo
tǒó e a gé tãaga ló vaá bàn nu bá Bàrì, e a íe kpóó ge dùùlàe lọl bá ú. Boo
bée kọ a beè olòó kìlmà kpá ló kẽ vaá tú a ló nè Bàrìa, Bàrì beè gboó dḭ́e
mon.

8 Náa kal ló bée kọ ẹ̀ẹ̀ Sááná Bàrì, a beè nó gè gbàn tǒ ló tení dú ló gè mòn
tãàgà.

9 Tǒó e a ni gbõoma m kọ̀láá sḭ́ dee, a beè gboó dú nen e a tú dùùà e a di lee
nè dénè gbò e bà gbaníe tǒ ló.

10 Bàrì beè gboó kolíe Pǫb Nen Vàala Gyǫ́ǫ di belí bé e Mẹlkézàdẹ̀k beè dú
nen vàala gyǫ́ǫ naaá.

11 È íe gbele tǒò nu ge kọ e a kuu belí, sõò nímm̄ nyímà bé e m gá bàà tḗ naa
nèi vaá ò dḭ́i, boo bée kọ nóo láá valẹi bá tavẹi nu.

12 Dénè kátogóí boolo gá è láá noomai nu dõòna gbò nen, sõò ò di dii gé gbò
e bà é kpáá noomài túá kpãa nò nu e a kil ló kpẹa Bàrì. Tãá e o déì kà kpò
gyḭ́á ò di dii e o gé kpáá bḭ̃inai kọ bà á nveenìèi má gḭ́.

13 Kọ̀láá nen e a bḭ́íná kọ bà á nveenìèe má gḭ́ di di pá nvín, naa kọ náa
nyímá ló lelà dò bá nu.

14 Sõò kpò gyḭ́á dì nè gbò kà nen, e a dú gbò e bà é láá nyimá ló kele e a di
gbàà lé nè pǫ́lǫ tení dú ló nu e ba ni tõo ló vaá à ọ̀ọ̀làva ló.

Híbrù 6

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Boo bée vó, naanii mè é aa ló gè kpáá ló bel boo túá kpãa nò nu e a di m dò
bá nu Kráìst vaá è gboó sìm kil sḩ ge dú kà nen. Naanii mè née é kpáá ooana
boo nò nu e a kil ló gè aa ló gbò nàà nu e a ólò màn ú nè ní e a kil ló ge dẹlẹ
nyíe boo Bàrì.

2 Née é kpáá ooana boo nò nu e a kil ló ge lógmà múú nè ge dẹlẹ bá ból nen,
à bè ge kpáá ooa boo nò nu e a kil ló kẽèà aa ke mà ú nè bèèla bel e a é di
dọ̀ dèdè.

3 Vóá bé e è é náa naa é, é be Bàrì zigà.

4 Boo bée kọ à tavàlà ge kolí gbò e ba ni dọ aa m ba zìgà bel òòma kẽ vaá kọ
bà á kpáá ọgá. Ba beè di m ẹ́ẹ́ dee Bàrì, vaá daalá dém ló nu e dõò nu Bàrì
kọlà, vaá di gbàà gbò e ba è ié Nyómá Káí.

5 Ba è daalá dém ló lé e a di m mon bel Bàrì, vaá nyimá ló kpóó e a é dí m na
kà bàlà boo e a gé dúá.

6 Sõò bà gboó dọ aa m ba zìgà bel! À tavàlà ge kọ bà á kpáá ọgá, boo bée kọ,
kilma kĩ e baala dì, à belí kọ bà kpáá tú Sẵáná Bàrì ká kú té vaá siimàe kẹ́ẹ
kè sḩ gbò nen.

7 Bàrì ólò tãanè dee bá kunu kẽ e a ố múú boo nvea m vaá dùmè nu kọ á dọ
bélè nè gbò e ba è fò.

8 Sõò be à gboó dùmè suu nè bíé bàlì, náa é dọ tọ́ọ̀ kà bélè. À di m àà zib bẵ
kọ Bàrì é túmí pọ́lọ́ múú kyáá nèe vaá tú sẵ taamáe.

9 Sõò kà bè è gé kọ́ vói, e pá vígà, nyíei palà ge àgàlà boo boolo. È nyímà kọ
boolo íèì gbò nu e a lée èl vó e a dìí m, e a dú gbò nu e a é láá naa kọ ó iei
dùùà.

10 Bàrì náa ólò ìià. Tóm e o beè sii nè vulà súú dẽe ló e o zógèì kìlmaié ló tení
dú ló nvèè bá e o ni nei pá bọọ vígà m Kráìst, nè ní e o gé neíva kátogói, náa
é táé nyíe.

11 Bẹẹ tó kọlà kọ bu bọ̀ì ó tui bọọ tàn inmaí ke kùbmà, kọ bé nu e o gé bolii
dẽe sḩ nááá.

12 Née gbḩ kọ ó dui kpọ̀lọ̀. Tãa vó, è gbḩ kọ ó belii gbò e bà zigà vaá láá ié
ĩìmà, naa ní e bà é láá ié nu e Bàrì beè zìgà nèva.

13 Tốó e Bàrì beè zìgà nu nè Ébràhàm, a beè zilá zíl kọ à é náanìè nu e a beè
zigàe. Tẵgíní bé e tọ́ọ̀ nen e a bọọ èl ẹlẹ á géá, a beè gboó tú ńlẹ ló zilmá zíl.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 A gboó kọ, “M̀ zigà nèni kọ m̀ é tấanèni dee bá, vaá naa kọ o mana mana á bọọ gấ bug.”

15 Vóá à naa, Ébràhàm beè ié ĩìmà dọ tốó e a beè gboó láá ié nu e Bàrì beè zìgà nèe.

16 Nen e a gé gbḟ gè naa agẹlẹ nu e a gé kọ́ ólò tú nen e a bọọ èl ẹlẹ zìlmá zíl, vaá tọ́ọ̀ nen náa ólò kpáá dùlànà bel boo.

17 Bàrì beè gbḟ gè naa kọ gbò e a gé zigàè nuí nèe á palà ge mon kọ náa é nyáánàè a bùlà. Boo bée vó, a beè gboó zilá zíl bii nvée nèva.

18 Bàà kà nuí, a zíl nè a zìgà nu, e bè náa é láá nyaaá vaá Bàrì náa é láá tení boo kpọ́ kyáá bel, à gboó naa kọ beele, e e ni gbḟ dùùà mòníé m, é palà ge ié agẹ nyíe vaá bii bá ló na kà ból dẽe sḟ e bà sẹlẹí sḟí.

19 È íè na kà ból dẽe sḟí naamá nu e a síi bẹẹ dùm ĩge kẽ. A tõo àgàlà vaá dú nu e è é láá dẹlẹ nyíe boo. À dú nu e a tení gbàà kàn e bà kpeg Tọ Káí e a di káála, vaá fùl zelí bã m Ke Tồò Káí e a Tõo Lọ̀l vaá à Lee.

20 Jíìzọ̀s beè gyàài sḟ kẽ bã kĩé boo bée beele vaá gboó dú Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ e a di dọ dèdè, dì belí bé e Mẹlkézàdẹ̀k beè dú nen vààla gyọ́ọ naaá.

Híbrù 7

1 Mẹlkézàdẹ̀k e e gé kọ́ nu e a kil lóí beè méné bon Sélẹ̀m vaá à ólò vaalá gyọ́ọ nè Bàrì e a Tõo Lọ̀l vaá à Lee. Boo tốó e Ébràhàm ni bé ténì kà méné èl bá lọ̀l, vaá à gé ooà aa dẽe béá, Mẹlkézàdẹ̀k beè gboó zọ̀e nyòònà vaá tãanèe dee bá.

2 Ébràhàm beè gboó tú nu e a è ié lọl dẽe béá dồòmà òb ke tồò vaá tú ene ke tồò nèe. (Túá ge tàb bée Mẹlkézàdẹ̀k beè kọlà “Méné Lé Lab Dògò.” A beè dúná gé Méné Sélẹ̀m, e a ge tàb kọlà “Méné Fẹ́ẹ́ Fẹẹ̀ Ló.”)

3 Mẹlkézàdẹ̀k náa beè ié tọ́ọ̀ nen e bà é láá kọ níé a tẹ̀, à bè a kà, à bè pá a nómá tẹ̀. Tọ́ọ̀ nen náa nyímá dee e a beè mèà à bè dee e a beè ù. A è dì belí Sấáná Bàrì vaá dú nen vààla gyọ́ọ dọ̀ dèdè.

4 Ni zẹẹ́ ẹvii kọ nen e bẹẹ nómá tẹ̀, Ébràhàm, élá ló nu e ẹlẹ beè ié dẽe bé vaá nèe ene boo òb íe ge dú nen e a palà ge bọọ.

5 Log nè kpóó gbò e bà dú mana mana Lívàì, e bà dú gbò vààla gyọ́ọ, kọ bà á lọl ene boo òb bá pá Ízràẹ̀l, e a náámá pá ba vígà, náa kal ló bée kọ baala pá mana mana Ébràhàm na gé.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 Mẹlkézàdẹ̀k náa dú gã Lívàì, sõò a beè lọl ene boo òb bá Ébràhàm vaá tãanè dee bá nen e a dì belí Ébràhàm e Bàrì beè zìgà nu nè.

7 È palà ge nyimá kọ nen e a nè tẽáná dee bá íe ge bọọ èl nen e ẹlẹ tẽánè dee bá.

8 Kilma kĩ e pá gã Lívàì e bà ólò lọl ene boo òb bá gbò nená dì, baala gbò nen e bà ólò ù. Sõò tãa bá Mẹlkézàdẹ̀k, ẹlẹ dú nen e a di dùm, dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa, vaá ẹlẹ ní e a beè lọl ene boo òb bá Ébràhàm e.

9 È é láá kọna gé kọ mè Lívàì (e pá a gã ólò lọl ene boo òb bá gbò nená) beè kpẽná gé ene boo òb tõó e Ébràhàm kpẽá.

10 Boo bée kọ, náa kal ló bée kọ Lívàì gáà beè mea boo tõóá, è é láá kọ a beè di dí m mii a nómá tẹ̀ Ébràhàm boo tõó e Mẹlkézàdẹ̀k beè zọ̀ Ébràhàm nyòònàa.

11 Boo sì tóm gbò vàála gyọ́ọ e bà dú gã Lívàì ní e Log e Bàrì beè nè pá Ízràẹ̀l dẹẹà e. Be tóm e gbò vàála gyọ́ọí sí beè gbõoma, bíi dõòna nen vàála gyọ́ọ e a é dí belí Mẹlkézàdẹ̀k, vaá dú kele ló Ẹ́rọ̀n, náa gá è dìnà.

12 Tõó e sĩ́ deè gè dú nen vàála gyọ́ọ ni nyáááá, log íe ge nyaaána gé.

13 Vaá bẹẹ Dõò e e gé kọ́ nuí kilma lói aa m dõòna kà gã e tọ́ọ̀ nen e a aa m gã kĩ e ẹlẹ dúí gáà beè dú nen vàála gyọ́ọ.

14 Kọ̀láá nen nyimá kọ ẹlẹ dú gã Júdà. Vaá Mózìs náa beè kolí bée gãí nvee gbàà gbò e bà é dú gbò vàála gyọ́ọ.

15 Nuí palà ge dọ bàlà kẽ kátogói e dõòna nen vàála gyọ́ọ e a bélí Mẹlkézàdẹ̀k ni dọ́ bàlà kẽí.

16 Níì lẹẹ̀là e a dú m log e nen ténmá ní e a túe naamá nen vàála gyọ́ọ é nì, sõò kpóó e a di m dùm e bè náa íe ke kùbmà ní e a túe naamá nen vàála gyọ́ọ é.

17 Boo bée kọ Kpá Káí kọ́: “Ò é dú nen vàála gyọ́ọ dọ̀ dèdè, dì belí bé e Mẹlkézàdẹ̀k beè dú nen vàála gyọ́ọ naaá.”

18 Boo bée vó, à dú gè kpòòlà nómá lẹẹ̀làa lọl, boo bée kọ kói á gé m vaá náa dọ bélè.

19 Log Mózìs náa beè láá naa kọ tọ́ọ̀ nu á mmá. Sõò kátogói è íè ból dẽe sĩ́ e a lée èl vó, e e gé láá tení dú ló bã ló Bàrì.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 Ńdõòna kà kọlà kọ, Bàrì beè ziláná gé zíl kọ à dú nen vààla gyọ́ọ̀. Náa beè zẹẹ́ zilá zíl naa vó kọ bé à kalá tú na gbòa naamá gbò vààla gyọ́ọ̀.

21 Sõò Bàrì beè zilá zíl boo tố́ó e a tú Jíìzọ̀s naamá nen vààla gyọ́ọ̀, kọ: “Dõò Bàrì beè zilá zíl vaá náa é oomà gấ kọ: ‘Ò é dú nen vààla gyọ́ọ̀ dọ̀ dèdè.’ ”

22 Vó ní e a tú Jíìzọ̀s naamá nen e a naa kọ é láá agala boo na kà zíl gbaa ló e a lée èl ńtúá kàa é.

23 Ńdõòna kà kọlà kọ, dénè na gbò vààla gyọ́ọ̀á beè ú gbẹẹ ba tóm vaá dõòna nen à tõo ba dọ̀. Vó beè gboó naa kọ bà á bọọ̀ tồò.

24 Sõò Jíìzọ̀s dì dùm dọ̀ dèdè, e a náa kọ a tóm vààla gyọ́ọ̀ náa aa bá ẹlẹ bã bá dõòna nen.

25 Boo bée vó, à gé láá olòó dùùlà gbò e bà tení dúé ló bã ló Bàrì, boo bée kọ ẹlẹ di dùm dọ̀ dèdè e a gé olòó bàn Bàrì boóva.

26 Jíìzọ̀s ní e a gboó dú íb Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀ e a zọ ló bẹẹ bíi gbồònà e. À náa nu e a léémá Bàrì vaá tọ́ọ̀ kà lọ̀ nu à bè pọ́lọ́ á géé bá. Bàrì beè kpòòlàe lọl zẹẹ̀ gbò pọ́lọ́ vaá dàlàe boo èlmà dénè káála.

27 Ẹlẹ náa ié bíi gè vaalá gyọ́ọ̀ kọ̀láá dee belí na gbò pọ̀b nen vààla gyọ́ọ̀, e bà ólò zẹẹ́ vaalá gyọ́ọ̀ boo baála pọ́lọ́ bé bà kálá vaalá gyọ́ọ̀ boo pọ́lọ́ na gbòa. Ẽẽènè tóm vààla gyọ́ọ̀, e a beè tú a ló vaamá boo gbò nená, beè gbõoma.

28 Náa kal ló bée kọ nen náa ḿmá, Log Mózìs beè sà nen naamá pọ̀b nen vààla gyọ́ọ̀. Sõò zíl e Bàrì beè zilá, e a dú nvée Logí, sa Sấáná Bàrì e a ḿmá dọ̀ dèdè naamá Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀.

Híbrù 8

1 Kpò kúm dénè nu e e gé kọ́í kọlà kọ beele íè ene kà Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀ e a belí vó, e a dì ĩì tế boo bá lè kpò té méné Gbele Bàrì e a di káála.

2 A tõo Ke Tồò Kái e a Tõo Lọ̀l vaá à Lee vaá sí tóm dì belí Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀ m kà lèlà sḩ́ Tọ Kàn Kái e Dõò beè tú ńlẹ bá tìbmà, níì ní e nen beè tìb nì.

3 Bà sa kọ̀láá kà pọ̀b nen vààla gyọ́ọ̀ kọ á faalá dồò nu má Bàrì vaá à tú nom vaamá gyọ́ọ̀ nèe. Boo bée vó, beéle Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀ íè ge ié nu e ẹlẹ é nenà gé.

4 Be a beè di bàlà booí, náa gá è beè dú nen vààla gyọ́ọ̀, tấgíní bé e a íè gbò vààla gyọ́ọ̀ e a dì, e bà ólò nè nu e a dú bíi nyòòmà bé e Log pá Júù kọ́ naaá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Tóm e gbò vààla gyọ́ọ́ gé sí boo bàlà booí di m bela ní káála. Vó ní e a náa,
vaá boo tố́ó e Mózìs géè gbḿ gè tìb Tọ Kàn Káíá, Bàrì beè ãanèe kọ, “Mòn kọ
ò náànìè dénè nu kọ á belí kà lèlà bé e m beè zogèni naa gbẹá boo gùa.”

6 Sõò kátogóí Bàrì tú tóm gè vààla gyọ́ọ́ e a el kpãa ní na gbòa nè Jíìzọ̀s, dì
belí bé e zíl gbaa ló e Jíìzọ̀s beè faalá lọl bá Bàrì vaá nè gbò nen lée èl ńtúá
kàa naaá, boo bée kọ à dẹẹ́a boo gbò nu e a palà ge dú lé e Bàrì zigà nè gbò
nen.

7 Be kpẹa náa beè di ló ńtúá kàa, bíi ńdõòna kà náa gá è beè dì.

8 Sõò Bàrì beè gbḿ kpẹa mon ló pá a gbò vaá gboó kọ: “Dõò kọ́, dee gé dú e
m̀ é zọ pá Ízràẹ̀l nè pá Júdà zilá ãa zíl gbaa ló.

9 Náa é bélíná ní e m beè zọ̀ ba gbò nómá tẹ̀ iéá, dee e m beè siíva bá ló bá
lọl bon Íjèpta. Bà náa beè kil sḿ gè naa nu e ńda zíl beè kọ bà á naa. Boo bée
vó, ním beè gboó máva tố.

10 Dõò kọ́, kátogóí nee zíl gbaa ló e m é zọ pá Ízràẹ̀l zilá m gbò dee e a gé
dúí: M̀ é tú ńda log nvee m ba bùlà vaá m̀ émí m ba nyíe. Nda é dú ba Bàrì
vaá baala é dú pá ńda gbò.

11 Tọ́ọ́ nen náa é nóòmànà nu a nen à bè ge kọ́ nè a vígà kọ, ‘Nyimá ló Bàrì,’
boo bée kọ dénè ọ̀và é nyímám̄ ló, lọl ló ńkem tẹlẹ ló ńpọ̀b.

12 M̀ é ia ló ba pọ́lọ́ vaá ním̄ é kẽeàna boo ba lọ̀ nu.”

13 Kọ bé Bàrì à ló bel kilma ló ãa zíl gbaa ló, à náa kọ à tú ńtúá kàa naamá
nómá. Vaá kọ̀láá nu e a ni dú nómá vaá sàvà ólò gboó valẹ bá kyọ̀à tà.

Híbrù 9

1 Túá kà zíl gbaa lóá beè ié lẹ̀ẹ̀là e a kọ́ sḿ dee e nen é tãaga ló Bàrì, vaá à
iena gé ke tồò káí e a di bàlà booí.

2 Ba è tìb ene kà tọ kàn. Nu e bà ólò mùn sấ sẹlẹ boo nè té gè sẹlẹ nu boo nè
fétúlú e ba è sẹlẹ kè sḿ Bàrì beè di m túá kà àn e a di ló tọá, e bà kólíe Ke Tồò
Káí.

3 Ní e a égè bàà kà kàn beè fùl sḿ àn kĩ e bà kólíe Ke Tồò Káí e a Tõo Lọ̀l vaá
à Lee.

4 Ene kà gbani e bà tú nóo kpé naamá, e bà ólò mùn ínsẹ̀ns sẹlẹ boo, nè Kpó
Zíl Gbaa Ló e bà tú nóo kpé kọ̀lmà, beè gbá di m àna. Gyóògò e bà náàmà
nóo kpé e gyấá e a kọlà mánà beè di m nè kpóó té Ẹ́rọ̀n e a è sí pa sã beè di
m Kpóá, bii ló bàà báà dem e bà émí Log Bàrì boo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Gbò nu e bà dem vaá nvèè pó ló, e bà élá dọ̀ dṹùnè Bàrì, beè di boo Kpóá.
Ba è kpẹ̀ẹ̀lẹ̀ ba pó boo kĩ e Bàrì beè olòó tõo ia ló pọ́lọ́. Sõò kátogóí níì tố́ó gè
palà ge baa tế dénè bé e gbò nuí beè dì naa nì.

6 Boo tố́ó e ba ni sẹlẹgi gbò nuí naa vóí, gbò vààla gyọ́ọ̀ beè gboó olòó bã m
túá kà àna gé sí ba tóm.

7 Sõò áá kóló pọ̀b nen vààla gyọ́ọ̀ ní e a ólò bã m ní e a égè bàà kà àna ene
tóm m ene gbáá é. Vaá ẹlẹ náa ólò bấ e bè náa fáálá mii nu bằmà vaá vaamá
gyọ́ọ̀ nè Bàrì boo bée pọ́lọ́ e ẹlẹ beè sì nè ní e gbò nen beè sì boo tố́ó e bà
náa nyímá.

8 Nyómá Káí gé palà ge noomài lọl kĩí kọ deè náa neà kọ dénè nen á bã Ke
Tồò Káí e a Tõo Lọ̀l vaá à Leeá boo tố́ó e túá kà àn e a è di ló tọ kàna beè di
dí èla.

9 Tọ kàna beè doga di tồò nu e a di kátogóí. Boo bée vó, gbò dồò nu nè gbò
nom e bà váámá gyọ́ọ̀ nè Bàrìa náa è láá ồònà bùlà nen e a géè tãaga ló Bàrì
naa vóá,

10 tấgíní bé e a kuu áá gyấá e a bọ́ ló ge dè nè míí e a bọ́ ló ge ồ nè kele kele
sḩ deè ge tú múú logmá nen. Gbò nuí dú log e a kil ló áá kóló nom kpá ló nen
e ba è kọ á iná kùbmà boo tố́ó e Bàrì ni dómà ãa sḩ dee ge tãàgàé ló.

11 Sõò Kráìst beè gboó dú dì belí Pọ̀b Nen Vààla Gyọ́ọ̀ e a dómà gbò lé nu e
e ni monmà dẽe. Tọ kàn e ẹlẹ beè tení bãá palà ge bọọ vaá dú kà lé m kọ̀láá
sḩ dee èlmà ńna kàa. Bà náa beè tibmà bá, e a kọlà kọ, náa kuu bàlà booí.

12 Ṭềènè tóm e Kráìst beè bã Ke Tồò Káí e a Tõo Lọ̀l vaá à Leeá a gbõoma.
Náa beè tú mii ból à bè mii dố́óna vaamá gyọ́ọ̀. Sõò à tú ńlẹ mii bằma kĩé
vaamá gyọ́ọ̀ vaá tú zalmá dùùà e bè náa tá nè beele.

13 Mii ból nè mii dom láo nè bùùlù dố́óna e ba è olòó pine ló gbò e bà náa õoà
beè logíva vaá naa kọ bà á õoà dẽe gbò nen.

14 Be vó, é kọ mii Kráìst e ẹlẹ beè tú a ló vaamá gyọ́ọ̀, e kpẹa á gé ló, nè Bàrì
tenmá bá Nyómá e a di lee, náa é sí tóm e a el vó vaá lógí bẹẹ bùlà lọl bá
kélè kélè dẽe nàà nu, kọ bé è láá sí tóm nè Bàrì e a di dùm?

15 Níí tú Kráìst naamá dóm gbõ e a náa kọ ãa zíl gbaa lóí á bã kẽ. Tení dú ló a
ú, a beè naa kọ gbò nen é láá di pọ́ì aa bá pọ́lọ́ e ba è sí kè bá túá kà zíl gbaa
ló e a beè dìa. À náa vóí kọ bé gbò e Bàrì beè kolí láá ié gyọ́ e a dì lee e Bàrì
beè zìgà nèva.

16 Kọ bé bà kálá elá boo kùbmà nvée mon bel e nen ló vaá simá tóm, à íe gè
dú tố́ó e nená ni ú àà,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

17 boo bée kọ tốó e nen di dí dùm, a kùbmà nvée mon bel náa ólò ié kói. Áá
tốó e a ni ú ní e bà ólò gboó tú simá tóm é.

18 Vó ní e a náa vaá áá tốó e mii íná kẽ ní e bãànà túá kà zíl gbaa lóá beè ié
kói é.

19 Mózìs beè zẹẹ́ kọ́ dénè lẹ̀ẹ̀là e a di m Logá nè gbò nen. Na tóm, a beè gboó
tú múú gbamá mii ból nè mii dom láo, vaá tốó e a ni tú mii mii gyáa naanà ból
nvèè bḭ́ó ene kà kpóó té e a kọlà hésọ̀p gyõ m, à gboó pine boo Kpá Logá nè
boo dénè gbòa.

20 À gboó kọ, “Níí mii e Bàrì zilmá zíl gbaa ló e a beè nèi kọ ó sẹlẹiá.”

21 Vóá bé e a beè tuna gé miií pine ló Tọ Kàna nè boo dénè nu e bà ólò tú
fãma Bàrì naa é.

22 M a ńkà kà, be o nyoone bé e Log kọ́ naa, lọ́ lọ́ bá nu e mii náa ólò logí
ồònà, vaá áá tốó e mii eeà ní e ia ló pọ́lọ́ ólò dì e.

23 Kátogóí è monì kọ bà váálá gyọ́ọ́í naamá gè logmá gbò nu e a di bàlà booí,
e bà tú doole ló mèà nu e a di káála. Sõò kà lèlà gbò nu e a di káála bḭ́íná
vààla gyọ́ọ e a lé èl vó.

24 Boo bée kọ Kráìst náa beè bã Ke Tồò Káí e ba beè tìbmà bá, e a dú ní e ba
è naa doole ló mèà kà lèlà sḭ́ Ke Tồò Káí. Ẹlẹ beè lele tọ má sḭ́ káála, vaá à di
kè sḭ́ Bàrì kĩé kátogóí, e a gé lói bel boo.

25 Kọ̀láá gbáá, pọ̀b nen vààla gyọ́ọ pá Júù ólò faalá mii nom bãma Ke Tồò Káí
e a Tõo Lọ̀l vaá à Lee. Sõò Kráìst náa beè òòa kẽ gé kpáá olòó tú a ló vaamá
gyọ́ọ gḭ́ bug tóm.

26 Be a beè dì naa vó, à gá beè mon tãàgà gḭ́ bug tóm aa tḭ́gíní dee e bàlà
booí beè dààà togó. Tãa vó, kátogóí, e tốó ni kyãà e a é gé iná ke kùbmài, a
beè gboó dù gé tú ńlẹ ló vaamá gyọ́ọ ene tóm vaá à lee, boo bée ge tú bẹẹ
pọ́lọ́ lọl.

27 Kọ̀láá nen é íe ge ú ene tóm, vaá tốó e níé ni tění, Bàrì gboó beeláe bel ló.

28 M ẽ̃èènè sḭ́ deeí Kráìst beè vaaá gyọ́ọ ẽ̃èènè tóm boo bée ge toolá pọ́lọ́ gḭ́
bug nen. À é dú ní e a égè bàà tóm, sõò náa é dú gé toolaná pọ́lọ́; tãa vó, à é
dú gé dùùlà gbò e bà gé élá bànàe.

Híbrù 10

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Log pá Júù zógè áá kóló foga nu e a kil ló lé nu e a di sḯ e a gé dú--náa aa
deè mèà belí kà lèlà sḯ nuá. Log náa é láá tení dú lo ẽ̃ẽ̀nè kà vààla gyọ́ọ e bà
gé olòó ooa boo gbáá nè gbáá vaá naa kọ gbò e bà dú kè sḯ Bàrì á mmá.

2 Be ge fã Bàrì m na sḯ deeí beè logí pọ́lọ́ lọl ló gbòa, nyíeva náa gá è tãàgànà
boo bée ba pọ́lọ́á. Boo bée vó, bà gá è gboó gbẹẹ vó gè vaalá gyọ́ọ.

3 Dì belí bé e a dì naa kátogói, vààla gyọ́ọ e bà ólò vaalá bu gbáái ólò gé tú
pọ́lọ́ e gbò nen beè sì kẽevá nyíe.

4 Boo bée kọ mii dom láo nè mii ból náa é láá tú pọ́lọ́ lọl ló gbò nen.

5 Vó ní e a náa vaá boo tố́ó e Kráìst gé dú bàlà booí, a beè kọ́ nè Bàrì kọ:
“Nóo gbḯ vààla gyọ́ọ à bè dõ̀ò nu, sõò à íe nom kpá ló e o beè kpoogè dee ló
sẹẹ̀m̄.

6 Nom e bà ọ́ví boo gbani vààla gyọ́ọ à bè gyọ́ọ e bà váálá boo bée pọ́lọ́ e
nen beè sì náa kpéní ló.

7 Nda beè gboó kọ, ‘Nee ndaí, e Bàrì! M beè dú ló ge naa o bùlà, dì belí bé e
bà émí m Kpá Log kìlmàm̄ ló naa.’ ”

8 Túá nu e a beè kọ̀ kọlà vóí: “Nóo gbḯ vààla gyọ́ọ, à bè dõ̀ò nu, à bè nom e bà
ọ́ví boo gbani vààla gyọ́ọ, à bè gyọ́ọ e bà váálá boo bée pọ́lọ́ e nen beè sì,
vaá bà náa kpéní ló.” A beè kọ́ vóí, náa kal ló bée kọ dénè gyọ́ọ e bà vááláí di
boo lèlà bé e Log kọ́ naa.

9 A beè gboó kọ, “Nee ndaí, e Bàrì! M beè dú ló ge naa o bùlà.” Vóá à naa,
Bàrì beè kpoolà dénè gbò nómá vààla gyọ́ọá lọl vaá tú vààla gyọ́ọ Kráìst
sẹlẹvá dọ̀.

10 Jíìzọ̀s Kráìst beè náa bùlà Bàrì vaá tú a ló vaamá gyọ́ọ ene tóm vaá à lee.
Boo bée vó, Bàrì logí pọ́lọ́ lọl ló beele vaá túi naamá pá a gbò.

11 Kọ̀láá nen vààla gyọ́ọ pá Júù ólò sí tóm e a kuu vààla gyọ́ọ lọl dee tẹlẹ dee
vaá olòó ooa boo ẽ̃ẽ̀nè kà vààla gyọ́ọ e bè náa é láá logí pọ́lọ́ lọl ló nená.

12 Sõò ẽ̃ẽ̀nè tóm vààla gyọ́ọ e Kráìst beè vaalá boo pọ́lọ́ gbò nená gbõoma
dọ̀ dèdè. À náa vó lọ̀l vaá gboó ĩì tḗ boo bá lè Bàrì.

13 À di kĩé kátogói e a gé élá bànà tố́ó e Bàrì é tú pá a gbò ọ́b nvèèé kè ká tọ.

14 Tení dú ló ẽ̃ẽ̀nè tóm vààla gyọ́ọí, à náa kọ gbò e Bàrì ni logí pọ́lọ́ lọlvá ló
vaá túva naamá pá a gbòa á mmá dọ̀ dèdè.

15 Nyómá Káí Bàrì éláná gé nen di tõ̀ò nèi. Túá kà nu e a kọ́ kọlà kọ,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 “Dõò kọ́, nee zíl gbaa ló e m é zọva zilá m gbò dee e a gé dúí: M̀ é tú ńda log nvee m ba nyíe vaá émí m ba bùlà.”

17 À gboó kọ: “Ním̄ é kẽeana boo bé e ba è sí pọ́lọ́ vaá gbaalá nà log naa tọ́ọ̀ tóm.”

18 Vaá tố́ó e ba ni ia ló pọ́lọ́ nè nen, vààla gyọ́ọ̀ náa kpáá duná bíi.

19 Pá vígà, tení dú ló ú Jíìzọ̀s è íè táàa ló gè bã Ke Tồò Káí e a Tõo Lọ̀l vaá à Lee.

20 Jíìzọ̀s beè baa ãa èèlè dùm nèi tení dómá ló a nom kpá ló, e a doga di tồò kàn e a beè olòó kpega dee Ke Tồò Káíá.

21 È íè ene kà Gbele Nen Vààla Gyọ́ọ̀ e a lẹẹlà bel ló tọ Bàrì.

22 Bàrì beè logí pọ́lọ́ lọl ló beele, naa ní e nyíei dì pọ́ì aa bá kọ̀ bel, vaá a beè tú múú e a õoà logmái kpá ló. Boo bée vó, naanii é tú kà ồòà nyíe e a palà ge dẹẹa boo Bàrì bằmàé ló.

23 Naanii é bii bá ló ból dẽe sḯ e beele ólò kọ́ nu e a kil lóá agẹlẹ, boo bée kọ Bàrì, e a beè zigà nu nèiá, bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo.

24 Naanii é bulà nu e a kil ló ene, kọ bé à tãagii bá nvee m vulà súú dẽe ló nè ge sí lé tóm.

25 Naanii é gá gbẹma nvée ge olòó bõona, belí bé e sìgà gbò gé náa naa. Tãa vó, naanii é kpáá palà ge nvee kpóó ló ene, tấgíní bé e o nyímàì kọ Dee e bẹẹ Dõò é dú a íná ku ló.

26 Be è kil sḯ gè sẹlẹ pọ́lọ́ sì boo tố́ó e bà ni naái kọ é nyimá ló kà kà belí lọ̀l, náa kpáá iená tọ́ọ̀ kà vààla gyọ́ọ̀ e bà é váálá boo bẹẹ pọ́lọ́.

27 Áá nu e a sígá nèi na tómá gè dì m pọ̀ vaá elá bànà bèèla bel Bàrì nè gbele bẹẹ sấ e a gé dú gé kyọ sḯ gbò e bà bé Bàrì.

28 Bà ólò fẹ́ kọ̀láá nen e a gbáálá Log Mózìs boo tố́ó e bàà nen à bè taa nen láá lóe bel ló vaá bà mon kọ à dọ Logá. Bà náa ólò iée sàn nyíe ló.

29 É kọ nóo bulàì kọ Bàrì é tú kpọ̀ té e a el vó nè nen e a ẹb Sấáná Bàrì tẹlẹ kẽ vaá òn Nyómá sàn nyíe vaá lọl fàà ló mii e Bàrì beè zilmá a zíl gbaa ló--mii e a beè logí nená lọl bá pọ́lọ́?

30 Boo bée kọ è nyímà ló nen e a beè kọ, “Nda ní e a kuu gè kpḗ pọ́lọ́ é, m̀ é ooma kẽ pọ́lọ́ e nen sí nèe.” À kọna gé kọ, “Dõò é béélá bel ló pá a gbò.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

31 À dú àà zib bấ kọ bá Bàrì, e a di dùm, á kpáá ló nen!

32 Ni kẽeaí boo kà túá bólá e, tốó e ẹ́ẹ́ dee Bàrì ni moí boo lọ̀l, o beè láá ĩimai vaá teníí bá gbele kpóó bé nè mon tãàgà e a beè dìí booá.

33 A beè ié sigà tốó e ba è tú boolo sẹlẹ gbàà gbò, nvèèmài lẹ́ vaá biigèi ló. À òòà iéná gé sìgà tốó e o beè dìí kpènà ló gè gbaáí dẽe gbò e bà gé mon íb gbò tãàgài.

34 O beè zọi gbò e bà dì tọ kpọ́gọ́lọ́ dõonai ba tãàgà, vaá tốó e gbò nen tú bá kpóó tumá nu lọlíí bá, o beè ĩimai vaá tui ẹ́ẹ́ nyíe tumai di tồò e a dì belí vó. O beè naanii vói boo bée kọ ò nyímài kọ boolo íèì ene kà nu e a di dọ̀ dèdè, vaá dú nu e a lée èl ní e bà túá.

35 Tấgíní bé e a dì naa vóá, ó gá peelii bọọ bùlà, boo bée kọ, be o láá iei agẹ nyíe, Bàrì é néi kà lé kp̃ẽ̀ kpẽ́.

36 À dú bíi kọ ó ĩimai, kọ bé ò láá naanii nu e Bàrì gbḩ̃ vaá iei nu e a beè zìgà.

37 Boo bée kọ, dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa kọ: “Gbálà ńkem tốó e a sígá, vaá nen e a é dúá gboó dù. Náa é pee tốó.

38 Nen e a dẹlẹ̄m̄ nyíe boo vaá m̀ leevèe bel é dí dùm. Sõò be nen e a ooà àà̄m̄ nvée, nyíem̄ náa é ẹ́ẹ́é ló.”

39 Beele níì gbò e bà ooà àà nvée Bàrì vaá naa ní e bà pe nì. Tãa vó, beele gbò e bà dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá ié dùùà.

Híbrù 11

1 Gè dẹ̀lẹ̀ nyíe boo Bàrì kọlà ge agala boo nu e e bólì dẽe sḩ̃ nè ge palà ge nyimá kọ kà kà e gbò nu e bè née monmà dẽeá dì.

2 Ge kọ gbò e ba è dì kéléá beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e Bàrì beè elá boo vaá lèèlàva e.

3 Ge kọ beele gé dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a náa kọ é tavẹ kọ a mon bel ní e Bàrì beè dèmmà bàlà booí é, naa kọ a beè tú nu e bè née monmà dẽe dèmmà nu e e monmà dẽe.

4 Ge kọ Ébẹ̀l beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa kọ á tú vààla gyọ́ọ e a lée èl ní Kéìn nè Bàrì e. Tení dú ló dẹ̀lẹ̀ nyíe booí ní e Bàrì léevèe bel vaá lèèlà a dõò nu é. Náa kal ló bée kọ Ébẹ̀l beè ùa, à dì e a gé ló bel nèi tení dú ló bé e a beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Ge kọ Ínọ̀k beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa kọ Bàrì á túe ààmà vaá naa kọ á gá ù e. Tọ́ọ̀ nen náa beè mònnàe boo bée kọ Bàrì beè túe lọl bàlà booí kilma káála. Kpá Káí kọ́ nèi kọ, kọ bé Bàrì à kalá túe ààmà, mè a beè naa nu e a léémá Bàrì.

6 Tọ́ọ̀ nen e bè náa dẹ̀lẹ̀ nyíe boo Bàrì náa gé láá naa nu e a léémáe, boo bée kọ kọ̀láá nen e a gé dú ló Bàrì íe ge zigà kọ Bàrì dì vaá mè à ólò kpẽ kpẽ nè gbò e bà gbḭ́e.

7 Ge kọ Nóà beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa, vaá tố́ó e Bàrì ãanée kilma ló gbò nu e bè à gáà zẹẹ mònmà dẽe, mè á gbàn tố ló Bàrì vaá ká faà e a duulà pá a tọ nè ẹ̀ẹ̀ e. Boo bée vó, bẽge bel beè dọ́ boo pá bàlà boo, vaá Bàrì beè gboó leevè bel Nóà tení dú ló a gè dẹlẹ́e nyíe boo.

8 Ge kọ Ébràhàm beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa kọ á gbàn tố ló Bàrì boo tố́ó e Bàrì kolíe kọ á aa a bon vaá má sḭ́ bon e ẹlẹ, Bàrì, beè zìgà nèe é. A beè aa a boná àà, boo tố́ó e bè náa beè nyimá kĩ e a gé tấànè.

9 Íb bé e a dẹ̀lẹ̀ nyíe boo Bàrì naa ní e a è naa kọ á tõo belí nen kyáà m bon e Bàrì beè zìgà nèe é. A beè tõo m tọ kàn dì belí bé e Áízèk nè Jékọ̀b, e bà dú nvée ẹlẹ, e ẽẽènè kà zìgà nuí beè dìnà gé nèva, beè tõona gé naaá.

10 Ébràhàm beè láá tõo naa vó boo bée kọ à géè elá bànà bon e Bàrì ní e a beè noo bé e a é tõo naa vaá tìb e, e a dú bon e a é di lee.

11 Ge kọ Ébràhàm beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì kọ à é náá nu e a beè zigàè nèe ní e a è naa vaá Bàrì à naa kọ á láá ié nvín é, náa kal ló bée kọ a ána vaá a va, Sẹ́rà, beè dĩi.

12 Náa kal ló bée kọ Ébràhàm beè ana zelí ló gè bòn nvín, áá gbò pá nvín e a manà aa ló ẹlẹ beè bọọ gấ bug belí gyấà káála e a di sḭ́ káála nè sãa e a di gấ pene, e tọ́ọ̀ nen náa é láá bugi.

13 Dénè gbòi beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì dọ̀ tố́ó e bà ú. Ba beè ú boo tố́ó e bà gáà ie nu e Bàrì beè zìgà nèva, sõò ba è mòn nuá e a di kpấá dee e a gé dú vaá nyíeva à gboó ẹẹ, boo bée kọ ba è zìgà kọ baala gbò e bà die boo kyẽe boo sãa bàlà booí belí bon kyáà.

14 Gbò e bà zìgà naa vó palà ge naa tẹlẹ bàlà kẽ kọ bà gé gbḭ́è kĩ e bà é náamàè baála bon.

15 Bà náa beè ẹ̀ànà nvée ẹ̀b bon e ba è ààa. Bà á kọ nyíeva á di boo bon e ba è ààa, bà gá è beè láá gbḭ́ deè ge òòa kẽ.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Sõò bà géè gbḯ bon e a lée èl bon e ba è àà̀a, vaá níé káála. Boo bée vó, kẹ́ẹ́ náa gboó sii Bàrì kọ bà kolìè ẹlẹ ba Bàrì, boo bée kọ à íe bon e a beè kpoogè dee ló sẹ̀ẹ̀va.

17 Ge kọ Ébràhàm beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa kọ á zìgà ge tú a sẹ́ááná, Áízèk, vaamá gyọ́ọ́ nè Bàrì boo tọ́ó e Bàrì beè ẹbmàe. Ébràhàm, e Bàrì beè zìgà nu nèi, beè gboó kpènà ló gè tú áá kà nvín e a íeí vaamá gyọ́ọ́ nè Bàrì,

18 vaá Bàrì beè kọ́ nèe kọ, “Aa m Áízèk ní e o é íe mana mana e m beè zìgà nèni é.”

19 Ébràhàm beè buga togó vaá kọ Bàrì é láá kẽee Áízèk lọl ke mà ú--vaá è é láá kọ́ naa vó kọ Bàrì kẽe Áízèk lọl ke mà ú vaá òòmàe nè Ébràhàm.

20 Ge kọ Áízèk beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa kọ á bàn Bàrì kilma ló tọ́ó e a di deè sḯ kọ á tãanè dee bá Jékọ̀b nè Ísọ̀ e.

21 Ge kọ Jékọ̀b beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa, vaá tọ́ó e a é gé ù, a beè bàn Bàrì kọ á tãanè dee bá bu kà pá nvín pá gbálà e Jósẹ̀f beè ié é. A beè dọ̀ bẹ̀là a kpóó té tọ́gà kẽ vaá tãaga ló Bàrì.

22 Ge kọ Jósẹ̀f beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa, vaá tọ́ó e a é gé ù, a beè kọ́ nu e a kil ló kọ pá Ízràẹ̀l é aa Íjèpt vaá kọ́ bé e bà é sẹlẹ̀è a íí naa é.

23 Ge kọ tẹ̀ Mózìs nè a kà beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa, vaá tọ́ó e Mózìs ni meà lọ̀l vaá bà mòn bé e a dú lé gbálà naa, ba è tú taa ḗ gõmáe vaá pọ̀ náa síiva ló gè lọl togó kè kẽ lẹ̀ẹ̀là e méné beè tenmá é.

24 Ge kọ Mózìs beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa, vaá tọ́ó e a ni bọọ, náa è zìgànà ge kọ̀là nvín síla Méné Íjèpt e.

25 A è leemáe gè zọ̀ gbò nvín Bàrì mon tãàgà èlmà ge tõo m kpéè ló pọ́lọ́ m gbálà ńkem tọ́ó.

26 A beè ẹb kọ gè nvèèà lẹ́ boo bée Méné e Bàrì Sa lée èl dénè gyọ́ e a di Íjèpt, boo bée kọ a beè bolí dẽe sḯ kp̃ẽ̀ kpḗ e Bàrì é née.

27 Ge kọ Mózìs beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa, vaá à aa Íjèpt vaá pọ̀ náa è siíe ló sũg e a di gbàà Méné Íjèpta é. Mózìs náa beè ẹà nvée. Tãa vó, a beè belí bé e Bàrì, e dẽe nen náa moàa, dìé sḯ e ẹlẹ gé moníe lee.

28 Ge kọ Mózìs beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa, vaá à lẹ̀ẹ̀là kọ pá Ízràẹ̀l á dàlà togó Vààla Gyọ́ọ́ Ténì Zelí, vaá kọ bà á tú mii ból pine ló ba té nu tọ, kọ bé nyómá tóm Bàrì e a é fáálá ú tenmá náa fẹ́ ba gbò sẹ́ááná é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

29 Ge kọ pá Ízràẹ̀l beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa kọ bà á láá kyãàmà tọ
tení Mii Mii Pene belí bé e bà gé kyãa boo kấá kãà kẽ é. Tốó e pá Íjèpt kọ́ bà
á doè, múúá à túva.

30 Ge kọ pá Ízràẹ̀l beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è naa, vaá gbọọ bon Jẹ́rìkò
beè dọ tốó e ba ni tú àlàbà dee kyãàmà beeá ló é.

31 Ge kọ ńnváá kùnà kúnà e a kọlà Réhàb beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì ní e a è
naa, vaá bà náa è fẹ́e gbá ló gbò e ba è lọl togó kè kẽ Bàrì e, boo bée kọ a
beè tú lé bá tumá pá Ízràẹ̀l e ba è gũá dù gé noo dẽe ló bé e bon Jẹ́rìkò dì
naa.

32 Ḿ kọ́ éé lọl ló é? Tốó náa é gbõoma be m̀ kọ́ ḿ kọ́ nu e a kil ló Gédìọ̀n nè
Béràk nè Sámsọ̀n nè Jẹ́ftà nè Dévìd nè Sámùẹ̀l nè gbò kọ́ bùlà Bàrì.

33 Ba beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì, vaá boo bée vó, ba è láá begagi kpá dó èl bá.
Ba beè naa lé nu vaá ié nu e Bàrì beè zìgà nèva nvea bá. Ba beè ká gấ kpẹẹ̀,

34 bà gimè bẹẹ sấ, bà kìl aa dáa gẹ̀ bé. Bàrì beè sièva kpóó ló boo tốó e lóva
gá è ọọ, naa kọ bà á sí gyãà dẽe bé vaá èl bá gbò bé pá dõòna dõòna kà dó.

35 Gbò pá bia beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì, vaá boo bée vó, Bàrì à kẽee ba vígà e a
beè ù lọl ke mà ú. À íe dõòna gbò e gbò nen beè bómàva bàg, vaá boo bée
bé e a é náa vaá bà láá kẽèà vaá ié dùm e a lée èl níí, bà náa beè zìgà kọ bà
á sọèva bá dọ̀ tốó e bà ú.

36 Ba beè nvèèmà lẹ́ sìgà ọ̀và vaá kpọ́va té ló, vaá bà tú díí kpọ́gọ́lọ́ bọbmá
sìgà ọ̀va kilma tọ kpọ́gọ́lọ́.

37 Ba beè tobmàva dem, bà tú gẹ̀ bèkéè bààmàva bàà, vaá tú gẹ̀ bé fẹmáva.
Ba beè nvèà kọ̀là ló e bà tú kpá naanà ból nè kpá kà ból naamá. Ba beè dọ̀
tãa vaá tuá kpọ̀ té nè bíígá ló.

38 Bàlà booí náa beè bọ́va ló! Ba beè kẹgili boo kpáá bàlà ól nè boo gù, vaá
tõo m kóló dem nè m deè e a di kunu kẽ.

39 Bàrì beè lèèlà dénè gbòi boo bée kọ bà dẹlẹ̀e nyíe boo. Sõò bà gáà beè ie
nu e Bàrì beè zìgà,

40 boo bée kọ Bàrì beè noo ní e a palà ge dú lé sẹẹ̀ beele, vaá kọ baala náa é
láá mmá e bè beele é gévá ló.

Híbrù 12

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Boo bée vó, tấgíní bé e beele íè kà gấ bug gbò nen di tồò e bà bééá tenií
lóá, naanii é gbaalà bá kọ̀láá kà nu e a gé komíi lọa ló nè kọ̀láá kà pọ́lọ́ e a siíi
bọví sẹ́lẹ́ kẽ, vaá è gboó bii sḿ ló tee e a dìí tọí.

2 Naanii é dalà dẽe ẹ̀bmà Jíìzọ̀s, e a dú nen e a náái kọ é dẹ̀lẹ̀ée nyíe boo lọl
dàlà togó tẹ̀lẹ̀ kùbmà. A beè di boo bée ố kààgà e bà sẹ̀lẹ́é sḿ vaá ÌÌmà tố́ó e
bà káe boo bàà gbànà té. Náa beè ẹ̀b kẹ́ẹ́ e a di ló kolmá nu. Kátogói à di ḿì tế
boo bá lè kpò té méné Bàrì.

3 Ni zẹ́ẹ́ bugai togó kilma ló íb bé e gbò pọ́lọ́ beè bé Jíìzọ̀s naa vaá à ÌÌmà, kọ
bé lói àà ló gè ọọ, naa ní e o é peelii bọọ bùlà.

4 Boo bée kọ tấgíní dee e pọ́lọ́ nè bọ̀ì gé béaií, à gáà ina kĩ e ú nè bọ̀ì nveenàì
dẽe.

5 É kọ dùùlà bá deè tố e Bàrì beè nèi, di belí tẹ̀ e a gé duulà bá deè tố pá a
nvín, tái nyíe? A beè kọ́ kọ: “Nà nvín, ó gá ẹ̀b bé e Dõò gé leléni dee bá naa
tẹ̀lẹ̀ kẽ, vaá ó gá pee bùlà boo tố́ó e a kọ́ni bel.

6 Boo bée kọ Dõò ólò lele dee bá nen e a vulè, vaá à ólò kpọ té ló nen e a tú
naamá a nvín.”

7 Ĩimai tãàgà e o monìì belí nu e a nááá boo tố́ó e tẹ̀ gé lele dee bá a nvín.
Bàrì gé búmái belí pá a nvín. É kọ à íe nvín e tẹ̀ náa ólò lelée dee bá?

8 Be náa lele dee bá boolo belí bé e a gé lele dee bá dénè pá a nvín naa, ò
nyímai kọ boolo níì lèlà sḿ nvín nì, e a náa zogè kọ bọ̀ì zọ̀là sḿ nvín.

9 Be dénè bẹ̀ì ólò fã dẽe bẹ́ẹ́ gbò tẹ̀ e ba è bònii tố́ó e bà ólò leléi dee bá, à é
palà ge dú lé kọ é tõo kè bá bẹ́ẹ́ Tẹ̀ m nyómá, kọ bé è di dùm.

10 Bẹ́ẹ́ gbò tẹ̀ e ba è bònii ólò leléi dee bá m gbálà ńkem tố́ó, nyòòmà bé e
baála bùlà kọ à bọ́ ló naa. Sõò Bàrì ólò leléi dee bá boo bá e a é náa kọ nu á
lee ló beele, kọ bé à náa kọ é di kái belí bé e ẹ̀lẹ̀ dì naa.

11 Kà lèlà tố́ó e bà gé leléi dee bá, à ólò tõoí ló dú nu bììla nyíe. Náa ólò ẹ̀ẹ̀lẹ̀ì
nyíe. Sõò tố́ó e a ni lée, gbò e ba ni leléva dee bá naa vó ólò gboó ié fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀
ló e a dú ló gè naa nu e a lelà.

12 Niinai bọọ bá e a ni ọọá nei gbàn deè, vaá ò nveenii kói ló bọọ dúnú tọ e a
gé kéníá!

13 Kilii sḿ gè kyãanii boo lèlà èèlè, kọ bé kpóó tọ e a éééá bóá, vaá à aa ló ge
buná áá tóm.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Gbḩ̃i èèlè ge zọ̀i dénè nen tõòài m fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló nè ge tõonii káí, boo bée kọ nen e bè náa tõo káí náa é láá mòn Dõò.

15 Monii kọ tọ́ọ̀ bọ̀ì nóo dọì aalii m sàn nyíe Bàrì. Tọ́ọ̀ nen e a dìí zẹẹ̀ á gá belí non té e a ólò dùm vaá tã́ a non múú nvèèmà tãàgà ló gbele tõò nen.

16 Tọ́ọ̀ nen á gá dú nen kúnà gã̀ à bè ge dú nen e bè náa é fã Bàrì vaá belí láb Ísọ̀, e a beè di boo bée ẽẽènè bũ̀ gyã́á vaá oo a dọ̀ sã́ná.

17 Boolo nyímàì kọ, tõó e a zila fẹẹ̀gẹ̀ ló vaá gbḩ̃ kọ a tẹ̀ á tã́anèèe dee bá, mè a tẹ̀ beè tení gbàà dénè bé e a tó kàlẹ̀ gḩ̃i naa vaá kọ́ nèe kọ náa váli. Ísọ̀ náa beè láá ié tọ́ọ̀ sḩ̃ dee ge nyaamá nu e a beè naa lọ̀la.

18 Boolo ó géi belii pá Ízràẹ̀l dee kéléá, boo bée kọ na kà gù e boolo ni inai lói níì gù e o é láá tọ bá ló nì. Nóo ínai ló gù e a gé bẹ́ sã́ belí Gù Sáínàì, kĩ e dee è bilá vaá kuu gín vaá ìlì sẽ́ beè ulà.

19 Gbòa beè dã́ mon koò nè mon Bàrì e a è ló bel. Gbò e ba è dã́ moná beè bàn kọ á gá loaná dõòna tóm,

20 boo bée kọ bà náa beè láá elmá lẹẹ̀là e moná nè, kọ, “Bãànà nom e a íná ló gùa, bà á tú dem tobmáe fẹ̀.”

21 Kóló gè ẹ̀b gùa beè siimà pọ̀ bãànà Mózìs, naa ní e a kọ́, “Pọ̀ siím̄ vaá lóm̄ à kení!”

22 Sõò gù e boolo ínai ku lói kọlà Gù Záíọ̀n, e a dú bon Bàrì e a di dùm, e a náámá Jerúsàlẹ̀m e a di káála, e bóó bóó gbò nyómá tóm Bàrì di bõóná m ṍ kààgà.

23 O ínai ló bõòna ló gbò sã́ná sã́ná Bàrì e bà émí ba bée káála. Ò ínai ló Bàrì, e a é béélá bel ló dénè nen, vaá ò inaí kĩ e nyómá gbò e ba è naa lé nu vaá bà naáva mmè dì.

24 Ò ínai ló Jíìzọ̀s, e a dú dóm gbõ e a beè naa kọ ãa zíl gbaa ló á bã kẽ, vaá ò inaí ló na kà mii e ba è pine vaá à ló bel e a lée èl ní e mii Ébẹ̀l beè lòa.

25 Monii kọ nóo kinìì ge dãi nu e nen e a ló bel nèií kọ́. Gbò e ba è kìn ge dã́ nu e Bàrì beè lẹẹ̀là kọ nen e a di bàlà booí á kọ́ nèva náa beè kìl pọ́ì. À é tavàlà ló beele èl vó, é be è kiila nvée kpee nen e a élá káála ló bel nèií!

26 A mon beè zùgè kunu kẽ tõóá, sõò kátogóí a beè zìgà zìgà kọ, “Na tóm e a sígáí, ním̄ é zugènà áá kóló kunu kẽ, sõò m̀ é zugè káála nè ẹẹ̀.”

27 Tõó e a kọ́, “Na tóm e a sígáí” a palà ge naa kọ é nyimá kọ bà é zugè dénè nu e ba è dèm vaá túva lọl, naa kọ kọ̀láá nu e bè náa zugà ní e a é gbẹ́á é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

28 Tấgíní bé e beele íè bon e Bàrì gé lẹẹlà bel ló e bè náa é zugàa, naanii mè
é ốáe zaa vaá è tú fầ nè síìà pọ̀ tãàmàé ló m sḯ dee e a é léémáe,

29 boo bée kọ beéle “Bàrì bélí sấ e a ólò kyọ̀ sḯ nu.”

Híbrù 13

1 Kilii sḯ gè vulei ene dì belí gbò vígà m Kráìst.

2 Á gá táí nyíe gè olòó kolí kyáà gbò nen. À íe gbò e ba è di ló gè naa vó vaá
bà náa nyímá tốó e bà kólí kyáà gbò nyómá tóm Bàrì.

3 Bulai kẽeaí boo gbò e bà di tọ kpọ́gọ́lọ́, vaá á belí bé e boolo zọìva dií tọ
kpọ́gọ́lọ́á. Bulai kẽeaí boo gbò e bà gé mon tãàgà, vaá á belí bé e boolo gé
zọíva monii tãàgàa.

4 Kọ̀láá nen á nvèè ka ló dì tồò dóm nè va, vaá dóm nè va á gá kuná gầ gbẹẹ
ene, boo bée kọ Bàrì é bḗgè bel kọ̀láá gbò e bà kuná gầ à bè ge gbẹẹ nen e
bà gbá ilá kuná gầ.

5 Kpoolai bọọ dùm lọlii ló gè vùlè kpègè, vaá nu e o íèì á gbõomaí ló. Boo bée
kọ Bàrì beè kọ: “Nímm̄ é sọ́i bá tọ́ọ̀ dee; nímm̄ é sãanài bá ló gbẹẹ́ kẽ tọ́ọ̀ dee.”

6 Be à dì naa vó, è é láá taalá ló kọ: “Dõò dú nà nen nvèè bá, pọ̀ náa é siímm̄.
Éé ní e nen é láá naámm̄ ló é?”

7 Kẽeaí boo bọọ gbò tùle e ba è ló mon bel Bàrì nèiá. Kpáá bugai togó kilmai
ló bé e ba è tõo dùm naa nè bé e ba dùm beè dọ bélè naa, vaá ò nói gè dẹlẹi
nyíe boo Bàrì beliíva.

8 Ẽẽènè bé e Jíìzọ̀s Kráìst beè dì naa sốóeá ní e a dìnà gé nieí é, vaá à é dinà
gé naa vó dọ̀ dee e bè náa tá.

9 Ó gá zigai kọ kele kele ból dò bá nu e a aa ke dẹi á dagẹ̀i pee, boo bée kọ à
dú lé kọ é ié kpóó e a é agẹlẹ ló bẹẹ nyómá tení dómá ló sàn nyíe Bàrì. Née
íè kpóóí lọl ló gè sẹlẹ log e a kil ló gyấá gè dè, e a dú log e bè à gáà laa nvèè
bá nè tọ́ọ̀ nen e a sẹlẹ́e.

10 Beele íè beéle gbani vààla gyọ́ọ e gbò vààla gyọ́ọ e a gé sí tóm Tọ Kàn pá
Júù náa íe kói gè dé nu e a dú boo.

11 Pọ̀b nen vààla gyọ́ọ pá Júù ólò faalá mii nom bãma Ke Tồò Káí e a Tõo Lọ̀l
vaá à Lee, vaá tú vaamá gyọ́ọ boo pọ́lọ́ e gbò nen beè sì. Bà ólò gboó faalá íí
nomá kilma nvée bon gé kpá sấ ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Boo bée vó, Jíìzọ̀s beè gboó úná gé gbẹá nvée bon, kọ bé à tú ńlẹ mii logmá gbò nen sẹlẹ káí.

13 Tấgíní bé e a dì naa vóá, naanii mè beele é àà síé ló nvée bon, vaá gé zọ̀e dồònà a kẹ́ẹ.

14 Boo bée kọ tọ́ọ̀ kà bon e e íe boo bàlà booí e a é di lee á gé. È gé ẹbmà dẽe bon e a gé dú.

15 Boo bée vó, naanii mè é olòó nè lèèlà Bàrì, vaá tú níé naamá gyọ́ọ e beele váàlà nèe tení dú ló Jíìzọ̀s. Níé é dú dồò nu e bẹẹ bũunu nè Bàrì tení dú ló gè kọ́ tẹlẹ bàlà kẽ kọ ẹlẹ ní Dõò e.

16 Á gá táí nyíe gè olòó naa lé vaá nvèè bá nè ene, boo bée kọ gbò níé ní vààla gyọ́ọ e a léémá Bàrì e.

17 Gbanii tố ló gbò e bà gé túlèi vaá ò tõoniivá kè kẽ. Boo bée kọ bà ólò kalí dáá boo bọọ ból nyíe, dì belí gbò e bà é tú kpẹa bé e ba è sí ba tóm naa nè Bàrì. Be ò gbaniíva tố ló, bà é tú ẹ́ẹ́ nyíe simá ba tóm. Be níì vó nì bà é tú bììla nyíe simá, vaá níé náa é bằ tọ́ọ̀ kà úlù nèi.

18 Olòó tãagai ló Bàrì boo beéle. È palà ge nyimá kọ bẹẹ nyíe di pọ́ì, boo bée kọ à taníi gè naa nu e a lelà kọ̀láá tốó.

19 Ní e a el tồò, m̀ palà ge tú dénè nà nyíe bànmài kọ ó banii Bàrì kọ á naa ní e m é láá valẹ bá òòà dúí ló.

20 Bàrì, e a ólò nè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló, beè kẽee bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s lọl ke mà ú. Jíìzọ̀s ní e a dú Gbele Nen Kù Dẽe Ló Naanà Ból é, boo bée kọ a beè tú ńlẹ mii zilmá zíl gbaa ló e a é di dọ̀ dèdè.

21 Bàrì á nèi kọ̀láá kà lé nu e a dìi bíí ló gè naamá a bùlà, vaá á síi tóm m belí bé e a léémáe naa tení dú ló Jíìzọ̀s Kráìst. Lèèlà á dì nè ẹlẹ, Kráìst, tẹlẹ̀ dee e bè náa tá! Á dì naa vó.

22 M̀ banii, e pá nà vígà, kọ ó dĩinei ló pãanei tố ló mon bel agẹ nyíe e m gé néií, boo bée kọ kpá e m émì máií náa bọọ gè bọ́ọ̀ beg.

23 M̀ gbḟ gè naa kọ ó nyimai kọ bà a tú bẹẹ vígà Témọ̀tì lọl kpọ́gọ́lọ́. Be à valẹ bá dù, nda é fáálae domá boo tốó e m é dú gé mònii.

24 Kanai mon dénè bọọ gbò tùle nè dénè gbò nvín Bàrì. Gbò nvín Bàrì e bà di Ítàlì kanài mon.

25 Sàn nyíe Bàrì á zọ̀ dénè bọ̀ì tồòà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Jémz

Jémz 1

1 Kpáí aa bá nda, Jémz, e m gé sí tóm nè Bàrì nè Dõò Jíìzọ̀s Kráìst, maá gbò e bà aa òb nè bàà tḗ gã Ízràẹ̀l, vaá bà zaala boo bàlà booí: M̀ kanài mon.

2 Kọ̀láá tốó e o zọì kele kele íb sḭ́ ẹ̀bmà nyoonai, e pá vígà, ò bugii naamai léé sḭ́,

3 boo bée kọ ò nyímàì kọ, tốó e bọọ zìgà bel tění bá gbò ẹ̀bmà e a dì belí vó, mè à náa kọ ó láá ĩimai kọ̀láá kà dì tồò.

4 Naanii kọ boólo ge Ĩìmà á sí a tóm tẹlẹ kùbmà, kọ bé ò láá gbõomai m kọ̀láá sḭ́ deè vaá dénè nu egaí ló, e bè tọ́ọ̀ nu náa é nániì.

5 Sõò be nyìmà nu nání ene nen e a dìí gbàà, á bàn kọ Bàrì á neèe. Bàrì ólò taalẹ bá vaá náa ólò kamí bel ló nu. Boo bée vó, à é née.

6 Sõò nená á dẹlẹ nyíe boo kọ Bàrì é neèe vaá á gá ié bàà bàà bùlà boo. Nen e a íe bàà bàà bùlà belí múú e fọ́ọ́lọ́ gé dalà vaá ùl kilma sḭ́ nè nvée.

7 Íb nen e a dì belí vó á gá ié bùlà kọ à é íèè ene kà nu lọlie bá Dõò.

8 Ẹ̀ẹ̀ nen vaga vaga dùm e bè náa láá agala boo nu gè naa.

9 Vígà e a di tồò kil kẽ á ẽegá boo kọ Bàrì dalàèe boo,

10 vaá ní e a bã méné á ẽegá boo kọ Bàrì kilmàèe kẽ, boo bée kọ à é beè tení àà belí víl e a di boo bàlà ól.

11 Gbele kpóó ló gbei ólò mò vaá kãamè víl fẹ̀. A dúá dúá ólò kànà dọ̀ vaá à gboó pee dénè bé e a è olòó kpe dẽe nen naa. Vóá bé e bá nen méné é dí ló a píila vaá à gboó kồòà tá sḭ́ naa é.

12 Léé sḭ́ di ból nen e a ĩimà ẹ̀bmà, boo bée kọ, tốó e a ni bé èl bá lọ̀l, à é gboó ié pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá e a kọlà dùm e Bàrì beè zìgà nè gbò e bà vulèe.

13 Tọ́ọ̀ nen e dàg síé sḭ́ á gá kọ, “Bàrì tú dàg simáḿ ló.” Boo bée kọ tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ náa é láá dàgẹ̀ Bàrì, vaá Bàrì náa ólò dàgẹ̀ tọ́ọ̀ nen.

14 Sõò nen ólò ié dàg boo tốó e tàn pọ́lọ́ e a dìé m gyấàgèe vaá túe nvea bá.

15 Tàn pọ́lọ́í ólò niiná gbàà vaá màn pọ́lọ́ tẹlẹ kẽ. Sõò tốó e pọ́lọ́ ni bọọ lọ̀l, à ólò gboó domà ú.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Tọ́ọ̀ nen á gá kẹlẹ́i, e pá nà vígà e m vulè!

17 Bàrì ní e a beè dõo kọ̀láá kà lé nu e kọ̀ bel á gé ló nèi é. À aa bá Tẹ̀, e a náa gbò nu e a nè ẹ́ẹ́ dee sẹlẹ sḭ́ káála, vaá ẹlẹ náa ólò nyaaá à bè ge kìià vaá domà gín.

18 À maníi, lọl m a bùlà, tenmá bá a mon bel e a dú kà kà, vaá kọ é dú túá ból súú gbàà gbò e a beè dèm.

19 Níí á gá táí nyíe, e pá nà vígà e m vulè! Kọ̀láá nen á vàlẹ̀ bá dã̀, sõò á gá vàlẹ̀ bá lò à bè ge vàlẹ̀ bá bã̀ sṹg,

20 boo bée kọ sṹg e a bã nen náa ólò tòm kọ nen á naa nu e a é léémá Bàrì.

21 Boo bée vó, tui dénè pọ́lọ́ láb nè dénè dùm bàg lọaí m. Tui gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló tumai mon bel Bàrì e a è foáí m, e a é láá dùùlài.

22 Naanii nu e mon bel Bàrì kọ́. Ó gá kẹlẹi bọọ bá vaá dui gbò e áá kóló gè dã́ mon bel Bàrì vaá à lée ní e o é náanii é.

23 Kọ̀láá nen e a ólò dã́ mon bel Bàrì vaá náa náa nu e a kọ́ bélí nen e a tú ẹà sḭ́ ẹbmà sḭ́e.

24 À ólò ẹà sḭ́e vaá gboó àà. Sõò gbálà ńkem tṍó gá tení, bé e a meà naa ólò gboó táé dẽe.

25 Sõò kọ̀láá nen e a palà ge ẹb m mon bel Bàrì, e a dú log e a gbõoma vaá naa kọ gbò nen á di pọ́ì, vaá à gboó bii sḭ́ ló, e bè níì pọ́ì ge pãane tṍ ló vaá à táé nyíe nì, tãa vó à tú nvee m láb dògò, Bàrì é tã́ànè dee bá kọ̀láá nu e a náa.

26 Nen é láá ié bùlà kọ à gé tãagae ló Bàrì, sõò be náa síi bá ló a dém, à gé kẹlẹ a bá, vaá a tãàga ló Bàrì à dú zọ̀là pọ́ì.

27 Nu e Bàrì Tẹ̀ túmá kọ nen gé tãagàèé ló m sḭ́ deè e a õoà vaá lèlà kọlà vóí: Nen é nveè bá nè gbò nvín tãa nè gbò va tãa e tãàgà divá dẽe, vaá à kpoolà a ló sẹlẹ, naa ní e bàlà boo náa é láá kyọ̀e.

Jémz 2

1 Pá nà vígà, dì belí gbò e o ni dẹlẹi nyíe boo bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú Dõò dṹùnè, ó gá sai sḭ́ gbò e o é nveenii ka ló.

2 Be nen e a nveà kà lé nu vaá kẹ̀ẹ̀gà ńkpé e bà tú nóo kpé dèmmà dú vaá bã bọọ tọ Bàrì, vaá à iena gé nen tãa e a nveà sava sava nu vaá duna gé,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 be ò gboó nveenii ka ló nen e a nveà lé nuá vaá kọi neíe kọ, “Dù gé ĩì tḗ boo pọ̀b kpò téí,” boo tṓó e o kọ́ì nei nen tãaá kọ, “Elá ela kĩá, à bè ò dú gé ĩìm̄ tḗ kè kpóó tọ kĩí,”

4 é kọ náa é gboó dú kọ ò gé nveenii kele zẹ̀ẹ̀i vaá dui gbò e o túì pọ́lọ́ bùlà beemai dì tõò nei nen.

5 Pãanei tṓ, e pá vígà e m vulè! É kọ níì gbò tãa e bà di boo bàlà booí ní e Bàrì sa kọ bà á bã̀ méné kilma kĩ e ẹlẹ dì nè ge kọ bà á dũunà a lẹ̀ẹ̀là bel e a beè zìgà nè gbò e bà vulèe é nì?

6 Sõò boolo ẹvìì nen tãa tẹlẹí kẽ. É kọ níì gbò méné ní e a gé náái bii vaá dùlgìi nvee tọ bèèla bel é nì?

7 É kọ níì baala ní e bà gé on bée e ka di ló e a kólaí ló é nì?

8 Be à dú gè kọ ò gé mmei log e Bàrì beè tenmá, dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa, kọ, “Vùlè o nen belí bé e o vulè o ló naa,” ò nyímai kọ ò palà ge naanii.

9 Sõò be ò gboó ẹvii sḭ́ nen naamai, ò nyímai kọ ò síì pọ́lọ́, vaá log à siíi dì belí gbò e bà dọ log.

10 Be nen sẹlẹ dénè Log Bàrì vaá gboó dọ̀ kóló ṭ̃ẽ̀ènè kà e a di gbàà, ò nyímá kọ à gbá dénè Log Bàrì dọ̀.

11 Boo bée kọ áá nen e a beè kọ, “Ó gá kuná gã̀,” ní e a beè kọna gé kọ “Ó gá fẹ́ nen” é. Be olo nóo ólò kuná gã̀, sõò ò ólò fẹ́ nen, ṭ̃ẽ̀ènè bé e o gbáàlànà gé Log naa é.

12 Loi bel vaá ò lávii láb belii gbò e log e a náa kọ gbò nen á di pọ́ì ní e Bàrì é tú beemái bel ló é.

13 Boo bée kọ Bàrì náa é tú sàn nyíe beemá bel ló nen e bè náa íe sàn nyíe. Vaá sõò nen e a íe sàn nyíe é aa bá bèèla bel Bàrì.

14 Pá nà vígà, mó kà bélè ní e a di ló kọ nen kọ́ ẹlẹ íèè zìgà bel boo tṓó e bè náa íe láb e a zógè naa vó é? É kọ na kà zìgà bel é duulàe?

15 Be à íe vígà pá gbálà à bè vígà pá bia e bè náa íe kàn ge simá à bè nu gè de bu dee,

16 mó kà bélè ní e a di ló kọ ene bọ̀ì ó kọi neíva kọ “Á leèi! Aalii gé nveai nu kọ bé sã́ bẹàí ló vaá ò déi gyã́á kọ á mmái,” boo tṓó e bè nóo túì nu e a dìva bíi ló ge tõòma dùm neíva é?

17 Vóá bé e zìgà bel dìnà gé naa é. Kóló ló zìgà bel e láb á gé ló dú íí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Sõò à íe nen e a é kọ́, “Sìgà gbò íè zìgà bel, sìgà gbò à ié láb.” Nda é gboó aalá nèe kọ́, “Ni zógèm̄ bé e nen é láá ié zìgà bel e bè láb á gé ló naa, mè nda é zógè bé e nda íè zìgà bel naa tení dú ló láb e nda é láví.”

19 Boolo zigàì kọ ĩèènè kà Bàrì e a dì. Ò láá naanii! Sõò bãànà zọ zigànà gé naa vó--vaá ié kéné ló pọ̀.

20 É kọ ò gbḭ́ kọ ḿ zogèèni, e olo nen ból, kọ zìgà bel e láb á gé ló náa dọ tọ́ọ̀ kà bélè?

21 É kọ níì láb e Ébràhàm beè laví vaá tú a nvín Áízèk vaamá gyọ́ọ boo gbani nè Bàrì ní e Bàrì élá boo vaá leevèe bel é nì?

22 Boolo monìì kọ a zìgà bel nè a láb géè gbá tọ, vaá mè a láb ní e a ḿmè a zìgà bel é.

23 Kĩ e a di m Kpá Káí e a kọ́, “Ébràhàm beè dẹlẹ nyíe boo Bàrì, vaá Bàrì à bugié ló naamá lé lab dògò” beè gboó mmá. Boo bée vó, a beè gboó kọ̀là kóò Bàrì.

24 Kátogóá o monii kọ Bàrì élá boo láb e nen láví vaá leevèe bel, e bè náa fula boo zìgà bel e a íe.

25 É kọ níì ĩèènè áá bé e ba è elana gé boo láb e ńnváá kùnà kúnà e a kọlà Réhàb beè laví vaá leevèe bel kọ à láá kpoogè dee ló gbò e ba è lẹ̀ẹ̀là tóm vaá gố́va tenmá dõòna sḭ́ deè ààmà naa é nì?

26 Boo bée kọ dì belí bé e nen e séi á gé m dú íí naa, vóá bé e zìgà bel e láb á gé ló dúná gé íí naa é.

Jémz̀ 3

1 Gbele tõò bọ̀ì ó gá kọ ó nóomai nu, e pá nà vígà. Boo bée kọ, dì belí bé e o nyímàì naa, Bàrì é tú agẹ bá beemá bel ló beele e e gé nóomà nu èlmà na gbòa.

2 Dénè bẹ̀ì ólò ié gbele tõò lọ̀ nu. Nen e bè náa íe lọ̀ nu m lò bel, a gbõoma m kọ̀láá sḭ́ deè, vaá à é láá lẹ̀ẹ̀là bel ló a bá.

3 È ólò tú ńdígílí kélè kpọ́gọ́lọ́ nvee gḭ́ nom tee boo bée bé e a é náa vaá à gbaníi tố ló, vaá è gboó láá túe simá kọ̀láá bé e a biíi naa.

4 Ni ẹbnai gé pọ̀b faà sḭ́ múú: Náa kal ló bée kọ à ólò palà ge bọọ kà vaá gbele kpóó ló fọ́ọ́lọ́ ní e bà ólò tú ọbmáe é, gbálà ńdígílí loò e a di tḭ́ faài ní e nen tõo tḭ́ faà ólò tãamáe bá kpèèmà sḭ́ kĩ e a dì bíi é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Vóá bé e dém nen dì naa é: Náa kal ló bée kọ à dú kà ńdígílí, à ólò kọ́ nu e a elíe ló. Ni ẹb kọ gbálà ńkem sấ é láá bẹ́ vaá dọ́ ló zivè kélè kọ̀l.

6 Dém nen bélí sấ. Ẹ̀ẹ̀ ene kà bàlà boo pọ́lọ́ e a di gbàà nu e Bàrì beè dèm nvee ló nen. À é láá kyọ̀ zivè kà bé e Bàrì beè sẹlẹ nen naa. À ólò eeá sấ e a dú dáa sấ e bè náa é gímí vaá gboó tú sấí tẹlẹ ló dénè nu e Bàrì beè dèm.

7 Nen gé láá bumá kọ̀láá íb nom kọ̀l nè ńnóm, nu e a bélí naanà nè gbele gbele nom e a di m múú, vaá à dú kà kà kọ nen a búmáva.

8 Sõò tọ́ọ̀ nen náa gé láá bumá dém e a dìé gấ. À dú pọ́lọ́ iná kĩ e nen náa é láá lẹ̀ẹ̀làe bel ló. Múú tấa di ḿmaé m.

9 È ólò tấanè dee bá bẹẹ Dõò nè bẹẹ Tẹ̀ lọl boo bẹẹ dém, vaá ṫ̃ẽ̀ènè kà démá ní e e túnà gé kàlmà gbéé gbò nen e Bàrì beè dem m a bela é.

10 Ṫ̃ẽ̀ènè kà gấ e a tấanè dee bá ní e a kalna gé gbéé é. Náa bọ́ ló kọ á dì naa vó, e pá nà vígà.

11 Tọ́ọ̀ kà múú e a gé gbálá aa ṫ̃ẽ̀ènè ke tõò náa ólò dú kpéè nè non ṫ̃ẽ̀ènè tóm.

12 É kọ o monii té bẽ̀è e a múmí ból lògòlo, e pá vígà, sẹ̀ be gé o monii té lòòligyà e a múmí ból bẽ̀è? Ṫ̃ẽ̀ènè áá báá bé e bà náa é láá ivi tọ́ọ̀ múú lọl m múú là naa é.

13 Nen e a nyímá nu vaá tavẹ nu e a dìí gbàà á tõo dùm e a dú lé vaá zogè kìlmà kpá ló kẽ e a dú ló nyìmà nu e a dìé m.

14 Sõò be ò íe bẹẹ nyíe vaá bùlà nu e a kil ló áá olo, ó gá ẽegá vaá kẹlẹ o bá kilma kĩ e kà kà bel dì.

15 Íb na kà nyìmà nu náa aa bá Bàrì. Níá nyìmà nu bàlà boo, e a dú nu nom kpá ló, naa kọ à dú bá zọ.

16 Kọ̀láá kĩ e bẹẹ nyíe dì vaá nen gé bulà nu e a kil ló áá ẹlẹ, làvà kẽ nè kọ̀láá íb pọ́lọ́ láb ólò dì.

17 Sõò nyìmà nu e a aa bá Bàrì ólò zẹ́ẹ́ ỏòà, vaá à gboó domà fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló. À ólò dú gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló vaá naa kọ nen á kìlmà togó ló bug e a lelà. À ólò tú sàn nyíe nè lé láb mme m nen. Náa ólò naa kọ nen á ẹb sḭ́ fìnì dìbmà béle à bè ge dú bàà sḭ́.

18 Gbò e bà nveè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló ólò bùùlà lé lab dògò lọl m ból súú e ba è tú fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló fomá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Jémz 4

1 Ãà ní e dénè bé nè kana e a dìí zẹ̀ẹ̀ tení aà e? Bà tění aa ló dénè bọọ tàn ge
ié kpéè ló e a kil sḩ gè olòó tõoí m bé bé.

2 Nóo láá iei gbò nu e o gé gbḩi; ò gboó dií boo bée vó vaá fẹi nen. Nóo láá iei
gbò nu e a palà ge tànii gè ié; ò gboó dií boo bée vó kanai kàna vaá bei bé.
Nóo íeì nu e o gbḩì, boo bée kọ nóo bḩìnàì kọ Bàrì á neèi.

3 Ò bḩìnàì vaá nóo íèì, boo bée kọ ò túì lọ̀ bùlà bĩimai--ò bḩìnàì nu nyoomai bọọ
kpée ló.

4 Boolo, gbò e o bélìì va e bè náa tõo ló dóm! É kọ nóo nyímàì kọ bọọ ge bãà
kóò bàlà boo zógè kọ ò dúi gbò ọ́b Bàrì? Nen e a gbḩ ge bãà kóò bàlà boo tú
a ló naamá nen ọ́b Bàrì.

5 Sẹ̀ be gé à tõoí ló kọ Kpá Káí beè dọ kẽ kọ, “Bàrì palà ge bẹ́ dẽe boo nyómá
e a beè nvèèí m?”

6 Sõò Bàrì ólò nè a sàn nyíe bọ̀ọ̀vẹ̀. Boo bée vó ní e Kpá Káí kọ́ tẹlẹ bàlà kẽ
kọ: “Bàrì ólò bé gbò dàlà kpá ló boo, sõò à ólò naa sàn gbò kìlmà kpá ló kẽ.”

7 Boo bée vó, tui bọọ ló nveenii kè kẽ Bàrì. Bei Pọ́lọ́ Nyómá, mè à é gboó téá
kil kpḩá àáí ló.

8 Tõonii bãí ló Bàrì, mè à é tõo bḩí ló. Logai bái õonai, e boolo gbò pọ́lọ́, vaá ò
lógii bọọ nyíe õonai, e boolo gbò bàà bàà bùlà.

9 Bḩi nyèm vaá ò tói m bììla nyíe. Tui tḩó e o gá è magàì naamai tḩó e o é bãi
nyèm, vaá ò túi tḩó e o gá è õi kaagai naamai tḩó e o é íei kpóó ló bùlà.

10 Kilmai kpá ló kẽ kè sḩ Bàrì mè à é dalài boo.

11 Ó gá loi bel ló ene, e pá nà vígà. Nen e a ló bel ló a vígà à bè ge beeláe bel
ló gé ló bel ló Log vaá beelá bel ló Log. Be ò gé béélá bel ló Log, ò nyímá kọ
nóo gé náa nu e Log kọ́. Tãa vó, ò gé béélá bel.

12 Áá Bàrì ní e a é láá nè log é, vaá áá ẹlẹ ní e a é láá beelá é. Áá ẹlẹ ní e a é
láá kùmà à bè ge kyọ̀ sḩ é. Olo mée, e o béelà bel ló o vígà, e?

13 Ni pãanei tḩ, e boolo e o kọ́ì kọ, “Nieí à bè sḩóeá boo, è é má sḩ bon e a
náaí gé tõó kĩé ene gbáá vaá ùlà ki, ié kpègè.”

14 Nóó zẹẹ̀ nyimai bé e sḩóe é bélí naa! Bọọ dùm belí éé? Ò bélìì kpo kéi e a
ulà m gbálà ńkem tḩó vaá à zààlà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Nu e o gá è kọi kọlà vói: “Be à dú bùlà Bàrì, è é dí dùm vaá naa vói à bè vói.”

16 Sõò kátogói o dalai kpá ló boo vaá leelai bọọ bá. Dénè gbò láb e a dì belí vó dú pọ́lọ́.

17 Vóá à naa, kọ̀láá nen e a nyímá ló lé nu vaá náa náa gé sí pọ́lọ́.

Jémz 5

1 Ni pãanei tố, e boolo gbò méné, toi kpọlaí kẽ boo bée gbò nu bìilà nyíe e a é gé dọ̀í boo.

2 Bọọ gyọ́ a pe tà vaá nàà a tagi bọọ kàn.

3 Kág lògà a tági bọọ nóo kpé nè bọọ ẹ́ẹ́ kpé, vaá kág lògài é síi nen di tồò ló vaá tagi zọ́ọ́ lọlíí ló belí bé e sấ ólò taa nen naaá. Boo gbò dee e tốó é gé tài ní e boolo gbóì gyọ́ mmeí kẽ é.

4 Kpègè e bè nóo zigài ge kpẽi nei gbò tóm e o beè tẹlẹí ól vaá bà sí tóm nèi dì e a gé tó! Tó e a dú gấ gbò e a è kọlí nu nèi a íná sḿ Dõò Gbò Bé.

5 O túi kpègè kpẽí ló kọ̀láá nu e a biíi vaá iei kpéè ló boo bàlà booí. O gbolei bọọ nyíe sẹẹlii dee ge kèl.

6 O béélai uulíí boo gbò lé lab dògò vaá fẹíva, sõò bà náa béi.

7 Be à bélí vó, e pá nà vígà, iei agẹ nyíe dọ̀mà tốó e bẹẹ Dõò é dú. Ẹvii bé e nen kil ól ólò elá bànà tốó e nu e a è fó kunu kẽ é dómà a lé ból súú naa. À ólò ié agẹ nyíe elá bànà túá bḿó boo nè kpẹ̀ nvée boo.

8 Boolo ienai gé agẹ nyíe. Sẹlẹi bọọ nyíe ẽẽènè dọ̀, boo bée kọ tốó e bẹẹ Dõo é dú a íná ku ló.

9 Ó gá nuumii bel ló ene, e pá nà vígà, kọ bé Bàrì náa béélái bel ló. Ẹvii, mè Dóm Bèèla é dú kátogói!

10 Pá nà vígà, kẽeaí boo gbò kọ́ bùlà Bàrì e ba beè elá boo bée Dõò ló bel. Baala, dì belí gbò e ba è ié agẹ nyíe vaá ĩìmà tãàgà á dú nu dòmà bá nèi.

11 È ólò lèèlà gbò e ba è elá àgàlà kọ bà íe léé sḿ. Boolo beè dãi bé e Jóòb beè elá àgàlà naa, vaá ò monii bé e Bàrì sẹlẹ́e naa tốó e a lée, naamá gè zogè bé e Dõò íe lé nyíe vaá ié sàn nyíe naa.

12 Ní e a el boo, e pá nà vígà, tốó e o é zigai nu, ó gá zilai zíl. Ó gá tui káála, à bè kunu kẽ, à bè pọ́ì dõòna kà nu zilmai zíl. Sõò kọi kọ “Ṁ zigà kọ ṁ é náa

© 1996 by Biblica, Inc.®.

vói” à bè “M̀ zigà kọ nímm̄ é náa vói,” vaá ò gboó mmei bọọ zìgà nu. Na tóm, Bàrì náa é béélá bel bẽgèi.

13 É kọ à íe nen e a dìí gbàà e a di kè bá tãàgà? Be vó á tãàga ló Bàrì. É kọ à íe nen e nyíee ẹẹ? Be vó á ọlí sọ́l lèèmà Bàrì.

14 É kọ à íe nen e kpá ló zọ? Á kolí gbò tule bồòna ló e bà é tãagaé ló Bàrì boo vaá elá boo bée Dõò tú nóo lẹlẹe.

15 Tãàga ló e a dú gấ nen e a dẹlẹ nyíe boo Bàrì é áálá nen zọ̀ ló, vaá Dõò é náa kọ á aa ke mà kom. Be à íe pọ́lọ́ e a beè sì, Bàrì é ia ló nèe.

16 Boo bée vó, kọi bọọ pọ́lọ́ nei ene vaá ò tãagai ló Bàrì boo ene, kọ bé ò íei boa. Tãàga ló nen lé lab dògò íe kpóó vaá sí tóm.

17 Ẹláíjà beè nen belina gé beele. A beè palà ge tãàga ló Bàrì kọ boo á gá dọọ vaá tọ́ọ̀ bíla boo náa dọ́ kẽ m taa gbáá nè ọ̀ọ̀lẹ ế.

18 A beè gboó tãàgànà gé ló Bàrì tố́ó e a lée, vaá káála à kpáá domà boo, naa ní e nu kpáá dùm.

19 Pá nà vígà, be ene nen e a dìí gbàà dágí gbẹẹ kà kà belí vaá à ié dõòna nen e a kólíe òòma kẽ,

20 á nyimá kọ nen e a oomà nen pọ́lọ́ lọl boo a lọ̀ èèlè é duulà a ból nyíe lọl bá ú vaá à náa kọ gbele tồò pọ́lọ́ á dú gè ia ló nèe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Pítà

1 Pítà 1

1 Kpáí aa bá nda, Pítà, e m dú nen e Jíìzọ̀s Kráìst lẹẹlà. M̀ gé lẹẹlà kpáí má gbò e Bàrì beè sà e bà téà zaala vaá dì bàn tõò dó Pọ́ntọ̀s, Galésìà, Kapadósìà, Ésìà, nè Biténìà.

2 Bàrì Tẹ̀ beè sà boolo dì belí bé e ẹlẹ beè nyimá gbẹ́ẹ́ kẽ naa tení dú ló bé e Nyómá Káí kpoolài sẹlẹ káí naa, kọ ó gbanii tố ló Jíìzọ̀s Kráìst vaá a mii á logíi õònà. Bàrì á bọ̀ọ̀vẹ̀ a sàn nyíe nè a fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló boói.

3 Naanii é leelà Bàrì, e a dú Bàrì nè Tẹ̀ bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst! Bàrì tení dú ló a sàn nyíe e a bọọ vaá nèi ãa dùm m ge kẽee Jíìzọ̀s Kráìst lọl ke mà ú. Boo bée vó, è gboó ié ból dẽe sḩ e a dì lee

4 vaá ẹ̀bmà dẽe ge dõònà ìè nu e bè náa é bem, à bè ge kyọ̀à, à bè ge kõòà tá sḩ. Bàrì kpóògè dee ló ìè nuí sẹlẹ káála sẹẹ̀ boolo.

5 À tení dú ló bọọ gè dẹlẹ nyíe boo Kráìst vaá tú a kpóó sẹẹ̀mài sẹẹ̀ dùùà e a sẹlẹ sẹẹ̀ ge tẹlẹ bàlà kẽ dee dee nvée tố́ó.

6 Níí á nèi ẹ́ẹ́ nyíe, náa kal ló bée kọ bọọ nyíe é biila m gbálà ńkem tố́ói, dì belí bé e a íe ge dì naa kátogói, boo bée kele kele íb ból ẹ̀bmà e a gé dúi sḩ.

7 Tení dú ló gbò ẹ̀bmài ní e a é dọ bàlà kẽ kọ ò dẹlẹ̀ì nyíe boo Kráìst m kà kà e. Dì belí bé e bà ólò õònà nóo kpé dáa sã́ vaá nyimá ló ní e a dú lé naa (náa kal ló bée kọ nóo kpé dú nu e a ólò láá kyọà), vóá bé e bà é do bé e boolo dẹlẹ̀ì nyíe boo Kráìst naa é. Ge dẹlẹ nyíe boo Kráìst palà ge dú lé èl nóo kpé, vaá tố́ó e bọọ gè dẹlẹ̀ nyíe boo Kráìst ni tení ẹ̀bmài, ò é gboó iei lèèlà nè dũùnè nè ka boo tố́ó e Jíìzọ̀s Kráìst é dú.

8 Boolo gáà monmaíe dẽe, sõò ò vulèìe. Nóo monììe kátogói, sõò ò dẹlẹ̀ìe nyíe boo vaá iei ẹ́ẹ́ nyíe e a bọọ vaá dú dũùnè iná kĩ e nen náa é láá kọ̀,

9 boo bée kọ Bàrì duulà bọọ ból nyíe naamá nu e o íei ló bọọ gè dẹlẹ nyíe boo Kráìst.

10 Gbò kọ́ bùlà Bàrì e ba è kọ́ nu e a kil ló sàn nyíe Bàrì, e a è dú gè kpoogè dee ló sẹẹ̀ booloá, beè palà ge pẹ̀ tẽ́ vaá gbḩ bé e a é náa bà nyímàè nu e dùùài kọlà.

11 Tố́ó e Nyómá Kráìst e a dìvá m beè gyà sḩ kọ́ tãàgà e Kráìst é tení bá nè ka e a gé dú nvée, baala beè gboó gbḩ gè nyimá tố́ó e nu e a gé kọ́á é nááá nè bé e nu é di naa boo tố́óá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Bàrì beè naa kọ bà á nyimá kọ boolo ní e gbò nu e baala gé kọ́á kuu é, mè níì baala nì. Vaá kátogói gbò e ba è vee Lé Kpẹa nèi tení dú ló kpóó Nyómá Káí e Bàrì lẹẹlà lọl káála domáá, à naa kọ ó nyimai gbò nuí e gbò nyómá tóm Bàrì gá è gbḿ gè nyímáí.

13 Boo bée vó, siei kpóó ló bọọ nyómá vaá ò kái lói. Tui dénè bọọ ból dẽe sḿ sẹlẹi boo sàn nyíe e o é íei boo tố́ó e Jíìzọ̀s Kráìst é dú.

14 Dìgà belí gbò nvín gbàn tố́ ló, ó gá tui bọọ ló nei gbò tàn e a è dìí m boo tố́ó e bè ò gáà beè nyimai ló Bàrìa.

15 Tãa vó, ò tõonii káí m kọ̀láá kà nu e o gé náanii, dì belí bé e Bàrì e a beè kolíi di káí naa.

16 Boo bée kọ ba è emí m Kpá Káí kọ Bàrì kọ́, “Tõonii káí, boo bée kọ nda di káí.”

17 Be Bàrì, e a ólò tú tóm e bu nen beè sì beemáe bel ló vaá náa ólò ẹ̀b sḿ nená, ní e o gé tãagai ló vaá koliíe Tẹ̀ e, ò túi síià pọ̀ Bàrì tõomaí dùm kùbmà tố́ó e o di dií bàlà booí belii gbò kyáà.

18 Boo bée kọ boolo nyímàì kọ níì nu e a é láá kyọ̀à, e a dì belí kpègè, ní e ba è tú zalmái lọl bá kélè kélè dẽe láb e o beè tui lọlii bá bọọ gbò tẹ̀ e nì.

19 Sõò gbele ka ka ló mii Kráìst, e a bélí mii nvín naanà ból e tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ kpẹa á gé lóá, ní e ba è tú zalmái é.

20 Bàrì beè sàe gé domá tấgíní tố́ó e bè à gáà beè dò díí kẽ bàlà booí, sõò à dí boo bée boolo vaá túe tẹlẹ bàlà kẽ boo tố́ó e tố́ó é gé tài.

21 Ẹlẹ ní e o ténii ló vaá dẹlẹi nyíe boo Bàrì e a beè kẽeée lọl ke mà ú vaá nvèèe ka ló é. Boo bée vó, bọọ zìgà bel nè bọọ ból dẽe sḿ à gboó dẹẹ̀a boo Bàrì.

22 Kátogói e o ni lógai õoai tení dú ló gè gbàn tố́ ló kà kà bel vaá kọ ò é vulei bọọ vígà m kà kài, gboó tui dénè bọọ nyíe vulmai ene m agẹ bá.

23 Boo bée kọ o beè kpáá meai dui ãa tení dú ló bọọ gè dú pá nvín Bàrì, e a dú tẹ̀ e bè náa ólò ù, e bè náa tení dú ló bọọ gè dú pá nvín tẹ̀ bàlà boo e a ólò ù. Níí nááá tení dú ló mon bel e a di dùm vaá dì lee, e a aa bá Bàrì.

24 Boo bée kọ dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa, “Dénè nen dìgà belí víl, vaá dénè ba ka à belí dúá dúá e a di ló víl. Víl ólò kãa vaá a dúá dúá kanè,

25 sõò mon bel Dõò dì lee.” Mon belá ní e a dú Lé Kpẹa e ba è vee nè boolo é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Pítà 2

1 Tui dénè pọ́lọ́ bùlà, nè kẹ̀lẹ̀, nè bàà sḭ́, nè ọ́b nyíe, nè lò bel gbẹ́a lọaí m.

2 Dì belí bé e ãa nvín ólò ié tàn ge ố má naa, iei tàn nyoomai múú má e a õoà,
e a kọlà mon bel Bàrì, kọ bé tố́ó e o ni ố́i à bọọvẹ̀ bọọ nyómá vaá nèi dùùà,

3 boo bée kọ boolo o dáalai dém ló vaá monii kọ Dõò dú lé.

4 Boo bée vó, dũuai bãi ló Dõò, mè ẹlẹ ní kpò dem e a di dùm e gbò nen beè
kìna kọ á gé ló tọ́ọ̀ nu, vaá Bàrì à sà kọ à palà ge dú lé é.

5 Boolo na gé, dìgà belí gbò kpò dem e a di dùm, naa ní e bà é tú boolo
nòòmà tọ káí e a di m nyómá, vaá ò dúi gbò vààla gyọ́ọ e bà tú ba ló nè Bàrì
vaá olòó tú vààla gyọ́ọ e a di m nyómá má Bàrì, e a dú vààla gyọ́ọ e Bàrì é tú
tení dú bá Jíìzọ̀s Kráìst.

6 Boo bée kọ Kpá Káí kọ: “Ẹ̀b, mè m̀ gé tú kpò dem e a é bấ gá ból deè tọ
nvee kẽ gbẹá Záíọ̀n. À dú dem e m beè sà vaá à palà ge dú lé. Nen e a dẹlẹ́e
nyíe boo náa é íe sḭ́ kẹ́ẹ tọ́ọ̀ dee.”

7 Demí palà ge dú lé ló boolo e o dẹlẹ̀ìe nyíe boo. Sõò ló gbò e bà náa dẹlẹ́e
nyíe boo, “Kpò dem e gbò noo tọ beè gbẹmà nvée ní e bà ooa kẽ nòòmà gá
ból deè tọ é.”

8 Dõòna ke tồò m Kpá Káí à kọna gé kọ, “Kpò demí é dú kúm e a é sívè gbò
nen, dem e bà é ténigí boo dọ̀.” Bà dọ boo bée kọ bà náa ziga ló mon bel
Bàrì, vaá vóá bé e Bàrì beè noova sẹlẹ naa é.

9 Sõò boolo dúi gbò e Bàrì beè sà naamá gbò vààla gyọ́ọ e o gé síi tóm nei
ẹlẹ, e a dú bẹẹ Méné. Ò dúì kpá dó e Bàrì beè sẹlẹ kele naamá pá ńlẹ gbò. A
beè sàì kọ ó gé kọi gbò lé tóm e a ni síè m ge kolíi lọl m kùkùù gín nvee m a
ẹ́ẹ́ dee e a dú dṹùnè.

10 Boolo nóo beè dui tọ́ọ̀ kà gbò nen tố́ó e a kil nvéeá, sõò kátogói o dúi gbò
Bàrì. Nóo beè nyimai nu e sàn nyíe Bàrì kọlà, sõò kátogói a sàn nyíe a ínaí ló.

11 M̀ gé baníí bá, e pá nà vígà kọ, dì belí gbò e o dúì gbò kyáà nè gbò bàn tồò
boo bàlà booí, mè ó kpoolai ló lọlii ló tàn nom kpá ló, e a ólò di kọ̀láá tố́ó e a
gé bé ból nyíe nen.

12 Lavii lé láb gbẹaí zẹ̀ẹ̀ gbò e bà náa nyímá ló Bàrì e o diiá, kọ bé tố́ó e bà gé
gbái bel kọ ò dúì pọ́lọ́, bà mon lé tóm e o gé síi vaá nvèè ka ló Bàrì Dee e a é
dú gé beelá bel.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 Tui boo bée bẹẹ Dõò tõomaí kè kẽ kọ̀láá kà gbò tule e gbò nen sẹlẹ kọ bà á bẹ̀l: á leemá à dú méné e a gé bẹl dénè nen,

14 à bè à dú gbò e ẹlẹ lẹẹlà kọ bà á bẹ̀l ene poo póó gbò e bà di m a kpá dó vaá kọ bà á nè kpọ̀ té gbò e bà sí pọ́lọ́ à bè ge lèèlà gbò e bà náa lé.

15 Boo bée kọ Bàrì gbḟ kọ ó naanii nu e a dú lé e a é kub bé e gbò ból e bà náa nyímá nu gá è lói bel ló naa.

16 Lavii láb belii gbò e o dií pọ́ì, sõò ó gá tui bọọ dì pọ́ì naamai nu e o é élaí boo simai pọ́lọ́. Tãa vó, ò lávii láb belii gbò gyóòlo Bàrì.

17 Fẃi dẽe kọ̀láá nen, vulei pá bọọ vígà m Kráìst, siiai pọ̀ ló Bàrì, vaá ò fãi dẽe méné e a gé bẹlíi.

18 Boolo, e o dúì gyóòlo, monii kọ ò tõonii kè kẽ bọọ gbò tẹ̀ íe vaá palà ge fãíva dẽe, níì áá ló gbò tẹ̀ íe e bà dú gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló vaá léeí ló nì, sõò bãànà ló gbò e bà tavàlà ge tõo ló.

19 Boo bée kọ à dú lé be nen bulà kẽea boo Bàrì, vaá tố́ó e a mon tãàga boo pọ́lọ́ e bè náa è sì, à Ĩìmà.

20 Ka á gé nèi boo tố́ó e bà bomíí boo bée pọ́lọ́ e o beè sii vaá ò ĩimai. Sõò boo tố́ó e o monìì tãàgà boo lé nu e o beè naanii vaá ò ĩimai, níé é léémá Bàrì.

21 Níá nu e Bàrì beè kolíí nvee m é. Boo bée kọ Kráìst beè mòn tãàga boo boolo vaá gbẹẹ nu dòmà bá kẽ sẹẹ̀i, kọ boolo ó tõonii belíi bé e ẹlẹ beè tõonìè naa.

22 “Náa beè sí tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́, vaá tọ́ọ̀ nen gáà gbĩ kẹ̀lẹ̀ mòníé m.”

23 Náa beè òn gbò e bà oníe. Tố́ó e a mon tãàgà, náa ã gbò e bà nveèe tãàga lóá. Sõò à tú dénè nu gbẹẹ bá Bàrì, e a ólò beelá bel leleá.

24 Ẹlẹ, Kráìst, beè tú a kpá ló toomá beéle pọ́lọ́ gbẹá boo bàà gbànà té, kọ bé è dú íí nyòòmà ge sí pọ́lọ́ vaá di dùm nyòòmà ge naa lé. Ò íèì bóá tení dú ló kom e ba è nvèèé ló.

25 Boo bée kọ o beè pei belii gbò naanà ból e bà dágí, sõò kátogóí bà a oomàí kẽ má bọọ Nen Kù Dẽe Ló e a gé kùmà bọọ ból nyíe.

1 Pítà 3

1 Boolo na gé, e gbò va, tõonii kè kẽ bọọ gbò dóm, kọ bé be à gá náa à ié sìgà ọ̀và e bà náa ziga ló mon bel Bàrì, bà náa élá bànà tố́ó e nen gé zẹẹ́ ló

© 1996 by Biblica, Inc.®.

bel Bàrì nèva, boo bée kọ láb e boolo sẹlẹ̀ìvá ló é kólíva ból nyíe kọ bà á dú gbò e bà é dẹlẹ nyíe boo Kráìst,

2 tố́ó e baala é mon bé e boolo íèì fã̀ vaá tõonii m dùm e a õoà naa.

3 Ó gá tui zẹ́gẹ́ e nen mon, e a dì belí zẹ́gẹ́ e nen gbḿá ló gyáa, nè nóo kpé e nen kẹẹgà, nè kàn e nen símá, naamai zẹ́gẹ́ e boolo é gbḿai lói.

4 Tãa vó, á dú zẹ́gẹ́ e nen gbḿá ló a nyíe vaá nen náa mon, e a kọlà ge dú gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló nè ge ié dĩìnè ló nyómá. Na gbò zẹ́gẹ́ náa ólò kyọ̀à vaá bà ólò palà ge bọọ ló Bàrì.

5 Vóá bé e gbò bia káí dee kéléá, e ba è bolí dẽe sḿ Bàrì, beè tú gè tõo kè kẽ ba dóm naamá zẹ́gẹ́ e baala gbḿá ló naa é.

6 Sẹ́rà beè ene nen e a è dì naa vó. A beè gbàn tố ló Ébràhàm vaá kolíe “Ńda dõò.” Boolo gboó duì pá a nvín pá bia, é be ò náanii nu e a dú lé vaá pọ̀ náa sííi ló tọ́ọ̀ kà nu.

7 Ní e a kuu bá boolo, e gbò dóm: Lẹi ló kẽ tui bá e a é zógè kọ ò nyímàì kọ bọọ gbò va náa íe kpóó belí boolo tõomaivá ló. Nveeniíva ka ló dì belí gbò e bà é zọ́i dõònà dùm e a aa bá Bàrì. Naanii vó, naa ní e tọ́ọ̀ nu náa é kpega deè bọọ tãàga ló.

8 Dee dee nvée, dénè bọ̀ì tui bọọ bug kilmai ĩẽènè ke tõò vaá bọọ bùlà á dú ĩẽènè kà. Vulei ene dì belí pá vígà m Kráìst, toi sàn ene, vaá ò kilmai kpá ló kẽ nei ene.

9 Ó gá tui pọ́lọ́ kpẽmai pọ́lọ́ à bè ge kàl gbéé nen e a kalíi gbéé. Tãa vó, ò kọ́ Bàrì á tãànèva dee bá, boo bée kọ vó ní e Bàrì beè kolíi ló é, kọ bé ò íei a tã́ãná dee bá.

10 Dì belí bé e Kpá Káí kọ́ naa, “Nen e a gbḿ kọ dùm á leemàèe, vaá nu olòó leelìèé ló, á kùmà a dém kọ á gá ló pọ́lọ́ bel, vaá à kumà a bũunu kọ á gá kẹ̀lẹ̀ nen.

11 Á ooa kẽ aa ló pọ́lọ́ vaá naa lé; á gbḿ fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló lọl kè tḗ a nyíe.

12 Boo bée kọ súú dẽe Dõò di boo gbò lé lab dògò, vaá à ólò dã́ ba tãàga ló. Sõò à ólò bé gbò e bà sí pọ́lọ́.”

13 Mée é síi pọ́lọ́, é be à bélí kọ tàn ge naa lé nu dìí m é?

14 Sõò be à náana gé kọ à dọ ní e o monìì tãàgà boo gè naa nu e a lelà, ò íèì léé sḿ! Tọ́ọ̀ kà pọ̀ á gá siíi lóva, vaá bọọ bùlà á gá tãàgà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Tui bọọ nyíe nveemai ka ló Kráìst naamai Dõò e a di káí, vaá ò dií kpènà ló
kọ̀láá tố́ó gè aalai bel gấ kọ̀láá nen e a bḩ́ínái nu e a man ból dẽe sḩ́ e a dìí
m̄á.

16 Sõò tui gbọ́ọ́ gbọọ̀ ló nè fầ aamai. Naanii kọ bọọ bùlà á di pọ́ì, kọ bé boo
tố́ó e bà gé gbái bel kọ ò dúì pọ́lọ́, kẹ́ẹ sii áá ọ̀và e bà gé kólí lé nu e o gé
náanii dì belí gbò e o dii nvée Kráìst kolíe pọ́lọ́á.

17 Lé di ló kọ nen mon tãàgà boo lé e a beè naa, é be à dú bùlà Bàrì naa vó,
èlmà kọ à mon tãàgà boo pọ́lọ́ e a beè sì.

18 Boo bée kọ ḩẽènè tóm ú e Kráìst beè ú boo pọ́lọ́ e gbò nen síá a gbõoma.
Ẹlẹ, nen lé lab dògò, beè ú boo beele, gbò pọ́lọ́ lab dògò, kọ bé à láá faalái
má Bàrì. Ba beè fẹ a nom kpá ló boo bàlà booí, sõò Bàrì beè naa kọ á di dum
m nyómá.

19 A è gboó tõo m nyómáí vee nu nè gbò nyómá e bà di kpọ́gọ́lọ́,

20 e a dú gbò nyómá e bà náa è gbàn tố́ ló Bàrì m gbò dee e Nóà géè ká a faà
vaá Bàrì gé ḩìmà eláá. Kà ńkem gấ bug gbò, e bà tóólá aatáá nen, beè bã
faàa, vaá Bàrì à dùùlàva tení dú ló múúá,

21 e a dì belí gè tú múú logmá nen, e a dú nu e a gé duulà boolo kátogóí--níì
m sḩ́ deè gè logí dḩ́ lọlii kpá ló nì, sõò gè bàn Bàrì kọ á nèi ỗòa bùlà. Ge kọ bà
lógmàì múú gé duulài tení dú ló kẽèà aa ke mà ú Jíìzọ̀s Kráìst,

22 e a è àà kil káála boo bá lè Bàrì. Dénè gbò nyómá tóm nè gbò nu e kpóó nè
kói di bá à dìé kè kẽ.

1 Pítà 4

1 Tấgíní bé e Kráìst beè tú a nom kpá ló mònmà tãàgàa, boolo ienai gé bùlà
ge naanii naanii vó. Boo bée kọ nen e a ni tú a nom kpá ló mònmà tãàgà a aa
bá pọ́lọ́,

2 vaá gbḩ́ gè tú kùbmà dẽe tố́ó e a sígaé bá gè tỗòma boo bàlà booí naamá nu
e a léémá Bàrì, e bè níì nu e a dú tàn nen nì.

3 Á gboó bena dẽe tố́ó e a kil nvéeá, e o géè naanii lee ló gbò e bà náa nyímá
ló Bàrì vaá bãi nyaa, iei kpéè ló, õi míí tẽeaí dẽe, dei vaá õi bilai, vaá naanii
nu kẹ́ẹ e a kọlà ge tãàga ló gbò ńbàlì e bà náàmà báá.

4 Kátogóí, à palà ge dú nu e a bọọ ló gbò e bà náa nyímá ló Bàrì kọ boolo nóo
gé dọ kẽ zọíva nyaanii belí bé e baala gé náaá. Boo bée vó bà gboó ònii.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Sõò bà é áálá bel kè sḩ́ Bàrì e a di kpènà ló gè beelá bel ló gbò e ba di dùm nè gbò e ba ni ú.

6 Vó ní e a náa vaá ba beè veena gé Lé Kpẹaí nè gbò e ba ni ù e, kọ bé tố́ó e ba nom kpá ló ni ú dì belí bé e Bàrì beè beelá nè nen naa, bà dí dum m nyómá belí bé e Bàrì di dùm naa.

7 Dénè nu é gé iná a ke kùbmà. Lẹẹlai bel ló bọọ bá vaá ò kái ló, kọ bé ò láá tui ló nei tãàga ló Bàrì.

8 Ní e a el boo kọlà kọ ó vulei ene m agẹ bá, boo bée kọ vulà súú dẽe ló ólò naa kọ gbele tồò pọ́lọ́ e nen ni sí á dú gè ẹ̀b lọl dẽe sḩ́.

9 Kolii kyáà ene, e bè nóó nuumii bel.

10 Dì belí gbò e bà nyímá tḗ gè tú kele kele ból dồò nu e Bàrì beè nèva simá tóm, bu nen á tú ní e Bàrì beè dõo nè ẹlẹ simá tóm nè na gbòa.

11 Nen e a gé ló bel á ló belá dì belí nen e a gé ló lèlà bá nu e Bàrì kọ́. Nen e a gé sí tóm á tú kói e a aa bá Bàrì simá, kọ bé Bàrì tú ka m dénè nu tení dú ló Jíìzọs Kráìst. Ẹlẹ ní e ka nè kpóó dì bá aa dee e bè náa tá tẹlẹ̀ dee e bè náa tá é! Á dì naa vó.

12 Pá vígà, gbele nyaa ló ẹ̀bmà e a dú gé dòàií á gá bọọí ló vaá belí bé e nu e bè à gáà naa tọ́ọ̀ dee ní e a dú gé naaaí ló é.

13 Tãa vó, ò íei ẹẹ́ nyíe kọ ò gé zọi Kráìst dõonai a tãàgà, kọ bé tố́ó e a dṹùnè é dọ bàlà kẽ, à palà ge màn ẹẹ́ nyíe nè ố kààgà nèi.

14 Léé sḩ́ dìí ból be bà nveemài lẹ́ boo bée Kráìst. Níé náa zogè kọ dṹùnè Nyómá, e a dú Nyómá Bàrì, dìí boo.

15 Be nen e a dìí gbàà mon tãàgà, á gá dú boo bée kọ a fẹ́ nen, à bè kọ à zib nu, à bè kọ ẹ̀ẹ̀ pọ́lọ́ nen, à bè kọ ẹ̀ẹ̀ nen e a ólò sọlẹ̀ gḩ́ m bel dõòna gbò.

16 Sõò be nen mon tãàgà boo bée kọ ẹ̀ẹ̀ nen Kráìst, kẹẹ́ á gá siíe. Tãa vó, á õá Bàrì zaa kọ bée Kráìst kólàèé ló.

17 Boo bée kọ tố́ó bèèla bel a lée, vaá Bàrì é dalà togó dú ló gbò e bà di m a tọ. Vaá be à dalà togó dú ló beele, à é bélí naa và ló gbò e bà náa gban tố́ ló Lé Kpẹa Bàrì e?

18 Dì belí bé e Kpá Kái kọ́ naa kọ: “Be à dú tavàlà bé gbò lé kálá dùùà, à é bélí naa và ló gbò e bà náa nyímá ló Bàrì nè gbò pọ́lọ́ é?”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

19 Boo bée vó, gbò e bà mon tãàgà nyòòmà bé e a dú bùlà Bàrì kìlmàvá ló naa, á kil sḩ́ ló gè naa lé vaá tú ba ló nvee bá Bàrì e a beè dèmva, e a dú nen e a bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo.

1 Pítà 5

1 À íe gbò dùùlà bá deè tố e m gé nè gbò tule e bà dìí zẹ̀ẹ̀. Nda nen tule belina gé baala, e m beè di tồò tãàgà e Kráìst beè mòn vaá m̀ é dõonànà gé a dṹùnè e Bàrì é beè tẹlẹ bàlà kẽ. M̀ gé baníi

2 kọ ó bumai gònò naanà ból Bàrì e a dìí kè báá. Palà ge kuíva dẽe ló m sḩ́ deè e a é léémá Bàrì: Á gá belí nu e bà tú bá kpóó siimáí kọ ó naanii. Á gá dú tóm e o síi boo bée kọ ò ẹbmàì dẽe bélè e a dú ló, sõò á dú tóm e o túi bọọ tàn simai.

3 Ó gá ĩinii tḩ́ boo gbò e Bàrì nveèí bá kọ ó tuleiá, sõò tui bọọ ló naamai nu dòmà bá neíva.

4 Tố́ó e Nen Togó Gbò Kù Dẽe Ló Naanà Bólá é dú, ò é gboó iei pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá e a íe dṹùnè vaá dẽe náa ólò kìià.

5 M ẽẽènè sḩ́ deèi boolo, gbò ãa, íe gè tui ló nveenii kè kẽ gbò kà nen. Dénè bọ̀ì íe ge palà ge kilmai kpá ló kẽ vaá sii tóm nei ene, boo bée kọ: “Bàrì ólò bé gbò dàlà kpá ló boo, sõò à ólò naa sàn gbò kìlmà kpá ló kẽ.”

6 Boo bée vó, kilmai kpá ló kẽ kè bá Bàrì e kpóó di lóá, kọ bé tố́ó e a é bugi a tố́ó egè à dalài boo.

7 Tui dénè nu e a tãagéi gbẹẹliié bá, mè à gé bulà nu e a kilií ló.

8 Dií kpènà ló vaá ò kuai dẽe ló! Pọ́lọ́ Nyómá, e a dú bọọ nen ọ́vá, dì e a gé bõ tení ló kẽ belí kpẹẹ̀, e a gé koolà kpḩ́ vaá gbḩ́ nen e a é sọọlà mèn.

9 Palà ge elai agalai m bọọ gè dẹlẹ nyíe boo Bàrì vaá ò béi Pọ́lọ́ Nyómáí, boo bée kọ ò nyímàì kọ ẽẽènè kà tãàgàa ní e pá bọọ vígà m Kráìst e bà di dénè bàlà booí gé téníná gé bá é.

10 Tố́ó e o ni monii tãàgà m gbálà ńkem tố́ó, Bàrì e a íe dénè sàn nyíe, e a beè kolíi tenmá bá Kráìst kọ ó zọíe dõonai a dṹùnè e a dì lee, é tú ńlẹ bá naamá kọ ó gbõomai vaá à náái agẹlẹ, tìvii, vaá naa ní e bè tọ́ọ̀ nu náa é láá kpồònài.

11 Ẹlẹ ní e kpóó di bá aa dee e bè náa tá tẹlẹ̀ dee e bè náa tá é! Á dì naa vó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 M̀ ténì dú ló nvèè bá Sáílàs, e nda ẹvì belí vígà m Kráìst e a bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo, vaá emí ńkpulu dẽe kpáí mái, boo bée gè nvèèi kpóó ló vaá palà ge kọ́ nèi kọ ní e boolo dii lóí ní e a dú kà kà sàn nyíe Bàrì e. Elai agalai boo.

13 Pá bọọ vígà e bà di bồòna ló Kráìst e a di Bábìlọ̀n, e bà dú gbò e Bàrì beè sà, kanài mon. Máàk, e a ni dú ńda nvín, kànànài gé mon.

14 Tui vulà súú dẽe ló kanmai mon ene boo kà lé bá. M̀ gé ban kọ fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á di ló dénè bọ̀ì e o zọì Kráìst gbaai ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Pítà

2 Pítà 1

1 Kpáí aa bá nda, Sáímọ̀n Pítà, e m dú nen e Jíìzọ̀s Kráìst lẹẹlà vaá m̀ dú a gyóòlo. M̀ gé lẹẹlà kpáí má gbò e bà ni téni dú ló lé lab dògò bẹẹ Bàrì nè bẹẹ Nen Dùùlà, Jíìzọ̀s Kráìst, vaá zọ beele ié ĩẽènè kà zìgà bel:

2 M̀ banì kọ Bàrì á bọ̀ọ̀vẹ̀ a sàn nyíe nè a fẹẹ́ fẹẹ̀ ló boói, boo bée kọ ò nyímàì ló ẹlẹ nè Jíìzọ̀s, e a dú bẹẹ Dõò.

3 Kráìst tú kpóó e a dìé bá, dì belí Bàrì, nèmài dénè nu e a dúi bíí ló gè tõoma dùm e a nè fã̀ Bàrì. Níí válií ló boo bée kọ è nyímá ló Bàrì e a beè kolíi kọ é dù gé zọè ẹlẹ dõonàè a dũùnè nè a leelé.

4 Bàrì tění dú ló a dũùnè nè a leeléí vaá nèi dénè a gbele dõò nu e a bọọ, e a beè zìgà nèiá. Gbò dõò nuí é náa kọ ó belii Bàrì vaá dii pọ́ì aalii bá tàn pọ́lọ́ e a gé kyọ̀gàlà pá bàlà boo.

5 Boo bée vóí, sii dénè kpóó nyoomai gè iei dùm e a lelà gbai ló bé e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Bàrì naanii. Nyimai bùlà Bàrì gbai ló bé e o íèì dùm e a lelà naanii.

6 Lẹẹlai bel ló bọọ bá gbai ló bé e o nyímàì bùlà Bàrì naanii. Ĩimai nu gbai ló bé e o lẹẹlàì bel ló bọọ bá naanii. Fãi Bàrì gbai ló bé e o ĩimàì nu naanii.

7 Bulai bọọ vígà m Kráìst gbai ló bé e o fãì Bàrì naa. Vaá ò íei vulà gbai ló bé e o bulàì bọọ vígà m Kráìst naanii.

8 Boo bée kọ be gbò nuí ḿmaí m, bà é náa kọ ó olòó sii tóm vaá dọi bélè m bọọ gè nyimá ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst.

9 Kọ̀láá nen e gbò nuí á géé m dú nen gímá dẽe e bè náa moà deè sĩ́, vaá à táé nyíe kọ ba è logìèe lọlie m pọ́lọ́ e a è olòó sièa.

10 Boo bée vó, e pá vígà, kpáá palà ge piigai kọ bọọ dùm á zogè kọ kà kà gé e Bàrì beè kolíi vaá sài. Be ò náanii vó, nóo é dọi.

11 Vó é náa kọ Bàrì á palà ge nèi deè kọ ó bãi zẹ̀ẹ̀ gbò e Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú bẹẹ Dõò nè bẹẹ Nen Dùùlà, é lẹẹlà bel ló dọ̀ dèdè.

12 Boo bée vó ní e m é bii bá ló kẽeéi gbò nuí nyíe é, náa kal ló bée kọ boolo nyímàì dénè ẹẹ̀ẹ̀ vaá palà ge iei agẹ ló m kpẹa kà kà bel e a beè inaí lóá.

13 Kùbmà dẽe tõó e m di dùmi, m̀ bulà kọ à lelàm̄ ló kọ ḿ olòó naa kọ gbò nuí á kẽèàí nyíe,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 boo bée kọ m̀ nyímà kọ m̀ é valẹ aa m na kà nom kpá ló e a é úí, dì belí bé e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst beè palà ge naám̄ kọ ḿ nyimá naa.

15 M̀ é piigà bé e a é náa, vaá tố́ó e nda ni ú àà, ò láá olòó kẽeaí boo gbò nuí kọ̀láá tố́ó.

16 Tố́ó e e géè kọ́ nu e a kil ló gè kọ mè bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst é fáálá kpóó domá, née géè lógí lóg e nen beè ĩì tẽ́ kẽ bugi togó nèi. Beele beè tú beéle dẽe mònmà a bọ́ọ́ bọọ.

17 Boo bée kọ beele beè di tồò tố́ó e Bàrì Tẹ̀ géè nveèe ka ló vaá tué naamá dũùnè. Beele beè di kĩé boo tố́ó e a dã́ mon gbele dũùnè Bàrì e a bọọ, e a kọ́, “Níí nà Sã́ánà e m vùlè, e nyíem̄ palà ge ẹẹé ló!”

18 Beele beè dã́ tố́ó e moní silà aa káála, boo tố́ó e beele beè dìé ló boo gù káíá.

19 Beele gboó palà ge agala boo nu e gbò kọ́ bùlà Bàrì beè kọ̀. À é dú lé be boolo pãanei tố́ ló, boo bée kọ à bélí té sã́ e a gé bẹ́ kĩ e a dú kùkùù gín, dọ̀mà tố́ó e Deeá é zilà vaá gyã́à káála bòm deè gboó mo m bọọ nyíe.

20 Nu e a bọ́ ló kọ ó zẹẹ́ palà ge nyimai kọlà kọ tọ́ọ̀ nen náa é láá dọ kẽ tú ńlẹ bug bààmà tẽ́ bùlà Bàrì e a ẽ́á m Kpá Káí.

21 Boo bée kọ tọ́ọ̀ kà bùlà Bàrì náa beè dú nu e nen tṍá nyíe ló vaá kọ̀, sõò Nyómá Káí ní e a beè tú gbò nen kọ́má nu e Bàrì kọ́ bà á kọ̀ e.

2 Pítà 2

1 Sõò gbò e ba è kpọ́ kyáá kọ baála gbò kọ́ bùlà Bàrì beè dìnà gé zẹẹ̀ gbòa, belí bé e gbò dò bá kẹ̀lẹ̀ é beè dì zẹẹ̀ boolo naa. Bà é beè gẹẹlẹ ló tú lọ̀ dò bá nu e a é kyọ nu domá. Bà é tú ba bá kolmá gbala gbala kyọ̀à sĩ́ tẹẹá boo tení dú ló gè àmà sàn Dõò e a beè zalíva.

2 Gbele tồò gbò é biia nvée gbòi vaá bã̀ nyaa. Gbò nen é gboó di boo bée baala vaá kọ́ èèlè kà kà belí kyọ̀.

3 Boo bée gọ̀l òò e bà íe, bà é dem bel e bà é túmá kpègè lọlíí bá vaá túi ùlmà ki. Tã́gíní kpã́á dee e bèèla bel e a kuúva dì e a gé élá bànàva, vaá kyọ̀à sĩ́ e a é dọvá boo dì e a gé seele dẽe ẹ̀bva.

4 È nyímà kọ Bàrì náa beè sọ̀ bá gbò nyómá tóm e ba è sí pọ́lọ́á kọ bà á kìl pọ́ì. Tãa vó, a beè tãáva bá tẹlẹ ke tồò bẹẹ ló, vaá tú díí kpọ́gọ́lọ́ bọbmáva gbẹẹ́ m kùkùù gín kĩé, sẹlẹ́va sẹẹ̀ Dee Bèèla Bel.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 È nyímà kọ Bàrì náa beè sọ̀ bá gbò e ba è di nómá bàlà booá kọ bà á kìl pọ́ì.
Tãa vó, a beè tú múú tumá zivè kà bàlà boo e a è di tốóá, boo bée kọ bà náa
beè fẽe. Áá Nóà, e a géè vee kọ gbò nen á naa nu e a lelà nè dõòna kà àlàbà
nen, ní e a è lọl gbàà e.

6 Bàrì beè bẽgè bel pá Sọ́dàm nè pá Gọmọ́rà vaá tú sấ kyọ̀màva sḭ́, naamá gè
zogè íb nu e a é nááá ló gbò e bà náa fấe.

7 È nyímà kọ Bàrì beè tú Lọ́t lọl m kpọ̀ téí. Lọ́t beè lé nen, vaá dùm nyaa e a è
di m gbò pọ́lọ́í beè palà ge bẽemáe.

8 Gbele lé není beè dìvá zẹ̀ẹ̀, vaá dénè deeí ní e nyíee beè olòó tãàgà boo tốó
e a mon vaá dấna gé íb gbò pọ́lọ́ nu e bà gé náa é.

9 Níé zógè kọ Bàrì nyímá tḗ gè tú gbò e bà fấe lọl bá ẹ̀bmà e a élavá sḭ́, nè ge
tú gbò pọ́lọ́ sẹlẹ sẹ̀ẹ̀ kpọ̀ té e a é néva Dee Bèèla Bel,

10 èlmà tồò gbò e bà gbẹ́ tule vaá dẹví gbẹá bá kpéè ló nom kpá ló. Gbò dò
bá kẹ̀lẹ̀i ólò dàlà kpá ló boo vaá dẽéva náa ólò pĩ́ múú. Pọ̀ náa ólò síiva ge òn
gbò e ka di ló.

11 Bãànà gbò nyómá tóm Bàrì, e bà íe kpóó vaá bọọ kḗé èl baala, náa ólò tú
gbò e ka di lóí kilma kè sḭ́ Dõò gé òn à bè ge bẽgèva bel.

12 Sõò gbò dò bá kẹ̀lẹ̀i ólò naa nu e a fuuà dọ̀vá nyíe belí gbò nom kọ̀l e ba è
mea boo bée bé e a é náa gbò nen á siíva fẹ̀. Kọ̀láá kà nu e ba bug náa tulà,
bà ólò kọ́ kyọ̀. Bà é kyọ́va sḭ́ belí gbò nom kọ̀li,

13 vaá tãàgà e bà é moní ní e a é gboó dú kpẽ̀ kom e bà íe ló ba pọ́lọ́ láb é.
Nu e baala kólíe kpéè ló kọlà ge tú kà ẹ́ẹ́má èlà naamá kọ̀láá nu e a tan ba
nom kpá ló. Baala ní e bà dú dà nè bo e a di ló bọọ bõona ló dè nu é, vaá bà
ólò dì e bà gé ố kààga boo tốóá kọ bà a láá kẹlẹ̀ẹ̀i.

14 Tọ́ọ̀ nu e a kpáá dìvá boo dẽe èlmà va kùnà kúnà á gé, vaá náa ólò mmáva
gè tú dẽe gbĩmá pọ́lọ́ e bà gá sí. Bà ólò tãa bá gbò e lóva gáà àgà tẹlẹ dáa díí
e ba è elí. Ba è noomà ba nyíe kọ nu e bà íèè á gá gbõomàèvá ló. Kpọ̀ té Bàrì
dìvá boo!

15 Bà a iià aa boo lèlà èèlè vaá dagí. Bà a láví láb Bélàm, nvín Bíọ̀, e ba è zìgà
kpègè nèe kọ á sí pọ́lọ́ vaá à leemáe.

16 Sõò a nom tò, e ẹlẹ beè di boo, ní e a è kpègie kọ á gá lavina láb nen ból é.
Nomá beè ló bel belí nen vaá kọ́e bel ló a pọ́lọ́.

17 Bà bélí kpáá kpáá m bànà múú nè bù dee e fọ́ọ́lọ́ gé dalà kyãàmà. Bàrì
kpoogè dee ló kùkùù gín sẹ̀ẹ̀va.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Boo bée kọ bà ólò põómi vaá ló bel e nyima á gé m, vaá tení dú ló tàn nom kpá ló nè dùm nyaa e a dìvá m, bà tấa bá gbò e bà gé ấàa teá aa ló gbò e bà di nvée lọ̀ nu tẹlẹ dáa díí e ba è elí.

19 Bà ólò zigà zìgà nè gbò nen kọ bà é íe dì pọ́ì, boo tố́ó e baala nè baála ló dú gyóòlo kè bá gbò dùm e a kyọ nen--boo bée kọ kọ̀láá kà nu e a láá bé nen èl bá, nen dú gyóòlo nè na kà nu.

20 Boo bée kọ tố́ó e gbò nen ni tení dú ló gè nyimá ló Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú bẹẹ Dõò nè bẹẹ Nen Dùùlà, vaá aaá aa bá gbò pọ́lọ́ láb e a kyọ bàlà booí, be à gá náa bà zila fẹ́ẹ̀gẹ̀ ló vaá kpáá gé ọlẹ̀ togó m gbò láví, naa ní e a béva èl bá, ba di tồò na tóm é bế́e èl kà túá ból e bà gáà beè nyima ló Kráìsta.

21 À gá è dú lé be bà náa beè nyima ló èèlè lé lab dògò, èlmà kọ tố́ó e ba ni nyímá, mè bà kpáá kììlà nvée kpee lẹẹ̀là e a di káí e ba è nèvaá.

22 Kà lèlà kà kà nu e gbò kina belí kọ́í ní e a náaavá ló é, kọ: “Gbógó ooa kẽ dá a kpọ,” nè ge kọ, “Dì máá e ba è bile múú ooa kẽ bìlà gbá.”

2 Pítà 3

1 Pá vígà, níí nè ẹẹ̀ à égè bàà kà kpá e m ni émí mái. M pálàa kà kpáí, m piigà ge kẽeéi gbò nuí nyíe kọ bé à kẽee bọọ bùlà kọ ó iei lé bug,

2 naa ní e o é kẽeaí boo gbò mon bel e gbò kọ́ bùlà Bàrì, e bà di káí, beè tú gbẹẹ sḭ́ e bè à gáà dù vaá vee, biina gé ló lẹẹ̀là e bẹẹ Dõò nè bẹẹ Nen Dùùlà beè nèi tenmá bá gbò e ẹlẹ lẹẹlà má boolo.

3 Túá ke tồò, ò é zẹẹ́ nyimai kọ, dee dee nvée tố́ó, mè à é íe gbò e bà é kyãa boo ba kpéè ló. Bà é magài nvèèmà lẹ́

4 vaá bĩinái kọ, “Éé nen e a è zìgà kọ à é dúèa di ãà e? Tấgíní tố́ó e beéle gbò tẹ̀ beè dì vaá bà ú àà, bé e nu beè dì naa lọl dàlà togó tố́ó e Bàrì beè dèm bàlà boo ní e a dìnà gé é!”

5 Sõò bà sẹlẹ kọ á nyaèvá ló kọ mon bel e a dú gấ Bàrì ní e a beè nèmà lẹẹ̀là vaá káála á dì àà gé kéléá é. A mon belí ní e a beè kpòòmà kunu kẽ lọl ló múú vaá tú kunu kẽ tenmá m múú tẹlẹ bàlà kẽ é,

6 vaá múú ní e a beè bầ vaá tú nómá bàlà booá m ge kyọ̀e sḭ́ é.

7 Sõò Bàrì gé tú áá kà mon belá kumà káála nè kunu kẽ e a di kátogóí sẹlẹ sẹẹ̀ sấ e a é kyọ́va sḭ́. Bàrì kumàva sẹlẹ sẹẹ̀ dee e a é béélá bel ló vaá kyọ̀ sḭ́ gbò e bà náa fấe.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Níí á gá táí nyíe, e pá vígà! Ene dee tõo kè sḩ́ Dõò belí bàà bóó nè òb tub (1,000) gbáá, vaá bàà bóó nè òb tub gbáá à tõoé kè sḩ́ belí ene dee.

9 Bàrì náa kọọgà ló gè naa nu e a beè zìgà, belí bé e sìgà gbò bugi togó naa. Sõò à gé ĩimà vaá ẹ̀bmài bá, boo bée kọ náa gbḩ́ kọ tọ́ọ̀ nen á ié kyọ̀à sḩ́; tãa vó, à gbḩ́ kọ dénè nen á ọgá ló ba pọ́lọ́.

10 Sõò Dee e Dõò é dú é bú ló nen belí bé e nen zib ólò bú ló nen naa. Kà lèlà deeá, káála é kovà tení tà, vaá kọ̀láá kà nu e a dì é bẹ́ sã́. Kunu kẽí nè dénè nu e a dìé m é bẹ́ tà.

11 Tã́gíní bé e bà é kyọ sḩ́ dénè gbò nuí naa vóá, à bọ́ ló kọ ó palà ge tõonii káí vaá fãi Bàrì

12 begè dẽe tṍó e o gé élai banai vaá naanii kọ dee e Bàrì é dú gé béélá bel á gbalá. Deeá ní e káála é bẹ́ tà vaá sã́ táa dénè nu ọvẹ belí múú é.

13 Sõò dì belí bé e Bàrì beè zìgà naa nèi, beele gé élá bànà ãa káála nè ãa kunu kẽ, e lé lab dògò é tú dọ m.

14 Boo bée vó, e pá vígà, tã́gíní bé e o gé élai bànài Deeá, piigai monii kọ á gá ié dà à bè bo e a é díí ló kè sḩ́ Bàrì, vaá ò zọíe diaí m fẹ́ẹ́ fẹ̀ẹ̀ ló.

15 Tui bé e bẹẹ Dõò gé ĩimà elá naa tumai kọ à gé neèi dee kọ ó duuai, dì belí bé e bẹẹ vígà Pọ́ọ̀l beè tú nyìmà nu e Bàrì beè nèe kọmá nèi m kpá e a beè emí máiá naa.

16 À ólò ló belí m kọ̀láá kà kpá e a émí vaá lẹ̀ẹ̀là. Sìgà nu e a émí m gbò kpáí tavàlà ge dã̀, vaá gbò e bà gáà no nu nè gbò e lóva gáà àgà ólò gboó tàb kììlà, dì belí bé e bà ólò tàbnà gé dõòna dõòna ke tõ̀ò e a di m Kpá Káí kììlà naa vaá à gboó màn kyọ̀à sḩ́ nè áá ọ̀và.

17 Sõò boolo beè nyimai níí tenmai, e pá nà vígà. Ọẹi dẽe, mè á di vó gbò e bà náa tõo kè kẽ log tú ba lọ nu tumái ààmà vaá naa kọ ó gá ienai agẹ ló.

18 Sõò kilii sḩ́ gè bọọlii m sàn nyíe Bàrì nè m ge nyima ló Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú bẹẹ Dõò nè bẹẹ Nen Dùùlà. Lèèlà á dì nèe lọl kátogóí tẹlẹ̀ dee e bè náa tá! Á dì naa vó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Jọ́ọ̀n

1 Jọ́ọ̀n 1

1 Nu e e gé émí máií kil ló Mon Bel dùm. Mon Belí beè dì be sḩ́ bàlà boo à kalá dàà togó. Beele beè dẽe mon vaá è mònmàe dẽe. E beè ẹ̀vie vaá è daáe bá ló.

2 Dùmi beè tú a ló zogè gbò nen. Beele beè mònmàe dẽe, vaá kátogói è gé élá nen di tõò ló dùm e bè náa tá e a beè di ló Tẹ̀ vaá à tú a ló zogèi.

3 Nu e beele beè dã̀ vaá mòn ní e e gé vee nè boolo é, kọ bé boolo nè beele láá ié gbaa ló, belí bé e beele nè Tẹ̀ nè a Sã́ná, Jíìzọ̀s Kráìst, íè gbaa ló naa.

4 È gé émí nuí mái kọ bé beéle ọ́ kààgà m̀má.

5 Kpẹa e beele beè dã́ gã́ Jíìzọ̀s Kráìst vaá beele gé vee nè boolo kọlà kọ Bàrì dú ẹ́ẹ́ dee vaá mè tọ́ọ̀ kà gín á géé m.

6 Be è kọ́ à íe gbaa ló e a di zẹ̀ẹ̀ beele nè ẹ̀ẹ̀ boo tõó e e gé kyãa m gín, è gé kpọ́ kyáá bel vaá née gé náa nu e a lelà.

7 Sõò be è kyãa m ẹ́ẹ́ dee, belí bé e ẹlẹ di m ẹ́ẹ́ dee naa, è gé zọ ene gbaá ló, vaá mii a Sã́ná, Jíìzọ̀s, gé lógíi lọl m dénè pọ́lọ́.

8 Be è kọ́ pọ́lọ́ á géí bá, è gé kẹlẹ bẹẹ bá, vaá kà kà bel á géí m.

9 Sõò be è kọ́ bẹẹ pọ́lọ́ tẹlẹ bàlà kẽ, Bàrì ólò naa nu e a lelà vaá náa ólò lọẹ a zìgà nu. Vóá à é ia ló bẹẹ pọ́lọ́ nèi vaá logíi lọl m dénè nu e bè náa lelà.

10 Be è kọ́ mè è gáà siè tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́, è gé tú Bàrì kolmá nen kyáá bel, e a náa kọ a mon bel á géí m.

1 Jọ́ọ̀n 2

1 Pá nà nvín e m vulè, m̀ gé émí nuí mái kọ bé nóo síì pọ́lọ́. Sõò be à íe nen e a sí pọ́lọ́, è íè ene nen e a ólò lói bel boo nè Tẹ̀--vaá níá nen lé lab dògò, e a kọlà Jíìzọ̀s Kráìst.

2 Ẹlẹ ní e a vááá gyọ́ọ boo bẹẹ pọ́lọ́ é, vaá níì boo áá beéle pọ́lọ́ nì, sõò boo pọ́lọ́ bõònà bàlà boo.

3 È nyímà kọ è nyímàe ló, é be è sẹlẹ a lẹ̀ẹ̀là.

4 Nen e a kọ́ à nyímàèe ló vaá náa sẹlẹ a lẹ̀ẹ̀là gé kpọ́ kyáá bel, vaá tọ́ọ̀ kà kà kà bel á géé m.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Sõò kọ̀láá nen e a sẹlẹ a mon bel ní e vulà Bàrì palà ge gbõoma m é. Nee bé e è é náa vaá nyimá kọ è dièé m̃í:

6 Kọ̀láá nen e a kọ́ à dièé m á tõo dùm e ẹlẹ, Jíìzọ̀s Kráìst, beè tõo.

7 Pá nà lé kóò, ním̃ gé émí ãa lẹ̀ẹ̀là mái, sõò níì nómá lẹ̀ẹ̀là e a beè dìí bá aa kà dàà togó, e a náámá mon bel e o beè dãiá.

8 Sõò m ene sḭ́ deè, lẹ̀ẹ̀là e m gé émí máií dú ãa, boo bée kọ gín gé tění àà vaá kà lèlà bá ẹ́ẹ́ dee a dalà togó e a gé mo. Níí dọ́ bàlà kẽ m bọọ dùm, belí bé e a di m dùm Kráìst naa.

9 Kọ̀láá nen e a kọ́ à die m ẹ́ẹ́ dee vaá à ọví a vígà di dí m gín tẹlẹ̀ vói.

10 Kọ̀láá nen e a vulè a vígà di m ẹ́ẹ́ dee, vaá tọ́ọ̀ nu e a é sívèe á géé m.

11 Sõò kọ̀láá nen e a ọ́ví a vígà di m gín. À gé kyãa m kùkùù gín vaá náa nyímá kĩ e a gé tấànè, boo bée kọ gín kọlíe boo dẽe.

12 M̀ gé émí kpáí má boolo, e pá nà nvín e m vulè, boo bée kọ Bàrì di boo bée Kráìst vaá ia ló bọọ pọ́lọ́ nèi.

13 M̀ gé émí kpáí má boolo, e pá nà tẹ̀, boo bée kọ boolo nyímàì ló nen e ẹlẹ ní e a beè dì aa kà dàà togó é. M̀ gé émí kpáí má boolo, e gbò ãa gbálà, boo bée kọ boolo o béi Pọ́lọ́ Nená elii bá.

14 M̀ émì kpá má boolo, e pá nà nvín, boo bée kọ boolo o nyímai ló Tẹ̀. M̀ émì kpá má boolo, e pá nà tẹ̀, boo bée kọ boolo nyímàì ló nen e ẹlẹ ní e a beè dì aa kà dàà togó é. M̀ émì kpá má boolo, e gbò ãa gbálà, boo bée kọ kpóó dìí ló, mon bel Bàrì tõoí m, vaá ò bei Pọ́lọ́ Nená elii bá.

15 Ó gá vulei bàlà boo à bè nu bàlà boo. Tọ́ọ̀ nen e a vulè bàlà boo náa vulè Tẹ̀,

16 boo bée kọ dénè nu bàlà boo, e a dì belí tàn nom kpá ló, nè pẹ̀lẹ̀ súú dẽe, nè ẽ́éga e a di m dùm, náa aa bá Tẹ̀ sõò à aa bàlà booí.

17 Bàlà booí nè dénè a kpéè é tění tà, sõò nen e a náa bùlà Bàrì é di dọ̀ dèdè.

18 Pá nà nvín, è íná dee dee nvée tố́ó! O beè dãi kọ Nen Ọ́b Kráìst gé dú. Vaá kátogóí gbele tồò gbò ọ́b Kráìst a dú, e a náa kọ é nyimá kọ è íná dee dee nvée tố́ó.

19 Gbòi aàí ló àà, sõò bà náa beè dũunài. Boo bée kọ be bà á dũunài, bà gá è beè gbẹaí ló. Sõò bà ààí ló àà kọ bé dénè nen nyímá kọ tọ́ọ̀ ọ̀và náa dũunài.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 Sõò Nen Káíá beè tú a Nyómá Kái nèi. Vóá dénè bọ̀ì nyímàì ló kà kà bel.

21 Níḿ émì kpáí mái kọ nóo nyímàì ló kà kà bel. Tãa vó, ḿ émì kpáí mái boo bée kọ ò nyímàì ló kà kà bel vaá nyimai kọ tọ́ọ̀ kà kyáá bel náa aa bá nen kà kà bel.

22 Nen e a amà sàn kọ Jíìzọ̀s dú Kráìst ní nen kyáá bel é. Na nen ní Nen Ọ́b Kráìst e--ẹlẹ ní e a amà sàn Tẹ̀ nè Sấáná é.

23 Boo bée kọ tọ́ọ̀ nen e a amà sàn Sấáná vaá Tẹ̀ nè ẹ̀ẹ̀ à dìà á gé. Sõò nen e a kọ́ kpẹa Sấánáá tẹlẹ bàlà kẽ ní e a dú kọ Tẹ̀ nè ẹ̀ẹ̀ dìànà gé é.

24 Sõò boolo monii kọ ò túì nu e o beè dãi lọlii kà dàà togóá gbẹaí m. Be nu e o beè dãi lọlii kà dàà togóá gbẹ́aí m, boolo é gboó gbẹanai gé m Tẹ̀ nè Sấáná.

25 Vaá dùm e bè náa tá ní e a dú nu e a beè zìgà nèi é.

26 Ḿ émì gbò nuí mái kilma ló gbò e bà gé gbḭ́ ge dàgẹ̀i.

27 Sõò Nyómá Kái e Kráìst beè nèiá dìí m, naa kọ bíi kọ nen á kpáá noomài nu á gé. Boo bée kọ a Nyómá Kái gé nóomài nu e a kil ló dénè nu, vaá nu e a gé nóomài dú kà kà, níì kyáá nì. Gbẹaí m Kráìst belí bé e Nyómá Kái ni nóomài naa.

28 Kátogóí, e pá nà nvín e m vulè, gbẹaié m, kọ bé lói láá taaá gè eláé sḭ́ tố́ó e a é dú vaá kẹ́ẹ aa ló gè siíi, naa ní e e é gố sḭ́ lọlie ló.

29 Ò nyímàì kọ ẹlẹ, Kráìst, dú nen lé lab dògò, naa kọ kọ̀láá nen e a náa nu e a léémá Bàrì ní e a dú nvín Bàrì e.

1 Jọ́ọ̀n 3

1 Ni ẹvii bé e Tẹ̀ vulèi naa, vaá naa kọ beele é kọ̀là pá nvín Bàrì--níá kà lèlà bé e e dì naa é. Vó ní e a kọ́ bàlà boo á gá nyimái ló é, boo bée kọ bà náa beè nyimá ló Bàrì.

2 Gbò e m vulè, kátogóí bẹ̀ì pá nvín Bàrì, vaá nu e e é bélí gáà palà ge dọ bàlà kẽ. Sõò è nyímà kọ tố́ó e Kráìst é dọ́ bàlà kẽ, mè è é bélíe, boo bée kọ è é moníe m kà lèlà a mèà.

3 Kọ̀láá nen e a íe na kà ból dẽe sḭ́ boo Bàrì ólò ồònà a ló, belí bé e ẹlẹ, Bàrì, õoà naa.

4 Kọ̀láá nen e a tõo m dùm gè sí pọ́lọ́ dọ log Bàrì, boo bée kọ gè sí pọ́lọ́ dú gè gbaalá log.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Ò nyímàì kọ Kráìst beè dú ló gè tú pọ́lọ́ lọl ló gbò nen. Tọ́ọ̀ kà pọ́lọ́ á gé m ẹlẹ.

6 Tọ́ọ̀ nen e a tõo m Kráìst náa ólò kil sḯ ló gè sí pọ́lọ́. Kọ̀láá nen e a kil sḯ ló gè sí pọ́lọ́ gáà gbĩe mòn à bè ge nyimae ló.

7 Tọ́ọ̀ nen á gá kẹlẹ́i, e pá nà nvín e m vulè! Nen e a náa nu e a léémá Bàrì dú nen lé lab dògò, belí bé e Kráìst dú nen lé lab dògò naa.

8 Nen e a tõo m dùm gè sí pọ́lọ́ dú ló Pọ́lọ́ Nyómá, boo bée kọ Pọ́lọ́ Nyómá beè sí pọ́lọ́ domá kà dàà togó. Nu e Sấná Bàrì beè dú ló kọlà ge kyọ̀ sḯ bá tóm Pọ́lọ́ Nyómá.

9 Tọ́ọ̀ nen e a dú nvín Bàrì náa ólò tõo m dùm gè sí pọ́lọ́, boo bée kọ dùm Bàrì sí súú gbẹaé m. Náa é láá kil sḯ ló gè sí pọ́lọ́, boo bée kọ ẹ̀ẹ̀ nvín Bàrì.

10 Nee kele e a di zẹ̀ẹ̀ pá nvín Bàrì nè pá nvín zọí: Tọ́ọ̀ nen e bè náa náa nu e a léémá Bàrì à bè ge vùlè a vígà, níì nvín Bàrì nì.

11 Kpẹa e o beè dãi lọlii kà dàà togó kọlà kọ é mòn kọ é vulè ene,

12 vaá mè é gá belí Kéìn, e a beè dú nvín Pọ́lọ́ Nená, vaá à fẹ́ a vígà. Vaá éé ní e a beè di boo fẹ́e é? A beè fẹ́e boo bée kọ ńlẹ láb beè dú pọ́lọ́ vaá ní a vígà à dú lé.

13 Boo bée vó, á gá bọọí ló, e pá nà vígà, be pá bàlà boo ọ́víi.

14 È nyímà kọ beele è aa bá ú bã bá dùm, boo bée kọ è vulè bẹẹ vígà. Nen e bè náa vulè nen gbẹ́á bá ú.

15 Kọ̀láá nen e a ọ́ví a vígà dú nen fẹ̀ nen, vaá ò nyímàì kọ tọ́ọ̀ nen fẹ̀ nen náa íe dùm e bè náa tá e a tõoé m.

16 Ge kọ Kráìst beè tú a dùm peeí boo ní e a kọ́ é nyimá nu e vulà súú dẽe ló kọlà e. À dú lé kọ beele é tuna gé beéle dùm pee boo bẹẹ vígà.

17 Nen e a íe nu vaá à mòn a vígà e bíi dìé ló vaá maaná sḯ lọlie ló é tění ãà vaá kọ vulà Bàrì dièé m é?

18 Pá nà nvín e m vulè! Naanii mè née é íe vulà e a é gbẹ́aí boo kpá bẹ́lẹ́ bũunu nè m gấ. Naanii kọ á dú kà kà vulà e a é dọ́ bàlà kẽ m láb dògò.

19 Níí nu e a é náa kọ é nyimá kọ è gé nyoonèè nvée kà kà bel, vaá à náa kọ nyíei á aga boo tố́ó e e di kè sḯ Bàrì e.

20 Be nyíei bẽ́gèi bel, Bàrì el boo nyíe e a dìí m vaá à nyimá dénè nu.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

21 Pá nà lé kóò, be nyíei náa bẽ́gèi bel, nyíei é aga kè sḭ́ Bàrì,

22 vaá kọ̀láá nu e e banié bá, à é náa nèi, boo bée kọ è gé sẹ̀lẹ a lẹ̀ẹ̀là vaá naa nu e a léémáe.

23 A lẹ̀ẹ̀là kọlà kọ é dẹ̀lẹ nyíe boo a Sã́ãná, Jíìzọ̀s Kráìst, nè ge kọ é vùlè ene belí bé e a beè lẹ̀ẹ̀là naa.

24 Kọ̀láá nen e a sẹ̀lẹ a lẹ̀ẹ̀là tõo m ẹlẹ vaá ẹlẹ à tõoé m. Tení dú ló Nyómá Káí e a beè nèiá ní e e nyímà kọ à tõoí m é.

1 Jọ́ọ̀n 4

1 Pá nà lé kóò, ó gá zigai ló dénè nyómá, sõò palà ge ẹvii be à dú gé Nyómá e a aa bá Bàrì. Boo bée kọ à íe gbele tõò gbò e bà kpọ́ kyáá kọ baála gbò kọ́ bùlà Bàrì e bà ni zaala bàlà boo.

2 Nee bé e o é náanii vaá nyimai ló Nyómá Bàrìi: Kọ̀láá kà nyómá e a kọ́ tẹ̀lẹ bàlà kẽ kọ Jíìzọ̀s beè mèà dú nen boo bàlà booí aa bá Bàrì.

3 Kọ̀láá kà nyómá e a amà sàn kọ Jíìzọ̀s beè mea dú nen náa aa bá Bàrì. Níá nyómá Nen Ọ́b Kráìst. O beè dãi kọ à é dú, vaá kátogói a íná bàlà booí.

4 Sõò boolo aalii bá Bàrì, e pá nà nvín e m vulè, vaá o béi gbò e bà kpọ́ kyáá kọ baala gbò kọ́ bùlà Bàrì elii bá, boo bée kọ nen e a di m boolo el nen e a di m pá bàlà boo.

5 Baala pá bàlà boo. Vóá bà ló bel belí pá bàlà boo, vaá pá bàlà boo à pãanéva tọ́ ló.

6 Sõò beele aa bá Bàrì. Kọ̀láá nen e a nyímá ló Bàrì ólò pãanéi tọ́ ló. Kọ̀láá nen e bè náa aa bá Bàrì náa ólò pãanéi tọ́ ló. Níá sḭ́ deè e e é láá nyimá ló Nyómá kà kà bel lọl ló nyómá kẹ̀lẹ e.

7 Pá nà lé kóò! Naanii mè é vulè ene, boo bée kọ vulà aa bá Bàrì. Kọ̀láá nen e a vulè nen aa bá Bàrì vaá nyima ló Bàrì.

8 Nen e bè náa vulè nen náa nyímá ló Bàrì, boo bée kọ Bàrì dú vulà.

9 Sḭ́ deè e Bàrì tẹ́lẹ a vula bàlà kẽ nèi kọlà vóí: À lẹẹ̀là áá kà a Sã́ãná tẹ̀lẹ bàlà booí kọ bé è íe dùm tenmáé bá.

10 Níí ní e a zógè vulà e: Náa dú kọ beele beè vùlè Bàrì, sõò ẹlẹ ní e a vulè beele vaá lẹ̀ẹ̀là a Sã́ãná kọ á vaaá gyọ́ọ boo bẹẹ pọ́lọ́ é.

11 Pá nà lé kóò, be Bàrì vulè beele naa vó, à bọ́ ló kọ beele é vùlè ene.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Tọ́ọ̀ nen gáà mòn Bàrì. Sõò be è vulè ene, Bàrì é tõoí m vaá a vulà é gboó gbõomaí m.

13 È nyímà kọ à tõo m beele vaá beele è tõoé m, boo bée kọ à néi a Nyómá Káí.

14 È monì vaá kọ́ nè gbò nen kọ Tẹ̀ beè lẹ̀ẹ̀là a Sẫáná kọ á gé dùùlà bàlà boo.

15 Kọ̀láá nen e a kọ́ tẹlẹ bàlà kẽ kọ Jíìzọ̀s dú Sẫáná Bàrì, Bàrì tõoé m vaá ẹlẹ à tõo m Bàrì.

16 Beele è nyímá bé e Bàrì vulèi naa, vaá è dẹlẹ nyíe boo a vulà. Bàrì dú vulà, vaá nen e a tõo m vulà tõo m Bàrì, vaá Bàrì à tõoé m.

17 Bàrì tú a vulà gbõomeí m kọ bé lói láá taaá Dee Bèèla Bel. Vaá è é láá ié na kà táàà lói, boo bée kọ dì belí bé e ẹlẹ dì naa, vóá bé e beele, e e di boo bàlà booí, dìnà gé naa é.

18 Pọ̀ á gé ló vulà. Tãa vó, vulà e a gbõoma ólò kpó pọ̀. Pọ̀ ólò faalá kpọ̀ té, vaá nen e a sííá pọ̀ gáà ie vulà e a gbõoma.

19 Beele vulè, boo bée kọ ẹlẹ beè zẹ́ẹ́ vùlè beele.

20 Be nen kọ́, “Nda vulè Bàrì,” vaá ọví a vígà, ẹ̀ẹ̀ nen kyáá bel. Boo bée kọ nen e bè náa vulè a vígà, e a mon, náa é láá vulè Bàrì, e bè à gáà mòn.

21 Níí ní lẹ̀ẹ̀là e Bàrì beè nèi é: Kọ̀láá nen e a vulè Bàrì á vùlènà gé a vígà.

1 Jọ́ọ̀n 5

1 Kọ̀láá nen e a ziga kọ Jíìzọ̀s ní Kráìst e, ní nvín Bàrì e. Vaá kọ̀láá nen e a vulè tẹ̀ vulè nvín.

2 Níí náa kọ é nyimá kọ kọ̀láá tố́ó e e vulè Bàrì vaá sẹlẹ a lẹ̀ẹ̀là mè è vulè pá nvín Bàrì.

3 Boo bée kọ tố́ó e e vulè Bàrì, e é sẹlẹ a lẹ̀ẹ̀là. Vaá a lẹ̀ẹ̀là náa tavàlà ge sẹlẹ,

4 boo bée kọ kọ̀láá kà nvín Bàrì a bé bàlà boo èl bá. Nu e e bémà bàlà boo èl bá kọlà zìgà bel e a dìí m.

5 Áá nen e a zigà kọ Jíìzọ̀s dú Sẫáná Bàrì ní e a é láá bé bàlà boo èl bá é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 Kà lèlà ẹlẹ, Jíìzọ̀s Kráìst, ní e a beè tení bá múú nè mii é. Náa beè tení bá áá múú, sõò a beè tení bá múú nè mii. Vaá Nyómá Káí ní e a élá nen di tõò e, boo bée kọ Nyómá Káí dú kà kà bel.

7 Boo bée kọ taa kà nu e a ólò elà nen di tõò e a dì:

8 Nyómá Káí, múú nè mii. Vaá taàa ọ̀và di m kũùnà mòn.

9 È ólò tú kpẹa e a dú gấ nen, sõò kpẹa e a dú gấ Bàrì bọọ èl ní nen, vaá nu e a di ló kpẹa e Bàrì nè kọlà kọ ẹlẹ élá nen di tõò nè a Sấáná.

10 Nen e a dẹlẹ nyíe boo Sấáná Bàrì íe kpẹa Bàrìi e a dìé m. Sõò nen e bè náa dẹlẹ nyíe boo Bàrì túe naamá nen kyáá bel, boo bée kọ náa tú kpẹa e Bàrì nè kilma ló a Sấáná.

11 Nee bé e kpẹaá kọ́í, kọ: Bàrì beè nèi dùm e bè náá tá, vaá mè dùmi di m a Sấáná.

12 Nen e a íe Sấánáá íe dùm. Nen e bè náa íe Sấáná Bàrì náa íe dùm.

13 M̀ gé émì nuí má boolo e o dẹlẹ̀ì nyíe boo Sấáná Bàrì kọ bé ò nyímai kọ ò íèì dùm e bè náa tá.

14 Agẹ nyíe e e íe boo Bàrì kọlà kọ à ólò dấi mon kilma ló kọ̀láá kà nu e e banìé bá vaá à dú nu e a zọ a bùlà gbaa ló.

15 Kọ̀láá tốó e e banìe nu bá à ólò dấi mon. Tấgíní bé e e nyímà naa vóá, è gboó nyimá kọ à ólò nèi kọ̀láá nu e e banìé bá.

16 Be nen mon a vígà e a sí pọ́lọ́ vaá náa dú íb ní e a é man ú, à é ban vaá Bàrì nè dùm nen e a dì belí vó. Níí kuu áá gbò e pọ́lọ́ e bà sí níì íb ní e a é man ú nì. À íe pọ́lọ́ e a é man ú. Nímm̄ gé kọ́ á bàn Bàrì boo níé.

17 Kọ̀láá kà lọ nu kọlà pọ́lọ́, sõò à íe pọ́lọ́ e bè náa ólò màn ú.

18 È nyímà kọ tọ́ọ̀ kà nvín Bàrì náa ólò kil sḯ ló gè sí pọ́lọ́, boo bée kọ Sấáná Bàrì ólò kùmàe kọ Pọ́lọ́ Nená á gá láá daáe bá ló.

19 È nyímà kọ beele dì nè Bàrì, vaá dénè bàlà boo à di ke lẹ̀ẹ̀là bel Pọ́lọ́ Nená.

20 È nyímà kọ Sấáná Bàrì beè dù vaá nèi tàvẹ̀ nu e a náa kọ é nyimá ló kà kà Bàrì. È di m kà kà Bàrì, bãànà m a Sấáná Jíìzọ̀s Kráìst. Ẹlẹ ní e a dú kà kà Bàrì e, vaá ẹlẹ ní e a dú dùm e bè náá tá é.

21 Pá nà nvín e m vulè, kpoolai ló lọlii ló nu e bè níì kà kà Bàrì nì!

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Jọ́ọ̀n

2 Jọ́ọ̀n 1

1 Kpáí aa bá nda, Nen Kà Nen, maá pá bia e Bàrì beè sà, nè pá a nvín, e m vulè m kà kà belí. Níì áá nda ní e m vulèi é nì, sõò dénè gbò e bà nyímá ló kà kà bel vulènai gé,

2 boo bée kọ kà kà bel tõo m beele vaá à é dií ló dọ̀ dèdè.

3 Bàrì, e a dú bẹẹ Tẹ̀, nè Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú a Sấáná, é naái sàn vaá íéi sàn nyíe ló vaá néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló tení dú ló kà kà bel nè vulà súú dẽe ló.

4 A beè palà ge ẹẹlẹ̀m̄ nyíe ge mòn kọ sìgà bọọ gbò nvín gé kyãà nyoone nvée kà kà bel, dì belí bé e Tẹ̀ beè lẹẹ̀lài naa.

5 Vaá kátogói m̀ gé gboó bàn, e pá bia, kọ á gá belí bé e m gé émí ãa lẹẹ̀là mái, sõò níí nómá lẹẹ̀là e e beè ié lọl kà dàà togóá, e a kọ́ é vùlè ene.

6 Vaá nu e vulà dú kọlà ge kyãa boo lẹẹ̀là Bàrì. Níí ĩẽènè kà lẹẹ̀là e o beè dãi lọlii kà dàà togóá: kọ ó tõonií m vulà.

7 Gbele tổò gbò kẹ̀lẹ̀, e a dú gbò e bà náa zigà kọ Jíìzọ̀s beè mèà dú nen, a zaala bàlà booí. Nen e a dì belí vó dú nen kẹ̀lẹ̀ vaá ẹlẹ ní Nen Ọ́b Kráìst e.

8 Ọẹi dẽe kọ bé ò láá iei kpḗ e a m̀má vaá nu e o ni síi tóm ló náa peèi.

9 Kọ̀láá nen e a ful zelí kúu vaá náa tõo kè kẽ dò bá nu Kráìst, Bàrì á géé m. Kọ̀láá nen e a biia boo dò bá nuí dú kọ Tẹ̀ nè Sấáná gbá dìé ló.

10 Be à íe nen e a dú vaá náa nóomài naa vó, ó gá tuíe nveenií tọ; bãànà gè zààvàé ló, ó gá naanii.

11 Nen e a zaavàé ló zọ́e dổònà a pọ́lọ́ bá tóm.

12 M̀ íe gbele tổò nu gè kọ́ nèi, sõò náa taním̄ ge emí mái. Tãa vó, m̀ íè bùlà ge kãái, naa ní e e é gbá mònà sḗ nè sḗ vaá loá bel. Na tóm, nyíe dénè bẹ̀ì é gboó aa deè ẹẹ.

13 Pá nvín o vígà pá bia e Bàrì beè sà kanàni mon.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Jọ́ọ̀n

3 Jọ́ọ̀n 1

1 Kpáí aa bá nda, Nen Kà Nen, maá nà lé kóò, Gáíọ̀s, e m vule m kà kà belí.

2 Nà lé kóò, m̀ banì kọ dénè nu á leení ló, vaá ó di m válá ló, belí bé e nu lée ló o ból nyíe naa.

3 Nyíem̄ beè palà ge ẹẹ tố́ó e sìgà pá vígà m Kráìst dú vaá kọ́ kpẹa e a kil ló kà kà bel e a dìní m nèm̄, e a kọlà kọ ò gé kyãà nyoone nvée kà kà bel.

4 Tọ́ọ̀ bé e nyíem̄ é kpáá ẹẹ naa èlmà tố́ó e m dấ kọ pá nà nvín gé kyãà nyoone nvée kà kà bel á gé.

5 Nà lé kóò, ò palà ge tú ĩẽènè ból nyíe simá tóm nè pá vígà m Kráìst, bãànà gbò kyáà e a dìvá zẹ̀ẹ̀.

6 Bà élá kè sḭ́ bồòna ló Kráìst vaá kọ́ kpẹa e a kil ló o vulà súú dẽe ló. À é dú lé be ò nveè bá bé e a é náa vaá bà láá tú ba kyẽè kilma sḭ́ m sḭ́ deè e a é ẹẹ̀lẹ̀ nyíe Bàrì.

7 Boo bée kọ boo bée Kráìst ní e ba è dì vaá aa tọ é, vaá bà náa beè zìgà ge tú tọ́ọ̀ nu e gbò e bà náa nyímá ló Bàrì dõo nèva.

8 À gboó dú bíi kọ beele íè ge nvèè bá nè gbò e bà dì belí vó, kọ bé è láá zọ̀va dồònà tóm e bà gé sí nyòòmà kà kà belí.

9 M beè emí kpá má bồòna lóá, sõò Daiọ́tràfìs, e a ólò gbḭ́ gè di sḭ́ dénè nu, náa nvèè togó kè kẽ tọ́ọ̀ nu e e gé kọ́.

10 Boo bée vó, kọ̀láá tố́ó e m ínàí ló, m̀ é buulà dénè nu e a gé náa tẹlẹ bàlà kẽ--íb bé e a gé kpọ́ kyáá bel ló beele vaá lói bàg bàg bel ló naa. Dénè níé náa gbõomáe gé ló. Náa zigà ge tú pá vígà e bà dú nvee tọ, vaá be à mon gbò e bà gbḭ́ ge túva nvee tọ, à kpegva vaá kpóva lọl bồòna ló Kráìst.

11 Nà lé kóò, ó gá nó nu e a dú pọ́lọ́, sõò nó nu e a dú lé. Kọ̀láá nen e a náa lé dú nvín Bàrì. Kọ̀láá nen e a náa pọ́lọ́ gáà nyima ló Bàrì.

12 Dénè nen kọ́ kpẹa lé Damítrìọ̀s. Kà kà bel túe tẹlẹ bàlà kẽ kọ ẹẹ̀ lé nen. Beele kọ́nà gé kpẹa lé e a kilíé ló, vaá ò nyímàì kọ kà kà bel ní e e gé kọ́ é.

13 M̀ íe gbele tồò nu gè emí máni, sõò náa taním̄ gè emí.

14 M̀ íè bùlà ge mònií boo gbala gbala, naa ní e e é gbá mònà sḭ́ nè sḭ́ vaá loá bel.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló á dìní ló. Dénè pá o kóò kanàni mon. Kànà mon bu kà pá bẹẹ̀ kóò e bà di kĩá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Júùd

Júùd 1

1 Kpáí aa bá nda, Júùd, e m gé sí tóm nè Jíìzọ̀s Kráìst vaá duna gé vígà
Jémz, maá gbò e Bàrì beè kolí, e bà dú gbò e Bàrì Tẹ̀ vulè vaá Jíìzọ̀s Kráìst
gé kumà:

2 M̀ gé ban kọ Bàrì á palà ge iéi sàn nyíe ló vaá à néi fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló bọ̀ọ̀vẹ̀, nè ge
kọ á nvèè bá kọ a vulà á palà ge dìí zẹẹ̀.

3 Pá vígà e m vulè, boo tố́ó e a géè palà ge tànim̃ ge emí nu e a kil ló dùùà e
Bàrì nè dénè bẹ̀ì mái, m beè gboó mòn bíi e a dì ge nvèèi kpóó ló kọ ó kpenai
zìgà bel e Bàrì beè nè pá a gbò, e kóló t̃ẽènè tóm e a è nèa beè gbõoma lọ̀l.

4 Boo bée kọ sìgà gbò e bà náa fã Bàrì gṹá bãí zẹẹ̀. Gbòi tab sàn nyíe Bàrì
kììlà vaá belí bé e a néva deè kọ bà á naa kọ̀láá íb pọ́lọ́ e a léémáva. Bà kin
áá kà bẹẹ Dõò nè bẹẹ Tẹ̀ Íe Jíìzọ̀s Kráìst. Tấgíní kpấá dee e mon bel Bàrì
beè kọ́ bẽge bel e a kuúva gbẹẹ́ kẽ.

5 Náa kal ló bée kọ ò nyímàì gbò nu e m é gé kọí, m gbḩ gè kpáá kẽeí nyíe kọ
Dõò Bàrì beè aalá pá Ízràẹ̀l lọl kpá dó Íjèpt, sõò tố́ó e a lée, à gímè sḩ kùbmà
gbò e bà náa dẹlẹ́e nyíe boo.

6 Ni kẽeaí boo gbò nyómá tóm e ba beè fùl zelí ba ke bẹ̀l vaá sãànà bá ló ba
ke tồò. Bàrì tú díí kpọ́gọ́lọ́ e a dì lee bọbmáva gbẹẹ́ m bànà kùkùù gín kḩ e a
sẹlẹ́va sẹẹ̀ gbele Dee Bèèla Bel.

7 Vóá bé e bon Sọ́dàm, nè bon Gọmọ́rà, nè gbò bon e a beè dìgàvá kpàn, beè
di m dùm kuna kúnà naa é, e ba kúnà gã̀ beè gboó bọọ èl boo bé e a bọ́ ló kọ
á dì naa. Bàrì tú sã́ e bè náa é gímí lee kpọmáva té ló naamá gè ãane dénè
nen.

8 Sõò t̃ẽènè áá báá bé e gbò e m gé kọ́í íegi kùùà nu e a túva nvee m kyọ̀à ló
nè ge gbẹ́ tule nè ge òn gbò nyómá tóm Bàrì naana gé é.

9 Bãànà tố́ó e nen togó gbò nyómá tóm Bàrì, e a kọlà Máíkẹ̀l, géè zọ̀ Pọ́lọ́
Nyómá kaná vaá dula boo íí Mózìs, náa beè dò kọ á bẽ́gèèe bel à bè ge
nvèèmàe lẹ́. Tãa vó, a beè kọ́ nèe kọ, “Bàrì á kpọ́ni té ló!”

10 Sõò kọ̀láá nu e bug togó gbòi náa tulà ní e bà kọ́ kyọ́ é, vaá kọ̀láá nu e a
fuuà dọ̀vá nyíe belí gbò nom kọ̀l ní e a peéva é.

11 Tãàgà dìvá ló, boo bée kọ bà láví láb Kéìn. Bà di boo òò kpègè vaá ié lọ̀ nu
belí bé e Bélàm beè naa. Bà bé tule vaá ié kyọ̀à sḩ belí Kọ́rà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

12 Boo tố́ó e o lọlàì gyấá vaá kọ ó bõonai ló dei nu m vulà súú dẽe ló, baala ólò dú dà e a tọ́á ló. Bà ólò tõó kĩé dé gyấá mmá gbàà vaá ố míí lọà dẽe ló. Bà ólò bùlà áá baála gbàà. Bà bélí gín boo e bè náa é láá dọọvẹ boo vaá fọ́ọ́lọ́ gé dalà kyãàmà. Bà bélí té e a è kànè pà sã vaá náa láá sagẹna vaá mumí. Tãa vó, à gboó bùùà aa kẽ vaá ú áá tóm.

13 Ba pọ́lọ́ ẹẹa bàlà kẽ belí fé múú e kpóó ló dínàngọ̀ tóví èèla nu gấ pene. Bà bélí gyấà káála e a viiga sḩ́ dee. Bàrì kpóògè dee ló bànà kùkùù gín e a dì lee sẹẹ̀va.

14 Baala ní e Ínọ̀k, e a dú nvín ní e a égè ọ̀ọ̀lẹ̀ kà tẹ̀ aa ló Ádàm, beè kọ́ nu e a é lẹẹa ló gbẹẹ́ kẽ é, kọ, “Bàrì é beè faalá bóó bóó pá a gbò nyómá tóm e a di káí domá

15 ló gè beemá bel ló dénè nen nè ge bẽgè bel gbò e bà náa nyímá ló Bàrì, boo bée kọ bà sí pọ́lọ́ tóm vaá ló gbóò gấ bel bĩìmà ló Bàrì.”

16 Gbòi gbẹ́á dẽe ge nuumi bel nè ge nè kpẹa, bà kyãa boo ba kpéè ló, bà ló bel e a elva ló vaá di boo nu e bà gbḩ́ gè ié lọl bá nen olòó lèèlàe.

17 Sõò boolo, pá vígà e m vulè, kẽeaí boo nu e gbò e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst lẹẹlà beè kọ́ gbẹẹ́ kẽ nèi.

18 Ba beè kọ, “Tố́ó e a é íná kùbmà nvée tố́ó, gbò e bà é nveemài lẹ́ vaá kyãa boo ba kpéè ló, e bè náa léémá Bàrì, é beè dì.”

19 Baala ní e bà tấa pòòà tẹlẹ̀í zẹẹ̀ e. Bà kyãa m nom kpá ló boo bée kọ Nyómá Káí Bàrì á gévá m.

20 Sõò boolo, pá vígà e m vulè, elai agalai boo bọọ zìgà bel e a palà ge di káí. Nei deè Nyómá Káí kọ á tulèi m bọọ tãàga ló.

21 Tõonii m dùm e a é náa kọ vulà súú dẽe ló Bàrì á gbẹáí boo. Bolii dẽe sḩ́ dùm e bè náa tá, e bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst é néi tení dú ló a sàn nyíe.

22 Sìgà nen e a dìí gbàà íe bàà bàà bùlà e a kil ló èèlè Bàrì. Toi sàn gbò e bà dì naa vó.

23 Sìgà ọ̀và dũgà kil dáà sấ. Tĩgaíva nveenií boo èèlè dùm. Tàn nom kpá ló lẹẹlà bel ló sìgà ọ̀và. Toíva sàn, sõò ọẹi dẽe vaá ò ọ́vii pọ́lọ́ nu e bà gé náa, kọ bé ba pọ́lọ́ dùm náa zilá bầí m.

24 Ka á dì nè ẹlẹ, Bàrì, e a é láá kpènài kọ ó gá dọi, vaá à láá naa kọ kọ̀ bel á gá dìí ló, nè ge kọ ó palà ge õi kaagai boo tố́ó e a é túi bãma kè sḩ́e e a dú dũùnè.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

25 Bàrì, e a bela á gé, e a duulàì tení dú ló bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst, á tú ka, nè bọ́ọ́ bọọ, nè kpóó, nè lẹ̀ẹ̀là bel, belí bé e a beè dì naa lọl tẽ́gíní bé e bàlà booí gáà beè dàà togó, á dìnà gé naa vó kátogóí, vaá tẹlẹ̀ dee e bè náa tá! Á dì naa vó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Kùùà Nu

Kùùà Nu 1

1 Níí gbò nu e Jíìzọ̀s Kráìst beè kùùlà, e a dú gbò nu e a é gé íè ge naaá, vaá Bàrì à nvèèé bá kọ á gé zogè pá a gbò tóm. Jíìzọ̀s beè gboó lẹ̀ẹ̀là a nyómá tóm kọ á naa kọ a nen tóm, Jọ́ọ̀n, á nyimá gbò nuí.

2 Jọ́ọ̀n beè gboó elá nen di tɔ̃̀ò ló dénè nu e ẹlẹ beè mòn. Nu e a émíí kọlà mon bel Bàrì nè kà kà bel e Jíìzọ̀s Kráìst beè tẹlẹ bàlà kẽ.

3 Léé sḟ di ból nen e a bugi bùlà Bàrì e a émíí, vaá léé sḟ à di ból gbò e bà dḟ vaá naa nu e a kọ́! Boo bée kọ tɔ́ó e dénè nuí é nááá a íná ku ló.

4 Kpáí aa bá nda, Jọ́ọ̀n, maá àlàbà kà bɔ̃̀òna ló Kráìst e a di Ésìà: Sàn nyíe nè fẹ́ẹ́ fẹẹ̀ ló e a aa bá Bàrì e a dì, vaá a è dì, vaá à é dú, á zọ̀i tɔ̃̀òà, gbana gé ló ní e a aa bá àlàbà kà nyómá e a di kè sḟ a kpò té méné,

5 nè ní e a aa bá Jíìzọ̀s Kráìst, e a dú nen di tɔ̃̀ò e a bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo vaá dú túá nen e a è kɛ̃̀èà aa ke mà ú. Ẹlẹ ní e a gé lẹẹ̀là bel ló dénè gbò méné e bà gé bẹl bàlà boo é. Ẹlẹ e a vulèi vaá tú a mii aamái lọl bá bẹẹ pọ́lọ́,

6 vaá naa kọ é zọ̀e lẹ̀ẹ̀là bel vaá dú gbò vààla gyọ́ọ e e gé sí tóm nè Bàrì, e a dú a Tẹ̀, á tú ka vaá à lẹ̀ẹ̀là bel dọ̀ dee e bè náa tá! Á dì naa vó.

7 Ẹvii, mè à é baa gbàà bù dee dù. Dẽe dénè nen é moàe, bãànà gbò e ba è tú kɔ́ò tìbmàeá. Dénè gbò e bà di bàlà boo é gboó bãàgàé boo. Vóá bé e a é di naa é! Á dì naa vó.

8 Dõò Bàrì e a dì, vaá a è dì, vaá à é dú, vaá à ié dénè lẹ̀ẹ̀là bel, kọ́, “Nda ní dàlà togó nè ke kùbmà e.”

9 Nda Jọ́ọ̀n, bọọ vígà m Kráìst, e bọ̀ì nè m̀m̀ gé gbá mòn tãàgà vaá gbá di kè kẽ lẹ̀ẹ̀là bel Bàrì, vaá è gé gbá agẹlẹna gé ló ÌÌmà dénè nu, beè di boo ge ló mon bel Bàrì nè ge elá nen di tɔ̃̀ò nè Jíìzọ̀s vaá bà túm̃ tẹlẹ boo kpò e múú bééá tení ló, e a kọlà Pátmọ̀s.

10 Kà lèlà Dee Dõò Bàrì, Nyómá Bàrì beè kọ̀lim̃ vaá m̀ gboó dḟ gbele mon e a silà dúm̃ nvée belí gbele mon kpḟ koò,

11 kọ, “Tú kọ̀láá kà nu e o monì emí m kpá vaá ò lẹẹ̀là má bɔ̃̀òna ló Kráìst e a di àlàbà kà boní: Ẹ́fẹ̀sọ̀s, Smáánà, Páágàmàm, Taiatáírà, Sádès, Feladẹ́lfìà nè Leodesíà.”

12 Nà ge kiia ló kẽ kọ ḿ monìè nen e a géè ló belá nèm̃, m beè gboó mòn àlàbà kà nu ge mùn sḟ sẹlẹ́ boo e bà tú nóò kpé dèmmà,

© 1996 by Biblica, Inc.®.

13 vaá mòn nen e a belí Sááná Nen e a di zẹ̀ẹ̀ gbò nuá. A beè nveà pọ̀b kọ̀là ló e a ínaé boo ká tọ vaá gẹ̀vẹ̀lẹ̀ nóò kpé à pìià teníe ló nu báná nyíe.

14 Togóe nè gyáae beè ẹẹ belí kpá káála, gbồònà ẹ́ẹ́ vo. Súú dẽée beè sẹlẹ dẽe sấ e a gé bẹ́.

15 Ká tọe beè mò belí nóo nóò kpọ́gọ́lọ́ e ba ồòna lú vaá tẹlẹ̀ nóo ló, vaá a mon beè sìlà belí gbele kòvà gbálá múú.

16 A beè sii bá ló àlàbà kà gyấà káála sẹ̀ẹ̀a bá lèe. Ene kà bàà sḭ́ gẹ̀ bé e a tóví beè mìià ààé gấ, vaá sḭ́e beè mo belí nààní e a mò ní e a tõo lọ̀l vaá à lee.

17 Tố́ó e m monìe, m beè gboó tooá dọ̀é ke gbàà belí íí nen. A beè gboó tú a bá lè dẹlẹ́m̄ boo vaá kọ, “Pọ̀ á gá siíni! Nda ní dàlà togó nè ke kùbmà e.

18 Nda ní nen e a di dùm e! M beè ù vaá kátogói m̀ di dùm dọ̀ dèdè. M̀ íè kói ló ú nè kunu kẽ nyómá.

19 “Gboó emí nu e o monì, bii ló ní e a di kátogói nè ní e a é dú gé naaá.

20 Nu ke gũa e a kuu àlàbà kà gyấà káála e o monìm̄ bá lè, nè àlàbà kà nu ge mùn sấ sẹlẹ́ boo e bà tú nóò kpé dèmmàa kọlà vóí: Àlàbà kà gyấà káálaá doga di tồò gbò nyómá tóm e bà gé ku dẽe ló àlàbà kà bồòna lóá, vaá àlàbà kà nu ge mùn sấ sẹlẹ́ booá à doga di tồò àlàbà kà bồòna lóá.

Kùùà Nu 2

1 “Emí má nyómá tóm e a gé ku dẽe ló nà bồòna ló e a di Ẹ́fẹ̀sọ̀s kọ: Nen e a síi bá ló àlàbà kà gyấà káála sẹ̀ẹ̀a bá lèe vaá à gé kyãa gbàà àlàbà kà nu ge mùn sấ sẹlẹ́ boo e bà tú nóo kpé dèmmàa, kọ́:

2 M̀ nyímà dénè nu e o gé náa, o ồònà kyẹ̀ẹ̀lẹ̀ pḭ̃, nè bé e o agẹ̀lẹ̀ ló ĩimà dénè nu naa. M̀ nyímà kọ nóo ólò nè deè gbò pọ́lọ́. O beè dò gbò e bà kpọ́á kyáá bel ló kọ baala gbò e nda beè lẹ̀ẹ̀là, vaá ò mòn kọ bà kpọ́ kyáá bel.

3 Ò ĩìmà vaá mòn tãàgà boo nà bée, vaá lóni náa ọọ.

4 Sõò nu e m íè kìlmàní ló kọlà vóí: Nóo vulènàm̄ belí kà túá bólá.

5 Boo bée vó, kẽea boo bé e o beè dì naa bé ò kalá dọ̀! Ọgá vaá ò gé tõo belí bé e o beè dì naa túá bólá. Be níì vó nì, m̀ é dúní ló gé tú o nu ge mùn sấ sẹlẹ́ boo lọl a dọ̀, áá be kọ ó ọ́gá.

6 Sõò ene kà lé nu e m gbḭ́ mònní ló kọ̀là vóí: Ò ọ́vì nu e pá Nikaláọ̀s gé náa, belí bé e nda ọ́vì naa.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Nen e a íe tố á dấ nu e Nyómá Káí gé kọ́ nè bồòna ló Kráìst! M̀ é nè kpóó nen e a bé èl bá kọ á dé ból e a dú boo té dùm e a di m gba be Bàrì.

8 “Emí má nyómá tóm e a gé ku dẽe ló bồòna ló Kráìst e a di Smáánà kọ: Nen e a dú dàlà togó nè ke kùbmà, e a beè ù vaá à kpáá di dùm, kọ́:

9 Nda nyímà o mòn tãàgà. M̀ nyímà tãa e a dìní dẽe--sõò ọ̀ọ́ pá méné! M̀ nyímà bé e gbò e bà gé kpọ́á kyáá bel ló kọ baala pá Júù vaá ọ̀và níì ẹ̀ẹ́ nì gé lóni pọ́lọ́ bel ló naa. Ọ̀và bồòna ló gbò e a kuu Sétàn!

10 Pọ̀ á gá siíni ló tãàgà e o é gé tení bá. Ẹ̀b, mè Pọ́lọ́ Nyómá é gé tú sìgà bọ̀ì nvee kpọ́gọ́lọ́ naamá ge dòài, vaá ò é túi òb dee monmai tãàgà. Kà bè à dọ bel ú ò élá àgàlà, mè nda é néni dùm naamá o pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá.

11 Nen e a íe tố á dấ nu e Nyómá Káí gé kọ́ nè bồòna ló Kráìst! Nen e a bé èl bá náa é bãna bá tãàgà ní e a égè bàà tóm ú.

12 “Emí má nyómá tóm e a gé ku dẽe ló nà bồòna ló e a di Páágàmàm kọ: Nen e a íe bàà sḭ́ gẹ̀ bé e a tóvíá kọ:

13 M̀ nyímà kĩ e o tõoá, kọ à dú kĩ e Sétàn tõo lẹ̀ẹ̀là bel. Ò bii bá ló nà bée, vaá nóo beè àmà sàn kọ ò ólò dẹlẹ̀em̄ nyíe boo, bãànà tố́ó Ántìpàs e a dú nà nen di tồò e a bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo vaá ba è fẹ́e gbẹ́áí zẹ̀ẹ̀, kĩ e Pọ́lọ́ Nyómá tõoá.

14 Sõò à íè nu e m íè kìlmàní ló: Ò íè gbò e bà síi bá ló dò bá nu Bélàm, e a dú nen e a beè noomà Bélàk kọ á dàgẹ̀ pá Ízràẹ̀l kọ bà á bà nom e ba è vaamá gyọ́ọ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá, vaá kúná gã̀.

15 Vóá bé e o íènà gé gbò e bà síi bá ló dò bá nu pá Nikaláọ̀s naa é.

16 Gboó ọgá! Be níì vó nì, m̀ é dú boo gbala gbala vaá tú kpóó gẹ̀ e a dúm̄ gã́ bemáva.

17 Nen e a íe tố á dấ nu e Nyómá Káí gé kọ́ nè bồòna ló Kráìst! Nen e a bé èl bá, nda é tú gyã́á e a kọla mánà, e a beè dú gè gố sẹlẹá, nèe. M̀ é nenàe gé ẹ́ẹ́ báà dem e bà émí ãa bée boo, vaá áá nen e demá bã́ bá ní e a nyímá bée e a di boo é.

18 “Emí má nyómá tóm e a gé ku dẽe ló nà bồòna ló e a di Taiatáírà kọ: Sã́ánà Bàrì, e súú dẽée sẹlẹ dẽe sã́ e a gé bẹ́, vaá ká tọe à mò belí nóo nóò kpọ́gọ́lọ́ e bà tẹ́lẹ̀ nóo ló, kọ́:

19 M̀ nyímà dénè nu e o gé náa, nè bé e o íè vulà naa, nè bé e o dẹlẹ̀ nyíe boo Bàrì naa, nè bé e o láá sí tóm vaá agẹlẹ ló ÌÌmà nu naa. M̀ nyímà kọ ò gé palà ge sí tóm kátogóí èl kà túá bólá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

20 Sõò nu e m íè kìlmàní ló kọlà vóí: Ò sọ tọ deè nè pá bia e a kọlà Jẹ́zàbẹ̀la, e a kpọ́á kyáá bel ló kọ ẹlẹ nen kọ́ bùlà Bàrì, kọ á noomà vaá gyue pá ńda gyóòlo kọ bà á kuná gã̀ vaá dé nu e ba è vaamá gyọ́ọ nè gbò ńbàlì e bà náàmà bá.

21 M beè nèe tõó kọ á ọgá, sõò náa gbḩ̃ ge aa ló gè kuná gã̀.

22 Ẹ̀b èé, mè m̀ é gé tovíe tẹlẹ boo vái vaá tú gbò e a géè kunáe nè ẹ̀ẹ̀ nvee m gbele agẹ bá kpọ̀ té, áá be bà á ọ́gá ló dénè pọ́lọ́ nu e ba è zọ̀e naaá.

23 M̀ é fẹ́ dénè pá a nvín, vaá dénè nà bõòna ló é gboó nyimá kọ nda ní e m ólò gbḩ̃ nu e nen gé bugi togó boo nè nu e a dìé nyíe tẹlẹ bàlà kẽ é. M̀ é kpẽ̃ nè bu nen di belí bé e a beè sí tóm naa.

24 Sõò kùbmà boolo e o sígàì e o dií Taiatáírà, e bè nóo túì na kà pọ́lọ́ dò bá nuí, vaá ò gáà noi nu e na gbòa kólíe ke kùb e a di ló Sétàn, m̀ kọ́ nè boolo kọ ním nveenài tọ́ọ̀ kà tóm bá--

25 áá gè kọ ó biilii bá ló nu e a dìí bá dọ̀mà tõó e m é dú.

26 Nen e a bé èl bá vaá láá sii bá ló nà tóm inmá kùbmà, m̀ é née kpóó kọ á lẹ̀ẹ̀là bel ló bàlà boo,

27 dì belí bé e nda beè ié kpóó gè lẹ̀ẹ̀mà bel lọl bá nà Tẹ̀ naa. À é tú túm e bà náàmà kpọ́gọ́lọ́ bẹ̀lmàva, vaá legèva belí kpáà bã́.

28 M̀ é nenàe gé gyã́à káála bòm dee.

29 Nen e a íe tṍ á dã́ nu e Nyómá Káí gé kọ́ nè bõòna ló Kráìst!

Kùùà Nu 3

1 “Emí má nyómá tóm e a gé ku dẽe ló nà bõòna ló e a di Sádès kọ: Nen e a íe àlàbà kà nyómá Bàrì nè àlàbà kà gyã́à káálaá kọ́: M̀ nyímà dénè nu e o gé náa. Ò kólà bée ló kọ ò die dùm, sõò ọ̀ọ̀ íí.

2 Ḱẽ̀èà aa boo vaá ò nveè kpóó ló kùbmà nu e a síganí bá, e a ni ínà boo ge ùa, boo bée kọ m̀ monì o tóm kọ náa gbõoma kè sḩ̃ nà Bàrì.

3 Ni kẽea boo nu e o ni nò nè nu e o ni dã̀. Gbàn tṍ ló vaá ò ọ́gá. Be nóo kẽea aa boo, m̀ é dúní ló boo bú ló, belí bé e nen zib ólò bú ló nen naa, vaá nóo é nyímá bãànà tõó e m é dú.

4 Sõò à íè sìgà gbò e bà di Sádès e baala gáà gbo dḩ̃ dẽe ba kọ̀là ló. Na gbò é nveà ẹ́ẹ́ vọ̀b kọ̀là ló vaá zọ̀m̄ gbá tọ kyãà, boo bée kọ bà bọ́ ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 Nen e a bé èl bá é nveà ẹ́ẹ́ vọ̀b kọ̀là lóí, vaá nímm̄ é gyu a bée lọl m kpá dùm. M̀ é dọ́ bàlà kẽ elá nèe kè sḭ́ nà Tẹ̀ nè pá a gbò nyómá tóm.

6 Nen e a íe tố á dấ nu e Nyómá Káí gé kọ́ nè bồòna ló Kráìst!

7 “Emí má nyómá tóm e a gé ku dẽe ló nà bồòna ló e a di Feladẹ́lfìà kọ: Nen Káí, e a kọlà Nen Kà Kà Bel, e ííla Dévìd dìé bá, e a ólò kùùlà nu tọ vaá tọ́ọ̀ nen náa kubna, vaá à kub vaá tọ́ọ̀ nen náa kuulànà, kọ́:

8 M̀ nyímà dénè nu e o gé náa. M̀ nyímà kọ gbálà ńkem kpóó e a dìní ló, sõò o sẹlẹ̀ nà mon bel vaá nóo amà sàn nà bée. Boo bée vó, m̀ kuulà nu tọ sẹlẹ́ní sḭ́, e tọ́ọ̀ nen náa é láá kùb.

9 Ẹ̀b, mè m̀ é tú bồòna ló gbò e a kuu Sétàn, e bà gé kpọ́á kyáá bel ló kọ baala pá Júù sõò ọ̀và níì ẹẹ̀ nì nvèèní kè kẽ, kọ bà á dù gé tọ́ni bá ke gbàà. Dénè ọ̀và é nyímá kọ nda vulèni.

10 Boo bée bé e o agẹ̀lẹ̀ ló ĩìmà vaá sẹlẹ nà mon bel naa, nda é sẹlẹna gé olo boo tố́ó tãàgà e a é dú gé dọ boo dénè bàlà booí vaá dòà gbò nen.

11 M̀ gé dú boo gbala gbala. Bii bá ló nu e a dìní bá, kọ bé tọ́ọ̀ nen náa láá tú o pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá lọlni bá.

12 Nen e a bé èl bá, m̀ é túe naamá bằ e a é dí m tọ káí nà Bàrì, vaá náa é aàna m lee. M̀ é tú bée nà Bàrì emíé ló, vaá m̀ tú bée pọ̀b bon nà Bàrì, e a náámá ãa Jerúsàlẹ̀m, e Bàrì é lẹẹlà lọl káála domá, emíé ló. M̀ é túná gé nà ãa bée emíé ló.

13 Nen e a íe tố, á dấ nu e Nyómá Káí gé kọ́ nè bồòna ló Kráìst!

14 “Emí má nyómá tóm e a gé ku dẽe ló nà bồòna ló e a di Leodesíà kọ: Nen e a kọlà Kà Kà Bel, e a dú kà kà nen di tồò e a bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo, vaá dú kpò kúm dénè nu e Bàrì beè dèm, kọ́:

15 M̀ nyímà dénè nu e o gé náa. M̀ nyímà kọ nóo dú tọ́ọ vaá nóo dú sấ. Tãa níá, o gá è lele bá dú tọ́ọ à bè ò dú sấ!

16 Sõò boo bée kọ ò dú ọ̀ọ̀vẹ̀ ọ̀ọ̀vẹ̀, vaá nóo aa deè dú tọ́ọ à bè ge dú sấá, m̀ é túmíni lọa gấ!

17 Ò kọ́ nè o ló kọ, ‘M̀m̀ nen méné! M gbo gyọ́ sẹlẹ kẽ, vaá tọ́ọ̀ nu náa bĩinámm̄.’Sõò nóo nyímà kọ ọ̀ọ̀ nen dèèga zẹ̀ẹ̀ e sàn diní dẽe! Ọ̀ọ̀ nen tãa, e o kyãamà kóló kè tḗ vaá dẽéni à gimí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

18 Boo bée vó, m̀ gé duulàni bá deè tố kọ ó dúm̄ ló gé zalí nóò kpé e ba è ɔ̀ɔ̀na lú kọ bé ò bã méné. Dù gé zalina gé ẹ́ẹ́ nu ge nvèà e o é gɔ̃má o kóló kè tḗ e a dú kẹ́ẹ́á. Zalina gé nóo e o é gbóá boo dẽéni, kọ bé ò mon nu.

19 M̀ ólò kọ́ bel vaá nè kpò̩ té kò̩láá gbò e m vulè. Boo bée vó, bẹ̀à sã́ vaá ò ọ́ga ló o pọ́lọ́.

20 Ẹb, mè m̀ éla nu tọ e m gé kon bá ló. Be à íe nen e a dã́m̄ mon vaá kùùlà nu tọ, m̀ é bã́é ló tọ vaá zò̩e deá nu, vaá ẹlẹ zọ nda deá nu.

21 Nen e a bé èl bá, m̀ é née kpóó kọ á ĩìm̄ tḗ kpàn boo nà kpò té lẹ̀ẹ̀là bel, dì belí bé e nda beè bé èl bá vaá ĩì tḗ kpàn nà Tẹ̀ boo a kpò té lẹ̀ẹ̀là bel naa.

22 Nen e a íe tố, á dã́ nu e Nyómá Káí gé kọ́ nè bɔ̀ɔ̀na ló Kráìst!”

Kùùà Nu 4

1 Tố́ó e níí ni tění, m beè gboó ẹ̀b vaá mòn ene kà nu tọ e a di sèèla m káála. M beè dã́ ĩẽ̀ènè kà mon e a beè sìlà belí koò vaá ló bel nèm̄ túá bólá, e a kọ́ nèm̄ kọ, “Dú gbàn deè kĩí, mè ḿ zógèni nu e a é gé íè ge naaá tố́ó e níí ni tění.”

2 Nyómá Bàrì beè gbẹá boo áá tómá kò̩lim̄, vaá m̀ gboó mòn ene kà kpò té méné e a di káála, e ene nen di ĩì tḗ boo.

3 Sḭ́ nen e a di ĩì tḗ boo kpò téá beè mò vaá sẹlẹ dẽe ene íb dem e ki di ló, e a kọlà jáspà, nè ene íb mii mii dem e ki di ló, e a kọlà kanílìàn. Gùnùgù, e a sẹlẹ dẽe ene íb dem e a ólò dú bṹú bṹú, e a kò̩là ẹ́màràld, beè pììà tení ló kpò té ménéá.

4 Tub nè tění kà dõòna kà kpò té méné, e tub nè tění kà pá kàbáàlì di ĩì tḗ boo, beè kpẽá beeá ló kpò té ménéá. Ba beè nvèà ẹ́ẹ́ nu, vaá tú pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá e bà demmà nóò kpé uá ból.

5 Éném dee, nè kòvà kpã́, nè kòvà náa káála beè dọọ aa ló kpò té ménéá. Àlàbà dũ sã́ géè bẹ́ lèlà sḭ́ kpò té ménéá, vaá níá àlàbà kà nyómá Bàrìa.

6 Nu e a bélí pene ẹà sḭ́, e a mo belí ẹ́ẹ́ múú, beè dìnà gé lèlà sḭ́ kpò té ménéá. Tění kà nu e a di dùm, e dẽe ḿmavá sḭ́ nè nvée, beè di èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ kpò té ménéá vaá kpẽá beeá ló.

7 Ńtúá kà beè belí kpẹẹ̀, ní e a égè bàà kà à belí dom láo, ní e a égè taà kà beè ié sḭ́ e a bélí sḭ́ nen, ní e a égè tění kà à belí gò e a di boo pẹẹ̀.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

8 Ténìva kà nu e a di dùmi beè ié ọ̀ọ̀lẹ̀ ọ̀ọ̀lẹ̀ kà pó, vaá dẽe beè m̀mavá ló bằvá kè pó. Kọ̀láá tố́ó, bílá dee nè ẹ́ẹ́ èlà, bà dì e bà gé ọ́lí kọ: Káí, Káí, Káí, ní e Dõò Bàrì e a íe dénè lẹ̀ẹ̀là bel dì e, Bàrì e a beè dì, vaá à dì, vaá à é dú.

9 Kọ̀láá tố́ó e ténì kà nu e a di dùmi gé ọ́lí sọ́l vaá tú lèèlà nè ka nè ố̀à zaa má nen e a di ḟì tḗ boo kpò té ménéí, e a dú nen e a dì dùm leeí,

10 tub nè ténì kà pá kàbáàlìa géè gboó tooá dọ kè gbàà nen e a dì ḟì tḗ boo kpò té ménéí, vaá gboó kumina gé sḟ kẽ nè ẽẽènè není, e a dú nen e a di dùm leeí. Ba beè lọ̀àgì ba pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá ból sẹ̀lẹ́ lèlà sḟ kpò té ménéá, vaá kọ,

11 “Lèèlà nè ka nè kpóó bọ́ni ló, e beéle Dõò nè beéle Bàrì! Boo bée kọ olo ní e o beè dèm dénè nu é, vaá o bùlà ní e o beè dèmmàva vaá naa kọ bà á dì e.”

Kùùà Nu 5

1 M̀ monì kpá e ba è emí nu sḟ nè nvée vaá ulí, e a di bá lè nen e a di ḟì tḗ boo kpò té ménéá. Ba è tú àlàbà kà kpḟi siimá kpáá.

2 M beè gboó mòn ene kà zivè kḗé nyómá tóm Bàrì, e a tú gbele agẹ mon vèèmà kọ, “Mée ní e a bọ́ ló, e a é láá kaalá kpḟi lọl ló kpáí vaá ẹ̀ẹ̀là e?”

3 Sõò tọ́ọ̀ nen e a láá ẹ̀ẹ̀là kpáá vaá ẹ̀b dẽe náa beè di káála, à bè boo bàlà boo, à bè m kunu kẽ nyómá.

4 M beè gboó palà ge tò, boo bée kọ náa è dú gè mòn tọ́ọ̀ nen e a láá bọ́ ló gè ẹ̀ẹ̀là kpáá, à bè ge ẹ̀b dẽe.

5 Ene kà pá kàbáàlìa beè gboó kọ́ nèm̄ kọ, “Ó gá tò. Ẹ̀b mè Kpẹẹ̀ e a aa gã Júdà, e a dúná gé nen lẹ̀ẹ̀là bel e a aa mana mana Dévìd, beè bé èl bá, vaá ẹlẹ́ é láá kaalá àlàbà kà kpḟiá lọl ló kpáá vaá à ẹ̀ẹ̀là.”

6 M beè gboó mòn ene kà Nvín Naanà Ból, e a bélí bé e ba è kèlie ene tóm, e a di élá èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ kpò té ménéá, vaá ténì kà nu e a di dùma nè pá kàbáàlìa beè kpẽá beeáé ló. Àlàbà kà koò nè àlàbà kà súú dẽe beè dìé ból, e a náámá àlàbà kà nyómá Bàrì e a lẹẹ̀là tẹlẹ́ dénè bàlà booá.

7 Nvín Naanà Bólá beè sì gé tú kpáá lọl bá lè nen e a di ḟì tḗ boo kpò té ménéá.

8 Tố́ó e a ni náa vó lọ̀l, ténì kà nu e a di dùma nè tub nè ténì kà pá kàbáàlìa beè gboó kumí sḟ kẽ nè Nvín Naanà Bólá. Bu ọ̀và beè faalá gòmà nè bṹ e bà demmà nóò kpé e ínsẹ̀ns, e a náámá tãàga ló gbò nvín Bàrì, beè mmá m.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Vaá bà géè ọlí ãa sọ́l, kọ: “Olo bọ́ ló ge tú kpá e bà úlíá vaá kaalá kpḩi lọl ló.
Boo bée kọ ba beè kèlni, vaá ò tú o mii zalmá gbò e bà aa dénè kpá dó bàlà
boo má Bàrì-- gbò e bà aa kele kele gã, e bà ólò ló kele kele dém bel, vaá ié
kele kele mèà.

10 Ò túva naamá gbò e bà é zọ́ni lẹ̀ẹ̀là bel, vaá vaalá gyọ́ọ nè bẹẹ Bàrì, vaá bà
é lẹẹlà bel boo bàlà boo.”

11 M beè kpáá ẹ̀b, vaá m̀ gboó dḩ mon gbele tõò gbò nyómá tóm Bàrì, e nen
náa é láá bugi! Ba beè elá beeá ló kpò té ménéá, nè ténì kà nu e a di dùma,
nè pá kàbáàlìa,

12 vaá tú agẹ mon ọlmá sọ́l kọ: “Nvín Naanà Ból e ba è kèl bọ́ ló gè ié kpóó,
nè gyọ́, nè nyìmà nu, nè kói, nè ka, nè dũùnè, nè lèèlà!”

13 M̀ gboó dḩ mon dénè nu e ba è dèm e a di káála, nè boo bàlà boo, nè m
kunu kẽ nyómá, nè m pene. Kọ̀láá nu e a dìva gé m beè dì e bà gé ọ́lí kọ:
“Lèèlà, nè ka, nè dũùnè, nè kpóó, á dì nè nen e a di ḩì tḩ boo kpò té méné,
vaá à di nè Nvín Naanà Ból, lọl náa tá tẹlẹ náa tá!”

14 Ténì kà nu e a di dùma beè gboó aalá tẹlẹ dẽe kọ, “Á dì naa vó!” Pá
kàbáàlìa à gboó kumi sḩ kẽ vaá nè ka.

Kùùà Nu 6

1 M̀ monì tốó e Nvín Naanà Bólá káálá túá kà gbàà àlàbà kà kpḩiá, vaá m̀ dḩ
mon ene kà zẹ̀ẹ̀ ténì kà nu e a di dùma, e a koolà mon e a silà belí náa káála,
vaá kọ, “Dù!”

2 M beè ẹ̀b, vaá gboó mòn ene kà ẹ́ẹ́ nom tee. Bò díìla beè di bá nen e a di
boo nomí, vaá ba è nèe pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá. A beè gboó bã boo nomá dọ̀ma dẹi,
dì belí nen bé èl bá e a é gé bé èl bá.

3 Nvín Naanà Bólá káálá ní e a égè bàà kà kpḩiá, vaá m̀ gboó dḩ mon ní e a
égè bàà kà nu e a di dùma, e a kọ́, “Dù!”

4 Dõòna kà nom tee, e a dú mii mii, beè gboó dù. Ba beè nè kpóó nen e a dìé
boo kọ á tẹlẹ̀ kana boo bàlà boo, naa ní e gbò nen é béá fẹá. Ba beè tú gbele
beg kpóó gẹ̀ nvèèé bá.

5 Nvín Naanà Bólá káálá ní e a égè taa kà kpḩiá, vaá m̀ gboó dḩ mon ní e a
égè taa kà nu e a di dùma, e a kọ́, “Dù!” M beè ẹ̀b, vaá gboó mòn ene kà bila
nom tee. Nu ge dòmà bé e nu nyèè naa beè di bá nen e a dìé boo.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 M beè dấ nu e a belí mon e a silà aa èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ ténì kà nu e a di dùma vaá kọ, “Kpègè tóm dee á tá ló ɗẽ̀ènè do ọ̀lọ́s, vaá kpègè tóm dee á tá ló kóló taa do kpá kyàlà, sõò ó gá kyọ̀ sḭ́ nóo nè míí!”

7 Nvín Naanà Bólá beè kaalá ní e a égè ténì kà kpḭ́iá, vaá m̀ gboó dấ mon ní e a égè ténì kà nu e a di dùma, e a kọ́, “Dù!”

8 M beè ẹ̀b, vaá gboó mon ene kà nyene nyene ló nom tee. Nen e a dìé boo beè kọ̀là Ú, vaá Kunu Kẽ Nyómá beè di ḭ́ie tḗ nvée. Ba beè tú gấ bug nen e a di bàlà boo dõòmà ténì gbò vaá tú ene gbò nvèèvá bá kọ bà á tú gẹ̀ bé, nè kíi, nè kom, nè nom kọ̀l fẹ̀máva.

9 Nvín Naanà Bólá beè kaalá ní e a égè vòò kà kpḭ́iá, vaá m̀ gboó ẹ̀b ke gbani vààla gyọ́ọ̀ vaá mòn ból nyíe gbò e ba è fẹ́ boo bée mon bel Bàrì nè boo bée ge kọ bà kọ́ kpẹ̀a Bàrì zaali.

10 Bà koolà kpấ kọ, “Beéle Tẹ̀ Ḭ́e, e o tõo káí vaá dú kà kà! Kà mó tố́ó ní e o é béélá bel ló pá bàlà boo vaá bḭ̃náva beéle mii bá é?”

11 Ba beè tú ẹ́ẹ́ vọ̀b kọ̀là ló nè bu ọ̀và, vaá kọ́ nèva kọ bà á elá gbálà ńkem tố́ó, dọ̀ tố́ó e gấ bug pá ba vígà e bà gé síná gé tóm nè Bàrì, e bà é fẹ́na gé belí bé e ba è naa baála, ni égá.

12 M̀ monì tố́ó e Nvín Naanà Bólá beè kaalá ní e a égè ọ̀ọ̀lẹ̀ kà kpḭ́iá, vaá kunu kẽ à gboó zugà m bá kpóó. Nàànì beè gboó bilá belí bila tùlù, vaá dénè dẽe ḗ beè gboó kúm mii.

13 Gyấà káála beè kàlà dọ kẽ belí feg bẽ̀è e a kalà tố́ó e gbele bá kpóó fọ́ọ́lọ́ ulàé ló.

14 Káála úlá tà belí kpá e bà úlí, vaá dénè gù nè boo kpò e múú bééá téní ló beè zùgà aa dọ̀.

15 Gbò méné bàlà boo, nè gbò pọ̀b nen, nè gbò tule bé, nè gbò e a bã méné, nè gbò e kpóó di ló, nè gbò e bà di kè bá gyóòlo, nè gbò e bà di pọ́ì, beè gboó gũá m kóló dem nè gbàà dem e a di boo gù.

16 Bà olòó kọ́ nè gù nè dem kọ, “Dọ̀í boo vaá gối lọl kè dẽe nen e a di ḭ́ì tḗ boo kpò té lẹ̀ẹ̀la belí, vaá ò gốnái gé lọl bá sṹg Nvín Naana Ból!

17 Boo bée kọ ba gbele dee sṹg a lée, vaá mée é láá elmá é?”

Kùùà Nu 7

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Tốó e níí ni tění, m beè gboó mòn tění kà nyómá tóm Bàrì e a élá těnìva gá bàlà boo vaá sii fọ́ọ́lọ́ e a aa těnìva sḭ́ bàlà boo kọ á gá ula ló té, à bè boo kunu kẽ, à bè boo pene.

2 M beè mòn dõòna kà nyómá tóm Bàrì e a fáálá kpḭ́i Bàrì e a di dùm vaá aa bálá sḭ́ kḭ̃ e nàànì ólò baa àà dù. A beè koolà kpḭ́ kolí těnìva kà nyómá tóm Bàrì e Bàrì beè nè kpóó kọ bà á kyọ̀ kunu kẽ nè peneá.

3 A beè kọ́ nèva kọ, “Ó gá kyọi kunu kẽ, à bè pene, à bè té, dọ̀ tốó e e é nveè kpḭ́i boo gbọ̀ sḭ́ gbò e a gé sí tóm nè bẹẹ Bàrì lọ̀l.”

4 Ba beè gboó kọ́ nèm̄ kọ gḭ́ bug gbò e bà nveè kpḭ́i Bàrì boo gbọ̀ sḭ́ beè toolá òb nè aatáá tub bóó (144,000), vaá ba è aa dénè tḭ́ gã e a di Ízràẹ̀l:

5 Tub nè òb bóó (12,000) nen e a aa gã Júdà, tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Rúbẹ̀n tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Gàd

6 tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Ásà tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Náftàlì tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Manásà

7 tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Sémìọ̀n tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Lívàì tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Ísàkà

8 tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Zẹ́bùlọ̀n tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Jósẹ̀f tub nè òb bóó (12,000) e a aa gã Bẹ́njàmìn.

9 Tốó e níí ni tění, m beè gboó mòn gbele gḭ́ bug nen e tọ́ọ̀ nen náa é láá bugi! Gbò e bà aa dénè kpá dó bàlà boo, vaá bà aa kele kele gã, e bà meà kele kele, vaá ló kele kele dém bel, beè di élá kè sḭ́ kpò té ménéá nè kè sḭ́ Nvín Naanà Bólá. Ba beè nvèà ẹ́ẹ́ vọ̀b kọ̀là ló vaá la gyoo beè dìvá bá.

10 Ba beè agẹlẹ mon vulí kọ: “Dùùà dú bá beéle Bàrì, e a di ḭ́ì tḭ́ boo kpò té méné, nè bá Nvín Naanà Ból!”

11 Dénè gbò nyómá tóm Bàrì beè elá beeá ló kpò té ménéá nè pá kàbáàlìa nè tění kà nu e a di dùma. Ba beè kumí sḭ́ kẽ kè sḭ́ kpò té ménéá vaá nè ka Bàrì,

12 kọ: “Á dì naa vó! Lèèlà, dṹùnè, nyìmà nu, ốà zaa, ka, kpóó nè kói á dì nè bẹẹ Bàrì aa náa tá tẹlẹ̀ náa tá! Á dì naa vó!”

13 Ene nen pá kàbáàlìa beè gboó bḭ̃ináḿ kọ, “Níí mó gbò e bà nveà ẹ́ẹ́ vọ̀b kọ̀là lói é, vaá ãà ní e bà aà dù e?”

14 Nda à aalá nèe kọ, “Nda níḿ nyímà, e tẹ́ẹ̀, sõò olo nyímà.” À gboó kọ́ nèm̄ kọ, “Níá gbò e ba ni ful zelí bá gbele kpóó ló tãàgà. Ba beè tú mii Nvín Naanà Ból logmá ba vọ̀b kọ̀là ló ẹẹlẹ̀.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Vó ní e a náa kọ bà á di kè sḯ kpò té méné Bàrì e bà gé tú bílá dee nè ẹ́ẹ́ èlà simá tóm nèe gbẹá m a tọ káí é. Nen e a di ḯì tḗ boo kpò té ménéá é sẹlẹ́va sḯ boo.

16 Kói náa é tánavá ló, vaá òòva náa é káná kpáá. Gbei náa é tááva, vaá lóva naa é kpá sḗ.

17 Boo bée kọ Nvín Naanà Ból, e a di èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ kpò té ménéá, é kúva dẽe ló belí gbò naanà ból, vaá à é túlèva simá ló múú e a é néva dùm. Bàrì é fãanà dénè gḯi tó lọlvá dẽe.”

Kùùà Nu 8

1 Tố́ó e Nvín Naanà Bólá beè kaalá ní e a égè àlàbà kà kpḯiá, káála beè gboó ọb m nu e a é láá toolá tub nè òb kà mínìt.

2 M beè gboó mòn àlàbà kà nyómá tóm Bàrì, e bà ólò di élaé kè sḯá, e bà néva àlàbà kà koò.

3 Dõòna kà nyómá tóm Bàrì, e nu ge mùn ínsẹ̀ns m e bà demmà nóò kpé beè dìé bá, beè dù gé elá ló gbani vààla gyọ́ọ́á. Ba beè nèe gbele tồò ínsẹ̀ns kọ á tú sẹ̀ẹ̀mà tãàga ló dénè gbò nvín Bàrì vaá vaamá gyọ́ọ́ gbẹá boo gbani vààla gyọ́ọ́ e bà demmà nóò kpé, e a di lèlà sḯ kpò té ménéá.

4 Kéi e a aa ló ínsẹ̀ns e a di bá nyómá tóm e a di kè sḯ Bàrìa beè zọ̀ tãàga ló gbò nvín Bàrì luu kil gbàn deè.

5 Nyómá tómá beè tú sḗ e a aa boo gbani vààla gyọ́ọ́á nvee m nu ge mùn ínsẹ̀ns m̃á vaá gboó toví tẹlẹ boo bàlà boo. Kòvà náa káála, nè kòvà kpḗ, nè éném dee, nè zùgà kunu kẽ beè gboó dì.

6 Àlàbà kà nyómá tóm Bàrì e àlàbà kà koò dìvá báá beè gboó kpènà ló gè uuli ba koò.

7 Túá kà nyómá tóm Bàrì beè uuli a koò vaá à gboó dú gè toví pìià mii, nè báa báà múú, nè sḗ eela boo bàlà boo. Kunu kẽ, nè té, nè víl beè dồòà taa ke tồò vaá sḗ à taa ene ke tồò lọl ló.

8 Ní e a égè bàà kà nyómá tóm Bàrì beè uuli a koò vaá à gboó dú gè toví nu e a bélí gbele gù e sḗ gé bẹ́ ló tẹlẹ pene. Pene beè gboó dồòà taa tồò vaá ene tồò e a di ló à gboó kìià dú mii,

9 dénè nu e a di dùm e a di pene beè dồòà taa tồò vaá ene tồò e a di ló à ú tà, dénè mìàló beè dồòànà gé taa tồò vaá ene tồò à kyọ̀ànà gé aa ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

10 Ní e a égè taa kà nyómá tóm Bàrì beè uuli a koò vaá gbele kà gyấà káála e a bẹ́ belí dũ sấ à gboó fiiá aa sḭ́ káála dọ. Gyấà káálaá beè tú pene tọ́ọ́ múú dồòmà taa tồò vaá dọ boo ene tồò e a di ló nè boo múú gè ồ e a gbálá aa m kunu kẽ.

11 (Béé gyấà káálaá kọlà “Non.”) A beè kììlà múú e ẹlẹ́ dọ́ booí naamá non, vaá naa ní e a gboó fẹ́ gbele tồò nen, boo tố́ó e bà ố.

12 Ní e a égè ténì kà nyómá tóm Bàrì beè uuli a koò. Nàànì, nè ḗ, nè gyấà káála beè gboó dồòàgì taa tồò, vaá ene tồò e a diga ló à gboó kyọ̀à vaá kuu gín, naa ní e be bà tú ẹ́ẹ́ èlà nè bílá dee dồòmàgì taa ke tồò, ẹ́ẹ́ dee náa è mo ló ene ke tồò e a di gbàà.

13 M beè ẹ̀b, vaá m̀ gboó dấ mon gò e a gé pẹ́ẹ́ tení kà gbàn deè vaá vúlí kpấ kọ, “Tãàgà! Tãàgà! É tãàgà e a é dọ́ boo gbò e a di bàlà boo, boo tố́ó e taàa kà nyómá tóm Bàrì e a sígáí é uuli baála koò!”

Kùùà Nu 9

1 Ní e a égè vòò kà nyómá tóm Bàrì beè uuli a koò vaá m̀ gboó mòn gyấà káála e a beè aa sḭ́ káála dọ̀, vaá bà gboó tú ííla kè tḗ bàlì nèe.

2 Gyấà káálaá kuulà bànàa vaá kéi e a belí kéi e a luu aa ló gbele bẹẹ sấ à gboó tùmà aa m. Kéiá beè bọ́ọ́ kpo vaá kọ̀l sḭ́ dee, naa ní e dénè kẽ bílá.

3 Ńgùlù bèè beè pẹẹgi aa gbàà kéiá vaá mmá boo bàlà boo. Ba beè nèva íb kpóó e pèèlè ólò ié.

4 Ba beè kọ́ nèva kọ bà á gá nvèè kom ló víl, à bè té, à bè nu e ba è fò. Áá gbò e kpḭ́i Bàrì á gévá boo gbọ̀ sḭ́ ní e bà á nvèè kom ló é.

5 Ba beè kọ́ nè gbò ńgùlù bèèa kọ bà á gá fẹ́ gbòi. Tãa vó, bà á tú vòò ḗ bomàva bàg. Gbồònà bé e nu ólò zọ̀ nen e pèèlè ḭ́i naa, ní e nu zọ nen e gbò ńgùlù bèèi bómà bàg naa é.

6 Gbò nen é gbḭ́mà dẽe ú m gbò deeá vaá bà náa é mon. Bà é kólmà bá ú vaá à téáva.

7 Gbò ńgùlù bèèa beè mèà belí gbò nom tee e bà é gé simá sḭ́ bé. Nu e a bélí pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá e bà demmà nóò kpé beè dìvá ból, vaá sḭ́va beè mèà belí sḭ́ nen.

8 Gyáa e a dìvá togó beè belí gyáa e a di togó pá bia, vaá dáava à belí dáa kpẹẹ̀.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Kpá e a kọ́lva nu báná nyíe beè mèà bélí báà kpọ́gọ́lọ́ e gbò e a di sḭ́ bé ólò
kọ̀lmà nu báná nyíeva. Pãà e a dìvá ló beè kòvà bélí mon gbele tõò faà bé e
nom tee gé ọ́ví vaá kònà kil dẽe bé.

10 Bà íe dṹ nè nu e bà ḭ́ímá nen belí pèèlè, vaá m dṹva ní e kpóó ge nvèèmà
kom ló nen m vòò ḗ dì e.

11 Nyómá tóm e a di togó gbò e a di kè tḗ bàlìa ní méné e a gé bẹ̀lva é. A bée
kọ̀là Abádòn m dém bel Híbrù, vaá à kọ̀là Apọ́lìọ̀n m dém bel Gríìk, (e a gè
tàb kọ̀là “Nen e a Kyọ Sḭ́”).

12 Túá kpãa tãàgà a tá. Bàà kpãa tãàgà di dí deè e a gé dú.

13 Ní e a égè ọ̀ọ̀lẹ̀ kà nyómá tóm Bàrì beè uuli a koò vaá m̀ gboó dḗ mon e a
silà aa ló ténìva kà koò e a di ból gbani vààla gyọ́ọ̀ e bà demmà nóò kpé, e a
di kè sḭ́ Bàrìa.

14 Moná beè kọ́ nè ní e a égè ọ̀ọ̀lẹ̀ kà nyómá tóm Bàrì e koò dìé báá kọ,
“Taalá ténì kà gbò nyómá tóm e ba è bọ́ví gbẹ́ẹ́ gbele pene Ufrétìza!”

15 Ba beè gboó taalá ténìva kà gbò nyómá tómá. Boo bée kọ ba è sẹ̀lẹ́va
nyòòmà kà lèlà bá tṓóá, nè kà lèlà bá deeá, nè kà lèlà bá ḗá, nè kà lèlà bá
gbááá, kọ bé bà tú gḗ bug nen e a di bàlà boo dõòmà taa gbò vaá fẹ́ ene gbò
lọ̀l ló.

16 Ba beè kòl bée gḗ bug gbò bé e bà fáálá nom tee nèm̄: Ba è toolá taa bóó
nè bàà tub nè òb bóó tóm bóó (200,000,000).

17 Tṓó e dẽém̄ kuuà vaá m̀ mòn gbò nom teeá nè gbò e bà dìvá boo, kpá ló
báà kpọ́gọ́lọ́ e a úuavá nu báná nyíe beè sẹ̀lẹ̀ dẽe belí sḗ, vaá belí kpá ló kpẽ
nè kpá ló sìvè. Togó gbò nom teeá beè mèà belí togó kpẹ̀ẹ̀, vaá bà géè kpè
sḗ, nè kéi, nè bẹ̀à sḗ dem, lọa gḗva.

18 Taàa kà dònò kpọ̀ té, e a náámá sḗ, nè kéi, nè bẹ̀à sḗ dem, e a aa gḗ nom
teeí beè tú dénè nen e a di bàlà boo dõòmà taa gbò vaá fẹ́ ene gbò lọ̀l ló.

19 Kpóó e gbò nom teeá íe dìvá gḗ nè dṹ. Dṹva beè belí naanà e togó di men,
vaá ba è gboó tú dṹa nvèèmà kom ló nen.

20 Gbò nen e a sígá, e taàa kà dònò nuí náa beè fẹ́va, náa beè gboó ọ̀gá aa ló
nu e ba è tú ba bá naamá. Bà náa beè aa ló gè tãaga ló zọ à bè ge kumí sḭ́ kẽ
nè gbò ńbàlì e bà dèmmà nóò kpé, ẹ́ẹ́ kpé, kele kele íb kpọ́gọ́lọ́, kpò dem, nè
kélè té, e a dú gbò nu e bà náa é láá mòn nu, à bè ge dḗ nu, à bè ge kyãà.

21 Bà náa ọ́gáná gé aa ló gè fẹ́ nen, nè ge bó biè nè tḗa, nè ge kuná gḗ, nè ge
zìb nu.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Kùùà Nu 10

1 M beè mòn dõòna kà zivè kḗé nyómá tóm Bàrì e a gé aa káála dù. Bù dee
beè kọ̀lie vaá gùnùgù à pìià teníé ló togó. Sḗe beè mò belí nàànì vaá pálàa
kpóó tọe à belí gbọ sḗ.

2 Ene kà ńdígílí kpá e ba è ulí, e a ẹẹà, beè dìé bá. A beè tú a kpóó tọ bá lè
sẹlẹ́ boo pene vaá à tú a kpóó tọ bá kìe sẹlẹ́ boo kpò.

3 À gboó kòòlà kpḗ kól belí mon kpẹẹ̀ e a sívè mon. À koolà kpḗ kólá vaá
àlàbà tóm dọ̀ náa káálaá à gboó sẹlẹ mon.

4 M beè gbẹá kà lèlà tṓó e gbò náa káálaá sẹlẹ moná vaá gbḗ gè emí nu e bà
kọ́. Sõò mon e a aa káála beè gboó kọ́ nèm̄ kọ, “Tú nu e àlàbà mon náa
káálaá kọ́ gbẹẹ́ ke gỹa. Ó gá emí!”

5 Nyómá tóm Bàrì e m beè mòn, e tọ́e di boo pene nè boo kpòa, beè gboó
dàlà bá lèe nè gbàn deè

6 vaá tú bée Bàrì e a dì dùm dọ̀ dèdè zilmá zíl. A beè tú bée Bàrì e a beè naa
káála, nè kunu kẽ, nè pene, nè dénè nu e a dìvá m̄í zilmá zíl, kọ “Pèè tṓó á
géná!

7 Sõò tṓó e ní e a égè àlàbà kà nyómá tóm Bàrì é uuli a koò ní e kà kà bel e a
gṹá ló gbò nen kilma ló Bàrì é gboó dọ bàlà kẽ belí bé e a beè kọ́ nè gbò kọ́
bùlà Bàrì e bà géè sí tóm nèe naa é.”

8 Mon e m beè dằ e a aa káálaá beè kpáá ló bel nèm̄, kọ, “Sì gé tú kpá e ba è
ulí, e a ẹẹà, e a di bá nyómá tóm Bàrì e ene kpóó tọe di boo pene vaá ene
kpóó tọe à di boo kpòa.”

9 M beè sí ló nyómá tóm Bàrìa kọ á nèm̄ ńdígílí kpá e ba è ulíá. À gboó kọ́
nèm̄ kọ, “Tù, vaá ò tági sọ̀ọ̀là mèn. À é kpéní gḗ belí nóo záá zóó, sõò à é
dúni non gbàà.”

10 M beè gboó tú ńdígílí kpáá lọl bá nyómá tóm Bàrìa vaá tagi sọ̀ọ̀là mèn. A
beè kpèm̄ gḗ belí nóo záá zóó, sõò a beè dúm̄ non gbàà.

11 Ba beè gboó kọ́ nèm̄ kọ, “Ò é íe ge kpáá kọ́ bùlà Bàrì e a kil ló gbele tồò
kpá dó, nè gbò e bà meà kele kele, gbò e a ló kele kele dém bel, nè gbò
méné e bà gé bẹl.”

Kùùà Nu 11

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 Ba beè gboó nèm̄ té ge dòmà nu, e a bélí gbốí, vaá bà gboó kọ́ nèm̄ kọ, “Aa
boo gé dò tọ káí Bàrì nè gbani vààla gyọ́ọ e a di m, vaá ò bugi gấ bug gbò e
bà tõo m tãaga ló Bàrì.

2 Sõò ó gá dò gbò àn e a soagi lóá, boo bée kọ a è dú ge tú kĩé nè gbò e bè
níì pá Júù nì, vaá bà é zag tọ boo Pọ̀b Bon Káíá m bàà tub nè bàà ḗ.

3 M̀ é nè kpóó pálàa kà nà nen di tồò kọ bà á kọ́ bùlà Bàrì m taa bóó nè taa
tub (1,260) dee. Bà é nveà kọ̀là ló nyèm.”

4 Pálàa není ní pálàa kà té ọ́lìv nè pálàa kà nu ge mùn sấ sẹ̀lẹ́ boo e a di élá
kè sḭ́ Tẹ́ Íe bàlà boo é.

5 Be à íe nen e a gbḭ́ ge nvèèva kom ló, sấ é bẹ́ ààvá gấ vaá taa ba gbò ọ́vá
lọl kẽ. Níá bá e kọ̀láá nen e a gbḭ́ ge nvèèva kom ló é úmá é.

6 Pálàa není íe kpóó ge kùb kọ boo á gá dọọ m gấ bug dee e baala gé kọ́ bùlà
Bàrìi. Bà íena gé kpóó ló dénè múú, ge kììlàva naamá mii. Bà íe kpóó, kọ̀láá
tốó e a léémáva, ge tú kele kele íb ból dònò kpọ̀ té tẹ̀lẹ boo bàlà boo.

7 Tốó e ba ni vee kpẹa e ba è domá lọ̀l, nom e a aa kè tḗ bàlìa é gboó béva. À
é béva èl bá vaá fẹ́va,

8 vaá ba íí é gbana boo èèlè e a di zẹ̀ẹ̀ tọ gbele pọ̀b bon, e dì tồò boná m
nyómá náa kọ bà á kolíe Sọ́dàm nè Íjèpt. À duna gé kà lèlà bá bon e ba è fẹ́
ba Dõò gbẹáá.

9 Gbò e bà aa dénè kpá dó nè gã, e bà ló kele kele dém bel vaá ié kele kele
mèà, é tú taa dee nè báà sḭ́ ẹ̀bmà ba íí, vaá bà náa é zigà kọ tọ́ọ̀ nen á lìva.

10 Gbò e bà di boo bàlà boo é ố kààgà kọ pálàa není ú. Bà é dé zààvà vaá
lẹ̀ẹ̀là dồò nu má ene, lọl ló íb kpọ̀ té e pálàa nen kọ́ bùlà Bàrìi géè nè gbò e bà
di boo bàlà boo.

11 Sõò tốó e taa dee nè báà sḭ́í ni tění, séi dùm e a aa bá Bàrì beè gboó bằvá
m, naa ní e bà gboó aa boo elá èla. Gbele agẹ bá pọ̀ beè gboó sii kọ̀láá gbò e
bà monva.

12 Pálàa není beè gboó dấ gbele agẹ mon kól e a aa káála vaá kọ́ nèva kọ,
“Duí kĩí!” Ba gbò ọ́b beè dì e bà gé ẹbva boo tóó e bù dee gé dalàva kilma
káála.

13 Gbele bá kpóó zùgà kunu kẽ e a tú pọ̀b boná dồòmà òb ke tồò, vaá kõoná
ene ke tồò lọl ló, beè gboó naaá kà lèlà tốóá. Zùgà kunu kẽá beè fẹ́ òb nè
àlàbà bóó nè òb tub (7,000) nen. Pọ̀ beè palà ge sii gbò e bà sígá dùm, vaá
naa ní e bà tú ka nè Bàrì e a di káála.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 Ní e a égè bàà kpãa tãàgà a tá sḯ, sõò a lée tố́ó e ní e a égè taa kpãa tãàgà é gé dù!

15 Ní e a égè àlàbà kà nyómá tóm Bàrìa beè uuli a koò, vaá gbele gbele agẹ mon beè gboó silà m káála, kọ: “Beéle Dõò nè Méné e a beè Sà ní e a gé lẹẹlà bel ló bàlà boo kátogóí é, vaá à é bẹl dọ̀ dèdè!”

16 Tub nè ténì kà pá kàbáàlì e bà di ḯì tḗ boo ba kpò té méné e a di lèlà sḯ Bàrìa beè gboó kumí sḯ kẽ vaá nvèè ka ló Bàrì,

17 kọ: “Dõò Bàrì, e o íè dénè lẹẹ̀là bel, Bàrì e o dì vaá o beè dì! È ố̀àni zaa ló gè kọ ò tú o gbele dṹùnè kpóó nvea bá vaá dàlà togó bẹ̀l!

18 Gbò e bà náa nyímáni ló beè pằ m sṹg, sõò à lée tố́ó e olo é gé bằ sṹg. A lée tố́ó e o é gé beelá bel ló gbò e ba è ù. A lée tố́ó e o é gé nè kpḗ pá o gbò tóm, gbò kọ́ bùlà Bàrì nè pá o gbò e bà sííá pọ̀ ló o bée, ńkem nè ńpọ̀b. A lée tố́ó ge kyọ̀ sḯ gbò e bà gé kyọ̀ bàlà booí!”

19 Ba beè gboó kùùlà tọ káí Bàrì e a di káála, vaá a beè gboó dú ge mòn Kpó Zíl Gbaa Ló e a di m tọ káíá. Énném dee, kòvà kpḗ, kòvà náa káála, zùgà kunu kẽ, nè gbele báa báà múú beè dì.

Kùùà Nu 12

1 Gbele dooà ló nu beè gboó sila sḯ káála. Ene kà pá bia e a tú nàànì kọla ló vaá tú ká tọe dẹlẹ boo ḗ beè sìlà! Pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá, e òb nè bàà kà gyḗà káála di ló, beè dìé togó.

2 Nvín beè dìé gbàà, vaá à géè gboó tó gbẹa bá zọ̀ nè tãàgà e a íe ló ge nùm nvíná.

3 Dõòna kà dooà ló nu beè sila sḯ káála. Ene kà gbele kà mii mii nom e a bélí ba, e a kọlà drágọ̀n, e àlàbà kà togó dìé men vaá òb kà koò à dìé ból, beè sìlà. Pẹ̀gẹ̀lẹ̀ méné beè di boo bu kà a togó.

4 A beè tú dénè gyḗà káála dõòmà taa tõò vaá tú dṹe kõòmà ene tõò uú kẽ. A beè gboó elá sḯ tọ pá biaá, kọ bé à sọọlàè mèn nvín e pá biaá é gé màna.

5 Nvín e pá biaá man beè dú pá gbálà, e a dú nen e a é tú agẹ bá bẹ̀lmà dénè kpá dó bàlà boo. Ba beè gboó naa a nvíná naa zẹ́b lọl kḯé tãamà ló Bàrì nè ló a kpò té méné.

6 Pá biaá beè teà tãanè boo kpáá bàlà ól, kḯ e Bàrì beè kpoogè dee ló sẹ̀ẹ̀e kọ á tú taa bóó nè taa tub (1,260) dee tõòma bọ̀gọ̀, vaá bà olòó nèe gyḗá.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

7 Bé gím beè gboó dọ káála. Máíkẹ̀l nè pá a gbò nyómá tóm beè bé drágọ̀na, boo tố́ó e ẹlẹ noona gé pá ńlẹ gbò nyómá tóm bemá bà Máíkẹ̀l.

8 Sõò bà Máíkẹ̀l beè èl bá drágọ̀na nè pá a gbò, naa ní e bà náa monna ke tồò ge tõo káála.

9 Ba beè gboó tãa bá gbele drágọ̀ni lọl káála tẹlẹ kẽ. Ẹlẹ ní nómá naanà, e bà kólíe Pọ́lọ́ Nyómá nè Sétàn, e a kẹlẹ dénè bàlà boo é. Ba beè tãa bá ẹlẹ nè dénè pá a gbò nyómá tóm lọl káála uulá kẽ.

10 M beè gboó dấ mon e ba gbẹ́á káála kòòlà kọ, “Kátogóí, Bàrì a dómà a dùùà, a kpóó, nè a lẹ̀ẹ̀là bel, nè kói e a di bá Méné e a beè Sa! Boo bée kọ bà a tấa bá nen e a ólò ló bel ló pá bẹẹ gbò vígà tẹlẹ kẽ. À géè tú bílá dee nè ẹ́ẹ́ èlà lomáva bel ló nè Bàrì.

11 Ba beè èlie bá tení dú ló mii Nvín Naanà Ból nè kpẹa kà kà bel e bà ló, vaá bà náa nyááná gấ tố́ó e ú zọ́va nyòònà.

12 Boo bée vó, káála á ố kààgà, vaá dénè gbò e bà di káála á ố kààgà! Sõò tãàgà bấ ló kunu kẽ, vaá tãàgà a bã ló pene, boo bée kọ Pọ́lọ́ Nyómá nyímá kọ gbálà ńkem tố́ó e a sígàè neèe, vaá à gboó faalá gbele sũg domavá ló!”

13 Tố́ó e drágọ̀na mon kọ bà a tấànìèe bá tẹlẹ̀e bàlà boo, a beè gboó dàlà togó kpenè pá bia e a beè màn nvín pá gbálàa.

14 Ba beè gboó tú pálàa kà pó e a dú ló gbele gò nvee ló pá biaá vaá kọ á tú póá pẹẹmá tãama kĩ e a ólò tõo boo kpáá bàlà ólá, e a dú kĩ e naanàa náa é moníe. À é tú taa gbáá nè báà sĩ́ tồòma bọ̀gọ̀ vaá bà olòó nèe gyấá gbẹá kĩé.

15 Naanàa beè gboó gbọ̀ pene múú lọa gấe nyòòmà pá biaá vaá kọ múúá á túe.

16 Sõò kunu kẽ beè nvèè bá nè pá biaá. Kunu kẽ beè ãànà gấ vaá sọ̀ọ̀là mèn múú e a aa gấ drágọ̀na.

17 Sũg beè gboó palà ge bầ drágọ̀na nyòòmà pá biaá, naa ní e a aà gé bé dénè na gbò pá a nvín e a sígáá, e a náámá dénè gbò e bà gban tố́ ló lẹ̀ẹ̀là Bàrì vaá kọ́ kpẹa kọ baala diè neè Jíìzọ̀s.

18 Drágọ̀na beè gboó elá gấ peneá.

Kùùà Nu 13

1 M beè gboó mòn nom kọ̀l e a gé buuà aa peneá. A beè ié òb kà koò nè àlàbà kà togó. Pẹ̀gẹ̀lẹ̀ méné beè di boo bu kà a koò, vaá bée e a gbẹ́ Bàrì à ẽá boo bu kà a togó.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

2 Nomá beè mèà belí nyà vaá ká tọe à belí ká tọ kpẽéné. Gẽe beè bélí gẽ kpẹẹ̀. Drágọ̀na beè tú a kpóó, nè a kpò té méné, nè a gbele kói ge lẹ̀ẹ̀mà bel tú nè nomá.

3 À bélí bé e kom e a gá è láá fẹ́ nomá beè bẽ̀ ló ene kà a togó vaá à tà. Nomí beè dú dũ̀ùnè ló dénè bàlà boo, naa ní e bà gboó kõòà nyoonée nvée.

4 Gbò nen beè kumí sḭ́ kẽ nè drágọ̀na kọ ẹlẹ ní e a beè tú a lẹ̀ẹ̀là bel nè nomá é. Ba beè kumina gé sḭ́ kẽ nè nomá, vaá kọ, “Mée é láá belí nomí é, vaá mée é láá dọ̀é sḭ́ é?”

5 Deè beè nèà nomá kọ á põómi vaá gbẹ́ Bàrì, nè ge kọ á ié kói ge lẹ̀ẹ̀mà bel m bàà tub nè bàà ẽ́.

6 A beè gboó dàlà togó gbẹ́ Bàrì, gbẹ́ a bée, gbẹ́ kĩ e Bàrì tõo, nè dénè gbò e bà tõo káála.

7 Deè beè nèàe kọ á bé gbò nvín Bàrì vaá èlva bá, vaá ba è nèe kpóó kọ á lẹ̀ẹ̀là bel ló dénè gã, dénè kpá dó, gbò e bà ló kele kele dém bel, nè gbò e bà íe kele kele mèà.

8 Vaá dénè nen e a di bàlà boo é kúmí sḭ́ kẽ nèe, daalá lọl ló gbò e, bé bàlà boo gá dalà togó, ba è tú ba bée emí m kpá dùm e a di bá Nvín Naanà Ból e ba è fẹ̀a.

9 Nen e a íe tṍ á dã̀!

10 Nen e a kuu kọ bà é síi dẽe bé é síía dẽe bé; nen e a kuu kọ à é ú bá gẹ̀ bé é íè ge ú bá gẹ̀ bé. Níí náa kọ gbò nvín Bàrì á mòn kọ bà élàè agàlàe vaá ĩimàè dénè nu.

11 M beè gboó mòn dõòna kà nom kọ̀l e a buuà aa m kunu kẽ. A beè ié bàà kà koò e a meà belí koò dṍóna, vaá a beè ló bel belí drágọ̀n.

12 A beè tú dénè kpóó e túá kà nom kọ̀la íe simá tóm gbẹ́áé kè sḭ́. A beè sii bàlà booí nè dénè nen e a di m kọ bà á kumí sḭ́ kẽ nè túá kà nomá, e kom beè bã̀é ló vaá à tàa.

13 Ní e a égè bàà kà nomí beè sigági gbele gbele tóm dũ̀ùnè, vaá naa kọ bãànà sã́ á bẹ́ aa gbàn deè dọ kunu kẽ, vaá gbò nen à mònmà dẽe.

14 A beè tú gbò tóm dũ̀ùnè e deè neàe kọ á sí gbẹ́á kè sḭ́ túá kà nomá kẹ̀ẹ̀mà gbò e bà di boo bàlà boo. A beè kẹlẹ́va kọ bà á dèm nu e a é bélí na kà nom kọ̀l e gẹ̀ bé beè kùe vaá à kpáá di dùma, naamá gè nvèèmàe ka ló.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Deè beè nèà ní e a égè bàà kà nomí kọ á nvèè séi gbàà nu e ba è dèm kọ á belí túá kà nomá, naa ní e a láá ló bel vaá fẹ́ dénè gbò e bà náa zigà ge kumí sḭ́ kẽ nèe.

16 Nomá beè sii dénè nen, ńkem nè ńpọ̀b, méné nè kpàlà, gyóòlo nè nen e a di pọ́ì, kọ bà á tú kpḭ́i nveea kú bá lèva à bè boo gbọ̀ sḭ́va.

17 Tọ́ọ̀ nen e kpḭ́ií á géé ló náa é láá zalí nu à bè ge oo nu. Kpḭ́iá é dú bée nom kọ̀la à bè bug nu e a doga di tõò béeá.

18 Nuí bḭ́íná nyìmà nu. Nen e a íe tàvẹ̀ nu á bugi gã́ bug bé e bug nu e nomí íeí tóólá, boo bée kọ bug nuí doga di tõò bée nen. A gã́ bug tóólá bóó nè òb nè taa tub nè ọ̀ọ̀lẹ̀ (666).

Kùùà Nu 14

1 M beè ẹ̀b, vaá m̀ gboó mòn Nvín Naanà Ból e a di élá boo gù Záíọ̀n, e òb nè aatáá tub bóó (144,000) nen e ńlẹ bée nè bée a Tẹ ẽavá boo gbọ̀ sḭ́ dìé ló.

2 M beè gboó dã́ mon e a silà aa káála vaá kòvà belí gbele gbálá múú, belí gbele agẹ mon náa káála. A beè sìlànà gé belí mon gòmà e a dú bá gbò e bà ólò kpá gòmà.

3 Òb nè aatáá tub bóó není beè elá kè sḭ́ kpò té méné Bàrì, nè kè sḭ́ ténì kà nu e a di dùma, nè kè sḭ́ pá kàbáàlìa, vaá ọlí ãa sọ́l. Áá òb nè aatáá tub bóó není, e Bàrì beè aalá lọl bàlà booí, ní e ba è láá nó sọ́lá é.

4 Níí gbò e ba è tú ba ló sẹlẹ káí vaá bà gáà si ló pá bia tọ́ọ̀ dee. Baala ní e bà ólò biia nvée Nvín Naanà Bólá kọ̀láá kĩ e a má sḭ́ é. Bàrì beè aaláva lọl gbàà bàlà boo, vaá bà di nè Bàrì nè Nvín Naanà Ból belí túá ból súú e nen váámá gyọ́ọ nè Bàrì.

5 Bà náa gbḭ́ kyáá bel mònvá gã́. Tọ́ọ̀ kà lọ̀ nu á gévá bá.

6 M beè gboó mònnà gé dõòna kà nyómá tóm Bàrì e a pẹ́ẹ tení kà gbàn deè, vaá faalá Lé Kpẹa e a di lee, e a é gé vee nè dénè nen e a di bàlà boo, e a dú gbò e bà íe kele kele mèà, vaá aa kele kele gã, vaá ló kele kele dém bel, vaá dú kele kele kpá dó.

7 A beè kòòlà kpã́ kọ, “Siiai pọ̀ ló Bàrì vaá ò neíe ka, boo bée kọ tõó e a é gé beelá bel a lée. Kumii sḭ́ kẽ neíe, mè ẹlẹ ní e a beè naa káála, nè kunu kẽ, nè pene, nè múú ge ỏ̀ e a gbálá aa m kunu kẽ é.”

8 Dõòna kà nyómá tóm Bàrì beè dú nvée ńtúá kàa vaá kọ, “Gbele Bábìlọ̀n a úu sḭ́ kẽ! A úu sḭ́ kẽ! A beè tú a kùnà kúnà, e a dómà sṹg Bàrì, tene dẽe dénè bàlà boo belí míí!”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 Ní e a égè taa kà nyómá tóm Bàrì beè dú nvée pálàa kà ńna kàa, vaá kòòlà
kpấ kọ, “Kọ̀láá nen e a kúmí sḭ́ kẽ nè nom kọ̀la nè a belaá vaá tú a kpḭ́i nveea
boo gbọ̀ sḭ́ à bè kú báe

10 é ố míí sũg e a dú bá Bàrì, e Bàrì beè tú dénè kói gbẹ́ẹ́ ló vaá tố m a gbag
sũg! Bàrì é túe sẹ̀lẹ́ kè sḭ́ pá a gbò nyómá tóm e a di káí nè kè sḭ́ Nvín Naanà
Bólá, vaá tú sấ e a gé bẹ́ nè sấ dem kpọ̀máe té ló.

11 Kéi e a dú ló sấ e Bàrì é kpọ̀máva té lóá é luu dọ̀ dèdè, vaá gbò e bà kúmí
sḭ́ kẽ nè nom kọ̀la nè a belaá, nè kọ̀láá nen e kpḭ́i e a zógè bée nom kọ̀la di ló,
náa é íe bò séi tọ́ọ̀ tóm, bílá dee à bè ẹ́ẹ́ èlà.”

12 Níí náa kọ gbò nvín Bàrì, e a dú gbò e bà gé gban tố ló lẹ̀ẹ̀là Bàrì vaá dẹ̀lẹ
nyíe boo Jíìzọ̀s, á mòn kọ bà ĩimàè dénè nu.

13 M beè gboó dấ mon e a aa káála kọ, “Emí níí: Léé sḭ́ di ból gbò e bà ú gbẹ̀á
m Dõò lọl kátogói ààmà!” Nyómá Káí à aalá kọ, “Bà palà ge ié léé sḭ́! Bà é bó
séi aa bá tãàgà e bà géè mòn, boo bée kọ tóm e bà géè sì biiàvá nvée.”

14 M beè ẹ̀b vaá m̀ gboó mòn ẹ́ẹ́ bù dee, e ene nen “e a bélí sấáná nen” beè
di ḭ́ì tḗ boo. Pẹ̀gẹ̀lẹ̀ bé èl bá e bà demmà nóò kpé beè dìé ból, vaá kọ́vẹ́ gẹ̀ e
a tóví à dìé bá.

15 Dõòna kà nyómá tóm Bàrì beè aa tọ káí dù gé kòòlà kpấ vaá kọ́ nè nen e a
di ḭ́ì tḗ boo bù deeá kọ, “Niinà o kọ́vẹ́ gẹ̀a kọlmá nu e a ni léevè, boo bée kọ
tố́ó gè kọlí nu a lée. Bàlà boo a léevè vaá lee gè kọlí!”

16 Nen e a di ḭ́ì tḗ boo bù deeá beè gboó tú a kọ́vẹ́ gẹ̀ bằma bàlà boo vaá kọlí.

17 M beè mòn dõòna kà nyómá tóm Bàrì e a aa tọ káí e a di káála dù, vaá ẹlẹ
beè iena gé kọ́vẹ́ gẹ̀ e a tóví e a dìé bá.

18 Dõòna kà nyómá tóm Bàrì, e ẹlẹ gé lẹẹ̀là bel ló sấ, beè gboó aa ló gbani
vààla gyọ́ọ̀ dù. A beè kòòlà kpấ vaá kọ́ nè nyómá tóm Bàrì e kọ́vẹ́ gẹ̀ e a tóví
dìé báá kọ, “Nììnà o kọ́vẹ́ gẹ̀ vaá ò ful kọ̀láá kà gũ e a di boo té e ba è fó bàlà
boo, boo bée kọ bà a ẹ́ẹ́!”

19 Nyómá tóm Bàrìa beè gboó tú a kọ́vẹ́ gẹ̀ nvee boo bàlà boo, vaá fùlgì gbò
gũ e a è mumí ból e a é dú gè bii míí lọl gbàà. Ba beè gboó toví dénè gbò ból
téá tẹlẹ m gbele bànà e Bàrì é tõo vaá tú gbele sũg e a dìé gbàà zàgmà.

20 Nvée bon ní e ba è elá zàg gbò ból téá é, vaá mii e a ọ́ví aa m bànàa é láá
iná kè gấ nom tee, vaá begè dẽe bé e a ọ́ví naa é láá tồò begè sḭ́ ténì bóó
(1,600) kélè ól.

Kùùà Nu 15

© 1996 by Biblica, Inc.®.

1 M beè gboó mòn dõòna kà dooà ló nu sḯ káála. A dú nu e a bọọ vaá dú dṹùnè. Àlàbà kà nyómá tóm Bàrì beè faalá àlàbà kà kpọ̀ té, e a dú kùbmà kùbmà nvée kpọ̀ té Bàrì, boo bée kọ na gbò kpọ̀ téí ní e a é ḿmè sṹg e a di gbàà Bàrì e.

2 M beè gboó mòn nu e a bélí pene ẹà sḯ, e pìià sấ nè ẹẹ̀. M beè mònnà gé gbò e ba è bé nom kọ̀la nè a belaá nè nen e bug nu doga dì tồò a béeá èl bá. Ba beè di élá kpàn pene ẹà sḯá, vaá gòmà e Bàrì beè nèva beè dìvá bá

3 e bà géè ọ́lí sọ́l Mózìs, e a dú nen tóm Bàrì, nè sọ́l Nvín Naanà Ból, kọ: “Ẹ̀b bé e o bá tóm bọọ vaá dú dṹùnè naa, e Dõò Bàrì e o íè dénè lẹẹ̀là bel, à! Ẹ̀b bé e o èèlè lelà vaá dú kà kà naa, e Méné bàlà boo, à!

4 Mée ní e bè náa é sííáni pọ̀ ló vaá nvèè ka ló o bée, e Dõò, e? Áá olo ní e o di káí é. Dénè gbò nen é dú gé kumí sḯ kẽ nèni, boo bée kọ dénè nen mon kọ ò lelà.”

5 Níí tění àà vaá m̀ gboó mòn nu tọ àn káí e bà kuulà seele ló Tọ Kàn Káí e a di káála.

6 Àlàbà kà nyómá tóm e àlàbà kà kpọ̀ té di báá beè gboó aa àn káíá dọ bàlà kẽ. Ba beè nveà ẹẹ́ nu e a õoà vaá mò. Gẹ̀vẹ̀lẹ̀ nóò kpé beè pìiàgì tenívá ló nu báná nyíe.

7 Ene kà gbàà ténìva kà nu e a di dùma beè gboó tú àlàbà kà bṹ, e bà tú nóo kpé dèmmà, nvee bá àlàbà kà nyómá tóm Bàrìa. Bàrì, e a di dùm dọ dèdè, beè tú a sṹg mmegi m gbò bṹa.

8 Dṹùnè Bàrì nè a kpóó beè tú kéi mme zivè kà àn káíá, vaá tọ́ọ̀ nen náa è láá bã àna dọ tố́ó e àlàbà kà kpọ̀ té e àlàbà kà nyómá tóm Bàrì fáálái íná kùbmà.

Kùùà Nu 16

1 M beè gboó dấ mon e bà élá àn káíá kòòlà vaá kọ́ nè àlàbà kà nyómá tóm Bàrìa kọ, “Aalii gé tui sṹg Bàrì e a di m àlàbà kà bṹa eelai boo bàlà boo!”

2 Túá kà nyómá tóm Bàrìa beè gboó tú ní e a di m ńlẹ bṹ eela boo bàlà boo, vaá gẹẹ kom nè kele kele ból pọ́lọ́ kom à gboó dọ ló gbò e kpḯi nom kọ̀la dìvá ló, e ba è kumí sḯ kẽ nè a belaá.

3 Ní e a égè bàà kà nyómá tóm Bàrìa beè tú ní e a di m ńlẹ bṹ eela boo pene, vaá múú à gboó kìià dú mii vaá belí mii íí nen. Kọ̀láá kà di dùm nu e a di pene beè gboó ù.

4 Ní e a égè taa kà nyómá tóm Bàrìa beè tú ní e a di m ńlẹ bṹ èèla boo pene tọ́ọ̀ múú nè boo múú ge ồ e a gbálá aa kunu kẽ, vaá bà gboó kìià dú mii.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

5 M beè gboó dấ mon nyómá tóm Bàrì e a gé ku dẽe ló kọ̀láá kà múú, e a kọ́:
“Olo Nen Káí, e o dì vaá o beè dì, bé e o béèlà bel ló gbòi naa lelà!

6 Boo bée kọ ba è èèlà mii pá o gbò, nè mii gbò kọ́ bùlà Bàrì, e a dú nu e a
man kọ ó nèva mii kọ bà á ố naamá múú. À bọ́va ló!”

7 M beè gboó dấ mon e a silà aa ló gbani vààla gyọ́ọ, kọ: “O bèèla bel lelà vaá
dú kà kà, e Dõò Bàrì e o íè dénè lẹ̀ẹ̀là bel!”

8 Ní e a égè ténì kà nyómá tóm Bàrìa beè tú ní e a di m ńlẹ bỹ èèla boo nààní,
vaá deè à gboó nèà kọ nààní á tú sấ taamá nen.

9 A beè palà ge bẹ̀à sấ vaá taa gbò nen, naa ní e bà on Bàrì, e a lẹẹ̀là bel ló
gbò kpọ̀ téí, sõò bà náa ọgá ló ba pọ́lọ́ vaá nèe ka kọ à dú dỹùnè.

10 Ní e a égè vòò kà nyómá tóm Bàrìa beè tú ní e a di m ńlẹ bỹ èèla boo kpò
té méné e nom kọ̀la di ĩì tế booá. Gín beè gboó kọ̀l zivè kà bon méné nom
kọ̀la. Gbò nen beè gboó tagi démva gbẹá bá mòn tãàgà.

11 Ba beè di boo bée nyaa ló e a dìvá ló nè boo bée kom e a dìvá kpá ló, vaá
òn Bàrì e a di káála, sõò bà náa ọ́gá ló ba pọ́lọ́.

12 Ní e a égè ọ̀ọ̀lẹ̀ kà nyómá tóm Bàrìa beè tú ní e a di m ńlẹ bỹ èèla boo
gbele pene tọ́ọ múú, e a kọ̀là Ufrétìz. Múú beè kãa tá peneá, kọ bé gbò méné
e bà é aa kĩ e nààní ólò bàà àà íe èèlè e bà é ténì boo.

13 M beè gboó mòn taa kà nyómá e bè náa õoà, e bà meà belí kálá. Ba beè
aa gấ drágọ̀na nè gấ nom kọ̀la nè gấ nen e a kpọ́ kyáá kọ ẹlẹ nen kọ́ bùlà
Bàrìa.

14 Gbò nyómáí ní e a dú gbò nyómá zọ e bà gé sigági tóm dỹùnè e. Ọ̀và ní e
bà gé bãgagi ló dénè gbò méné e a gé bẹl bàlà boo, vaá gbḭ́ gè bõonèva ló
nyòòmà bé gím e a é béá gbele Dee e Bàrì e a íe dénè lẹ̀ẹ̀là bel beè sẹlẹ é.

15 “Ẹ̀b èé, mè m̀ gé dú belí nen zib! Léé sḭ́ di ból nen e a tõo zìle, vaá tú a nu
ge nvèà sẹ̀ẹ̀a ló, naa ní e bè náa é kyãamà kóló kè tế dọ dẹi vaá ié sḭ́ kẹ́ẹ!”

16 Taàa kà nyómáí beè gboó bõonè ló gbò ménéá ene ke tồò e bà kólíe
Amagẹ́dọ̀n m dém bel Híbrù.

17 Ní e a égè àlàbà kà nyómá tóm Bàrìa beè tú ní e a di m ńlẹ bỹ èèla gbàà
fọ́ọ́lọ́, vaá gbele mon kpấ à gboó sìlà aa boo kpò té méné e a di àn káíá, vaá
kọ, “A lée!”

18 Énném dee, nè mon mon bel, nè kòvà náa káála, nè gbele zùgà kunu kẽ,
beè gboó dì. Íb na kà zùgà kunu kẽí gáà beè lẹ̀ẹ̀a tọ́ọ̀ tóm, domá tấgíní tốó e

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Bàrì beè dèm nen tẹlẹ bàlà booí. Níí bḗe èl boo dénè bé e kunu kẽ ólò zùgà naa!

19 Pọ̀b boná beè bàgà taa tồò, vaá dénè pọ̀b bon e a di bàlà boo à uu sḿ kẽ. Náa beè tá nyíe Bàrì ge kpọ́ té ló Gbele Bábìlọ̀n. Bàrì beè tú gbag e míí a kpóó ló sṹg di m dũ̃é gã́ kọ á ɔ́ lọl m.

20 Dénè boo kpò e múú bééá teni ló nè dénè gù beè fùlà dọ̀.

21 Gbele báa báà múú, e a nyèè belí kpò dem, beè fiiági aa káála dọ boo gbò nen. Ba beè gboó òn Bàrì boo bée báà múú e Bàrì kpọ́máva té lóí, boo bée kọ a beè dú kpọ̀ té e a dono.

Kùùà Nu 17

1 Ene kà gbàà àlàbà kà nyómá tóm Bàrì e àlàbà kà bũ̃ beè dìvá báá beè dù gé kọ́ nèm̃ kọ, “Dù, mè ḿ zógèni bá e bà é kpọmá té ló gbele pá bia kyãa ól e a di ḭ̃ì tḗ boo gbele tồò peneá.

2 Gbò méné e a gé bẹl bàlà boo beè kunáe. A beè tú a kùnà kúnà tene dẽe pá bàlà boo belí míí.”

3 Nyómá Bàrì beè kọ̀lim̃, vaá nyómá tóm Bàrìa à gboó dàlàm̃ tãàmà boo kpáá bàlà ól. M beè gboó mòn ene kà pá bia e a di ḭ̃ì tḗ boo nom kọ̀l e kpá lóe kúm mii. Bée e a gbẹ́ Bàrì beè di ḿmá ló nom kọ̀la, vaá nomá beè ié àlàbà kà togó nè òb kà koò.

4 Pá biaá beè nvèà kọ̀là ló e a dú mii mii nè do do, vaá a beè kẹ̀ẹ̀gà zẹ́gẹ́ e bà tú nóò kpé nè dem e ki di ló nè ból lọ́ọ̀ naamá. Báe beè di ló ene kà gbag e bà demmà nóò kpé, e dénè kẹ́ẹ̀ nè bèm e a dú ló a kúnà gã̀ beè di m.

5 Ba beè tú bée e tọ́ọ̀ nen náa nyímá nu e a kọlà emíé boo gbọ̀ sḿ, kọ: Gbele Bábìlọ̀n, e a dú kà dénè gbò kùnà kúnà nè dénè nu kẹ́ẹ̀ e a di boo bàlà boo.

6 M beè gboó mòn pá biaí e mii gbò nvín Bàrì nè mii gbò e ba è fẹ́ boo bée kọ bà di nvée Jíìzọ̀s ni ténié dẽe. A beè palà ge bọọm̃ ló tố́ó e m monìe.

7 Sõò nyómá tóm Bàrìa beè gboó bḭ̃ináḿ kọ, “Éé kọ́ á bọọní ló é? Nda é kọ́ nu e tọ́ọ̀ nen náa nyímá e a kil ló pá biaí nèni, vaá m̀ kọ́ná gé ní e a kil ló nom kọ̀l e a íe àlàbà kà togó nè òb kà koò, e pá biaí di ḭ̃ì tḗ booí, nèi.

8 Nom e o monìa beè di dùm, sõò kátogóí á géná. À é gé aa kè tḗ bàlìa dù, vaá à é aà gé dọ bá kyọ̀à sḿ. Gbò e a di bàlà boo, e bà náa beè emí ba bée m kpá dùm lọl dàlà togó bàlà boo, é mon nomá vaá à palà ge bọọvá ló, boo bée kọ a beè zẹ́ẹ̀ di dùm, sõò á géná dùm kátogóí, vaá à é kpáá dù.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

9 “Níí bĩíná nyìmà nu nè tàvẹ̀ nu. Àlàbà kà togóá élá dọ̀ àlàbà kà gù e pá biaí di ĩì tẽ́ boo, vaá bà elana gé dọ̀ àlàbà kà méné.

10 Vòò kà ménéí a dọ, ene ọ̀và gé bẹbẹl, sõò ńna ọ̀vàa gáà dọ bàlà kẽ. Tṍó e ẹlẹ é dú, à é íè ge tú gbálà ńkpulu dẽe tṍó bẹ̀lmà.

11 Nom e a beè zẹẹ́ di dùm vaá á génáá égè aatáá kà méné. Ẹlẹ e a égè aatáá kà ménéí é dú ene nen e a aa gbàà àlàbà kà ménéá, vaá ẹlẹ é aà gé dọ bá kyọà sĩ́.

12 “Òb kà koò e o monìa élá dọ̀ òb kà méné e bà gáà nèva kpóó kọ baala á bẹ̀l, sõò bà é beè nèva kpóó kọ bà á zọ̀ nom kọ̀la vaá tú ẽ̃ẽènè kà ávà bẹ̀lmà.

13 Dénè ọ̀và é íe ẽ̃ẽènè kà bùlà, vaá gboó bõonè kpóó nè kói e ba è nèva kọ bà á bẹ̀lmàa lọa bá, vaá nè nom kọ̀la.

14 Nom kọ̀la nè ọ̀và é bé Nvín Naanà Bólá, sõò Nvín Naanà Bólá é béva èl bá, boo bée kọ ẹẹ̀ Dõò gbò dõò vaá ẹẹ̀ Méné gbò méné. Nvín Naanà Bólá é fáálá gbò e bà di nvée ẹlẹ, e bà dú gbò e Bàrì beè kolí vaá sà, vaá dú gbò e bà elá àgàlà, bemáva èl bá.”

15 Nyómá tóm Bàrìa beè kọna gé nèm̃ kọ, “Gbò pene e o monì, e pá bia kyãa ólá di ĩì tẽ́ booá, élá dọ̀ gbò kpá dó, nè gbò nen, nè gbò e a íe kele kele mèà, nè gbò e a ló kele kele dém bel.

16 Òb kà koò e o monìa, nè nom kọ̀la, é ọ́ví pá bia kyãa ólá. Bà é õá dénè nu lọlie bá vaá kyãàmàe kóló kè tẽ́. Bà é ba a nom zọ́ọ́ vaá tú sã́ ọbmáe lọl kẽ.

17 Boo bée kọ Bàrì beè nvèèva nyíe kọ bà á naa nu e ẹlẹ beè noo, nè ge kọ bà á ié ẽ̃ẽènè kà bùlà, vaá tú kpóó e ba è nèva kọ bà á bẹ̀lmàa lọa bá nè nom kọ̀la, dọ tṍó e mon bel Bàrì é ḿmá.

18 Pá bia e o monìa élá dọ̀ gbele pọ̀b bon e lẹẹ̀là bel e a aàé m gé bẹl dénè méné e a di bàlà booá.”

Kùùà Nu 18

1 Níí tění lọ̀l, m̀ gboó mòn dõòna kà nyómá tóm Bàrì e a gé aa káála dù. A beè ié gbele agẹ bá kpóó, vaá dũ̃ùnè ẹẹ́ dee e a dúé ló beè ẹẹlẹ̀ bàlà boo.

2 A beè kòòlà gbele agẹ moná kọ: “À úu sĩ́ kẽ! Gbele Bábìlọ̀n a úu sĩ́ kẽ! À dú kĩ e zọ ni tú naamá a tõò, vaá a dú kĩ e gbò nyómá e bè náa õoà ni tú naamá ba bon; kele kele ból pọ́lọ́ ńnóm e bè náa õoà a tú kĩ́é naamá ba tõò.

3 Boo bée kọ dénè kpá dó bàlà boo a kunáe, vaá a tú a kùnà kúnà tenèvá dẽe belí míí vaá domà sṹg Bàrì. Gbò méné e a gé bẹl bàlà boo beè kunáe, vaá

© 1996 by Biblica, Inc.®.

gbò ulà ki e a di boo bàlà boo a bã méné ààé bá tení dú ló a gbele kpóó ló tàn ge ié lé lé nu e a é née kpéè ló.”

4 M beè gboó dấ dõòna kà mon e a aa káála kọ: “Aaliié m, e pá nà gbò! Mè á di vó ò zọíe sii pọ́lọ́; mè á di vó ò zọíe dõonai a kpọ̀ té!

5 Boo bée kọ a pọ́lọ́ a bọọ kũá ló káála, vaá Bàrì a kẽea boo dénè a náa kyọ̀.

6 Tui nu e ẹlẹ géè naa naamaíe; tui bàà tóm gbò ní e ẹlẹ ni náa kpẽmai neíe. Tui gbag e ẹlẹ beè tõmá míía tõmai neíe; á dú míí e a é agà bàà tóm gbò ní e ẹlẹ beè tồa.

7 Naanii kọ á mòn tãàgà vaá ié bãàgà e a é zọ ló bé e a géè dé kpéè vaá tuá ka naa gbồònà. Boo bée kọ à dì e a gé kaagà m a nyíe kọ́: ‘Nda pá bia e m gé bẹl belí méné! Nda níì va tãa nì. Nímm̄ é bãaga tọ́ọ̀ dee!’

8 Boo bée vó, kpọ̀ té é bốóná dọ̀é boo ẽèènè dee: À é dọ kom, vaá ié bãàgà nè kíi gyấá. Sấ é ọ́víe lọl kẽ, boo bée kọ Dõò Bàrì, e a gé bééláe bel ló, bọọ kếé.

9 “Tốó e gbò méné bàlà boo, e ba géè kunáé vaá zọ̀e di m kpéè ló, é monmà dẽe kéi e a gé luu aa ló sấ e a gé zẹ́gẹ̀e, bà é gboó tó dẹ̀ẹ̀à bá ból.

10 Bà é élá kpấá ẹ̀vie, boo bée pọ̀ kọ a tãàgà é láá tuàèva. Bà é kọ́: ‘À dú pọ́lọ́! À dú pọ́lọ́ ló gbele pọ̀b boná! Ẹ̀b gbele bon Bábìlọ̀n à! Ẹ̀b bé e kpọ̀ té bú ló dọ̀ní boo naa à!’

11 “Gbò ulà ki e bà di dénè bàlà boo tó vaá bẽé nyèm boo, boo bée kọ tọ́ọ̀ nen e a é zálí ba gyọ́ náa é dinà--

12 ba gyọ́ e a dì belí nóò kpé, ẹ́ẹ́ kpé, dem e ki di ló, nè lọ́ọ̀; lé kòòlò, do do kàn, ọlí ọlí kàn, nè mii mii kàn; kele kele íb ból té e a ólò simì lé nu ló, dénè nu e bà tú koò e a dú togó ni kọ̀l dèmmà, à bè ní e ba náàmà té e ki di ló, à bè nóo kpọ́gọ́lọ́ ge dèmmà nu, à bè kpọ́gọ́lọ́, à bè mábòl (ene íb ọlí ọlí dem e bà ólò gbĩmá zẹ́gẹ́ ló tọ);

13 té e a kọlà sénàmọ̀n e bà ólò ié lé nu ló nóo lọl ló, nè kpéè nu ló nóo nè ínsẹ̀ns nè põom nu ló nóo nè nu e a bélí ínsẹ̀ns; míí, nè nóo ọ́lìv, nè ném ném gyấá, nè nu e a belí kpá kyàlà; láo, nè naanà ból, nè nom tee, nè faà tee, nè gbò gyóòlo, e a dúná gé gbò e bà íe ból nyíe.

14 “Gbò ulà kiá é kọ́ nèe kọ, ‘Dénè lé nu e o ólò gbĩ́ ge iéá a kovà tà. Dénè o gyọ́ e ki di ló, e a ólò nèni kpéè ló vaá nèni kaá, a pe tà. Nóo é láá ienà tọ́ọ̀ dee!’

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Gbò ulà ki e ba è tõó boná bằ méné é élá kpấá ẹ̀vie, boo bée pọ̀ kọ a tãàgà é láá tuàèva. Bà é tó, vaá bằ nyèm,

16 vaá kọ: ‘À dú pọ́lọ́! À dú pọ́lọ́ ló gbele pọ̀b boná! A beè olòó simá lé kòòlò, mii mii nè do do kàn, vaá a beè olòó kẹ̀ẹ̀gà zẹ́gẹ́ e bà tú nóo kpé nè dem e ki di ló nè lọ́ọ̀ naamá!

17 Sõò dénè a gyọ́í bú ló pè táé bá!’ “Dénè gbò e bà di togó faà sḭ́ múú nè gbò e bà ólò sí kyẽè sḭ́ múú, gbò e bà ólò di m faà sḭ́ múú nè gbò e bà ólò tú pene dùmmà, é élá kpấá ẹ̀b,

18 vaá boo tốó e bà mon kéi e a luu aa ló sấ e a gé zẹ́gẹ̀e, bà é gboó vúlí kpấ kọ, ‘Tọ́ọ̀ kà bon e a beè bọọ tõò gbele pọ̀b boní náa è dì!’

19 Ba é gboó koo dúu mmá togóva vaá tó tó, bằ nyèm, vaá vulí kpấ kọ, ‘À dú pọ́lọ́! À dú pọ́lọ́ ló gbele pọ̀b boná! Níá bon e kọ̀láá nen e a nveè pọ̀b faà sḭ́ múú géè bằ méné aa ló gyọ́ e a è dìé m! Sõò dénè nu bú ló pè táé bá!

20 Káála á ố kààgà, boo bée kọ bà a kyọ sḭ́ boná! Gbò nvín Bàrì nè gbò e Jíìzọ̀s lẹẹ̀là nè gbò kọ́ bùlà Bàrì á ố kààgà! Boo bée kọ Bàrì a kpálíva vaá tú pọ́lọ́ e boná beè síva beemáe bel ló!’ ”

21 Ene kà zivè kḗé nyómá tóm Bàrì beè dàlà ene kà gbele nyèè dem vaá toví tẹlẹ pene, kọ: “Vóá bé e bà é vig gbele pọ̀b bon Bábìlọ̀n magí kẽ naa é, vaá bà náa é monnáe tọ́ọ̀ dee.

22 Kpa gòmà nè mon sọ́l nè mon vài nè mon koò náa é élananí m sìlà tọ́ọ̀ dee. Bà náa é gbḭ́ná tọ́ọ̀ nen kalì mònní m tọ́ọ̀ dee. Tọ́ọ̀ kà nu e bà ólò gbḕmà nu náa é sẹlẹnáni mon m tọ́ọ̀ dee.

23 Sấ e nen mun náa é bẹ́naní m tọ́ọ̀ dee. Tọ́ọ̀ kà mon pá bia nè pá gbálà e bà é gé ilá náa é dọnàní m tọ́ọ̀ dee. Boo bée kọ gbò e ba géè tõo m olo ùlà ki ní e a beè dú gbele gbele gbò nen e bàlà boo beè di bá é, vaá ò géè bó biè kẹ̀ẹ̀mà dénè kpá dó bàlà boo.

24 À dú gè gbḭ́ mii gbò kọ́ bùlà Bàrì nè gbò nvín Bàrì e ba è fẹ̀ mon m boní, bãànà mii dénè gbò e ba è fẹ́va gbẹá boo bàlà booí.”

Kùùà Nu 19

1 Níí tení lọ̀l, m gboó dấ nu e a bélí kpấ e gbele tõò nen tõo káála vulí, kọ: “Lèèlà á dì nè Bàrì! Dùùà, ka, nè kpóó di bá beéle Bàrì!

2 Boo bée kọ a bèèla bel lelà vaá dú kà kà! À béélá bel bẽgè pá bia kyãa ól e a beè tú a kùnà kúnà kyọ̀mà bàlà booá. Bàrì kpálí mii pá a gbò tóm báe.”

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 Ba beè kpáá vulina gé kọ: “Lèèlà á dì nè Bàrì! Boo bée kọ kéi e a dú ló sấ e
a gé zẹ́gẹ̀ gbele pọ̀b boná gé luu dọ̀ dèdè!”

4 Tub nè ténì kà pá kàbáàlìa, bii ló ténì kà nu e a di dùma, beè gboó tooá dọ
kẽ vaá kumí sḯ kẽ nè Bàrì e a di ḭ̃ì tḗ boo kpò té ménéá, vaá kọ: “Á dì naa vó!
Lèèlà á dì nè Bàrì!”

5 Ene kà mon beè gboó sìlà aa ló kpò té ménéá kọ: “Leelai bẹẹ Bàrì, e dénè
boolo e o gé síi tóm neíe, ńkem nè ńpọ̀b e o síiàìe pọ̀ ló!”

6 M beè gboó dấ nu e a bélí mon gbele tõò nen, vaá belí gbele kòvà gbálá
múú, vaá belina gé gbele kòvà náa káála! Ba beè kọ: “Lèèlà á dì nè Bàrì! Boo
bée kọ Dõò, e a dú bẹẹ Bàrì e a íe dénè lẹ̀ẹ̀là bel, ní e a gé bẹl é!

7 Naanii mè é ố kààgà vaá ié ẹ́ẹ́ nyíe. Naanii mè é née ka! Boo bée kọ a lée
tố́ó e Nvín Naanà Bólá é gé ilí a va, vaá pá bia e a é gé ilíá a kpenà ló elá
bànà ba ílà dóm nè va.

8 Ba beè nèe kòòlò e a ẹ́ẹ́ vaá mò kọ á simá.” (Kòòlòi dì belí gbò lé lé bá tóm
e gbò nvín Bàrì géè sì.)

9 Nyómá tóm Bàrìa beè gboó kọ́ nèm̄ kọ, “Emí kọ: ‘Léé sḯ di ból gbò e bà
kólíva ke zààvà ílà dóm nè va e Nvín Naanà Bólá íeí.’ ” À gboó kọ́ nèm̄ kọ,
“Gbò mon belí dú lèlà sḯ mon bel e a aa gấ Bàrì.”

10 M beè gboó tooá dọ̀é ke gbàà ló ge kumí sḯ kẽ nèe, sõò a beè gboó kọ́ nèm̄
kọ, “Ó gá naa vó! Nda nen tóm belina gé olo nè pá o vígà, e a dú gbò e bà bii
bá ló gè olòó kọ́ kpẹa tẹlẹ̀ bàlà kẽ kọ bà dẹlẹ̀è nyíe boo Jíìzọ̀sa. Bàrì ní e o é
kúmí sḯ kẽ nè e! Boo bée kọ kpẹa Jíìzọ̀s ní e a dú nyómá gè kọmá bùlà Bàrì
e.”

11 M beè gboó mòn káála e a kuuà, vaá ene kà ẹ́ẹ́ nom tee à di m. Bà kólí nen
e a dìé boo kolíe Nen Kà Kà Bel e a Bọ́ Ló Dẹlẹ̀ Nyíe Boo. À ólò beelá bel vaá
sí ól bé m sḯ deè e a lelà.

12 Súú dẽée beè sẹlẹ dẽe sấ e a gé bẹ́, vaá gbele tõò pẹ̀gẹ̀lẹ̀ méné a dìé ból.
Ba beè emíe ene kà bée ló e áá ẹlẹ ní e a nyímá é.

13 A beè nvèà ene kà pọ̀b kọ̀là ló e mii gyố dẽe. A bée kọlà “Mon Bel Bàrì.”

14 Gbò bé káála beè nvèà ẹ́ẹ́ kòòlò e dẽe õoà, vaá teá ẹ́ẹ́ nom tee bììàé nvée.

15 Kpóó gẹ e a tóví beè mììà aaé gấ, e a dú gẹ e a é bémá dénè kpá dó èl bá.
À é tú agẹ bá bẹ̀lmàva. À é tú ká tọe zàgmà míí lọl gbàà gbò ból té e a di m
gbele bànà sũg Bàrì, e a íe dénè lẹ̀ẹ̀là bel.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

16 Bà émí ene kà bée dẽe a pọ̀b kọ̀là ló nè boo bũ tọe kọ: Méné gbò méné nè
Dõò gbò dõò.

17 M beè gboó mòn ene kà nyómá tóm Bàrì e a di élá dẽe nàànì. A beè kòòlà
kpấ tẹlẹ ló dénè gbò ńnóm e a gé pẹ́ẹ́ sḭ́ káála vaá kọ, “Dui gé bõonaí ló gbele
dè nu e Bàrì é gé nèi!

18 Dui gé bai íí gbò méné e a géè bẹ̀l. Dui gé bai íí gbò tule bé nè ba gbò bé,
gbò nom tee nè gbò e a dìvá boo. Dui gé bai íí dénè nen, gbò e a di kè bá
gyóòlo nè gbò e a di pọ́ì, ńkem nè ńpọ̀b!”

19 M beè gboó mòn nom kọ̀la nè gbò méné e a gé bẹl bàlà boo nè ba gbò bé,
e bà bố́ná vaá noo gbọọ bé e bà é bémá nen e a di boo nom teeá nè pá a
gbò bé.

20 Ba beè gboó sii nom kọ̀la, bii ló nen e a kpọ́ kyáá kọ ẹlẹ nen kọ́ bùlà Bàrì, e
a géè sigági tóm dũùnè gbẹá kè sḭ́ nom kọ̀la. (Gbò tóm dũùnèi ní e a kẹẹmà
gbò e bà tú kpḭ́i nom kọ̀là nvea ló vaá kumí sḭ́ kẽ nè a bela é.) Ba beè gbẹẹ
séi gbàà nom kọ̀la nè nen e a kpọ́ kyáá kọ ẹlẹ nen kọ́ bùlà Bàrìa vaá tovíva
tẹlẹ m bànà sấ dem e a gé bẹ́.

21 Kpóó gẹ e a miià aa gấ nen e a di boo nom teeá beè fẹ́ dénè na gbò e bà
sígáá. Dénè gbò ńnómá beè gboó bà ba zọ́ọ́ vaá à mmáva.

Kùùà Nu 20

1 M beè gboó mòn nyómá tóm Bàrì e a fáálá ííla kè tḗ bàlìa nè gbele nyèè gẹ́l
kpọ́gọ́lọ́ vaá aa káála dù.

2 A beè gboó sii drágọ̀n, e a dú nómá naanàa, e a kọlà Pọ́lọ́ Nyómá nè
Sétàna, vaá bọvíe m bàà bóó nè òb tub (1,000) gbáá.

3 Nyómá tómá beè tovíe tẹlẹ kè tḗ bàlìa, vaá tố́ó e a ni muune kpa nu lọ̀l, à
gboó tú kpḭ́i gyõmá, kọ bé náa láá kẹlẹna gbò nen dọ tố́ó e bàà bóó nè òb tub
gbááí é tění. Tố́ó e bàà bóó nè òb tub gbááí ni tění ní e bà é sọ́e bá m gbálà
ńkem tố́ó é.

4 M beè gboó mòngì kpò té méné e gbò e a di ḭ̃ì tḗ boo dú gbò e ba è nè kpóó
kọ bà á beelá bel. M beè mònnà gé ból nyíe gbò e gbò nen beè fùl togó lọl
men fẹ boo bée kọ bà kọ́ kpẹa kọ bà diè neè Jíìzọ̀s nè boo bée kọ bà ló mon
bel Bàrì. Na gbòi náa beè kumí sḭ́ kẽ nè nom kọ̀la à bè a belaá, à bè ge tú a
kpḭ́i nvea boo gbọ̀ sḭ́ à bè kú báva. Ba beè kẽ̀èà aa ke mà ú vaá zọ̀ Kráìst
lẹ̀ẹ̀là bel m bàà bóó nè òb tub gbáá.

5 (Na gbò e ba è una gé, e a sígáá, náa beè kẽ̀èà dọ̀ tố́ó e bàà bóó nè òb tub
gbááí tění.) Níí túá tóm kẽ̀èà aa ke mà ú é.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

6 Gbò e bà di gbàà túá gbò e a kẽeà aa ke mà úí íe léé sḯ vaá di gbàà gbò e
Bàrì kpoolà sẹlẹ káí. Ní e a égè bàà tóm ú náa é íeva kói ló, sõò bà é sí tóm
nè Bàrì nè Kráìst belí gbò vààla gyọ́ọ, vaá bà é zọ Kráìst lẹ̀ẹ̀là bel m bàà bóó
nè òb tub gbáá.

7 Tố́ó e bàà bóó nè òb tub (1,000) gbááí ni tění, bà é gboó lọl Sétàn kpọ́gọ́lọ́,

8 vaá à é gboó àà gé kẹlẹ dénè kpá dó e a bééá ló bàlà boo, e a náámá Gọ̀g
nè Mégọ̀g. Sétàn é bố́onè ló dénè ọ̀và simá ól bé, vaá bà é bọọ gấ bug belí
sãa e a di gấ pene.

9 Bà kyãamà béá tenmá ló dénè bàlà booí vaá kpẽá beeá ló bon e gbò nvín
Bàrì tõo, e a náámá gbele bon e Bàrì vulè. Sõò sấ beè gboó bẹ́ aa káála vaá
gimè sḯ dénè ọ̀và.

10 Ba beè gboó toví Pọ́lọ́ Nyómá e a géè kẹlẹ́vaá tẹlẹ m bànà sấ, e sấ dem gé
bẹ́ m, e a dú kĩ e ba è toví nom kọ̀l nè nen e a kpọ́ kyáá kọ ẹlẹ nen kọ́ bùlà
Bàrìa tẹlẹ̀. Bà é tõó kĩé mòn tãàgà lee, bílá dee nè ẹ́ẹ́ èlà.

11 M beè gboó mòn gbele kà ẹ́ẹ́ kpò té méné nè nen e a di ḯì tḗ boo. Káála nè
kunu kẽ beè ùlà ààé kè sḯ vaá tọ́ọ̀ nen náa monnáva.

12 M beè mòn gbò e ba è ù, ńkem nè ńpọ̀b, e bà di élá kè sḯ kpò té ménéá. A
beè iégi kpá e bà ẹẹlà, vaá à gboó ié dõòna kà kpá e bà ẹẹlànà gé, e a dú
kpá dùm. Tóm e gbò e a è ùi beè sì, vaá bà emigí m gbò kpáá, ní e ba è
beemáva bel ló é.

13 Pene beè tú íí e a dìé m lọa bá. Ú nè kunu kẽ nyómá beè tuna gé íí e a dìvá
bá lọa bá. Ba beè gboó tú tóm e bu nen beè sì beemáe bel ló.

14 Ba beè gboó toví ú nè kunu kẽ nyómá tẹlẹ m bànà sấ. (Bànà sấí ní e a égè
bàà tóm ú é.)

15 Ba è tovina gé kọ̀láá nen e bà náa è emí a bée m kpá dùma tẹlẹ m bànà
sấí.

Kùùà Nu 21

1 M beè gboó mòn ãa káála nè ãa kunu kẽ. Túá kà káála nè túá kà kunu kẽ e
a beè dìa beè tení tà, vaá pene náa è dìnà.

2 M̀ gboó mòn Bon Káí, e a dú ãa Jerúsàlẹ̀m, e Bàrì gé lẹẹlà lọl káála domá. A
beè síe tóm ló vaá kọ̀lie belí bé e bà kọl pá bia e a é gé iá dóm.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

3 M beè dấ ene kà gbele mon e a silà aa ló kpò té méné, kọ, “Ẹ̀b, mè Bàrì a tú
a tổò sẹlẹ zẹ̀ẹ̀ gbò nen! À é tõová zẹ̀ẹ̀, vaá bà é dú pá a gbò. Kà lèlà bá ẹlẹ,
Bàrì, é tõová zẹ̀ẹ̀ vaá dú ba Bàrì.

4 À é fãanà dénè ba gḩi tó lọ̀l. Ú náa é dinà, bãàgà náa é dinà, tó náa é dinà,
nyaa ló náa é dinà, boo bée kọ dénè nómá nu e a è dì a tení tà.”

5 Nen e a di ḩi tḗ boo kpò té ménéá beè gboó kọ, “Kátogói, m̀ nyáànà dénè nu
naamá ãa!” A beè kọna gé nèm̄ kọ, “Emí níí, boo bée kọ gbò mon belí dú kà
kà vaá bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo.”

6 À gboó kọ, “Dénè nu a lée! Nda ní túá túá nè kùbmà nvée é, dàlà togó nè ke
kùbmà e. M̀ é tú múú e a bú aa m bànà múú dùm nè gbò e òòva kấa kọ bà á
ố pọ́ì.

7 M̀ é tú dénè gbò nuí nè gbò e bà bé èl bá. Nda é dú baála Bàrì vaá baala dú
pá ńda nvín.

8 Sõò ló gbò e bà íe pègè pègè nyíe, gbò e bà náa élá àgàlà, gbò e pọ́lọ́ ni
kyọ̀, gbò fẹ̀ nen, gbò kùnà kúnà, gbò e bà ólò bó biè, gbò e bà tãaga ló gbò
ńbàlì e bà náàmà bá, nè dénè gbò kpọ̀ kyáá bel, à é dú gè túva tẹlẹ bànà e sấ
nè sấ dem di m e a gé bẹ́. Níé ní e a égè bàà tóm ú é.”

9 Ene kà gbàà àlàbà kà nyómá tóm Bàrì, e ba è faalá àlàbà kà bỹ e dee dee
nvée àlàbà kà kpọ̀ té Bàrì beè di m̄á, beè gboó dúm̄ ló, kọ, “Dù, mè ḿ zógèni
Pá Bia e Nvín Naanà Bólá é gé Ilí.”

10 Nyómá Bàrì beè kọ̀lim̄, vaá nyómá tóm Bàrìa à gboó dàlàm̄ tãamà boo
gbele gã boo gù. A beè zogèm̄ Jerúsàlẹ̀m, e a dú Bon Káíá, boo tố́ó e Bàrì gé
lẹẹlà boná lọl káála domá kunu kẽ.

11 Dỹùnè Bàrì beè mo boo boná, vaá boná beè nyagí belí ene íb gbele ĩa
dem, vaá belí ene íb dem e ki di ló, e a kọlà jáspà, e a dú dem e a íe kele kele
íb šẽ̀. A beè ẹẹ õoà belí ẹ́ẹ́ múú.

12 Gbele gã boo gònò dem e òb nè bàà kà gbàn sḩ́ di ló bééá tení ló boná. Òb
nè bàà kà gbàn sḩ́á íe òb nè bàà kà nyómá tóm Bàrì e a gé ku dẽe ló. Bà émí
bée òb nè bàà tḗ gã Ízràẹ̀l boo òb nè bàà kà gbàn sḩ́á.

13 Taa kà gbàn sḩ́á beè kpèèà deè báà nàànì, taa kà à kpèèà deè nvée bàlà
boo, taa kà à kpèèà deè sḩ́ bàlà boo, taa kà à kpèèà dọ̀mà tḗ nàànì.

14 Bà tib gbọọ boná boo òb nè bàà kà dem dòmà díí kẽ, vaá bà emí bée òb nè
bàà nen e Nvín Naanà Ból beè lẹẹ̀làa boo òb nè bàà kà demí.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

15 Nyómá tóm Bàrì e a géè zọ̀m̄ lóá belá beè faalá kpọ́gọ́lọ́ ge dòmà nu, e bà demmà nóò kpé, e a é tú dòmà boná, nè gbàn sḭ́ e a diga ló, nè a gbọọ.

16 Boná beè kuna bá. A begè sḭ́ nè a gbàà sḭ́ beè kùnà. Nyómá tóm Bàrìa beè tú a kpọ́gọ́lọ́ dòmà boná. A begè sḭ́ nè a gbàà sḭ́ nè a gã boo beè gbá kùnà vaá tõògì begè sḭ́ tub nè òb bóó (12,000) kélè ól.

17 A beè tú báe dòmà gbọọá. A beè tú lọl túnú báe tẹlẹ bḭ́ó nvéé báe naamá ene do, dì belí bé e nen ólò dò nu naa, vaá gbọọá à toolá àlàbà tub nè ténì (144) do.

18 Ba beè tú dem e a kọlà jáspàa tìbmà gbọọ boná, vaá bà tú õoa nóò kpé, e a mo belí ẹà sḭ́, tìbmà dénè boná.

19 Ba beè tú kele kele íb dem e ki di ló, e a nyágí, gbĩmá zẹ́gẹ́ ló gbò kpò dem e ba è dòmà díí kẽ boní: Túá kà dò díí kẽ beè jáspà, e a dú ene íb dem e a íe kele kele íb šẽ̀. Ní e a égè bàà kà à dú sáfàìà, e a dú ene íb dem e a sẹlẹ bùlúù bùlúù dẽe. Ní e a égè taa kà à dú ágàt, e a dú ene íb dem e a íe kele kele íb šẽ̀. Ní e a égè ténì kà à dú ẹ́màràld, e a dú ene íb dem e a sẹlẹ bṹú bṹú dẽe.

20 Ní e a égè vòò kà à dú ọ́nìks, e a dú ene íb nóo nóo dem. Ní e a égè ọ̀ọ̀lẹ̀ kà à dú kanílìàn, e a du ene íb mii mii dem. Ní e a égè àlàbà kà à dú krísòlàìt, e a dú ene íb do do dem e a mo. Ní e a égè aatáá kà à dú bẹ́rìl, e a dú ene íb dem e a dú pììà bùlúù bùlúù nè bṹú bṹú. Ní e a égè sḭ̃na òb kà à dú tópàz, e a dú ene íb do do dem. Ní e a égè òb kà à dú krísòpràz, e a dú ene íb dem e a dú bùùlù bùùlù dẽe vaá mò. Ní e a égè òb nè ene kà à dú jásìnt, e a dú ene íb pììà mii mii nè nóo nóo dem. Ní e a égè òb nè bàà kà à dú ámẹ̀tìst, e a dú ene íb dem e a dú do do à bè váálo váálo dẽe.

21 Òb nè bàà kà gbàn sḭ́á beè duna gé òb nè bàà kà lọ́ọ̀. Tẽ̀ènè gbán lọ́ọ̀ e ba è naamá bu kà gbàn sḭ́. Õòà nóò kpé, e a mo belí ẹà sḭ́, ní e bà náámá èèlè boná é.

22 Nḭ́m̄ beè mòn tọ́ọ̀ kà tọ káí boná, boo bée kọ Dõò Bàrì e a íe dénè lẹ̀ẹ̀là bel nè Nvín Naanà Bólá ní e a dú tọ káí boná é.

23 Náa dú bíí kọ nààní à bè ḗ á mo boná, boo bée kọ dṹùnè Bàrì gé mo boo boná, vaá Nvín Naanà Bólá à dú té sã́ nè boná.

24 A ẹ́ẹ́ dee ní e gbò nen é ẹb kyãàmà e, vaá gbò méné e a gé bẹl bàlà boo é õá ba gyọ́ nvee boná.

25 A gbàn sḭ́ é dí sèèla ẹ́ẹ́ èlà. À é seelà lee boo bée kọ dee náa é bílá kḭ̃é.

26 Bà é tú dénè ka nè gyọ́ e dénè kpá dó íe nvee boná.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

27 Sõò tọ́ọ̀ nu e bè náa õoà náa é bấ boná, à bè nen e a ólò naa nu kẹ́ẹ̀ à bè ge kpọ́ kyáá bel. Áá gbò e ba è emí ba bée m kpá dùm, e Nvín Naanà Bólá íe, ní e bà é bấ boná é.

Kùùà Nu 22

1 Nyómá tóm Bàrìa beè gboó zogèm̄ pene múú dùm, e a mo belí ẹ́ẹ́ múú vaá ọví aa ló kpò té méné e Bàrì nè Nvín Naanà Bólá di booá.

2 A beè ọví tení èèlè nyíe zẹ̀ẹ̀ èèlè boná. Té dùm e a ólò mumí òb nè bàà tóm ló gbáá, naamá ene tóm m bu ḗ, beè di pálàa bá peneá. Pà sã téá beè dì nè ge bomá dénè bàlà boo.

3 Tọ́ọ̀ nu e Bàrì beè tumí pọ́lọ́ múú kyáá nè náa é dí boná. Kpò té méné e Bàrì nè Nvín Naanà Bólá é dí boo é dí boná, vaá pá a gbò tóm é kúmí sḭ́ kẽ nèe.

4 Bà é moníe sḭ́, vaá bà é tú a bée emivá boo gbọ̀ sḭ́.

5 Dee náa é bíláná, vaá bíi té sấ à bè nàànì náa é dinàvá ló, boo bée kọ Dõò Bàrì é dú ba ẹ́ẹ́ dee. Bà é lẹẹ̀là bel dọ̀mà dee e bè náa tá.

6 Nyómá tóm Bàrìa beè gboó kọ́ nèm̄ kọ, “Gbò mon belí dú kà kà bel e a bọ́ ló dẹ̀lẹ̀ nyíe boo. Vaá Dõò Bàrì, e a ólò tú a Nyómá nè gbò kọ́ bùlà Bàrìa, beè lẹ̀ẹ̀là a nyómá tóm kọ á tú nu e a é gé íè ge naaá zogè a nen tóm.”

7 Jíìzọ̀s kọ́, “Ẹvii, mè m̀ gé dú boo gbala gbala! Léé sḭ́ di ból gbò e bà gban tố ló bùlà Bàrì e a ḗá m kpáí!”

8 Nda, Jọ́ọ̀n, ní e m beè dầ vaá mòn dénè nuí é. Vaá tố́ó e m ni dấ vaá mòn lọ̀l, m beè tooá dọ ke gbàà nyómá tóm Bàrì e a beè zogèm̄ dénè nuí vaá gbḭ́ gè kumí sḭ́ kẽ nèe.

9 Sõò a beè gboó kọ́ nèm̄ kọ, “Ó gá naa vó! Nda nen tóm belina gé olo nè gbò kọ́ bùlà Bàrì, e a dúná gé pá o vígàa, vaá è gé zọ dénè gbò e bà gbàn tố ló nu e a ḗá m kpáí siá tóm. Bàrì ní e o é kúmí sḭ́ kẽ nè e.”

10 A beè gboó kọ́ nèm̄ kọ, “Ó gá tú bùlà Bàrì e a ḗá m kpáí gố ló gbò nen, boo bée kọ dénè nuí é gé naaá.

11 Nen pọ́lọ́ á kil sḭ́ ló a pọ́lọ́, nen dḭ́ á kil sḭ́ gè dú dḭ́, nen lé á kil sḭ́ gè naa lé, vaá nen e a di káí á kil sḭ́ ló ge tõo káí.”

12 Jíìzọ̀s kọ́, “Ẹvii, mè m̀ gé dú boo gbala gbala! M̀ é fáálá kpḗ e a kuu bu nen domá, vaá m̀ é ne bu nen dì belí bé e tóm e a beè sì tóólá naa.

13 Nda ní túá túá nè kùbmà nvée é. Nda ní dàlà togó nè ke kùbmà e.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

14 “Léé sḭ́ di ból gbò e bà lógí ba kọ̀là ló ɔ̀ònà vaá naa ní e bà gboó ié deè ge dé ból e a dú boo té dùma vaá kyãà tení ke gbàn sḭ́á bã boná.

15 Sõò gbò e bà tõó dùm belí gbógó nè gbò e bà bó biè nè gbò kùnà kúnà nè gbò fẹ̀ nen nè gbò e bà tãaga ló gbò ńbàlì e bà náàmà bá, nè dénè gbò e bà vulè dẽe ló kyáá bel vaá kpọ́ kyáá bel é gbẹ́á ke dẹi boná.

16 “Nda, Jíìzọ̀s, beè lẹ̀ẹ̀là nà nyómá tóm kọ á gé vee gbò nuí nèi m bọọ gbò bɔ̀ònà ló. Nda mée e m pómè aa tọ Dévìd, vaá m̀ dú a mana mana. Nda ní zàìì gyḗà káála bòm dee é.”

17 Nyómá Káí nè Pá Bia e a gé Ía Dómá kọ́ ó dù. Kọ̀láá nen e a dḗ naa vó á kọna gé kọ ó dù. Nen e òòe kḗa á dù. Kọ̀láá nen e múú dùm dìe bíi ló á dù gé ọ́ pọ́ì.

18 Nda, Jọ́ọ̀n, gé nè dùùlà bá deè tọ́ kọ̀láá nen e a dḗ bùlà Bàrì e a ḗá m kpáí kọ: Be nen tẹ́lẹ̀ nu ló, Bàrì é tú gbò kpọ̀ té e a ḗá m kpáí tẹlẹ̀é boo.

19 Vaá nen e a lọl nu ló bùlà Bàrì e a ḗá m kpáí, Bàrì é tú gbò tḗáná dee bá e a beè ziga m kpáí lọlie bá! Bàrì é kub bé e na kà nen gá è dé ból e a dú boo té dùm nè bé e a gá è ié deè ge tõó Bon Káíá naa.

20 Nen e a élá nen di tɔ̀ò ló dénè nuí kọ́, “Kà kà kọ m̀ gé dú boo gbala gbala!” Á dì naa vó. Dù, e Dõò Jíìzọ̀s!

21 Sàn nyíe e a aa bá bẹẹ Dõò Jíìzọ̀s Kráìst á zọ̀ dénè bọ̀ì tɔ̀òà.

© 1996 by Biblica, Inc.®.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer "não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR" (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: "e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações" (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira

2021, Vitória/ES - Brasil

Capa: Floresta em Região Tropical. Trata-se de imagem disponibilizada na internet, dentre as que não informam haver restrição ao uso.